POLIROM

Ruth Ozeki

Poveste pentru timpul prezent

BIBLIOTECA POLIROM

Poveste pentru timpul prezent este o apologie a puterii miraculoase a scrisului şi cititului de a lega, în ciuda distanţei în timp şi spaţiu, oameni care nu s-au văzut niciodată. Nao Yasutani – o adolescentă japoneză care şi-a petrecut copilăria în California şi nu reuşeşte să se adapteze la viaţa stresantă din Tokyo – a hotărât că nu există decât o singură cale de-a scăpa de o singurătate chinuitoare şi de torturile la care o supun colegii ei de şcoală: sinuciderea. Totuşi, Nao nu vrea să dispară fără să lase ceva semnificativ în urmă. Ea dă astfel curs inspiraţiei subite de-a povesti într-un jurnal viaţa fascinantă a străbunicii sale – o călugăriţă budistă ajunsă la venerabila vârstă de o sută patru ani –, fără să bănuiască o clipă că acesta îi va schimba destinul în întregime.

Scriitori contemporani, voci şi tendinţe noi
în literatura universală de azi.

Colecția BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Bogdan-Alexandru Stănescu.

Ruth Ozeki, *A Tale for the Time Being*

Copyright © Ruth Ozeki Lounsbury, 2013
All rights reserved

© 2013 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: colaj de Laurențiu Midvichi

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

OZEKI, RUTH

Poveste pentru timpul prezent / Ruth Ozeki; trad. din lb. eng.: Ana-Maria Lișman. – Iași: Polirom, 2013

ISBN: 978-973-46-3381-4

I. Lișman, Ana-Maria (trad.)

821.111(73)-31=135.1

Printed in ROMANIA

Ruth Ozeki

Poveste pentru timpul prezent

Traducere din limba engleză
de Ana-Maria Lişman

POLIROM
2013

Lui Masako,
acum și întotdeauna

Partea I

Un Buddha din timpuri străvechi spunea:

Pentru un moment, în picioare pe vârful celui mai înalt munte,
Pentru un moment, săltând pe fundul celui mai adânc ocean,
Pentru un moment, un demon cu trei capete și opt brațe,
Pentru un moment, trupul înalt de cinci metri al unui Buddha de aur,
Pentru un moment, toiagul unui călugăr sau biciul[1] *unui maestru zen*
Pentru un moment, o columnă sau un far
Pentru un moment, o ființă oarecare[2]
Pentru un moment, pământul întreg și cerul fără margini.

Dōgen Zenji, „Pentru un moment"[3]

---

1. Biciușcă din coadă de cal pe care o poartă preoții budiști zen (în jap., *hossu*).
2. *Chōsan rishi* (în jap.) – în traducere literală înseamnă „cel de-al treilea fiu al lui Zhang și cel de-al patrulea fiu al lui Li", dar ca expresie idiomatică are sensul redat în text.
3. Eihei Dōgen Zenji (1200-1253) – maestru zen japonez și autor al lucrării *Shōbōgenzō* (*The Treasury of the True Dharma Eye / Tezaurul adevăratului ochi dharma*); „Pentru un moment" (*Uji*) este capitolul unsprezece.

Nao

1.

Bună!

Numele meu e Nao şi sunt o fiinţă a timpului. Ştii ce e o fiinţă a timpului? Ei bine, dacă îmi dai puţin timp, îţi voi spune.

O fiinţă a timpului este cineva care trăieşte în timp, adică tu, eu şi oricine care există, a existat sau va exista vreodată. Cât despre mine, în clipa asta stau într-o cafenea franţuzească din Akiba, cartierul electronicelor, cu chelneriţe în uniforme de servitoare, şi ascult un cântec trist, auzindu-se de undeva din trecutul tău, care este şi prezentul meu, scriind şi întrebându-mă ce se mai întâmplă cu tine, cândva în viitorul meu. Iar dacă citeşti asta, atunci probabil că deja te întrebi şi tu ce-i cu mine.

Tu te întrebi ce-i cu mine.

Eu mă întreb ce-i cu tine.

Cine eşti şi ce faci?

Mergi cu metroul prin New York, agăţat de o bară, sau lâncezeşti într-o cadă cu apă fierbinte undeva în Sunnyvale.

Stai la soare pe o plajă în Phuket sau poate îţi pileşti unghiile de la picioare în Abū Dhabī?

Eşti bărbat, femeie sau ceva între cele două?

Îţi găteşte iubita ceva bun sau mănânci tăiţei reci la cutie, cum fac chinezii.

Stai ghemuit, cu spatele din ce în ce mai îngheţat întors către nevasta care sforăie, sau îţi aştepţi cu nerăbdare iubitul frumuşel să-şi termine baia, ca să faceţi dragoste cu pasiune?

Ai o pisică şi ţi s-a aşezat în poală? Îi miroase fruntea a lemn de cedru şi aer dulce şi proaspăt?

De fapt, nu contează prea mult, pentru că la vremea la care o să citeşti asta, totul va fi diferit şi tu nu vei fi nicăieri în mod special, în timp ce răsfoieşti leneş paginile acestei cărţi – care se întâmplă să fie jurnalul ultimelor mele zile pe pământ – şi te gândeşti dacă să citeşti mai departe.

Iar dacă te decizi să nu citeşti mai departe, hei, nici o problemă, pentru că oricum nu pe tine te aşteptam. Însă, dacă te hotărăşti să citeşti totuşi mai departe, atunci ştii ce? Eşti genul meu de fiinţă a timpului şi împreună o să facem minuni!

2.

Ah. Asta a fost o tâmpenie. Trebuie să-mi mai dau silinţa. Pariez că te întrebi ce prostănacă aruncă aşa cu cuvintele.

Ei bine, eu aş face-o.

Nao ar face-o.

Nao sunt eu, Naoko Yasutani, pe numele întreg, dar poţi să-mi spui Nao, toţi îmi spun aşa. Hai mai bine să-ţi povestesc câteva lucruri despre mine, dacă o să ne tot întâlnim...! ☺

De fapt, nu s-au schimbat prea multe. Încă stau în cafeneaua franţuzească din Akiba, Édith Pilaf cântă o altă şansonetă tristă, iar Babette tocmai mi-a adus o cafea şi am luat o sorbitură. Babette e chelneriţa care mă serveşte şi, de asemenea, prietena mea, iar cafeaua e Blue Mountain şi o beau neagră, lucru neobişnuit pentru o adolescentă, dar cu siguranţă aşa trebuie băută cafeaua bună, dacă ai pic de respect faţă de boabele amare.

Mi-am tras ciorapii şi m-am scărpinat sub genunchi.

Mi-am îndreptat pliurile fustei ca să stea frumos aranjate deasupra coapselor.

Îmi dădusem părul, lung până la umeri, după urechea dreaptă, care are cinci găuri de cercel, dar acum îl las să cadă natural la loc, peste faţă, pentru că la masa alăturată stă un *otaku*[4] în costum de afaceri, care mă fixează cu privirea, încât simt cum mă trec fiorii, deşi mi se pare amuzant într-o oarecare măsură. Sunt îmbrăcată în uniforma de liceu şi îmi dau seama, după cum îmi scaldă

4. *Otaku* (お宅) – persoană obsedată, fanatic, tocilar, calculatorist.

corpul în priviri, că are un superfetiș cu școlărițele, iar dacă-i așa, atunci de ce-o fi venit într-o cafenea franțuzească cu chelnerițe în uniforme de servitoare? Vreau să spun, ce tâmpit!

Dar nu poți să-ți dai seama niciodată. Totul se schimbă, orice e posibil, așa că poate o să mă răzgândesc și eu în privința lui. Poate în următoarele câteva minute o să se aplece stângaci înspre mine și o să-mi spună ceva surprinzător de frumos, iar eu o să fiu copleșită de un sentiment de tandrețe pentru el, în ciuda părului slinos și a tenului infect, și poate chiar o să accept să stau puțin de vorbă cu el, iar în cele din urmă o să mă invite la cumpărături, și, dacă e în stare să mă convingă că e îndrăgostit lulea de mine, o să merg cu el la un magazin și o să-l las să-mi cumpere o jachetă drăguță de lână, un *keitai*[5] sau o poșetă, deși e evident că nu are prea mulți bani. După aceea, poate o să mergem la un club să bem câteva cocteiluri și apoi o să ne repezim la un hotel pentru amorezi cu un jacuzzi enorm și, după ce facem o baie și să zicem că încep să mă simt mai în largul meu cu el, dintr-odată iese la iveală adevărata lui natură, mă leagă fedeleș, îmi pune în cap punga de cumpărături de la jacheta cea nouă și mă violează, iar apoi, multe ore mai târziu, poliția îmi va descoperi corpul, gol și lipsit de viață, într-o poziție ciudată pe podea, alături de patul mare și rotund, acoperit cu o cuvertură cu dungi de zebră.

Sau poate că doar o să mă roage să-l strâng de gât cu chiloțeii mei, în timp ce și-o freacă excitat de mirosul lor nemaipomenit.

Sau poate că nu se va întâmpla nici unul dintre lucrurile astea, decât în mintea mea și a ta, pentru că, după cum ți-am zis, o să facem minuni împreună, cel puțin pentru moment.

3.

Încă mai ești acolo? Tocmai am recitit ce-am scris despre acel *otaku* în costum de afaceri și vreau să-mi cer scuze. A fost nepoliticos. Nu e deloc un început bun.

Nu vreau să-ți las o impresie greșită. Nu sunt o prostănacă. Știu că numele lui Édith Pilaf nu e pe bune Pilaf. Și nici nu sunt

5. *Keitai* (携帯) – telefon mobil.

o neobrăzată sau cine ştie ce *hentai*[6]. De fapt, nici nu prea mă înnebunesc după practicile astea *hentai*, aşa că, dacă tu eşti o astfel de persoană, lasă cartea asta din mână şi nu citi mai departe, bine? O să rămâi dezamăgit şi o să-ţi iroseşti timpul, pentru că această carte n-o să fie jurnalul secret al vreunei fătuci perverse, plin de fantezii adolescentine şi de cele mai groaznice fetişuri. Nu e ceea ce crezi, scopul pentru care scriu această carte, înainte să mor, este acela de-a spune fascinanta poveste a străbunicii mele, care a trăit până la vârsta de o sută patru ani şi a fost călugăriţă budistă.

Poate te gândeşti că de obicei călugăriţele nu sunt chiar aşa de fascinante, dar străbunica mea este, şi nu la modul pervers. Sunt convinsă că există o mulţime de călugăriţe dubioase pe lume... sau poate nu aşa de multe călugăriţe dubioase cât preoţi dubioşi, preoţi dubioşi sunt peste tot... dar jurnalul meu nu-şi va bate capul cu ei sau cu purtările lor înfiorătoare.

Acest jurnal va spune povestea adevărată a vieţii străbunicii mele, Yasutani Jiko. A fost călugăriţă şi romancieră, a fost o Femeie Nouă[7] a epocii Taishō[8]. Era de asemenea anarhistă şi feministă şi a avut o mulţime de iubiţi – şi de iubite –, dar n-a fost niciodată perversă sau neruşinată. Şi chiar dacă s-ar putea să menţionez câteva dintre aventurile ei amoroase, tot ce scriu va fi adevăr istoric, menit să le insufle curaj femeilor, nimic în genul rahaturilor de poveşti cu gheişe. Aşa că, dacă te interesează chestii perverse şi obscene, te rog, închide cartea şi dă-o nevestei sau colegilor de la muncă, fiindcă nu merită să te deranjezi şi să-ţi pierzi timpul.

6. *Hentai* (変態) – pervers, deviant sexual.
7. Termen folosit în Japonia, la începutul secolului XX, ca să descrie femeile emancipate, educate, care respingeau limitările impuse de rolurile atribuite în mod tradiţional femeilor în societate.
8. Perioadă cuprinsă între 1912-1926, denumită astfel după împăratul Taishō, cunoscută de asemenea sub numele de „Democraţia Taishō"; a fost o scurtă perioadă de liberalizare politică şi socială, care s-a încheiat cu lovitura militară de dreapta ce a dus la cel de-al Doilea Război Mondial.

4.

Mi se pare important să ai scopuri clar definite în viață, ție nu? Mai ales dacă nu mai ai mult de trăit. Pentru că, dacă nu ai scopuri clare, s-ar putea să rămâi fără timp și, când vine ziua aia, o să te trezești stând pe marginea unei clădirii înalte sau așezat pe pat cu un flacon de pastile în mână, gândindu-te: La naiba, am ratat totul! Dac-aș fi avut un scop în viață!

Îți spun asta pentru că eu chiar n-o să mai fiu multă vreme pe-aici. Și mai bine s-o știi de pe acum, ca să nu faci presupuneri greșite. Presupunerile sunt de rahat. Exact ca așteptările. Presupunerile și așteptările omoară orice relație, așa că hai să nu intrăm în asta, OK?

Adevărul e că foarte curând o să absolvesc această școală a timpului – sau poate ar fi mai bine să nu spun „absolvesc", pentru că asta o să sune ca și când mi-am atins scopul și am dreptul să trec mai departe, când de fapt de-abia am împlinit șaisprezece ani și n-am făcut nimic în viață. Absolut nimic. *Zilch. Nada.* Sună așa de jalnic? N-am vrut să sune așa. Vreau doar să spun lucrurilor pe nume. Poate că, în loc de-a „absolvi", ar trebui să spun că o să părăsesc lumea timpului. O să mă car. Gata cu timpul. Îmi părăsesc existența. Număr momentele.

Unu...

Doi...

Trei...

Patru...

Ah, știu ce să facem! Hai să numărăm momentele împreună![9]

9. Pentru mai multe gânduri asupra momentelor zen, a se consulta Anexa A.

Ruth

1.

O mică scânteiere s-a insinuat în privirea lui Ruth, o licărire slabă a luminii soarelui reflectându-se oblic de după un morman uriaș de alge brune uscate, azvârlite de valuri pe nisip în timpul fluxului. A crezut pe moment că este învelișul lucios al vreunei meduze pe moarte și aproape că a trecut mai departe. Plajele erau pline de meduze în zilele acelea, o specie roșie, înțepătoare, monstruoasă, arătând ca niște răni de-a lungul țărmului.

Dar ceva a făcut-o să se oprească. S-a aplecat și a împins mormanul de alge cu vârful pantofului, apoi a scormonit cu un băț. Descâlcind plantele lungi ca niște bice, le-a dat la o parte suficient cât să vadă că ceea ce strălucea dedesubt nu era o meduză pe moarte, ci o pungă de plastic. Nimic surprinzător. Oceanul era plin de plastic. A săpat mai adânc, până când a putut ridica punga de un colț. Era mai grea decât se aștepta, o pungă cum sunt cele în care se pun alimentele la congelator, deteriorată, brăzdată de ciripede care se răspândiseră pe suprafața ei ca o eczemă. Probabil că stătuse în ocean o bună bucată de vreme, s-a gândit ea. Înăuntrul pungii se zărea ceva roșiatic, gunoi, cu siguranță, aruncat peste bord, lăsat în urmă după un picnic sau o orgie. Apele adunau mereu tot felul de lucruri și le aruncau la mal: gută de pescuit, dopuri, cutii de bere, jucării de plastic, tampoane, bascheți de la Nike. Cu câțiva ani în urmă, apăruseră picioare retezate. Oamenii le găseau peste tot pe Vancouver Island, aduse de valuri pe nisip. Unul fusese descoperit chiar pe această plajă. Nimeni nu putea să explice ce se întâmplase cu restul corpurilor. Ruth nu voia să se gândească la ce-ar putea să putrezească în interiorul pungii. A

azvârlit-o la ceva depărtare pe plajă. Avea de gând să-și termine plimbarea și s-o ia mai încolo, când se întorcea, să o ducă acasă și s-o arunce.

2.

— Ce-i asta? a întrebat-o soțul ei din hol.

Ruth pregătea cina, tăind morcovi și gândindu-se concentrată la ceva.

— Asta, a repetat el, când a văzut că nu-i răspunde.

A ridicat capul. Oliver stătea în pragul ușii de la bucătărie, legănând între degete punga mare și jerpelită de congelator. O lăsase pe verandă, cu gândul s-o ducă la gunoi, dar apoi se luase cu altele.

— Ah, las-o, zise ea. E de dus la gunoi. Am cules-o de pe plajă. N-o aduce în casă, te rog.

De ce trebuia să dea explicații?

— Dar e ceva în ea, continuă el. Nu vrei să vezi ce-i în ea?

— Nu, îi răspunse. Cina e aproape gata.

Oliver aduse punga înăuntru și o așeză pe masa de bucătărie, împrăștiind nisip în jur. Nu se putea abține. Simțea nevoia să afle orice, să desfacă lucrurile în bucăți și, uneori, să le asambleze la loc, pur și simplu făcea parte din natura lui. Congelatorul lor era plin de giulgiuri de plastic conținând schelete minuscule de păsări, șoareci și alte mamifere mici, pe care motanul lor le adusese înăuntru și care așteptau să fie disecate și împăiate.

— Nu e o singură pungă, i-a raportat el, desfăcând-o cu grijă pe prima și punând-o alături. Sunt pungi vârâte în alte pungi.

Motanul, atras de toată activitatea, sări pe masă să-și ofere ajutorul, cu toate că n-avea voie pe masa din bucătărie. Îl chema Schrödinger, dar ei nu-i foloseau niciodată numele. Oliver îl striga Pesta, care uneori se transforma în Pesto. Făcea întruna tot soiul de răutăți, eviscera veverițe în mijlocul bucătăriei sau aducea organe minuscule, lucioase, rinichi și intestine, chiar în fața ușii de la dormitorul lor, iar Ruth călca pe ele cu picioarele goale când se ducea noaptea la baie. Erau o echipă ei doi, Oliver și motanul. Când Oliver se ducea sus, și motanul se ducea sus. Când Oliver

cobora la masă, motanul venea şi el la masă. Când Oliver se ducea afară să urineze, motanul se ducea şi el afară să urineze. Acum Ruth îi urmărea pe amândoi în timp ce examinau conţinutul pungilor de plastic. O treceau fiorii anticipând duhoarea rămăşiţelor unui picnic în descompunere, dacă nu mai rău, ce ar fi ruinat aromele cinei pe care o pregătise. Supă de linte. Aveau supă de linte şi salată la cină şi tocmai adăugase rozmarinul.

— Crezi că ai putea să diseci gunoiul ăla pe verandă?

— Tu l-ai adus, i-a spus el. Şi oricum, nu cred că e gunoi. E împachetat cu prea mare grijă, adăugă, continuând cu exfolierea medico-legală.

Ruth adulmeca aerul, dar nu simţea decât miros de nisip, sare şi mare.

Brusc, bărbatul izbucni în râs:

— Ia te uită, Pesto! spuse el. E pentru tine! O caserolă de prânz pe care scrie Hello Kitty!

— Te implor! zise Ruth, cuprinsă deja de disperare.

— Şi e ceva în ea...

— Vorbesc serios! Nu vreau s-o desfaci aici. Scoate-o afară odată...

Dar era prea târziu.

3.

Netezise pungile, le aşezase una peste alta după mărime, apoi le aranjase conţinutul în trei categorii: un teanc micuţ de scrisori scrise de mână; un volum durduliu legat cu coperte roşii decolorate; un ceas de mână masiv, vechi, cu ramă neagră şi cadran luminos. Alături de acestea, aşezase cutia cu Hello Kitty, care protejase conţinutul de efectul coroziv al apei. Motanul adulmeca tacticos cutia. Ruth l-a luat şi i-a dat drumul pe podea, apoi şi-a concentrat atenţia asupra obiectelor de pe masă.

Scrisorile păreau să fie scrise în japoneză. Titlul de pe coperta cărţii roşii era în franceză. Ceasul avea ceva inscripţionat pe partea din spate, greu de descifrat, iar Oliver îşi scosese iPhone-ul şi examina inscripţia folosindu-se de o aplicaţie ce îţi punea la dispoziţie un microscop.

— Cred că e tot în japoneză, spuse el.

Ruth răsfoia scrisorile, încercând să descifreze caracterele scrise cu o cerneală albastră decolorată.

— Scrisul ăsta de mână e vechi, foarte cursiv. Frumos, dar nu pot să înțeleg o iotă.

Lăsă scrisorile din mână și luă ceasul de la Oliver.

— Da, spuse ea. Sunt cifre în japoneză. Nu e o dată, totuși. *Yon, nana, san, hachi, nana.* Patru, șapte, trei, opt, șapte. Poate seria de fabricație?

Ținu ceasul la ureche, încercând să-i deslușească ticăitul, dar era stricat. Îl lăsă jos și ridică cutia de prânz de un roșu aprins. Din cauza acelei culori roșii care se vedea prin plasticul ros confundase punga de congelator cu o meduză înțepătoare. Oare cât timp plutise în ocean înainte să fie aruncată la țărm? Capacul cutiei avea margini de cauciuc, ca să stea închis etanș. Ruth apucă volumul, care era surprinzător de uscat; interiorul de pânză al copertei era moale și uzat, iar colțurile, tocite din cauza întrebuințării neglijente. Își apropie nasul de cotorul cărții și inhală mirosul searbăd al paginilor ușor mucegăite și prăfuite. Se uită la titlu.

— *À la recherche du temps perdu*, citi ea, de Marcel Proust.

4.

Le plăceau cărțile, toate cărțile, dar în special cele vechi, iar casa lor dădea pe-afară de cărți. Erau peste tot, înghesuite pe rafturi și în grămezi pe podea, pe scaune, pe treptele scării interioare, dar nici Ruth, nici Oliver nu păreau deranjați de asta. Ruth era romancieră, iar romancierii, susținea Oliver, trebuie să aibă în jurul lor pisici și cărți. Și într-adevăr, cumpăratul cărților era consolarea ei pentru faptul că se mutaseră pe o insulă îndepărtată, în Desolation Sound, unde biblioteca publică era o încăpere mică și predispusă la umezeală, deasupra primăriei, permanent invadată de copii. În afara vastei secțiuni de literatură juvenilă, cu paginile îndoite la colțuri, și a altor câteva titluri populare pentru adulți, colecția bibliotecii părea să se rezume, în mare parte, la cărți despre grădinărit, conservarea alimentelor, nutriție, energie alternativă, medicină alternativă și învățământ alternativ. Ruth ducea lipsa abundenței

și diversității din bibliotecile urbane, a încăperilor largi și tăcute, iar atunci când ea și Oliver s-au mutat pe mica insulă, au căzut de acord că ea își va comanda orice cărți dorește, lucru pe care l-a făcut de-a lungul vremii. Pentru cercetare, spunea ea, deși până la urmă el sfârșea prin a le citi aproape pe toate, în timp ce ea, doar pe unele. Îi plăcea pur și simplu să le aibă în preajmă. Oricum, de curând începuse să observe că aerul umed de mare le umfla paginile, iar larvele peștișorului argintiu își găsiseră adăpost în cotoarele cărților. Când le deschidea copertele, miroseau a mucegai. Asta o întrista.

— *În căutarea timpului pierdut*, spuse ea, traducând titlul scris cu litere poleite în relief, care își pierduseră luciul, de pe cotorul învelit în pânză. N-am citit-o.

— Nici eu, spuse Oliver. Și nici nu cred că am să încerc s-o citesc în franceză.

— Îhm, se arătă ea de acord – dar apoi deschise cartea oricum, curioasă să vadă dacă înțelege măcar primele câteva rânduri.

Se aștepta la o ediție in-folio pătată de vreme, cu un font învechit, stilizat, fiind complet nepregătită pentru scrisul acela de mână, cu cerneală violetă, adolescentin, răzlețindu-se de-a lungul paginii. Părea un sacrilegiu și o ului într-o asemenea măsură, încât aproape că scăpă cartea din mână.

5.

Literele de tipar sunt previzibile și impersonale, transmițând informația privirii unui cititor ca într-o tranzacție mecanică.

Scrisul de mână, prin contrast, opune rezistență privirii, își dezvăluie înțelesul cu lentoare și este la fel de intim ca pielea.

Ruth se holba la pagina din fața ei. Cuvintele acelea mov erau în mare parte în engleză, cu câteva caractere japoneze răspândite pe ici, pe colo, dar ochii ei nu le înregistrau ca având un înțeles propriu-zis, cât mai degrabă *simțeau* prezența emoțională, de nepătruns, a autoarei lor. Degetele încleștate în jurul pixului cu pastă mov trebuie să fi aparținut unei fete, unei adolescente. Scrisul ei de mână, aceste semne stângace, mov, ce-și lăsaseră amprenta pe foaie, îi reținuse starea de spirit, anxietățile, iar în clipa în care își

aruncase privirea asupra paginii, Ruth știuse, fără urmă de îndoială, că fata avea vârfurile degetelor roz și umede și că își rodea unghiile până la carne.

Ruth se uită mai îndeaproape la forma literelor. Erau rotunde, un pic șleampete (cum își imagina, de acum, că trebuie să fie și adolescenta), dar se țineau oarecum drepte și mărșăluiau vitejește de-a lungul paginii în pas săltat, fără să se grăbească neapărat, dar nici zăbovind. Uneori, la sfârșitul unui rând, se înghesuiau un pic, ca niște persoane care se împing să se urce în lift sau în metrou, chiar în clipa în care se închid ușile. Ruth devenise curioasă. Era clar vorba de un jurnal. Cercetă încă o dată coperta. Oare să-l citească? Cu un gest deliberat acum și un vag sentiment de pudoare, de parcă ar fi tras cu urechea sau s-ar fi uitat pe gaura cheii, îl deschise la prima pagină. Romancierii își petrec mult timp vârându-și nasul în treburile altora. Iar lui Ruth sentimentul nu-i era complet nefamiliar.

Bună!, citi ea. *Numele meu e Nao și sunt o ființă a timpului. Știi ce e o ființă a timpului?...*

6.

— Resturi plutitoare, spuse Oliver, examinând ciripedele de pe suprafața pungii de plastic de la exterior. Nu-mi vine să cred.

Ruth își ridică privirea de pe pagină.

— Resturi, bineînțeles, zise ea. Poate resturi în urma unei catastrofe.

Simțea cartea caldă în mâini și voia să-și continue lectura, dar se auzi, în schimb, întrebând:

— De fapt, ce importanță are?

— Pot fi întâmplătoare, niște resturi găsite plutind în ocean. Sau, dacă au ajuns în ocean în urma unei catastrofe, atunci se schimbă cu totul perspectiva. Așa că, ai dreptate, poate sunt resturi ale unei catastrofe. (Așeză punga la loc pe masă.) Cred că începe sezonul.

— Ce sezon?

— Sezonul resturilor plutitoare, răspunse el. Care evadează de pe orbita marelui vortex din Pacific...

Îi străluceau ochii și ea își dădu seama că Oliver murea de nerăbdare. Lăsă cartea în poală.

— Ce este un vortex?

— Există unsprezece mari curenți pe planetă, spuse el. Doi dintre ei ajung direct la noi tocmai din Japonia și își schimbă cursul în apropiere de zona de coastă din British Columbia. Cel mai mic dintre ei, Curentul Aleutin, o ia înspre nord, către Insulele Aleutine. Cel mai mare o ia spre sud. Se numește Curentul Țestoaselor, pentru că țestoasele de mare se lasă purtate de el atunci când migrează din Japonia către Baja.

Ridică mâna să descrie un cerc larg. Motanul, care adormise pe masă, trebuie să-i fi simțit exaltarea din voce, căci îl urmărea cu un ochi verde deschis.

— Imaginează-ți Pacificul, continuă Oliver. Curentul Țestoaselor se deplasează în sensul acelor de ceasornic, iar Curentul Aleutin, în sens invers.

Mâinile i se mișcau, descriind mărețele arce și spirale ale cursurilor pe care le iau apele oceanului.

— Ăsta nu e curentul ăla, Kuroshio?

Îi povestise deja despre Kuroshio. Era numit, de asemenea, Curentul Negru și aducea apele calde, tropicale din Asia și de pe coasta nord-vestică a Pacificului.

Dar acum clătină din cap.

— Nu chiar, spuse el. Vortexurile astea sunt mai mari. Ca un șir întreg de curenți. Imaginează-ți un inel de șerpi, fiecare mușcând coada celui din față. Kuroshio este unul dintre cei patru-cinci curenți care formează vortexul Țestoaselor.

Ea încuviință din cap. Închise ochii și își imagină șerpii.

— Fiecare vortex se deplasează cu propria lui viteză, spuse Oliver mai departe. Iar lungimea traiectoriei orbitale pe care se deplasează se numește „ton". Ce frumos, nu-i așa? Ca muzica sferelor. Cea mai lungă perioadă orbitală este de treisprezece ani și stabilește durata fundamentală a tonului. Vortexul Țestoaselor durează un semiton – șase ani și jumătate. Curentul Aleutin – o pătrime dintr-o măsură de trei pătrimi. Resturile plutitoare care se lasă antrenate de curenți și rămân pe orbitele lor sunt considerate parte din memoria curenților. Rata de evadare de pe orbită determină jumătate din viața unor resturi plutitoare...

Apucă cutia cu Hello Kitty și o întoarse pe toate părțile în mâini.

— Toate lucrurile alea de prin casele oamenilor din Japonia pe care tsunami-ul le-a măturat cu valurile sale? Au fost urmărite și previziunile susțineau că vor ajunge pe țărmurile noastre. Cred că pur și simplu se întâmplă mai devreme decât s-ar fi așteptat cineva.

Nao

1.

Sunt aşa de multe de scris. De unde să încep oare?

I-am trimis bătrânei mele Jiko următoarea întrebare, iar ea mi-a răspuns: 現在地で始まるべき[10].

OK, draga mea Jiko. O să încep fix de-aici, de la Fifi's Lovely Apron („Şorţuleţul Minunat al lui Fifi"). Fifi face parte dintr-o serie întreagă de cafenele cu chelneriţe în uniforme de servitoare care au apărut peste tot în Akiba[11], cartierul electronicelor, cu câţiva ani în urmă, dar Fifi se deosebeşte de restul localurilor prin tema salonului franţuzesc. Interiorul este decorat în mare parte în roz şi roşu, cu câteva nuanţe de auriu, abanos şi fildeş. Mesele sunt rotunde şi confortabile, au tăbliile din imitaţie de marmură şi picioare care arată ca sculptate din lemn de mahon, iar scaunele asortate au şezutul moale, îmbrăcat în tapiţerie roz. Trandafiri de un roşu întunecat se caţără pe tapetul de pe pereţi, iar ferestrele sunt drapate cu satin. Tavanul este auriu şi atârnă greu de cristalurile candelabrelor, iar în colţuri plutesc câţiva cupidoni ca nişte norişori. Există o garderobă şi un vestibul, unde sunt amplasate o arteziană din care ţâşneşte un jet subţirel şi o statuie

10. *Genzaichi de hajimarubeki* – „Începe de unde eşti." Termenul *genzaichi* desemnează locul unde se află o persoană care cercetează o hartă („Te afli aici").
11. Akihabara (秋葉原) – cartier din Tokyo faimos pentru comerţul de electronice şi inima culturii *manga* – renumitele benzi desenate japoneze.

nud a unei doamne, luminată de câteva spoturi roșii care se sting și se aprind.

Nu-mi dau seama dacă decorul e autentic sau nu, pentru că n-am fost niciodată în Franța, dar intuiția îmi spune că probabil nu sunt multe cafenele franțuzești cu servitoare, precum aceasta de-aici, la Paris. Nu contează. Atmosfera la Fifi este elegantă și intimă, te simți de parcă te-ar fi îndesat cineva într-o felicitare minunată de Sfântul Valentin, enormă și claustrofobică, iar servitoarele, cu sânii împinși în față și uniformele cu volănașe, arată și ele ca niște felicitări mici și drăguțe.

Din păcate, e destul de gol acum, cu excepția câtorva *otaku*[12] la masa din colț și a doi turiști americani cu ochii bulbucați. Servitoarele stau în linie îmbufnate, trăgându-se de șireturile jupelor, părând plictisite și dezamăgite de noi, de parcă s-ar aștepta să vină niște clienți noi, mai buni, care să învioreze un pic atmosfera. S-a produs o mică agitație ceva mai devreme, când un *otaku* a comandat niște *omurice*[13], specificând că dorește o față mare și roșie Hello Kitty din sos de tomate deasupra. O servitoare al cărei nume de pe ecuson ne anunța că este Mimi a îngenuncheat în fața lui ca să-l hrănească, suflând în fiecare lingură înainte de a i-o duce la gură. Americanii erau în plin extaz, a fost deosebit de distractiv. Aș fi vrut să vezi cu ochii tăi. Însă apoi bărbatul a terminat și Mimi a luat farfuria murdară, iar acum e plictiseală din nou. Americanii nu fac decât să bea cafea. Soțul încerca să-și convingă soția să-l lase să-și comande și el niște *omurice* Hello Kitty, dar ea era prea crispată. Am auzit-o șoptindu-i că mâncarea aia *omurice* e prea scumpă – și are dreptate. Prețurile la mâncarea de-aici sunt hoție

12. *Otaku* (お宅) e o modalitate formală de-a te adresa cuiva la persoana a II-a. 宅 înseamnă „casă", iar cu prefixul de politețe お, are înțelesul propriu-zis de „onorabila dumneavoastră casă", implicând că interlocutorul este mai puțin o persoană cât mai degrabă un loc, fixat în spațiu, cu un acoperiș deasupra – astfel își găsește sensul faptul că stereotipul unui *otaku* modern e un singuratic bântuit de obsesii, închis în sine, un individ izolat social, care rareori își părăsește domiciliul.

13. *Omuraisu* (オム・ライス) – omletă servită cu pilaf de orez, cu sos de tomate și unt.

curată, însă eu beau cafea pe gratis, fiindcă sunt prietenă cu Babette. O să-ți dau de știre dacă se mai relaxează soția și se răzgândește.

Pe vremuri nu era așa. Pe vremuri, când cafenelele astea erau *ninki* nr. 1[14]! Babette îmi povestea cum făceau coadă clienții și așteptau cu orele doar ca să prindă o masă, iar servitoarele erau cele mai drăguțe fete din Tokyo și le puteai auzi strigând *Okaerinasaimase, dannasama!*[15] peste tot zgomotul din cartierul electronicelor, lucru care îi făcea pe bărbați să se simtă bogați și importanți. Dar acum s-a dus moda și servitoarele nu mai sunt un deliciu, iar singurii clienți sunt turiști din străinătate și acești *otaku* provinciali[16] sau câțiva *hentai* triști, mânați de vreo slăbiciune răsuflată pentru servitoare. Și nici servitoarele nu mai sunt atât de frumoase sau drăguțe, din moment ce poți să faci mai mulți bani lucrând ca „infirmieră" la o cafenea medicală sau la o cafenea cu perne de pluș somptuoasă din Bedtown[17]. Servitoarele franțuzoaice sunt pe cale de dispariție, cu siguranță, și toate lumea știe asta, așa că nu se mai deranjează nimeni să facă eforturi. S-ar putea spune că e o ambianță deprimantă, dar – personal – eu o găsesc relaxantă tocmai pentru că nu face nimeni eforturi. Deprimant este atunci când toată lumea face eforturi, iar cel mai deprimant este atunci când lumea face eforturi și chiar crede că obține rezultate. Sunt sigură că așa era înainte aici, cu toți clopoțeii ăia răsunând vesel, cu râsetele și cozile de clienți în jurul blocului și scumpicele de servitoare dându-se bine pe lângă proprietarii de cafenele, care se fâțâiau de colo-colo cu ochelarii lor de firmă și haine vintage de la Levi's, ca niște prinți misterioși sau ca niște moguli din imperiul jocurilor pe calculator. Tipii ăia au avut de unde să cadă.

Așa că nu mă deranjează asta deloc. Ba chiar îmi place, pentru că știu că găsesc mereu o masă aici, la cafeneaua lui Fifi, și muzica

---

14. *Ninki nanba wan!* – cele mai populare, pe locul întâi.
15. *Okaerinasaimase, dannasama!* – „Bine ai venit acasă, stăpâne".
16. ...De asemenea, pentru că termenul *otaku* este o formulă de politețe, când e folosit ca pronume de persoana a II-a creează o distanță socială de natură formală între un vorbitor și interlocutorul său. Această distanță este, în mod convențional, respectuoasă, dar poate să devină uneori ironică sau batjocoritoare.
17. Nu găsesc informații despre cafenelele medicale sau despre Bedtown. Oare sunt inventate chestiile astea?

e OK, iar servitoarele s-au obișnuit cu mine de-acum și de obicei mă lasă în pace. Poate că ar trebui să se cheme Fifi's Lonely Apron („Șorțulețul Singuratic al lui Fifi"). Hei, asta sună bine! Îmi place!

2.

Bătrâna mea Jiko este încântată când îi descriu multele detalii ale vieții moderne. Nu prea mai iese în lume, pentru că trăiește într-un templu din munți, la naiba-n praznic, și a renunțat, cum s-ar zice, la lume. Apoi, trebuie ținut cont și că a împlinit o sută patru ani. Tot spun că atâta are, dar de fapt mai mult îi bănuiesc vârsta. Nu știm sigur cât are, iar ea susține că a uitat la rândul ei. Când o întrebi, îți spune:

— *Zuibun nagaku ikasarete itadaite orimasu ne.*[18]

Ăsta nu e un răspuns, așa că o întrebi din nou, și ea zice:

— *Soo desu ne.*[19] N-am mai numărat de mult...

Și apoi o întrebi când e ziua ei de naștere, iar ea spune:

— Hmm, nu-mi amintesc cu adevărat să mă fi născut...

Și dacă o bați la cap mai departe și o întrebi de cât timp e în viață, spune:

— Din câte îmi amintesc, sunt aici dintotdeauna.

Ei, da, străbunico!

Tot ce știm cu siguranță este că nu există nimeni mai în vârstă decât ea care să-și amintească, iar registrul familiei de la biroul circumscripției locale a ars în timpul unui bombardament cu napalm, în cel de-al Doilea Război Mondial, așa că, practic, trebuie să-o credem pe cuvânt. Cu câțiva ani în urmă, a stabilit cumva că are o sută patru ani și de-atunci încoace asta a rămas vârsta ei.

---

18. *Zuibun nagaku ikasarete itadaite orimasu ne* – „Sunt în viață de foarte mult timp, nu-i așa?" – imposibil de tradus, dar înțelesul este oarecum următorul: „Mi-a fost dat să trăiesc grație unor condiții profunde ale universului, căruia îi sunt, adânc și umil, recunoscătoare". Paula Arai numește timpul verbal folosit aici „timpul gratitudinii" și susține că frumusețea acestei construcții gramaticale este că „nu se indică nici o sursă". Spune, de asemenea, „că este imposibil să fii supărat când folosești acest timp verbal".

19. *Sō desu ne...* – „Da, presupun că așa e..."

Şi, cum spuneam, bătrâna mea Jiko e înnebunită după detalii şi îi place când îi povestesc despre toate micile zgomote şi mirosuri, culori şi lumini, reclame, oameni, mode şi titluri din ziare care alcătuiesc zgomotosul ocean al Tokyoului, lucruri pe care m-am învăţat să le observ şi să le reţin. Îi spun totul, despre curente culturale sau articole din presă pe care le-am citit, cu fete de liceu care au fost violate şi sufocate cu pungi de plastic în hotelurile pentru amorezi. Poţi să-i spui bunicii toate lucrurile astea, că nu se supără. Nu vreau să spun că o fac fericită. Nu e vreo *hentai*. Dar înţelege că pe lume se întâmplă căcaturi şi pur şi simplu stă acolo şi ascultă, dă din cap, numărând mărgelele pe *juzu*[20] şi îngânând binecuvântări pentru fetele alea de liceu, bietele de ele, şi perverşii ăia, şi toate fiinţele aflate în suferinţă pe lumea asta. E călugăriţă, aşa că asta e treaba ei. Uneori îmi vine să jur că motivul pentru care e încă în viaţă trebuie să fie tot materialul ăsta pe care i l-am oferit eu ca să aibă pentru ce se ruga.

Am întrebat-o odată de ce îi place să audă poveşti de genul ăsta şi mi-a explicat că, atunci când s-a călugărit, s-a ras în cap şi şi-a depus jurămintele ca să devină o *bosatsu*[21]. Unul dintre jurămintele ei a fost să salveze toate fiinţele, fapt care înseamnă să accepte că duhul luminii nu se va pogorî asupra ei până când nu s-a pogorât asupra tuturor celorlalte fiinţe de pe lume. E ca şi cum ai lăsa pe toată lumea să intre în lift înaintea ta. Dacă e să iei în calcul toate fiinţele de pe pământul ăsta, din toate timpurile, şi apoi să-i adaugi şi pe cei care se nasc secundă de secundă şi pe cei care au murit deja – şi nici măcar nu e vorba doar de fiinţele umane, ci şi de toate animalele, toate celelalte forme de viaţă, precum amibele şi viruşii, poate chiar şi plantele care au răsărit şi vor răsări vreodată, şi toate speciile dispărute –, ei bine, îţi dai seama că iluminarea asta o să dureze o groază de vreme. Şi dacă se umple liftul şi uşile se închid trântindu-se, iar tu ai rămas tot pe-afară?

Când am întrebat-o asta pe străbunica, s-a scărpinat în capul ei chel şi lucios şi mi-a zis:

— *Soo desu ne*. E un lift foarte mare...

---

20. *Juzu* (数珠) – rozariu budist.

21. *Bosatsu* (菩薩) – bodhisattva, fiinţă trează, sfânt budist.

— Dar, bunico, o să dureze o veşnicie!

— Ei, păi atunci nu ne rămâne decât să ne străduim şi mai abitir.

— *Noi?*

— Desigur, draga mea Nao. Tu va trebui să mă ajuţi.

— Nici vorbă! i-am zis străbunicii. Mută-ţi gândul... nu mă simt deloc ca un afurisit de *bosatsu*...

Dar ea n-a făcut decât să plescăie din buze, să-şi ciocnească mărgelele *juzu* şi, după felul în care s-a uitat la mine prin ochelarii aceia cu rame groase ai ei, probabil că mă miluia şi pe mine cu vreo binecuvântare. Nu m-a deranjat. Mă făcea să mă simt în siguranţă, de parcă ştiam că, orice s-ar fi întâmplat, străbunica va avea grijă să prind un loc în liftul ăla.

Ştii ce? Fix în secunda asta, în timp ce scriam, mi-am dat seama de un lucru. N-am întrebat-o niciodată unde duce liftul ăla. O să-i scriu un mesaj acum s-o întreb. Te ţin la curent cu ce spune.

3.

OK, deci acum chiar mă apuc să-ţi povestesc minunata viaţă a lui Yasutani Jiko, faimoasa anarhistă-feministă-romancieră devenită călugăriţă budistă din epoca Taishō, dar mai întâi trebuie să explic câteva lucruri în legătură cu cartea asta pe care o ţii în mână.[22] Probabil ai observat că nu arată ca un jurnal inocent al unei şcolăriţe, cu muţunache umflaţi şi pufoşi, coperte roz lucioase, un lăcăţel în formă de inimă şi o cheiţă de aur. Şi când l-ai luat prima dată în mână, probabil că nu te-ai gândit: „Ah, iată jurnalul drăguţ şi inocent al unei şcolăriţe japoneze. Mamă, cred c-o să citesc aşa ceva!", fiindcă atunci când l-ai luat în mână, ai crezut că e vorba de o capodoperă filosofică intitulată *À la recherche du temps perdu*, scrisă de celebrul autor de origine franceză Marcel Proust, şi nicidecum de un jurnal lipsit de importanţă al unei neica-nimeni pe

22. Un volum robust, compact, poate un crown-octavo, măsurând aproximativ 190mm x 126mm.

nume Nao Yasutani. Şi aşa putem demonstra că e adevărat ce se spune: nu poţi judeca o carte după copertă![23]

Sper să nu ţi se pară dezamăgitor. Întâmplarea face că volumul lui Marcel Proust a fost ciopârţit sau piratat, numai că nu de mine. Aşa l-am cumpărat, pre-piratat, de la un mic butic artizanal din Harajuku[24], unde se vând tot felul de obiecte făcute de mână – şaluri croşetate, săculeţe pentru *keitai*, cătuşe din mărgele şi alte chestii mişto. Japonezii sunt supermaniaci cu artizanatul, toţi împletesc la andrele, înşiră mărgele, croşetează şi confecţionează *pepakura*[25], dar eu sunt destul de neîndemânatică, aşa că trebuie să-mi cumpăr obiectele făcute de mână dacă vreau să fiu la modă. Fata care face jurnalele astea este o meşteriţă supercunoscută, care cumpără cărţi vechi cu kilogramele de prin toată lumea, apoi taie frumos toate paginile tipărite şi pune hârtie albă în locul lor. Arată atât de autentic, încât nici nu te prinzi de şmecherie, aproape ai senzaţia că pur şi simplu literele au alunecat de pe pagină şi au căzut pe podea într-o moviliţă de furnici moarte.

De curând mi s-au întâmplat nişte chestii nasoale în viaţă, iar în ziua când am cumpărat jurnalul ăsta, chiuleam de la şcoală şi eram neobişnuit de tristă, aşa că mi-am zis să mă duc prin Harajuku la cumpărături, ca să mă mai înveselesc. Când am văzut cărţile astea vechi în raft, am crezut că sunt puse doar aşa, de chestie, în vitrina magazinului şi nici nu le-am dat atenţie, dar când vânzătoarea mi-a explicat care era figura, bineînţeles că am vrut imediat să am şi eu una. Şi nu erau deloc ieftine, însă îmi plăcea coperta aia ponosită la atingere şi îmi dădeam seama că o să mă simt atât de bine scriind pe paginile alea, ca şi cum ar fi o carte adevărată, tipărită. Dar mai important decât orice altceva, mi-am dat seama că în felul ăsta o să-mi pot păstra jurnalul în excelentă siguranţă.

Nu ştiu dacă ai avut vreodată problema asta, cu oameni care să te ia la bătaie, să-ţi fure lucrurile şi să le folosească împotriva

---

23. Coperta e ponosită, dintr-un material textil roşiatic. Titlul este imprimat în relief, cu litere de un auriu lipsit de luciu, pe coperta de deasupra şi încă o dată pe cotor.
24. Harajuku (原宿) – cartier din Tokyo, faimos pentru cultura tinerilor şi moda străzii.
25. *Peipaakura* (ペーパー・クラ) – obiecte artizanale din hârtie (în engl. *papercraft*, unde *paper* înseamnă „hârtie" şi *craft*, „meşteşug, măiestrie").

ta, dar dacă ai avut-o, atunci îți dai și tu seama că găselnița asta e genială – în caz că vreunuia dintre colegii mei idioți i-ar fi trecut prin cap să-mi ia jurnalul, să-l citească și să-l posteze pe internet sau ceva de genul ăsta. Dar cine să pună mâna pe un volum vechi care se cheamă *À la recherche du temps perdu*, corect? Colegii mei de clasă idioți aveau să creadă că nu e decât tema pentru *juku*[26]. Oricum habar n-au ce înseamnă.

De fapt, nici eu nu știu ce înseamnă titlul, din moment ce abilitățile mele de-a vorbi în franceză sunt inexistente. Erau o groază de alte cărți cu titluri diferite la vânzare. Unele dintre ele erau în engleză, precum *Marile speranțe* sau *Călătoriile lui Gulliver*, care sunt OK, dar mi-am zis că e mai bine să-mi cumpăr un titlu pe care nu-l pot citi, fiindcă dacă aș fi știut ce înseamnă, era posibil să se petreacă niște interferențe cu propria mea expresivitate creativă. Erau titluri și în alte limbi, în germană, de exemplu, în rusă și chiar în chineză, însă până la urmă am ales *À la recherche du temps perdu*, gândindu-mă că probabil trebuie să fie în franceză, iar franceza e mișto, îți dă o senzație de rafinament, în plus, volumul avea mărimea perfectă ca să-mi încapă în geantă.

4.

Din clipa în care mi-am cumpărat cartea, evident, mi-am dorit să încep să scriu în ea, așa că m-am dus la o *kissa*[27] din apropiere și mi-am comandat o cafea Blue Mountain, apoi mi-am scos pixul mov preferat și am deschis cartea la prima pagină îngălbenită. Am luat o sorbitură amară și am așteptat să-mi vină cuvintele. Am așteptat și am așteptat, am mai luat o gură de cafea și-am mai așteptat o vreme. Nimic. Sunt vorbăreață de obicei, probabil că ți-ai dat seama, și nu mi-e greu să găsesc lucruri despre care să am ce spune. Dar de data asta, deși îmi treceau multe prin cap, cuvintele nu voiau să iasă. Era ciudat, însă m-am gândit că poate mă simt intimidată de această carte nouă și veche în același timp și, până la urmă, o să-mi treacă. Așa că mi-am băut restul cafelei,

26. *Juku* (塾) – pregătire intensivă pentru un examen.
27. *Kissa* (喫茶) – cafenea.

am răsfoit câteva reviste *manga* și, când s-a făcut ora la care se termina școala, m-am dus acasă.

Dar în ziua următoare am încercat din nou și s-a întâmplat fix la fel. Iar după aceea, de câte ori scoteam cartea și mă uitam la titlu, începeam să-mi pun întrebări. Vreau să spun, Marcel Proust trebuie că era important, dacă până și cineva ca mine auzise de el, deși nu știam cine e inițial și îmi trecuse prin cap că poate e vreun *chef* celebru sau vreun designer de modă francez. Dacă fantoma lui rămăsese agățată între cele două coperte și era supărată nevoie mare din cauza ciopârțelii la care supusese cartea meșterița aia, adică cum să-i taie așa cuvintele și paginile? Și dacă acum mă împiedica să folosesc cartea asta faimoasă ca să scriu despre prostiile obișnuite ale unei școlărițe, cum ar fi băieții de care m-am îndrăgostit (nu că aș avea vreunul) sau chestiile la modă pe care mi le doresc (dorințele mele sunt infinite) sau coapsele mele grăsane (de fapt, coapsele mele sunt în regulă, genunchii nu pot să-i sufăr). Chiar nu poți da vina pe fantoma bătrână a lui Marcel fiindcă au apucat-o toți dracii – și pe bună dreptate – gândindu-se că aș putea să fiu atât de neroadă, încât să scriu căcaturi din astea de doi bani în cartea lui importantă.

Și chiar dacă fantoma lui nu s-ar supăra, tot n-aș vrea să-i folosesc cartea pentru asemenea trivialități, chiar dacă acestea n-ar fi ultimele mele zile pe pământ. Dar din moment ce *sunt* ultimele mele zile pe pământ, vreau să scriu și eu ceva important. Ei, poate nu important, pentru că nu știu nimic important, însă ceva care să merite. Vreau să las ceva adevărat în urmă.

Dar despre ce să scriu și să fie adevărat? Sigur, aș putea să scriu despre toate căcaturile nasoale care mi s-au întâmplat, despre ce simt față de taică-meu și maică-mea și față de așa-zișii mei prieteni, însă nu-mi doresc asta neapărat. Când mă gândesc la viața mea goală și prostească, ajung la concluzia că nu fac decât să-mi pierd timpul – și nu sunt singura. Toată lumea pe care o cunosc e la fel, în afară de bătrâna Jiko. Ne pierdem timpul, ne omorâm timpul, ne simțim de căcat.

Și oricum, ce înseamnă să-ți pierzi timpul? Dacă îți pierzi timpul, e pierdut pentru totdeauna?

Și dacă timpul e pierdut pentru totdeauna, ce înseamnă asta? Nu e ca și cum ai ajunge să mori mai repede, corect? Adică, dacă vrei să mori mai repede, n-ai decât să iei taurul de coarne.

5.

Şi aşa, gândurile astea deconcertante despre fantome şi timp îmi treceau întruna prin minte de câte ori încercam să scriu în vechea carte a lui Marcel, până când m-am hotărât că trebuie să ştiu ce înseamnă titlul ăla. Am întrebat-o pe Babette, dar nu m-a putut ajuta, pentru că, bineînţeles, nu e o servitoare franţuzoaică pe bune, ci doar o fată de liceu din prefectura Chiba care s-a lăsat de şcoală, şi singura boabă de franceză pe care o ştie se reduce la câteva expresii erotice pe care le-a preluat de la un băşinos bătrân, profesor de franceză, cu care umbla într-o vreme. Aşa că, atunci când am ajuns acasă în seara aia, l-am căutat pe Marcel Proust pe Google şi am aflat că *À la recherche du temps perdu* înseamnă „În căutarea timpului pierdut".

Ce ciudat, nu? Vreau să spun, cum stăteam eu acolo, într-o cafenea franţuzească din Akiba, gândindu-mă la timpul pierdut, iar bătrânul Marcel Proust stătea în Franţa acum o sută de ani, scriind o carte întreagă despre exact acelaşi subiect. Prin urmare, poate că fantoma lui lâncezea între coperte şi îmi pirata mie mintea sau poate că era doar o coincidenţă, dar – oricum ar fi fost – cât de tare e figura asta! Cred că coincidenţele sunt mişto, chiar dacă nu înseamnă nimic, dar cine ştie? Poate că înseamnă! Nu spun că totul se întâmplă cu un motiv. Mai degrabă aş zice că mă simţeam de parcă eu şi bătrânul Marcel am fi fost pe aceeaşi lungime de undă.

În ziua următoare, m-am întors la Fifi şi am comandat un ceainic mic de *lapsang souchong*, din care beau uneori ca să mai iau o pauză de la Blue Mountain, şi în timp ce stăteam acolo, sorbind din ceaiul acela afumat, ciugulind dintr-un pateu franţuzesc şi aşteptând ca Babette să-mi facă lipeala cu careva, am început iarăşi să-mi pun întrebări.

Până la urmă, cum anume cauţi timpul pierdut? E o întrebare interesantă, aşa că i-am trimis un SMS bătrânei Jiko, lucru pe care îl fac de fiecare dată când am o dilemă filosofică. Şi apoi a trebuit să aştept o vreme tare, tare lungă, dar în sfârşit *keitai*-ul meu a scos un scurt ping, anunţându-mă că mi-a răspuns. Şi mi-a scris următoarele:

あるときや
ことのはもちり
おちばかな[28],

care înseamnă ceva de genul:

Pentru un moment,
Cuvintele se risipesc...
Sunt frunze care cad?

Nu mă pricep prea bine la poezie, dar când am citit poemul bătrânei Jiko, am văzut cu ochii minții imaginea arborelui Ginkgo mare și bătrân din împrejurimile templului unde se află ea.[29] Frunzele sunt ca niște evantaie mici și verzi, iar toamna se fac de un galben strălucitor, cad și acoperă pământul, pictând totul într-un auriu perfect. Și mi-a trecut prin cap că arborele ăla mare și bătrân e o ființă a timpului, iar Jiko e și ea o ființă a timpului, și mă vedeam căutând timpul pierdut sub copacul acela, trecându-mi mâinile printre frunzele căzute, care sunt cuvintele ei de aur risipite.

Ideea unei ființe a timpului vine de la o carte care se cheamă *Shōbōgenzō*, pe care un străvechi maestru zen, pe nume Dōgen Zenji, a scris-o cu vreo opt sute de ani în urmă, fapt care îl face să fie chiar mai în vârstă decât bătrâna Jiko sau decât Marcel Proust. Dōgen Zenji este unul dintre autorii favoriți ai lui Jiko și e un norocos, deoarece cărțile lui sunt importante și încă mai există.

---

28. *Aru toki ya / Koto no ha mo chiri / Ochiba ka na*
aru toki ya – în acel moment, cândva, pentru moment (有る時や). Același *kanji* (caracter din sistemul de scriere japonez) este folosit și pentru Uji (有時).
koto no ha – literal, „frunze ale discursului" (言 の 葉). Același *kanji* este folosit pentru *kotoba* (言葉), care înseamnă „cuvânt".
ochiba – „frunze căzute", cu accent pe *ha* (葉), sugerând că este vorba de „cuvinte căzute".
ka na – o particulă interogativă care conferă un sens de uimire.

29. Din frunzele arborelui Ginkgo se fac ceaiuri care ajută la îmbunătățirea memoriei. Arborii Ginkgo erau deseori plantați în împrejurimile templelor budiste ca să-i ajute pe călugări să memoreze sutrele.

Din păcate, nimic din ce a scris Jiko nu mai există în stocurile editurilor, astfel încât nu am citit, de fapt, niciodată vreun cuvânt scris de ea, dar ea mi-a spus multe poveşti şi aşa am început să mă gândesc la cuvinte şi poveşti şi fiinţe ale timpului şi mi-a venit ideea să mă folosesc de cartea asta importantă a lui Marcel Proust ca să pun pe hârtie viaţa bătrânei mele Jiko.

Nu doar pentru că Jiko e cel mai important om pe care-l cunosc, deşi ar fi şi ăsta un motiv, în parte. Şi nici din cauză că a ajuns la o vârstă incredibilă şi era în viaţă pe vremea când Marcel Proust îşi scria cartea despre timp. Poate aşa o fi, dar nu ăsta e motivul esenţial. Motivul pentru care am hotărât să scriu despre ea în cartea asta, *À la recherche du temps perdu*, stă în faptul că ea este singurul om din câţi cunosc care să înţeleagă cu adevărat timpul.

Bătrâna Jiko este supergrijulie cu timpul ei. Face totul foarte, foarte încet, chiar şi atunci când stă pur şi simplu pe verandă, uitându-se la libelulele care se învârt leneşe în jurul micului iaz din grădină. Spune că face totul foarte, foarte încet ca să tragă de timp şi astfel să aibă mai mult la dispoziţie şi să trăiască mai mult, iar apoi râde, ca să-ţi dai seama că a fost o glumă. Vreau să spun, înţelege perfect că timpul nu este ceva de care poţi să tragi şi pe care poţi să-l întinzi, cum faci cu untul sau cu gemul pe pâine, iar moartea n-o să stea să te aştepte până termini tu ce aveai de făcut înainte să te ia pe sus. Asta e gluma şi ea râde pentru că o ştie.

Dar, de fapt, eu nu cred că e chiar aşa amuzantă. Deşi nu ştiu exact câţi ani are bătrâna Jiko, ştiu cu siguranţă că destul de curând o să moară, chiar dacă n-a terminat de măturat podelele din bucătăria templului, de plivit stratul de ridichi sau de aranjat florile proaspete pe altar, şi odată cu moartea îşi va găsi sfârşitul, temporal vorbind. Lucrul ăsta n-o supără deloc, dar pe mine mă supără foarte tare. Sunt ultimele zile ale bătrânei Jiko pe pământ şi eu nu pot face nimic în privinţa asta, nu pot face nimic nici ca să opresc timpul în loc sau să-l fac să treacă mai încet şi fiecare secundă a zilei este încă o secundă pierdută. Probabil că ea n-ar fi de acord cu mine, dar aşa văd eu lucrurile.

Nu mă deranjează să mă gândesc la o lume fără mine, pentru că eu nu sunt o fiinţă excepţională, dar urăsc ideea unei lumi fără bătrâna Jiko. Este cu totul unică, e o fiinţă specială, cum sunt

ultimele țestoase de Galápagos sau alte animale străvechi, șontâcăind de colo-colo pe pământul ăsta carbonizat, singurele rămase din specia lor. Dar, vă rog, nu mă lăsați să încep cu subiectul speciilor pe cale de dispariție, pentru că este absolut deprimant și o să-mi vină să mă sinucid fix în secunda asta.

6.

OK, Nao. De ce faci tu asta? Vreau să spun, ce sens are?

Asta e o problemă. Singurul motiv care-mi trece prin cap pentru a scrie povestea vieții lui Jiko în această carte este acela că o iubesc și vreau să-mi aduc aminte de ea, însă nu plănuiesc să rămân pe-aici prea mult timp și, firește, nu-mi pot aminti poveștile ei dacă sunt moartă, corect?

Și în afară de mine, cui i-ar mai păsa? Cu alte cuvinte, dacă aș crede că lumea vrea să știe despre bătrâna Jiko, i-aș posta poveștile pe un blog, dar de fapt am încetat să mă ocup cu chestii din astea cu ceva vreme în urmă. Mă întrista să mă surprind prefăcându-mă că tuturor din spațiul cibernetic le pasă de ce gândesc eu, când realitatea e că nimeni nu dă doi bani.[30] Și când înmulțeam sentimentul ăsta de tristețe cu milioanele de oameni care stau în micile lor camere singuratice, scriind cu furie și postând pe micile pagini singuratice, pe care nimeni nu are timp să le citească pentru că sunt toți atât de ocupați să scrie și să posteze[31], simțeam că mi se frânge inima.

Adevărul e că nu prea mai fac parte dintr-o rețea socială zilele astea, iar oamenii cu care mă văd de obicei nu sunt genul cărora să le pese de o călugăriță budistă în-vârstă-de-o-sută-patru-ani, chiar dacă e vorba de o *bosatsu* care e capabilă să folosească e-mailul și SMS-urile, asta numai fiindcă am făcut-o să-și cumpere un computer ca să păstreze legătura cu mine când sunt în Tokyo și

30. „Nu cred că-i pasă cuiva vreodată", a zis Oliver. „E trist? Eu nu cred că e trist."

31. „Când, într-o zi, fiecare se va trezi scriitor (și asta se va întâmpla curând), va fi timpul hipoacuziei și al neînțelegerii universale " – Milan Kundera, *Cartea râsului și a uitării*, 1980.

ea este la templul ei străvechi, pe cale de-a se prăbuși, în vârful unui munte, la naiba-n praznic. Nu se dă în vânt după noile tehnologii, dar se descurcă destul de bine pentru o ființă a timpului cu cataractă și ambele degete mari atinse de artrită. Bătrâna Jiko și Marcel Proust provin dintr-o lume de dinaintea conexiunilor, adică dintr-un timp care a dispărut cu desăvârșire în ziua de azi.

Prin urmare, iată-mă aici, la Șorțulețul Singuratic al lui Fifi, holbându-mă la toate aceste pagini albe și întrebându-mă de ce mă mai deranjez, când brusc mă pocnește o idee senzațională. Toată lumea-i pregătită? Carevasăzică:

O să scriu tot ce știu despre viața lui Jiko în cartea lui Marcel și, când am terminat, o s-o las pur și simplu undeva și o s-o găsești tu!

Cât de tare e asta? Mă simt de parcă aș întinde mâna peste bariera timpului ca să te ating, iar acum, că ai găsit cartea, întinzi și tu mâna spre mine!

Dacă e să mă întrebi pe mine, e fantastic de mișto și de frumos. E ca un mesaj într-o sticlă aruncat în oceanul de timp și spațiu. Absolut personal și real, de asemenea, direct din lumea fără conexiuni a lui Marcel și a bătrânei Jiko. E opusul unui blog. Este un antiblog, pentru că e destinat unei persoane speciale, și acea persoană ești *tu*. Iar dacă ai citit până aici, probabil că înțelegi ce vreau să spun. Înțelegi? Te simți deja o persoană specială?

O să aștept aici o vreme, să văd dacă răspunzi...

7.

Glumeam. Știu că nu poți să răspunzi și acum mă simt prost, pentru că... dacă nu te simți o persoană specială? Fac doar o presupunere, nu-i așa? Dacă o să crezi că sunt o vacă și o să mă arunci la gunoi, dacă o să crezi că sunt o fată ca toate celelalte despre care îi tot povestesc bătrânei Jiko, care ajung să fie omorâte de perverși, ciopârțite și aruncate printre gunoaie, doar pentru că au făcut greșeala de-a ieși la o întâlnire cu un bărbat nepotrivit? Asta ar fi cu adevărat trist și înspăimântător.

Sau, uite încă un gând înspăimântător, cum ar fi dacă n-ai citi deloc chestia asta? Dacă nici n-ai găsi cartea asta vreodată, pentru

că cineva a îndesat-o în tomberon sau a reciclat-o înainte să ajungă la tine? Atunci povestea bătrânei Jiko se va pierde pentru totdeauna, iar eu nu fac decât să stau aici și să-mi irosesc timpul trăncănind cu măruntaiele unui tomberon.

Hei, răspunde-mi! Am sfârșit într-un tomberon sau nu?

Glumesc doar. Din nou. ☺

OK, uite ce-am hotărât. Nu mă deranjează să risc, pentru că riscul o să facă totul și mai interesant. Și cred că nici pe bătrâna Jiko n-o va deranja, pentru că, fiind budistă, înțelege într-adevăr efemerul, faptul că totul este în continuă schimbare și nimic nu durează veșnic. Bătrânei Jiko chiar nu o să-i pese dacă poveștile vieții ei ajung să fie scrise sau să se piardă, și poate că am moștenit și eu ceva din atitudinea asta a ei de *laissez-faire*. Când o să vină momentul, mă voi desprinde pur și simplu de toate.

Sau nu. Nu știu. Poate că în clipa în care am scris ultima pagină, mă voi simți prea stingherită sau stânjenită să las cartea asta la vedere, mă voi muia ca o mămăligă și o voi distruge, în schimb.

Hei, dacă nu citești chestia asta, o să știi că sunt o mămăligă! Ha-ha.

Cât despre cealaltă poveste, cu fantoma lui Marcel pe care o apucă toți dracii, m-am hotărât să nu-mi fac griji în privința asta. Când îl căutam pe Marcel Proust pe Google, s-a nimerit să arunc o privire și la cifrele lui de vânzări de pe Amazon și nu mi-a venit să cred, dar încă se scot ediții noi și, în funcție de ce ediție din *À la recherche du temps perdu* vorbim, cifrele variază undeva între 13 695 și 79 324, ceea ce nu face din carte un bestseller, însă nu-i nici chiar așa de rău pentru unul care a murit demult. Ca să știi. Nu e cazul să-ți pară așa de rău pentru bătrânul Marcel.

Habar n-am cât timp o să-mi ia proiectul ăsta cu totul. Probabil luni de zile. Sunt o groază de pagini albe, iar Jiko are o groază de povești, eu scriu destul de încet, dar am de gând să lucrez foarte serios și probabil că, în momentul în care am umplut ultima pagină, bătrâna Jiko va fi moartă și-mi va veni și mie timpul.

Știu că-mi va fi practic imposibil să aștern pe hârtie fiecare detaliu al vieții lui Jiko, așa că, dacă vrei să afli mai multe, va trebui să-i citești cărțile, presupunând că le vei găsi. Cum spuneam mai devreme, nu se mai găsesc pe piață și e posibil ca vreo meșteriță

dintr-astea să-i fi ciopârțit deja paginile și să le fi aruncat, împreună cu cuvintele ei de aur, în tomberonul de hârtie, alături de paginile lui Proust. Asta ar fi foarte trist, pentru că bătrâna Jiko n-are nici o cifră de vânzări pe Amazon. Știu asta fiindcă am verificat și numele ei nici nu apare. Hmm. Cred că o să regândesc tot conceptul ăsta cu piratatul și ciopârțitul cărților. Poate că nu e chiar așa de mișto până la urmă.

Ruth

1.

Motanul se suise pe biroul lui Ruth și se pregătea să facă o incursiune în poala ei. Era adâncită de ceva vreme în lectura jurnalului, când s-a apropiat dintr-o parte, punându-și labele din față pe genunchii ei și vârându-și botul pe sub cotorul cărții, ca să o împingă în sus și să-și facă loc de trecere. Odată dus la îndeplinire acest lucru, s-a ghemuit în brațele ei și a început să toarcă, împungându-i palma cu capul. Era atât de enervant. Întotdeauna cerea atenție.

Ruth închise jurnalul și-l puse pe birou în timp ce mângâia motanul pe frunte, dar după ce lăsă cartea din mână, deveni conștientă de un sentiment ciudat, apăsător, de parcă i s-ar fi cerut să acționeze de urgență... ca să ce? S-o ajute pe fata asta? S-o salveze? Era ridicol.

Primul ei impuls, în clipa în care începuse jurnalul, fusese să citească repede până la capăt, dar scrisul de mână al fetei era deseori greu de descifrat, folosea un oarecare jargon, iar frazele ei erau presărate cu expresii care te băgau în ceață. Ruth trăise o vreme în Japonia, dar trecuseră ani de zile de-atunci și, deși putea încă să vorbească destul de bine limba, vocabularul ei era depășit. În facultate, studiase literatura japoneză clasică – *Genji Monogatari* (*Povestea lui Genji*), teatrul Nō, *Makura no Sōshi* (*Însemnări de căpătâi*) –, opere străvechi, din urmă cu sute, chiar mii de ani, însă era doar vag familiarizată cu cultura pop japoneză. Uneori, fata făcea efortul de-a explica, dar cel mai adesea nu se mai deranja, astfel încât Ruth se vedea nevoită să apeleze la internet ca să investigheze și să verifice diverse chestiuni la care făcea referire și, nu după

mult timp, își scoase vechiul dicționar *kanji* și se apucă să traducă, să adnoteze și să scrie câte un mic comentariu despre Akiba, cafenelele cu servitoare, *otaku* și *hentai*. Iar apoi a venit vorba despre acea călugăriță budistă anarhistă, feministă și scriitoare.

Se aplecă peste birou și căută pe Amazon numele lui Jiko Yasutani, dar – după cum o avertizase Nao – nu era de găsit. O căută pe Google pe Nao Yasutani și, din nou, nimic. Motanul, iritat de agitația și lipsa ei de atenție, i se dădu jos din poală. Nu-i plăcea când lucra la calculator și își folosea degetele să țăcăne la tastatură sau să fâțâie mouse-ul, în loc să-l scarpine pe el după urechi. Irosea două mâini perfect bune, în ceea ce-l privea, așa că o abandonă, plecând în căutarea lui Oliver.

Ruth avu mai mult noroc cu Dōgen, a cărui operă de căpătâi, *Shōbōgenzō* sau *Tezaurul adevăratului ochi dharma*, înregistrase vânzări pe Amazon, deși nici pe departe la fel de multe ca Proust. Desigur, trăise pe la începutul secolului XIII, așa că era mai în vârstă decât Proust cu aproape șapte sute de ani. Dând mai departe o căutare după „ființa timpului", află că expresia era folosită în titlul englezesc al capitolului 11 din *Shōbōgenzō* și reuși să localizeze câteva traduceri și niște comentarii online. Străvechiul maestru zen avea o concepție nuanțată și complexă asupra noțiunii de timp, care ei i se părea poetică, dar cumva opacă. *Timpul însuși este ființă*, scria el, *și tot ce ființează este timp... În esență, toate câte există în întregul univers se află într-o strânsă legătură cu toate celelalte, așa cum sunt momentele timpului, continue și totuși separate.*

Ruth își scoase ochelarii și se frecă la ochi. Luă o gură de ceai, cu capul atât de plin de întrebări, încât nici nu observă că acesta i se răcise de mult. Cine era această Nao Yasutani și unde era ea acum? Deși nu spusese verde în față că avea de gând să se sinucidă, nu se ferise deloc să sugereze așa ceva. Oare stătea pe un colț de saltea undeva, cu degetele tremurând pe o cutie cu pastile și un pahar mare cu apă alături? Sau poate apucase să pună mâna pe ea *hentai*-ul ăla? Sau poate hotărâse să *nu* se sinucidă, numai ca să cadă în schimb pradă cutremurului sau tsunami-ului, deși asta n-ar avea prea mult sens. Tsunami-ul avusese loc în Tōhoku, în nordul Japoniei. Nao scria dintr-o cafenea franțuzească din Tokyo. Ce căuta la cafeneaua aia franțuzească din capul locului? Fifi? Suna ca un bordel.

Se lăsă pe spate în scaun și se uită pe fereastră la linia subțire a orizontului, pe care o putea zări printre copacii înalți. *Un pin este timp*, scrisese Dōgen, *și un bambus este timp. Munții sunt timp. Oceanele sunt timp...* Nori negri atârnau greoi pe cer, formând o linie aproape de nedeslușit acolo unde întâlneau luciul încremenit, încețoșat al oceanului. Un gri metalic ca de armă. În partea îndepărtată a Pacificului se întindea coasta plată a Japoniei. Orașe întregi fuseseră zdrobite și târâte în largul apelor. *Dacă timpul este nimicit, munții și oceanele sunt nimicite.* Oare fata asta se afla undeva acolo, în toată apa aia, cu corpul deja descompus, rearanjat de valuri?

Ruth aruncă o privire spre cartea țeapănă și roșie, cu titlul de un auriu șters ieșind în relief pe copertă. Stătea deasupra unui teanc dezordonat de notițe și pagini ale unui manuscris zbârlit de atâtea *post-it*-uri, rănit de atâtea însemnări înghesuite pe margini, ce reunea memoriile la care lucra de aproape un deceniu. *À la recherche du temps perdu*, într-adevăr. Nefiind în stare să termine un nou roman, se hotărâse în schimb să scrie despre anii pe care îi petrecuse având grijă de mama ei, care suferise de Alzheimer. Acum, uitându-se la grămada aia de foi, se simți năpădită de un val de panică la gândul că pierduse, la rândul ei, o groază de timp, că teancul acela de ciorne nu era decât un dezastru fără cap și coadă și că trebuia depusă atâta muncă în continuare ca să facă ordine în toate. Atunci de ce își irosea oare timpul cu povestea altcuiva?

Apucă din nou jurnalul și începu să răsfoiască paginile cu latura degetului mare. Nu citea sau, de fapt, se străduia să n-o facă. Nu voia decât să vadă dacă scrisul de mână continuă până la capăt sau se pierde de la un punct încolo. Câte jurnale nu începuse ea însăși, doar ca să le abandoneze până la urmă? Câte romane lăsate de izbelițe se ofileau în fișierele de pe hard diskul calculatorului ei? Dar spre surpriza ei, deși culoarea pastei trecea din când în când de la mov la roz, apoi la negru și albastru, ca să revină la mov, scrisul în sine nu se lăsa, ba chiar devenea din ce în ce mai mic și mai dens, până la ultima, ultima pagină, îndesată zdravăn. Fata rămăsese fără hârtie înainte să rămână fără cuvinte.

Și apoi?

Ruth închise cartea cu un pocnet și în același timp și ochii ca să nu fie tentată să trișeze și să citească ultima propoziție, dar

întrebarea stăruia, plutind ca o pată albă pe retină în întunericul minții ei: *Ce se întâmpla la sfârșit?*

2.

Muriel se uita la ciripedele de pe punga de congelator de deasupra, examinându-le cu ochelarii de citit care îi stăteau agățați de vârful nasului.

— Dacă aș fi în locul tău, aș chema-o pe Callie să arunce o privire. Poate e în stare să-și dea seama cât de vechi sunt creaturile astea și, în funcție de ce-ți spune, poți să calculezi cam cât timp a stat punga în apă.

— Oliver crede că face parte dintre primele resturi de pe urma tsunami-ului, spuse Ruth.

Muriel se încruntă.

— Bănuiesc că e posibil. Pare totuși prea repede. Abia au început să observe chestiile mai ușoare aduse de ape pe țărmurile din Alaska și Tofino, dar noi suntem destul de ascunși aici față de continent. Unde ziceai că ai găsit-o?

— În capătul dinspre sud al plajei, mai jos de Jap Ranch.

Nimeni de pe insulă nu-i mai spunea așa, dar Muriel era dintre localnicii timpurii și știa la ce face referire. Vechea fermă, unul dintre cele mai frumoase locuri de pe insulă, aparținuse pe vremuri unei familii de japonezi, care se văzuseră obligați să vândă terenul când fuseseră arestați în timpul războiului. Terenul trecuse de atunci prin mâinile mai multor proprietari, iar acum se afla în posesia unor nemți în vârstă. Din clipa în care Ruth îi auzise porecla, se încăpățânase s-o folosească. Cum era de descendență japoneză, spunea ea, avea dreptul și era important să nu lase corectitudinea Noilor Timpuri să șteargă istoria insulei.

— Tu ai dreptul, zicea Oliver, a cărui familie emigrase din Germania. Dar dacă aș vrea să folosesc și eu numele ăsta, n-aș avea nici un drept, nu? Nu e prea corect.

— Exact, răspunse Ruth. Nici pentru ei n-a fost corect. Familia mamei mele a fost arestată de asemenea. Poate că ar trebui să cer drepturile pe pământul ăla în numele alor mei. Proprietatea le-a fost furată. Aș putea să mă duc să mă trântesc în mijlocul aleii de

acces pentru mașini și să refuz să mă mișc de-acolo. Să iau la loc în stăpânire pământul ăla și să-i dau afară în șuturi pe nemți.

— Ce ai împotriva alor mei de data asta? întrebă Oliver.

Căsnicia lor era așa, un parteneriat axial – neamul ei arestat, neamul lui bombardat în Stuttgart –, o mică consecință întâmplătoare a unui război purtat înainte ca oricare dintre ei să se fi născut.

— Suntem produse secundare ale mijlocului de secol XX, spuse Oliver.

— Și cine nu e?

— Mă îndoiesc că e de pe urma tsunami-ului, spuse Muriel, punând punga de congelator înapoi pe masă și concentrându-și atenția asupra caserolei Hello Kitty. Mai probabil e să fi rămas de pe urma vreunui vas de croazieră traversând Pasajul Interior sau, poate, să fie de la niște turiști japonezi.

Pesto, care se încolăcea în jurul picioarelor lui Muriel, sări acum în poala ei și începu să-i atace părul împletit într-o coadă groasă, cenușie, care îi atârna pe umăr ca un șarpe. Era prinsă la capăt cu un elastic cu mărgeluțe colorate, care lui Pesto i se păreau irezistibile. Îi plăceau, de asemenea, cerceii care îi atârnau de urechi.

— Îmi place povestea pe care ne-a adus-o tsunami-ul, spuse Ruth, încruntându-se la motan.

Muriel și-a dat coada pe spate, unde motanul n-o putea ajunge, și l-a mângâiat pe peticul alb de blană dintre urechi ca să-i distragă atenția. S-a uitat la Ruth peste ramele ochelarilor.

— Proastă idee. N-ar trebui să-ți lași preferințele literare să interfereze cu investigațiile criminalistice.

Muriel era de profesie antropolog, dar ieșise la pensie și studia resturile menajere. Știa o mulțime de lucruri despre gunoaie. Era și o căutătoare avidă a plajei și fusese cea care descoperise piciorul retezat. Se mândrea cu descoperirile ei: cârlige de pescuit făcute din os și momeli, vârfuri de suliță din cremene și capete de săgeți, plus un asortiment de unelte din piatră pentru pisat sau bătătorit și pentru tăiat. Majoritatea erau artefacte de pe vremea Primelor Națiuni, dar avea și o colecție de plute japoneze pentru pescuit vechi, care se desprinseseră din plasele din Pacific și ajunseseră pe țărmurile insulei. Plutele erau de mărimea unor mingi mari de

plajă: globuri întunecate, suflate din sticlă groasă, colorată. Erau frumoase, ca niște lumi evadate.

— Sunt scriitoare, zise Ruth. Nu mă pot abține. N-am altceva decât preferințele mele literare.

— Ce-i drept, spuse Muriel. Dar faptele sunt fapte și e important să le stabilești proveniența.

Apucă motanul de dedesubt, de parcă l-ar fi luat cu un polonic, și îi dădu drumul pe podea, apoi atinse încet cu degetele închizătoarea de pe lateral a caserolei. Degetele ei erau împodobite cu inele de argint masiv și turcoaze, care păreau deplasate lângă cutia cu Hello Kitty.

— Îmi permiți? întrebă ea.

— Te rog.

La telefon, Muriel ceruse să inspecteze obiectele găsite, așa că Ruth reîmpachetase cutia cât de bine putuse. Acum simțea o oarecare tensiune în aer, dar nu era prea sigură ce anume o provocase. Poate ceva din tonul oficial al rugăminții lui Muriel. Solemnitatea ei în timp ce dădea la o parte capacul. Pauzele pe care le făcea, ca într-o ceremonie, înainte de-a scoate ceasul din cutie, întorcându-l pe partea cealaltă și ridicându-l la ureche.

— E stricat, spuse Ruth.

Muriel luă jurnalul. Îi examină cotorul și apoi copertele.

— Aici o să afli toate indiciile, spuse ea, deschizându-l undeva pe la mijloc. Ai început să citești?

Privind-o pe Muriel cum ținea cartea în mână, Ruth simțea cum îi crește senzația de disconfort.

— Păi, da. Numai primele câteva pagini. Nu e chiar așa de interesant.

Apoi scoase scrisorile din cutie și le puse la vedere.

— Astea par ceva mai promițătoare. Sunt mai vechi, deci ar putea să fie mai importante din punct de vedere istoric, nu crezi?

Muriel lăsă jos jurnalul și luă scrisorile pe care le ținea Ruth în mână.

— Din păcate, nu le pot citi, adăugă Ruth.

— Scrisul ăsta de mână e foarte frumos, zise Muriel, întorcând câteva pagini. I le-ai arătat lui Ayako?

Ayako era tânăra soție japoneză a proprietarului unei ferme de scoici de pe insulă.

— Da, zise Ruth, strecurând jurnalul sub masă, în afara vederii. Dar mi-a spus că până și ei îi e greu să deslușească scrisul ăsta de mână, în plus, engleza ei nu e prea grozavă. A descifrat datele, totuși. Zice că au fost scrise prin 1944 sau 1945 și că ar trebui să încerc să găsesc pe cineva mai în vârstă, care să fi trăit în timpul războiului.

— Succes, spuse Muriel. Oare limba s-a schimbat chiar atât de mult?

— Nu limba. Oamenii. Ayako spunea că tinerii nu mai pot să citească semnele acelea complexe sau să scrie de mână. Au crescut cu computerele.

Pe sub masă, își trecu degetele peste marginile tocite ale jurnalului. Avea un colț deteriorat și pe acolo cartonul atârna afară din învelitoare ca un dinte slăbit. Oare și Nao chinuise colțul ăsta cu vârfurile degetelor ei?

Muriel dădu din cap.

— Într-adevăr, spuse ea. E la fel ca peste tot. Copiii scriu oribil de mână în zilele noastre. Nici în școli nu mai sunt învățați să scrie frumos.

Așeză scrisorile pe masă, alături de ceas și de punga de congelator, și privi întreaga colecție. Dacă observase absența jurnalului, nu simți nevoia s-o menționeze.

— Ei bine, mulțumesc că mi le-ai arătat, spuse ea.

Se ridică, își scutură din poală firele de păr lăsate de motan și se îndreptă cu un șchiopătat ușor către holul de la intrare. Luase un pic în greutate de când cu operația de înlocuire de șold și încă îi era greu să se ridice și să se așeze. Purta un vechi pulover Cowichan împletit și o fustă lungă, făcută dintr-un material aspru, țărănesc, care îi cobora mai jos de marginea cizmelor de cauciuc, când și le puse în picioare. Odată încălțată, bătu de câteva ori din picioare, apoi ridică privirea spre Ruth, care venise la ușă s-o conducă.

— Încă sunt de părere că eu ar fi trebuit să descopăr lucrurile astea, spuse ea, punându-și o geacă de ploaie peste pulover. Dar poate e mai bine că le-ai găsit tu, pentru că măcar tu poți citi un pic în japoneză. Succes. Dar nu te lăsa distrasă prea tare...

Ruth încercă să-și adune curajul.

— Cum merge noua carte, apropo? întrebă Muriel.

3.

Noaptea, în pat, Ruth îi citea deseori lui Oliver. Pe vremuri, când prindea câte o zi bună de scris, citea cu voce tare ce tocmai scrisese, întrucât descoperise că, dacă adormea gândindu-se la scena la care lucra, i se întâmpla să se trezească cu senzația că știe cum s-o continue. Totuși, trecuse mult timp de când avusese parte ultima dată de o asemenea zi sau de când împărtășise ceva din ce scrisese.

În seara aceea, îi citi primele câteva paragrafe din jurnalul lui Nao. Când ajunse la pasajele despre perverși, chiloței și patul cu cuvertura cu dungi de zebră, se simți brusc inconfortabil. Nu era vorba de stânjeneală. Ea nu era niciodată pudică cu lucruri de genul ăsta. Mai degrabă se simțea prost din cauza fetei. Simțea nevoia să o protejeze. Dar n-avea de ce să-și facă griji.

— Călugărița pare interesantă. Democrația Taishō a fost o perioadă interesantă pentru femeile japoneze.

— Crezi că e încă în viață?

— Călugărița? Mă îndoiesc. Avea o sută patru ani...

— De fată întrebam.

— Nu știu, răspunse Ruth. E o nebunie, dar îmi fac griji pentru ea, cred că va trebui să citesc mai departe ca să aflu ce s-a întâmplat.

4.

Te simți deja o persoană specială?

Întrebarea fetei zăbovea în aer.

— E un gând interesant, spuse Oliver, încă meșterind la ceasul stricat. Deci, așa e?

— Ce să fie?

— Fata spune că scrie pentru tine. Deci te simți o persoană specială?

— E ridicol, zise Ruth.

Dacă o să crezi că sunt o vacă și o să mă arunci la gunoi?

— Că veni vorba de gunoi, spuse Oliver. M-am tot gândit în ultimul timp la Marile insule de gunoaie...

— Marile ce?

— Marile insule de gunoaie din Est şi din Vest? Mase enorme de gunoaie şi resturi care plutesc în oceane? Trebuie să fi auzit de ele...

— Da, spuse ea. Nu... vreau să spun, am auzit ceva.

Oricum nu conta, din moment ce el avea clar de gând să-i povestească despre ele. Lăsă jurnalul din mână, aşezându-l pe aşternutul de pat alb. Îşi scoase ochelarii şi îi puse deasupra cărţii. Ochelarii ei erau demodaţi, cu rame negre groase, şi arătau drăguţ aşezaţi pe pânza de un roşu ponosit a copertei.

— Există cel puţin opt astfel de grămezi în oceanele lumii, începu el. Două dintre ele, Marea insulă din Est şi Marea insulă din Vest, se spune în cartea pe care o citesc, se află în Vortexul Ţestoaselor şi se unesc în vârful sudic al arhipelagului Hawaii. Marea insulă de gunoaie din Est este de mărimea Texasului. Iar Marea insulă din Vest e chiar mai mare, jumătate din dimensiunea Americii continentale.

— Din ce sunt formate?

— Plastic în mare parte. Cum e punga aia de congelator. Sticle de suc, cutii de bere, polistiren, caserole pentru mâncare la pachet, aparate de ras de unică folosinţă, deşeuri industriale. Orice aruncăm şi pluteşte.

— Ce oribil. De ce mi-ai povestit chestia asta?

Oliver scutură ceasul şi îl ridică la ureche.

— Fără nici un motiv. Doar că există acolo şi tot ce nu se scufundă sau nu scapă din vortex este atras în mijlocul unei insule de gunoaie. Asta s-ar fi întâmplat cu punga ta de congelator dacă n-ar fi evadat. Ar fi fost absorbită într-o mare de acalmie, rotindu-se încet, împinsă de curenţi, de colo-colo. Plasticul descompunându-se în particule şi coborând pe fundul mării ca să servească drept hrană peştilor şi zooplanctonului. Jurnalul şi scrisorile dezintegrându-se, necitite. Dar în loc de asta, a ajuns, purtată de valuri, pe o plajă mai jos de Jap Ranch, unde ai dat tu peste ea...

— Ce vrei să spui? întrebă Ruth.

— Nimic. Doar că e uimitor, atâta tot.

— Nebănuite-sunt-căile-universului... în sensul ăsta e uimitor?

— Poate, spuse Oliver, apoi îşi ridică privirea cu o expresie uluită pe chip. Hei, uite! exclamă el, întinzându-i ceasul. A început să meargă!

Cel de-al doilea braț își croia drum în jurul numerelor mari, fosforescente, ale cadranului. Ruth îi luă ceasul, punându-și-l la încheietură. Era un ceas bărbătesc, dar îi venea bine.

— Ce i-ai făcut?

— Habar n-am, ridică Oliver din umeri. Probabil că trebuia întors.

5.

Ascultă o vreme ceasul ticăind încetișor pe întuneric și sunetul mecanic al respirației lui Oliver. Apoi se întoarse pe-o parte, către noptiera de la capul patului, și bâjbâi după jurnal. Trecându-și degetele de-a lungul copertei moi, învelite în pânză, sesiză urmele vagi ale literelor lipsite de strălucire. Păstrau încă forma titlului, *À la recherche du temps perdu*, dar evoluaseră – nu, cuvântul implica un proces gradual, iar acesta fusese brusc, o mutație sau o fisură, pagini smulse dintre copertele lor de o meșteriță din Tokyo, care îl repusese în folosință pe Proust sub o formă cu totul inedită.

Cu ochii minții, vedea pasta mov scrijelind rânduri sinuoase în blocurile solide de paragrafe colorate. Nu se putea abține să nu observe și să nu admire debitul nestingherit al limbajului fetei. Rareori cedase unor gânduri secundare. Rareori se îndoia de un cuvânt sau se oprea să se gândească dacă ar trebui înlocuit cu un altul. Erau doar câteva rânduri și fraze tăiate și chiar și asta i se părea lui Ruth demn de respect. De ani de zile nu se mai aplecase asupra unei pagini cu atâta hotărâre.

Mă simt de parcă aș întinde mâna peste bariera timpului ca să te ating.

Simți încă o dată jurnalul cald în mâini, lucru care știa că are de-a face mai puțin cu cine știe ce calități înspăimântătoare ale volumului, cât cu schimbările climaterice din propriul ei corp. Începuse să se obișnuiască cu aceste schimbări bruște de temperatură. Volanul mașinii care devenea lipicios și fierbinte în timp ce îl strângea în mâini. Perna înăbușitoare pe care, când se trezea, o găsea deseori pe podea lângă pat, unde o aruncase în timpul somnului, împreună cu așternuturile, de parcă ar fi vrut să le pedepsească pe toate că o fac să-i fie atât de cald.

Ceasul, prin contrast, îl simțea rece în jurul încheieturii.

Mă simt de parcă aș întinde mâna peste bariera timpului ca să te ating... iar acum întinzi și tu mâna spre mine.

Ridică jurnalul în dreptul nasului și adulmecă, identificând pe rând mirosurile: mucezeala de carte veche care îi gâdila nările, izul înțepător de lipici și hârtie, iar apoi încă ceva, diferit, un miros despre care își dădu seama că trebuie să fie al lui Nao, amărui ca boabele de cafea și dulce, cu aromă de fructe, ca șamponul. Inspiră din nou, adânc de data asta, apoi așeză volumul – nu, nu era jurnalul drăguț și inocent al unei școlărițe – înapoi pe noptiera de la capul patului, gândindu-se cum ar fi mai bine să se raporteze la acest text improbabil. Nao pretindea a-l fi scris numai pentru ea și, deși Ruth știa că așa ceva era absurd, se hotărî să meargă mai departe cu această mică înșelăciune. Măcar atât putea să facă, în chip de cititoare a fetei.

Ticăitul ferm al ceasului vechi părea să se audă tot mai tare. Și totuși cum faci să cauți timpul pierdut? Gândindu-se la această întrebare, îi trecu prin minte că un indiciu ar putea fi ritmul în sine. Nao scrisese jurnalul în timp real, trăindu-și zilele, moment cu moment. Poate că, dacă Ruth își impunea să înainteze într-un ritm anume, să încetinească, astfel încât să nu citească mai repede decât scrisese fata, ar fi putut să repete mai îndeaproape experiența pe care o trăise Nao. Desigur, însemnările erau nedatate, așa că nu avea cum să știe într-adevăr cât de încet sau de repede fuseseră scrise, dar existau unele indicii: nuanțele diferite ale pastei, precum și schimbările în densitatea și unghiul scrisului de mână, care păreau să indice întreruperi temporale sau de stare. Luându-se după aceste schimbări, ar fi reușit să împartă jurnalul în intervale ipotetice și chiar să le atribuie numere, apoi să-și regleze ritmul lecturii în concordanță cu ele. Dacă simțea că fata e pe val, își putea permite să citească și ea mai departe și mai repede, dar dacă simțea că ritmul scrisului încetinește, atunci avea de gând să-și încetinească și ea lectura sau chiar să se oprească. Astfel, n-avea să o sfârșească cu un sentiment de comprimare exagerată sau de accelerare a vieții fetei și a felului în care și-a trăit-o și nici nu risca să piardă prea mult timp. Putea să impună un echilibru între lectura jurnalului și toată munca pe care trebuia s-o depună în continuare pentru propriile ei memorii.

Părea să fie un plan rezonabil. Mulțumită, Ruth bâjbâi după cartea de pe noptieră și o strecură sub pernă. Fata avea dreptate, își zise în timp ce adormea. Era ceva real și absolut personal.

6.

În noaptea aceea a avut un vis despre o călugăriță.

Se petrecea pe versantul unui munte, undeva în Japonia, pe fundalul zumzetelor ascuțite de insecte ce spărgeau tăcerea și al adierilor nopții, proaspete și neliniștite printre chiparoșii înalți.

Între copaci, bolta grațioasă a acoperișului acoperit cu țigle al unui templu lucea slab în lumina lunii și, deși era întuneric, Ruth își putea da seama că clădirea se năruia și mai avea puțin până să ajungă o ruină. Singura lumină din interior venea de la o chilie solitară învecinată cu grădina, unde bătrâna călugăriță stătea în genunchi pe podea, în fața unei mese joase, aplecându-se spre ecranul strălucitor al unui computer, care părea să plutească în întuneric, revărsându-și lumina argintie, pătrățoasă, pe suprafața antică a chipului ei. Restul corpului îi dispărea în întunecimea camerei, dar Ruth putea să-i distingă linia arcuită a spatelui, ca un semn de întrebare, în timp ce se apleca spre ecran, și hainele de un negru prăfuit, vechi și uzate. O bucată pătrată de material făcut din petice îi atârna în jurul gâtului, ca bavețica pe care ar purta-o un copil ca să nu verse pe el. Afară, în grădina templului, luna strălucea printre ușile glisante care se deschideau spre verandă. Creștetul capului ras al călugăriței lucea slab sub razele lunii și, când își întoarse fața, Ruth văzu lumina de la monitor reflectată în lentilele ochelarilor pe care îi purta, ce aveau rame groase, pătrățoase, negre, destul de asemănătoare cu ramele ochelarilor lui Ruth. Chipul călugăriței părea ciudat de tânăr în strălucirea aceea pixelată. Scria ceva, cu grijă, cu degetele ei arătătoare atinse de artrită.

Uneori te suie..., scrise ea. Încheieturile îi stăteau îndoite ca niște ramuri rupte, iar degetele, cocârjate ca niște bastonașe, lovind literă cu literă pe tastatură.

Alteori te coboară...

Era răspunsul la întrebarea lui Nao despre lift. Apoi atinse butonul de trimitere a mesajului și se așeză la loc pe călcâie, închizând

ochii de parcă ar fi ațipit. După câteva minute, o iconiță dintr-o parte a ecranului luci puternic și un clopot electronic intră în alertă. Călugărița se îndreptă de spate, își potrivi ochelarii și se aplecă să citească. Apoi începu să-și bată la tastatură răspunsul.

Sus, jos, totuna. Și totuși diferit, de asemenea.

Trimise mesajul și se lăsă iar pe spate, așteptând. Când sună din nou clopotul, citi mesajul sosit și dădu din cap. Se gândi un moment, trecându-și mâna peste creștetul neted, apoi se apucă iar să tasteze.

Când susul se uită în sus, susul e jos.

Când josul se uită în jos, josul e sus.

Nu-una, nu-două. Nu totuna. Nu diferite.

Acum înțelegi?

Îi luă o vreme să scrie toate astea și, când în sfârșit lovi tasta ENTER ca să-și trimită mesajul, părea obosită. Își scoase ochelarii, așezându-i pe marginea măsuței joase, și se frecă la ochi cu degetele ei deformate. Punându-și din nou ochelarii, își îndreptă încet trupul și se ridică, fără grabă. Când se simți sigură pe picioare, străbătu camera, îndreptându-se cu mers târșâit către ușile glisante de hârtie și veranda de lemn. Șosetele ei albe luceau puternic pe dușumeaua neagră de lemn pe care multe picioare, multe șosete o lustruiseră până când ajunsese să strălucească la lumina lunii. Rămase în picioare la marginea verandei, privind grădina, unde pietrele bătrâne își aruncau umbrele lungi și bambușii șopteau. Mirosul de mușchi umed se amesteca plăcut cu parfumul tămâii arse mai devreme în zi. Trase adânc în piept o gură de aer, apoi încă una și întinse brațele în lături, desfăcându-și mânecile largi, negre ale hainei, ca o cioară care își întinde aripile și se pregătește să zboare. Rămase în această poziție un moment, perfect neclintită, apoi își aduse brațele în partea din față a corpului și începu să și le legene din față în spate și înapoi. Mânecile îi fluturau și se umpleau de aer, însă exact în clipa în care părea că e pe punctul de-a decola, se răzgândea și, în schimb, înconjura spațiul de-alături cu brațele și le aducea la spate, prinzându-și degetele și apăsându-le deasupra noadei, într-o încercare de a-și arcui spinarea. Cu bărbia ridicată, cerceta luna.

Sus, jos.

Pielea netedă a capului ei tuns capta lumina. De la depărtare, unde se ascundea Ruth, parcă erau două luni care stăteau de vorbă.

Nao

1.

Potrivirea e totul. Am citit undeva că oamenii născuți între aprilie și iunie sunt mai predispuși să se sinucidă decât cei născuți în alte perioade ale anului. Tatăl meu s-a născut în mai, așa că poate asta explică totul. Nu că a reușit să se sinucidă, până în clipa de față. N-a reușit. Dar încă se străduiește. E doar o chestiune de timp.

Știu, am zis că voi scrie despre bătrâna Jiko, însă m-am certat cu tata și sunt oarecum îngrijorată. Nu ne-am certat cu adevărat, dar deocamdată nu vorbim unul cu celălalt, ceea ce înseamnă, de fapt, că eu nu vorbesc cu el. Probabil nici n-a observat, pentru că zilele astea e destul de neatent cu sentimentele celor din jur, iar eu nu vreau să-l supăr spunându-i: „Hei, tată, în caz că n-ai observat, ne-am certat, OK?". Are o mulțime pe cap și nu vreau să-l deprim și mai tare.

Lucrul din cauza căruia nu ne-am certat cu adevărat este că eu nu mă duc la școală cu adevărat. Problema e că am dat-o în bară cu examenele de admitere la liceu, așa că n-am putut să intru la nici un liceu bun, astfel încât singura mea opțiune este să mă duc la un soi de liceu de meserii, unde se duc copiii cretini, ceea ce *nu* reprezintă o opțiune. Pentru mine nu contează în mod special să-mi desăvârșesc educația. Mai degrabă m-aș face călugăriță și m-aș duce să trăiesc împreună cu bătrâna Jiko la templul ei din munți, dar mama și tata spun că trebuie să termin liceul mai întâi.

Așa că acum sunt o *rōnin*, acesta fiind un cuvânt vechi pentru războinicii samurai care nu aveau stăpân. În vremurile feudale, războinicii samurai trebuiau să aibă un stăpân sau un maestru.

Singurul motiv pentru care trăiau samuraii era ca să servească un maestru și, când maestrul lor era omorât, își făcea *seppuku*[32], își pierdea castelele în vreun război sau altceva de genul ăsta, gata, se termina totul. *Zbang!* Nu mai aveai nici un *raison d'être*, trebuia să devii un *rōnin* și să umbli brambura, luptându-te cu sabia și intrând în toate buclucurile. *Rōninii* ăștia erau niște indivizi înspăimântători, cam cum ar fi oamenii ăia fără adăpost care trăiesc sub prelate în parcul Ueno dacă le-ai da câte o sabie bine ascuțită.

Evident, nu sunt un războinic samurai, iar în zilele noastre *rōnin* nu mai înseamnă decât o bleagă care o dă în bară cu examenele la liceu și trebuie să-și ia ore de meditații și să învețe acasă, adunându-și suficient avânt și încredere în sine cât să mai dea testul încă o dată. De obicei, *rōninii* au terminat liceul și locuiesc împreună cu părinții, în timp ce încearcă să intre la vreo facultate. E destul de neobișnuit să fii un tânăr *rōnin* de liceu, așa ca mine, dar eu sunt mare ca vârstă pentru clasa mea și, de fapt, acum că am șaisprezece ani, nu mai trebuie să mă duc la școală dacă nu vreau. Cel puțin asta susține legea.

Rōnin se scrie în felul următor: 浪人, cu semnul pentru „val" și semnul pentru „persoană", cam așa mă simt și eu în mare, ca un mic val, plutind la întâmplare pe apele înspumate ale vieții.

2.

De fapt, nu e chiar vina mea că am ratat examenele de admitere la liceu. Cu cunoștințele mele din urmă, n-aș fi putut să intru într-o școală japoneză, indiferent câte ore de pregătire făceam. Tata vrea să mă înscriu la un liceu internațional. Să plec în Canada. Are un fix cu Canada. Spune că e la fel ca în America, dar cu sistem de sănătate și fără arme; acolo poți să-ți împlinești potențialul și nu trebuie să-ți faci griji pentru ce crede lumea din jur, nici să-ți fie teamă că o să te îmbolnăvești sau că o să te trezești împușcat. I-am zis să nu se mai chinuie cu mine, pentru că oricum nu dau o ceapă

32. *Seppuku* (切腹) – sinucidere ritualică prin eviscerare; literal, format din „stomac" și „tăiere". Aceleași *kanji* sunt folosite și în cuvântul *harakiri* (腹切り).

degerată pe ce crede lumea și n-am suficient potențial încât să-mi pierd timpul făcându-mi griji. Totuși, are dreptate la partea cu îmbolnăvitul sau împușcatul. Sunt destul de sănătoasă și nu mă tulbură ideea de a muri, dar nu-mi doresc să fiu secerată de cine știe ce licean dement, îmbrăcat în balonzaid, care s-a îndopat cu Zoloft și și-a schimbat Xboxul pe o semiautomată.

Tatăl meu era îndrăgostit de America pe vremuri. Nu glumesc. De parcă America ar fi fost iubita lui. O iubea atât de tare, încât jur că mama era geloasă. Am trăit acolo o perioadă, într-un oraș din California care se cheamă Sunnyvale. Tata era un superprogramator IT și, când aveam eu trei ani, a fost practic vânat pentru un post formidabil, în Silicon Valley, așa că ne-am mutat cu toții acolo. Mama nu era prea încântată, dar la vremea aia era de acord cu tot ce zicea tata, cât despre mine, eu nu am nici un fel de amintiri din Japonia de când eram mică. În ce mă privește, întreaga mea viață a început și s-a terminat în Sunnyvale, lucru care mă face americancă. Mama spune că la început nu vorbeam deloc engleza, dar m-au dus la creșă, unde m-au lăsat cu o tanti drăguță, pe nume doamna Delgado, și așa s-a lipit engleza de mine, încât curând mă simțeam ca peștele în apă. Așa sunt copiii, ce să le faci. Mama, pe de altă parte, întâmpina greutăți. N-a reușit niciodată să deprindă engleza și nici să-și facă prieteni, dar îi era bine și așa, pentru că tata făcea bani cu nemiluita și ea putea să-și cumpere haine foarte drăguțe.

Așadar, totul era minunat și noi ne duceam viața lin, însă de fapt trăiam într-un tărâm de vis care se chema Bula Punct-Com și, când s-a spart, compania tatălui meu a dat faliment, iar el a fost concediat, ne-am pierdut vizele și a trebuit să ne întoarcem în Japonia, lucru care a fost absolut de rahat, pentru că tata nu numai că rămăsese fără slujbă, dar – pe deasupra – primise un mare procent din salariul lui baban în obligațiuni de piață, astfel încât dintr-odată nu mai aveam nici economii, iar Tokyo nu e un oraș ieftin. A fost un eșec total. Tata umbla bosumflat de colo-colo, ca un amant lăsat cu buza umflată, iar mama avea un aer feroce, încordat și îndreptățit, dar cel puțin ei doi erau japonezi și încă vorbeau fluent limba. Eu, pe de altă parte, mi-o luasem cum nu se putea mai rău, pentru că eram americancă și, deși întotdeauna vorbeam japoneza acasă, abilitățile mele de a susține o conversație se limitau la chestiuni

de bază, ce țineau de viața de zi cu zi, cum ar fi: unde mi-e alocația, dă-mi și mie gemul și ah, vă rog, vă rog, vă rog eu, nu mă obligați să plec din Sunnyvale.

În Japonia există niște școli private pregătitoare pentru *kikokushijo*[33], copii ca mine, care rămân în urmă cu învățatul după ce au petrecut câțiva ani la niște școli americane idioate, în timp ce tații lor erau trimiși în străinătate de companiile pentru care lucrau, și, prin urmare, trebuie ajutați să avanseze în sistemul școlar japonez și să ajungă în clasa adecvată, după ce tații lor sunt transferați înapoi. Numai că tatăl meu nu fusese trimis de o companie și nici nu era transferat înapoi. El fusese dat afară. Iar eu, nu era ca și cum rămăsesem în urmă cu câteva clase – nu fusesem decât la școli americane, așa că nu existase vreun moment în care să fi fost *altfel* decât în urmă. Părinții mei nu-și puteau permite o școală dintr-asta pregătitoare fandosită, din sistemul privat, așa că au sfârșit ducându-mă la un liceu de stat și a trebuit să repet jumătate din clasa a VIII-a pentru că mă înscrisesem din septembrie, asta însemnând la mijlocul anului școlar în Japonia.

Probabil că a trecut o vreme de când ai fost la liceu, dar dacă îți aduci aminte de copilul ăla străin, vai mama lui, care intră în clasa a VIII-a pe la jumătatea anului, atunci poate că o să ai o urmă de înțelegere pentru mine. N-aveam nici cea mai vagă idee cum trebuie să te comporți într-o clasă japoneză, japoneza pe care o vorbeam suna ca naiba, iar la vremea aia aveam aproape cincisprezece ani, eram mai mare decât toți ceilalți copii și mare oricum pentru vârsta mea, de la atâta mâncare americană. De asemenea, eram săraci, așa că nu dispuneam de o alocație și n-aveam chestii drăguțe, prin urmare eram practic torturată. În japoneză i se spune *ijime*[34], dar cuvântul nu descrie nici pe departe ce obișnuiau să-mi facă ceilalți copii. Probabil că aș fi fost deja moartă dacă Jiko nu m-ar fi învățat să-mi dezvolt superputerea. *Ijime* este motivul pentru care nu e o opțiune pentru mine să mă duc la o școală pentru copii idioți, fiindcă, din experiența mea, copiii idioți pot fi și mai răi decât copiii deștepți, pentru că n-au așa multe de pierdut. Școala pur și simplu nu este un loc sigur.

33. *Kikokushijo* (帰国子女) – copii repatriați.
34. *Ijime* (いじめ) – intimidare, agresivitate.

Dar Canada este sigură. Tatăl meu spune că asta e diferența dintre Canada și America. America este rapidă și sexy, periculoasă și pasionantă și te poți arde ușor, dar Canada e sigură și tatăl meu chiar își dorește să fiu în siguranță, lucru care îl face să pară un tată destul de tipic, cum ar fi, de altfel, dacă ar avea o slujbă și n-ar încerca să se sinucidă tot timpul. Uneori mă întreb dacă nu-și dorește să fiu în siguranță numai ca să se simtă mai puțin vinovat când în sfârșit o să reușească.

3.

Prima dată când a încercat a fost acum un an. Ne întorseserăm din Sunnyvale de vreo șase luni și locuiam într-un apartament înghesuit, de două camere, în partea de vest a Tokyoului, pentru că doar atât ne-am putut permite având în vedere prețurile nebunești ale chiriilor, iar singurul motiv pentru care ni l-am putut permite, de fapt, a fost că proprietarul era, din câte se părea, un prieten de-al tatălui meu din facultate și ne-a lăsat mai moale cu plata chiriei.

Era un apartament cu adevărat dezgustător și toate vecinele noastre erau animatoare de bar, care nu aveau obiceiul de-a recicla, mâncau numai *bentō*[35] de la non-stop și veneau acasă bete, împreună cu gagiii pe care îi agățaseră, pe la cinci sau șase dimineața. Astfel că aveam ocazia să le ascultăm cum fac sex în timp ce luam micul dejun. La început credeam că sunt pisicile de pe aleea din spate, și uneori chiar erau pisicile de pe alee, însă în general erau animatoarele, deși nu puteai fi niciodată sigur, pentru că sunau atât de asemănător. Ceva de speriat.

Nu știu cum să transcriu exact, dar suna cam așa: *aaa... aaa... aaaah...* sau *ou... ou... ouuuu* sau *nu... nu... nuuuu...*, ca o tânără torturată de un sadic oarecum mecanic în demersuri și un pic plictisit, însă care nu e încă pe punctul de-a se opri.

Mama se prefăcea întotdeauna că nu aude nimic, dar puteai să-ți dai seama, după pielea din jurul gurii care îi devenea foarte palidă și încordată în timp ce-și mânca pâinea prăjită cu muștcături

35. *Bentō* (弁当) – prânz la caserolă.

mici, tot mai mici, până când în cele din urmă lăsa din mână felia pe jumătate mâncată și rămânea holbându-se la ea, că de fapt aude totul. Bineînțeles că auzea! Trebuia să fii surd ca să nu le auzi pe tolomacele alea gemând, gâfâind și scâncind ca niște pisoi opăriți, cu bucile goale plesnindu-se de pereții noștri și izbindu-se de tavan. Uneori, cădeau mici bucăți de tencuială și insecte moarte din jurul neoanelor și îmi aterizau în lapte, iar eu ce trebuia să fac – să nu spun nimic? Tatăl meu le ignora și el în mare parte, în afară de cazurile în care se auzea câte o bubuitură asurzitoare, când își lăsa jos ziarul, se uita la mine, dădea oarecum ochii peste cap, apoi ridica ziarul la loc, înainte să observe mama și să se enerveze că mă făcea să-mi pierd cumpătul și să-mi țâșnească laptele pe nas de râs.

Pe-atunci, tata ieșea zilnic să-și caute o slujbă, așa că părăseam apartamentul împreună cu el dimineața. Obișnuiam să plecăm devreme, ca să o putem lua pe un drum mai lung. Era ceva despre care nu fusese niciodată nevoie să discutăm sau să ne facem vreun plan. Imediat ce terminam micul dejun, ne trânteam vasele în chiuvetă, ne spălam pe dinți, ne luam lucrurile și o zbugheam spre ușă. Cred că voiam pur și simplu să scăpăm de mama, care emana niște unde destul de toxice, la vremea aceea, în viețile noastre. Nu că tata și cum mine vorbeam vreodată despre asta. Nu o făceam, dar nici nu ne doream să ne aflăm prin preajmă.

Exista mereu un moment anume, după ce părăseam siguranța blocului de apartamente și pășeam în stradă, când ne uitam unul la celălalt, apoi în altă parte. Sunt destul de sigură că amândoi aveam aceleași sentimente – ne simțeam vinovați lăsând-o pe mama singură acasă și neajutorați în timp ce ne avântam într-o lume pentru care nu eram pregătiți –, niște sentimente care păreau cu totul ireale. Amândoi arătam ridicol și o știam. În Sunnyvale, tata era mișto. Mergea la muncă pe bicicletă, în blugi și adidași, și purta o taşcă elegantă, iar acum se îmbrăca într-un costum albastru urât, din poliester, purta mocasini și o servietă ieftină, care îl făcea să pară conservator și bătrân. Iar eu trebuia să port uniforma asta cretină, care îmi era prea mică și, indiferent cât aș fi încercat, nu-mi dădeam seama cum s-o fac să arate drăguț pe mine. Celelalte fete din clasa a VIII-a erau *petites* și reușeau să arate superdrăguțe și sexy în uniformele lor, însă eu arătam ca un gogoloi enorm,

împuțit și învechit, și mă simțeam exact la fel. Așa încât, atunci când părăseam apartamentul, apărea acest sentiment ireal, ca o condamnare, pe care mi-l amintesc mai bine decât orice altceva – de parcă am fi fost niște actori slabi, în costume înfiorătoare, într-o piesă menită să fie o ratare, dar trebuia să urcăm pe scenă oricum.

Drumul cel mai lung ne purta prin cartierele vechi și pe străzile cu magazine, apoi ajungeam în sfârșit la un mic templu așezat între niște clădiri de birouri oribile, din beton. Templul era un loc special, cu mirosul de mușchi și de tămâie și cu zgomotele sale – puteai să auzi insectele și păsările, ba chiar și niște broaște, și aproape puteai să simți plantele și alte lucruri din jurul tău crescând. Ne aflam fix în mijlocul Tokyoului, dar când ajungeam aproape de templu, era ca și cum ai fi pășit într-un buzunar de aer umed și vechi, care reușise cumva să rămână conservat, ca o bulă sub gheață, cu toate zgomotele și mirosurile captive înăuntru. Am citit despre oamenii de știință din Arctica sau din Antarctica, unul dintre locurile astea unde e foarte frig, care sapă la mari adâncimi și scot din miezul pământului mostre de gheață din vechea atmosferă, de acum sute de mii sau chiar milioane de ani. Dar oricât de mișto ar fi chestia asta, pe mine mă întristează să mă gândesc la dopurile alea de gheață, topindu-se și eliberându-și bulele bătrâne, ca niște mici oftaturi, în aerul nostru poluat din secolul XXI. O prostie, știu, însă așa mi se părea mie că e templul ăsta, ca o mostră din miezul altui timp, și îmi plăcea acolo, i-am zis și tatei, asta chiar înainte să o cunosc pe Jiko sau să-mi petrec vara la templul ei de pe coasta muntelui sau să se întâmple orice altceva de genul ăsta. Nici măcar nu știam de existența ei.

— Nu-ți amintești că am vizitat-o când erai mică?

— Nu.

— Am fost în vizită la templul ei înainte să plecăm în America.

— Nu-mi amintesc nimic de dinainte să plecăm în America.

Am urcat pe alee până la poarta de lemn. O pisică dormea la soare, lângă un felinar de piatră. Am suit cele câteva trepte roase de veacuri până la Shaka-sama, marele Buddha, așezat într-un altar umbrit. Am stat alături, uitându-ne în sus la el. Arăta pașnic, cu ochii pe jumătate închiși, de parcă ar fi ațipit un pic.

— Străbunica ta e călugăriță. Știai?

— Ți-am zis, tată. Nici nu știam că am una.

Mi-am plesnit palmele una de alta de două ori, am făcut o plecăciune și mi-am pus o dorință, așa cum mi-a arătat tata. Îmi doream mereu aceleași lucruri: să-și găsească tata o slujbă sau să ne întoarcem cu toții în Sunnyvale, iar dacă nici unul dintre ele n-avea să se împlinească, atunci îmi doream, cel puțin, să nu mă mai tortureze copiii de la școală. Nu mă interesau străbunicile-călugărițe pe vremea aia. Încercam doar să supraviețuiesc de la o zi la alta.

După templu, tata mă conducea la școală și vorbeam despre tot felul de lucruri. Nu-mi amintesc despre ce și nici nu conta. Important era că ne purtam politicos și că nu spuneam toate lucrurile care ne făceau nefericiți, căci era singurul fel în care știam cum să ne iubim.

Când ajungeam în apropiere de porțile liceului, tata încetinea un pic și încetineam și eu, el se uita în jur să se asigure că nu ne vede nimeni, apoi mă îmbrățișa scurt și îmi dădea un mic sărut pe creștetul capului. Era cel mai obișnuit lucru din lume, dar ne simțeam de parcă am fi făcut ceva ilegal, de parcă eram doi iubiți sau ceva de genul ăsta, pentru că în Japonia tații nu-și îmbrățișează și nu își sărută de obicei copiii. Nu mă întrebați de ce. Pur și simplu nu o fac. Dar noi ne sărutam și ne îmbrățișam pentru că eram americani, cel puțin în adâncul inimii, apoi amândoi ne îndepărtam rapid de tot, în caz că ne-ar fi urmărit cineva.

— Arăți foarte drăguț, Nao, zicea el, uitându-se peste capul meu.

Iar eu îmi examinam pantofii și spuneam:

— Da, și tu arăți bine, tată.

Mințeam de crăpau pietrele, însă era în regulă și ne continuam restul drumului fără să mai spunem nimic, pentru că, dacă am fi deschis gura după minciunile alea babane, adevărul ar fi fost în stare să țâșnească afară, așa că trebuia să ne ținem buzele lipite. Dar chiar și dacă nu puteam vorbi sincer, tot îmi plăcea că tata mă conducea la școală în fiecare dimineață, pentru că asta însemna că copiii nu puteau să se ia de mine decât după ce-mi făcea cu mâna și dădea colțul, îndepărtându-se.

Însă mă așteptau întotdeauna. Le simțeam ochii ațintiți asupra noastră cât ne opream la poartă și mi se zbârlea părul pe brațe și ceafă, inima începea să-mi bată foarte repede și sudoarea îmi

curgeau râuri-râuri la subsuori. Îmi venea să mă agăț de tata și să-l implor să nu plece, dar știam că nu pot face asta.

— *Ja, ne*, spunea tata, cu însuflețire. Să înveți cu spor, bine?

Și eu doar dădeam din cap, fiindcă știam că, dacă încercam să vorbesc, aș fi izbucnit în plâns.

4.

Din clipa în care tata se întorcea cu spatele, începeau să-și strângă rândurile. Ai văzut vreodată documentarele acelea după natură, unde ți se arată o haită de hiene sălbatice care se strâng ca să omoare o antilopă Gnu sau un pui de gazelă? Se adună din toate părțile, aleg cel mai slab animal și îl izolează de turmă, înconjurându-l, apoi se apropie din ce în ce, la pândă, iar dacă tata se întâmpla să se întoarcă pentru a-mi face cu mâna, totul ar fi arătat ca și cum ne-am fi distrat de minune, ca și cum aș fi avut o mulțime de prieteni amuzanți, care se adunau în jurul meu, cântându-și formulele de salut într-o engleză înfiorătoare – *Guddo moningu*, dragă elevă transferată Yasutani! *Hello! Hello!* –, și tatei i s-ar fi luat o piatră de pe inimă să vadă că sunt o persoană atât de populară și toată lumea face eforturi să fie drăguță cu mine. De obicei, o singură hienă – nu întotdeauna cea mai mare, ci una mică, ageră și rea – sare prima, sfâșiindu-ți carnea și dându-ți sângele, acesta fiind semnalul de atac pentru restul haitei, astfel încât, până ajungeam să intrăm pe ușile școlii, eram de obicei plină de tăieturi proaspete și julituri usturătoare, iar uniforma aproape că se desfăcea de pe mine, plină de mici noi găuri de la forfecuțele ascuțite de unghii pe care fetele și le țineau în penare ca să aibă cu ce să-și taie îngrijit vârfurile tocite. Hienele nu-și omoară prada. O schilodesc și apoi o mănâncă de vie.

Pe scurt, o țineau așa cât era ziua de lungă. Treceau pe lângă banca mea și se prefăceau că râgâie sau adulmecau aerul spunând: *Iyada! Gaijin kusai!*[36] sau *Bimbo kusai!*[37]. Uneori își exersau expresiile englezești pe mine, repetând chestii pe care le învățaseră de prin versuri de rap american: *Yo, big fat-ass ho, puleezu show me*

36. *Iyada! Gaijin kusai* – Ce scârbos! Pute a străină!
37. *Bimbo kusai* – Pute ca o sărăntoacă!

some juicy coochie, ain't you a slutto, you even take it in the butto, come lick on my nutto, oh hell yeah. („Fă, cur grăsan, nu-mi arăți și mie niște păsărică zemoasă, nu ești tu știoarfă, hai, că ți-o iei și în găoază, hai, vino și linge-mi coaiele, ah, să fiu al dracu' de nu.") Etc. Cam asta ar fi ideea. Strategia mea era pur și simplu să-i ignor sau să fac pe moarta sau să mă prefac că nu exist. Mă gândeam că, dacă mă prefac destul de bine, până la urmă chiar o să fie adevărat: ori o să mor, ori o să dispar. Sau cel puțin o să fie adevărat destul cât s-o creadă și colegii de clasă și să înceteze cu tortura, dar n-au făcut-o. Nu se opreau, mă vânau până acasă, la apartamentul nostru, unde fugeam pe scări și încuiam ușa în urma mea, gâfâind și sângerând din multe locuri mici, cum ar fi sub brațe sau între picioare, unde tăieturile nu se observă la prima vedere.

Mama nu era aproape niciodată acasă la ora aia. Intrase în faza cu meduzele și obișnuia să-și petreacă ziua întreagă la acvariul din centru, în fața bazinului pentru nevertebrate, unde stătea așezată, cu mâinile încleștate deasupra vechii ei genți Gucci, privind prin sticlă la *kurage*[38]. Știu asta pentru că m-a dus odată acolo. Era singurul lucru care o liniștea. Citise undeva că e benefic pentru sănătate să te uiți la *kurage*, pentru că reduce nivelul de stres; singura problemă era că multe alte femei casnice citiseră același articol, așa că era mereu aglomerație în dreptul bazinului, iar personalul de la acvariu înșirase niște scaune pliante și trebuia să ajungi acolo devreme ca să prinzi un loc bun, iar toate astea erau foarte stresante. Acum, că mă gândesc la asta, sunt destul de sigură că mama avea o cădere nervoasă la vremea aceea, dar îmi amintesc cât de palidă și de frumoasă arăta, cu profilul ei delicat pe fundalul albastru al apei din bazin, pe când ochii ei injectați urmăreau tresăltările meduzelor roz și galbene în timp ce pluteau, ca niște luni în culori pastel pulsând și târându-și trena lungilor tentacule în urmă.

5.

Asta era viața noastră imediat după Sunnyvale și părea să continue așa la nesfârșit, deși, de fapt, abia trecuseră câteva luni. Apoi,

38. *Kurage* (水母) – meduză; literal, format din „apă" și „mamă".

într-o seară, tata a venit acasă și ne-a anunțat că fusese angajat la o companie tânără, care dezvolta un software pentru o linie de productivitate empatică, unde urma să fie programator-șef și, chiar dacă salariul lui era doar o mică parte din cât câștiga în Silicon Valley, cel puțin acum avea o slujbă. Era un miracol! Îmi amintesc că mama era atât de fericită, încât începuse să plângă, iar tata căpătase un aer timid și în același timp țâfnos și până la urmă ne-a scos în oraș să mâncăm țipari la grătar cu orez, care este mâncarea mea preferată din întreaga lume.

După asta, tata a continuat să plece împreună cu mine dimineața și să vină târziu seara acasă și, chiar dacă eram încă hărțuită la școală și tot nu părea să avem vreun ban, lucrurile mergeau mai bine, pentru că eram cu toții optimiști și credeam din nou în viitorul familiei. Mama nu mai mergea la acvariu și se apucase să pună la punct apartamentul nostru de două camere. A curățat *tatami*-urile și a pus ordine în bibliotecă, ba chiar le-a făcut reproșuri animatoarelor de bar, asaltându-le pe culoar când porneau spre cluburi ca să țipe la ele din cauza reciclatului și a zgomotului pe care îl făceau.

— Am o fiică adolescentă! am auzit-o spunând, lucru care m-a făcut să mă simt foarte stânjenită – vreau să spun, *hello*, aveam aproape cincisprezece ani și știam ce e sexul –, dar și foarte mândră că mă considera o fiică pentru care merita să lupte.

În anul acela am petrecut primul Crăciun și primul revelion în Japonia de care îmi aduc aminte; mama și tata se străduiau să creadă că totul era bine și că acest dezastru din viața noastră nu era decât o mare aventură, iar eu le țineam isonul, pentru că eram doar un copil, ce știam eu? Ne-am făcut unii altora cadouri de Crăciun, mama a pregătit *osechi*[39] și ne-am așezat roată în fața televizorului, mâncând creveți glasați, peștișori uscați, icre sărate, rădăcini de lotus murate și fasole dulce, iar tata a băut sake și, în timpul pauzelor de reclame, ne-a povestit despre linia de productivitate de care se ocupa și cum computerele vor învăța să fie empatice și să ne anticipeze nevoile și sentimentele chiar mai bine decât ființele umane și cum, în curând, ființele umane nu vor mai

39. *Osechi ryōri* (おせち料理) – cină rece, specifică pentru revelion, gătită în avans și servită în cutii de prânz cu mai multe compartimente.

avea nevoie unele de altele în același fel. Având în vedere ce mi se întâmpla la școală, toate acestea îmi sunau foarte promițător.

Nu-mi dau seama la ce s-o fi gândit tata. Nu-mi vine să cred că se gândea c-o să scape basma curată. Poate nu se gândea. Poate nu se gândise deloc sau poate era deja destul de nebun încât să-și creadă propriile povești. Sau poate doar obosise să se simtă ca un luzăr, așa că își inventase slujba asta ca să aibă parte de un moment de respiro care să ne facă pe toți fericiți, cel puțin pentru o vreme. Și funcționase. Pentru o scurtă vreme. Dar curând, el și mama au început să se certe noaptea, mai întâi cu blândețe, apoi din ce în ce mai aprins.

Întotdeauna era vorba de bani. Mama voia să-i dea ei câștigul săptămânal ca să poată drămui banii. Așa e obiceiul în Japonia. Bărbatul îi dă soției toți banii, iar ea îi pune la dispoziție o alocație pe care o poate cheltui pe bere, jocuri mecanice sau orice are chef, în timp ce ea pune restul deoparte, în siguranță. Și mama avea motive serioase să vrea să procedeze după obiceiul japonez. Când plecaseră în America, tata a insistat să procedeze după modelul american, conform căruia Bărbatul Casei lua toate Marile Decizii Financiare, dar cum s-a dovedit după afacerea cu obligațiunile de piață, modelul american viril s-a transformat într-un dezastru. Mama n-avea de gând să lase să întâmple din nou una ca asta, așa că insista ca el să-i predea câștigurile, iar el insista că le depusese într-un nu știu ce cont supersigur și profitabil bla-bla-bla. Din când în când îi înmâna câte un teanc de bancnote de o mie de yeni, dar asta era tot. Și ar fi ținut-o așa încă multă vreme, numai că tata a început să fie neglijent și, cu câteva zile înainte să împlinesc cincisprezece ani, mama i-a descoperit cotoarele biletelor de la cursele de cai într-un buzunar și l-a luat la rost, iar el, în loc să admită că a mințit, a ieșit din casă și s-a dus să stea în parc, îmbătându-se cu sake de la dozator, apoi a luat-o către stația de tren, și-a cumpărat un bilet ca să poată ajunge pe peron și a sărit în fața Expresului Chuo de 12:37 spre Shinjuku.

Spre norocul lui, trenul începuse deja să încetinească pentru că se apropia de stație, conductorul l-a văzut cum se clatină pe marginea peronului și a reușit să tragă frânele de urgență la timp. La milimetru a scăpat. I-a strivit servieta aia idioată. Poliția gării a venit și l-a ridicat pe tata de pe șine, apoi l-a arestat pentru

agitația cauzată și pentru perturbarea orarului de funcționare a sistemului de tranzit, dar întrucât le-a fost neclar dacă a sărit sau era doar beat și s-a împiedicat, în loc să-l ducă la închisoare, l-a eliberat, lăsându-l în grija mamei.

Mama s-a dus să-l ia de la circa de poliție, l-a adus acasă într-un taxi și l-a vârât în cadă, iar când tata a ieșit de acolo, ud și ceva mai treaz, a declarat că e gata să mărturisească totul. Mama m-a trimis în dormitor, dar tata a spus că sunt destul de mare ca să știu ce fel de om e tatăl meu. S-a așezat în fața noastră la masa din bucătărie, cu degetele albe încleștate, și a recunoscut că a inventat totul. În loc să lucreze ca programator-șef, își petrecuse zilele pe o bancă în parcul Ueno, studiind tabelele de curse și hrănind ciorile. Își vânduse o parte din componentele periferice de la vechiul computer ca să facă rost de bani, pe care îi folosise ca să parieze pe cai. Din când în când câștiga și păstra o parte din bani ca să parieze din nou, în vreme ce restul îi aducea mamei acasă, însă în ultima vreme pierduse mai mult decât câștigase, până rămăsese de tot fără bani. Nu exista nici un cont supersigur și profitabil bla-bla. Nu exista nici un software pentru o linie de productivitate empatică. Nu exista nici o companie tânără. Nu exista decât amenda de cinci milioane de yeni de la compania de transport, pe care ești obligat să o plătești când provoci un „incident de ordin uman", un mod frumos de-a spune că ai vrut să te folosești de unul dintre trenurile lor ca să te sinucizi. S-a aplecat până când fruntea aproape că i-a atins masa de bucătărie și a spus că îi părea rău că nu avea bani să-mi cumpere un cadou de ziua mea. Sunt destul de sigură că plângea.

Incidentul cu Expresul Chuo a fost prima încercare, în timpul căreia era beat, așa că aproape puteai să crezi că fusese un accident. În cele din urmă, asta a hotărât și mama să creadă, iar tata a fost de acord cu ea, chiar dacă ochii lui îmi spuneau că nu-i adevărat.

6.

Bătrâna mea Jiko spune că totul se întâmplă din cauza karmei, un soi de energie spirituală care se modifică în funcție de lucrurile pe care le faci, le spui sau doar le gândești, ceea ce înseamnă că

trebuie să te păzeşti singur şi să nu-ţi permiţi prea multe gânduri perverse, altfel se întorc şi te muşcă. Şi nu numai în viaţa asta, ci în toate vieţile tale, întinzându-se mult în trecut şi în viitor. Aşa că poate este doar karma tatălui meu s-o sfârşească pe o bancă în parc hrănind ciorile în viaţa asta şi, cu siguranţă, nu-l poţi învinui că a provocat un incident de ordin uman, dorindu-şi să treacă mai departe, ceva mai repede, la următoarea viaţă. Oricum, Jiko spune că, atâta timp cât încerci să fii un om bun şi faci eforturi să te schimbi, într-o zi, toate lucrurile bune pe care le faci vor anula toate lucrurile rele pe care le-ai făcut şi vei putea să fii luminat, să sari în lift şi să nu te mai întorci niciodată înapoi – decât, după cum spuneam, dacă eşti ca Jiko şi ai făcut un jurământ să nu te sui în lift până nu se suie toată lumea înaintea ta. Asta e grozav la străbunica mea. Chiar poţi să te bazezi pe ea. S-ar putea să aibă o sută patru ani şi să spună nişte lucruri cam sărite, dar bătrâna mea Jiko este absolut de încredere.

Ruth

1.

— Interesantă chestia cu ciorile, spuse Oliver într-o doară.

Ruth închise jurnalul şi se uită la soţul ei. Stătea întins pe spate în pat, cu capul ridicat pe pernă, uitându-se fix la degetele de la picioare. Ruth îi examină profilul frumos cizelat şi se minună. După tot ce îi citise – despre viaţa lui Nao, despre tatăl fetei, despre situaţia ei la şcoală –, lui Oliver nu-i atrăseseră atenţia decât ciorile! Erau atât de multe alte lucruri presante pe care ar fi preferat să le discute şi tocmai se pregătea să i-o spună, când mica şovăială din tonul lui o făcu să se oprească; îşi dădea seama că răspunsurile lui sunt deseori nepotrivite şi ea ştia că asta era ceva care îl îngrijora. Nu încerca s-o enerveze, dimpotrivă. Ruth luă o gură mare de aer.

— Ciorile, repetă ea. Da. Ce-i cu ele?

— Ei bine, spuse el, pe un ton uşurat. E ciudat faptul că le menţionează, pentru că am citit recent ceva despre ciorile japoneze. Specia nativă de acolo este *Corvus japonensis*, o subspecie de *Corvus macrorhynchos*, cioara cu cioc gros sau cioara de junglă. E destul de diferită de cioara americană...

— Suntem în Canada, zise ea, întrerupându-l chiar în timp ce mintea îi fugea în altă parte. Ar trebui să avem ciori canadiene.

Şi-l imagina pe tatăl lui Nao stând pe bancă. În fiecare dimineaţă se trezea, se îmbrăca în costumul lui albastru ieftin, îşi lua micul dejun şi îşi conducea fiica la şcoală. Poate că pescuia un exemplar din ziarul de dimineaţă din tomberonul de hârtie în drum spre parc, ca să aibă ce citi pe bancă.

— Păi da, zise Oliver. Chiar voiam să spun, cioara de prin părțile astea se numește *Corvus caurinus*, cioara nord-vestică. E aproape identică cu cea americană, doar că e mai mică.

— Îmi dau seama, spuse ea.

Oare avea o bancă anume, care îi plăcea mai mult decât altele? Se așeza, citea ziarul și studia tabelele de curse. Poate că după-amiaza hrănea ciorile cu firimituri din sendvișul lui sau cu boabe de orez din cutia lui de prânz, înainte de-a trage un pui de somn, întins pe bancă, cu ziarul acoperindu-i fața. Chiar crezuse că o să scape basma curată?

Oliver tăcuse.

— Nici n-am știut că avem ciori pe-aici, spuse ea repede, ca să-i arate că încă îl asculta. Credeam că sunt doar corbi.

— Avem, zise el. Avem și ciori, și corbi. Același gen. Păsări diferite. Și asta e partea ciudată.

Se ridică în capul oaselor și așteptă ca ea să-i acorde toată atenția, înainte de-a continua.

— Zilele trecute, când ai venit cu punga de congelator, eram afară, în grădină, și ascultam corbii vorbind. Stăteau în vârful bradului și făceau o groază de zgomot, fluturând din aripi și sărind de colo-colo foarte agitați. M-am uitat în sus și am văzut că hărțuiau o pasăre mai mică. Pasărea încerca să se apropie de ei, dar ei se tot luau de ea, până când, în cele din urmă, a zburat de lângă ei până aproape de gardul unde lucram. Arăta ca o cioară, numai că era mai mare decât *Corvus caurinus*, avea o umflătură în frunte și ciocul lat, gros și curbat.

— Și, nu era o cioară, asta vrei să spui?

— Ba nu, era. Cred că era o cioară de junglă. A stat acolo vreme îndelungată și m-a studiat, așa că am apucat să mă uit și eu bine de tot la ea. Aș putea să jur că era o *Corvus japonensis*. Dar ce căuta aici?

Oliver se aplecă în față, cu ochii lui de un albastru deschis fixați cu intensitate asupra așternuturilor, ca și cum ar fi încercat să localizeze pe cearșaf un răspuns la misterul acestei dislocări geografice.

— Singurul lucru care-mi trece prin cap este că a călătorit până aici pe cine știe ce resturi plutitoare. Că a venit purtată de curenți.

— E posibil așa ceva?

Oliver își trecu mâna peste cuvertură, netezindu-i munții și văile.

— Orice e posibil. Oamenii au ajuns aici și în buturugi scobite pe dinăuntru. De ce nu și ciorile? Pot să se lase duse de curenți și, în plus, au avantajul de-a fi în stare să zboare. Nu e imposibil. E doar o anomalie, asta-i tot.

2.

El era o anomalie, o deviație de la linia de mijloc, un individ extravagant. „Genul care își prăjește peștele în alt fel de tigaie", îl descria lumea de pe insulă. Dar Ruth fusese întotdeauna fascinată de meandrele minții sale și, chiar dacă deseori își pierdea răbdarea încercând să-i urmărească fluxul gândurilor, în cele din urmă era bucuroasă că o făcuse. Observațiile lui, precum cele despre ciori, erau deseori deosebit de interesante.

Se întâlniseră pe la începutul anilor '90, într-o colonie a artiștilor din Stâncoșii Canadieni, unde el conducea un stagiu tematic de specializare intitulat „End of the Nation-State". Ea fusese invitată în colonie ca să lucreze la post-producția unui film pe care îl făcuse la vremea aceea, iar el era un pasionat amator al cinematografului japonez de la mijlocul secolului, așa că foarte curând s-au împrietenit. O vizita în camera de montaj cu câte un bax de bere și, în vreme ce o beau, îi vorbea despre arta montajului și a asamblării, despre granițe și timp, urmărind-o cum lipea cu grijă cadrele filmului ei. El studiase arta ambientală, făcea instalații publice (intervenții botanice în peisaje urbane, le numea el), aflându-se undeva la marginea mediului artistic consacrat, iar ea era atrasă de anarhia incontrolabilă și fertilă a minții sale. În lumina pâlpâitoare a camerei de montaj, îl asculta vorbind, apoi – la scurt timp – se mutase în camera lui din căminul coloniei.

După terminarea stagiului, s-au despărțit și au luat-o în direcții diferite: ea, înapoi în New York City, iar el, spre British Columbia și ferma de pe insulă, unde ținea cursuri de permacultură. Dacă s-ar fi întâlnit fie și cu un an mai devreme, aventura lor s-ar fi terminat atunci și acolo, dar acestea erau zilele de început ale internetului și amândoi aveau conturi de e-mail și erau conectați

la rețeaua de telefon, lucru care le-a permis să-și păstreze vie și neprecupețită prietenia. El împărțea linia de internet cu alte trei gospodării de pe insulă, dar aștepta până după miezul nopții, când nu mai folosea nimeni telefonul, ca să trimită depeșe zilnice, pe care le intitula *rapoarte de la periferiile spongioase*. Pe timpul verii, în vreme ce fluturii greoi se izbeau de ecranul calculatorului bătând din aripile lor pudrate, îi povestea despre insulă, descriindu-i tufele de fragi încărcate de fructe sau locurile unde pot fi găsite scoicile cele mai zemoase sau felul în care se luminează valurile, unul după altul, prin bioluminiscență, astfel încât întreg oceanul se umple de forme planctonice care licăresc, oglindind stelele de pe cer. Traducea ecosistemul vast, sălbatic, de pe țărmurile Pacificului în poezie și pixeli, făcându-le să străbată tot drumul până la micul ei monitor din Manhattan, unde ea aștepta, aplecându-se spre ecran, nerăbdătoare să-i citească fiecare cuvânt cu inima în gât, pentru că la vremea aceea era deja îndrăgostită nebunește de el.

În iarna care a urmat au încercat să stea împreună la New York, dar până în primăvară, ea cedase tumultului și torenților din mintea lui, lăsându-se purtată de flux înapoi de cealaltă parte a continentului, ca să ajungă pe țărmurile îndepărtate ale insulei veșnic verzi, înconjurate de fiorduri și de vârfurile acoperite de zăpadă din Desolation Sound... tumultului minții lui și sistemului de sănătate din Canada, pentru că pe Oliver îl loviseră câteva gripe misterioase și n-aveau un ban nici unul dintre ei, în schimb aveau mare nevoie de o asigurare de sănătate pe care să și-o poată permite.

Și dacă era să fie corectă, trebuia să-și asume și rolul pe care îl jucase ea însăși în această mutare. Își dorea ce-i mai bun pentru el, își dorea să-l vadă fericit și în siguranță, dar căuta în același timp un refugiu pentru ea și pentru mama ei, care suferea de Alzheimer. Fusese diagnosticată cu doar câteva luni înainte ca tatăl lui Ruth să moară și, pe patul de moarte, Ruth îi promisese că va avea grijă de mama ei când el nu va mai fi, dar apoi i-a fost publicat primul roman și a plecat într-un tur de promovare care a purtat-o de două ori în jurul lumii. Să aibă grijă de o mamă chinuită de demență în Connecticut și de un soț bolnav cronic în Canada era, evident, imposibil. Singura soluție era să-și consolideze familia care îi mai rămăsese și să o aducă pe mama ei pe insulă.

Părea un plan bun, așa încât, când a venit ziua mutării, Ruth era mulțumită să schimbe micul apartament cu un singur dormitor

care îi servise drept locuință în partea sudică a Manhattanului cu douăzeci de acri de pădure umedă și două case în Whaletown. „Nu fac decât să schimb o insulă cu alta", le spunea prietenilor din New York. „Cât de diferit poate să fie?"

3.

Putea să fie, după cum a avut ocazia să afle, foarte diferit. Whaletown nu era chiar un oraș propriu-zis, ci mai degrabă o „localitate", termen definit în regiunea British Columbia drept „un loc sau o zonă ce poartă un nume și are, în general, o populație sporadică de 50 de persoane sau chiar mai puțin". Oricum, era cel de-al doilea centru al insulei, după numărul populației.

Pe vremuri existase un punct de unde se puteau observa balenele – Whaletown însemnând „orașul balenelor" –, deși în ultimul timp acestea erau văzute foarte rar în apele din împrejurimi. Majoritatea fuseseră vânate încă din 1869, când un scoțian pe nume James Dawson și partenerul său american, Abel Douglass, puseseră bazele punctului de observare Whaletown și începuseră să omoare balene cu o armă nouă și extrem de eficientă, ce se chema harpon cu bombă. Era o pușcă de umăr care trăgea cu un harpon special, dotat cu o bombă și un fitil ce ardea cu oarecare întârziere, astfel încât ajungea să explodeze în interiorul balenei, la câteva secunde după ce îi străpungea pielea. Până la jumătatea lunii septembrie a acelui an, Dawson și Douglass trimiseseră spre sudul Statelor Unite vapoare încărcate cu peste 450 de barili sau 20 000 de galoane de ulei.

Sursa principală de ulei în zilele acelea era untura și singurul fel de-a o obține era să o extragi, prin acest procedeu de minare, din corpurile balenelor vii. Când tehnologia pentru extragerea kerosenului și a petrolului din rămășițe preistorice a fost comercializată mai târziu în același secol, cetaceele au căpătat în sfârșit șanse mai mari de supraviețuire. Combustibilul fosil a apărut taman la timp ca să salveze balenele, s-ar putea spune, însă nu și balenele din Whaletown. Până în iunie 1870, la un an după înființarea punctului de observație, ultimele balene din zonă fie fuseseră măcelărite, fie o luaseră la sănătoasa, iar Dawson și Douglass și-au închis băcănia și s-au mutat și ei în altă parte.

Balenele sunt ființe ale timpului. În mai 2007, a fost găsită o balenă de Groenlanda, de cincizeci de tone, omorâtă de vânătorii de balene eschimoși pe coasta Alaskăi; s-a descoperit că avea un proiectil în formă de săgeată, de nouă centimetri, provenind de la un harpon cu bombă, îngropat în grăsimea de pe ceafă. Stabilind vechimea fragmentului, cercetătorii au reușit să estimeze vârsta balenei: între 115 și 130 de ani. Se presupune că ființele care supraviețuiesc și trăiesc așa de mult au amintiri dintre cele mai vechi. Apele din apropiere de Whaletown erau pe vremuri înșelătoare pentru balene, dar cele care au reușit să scape au învățat să se țină la distanță. Ți le poți imagina țiuind și gângurind una către alta, cu vocile lor frumoase, subacvatice:

Stai departe! Stai departe!

Din când în când, se zărește câte o balenă de pe feribotul care deservește insula. Căpitanul oprește motorul și vine la microfon să anunțe că un grup de balene ucigașe sau de balene cu cocoașă a fost observat în zona portului, la ora două, iar toți pasagerii se îngrămădesc în partea aceea a vaporului, cercetând valurile în speranța că vor surprinde o aripioară, o coadă sau poate un spate negru, alunecos ridicându-se din apă. Turiștii stau cu camerele și telefoanele mobile pregătite să capteze un salt sau un jet, până și localnicii sunt cuprinși de entuziasm. Dar, în general, balenele se țin încă la distanță de oraș, lăsându-și numai numele în urmă.

4.

Un nume, se gândi Ruth, poate să fie o fantasmă sau o prevestire, depinde de ce parte a timpului te situezi. Numele de Whaletown abia dacă mai era un spectru al trecutului, o licărire crepusculară în Pacific, dar Desolation Sound („Golful Dezolării"), era un nume care încă plana într-un spațiu liminal și, pentru ea, avea un aer în același timp profetic și fantomatic.

Propriul ei nume, Ruth, i se părea deseori de rău augur, aruncându-și umbrele încâlcite asupra vieții ei. Cuvântul *ruth* este derivat din vocabula *rue*, din engleza medievală, care însemna „remușcare" sau „regret". Mama lui Ruth, de origine japoneză, nu se gândise la etimologia englezească în momentul când a ales numele, nici nu

intenționase să-și blesteme fiica cu el – Ruth era pur și simplu numele unei vechi prietene de familie. Dar oricum, Ruth se simțea deseori oprimată de conotația numelui ei, și nu numai în engleză. Și în japoneză numele era problematic. Japonezii nu pot pronunța „r"-ul sau „th"-ul englezești. În japoneză, Ruth este pronunțat fie *rutsu*, aducând mai degrabă cu *roots* („rădăcini"), sau *rusu*, însemnând „care nu este acasă", „absent".

Casa pe care o cumpăraseră în Whaletown era construită pe câmp, într-un soi de poiană ce părea decupată din mijlocul pădurii dese și umede de foioase și conifere. La capătul aleii pentru mașini era o cabană mai mică, unde avea să locuiască mama ei. Din toate părțile îi înconjurau pini masivi, cedri roșii și arțari cu frunză mare, făcând însăși natura umană să se simtă pitică. În clipa când a văzut prima dată copacii aceia gigantici, Ruth a izbucnit în plâns. Se ridicau în jurul ei, ființe ale timpului din vechime, conturându-se la treizeci sau șaizeci de metri deasupra capului. La un metru șaizeci și opt, cât avea ea, nu se mai simțise niciodată atât de firavă până atunci.

— Suntem un nimic, spuse ea, ștergându-se la ochi. Abia dacă suntem aici.

— Da, zise Oliver. Și nu e minunat? Copacii ăștia ajung să trăiască până la o mie de ani.

Ruth se sprijini de el, lăsându-și capul mult pe spate ca să vadă vârfurile copacilor atingând cerul.

— Pare imposibil să fie așa înalți, spuse ea.

— Nu imposibil, zise Oliver, ținând-o în brațe să nu cadă. E doar o problemă de perspectivă. Dacă ai fi copacul ăla, n-aș putea să-ți ajung nici până la gleznă.

Oliver era încântat la culme. Pentru el copacii erau totul, grădinile ordonate de legume sau rădăcinoasele anuale, superficial înfipte în pământ, precum salata, nu îi spuneau nimic. La început, când abia se mutaseră, era încă destul de bolnav, avea o predispoziție spre ameteli și obosea ușor, dar își impusese un regim zilnic de plimbare și curând era în stare să străbată câmpurile în fugă, iar lui Ruth i se părea că pădurea îl vindecase, de parcă Oliver i-ar fi absorbit inexorabila forță vitală. Alergând printre straturile joase și dese de plante, era în stare să deslușească semnele intrigii arboricole,

spectacolul și luptele pentru putere, în vreme ce speciile își disputau controlul asupra unei raze de soare sau pinii gigantici și sporii ciupercilor optau să lucreze împreună spre folosul reciproc. Putea să vadă timpul desfășurându-se acolo, putea să vadă istoria, încastrată în spiralele și formele fractale ale naturii, iar apoi venea acasă, transpirat și cu răsuflarea tăiată, să-i spună lui Ruth ce văzuse.

Casa lor era făcută din lemn de cedru din pădure. Era o construcție bizară, cu două etaje, ridicată de hipioți prin anii '70, cu acoperiș de șindrilă, streșini adânci și o verandă extinsă în partea din față, care dădea spre o mică pajiște străjuită de jur împrejur de copaci înalți. Agentul imobiliar pusese casa pe lista celor cu vedere la ocean, dar nu exista decât o singură fereastră care îți permitea să arunci o privire la apă și aceasta era în biroul lui Ruth, de unde putea să vadă, de fapt, numai un mic petic de mare și cer printr-o canelură în formă de U, în partea dinspre vârf a zidului de copaci, care arăta ca un tunel răsturnat. Agentul imobiliar le atrăsese atenția că ar putea să doboare la pământ copacii care le blocau vederea, însă ei n-au făcut-o niciodată. Dimpotrivă, au plantat mai mulți.

Într-o încercare inutilă de a îmblânzi peisajul, Ruth plantase trandafiri europeni cățărători în jurul casei. Oliver plantase la rândul său bambus. Cele două specii au crescut repede, transformându-se într-un desiș încâlcit, astfel încât era aproape imposibil să găsești intrarea în casă, dacă nu știai deja unde se află. Casa era în pericol de dispariție și, la vremea aceea, pajiștea începuse să se micșoreze și ea, pe măsură ce pădurea acapara din ce în ce mai mult teren, de parcă ar fi fost un val de conifere deplasându-se cu încetineală și amenințând să-i înghită cu totul.

Oliver nu era îngrijorat. Se gândea la viitorul îndepărtat. Anticipând efectele încălzirii globale asupra copacilor nativi, își dorea să creeze o pădure care să ajute la schimbarea de climă, folosindu-se de cei o sută de acri de câmp deschis aflați în proprietatea unui prieten botanist. Plantase un crâng întreg în care se regăseau cele mai vechi specii ale locului – metasequoia, sequoia gigantic, sequoia de coastă, nuci, ulmi și Ginkgo – specii indigene ale zonei încă de pe vremea maximei termice a Eocenului, cu 55 de milioane de ani în urmă.

— Imaginează-ți, spuse Oliver. Palmieri și aligatori prosperând încă o dată, până hăt, în nordul Alaskăi!

Asta era cea mai recentă operă de artă a sa, o intervenție botanică intitulată „Neo-Eocenul". O descria ca pe o colaborare între timp și loc, al cărei rezultat nu vor trăi să-l vadă nici el, nici contemporanii lui, dar el n-avea nimic împotrivă să nu afle ce se va întâmpla. Răbdarea făcea parte din natura lui și își accepta soarta de mamifer cu viață scurtă, gonind de colo-colo printre rădăcinile giganților.

Dar Ruth nu era nici răbdătoare, nici nu accepta ușor lucrurile și chiar i-ar fi plăcut să afle ce se va întâmpla. După câțiva ani scurți (cincisprezece, mai exact – scurți după numărătoarea lui, interminabili după a ei), petrecuți în mijlocul acestui dezmăț vegetativ, Ruth începuse să se simtă din ce în ce mai nesigură pe ea. Îi lipseau clădirile din New York City. Nu se putea situa pe sine într-un timp și într-o istorie a umanității decât dacă se afla într-un peisaj urban, cu linii drepte și arhitectură. Ca romancieră avea nevoie de asta. Îi lipseau oamenii. Îi lipseau intriga umană, spectacolul și luptele pentru putere. Avea nevoie de propria ei specie, nu ca să aibă cu cine vorbi neapărat, ci doar ca să fie printre ai ei, ca un trecător în mulțime, ca un martor anonim.

Dar aici, pe insula asta populată răzleț, cultura umană abia dacă exista, era mai diluată decât cel mai subțire strat de furnir. Îngropată în trandafiri țepoși și desișuri de bambus, Ruth se uita pe fereastră și se simțea de parcă ar fi pășit într-o poveste blestemată. Fusese vrăjită. Se înțepase în deget și căzuse într-un somn adânc ca o comă. Anii trecuseră, iar nu întinerea deloc. Își ținuse promisiunea făcută tatălui ei și avusese grijă de mama ei. Acum, că mama ei murise, Ruth simțea că propria-i viață trecea pe lângă ea. Poate că era timpul să părăsească acest loc care sperase să fie casa ei pentru totdeauna. Poate că era timpul să rupă vraja.

5.

A-ți părăsi casa este un eufemism budist pentru a părăsi viața lumească și a apuca pe calea monahală, ceea ce era în mare măsură contrarul lucrurilor la care se gândea Ruth în timp ce chibzuia la eventualitatea întoarcerii în oraș. Maestrul zen Dōgen folosise

expresia „Meritul de a-ți părăsi casa", titlul capitolului 86 din *Shōbōgenzō*. Acesta este capitolul în care își laudă tinerii călugări pentru că au pornit-o pe calea deșteptării și explică natura granulară a timpului: cele 6 400 099 980 de momente[40] care constituie o singură zi. Ideea sa este că fiecare dintre aceste momente ne oferă oportunitatea de-a ne impune voința. Chiar și când pocnim din degete, spune el, ni se oferă 65 de ocazii de-a ne deștepta și de-a alege cursul unor acțiuni care să ducă la o karma benefică și să ne schimbe viețile.

„Meritul de a-ți părăsi casa" a fost inițial conținutul unei prelegeri ținute călugărilor de la Eiheiji, mânăstirea fondată de Dōgen undeva în munții din prefectura Fukui, departe de decadența și corupția orașului. În *Shōbōgenzō*, textul acestei prelegeri este urmat de data la care a fost ținută: *O zi din timpul vacanței de vară în cel de-al șaptelea an al erei Kenchō.*

Totul bine și frumos. Îți poți imagina căldura verii învăluind munții și bâzâitul ascuțit al cicadelor străpungând aerul torid; călugării meditând oră după oră, neclintiți pe pernuțele lor umede, în timp ce țânțarii se învârt în jurul capetelor lor chele și mici râuri de transpirație li se scurg pe fețele tinere, ca lacrimile. Timpul probabil că li se pare interminabil.

Totul bine și frumos, cu excepția faptului că cel de-al șaptelea an al erei Kenchō corespunde anului 1255 în calendarul gregorian și, în timpul vacanței de vară din acel an, maestrul zen Dōgen, care se presupune că își ținea prelegerea despre meritul de a-ți părăsi casa, era mort. Murise în 1253, cu doi ani și multe momente mai devreme.

Există câteva explicații pentru această discrepanță. Cel mai probabil, Dōgen scrisese o ciornă a prelegerii cu câțiva ani înainte de-a muri și, intenționând să o revizuiască, lăsase notițe și comentarii scrise în acest sens, care fuseseră mai târziu încorporate într-o versiune finală a prelegerii ținute călugărilor de către moștenitorul său dharma, maestrul Koun Ejō.

Există și o altă posibilitate, și anume că, în respectiva zi de vară a celui de-al șaptelea an al erei Kenchō, maestrul zen Dōgen nu

40. *Setsuna* (刹那), în japoneză, termen provenit din cuvântul sanscrit *kṣāna* (vezi Anexa A).

era întru totul mort. Desigur, nu era nici întru totul viu. Precum pisica lui Schrödinger, în experimentul cuantic mental, era în același timp și viu, și mort.[41]

Marea materie a vieții și a morții este adevăratul subiect al „Meritului de a-ți părăsi casa". Când Dōgen își îndeamnă tinerii călugări de la munte să meargă mai departe, moment după moment, să-și adune forțele și să rămână credincioși căii luminii și propriei devoțiuni, vrea să spună, pur și simplu, următoarele: *Viața trece repede! Nu irosiți un singur moment din viața voastră prețioasă!*

Deșteptați-vă acum!

Și acum!

Și acum!

6.

Ruth ațipise în scaunul ei, în biroul de la etaj. Turnul ciufulit de pagini cuprinzând ultimii ei zece ani de viață stătea pătrățos pe birou în fața ei. Literă cu literă, pagină cu pagină, construise acest edificiu, dar acum, de câte ori își contempla amintirile, mintea i se contracta și începea să se simtă inexplicabil de somnoroasă. Trecuseră luni, poate chiar un an, de când adăugase ultima dată ceva la teancul acela. Refuzau să-i vină orice noi cuvinte și abia dacă și le mai amintea pe cele vechi pe care le scrisese. Îi era teamă să arunce o privire. Știa că trebuie să-și citească ciornele din nou, dar era prea mult pentru creierul ei încețoșat. Lumea din acele pagini era la fel de confuză ca un vis.

Afară, Oliver tăia lemne de foc și auzea loviturile ritmice ale toporului spintecând bușteni. Exercițiul îi făcea bine. Era afară de vreo trei-patru ore deja.

Își adună forțele și se îndreptă hotărâtă în scaun. Jurnalul roșu și curajos stătea în vârful teancului ei de memorii și îl luă ca să-l dea la o parte. Era de parcă ar fi ținut în mână o cutie. Întoarse cartea pe partea cealaltă. Când era mică, întotdeauna rămânea surprinsă când punea mâna pe o carte dimineața, o deschidea și

41. Pentru mai multe idei despre Dōgen și mecanica cuantică, vezi Anexa B.

descoperea literele aliniate frumos la locurile lor. Cumva, se aştepta să fie toate amestecate, să fi căzut la fund în clipa în care închidea copertele. Nao descrisese ceva asemănător văzând paginile albe din volumul lui Proust şi întrebându-se dacă literele căzuseră ca nişte furnici moarte. Citind lucrul ăsta, Ruth simţise subit că recunoaşte senzaţia.

Aşeză jurnalul la capătul îndepărtat al biroului, să nu-i stea în drum, apoi se încruntă la propriul manuscris. Poate că ceva de genul ăsta se întâmplase şi cu paginile ei. Poate că, dacă se apuca să citească, urma să descopere că cuvintele ei dispăruseră. Şi poate că ăsta va fi un lucru bun. Poate că va fi o uşurare. Memoriile chinuite se uitară mohorâte înapoi la ea. Cât mama ei era încă în viaţă, proiectul i se păruse o idee bună. Pe parcursul lungii perioade de decădere, Ruth înregistrase eroziunea treptată a minţii mamei ei şi se observase, de asemenea, pe sine, făcându-şi însemnări ample despre propriile sentimente şi reacţii. Rezultatul era acest morman inestetic de pe biroul din faţa ei. Îşi aruncă fugar privirea peste prima pagină şi o împinse imediat deoparte. Tonul cu care era scrisă o deranjă – excesiv de dulce şi elegiac. O făcea să se tragă înapoi. Era scriitoare. Avea un interes aparte pentru vieţile celorlalţi. Ce-o apucase dintr-odată să creadă că putea să scrie o biografie?

Nu nega că jurnalul lui Nao începuse s-o distragă şi, chiar dacă era hotărâtă să respecte un ritm anume, tot nu făcuse decât să-şi petreacă mare parte din zi la calculator, căutând pe internet liste cu numele victimelor de la cutremur şi tsunami. Descoperise un site unde puteau fi căutate persoane şi încercă să găsească numele Yasutani. Existau câteva persoane, dar nimeni cu prenumele Jiko sau Naoko. Nu cunoştea numele părinţilor, aşa că aruncă o privire pe paginile unde oamenii scriseseră despre cei dispăruţi, căutând detalii care să se potrivească. Informaţiile erau insuficiente: detalii de bază, despre vârstă, sex şi domiciliu, locul de muncă al victimei, unde fusese văzută ultima dată şi cu ce era îmbrăcată. Deseori erau şi poze, făcute în vremuri mai bune. Un băiat zâmbind cu bereta de şcolar pe cap. O femeie tânără, făcând cu mâna la cameră în faţa unui altar. Un tată într-un parc de distracţii, ţinându-şi copilul de mână. Dincolo de stratul acesta sărăcăcios de informaţii, se întindea tragedia în forma ei cea mai pură. Toate aceste vieţi,

dar nici una dintre ele nu era cea pe care o căuta ea. Într-un târziu, se dădu bătută. Avea nevoie de mai multe informații despre membrii familiei Yasutani, iar singurul fel de-a le obține era să citească jurnalul mai departe.

Ruth închise ochii. O vedea în minte pe Nao, stând singură în bucătăria din ce în ce mai întunecoasă, așteptându-și mama să-l aducă acasă de la poliție pe tatăl ei. Oare cum se simțise în acele lungi momente? Era greu să-ți dai seama din jurnal de textura intervalelor de timp. Nici un scriitor, nici cel mai competent, nu poate reconstitui în cuvinte curgerea unei vieții trăite, iar Nao n-avea nici pe departe atâta îndemânare. Bucătăria aceea meschină era întunecată și tăcută. Animatoarele de bar gemeau și se pocneau de pereții subțiri. Zdrăngănitul metalic al cheilor în broască a făcut-o probabil să tresară, dar a rămas unde se afla. Picioare împleticindu-se pe hol. Oare părinții ei au scos vreun cuvânt? Probabil că nu. A ascultat zgomotul apei curgând, în timp ce mama ei umplea cada de baie, iar tatăl ei se dezbrăca în dormitor. Nu s-a mișcat. N-a ridicat privirea. Își ținea ochii ațintiți asupra degetelor, care zăceau la ea în poală ca niște lucruri moarte. Și-a ascultat tatăl cum făcea baie, apoi – sub privirea sumbră a mamei ei – l-a ascultat cum se bâlbâie mărturisind. Oare a aruncat o privire la obrajii lui rozalii și a descoperit pe ei rușinea sau doar căldura băii? I-a observat broboanele de sudoare de pe frunte? Câte momente au trecut din clipa în care a început să vorbească până când mama ei s-a ridicat și a părăsit încăperea? Bâzâitul neoanelor se auzea deosebit de tare în liniștea aceea.

Și apoi, în dormitorul pe care îl împărțea cu părinții, oare și-a tras cuverturile peste cap sau a aprins lumina să citească o carte, oare s-a apucat de învățat pentru vreun test pe care știa cu siguranță că avea să-l pice a doua zi? Probabil că a intrat pe internet și a căutat pe Google *sinucidere, bărbați*, în timp ce părinții ei dormeau sau se prefăceau că dorm, întorși cu spatele unul la celălalt, pe saltelele lor separate, pe podeaua dindărătul ei. Dacă ar fi făcut-o, ar fi aflat, așa cum a aflat și Ruth, că sinuciderea întrecea cancerul drept cauză principală a morții în cazul bărbaților de vârstă mijlocie din Japonia, iar tatăl ei se înscria perfect în segmentul-țintă. Să fi fost asta o consolare? În pijamale, stătea dinaintea ecranului lucind în întuneric, vag conștientă de zgomotele inspirației și expirației

desincronizate, răsuflarea tatălui ei mai puternică, mai hotărâtă, în ciuda dorinței sale manifeste de-a o curma, iar a mamei, mai blândă, dar punctată din când în când de câte o priză ascuțită de aer, absorbită cu panică pe nas, sau de câte o pauză apneică.

Ce simțea în momentul acela?

Ruth deschise ochii. Ceva era diferit. Ascultă în jur. Auzea păsările afară, un stol de rațe negre ieșind din apă, păcănitul unei ciocănitori uriașe, pleoscăitul lichid și croncănitul corbilor, dar ce îi atrăsese atenția atunci era nu un sunet, ci mai degrabă absența unuia: lipseau loviturile ritmice ale toporului lui Oliver. Simți cum o cuprinde tremuratul. Când se oprise? Se ridică și se uită pe fereastra care dădea spre grămada de lemne. Se rănise? Amețise și își retezase singur piciorul? Viața rurală era plină de pericole. În fiecare an, cineva de pe insulă murea, se înneca sau era grav rănit. Vecinul lor murise culegând mere. Căzuse de pe scară fix în cap și soția îi descoperise trupul sub pom, înconjurat de merele vărsate. Erau pericole la tot pasul: scări, pomi, acoperișuri alunecoase, acoperite cu mușchi, jgheaburi de ploaie, topoare, satâre, ferăstraie, arme de foc, cuțite de jupuit pielea, lupi, pume, vânturi puternice, crengi de copaci căzând, valuri furioase, cabluri electrice defecte, dealeri de droguri, șoferi beți, șoferi în vârstă, sinucidere, chiar și crimă.

Aruncă o privire pe fereastră. Jos, la capătul aleii pentru mașini, îl zări pe soțul ei. Părea să fie în regulă. Stătea înfipt bine pe picioare lângă grămada de lemne, cu o mână în buzunar și cealaltă pe coada toporului, uitându-se în sus, spre vârful unui copac, și ascultând corbii.

7.

— Cioara aia de junglă s-a întors, spuse el în baie, în seara aceea. Îi înnebunește pe corbi.

Ruth scoase un mormăit. Se spăla pe dinți cu periuța electrică și avea gura plină de pastă. Oliver stătea întins în cadă, răsfoind ultimul număr din revista *New Science*, în timp ce Pesto se cocoțase pe marginea căzii, lângă capul lui.

— Uite, citeam despre ciorile de junglă, continuă el. Se pare că în Japonia au devenit o adevărată problemă. Sunt foarte deștepte. Memorează orarul pentru ridicarea gunoiului și apoi așteaptă gospodinele să ducă gunoiul afară ca să rupă pungile și să fure ce găsesc înăuntru. Mănâncă pisoi micuți și folosesc umerașele de sârmă să-și facă cuiburi pe stâlpii de înaltă tensiune, scurtcircuitând liniile și provocând pene de curent. Compania de Energie Electrică din Tokyo susține că ciorile sunt responsabile de sute de întreruperi pe an, chiar de unele majore, care au lăsat fără curent trenuri de mare viteză. S-au format patrule speciale care vânează ciorile și le distrug cuiburile, dar ciorile sunt mai deștepte și își construiesc cuiburi false. Copiii trebuie să se ducă cu umbrela la școală ca să se ferească de atacurile lor și să se apere de găinați, iar femeile evită să poarte agrafe strălucitoare în păr.

Ruth scuipă.

— Pari încântat de asta, spuse ea, cu capul vârât în chiuvetă.

— Sunt. Îmi plac ciorile. Îmi plac toate păsările. Îți amintești incidentele acelea cu bufnițele din Stanley Park de acum câțiva ani? Oamenii care ieșeau la jogging și ajungeau la Urgență cu răni la cap, plângându-se că au fost atacați de bufnițe în picaj. Doctorii au reușit până la urmă să-și dea seama ce se întâmpla. Era sezonul puilor, bufnițele erau toate mici și de-abia învățau meseria de bufniță. Cineva a observat că *joggerii* erau mai toți bărbați de vârstă mijlocie, cu chelie pe jumătate și restul de păr strâns în coadă la spate. Imaginează-ți cum erau ei văzuți de sus, toate capetele alea lucioase, cu codițe ca de șoricei, săltând într-o parte și în alta. Trebuie să fi arătat ca linguriței folosite pe post de momeală pentru pește. Irezistibile pentru un pui de bufniță.

Ruth se ridică și se șterse la gură cu un prosop.

— Și tu ești un bărbat de vârstă mijlocie care începe să chelească. Ar trebui să grijă.

Îl lovi ușurel cu degetele în vârful capului în drum spre ușă. Motanul se aruncă asupra mâinii ei.

— Da, zise Oliver, revenind la numărul său din *New Science*. Dar observi că nu mi-am lăsat coadă.

Nao

1.

Jiko Yasutani este străbunica mea din partea tatălui şi a avut trei copii: un fiu pe nume Haruki şi două fiice pe nume Sugako şi Ema. Aşa arată arborele familiei:

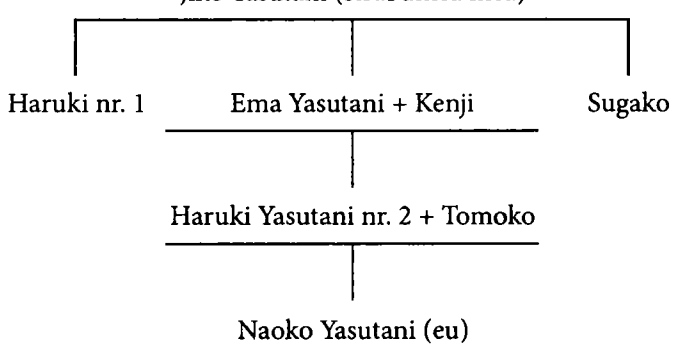

Ema era bunica mea şi, când s-a măritat ea, Jiko l-a adoptat pe soţul ei, Kenji, ca să-i ţină locul lui Haruki, căzut în cel de-al Doilea Război Mondial. Nu că ar fi putut cineva să-l înlocuiască pe Haruki, dar familia avea nevoie de un fiu, ca să ducă mai departe numele de Yasutani.

Haruki era unchiul tatălui meu, iar Ema i-a dat tatei numele lui. Haruki nr. 1 era pilot kamikaze, ceea ce e destul de ciudat, dacă stai să te gândeşti, pentru că, înainte să devină pilot de bombardier sinucigaş, fusese student la Filosofie, la Universitatea din Tokyo, iar tatălui meu, Haruki nr. 2, îi place nespus filosofia şi tot

încearcă să se sinucidă, prin urmare, s-ar putea spune, bănuiesc, că sinuciderea și filosofia sunt două trăsături de familie, cel puțin printre Haruki.

Când i-am spus lucrul ăsta lui Jiko, mi-a povestit că Haruki nr. 1 nu și-a dorit cu adevărat să se sinucidă. Era doar un tânăr căruia îi plăceau cărțile și poezia franțuzească și nici măcar n-a vrut să plece la război, dar l-au obligat. Pe vremea aceea îi luau pe toți la război, indiferent dacă voiau sau nu. Jiko mi-a spus că Haruki suferea din cauza hărțuielilor constante în armată, pentru că îi plăcea atât de mult poezia franțuzească, așa că asta e probabil o altă trăsătură de familie: interesul pentru cultura franceză și hărțuitul.

Oricum, din cauză că Haruki nr. 1 a fost omorât în război, sora lui cea mare, Ema, și apoi tatăl meu au ajuns să ducă mai departe numele familiei Yasutani, motiv pentru care și pe mine mă cheamă astăzi Nao Yasutani. Și vreau să spun că m-am cam speriat uitându-mă la arborele nostru genealogic, pentru că, după cum se vede, totul ajunge să depindă de MINE pe mai departe. Și cum eu nu intenționez să mă mărit sau să am copii, cam până aici ne-a fost. *Finito. Sayōnara, Yasutani.*

Vorbind de nume, bunica mea Ema a fost botezată după Emma Goldman, una dintre eroinele lui Jiko. Emma Goldman a fost o anarhistă faimoasă, cu multă vreme în urmă, pe când Jiko era abia o copilă, iar Jiko crede că era o persoană extraordinară. Emma Goldman a scris o autobiografie intitulată *Trăindu-mi viața*, pe care Jiko tot încearcă să mi-o dea să o citesc, dar eu încă n-am apucat, pentru că sunt prea ocupată să-mi trăiesc viața sau să-mi dau seama cum să n-o fac.

Jiko și-a numit cea de-a doua fiică Sugako, după Kanno Sugako, o altă anarhistă dintr-asta faimoasă, tot o eroină a lui Jiko și prima femeie care a fost spânzurată pentru trădare în Japonia. În ziua de azi, lumea o consideră pe Kanno Sugako o teroristă, pentru că a plănuit asasinarea împăratului cu o bombă, dar ascultând-o pe Jiko cum vorbește despre ea, îți poți da seama că nu prea crede povestea asta. Jiko o adora cu adevărat. Nu fuseseră iubite sau ceva de genul ăsta, pentru că Jiko era abia o copiliță când Sugako a fost spânzurată și probabil că nici n-a apucat s-o cunoască, însă cred că era îndrăgostită de ea, așa cum fac tinerele fete pasiuni pentru staruri pop mai în vârstă sau pentru luptătoare profesioniste. Sugako

a scris un jurnal care se numeşte *Cugetări în drum spre ştreang*, pe care se presupune că ar trebui să-l citesc, de asemenea. E un titlu magnific, dar de ce-au trebuit să scrie atâta anarhistele astea?

Când tatăl meu era mic, bunica Ema îl ducea la templul bătrânei Jiko, în nord, unde se mutase după ce se făcuse călugăriță, așa că ei doi fuseseră destul de apropiați. Tata povestea că m-au luat și pe mine cu trenul de câteva ori în vizită la ea, când eram mică, însă apoi ne-am mutat în Sunnyvale și n-am mai văzut-o pe Jiko până în momentul când l-au găsit pe tata pe șinele de tren și am aflat ce fel de om era.

2.

Incidentul cu Expresul Chuo a fost un punct de cotitură în viața noastră, chiar dacă ne prefăceam cu toții că nu se întâmplase nimic. După incident, tata a început să se izoleze de lume și s-a transformat într-un *hikikomori*[42], iar mama a înțeles în sfârșit că cineva din așa-zisa noastră familie trebuia să facă rost de o slujbă și, cu siguranță, acel cineva n-avea să fie el. A renunțat la meduzele din acvariu, și-a luat un costum drăguț și și-a făcut o tunsoare corporatistă, a dat telefon câtorva dintre vechile ei colege de la universitate și așa a reușit să obțină o slujbă ca secretară administrativă la o editură ce publica manuale și reviste academice. Dacă e să ții cont de felul în care funcționează companiile japoneze, nu poți să nu rămâi impresionat, pentru că, chiar dacă slujba era una de începători și i se plătea un salariu de căcat, era oricum uimitor că reușise să facă rost de ea, având în vedere că împlinise treizeci și nouă de ani și nimeni nu angajează *OL*[43]-uri în-vârstă-de-treizeci-și-nouă-de-ani.

Așadar, acum tata se ascundea în apartament, în timp ce mama aducea de-ale gurii, fapt care lăsa neatinsă o altă problemă, pe mine. Noul an școlar începuse în martie, iar eu reușisem cumva să intru în clasa a IX-a, dar aveam în continuare parte numai de

42. *Hikikomori* (引きこもり) – o persoană retrasă, care refuză să-și părăsească locuința.

43. *Ō eru* – abreviere pentru *office ladies* (literal, „doamne de birou" – secretare)

ijime și situația era din ce în ce mai rea. Până atunci reușisem să-mi ascund toate micile cicatrici și răni în formă de ciupituri de pe brațe și picioare, însă apoi, într-o seară, am rămas fără cada de baie. Întotdeauna avusese scurgeri și era pătată de un mucegai închis la culoare, dar cel puțin o puteam folosi; însă atunci când ne-a crăpat boilerul și proprietarul nici gând să-l repare, chiar dacă se presupune că era un prieten de-al tatei, am fost nevoiți să mergem la *sentō*[44].

Știam că o să fiu descoperită dacă mă vedea mama goală și de aproape, așa că prima dată când ne-am dus, am început cu figuri: Nici gând! Sub nici o formă! Nu-mi dau hainele jos cu toate femeile astea în vârstă! Și nu glumeam deloc. Până la urmă, mama s-a săturat să mă audă și m-a lăsat în vestiar; într-un târziu, m-am dezbrăcat și am urmat-o înăuntru, încercând să mă acopăr în partea din față cu un prosopel ridicol și dorindu-mi să mor. Îmi amintesc că-mi țineam privirea ațintită asupra picioarelor și simțeam că-mi ia foc fața ori de câte ori se întâmpla să surprind sfârcul cuiva din greșeală. Dar, dacă e vreun lucru pe care l-am învățat în viață – pornind de la a fi puștoaica unui *techno-yuppie* din clasa de mijloc din Sunnyvale, California și ajungând loaza unui luzăr fără slujbă din Tokyo, Japonia –, e că omul se poate obișnui cu orice.

După acea primă dată, am încercat întotdeauna să mă duc la baia publică în timp ce mama era încă la lucru. Partea frumoasă în a merge la *sentō* devreme este că bazinele nu sunt atât de aglomerate și poți să găsești un loc lângă un robinet, de unde să te uiți și să vezi ce se mai întâmplă în jur. În cartierul nostru, la ora aceea, erau în mare parte numai bunicuțe în vârstă și animatoare de bar care se pregăteau să meargă la lucru, și ambele categorii erau amuzante de privit.

De fapt, era cumva uimitor. În Sunnyvale, California, n-aveai cine știe ce șanse să vezi doamne în pielea goală, în afară de starurile porno de pe copertele revistelor la localurile unde opreau camionagiii, iar acelea nu ți se înfățișau, cum ar veni, foarte realist. Și nici nu-ți erau arătate vreodată poze cu doamne foarte în vârstă, fiind probabil ilegal sau ceva de genul ăsta, prin urmare, asemenea

44. *Sentō* (洗湯) – baie publică.

momente erau pentru mine chiar interesante, la modul ştiinţific. Ce vreau să spun e că animatoarele erau toate zvelte, cu pielea netedă şi, chiar dacă aveau sânii, talia, şoldurile de diferite mărimi, erau toate tinere şi arătau cam la fel. Dar doamnele în vârstă... ah, Doamne! Erau de toate formele şi mărimile, unele cu ţâţe grase, enorme şi altele cu nişte bucăţi de carne atârnând, sfârcuri cât mânerele de la sertare şi burţi precum caimacul care acoperă laptele fiert, când îl împingi într-o parte în cană. Obişnuiam să mă joc potrivind în minte babele şi animatoarele, încercând să-mi imaginez care dintre trupurile acelea tinere se va transforma în unul sau altul dintre cele bătrâne şi cum sânul acesta drăguţ se va veşteji, devenind bucata aceea tristă şi bătrână de carne, sau cum o burtă se va umfla sau se va scofâlci. Era ciudat, ca şi cum aş fi observat timpul trecând, dar nu oricum, ci într-o clipă budistă.

Eram în mod special fascinată de animatoare, cu rutina lor zilnică de înfrumuseţare. Începusem să le urmăresc la saună şi să observ cum îşi cojeau pielea moartă de pe corpuri cu perii şi beţe şi îşi bărbiereau feţele cu mici lame drepte aşezate în vârful unor beţigaşe în culori pastelate. Ce bărbiereau oare? Nu era ca şi cum ar fi avut bărbi sau ceva de genul ăsta. Când intrau în clădire, îţi puteai da seama că de-abia se treziseră – căscau întruna şi îşi spuneau bună dimineaţa, chiar dacă era după-amiaza târziu, însă în rest nu vorbeau prea mult şi aveau ochii umflaţi şi injectaţi din cauza mahmurelii. Dar după o oră în baie, erau toate înviorate, rozalii şi proaspete din nou şi, după ce se uscau, în timp ce se machiau în vestiar, îmbrăcate numai în lenjerie, începeau să râdă şi să vorbească de întâlnirile pe care le avuseseră cu o noapte în urmă. După ce s-au obişnuit cu mine, mă tachinau din când în când în legătură cu sânii mei, care începuseră să-mi crească, şi ai fi zis că trebuia să mă simt stânjenită, însă nu era cazul. În secret, mă simţeam flatată pentru simplul fapt că observaseră. Le admiram. Mi se părea că sunt drăguţe şi îndrăzneţe, se purtau oarecum libertin şi făceau ce voiau, motiv pentru care mama a decis, probabil, că acela nu era un mediu sănătos pentru mine. M-a obligat să aştept până după cină ca să merg la baie, cel mai groaznic moment al zilei, pentru că atunci veneau toate mamele plictisitoare cu copii mici insuportabili şi mătuşile băgăcioase de vârstă mijlocie, cu părul în culori metalice, care se uitau la tine şi făceau comentarii

despre lucruri care nu erau deloc treaba lor. Bineînțeles, una dintre ele mi-a observat cicatricile, deși încercam să mă țin cât mai în spate și să rămân acoperită, și mi-a zis cu o voce puternică:

— Ah, ce ți s-a întâmplat domnișoară? Ai cumva o eczemă?

La început, mama n-a părut să observe, dar apoi baba aia afurisită a strigat-o, spunându-i:

— *Okusan, Okusan*[45]*!* Ce e în neregulă cu pielea fiicei tale? E plină de *butsubutsu*[46]. Sper că n-are vreo boală!

Mama s-a apropiat, rămânând în picioare lângă mine, în vreme ce eu mă ghemuisem pe găletușa mea. M-a apucat de încheietură și mi-a ridicat brațul, apoi mi l-a întors, uitându-se pe dedesubt, unde cicatricile erau una lângă alta. Degetele ei mi s-au afundat în oasele încheieturii provocându-mi mai multă durere decât ciupiturile copiilor de la școală.

— Poate că n-ar fi bine să intre în apă, spuse jigodia afurisită. Dacă e vreo urticarie, s-ar putea să fie contagioasă...

Mama mi-a lăsat brațul să cadă.

— *Tondemonai*[47], a răspuns ea. Sunt doar niște julituri de la ora de gimnastică. Or fi avut probabil un antrenament mai dur. Nu-i așa, Naoko?

Am dat din cap doar și am încercat să mă concentrez la spălat, ca să nu vomit sau să sar în picioare și s-o iau la goană de-acolo urlând. Mama s-a dus înapoi la bazinul ei și n-a mai scos un cuvânt până la sfârșitul băii, dar mai târziu, când am ajuns înapoi acasă, m-a trimis în dormitor și m-a pus să-mi dau toate hainele jos. Tata era încă la băi. *Sentō*-ul era singurul loc din afara casei în care încă mai mergea și îi plăcea să nu se grăbească, ba chiar rămânea uneori și la o bere rece după aceea, astfel încât mama avea toată casa la dispoziție să șteargă pe jos cu mine. A adus o lampă cu neon unde stăteam eu și m-a examinat din cap până-n picioare și, pentru a milioana oară, am crezut că o să mor. Mi-a găsit juliturile și toate micile cicatrici și coji de la vârfurile forfecuțelor, a descoperit chiar și peticul chel pe care îl aveam la ceafă, din

45. *Okusan* (奥さん) – soție. Caracterul *oku* (奥) înseamnă „interior" sau „înăuntru", cum s-ar spune despre o casă. Cu prefixul onorific *-san*, devine un mod formal de adresare unei femei măritate.

46. *Butsubutsu* (ぶつぶつ) – umflături, eczemă cu pete.

47. *Tondemonai* – Nu-i nimic.

cauza băiatului care stătea în banca din spatele meu și îmi smulgea părul fir cu fir. Am încercat să mint și să spun că era o alergie, apoi am zis că mi-am pierdut părul din cauza stresului, apoi că, de fapt, chiar era de la ora de gimnastică, apoi am sugerat că poate să fie hemofilie, leucemie sau boala Von Willebrand, dar mama nici gând să mă creadă, așa că până la urmă a trebuit să mărturisesc, povestindu-i ce se întâmpla cu adevărat. Am încercat să nu fac mare tam-tam, pentru că nu voiam meargă să depună vreo plângere și să se ducă buhul în toată școala.

— E în regulă, mamă. Serios. Nu e nimic personal. Știi cum sunt copiii. Iar eu sunt eleva transferată. Ar face la fel cu oricine altcineva.

Ea a clătinat din cap.

— Poate că nu te străduiești suficient să-ți faci prieteni noi, mi-a sugerat.

— Am o mulțime de prieteni, mamă, serios. E în regulă.

Își dorea să mă creadă. Știu că la început, când ne-am mutat înapoi în Tokyo, era foarte îngrijorată de cum o să mă adaptez la o școală nouă, dar apoi au distras-o meduzele și, mai târziu, Incidentul cu Expresul Chuo, iar pentru o vreme se părea că eu sunt persoana cel mai bine adaptată din familia noastră. După ce mama a devenit *mainstream*, găsindu-și un serviciu adevărat, n-a mai avut mult timp la dispoziție să-și facă griji pentru situația mea la școală, ca să nu mai vorbim de activitățile mele în orele de după școală. Nu voia să-mi pierd timpul la băi cu animatoarele, dar nici nu voia să mă vadă că stau acasă singură cu tata, din moment ce el suferea de depresie și avea tendințe sinucigașe. Cred că îi era teamă să nu facă vreo nebunie, precum tații ăia americani care își împușcă copiii și nevestele cu pușca de vânătoare în timp ce dorm în dormitoarele lor, apoi coboară în pivniță și își zboară creierii, cu excepția faptului că, în Japonia, din cauza legilor ce controlează deținerea armelor, o fac în general cu tuburi, benzi adezive și monoxid de carbon în mașina familiei. Știu asta pentru că deja îmi făcusem obiceiul de-a citi articolele din ziar despre sinucideri, morți violente și suferințe de tot felul. Voiam să știu cât mai multe, astfel încât să fiu pregătită pentru moartea tatălui meu, dar până la urmă am dezvoltat o dependență pentru poveștile de genul ăsta, în special după ce am început să i le citesc cu voce tare lui Jiko,

ca să aibă pentru cine să-și spună binecuvântările și să facă figura cu mărgelele *juzu*.

Oricum, ideea era că, având în vedere ce pățeam din partea colegilor de clasă, preferam să-mi asum riscul de-a sta cu tata după școală, mai ales că noi n-aveam mașină de familie, ca să nu mai vorbim de casă cu pivniță. Dar mama nu era prea convinsă.

— Ce-ar fi totuși să-ți iei mai multe activități după ore? îmi sugeră ea. E început de an școlar. N-ar trebui să faci și tu parte dintr-un club? Nu i-ai cerut sfatul dirigintelui vostru? Poate că ar trebui să vorbesc eu cu el...

Știți cum se întâmplă în desene animate când un personaj rămâne surprins și îi țâșnesc ochii din orbite de parcă ar fi împinși de arcuri sau de niște benzi elastice? Jur că asta mi s-a întâmplat, apoi mi-a căzut falca, lovind podeaua, ca o cuvă de excavator. Stăteam în mijlocul dormitorului nostru, în chiloțeii mei albi de bumbac și în maiou, sub razele lămpii cu neon, simțind în stomac o greutate ca un pește mare și rece, care murea chiar sub inima mea. M-am uitat pur și simplu la ea, gândindu-mă: Ah, Doamne, o să mă facă să sfârșesc moartă. Tocmai m-a examinat din cap până-n picioare și a văzut de ce sunt în stare colegii mei de clasă, iar acum îmi sugerează să petrec și mai mult timp cu ei *după* școală?

Deja eram convinsă că tata înnebunise, pentru că la vremea aceea încă eram de părere că numai oamenii nebuni încearcă să se sinucidă, însă într-un cotlon al minții mele speram că mama e din nou bine, o persoană normală acum, că încetase cu privitul meduzelor și își găsise o slujbă. Dar în acel moment am înțeles că nu te poți baza pe ea și că e la fel de nebună ca tata, iar întrebările ei nu făceau decât s-o demonstreze, ceea ce însemna că nu mai era nimeni în viața mea în care puteam să am încredere că-mi va oferi siguranța necesară. Cred că niciodată nu m-am mai simțit atât de goală și de singură. Mi s-au muiat genunchii și m-am scufundat, ghemuindu-mă acolo. Legănându-mi peștele. S-a zvârcolit o ultimă dată, ridicându-mi-se aproape până în gât, apoi s-a prăbușit cu un fâlfâit și a rămas locului, icnind cu gura deschisă după aer. L-am ținut. Îmi murea în brațe. Mi-am strâns hainele de pe *tatami* și le-am pus pe mine, întorcându-mă cu spatele la mama, pentru că nu voiam să-i văd fața în timp ce-mi cerceta trupul.

— O să fie în regulă, mamă. Nu mă interesează prea tare activitățile de după școală.

Dar ea nu mă auzea.

— Nu, îmi spuse. Să știi, cred că o să am o discuție cu dirigintele vostru...

Peștele mi se cutremură pe fundul cuștii toracice.

— Nu cred că e o idee așa de bună, mamă.

— Dar, Nao-chan, chestia asta trebuie să înceteze.

— O să înceteze. Serios, mamă. Numai las-o baltă.

Dar mama scutură din cap.

— Nu, spuse ea. Nu pot să stau cu mâinile în sân și să las așa ceva să i se întâmple fiicei mele.

Apăruse ceva nou în vocea ei, o hotărâre fermă, care suna foarte american. Și se potrivea atât de bine cu noua ei tunsoare și atitudine de persoană capabilă, gen Hillary Clinton, încât eram de-a dreptul înspăimântată.

— Te rog, mamă...

— *Shimpai shinakute ii no yo*, zise ea, apucându-mă ușurel de după umeri.

Să nu-mi fac griji? Ce prostie!

3.

La început nu s-a întâmplat nimic și, pentru câteva zile, am crezut că poate a uitat sau s-a răzgândit. De când devenise un *hikikomori*, tata nu mă mai conducea la școală, așa că mergeam singură și îmi luasem obiceiul de-a ajunge în ultima clipă, fix atunci când suna clopoțelul. De asemenea, căpătasem obiceiul de-a petrece un timp la micul templu de pe drum, mirosind tămâia și ascultând păsările și insectele. Nu mă rugam lui Buddha, pentru că pe-atunci credeam că e ca Dumnezeu, iar eu nu cred în Dumnezeu, lucru deloc surprinzător având în vedere cât de jalnică este figura autorității masculine în viața mea. Dar bătrânul Shaka-sama nu e așa. N-a pretins niciodată că este mai mult decât un profesor înțelept și acum nu mă mai deranjează să mă rog lui, pentru că e ca și cum m-aș ruga bătrânei Jiko.

În grădina din spatele templului e o movilița de mușchi verde, cu un arțar pitic care crește în vârf și o bancă de piatră în apropiere, unde stăteam privind mugurii de arțar, de un verde palid, desfăcându-se în frunze palmate. Toamna, când aceleași frunze căpătau culoarea bronzului și cădeau, un călugăr venea să le mături de pe covorul verde al mușchiului cu o mică mătură de bambus, iar primăvara, uneori venea să culeagă câteva ierburi. Movilița aceea verde era ca o mică insulă a lui, de care avea grijă și, mai mult decât orice, îmi doream să mă micșorez și eu, să mă fac destul de mică încât să pot trăi sub arțarul acela. Era atât de liniște. Stăteam pe bancă, pierdută în fantezii ca aceasta până în ultima clipă, când trebuia să părăsesc zidurile înalte ale templului, unde eram în siguranță, ca să fug la școală, unde nu mai eram, strecurându-mă pe poartă exact în clipa în care se stingea clinchetul ultimului clopoțel.

Acesta era obiceiul pe care îl aveam, însă la o săptămână după ce mama îmi descoperise cicatricile și juliturile, m-am dus în grădină și am dat peste o baricadă ce bloca trecerea. Făceau niște lucrări de consolidare la fundația templului, așa că în ziua aceea am ajuns la școală devreme.

Am știut imediat că ceva era diferit. Nimeni nu și-a ridicat privirea în timp ce mă apropiam, nici nu păreau să mă fi observat. Am zăbovit o vreme chiar în fața porților școlii, apoi m-am strecurat înăuntru, dar nu mă aștepta nimeni, nu mă păndea și nu mă încercuia nimeni. Am ascultat cu atenție, însă nu mi-am auzit numele cântat dulce de copii cu ochii lucind. Mă ignorau cu toții și au continuat să vorbească unii cu alții, de parcă nici n-aș fi fost acolo.

La început, m-am simțit tulburată, încercam un sentiment de ușurare sau chiar entuziasm, dar apoi mi-am zis: Nu, ia stai așa, poate că pun la cale ceva cu adevărat înfiorător. Nu fi tâmpită, Nao! Fii atentă, rămâi în gardă! Așa că am așteptat, cu ochii în patru. Orele de dimineață s-au scurs monoton una după alta – japoneză, istorie, matematică, educație morală – și nu m-a deranjat nimeni. Nimeni nu m-a ciupit, nu m-a scuipat, nu m-a înțepat cu vârful pixului. Nimeni nu s-a ținut de nas, nimeni nu m-a amenințat cu violul și nu s-a prefăcut că vomită trecând pe lângă banca mea. Băiatul care stătea în spatele meu nu mi-a smuls un singur fir de păr și, până după-amiază, începusem să cred că coșmarul meu se terminase în sfârșit. La ora prânzului am fost lăsată complet

singură în banca mea cu cutia de prânz și nimeni nu mi-a aruncat-o pe podea, nici nu mi-a călcat turtele de orez în picioare. În pauză am stat singură, cu spatele la gardul școlii, privindu-i pe ceilalți copii cum râd și vorbesc. Când a sunat clopoțelul și s-au terminat orele pe ziua aceea, am străbătut holul aglomerat de parcă aș fi fost invizibilă, o fantomă sau un spirit al morții.

4.

Nu știu dacă vizita mamei la școală i-a făcut să înceteze cu tortura fizică. Mă cam îndoiesc. Probabil că se plictisiseră oricum și erau pe punctul de-a se opri, iar plângerea mamei i-a împins către această nouă fază. Nu știu cu cine a vorbit mama, dar probabil că nu a fost noul nostru diriginte din clasa a IX-a, Ugawa Sensei, care nu era decât un suplinitor în locul profesoarei obișnuite, aflată în concediu de maternitate. Cred că mama trebuie să fi vorbit cu cineva mai înalt în funcție, poate cu directorul adjunct sau chiar cu directorul însuși, iar motivul pentru care cred asta este că Ugawa Sensei părea să fie de comun acord cu colegii mei că e momentul să mă ignore, prefăcându-se că nu mă aude și nu mă vede. N-am observat la început. Mă ignorase întotdeauna, nu mă striga niciodată la tablă și, din moment ce eu nu ridicam niciodată mâna în clasă pentru a răspunde la întrebări, se putea spune că sentimentul era reciproc. Dar apoi a început să facă ceva nou în timp ce striga prezența de dimineață. Mi-a citit numele, „Yasutani!", și eu am răspuns „*Hai!*", însă în loc să mă treacă prezentă, de data asta m-a strigat din nou: „Eleva transferată Yasutani!", ca și cum nu m-ar fi auzit. Eu i-am răspuns din nou „*HAI!!!*", cât de tare puteam, dar el s-a încruntat, a clătinat din cap și m-a trecut absentă. A ținut-o așa câteva zile, până când s-a întâmplat să-i observ pe câțiva dintre băieți rânjind pe ascuns și m-am prins care era faza. Atunci mi-am pierdut vocea. Oricât aș fi încercat, nu reușeam să scot nici un sunet. Era ca și cum mușchii gâtului meu se predaseră în mâinile unui criminal, care îmi sugruma vocea în clipa când încerca să se facă auzită. Uneori, câte un copil se arăta de ajutor, răspunzând în locul meu: „*Yasutani-kun wa rusu desu yo*"[48]. După o vreme,

48. *Yasutani-kun wa rusu desu yo* – Yasutani este absentă.

nu mai aveam nici o reacție când îmi auzeam numele strigat, mă uitam fix la suprafața uzată a băncii mele, cu buzele strânse, fiindu-mi clar că sunt cu toții vârâți în povestea asta și se amuză pe tăcute.

Era ciudat de liniștitor. Nu mă deranja râsul acela tăcut atât de tare, pentru că cel puțin nu-mi lăsa cicatrici pe corp, și aproape că mă bucuram să-l văd pe Ugawa Sensei obținând câteva bile albe și punându-se bine cu copiii populari din clasa noastră. Profesorii suplinitori erau chiar mai rău văzuți decât elevii transferați, iar Ugawa Sensei era un mare luzăr, mai mare decât mine, așa că mereu îmi păruse rău pentru el. Avea capul de forma și culoarea unui *enoki*[49], dinții stricați, părul rar și purta pulovere pe gât din material sintetic, cu umerii plini de mătreață, ca niște spori. Pe deasupra, mirosea urât, avea un miros corporal de-a dreptul înfiorător.

Spun toate astea nu din pură răutate, ci pentru că vreau să se înțeleagă exact cât de greu ar fi fost ca un luzăr precum Ugawa Sensei să devină vreodată popular printre elevii puternici de la el din clasă, dar mulțumită mie, chiar reușise să ajungă la un asemenea rezultat. Îi puteam citi entuziasmul pe chip când îmi striga numele și se prefăcea că așteaptă, în clipa în care se uita la mine și apoi prin mine, atât de convingător, încât până și eu aș fi putut crede că nu eram acolo. Când mă trecea absentă, o făcea cu o înflorătură triumfătoare a stiloului, ca și cum ar fi înfăptuit ceva minunat.

Sper să se înțeleagă că nu îl cred un om rău. Cred doar că era foarte nesigur pe el și se putea convinge de orice, așa cum reușesc s-o facă oamenii nesiguri. Ca tatăl meu, de exemplu, care se poate convinge singur că sinuciderea lui nu mă va afecta pe mine sau pe mama, că de fapt ne va fi mai bine fără el și, la un moment dat, într-un viitor nu foarte îndepărtat, ne vom da seama de asta și îi vom fi recunoscători pentru că s-a sinucis. La fel și cu Ugawa Sensei, care probabil s-a gândit că și eu voi fi mai fericită pur și simplu nefiind acolo și chiar a avut dreptate în privința asta. Într-un fel, nu făcea decât să mă ajute să-mi ating scopul, iar ca urmare, aproape că-i eram recunoscătoare.

Alunecam pe deasupra zilelor de școală ca o mână de nori, ca o pată întâmplătore de umiditate, abia dacă eram acolo, iar după

49. *Enoki* (えのき) – o ciupercă mică și albă, cu o pălărioară rotundă pe o tulpină lungă, filiformă, care crește în mănunchiuri în întuneric și nu vede niciodată lumina zilei.

şcoală mă întorceam la apartament, mai mult sau mai puţin singură, ceea ce era mai bine decât să fiu urmărită, să mi se pună piedici sau să fiu împinsă în tonomate şi peste rastelele pline cu biciclete. Ştiam că nu sunt cu totul în afara pericolului încă, pentru că uneori colegii de clasă mă urmăreau, dar rămâneau mereu de cealaltă parte a străzii sau cu un bloc în urma mea şi, chiar dacă făceau comentarii cu voce tare despre cartierul nostru sărăcăcios, ca un ghetou, cel puţin nu încercau să vorbească cu mine sau să mă atingă.

Odată ce ajungeam acasă, tata îmi pregătea o gustare, apoi mă aşezam împreună cu el şi îmi făceam temele sau doar stăteam pe internet, pierzând vremea sau scriindu-i prietenei mele celei mai bune, Kayla, din Sunnyvale, care încă mă plăcea destul de mult cât să-şi petreacă timpul cu mine online. Dar chiar şi asta era destul de stresant, ca să spun adevărul, fiindcă voia să afle cum e şcoala mea, iar eu n-aveam de gând să-i povestesc despre practicile *ijime*, pentru că atunci şi-ar fi dat seama ce luzăriţă am ajuns, aşa că îi povesteam, în schimb, chestii bizare şi amuzante despre civilizaţia japoneză.

„Pari atât de departe", îmi scria Kayla. „Sună ireal."

Era adevărat. Eram ireală şi viaţa mea era ireală, în vreme ce Sunnyvale, care era real, se afla la njdemii de milioane de kilometri distanţă în timp şi spaţiu, aşa cum se vede minunatul nostru Pământ din spaţiul cosmic, iar eu şi tata eram doi astronauţi, trăind pe o navă spaţială, orbitând în întunericul rece.

5.

Spuneam că tata se retrăsese din lume, devenind un *hikikomori*, dar n-aş vrea să-şi facă cineva o impresie greşită. Tata mă iubea şi îşi dorea să fiu în siguranţă. N-avea s-o ia razna şi să-mi ceară să ne vârâm amândoi capetele în cuptor sau altceva de genul ăsta. Şi, în timp ce majoritatea indivizilor *hikikomori* stau în casă zi şi noapte, răsfoind reviste porno şi vizitând website-uri *hentai*, slavă Domnului, tata nu era în halul ăsta de jalnic. Dar era, cu siguranţă, jalnic. Aproape că renunţase să mai intre pe internet şi, în schimb, îşi petrecea timpul citind volume de filosofie vestică şi confecţionând insecte *origami*, care – după cum probabil vă aduceţi aminte din copilărie – este arta japoneză de a plia hârtia.

Toată chestia cu filosofia începuse din cauză că editura unde lucra mama publica o serie de volume intitulată „Marile minți ale filosofiei vestice". După cum probabil ghiciți, aceste mari minți ale filosofiei vestice nu se vindeau prea bine, așa că adusese acasă un set de volume rămase din stoc, sperând să-l ajute să-și găsească sensul vieții, dacă tot erau gratis. Așa că tata a început cu Socrate și a continuat cu câte un filosof pe săptămână. Nu cred că îl ajutau să descopere sensul vieții, însă cel puțin îi ofereau un scop palpabil, iar asta era ceva. Eu cred că n-are importanță scopul în sine, atâta vreme cât reușești să-ți găsești unul care să te țină ocupat în timp ce-ți duci mai departe viața lipsită de orice sens.

Și puteți să vă luați adio de la ce vi se părea vouă că știți despre *origami*, pentru că chestiile pe care le plia tata nu erau cocori și bărcuțe sau coifuri pentru petreceri și cutiuțe pentru bomboane. Chestiile pe care le plia el erau un soi de *origami* pe steroizi, complet demente și deosebit de frumoase. De fapt, îi plăcea să plieze paginile marilor minți ale filosofiei vestice și, după ce le termina de citit, le decupa din carte cu cutterul și o riglă cu marginea oțelită. După cum probabil că știți, sunt o groază de minți mari în filosofia vestică, iar cărțile erau tipărite pe coli foarte subțiri, astfel încât să poată fi înghesuite cât mai multe minți în seria respectivă. Tata spunea că hârtia subțire e mai ușor de pliat, mai ales dacă lucrezi la ceva complicat, cum ar fi un *Trypoxylus dichotomus*, care este un scarabeu-rinocer japonez, sau o *Mantis religiosa* – călugărița. Nu folosea decât mințile care nu-i plăceau la pliat și așa am ajuns să avem multe insecte făcute din Nietzsche și Hobbes.

Tata obișnuia să stea cu orele pe podea, în fața unei *kotatsu*[50], citind și pliind, pliind și citind, iar eu mă așezam lângă el și îmi făceam temele, atâta timp cât promitea să nu fumeze prea mult. Avea niște țigări false, din plastic, mentolate, care să-l ajute să scape de dependența de nicotină, iar uneori îi ceream și eu una și stăteam unul în fața celuilalt, aplecați peste cărțile noastre, cu coatele proptite de măsuță, sugând și mestecând la unison din țigările noastre false. Era destul de drăguț, mai ales când, după o vreme, ceva îi stârnea

50. *Kotatsu* – masă joasă, prevăzută cu un dispozitiv de încălzire dedesubt și acoperită cu o pătură ca să se păstreze căldura.

interesul, iar când îi stârnea ceva interesul, tata începea să dea din cap. Dădea întruna din cap, din ce în ce mai pătruns de ce citea, apoi își cuprindea brațele ochelarilor cu ambele mâini, de parcă ar fi fost un binoclu, străpungând paginile cu privirea și încercând să vadă cât mai departe dincolo de cuvinte, ca să cuprindă cât mai multe înțelesuri. Mi-era greu să mă concentrez cu el bâțâind din cap de cealaltă parte a mesei, mai ales când începea să și vorbească. Murmura ceva de genul: „Așa, așa, așaaaaaa..." sau izbucnea brusc: „*Sore!* Da! *Sore da yo!*"[51] și uneori mă întrerupea din ce făceam zicându-mi: „Nao-chan, ascultă!", apoi îmi citea câte o pagină, două din Heidegger cu voce tare.

Ca și cum aș fi putut să înțeleg ceva! Dar nu-mi păsa. Era mult mai interesant decât temele imbecile pe care le aveam de făcut pentru școală. Învățam despre mărimi direct proporționale la mate și, de câte ori dădeam peste o întrebare de genul: „Dacă un tren care călătorește cu 3 kilometri pe minut parcurge y kilometri în x minute, atunci..." și așa mai departe, îmi amorțea mintea și nu mai puteam să mă gândesc decât cum ar arăta un corp în momentul impactului, la ce distanță ar putea să fie aruncat un cap pe șine și cât de departe ar țâșni sângele. Filosofia tatei era mult mai uscată și mai puțin grotesc decât matematica mea și, cine știe, chiar dacă nu înțelegeam totul, poate că ceva-ceva se mai lipea. Mie, uneia, îmi plăcea că tata nu-și irosea timpul cu vreo slujbă stupidă sau îmbogățindu-și CV-ul pentru a-și căuta vreo slujbă stupidă sau stând pe o bancă în parcul Ueno și prefăcându-se că se duce la vreo slujbă stupidă, doar ca să hrănească ciorile în schimb. Îmi plăcea că aproape renunțase la ideea vreunei slujbe și avea timp liber berechet să stea cu mine, chiar dacă bănuiam că mai degrabă și-ar fi dorit să fie mort.

6.

Că tot vorbeam de timp liber, știți ce înseamnă *furiitaa*[52]? În Japonia există o categorie de persoane cărora li se spune *furiitaa* – de

51. *Sore! Sore da yo!* – Asta! Asta e!

52. *Furiitaa* – termen format din englezescul *free* („liber") și nemțescul *arbeiter* („muncitor"), desemnând un liber-profesionist.

obicei persoane care lucrează cu normă redusă și au o groază de timp liber, fără să urmărească o carieră adevărată sau un poziție *full-time* la vreo companie. Motivul pentru care m-am gândit la asta acum e că m-am întors la Șorțulețul singuratic al lui Fifi și s-a întâmplat să ridic privirea și să descopăr că sunt înconjurată de toți acești *otaku*, care sunt probabil *furiitaa*, de aceea au timp liber să stea aici, între joburile lor cu normă redusă, înainte de-a se întoarce acasă, în dormitoarele din locuințele părinților. Iar servitoarele franțuzoaice sunt și ele, cu siguranță, tot *furiitaa* și lucrează aici doar pe moment, până când își vor găsi o slujbă mai bună sau vreun bătrânel care să le întrețină și să le facă toată poftele. Iar chelnerii și personalul de la bucătărie trebuie să fie tot *furiitaa*, doar dacă nu cumva sunt imigranți sau muncitori din alte țări. Imigranții și muncitorii din alte țări nu sunt niciodată numiți *furiitaa*, pentru că ei nu au din start nici o speranță să obțină vreodată o slujbă adevărată în companiile japoneze.

Dar îți vine să te întrebi: cine ar vrea o slujbă adevărată într-o companie japoneză? Probabil că ați auzit povești de groază despre cultura corporatistă japoneză, cu ore lungi de muncă și salariați care nu au niciodată timp să stea cu familiile sau să-și îmbrățișeze copiii și care ajung să moară de prea multă muncă – pentru a folosi un cu totul alt concept[53]. Pe lângă așa ceva, *furiitaa* probabil că sună destul de bine, dar nu este cazul. Japonia nu e un loc minunat în care să fii liber (*free*) în nici o formă, pentru că *free* înseamnă pur și simplu singur și în afara a orice.

Uneori oamenii folosesc cuvântul *freeter* în loc de *furiitaa* când scriu în engleză, care seamănă cu *fritter*, „a irosi", ca în expresia „să-ți irosești viața", exact ce facem eu și tata, dacă e să mă întrebi pe mine. Eu sunt încă tânără, așa că nu e chiar atât de jalnic, dar pentru tata îmi fac o mulțime de griji.

Dar, OK, unde rămăsesem?

53. Probabil *karōshi* (過労死), „moarte de prea multă muncă" – un fenomen din anii '80, în plin apogeu al himerei economice japoneze.

Ruth

1.

Freeter, își zise Ruth. Așa suntem și noi. Ne irosim viața.

Închise jurnalul, sprijinindu-l de burtă. Oliver dormea alături de ea. Îi citea cu vocea tare din el când a adormit și, decât să-l trezească, și-a continuat lectura în tăcere. Știa că povestea cu *hikikomori*-ul îl făcea să nu se simtă în largul lui. Și pe ea o tulbura.

Mutarea pe insulă fusese o formă de retragere. Primul revelion și l-au petrecut pe canapea, cu mama ei așezată la mijloc, învelită într-o pătură, bând șampanie ieftină și uitându-se la trecerea lumii în anul 2000. BBC-ul transmitea celebrările noului mileniu, urmărind fusul orar și croindu-și încet drum către vest în jurul planetei. De câte ori ecranul televizorului se lumina de o nouă explozie de artificii, mama ei se apleca înainte.

— Vai de mine, ce frumos! Ce sărbătoare e asta?

— E revelionul, mamă.

— Serios? În ce an suntem?

— În 2000. Începe noul mileniu.

— Nu! exclama mama ei, lovindu-și genunchii și lăsându-se pe spate pe canapea. Doamne Dumnezeule. Nici nu mi-aș fi închipuit!

Apoi închidea ochii și ațipea din nou, până la următoarea explozie de artificii care o trezea, făcând-o să se ridice în capul oaselor și să se aplece înainte.

— Vai, ce frumos! Ce sărbătorim?

Până când noul mileniu s-a înscris în fusul lor orar, restul planetei se dusese la culcare, iar lui Ruth îi crăpa capul de durere. Sărbătorim Sfârșitul Timpurilor, mamă. Colapsul rețelei de energie electrică și al sistemului bancar universal. Înălțarea la cer și sfârșitul lumii...

Doamne Dumnezeule. Nici nu mi-aș fi închipuit.

Nu o îngrijorau doar pronosticurile prostești despre Virusul Mileniului. Anxietatea care îi alimenta retragerea era mult mai difuză, de nenumit și, până la finalul acelui prim an, în timp ce stătea în fața televizorului uitându-se la alegerile prezidențiale care se apropiau de sfârșit, era sigură că o să se întâmple ceva oribil. Ca o barcă plutind pierdută în ceață, zărea – în locurile unde se mai risipea negura – câte un petic dintr-o lume îndepărtată, în care totul se schimbase.

Se făcuse târziu. Lăsă jurnalul deoparte și stinse lumina. Auzea respirația lui Oliver alături. O ploaie ușoară răpăia pe acoperiș. Când închise ochii, văzu imaginea unei cutii Hello Kitty de un roșu aprins săltând pe valurile greoaie, cenușii.

2.

De dimineață, înarmată cu o cană mare de cafea, se apropie de memoriile ei cu reînnoită hotărâre. Era nevoie de o reconciliere. O carte neterminată, lăsată nesupravegheată, se sălbăticește – va avea nevoie, prin urmare, de toată concentrarea, voința și hotărârea ei nemiloasă ca s-o îmblânzească din nou. Goni motanul de pe scaun, făcu ordine pe birou și așeză teancul cu paginile manuscrisului în fața ei.

Motanul, enervat, sări înapoi pe birou, dar ea îl mătură jos cu mâna, lăsându-l să cadă pe podea, apoi îi dădu un ghiont înspre hol:

— Du-te să vezi ce face Oliver. Hai, că pe el îl iubești.

Motanul îi întoarse spatele și ieși maiestuos din cameră, cu coada în aer, de parcă nici n-ar fi avut altă intenție decât să plece de la bun început.

Uneori, când nu reușea să se concentreze, o ajuta să facă câteva sprinturi cronometrate, adică să-și propună niște scopuri ușor de atins și pe termen scurt. De când Oliver făcuse ceasul să meargă, îl purta în fiecare zi, iar acum și-l desfăcu și îl lăsă să alunece de pe încheietură. Era aproape nouă. Treizeci de minute de muncă, urmate de zece minute de pauză. Observă că cel de-al doilea braț se mișca lin în jurul orbitei sale, însă ridică ceasul la ureche, doar ca să se asigure. Ticăitul i se părea liniștitor. Era un ceas frumos,

în stil Art Deco târziu, cu rama neagră, cifrele îngroșate și cadranul strălucitor. Capacul din inox de pe spate era ros de vreme, dar încă putea distinge semnele cifrelor – o serie sau altceva? Deasupra numerelor erau alte două caractere japoneze. Îl recunoscu pe primul, era semnul 空, pentru cer. Cel de-al doilea semn sau *kanji*, 兵, i se părea de asemenea familiar, dar nu putea să-și dea seama ce însemna în context. Își deschise dicționarul *kanji* și numără câte linii avea semnul. Șapte. Căută în lunga listă a *kanji*-urilor cu șapte linii până când îl descoperi. *Hei*, citi ea, înseamnă *războinic*.

Un războinic al cerului?

Își trezi la viață computerul și căută pe Google *războinicul cerului ceas japonez*. Sute de căutări îi afișau site-uri unde putea să se uite la un serial de desene animate numit *Războinicul cerului*. Deloc folositor.

Încercă apoi *ceas antic*, apoi *ceas vintage*, apoi *ceas vintage militar*. Bingo. Era o întreagă lume a colecționarilor de ceasuri *vintage* militare.

Luându-se mai departe după intuiție, adăugă cel de-al *Doilea Război Mondial* și *războinicul cerului*, dar apoi, dintr-un impuls subit, schimbă ultimele cuvinte cu *kamikaze* și apăsă pe butonul pentru căutare. Motorul de căutare se învârti și în câteva clipe intră pe un forum al pasionaților de ceasuri militare, citind despre proveniența celui pe care îl ținea în mână, examinând imagini ale unor ceasuri asemănătoare și aflând că fuseseră produse de Seiko Company în timpul celui de-al Doilea Război Mondial și că erau preferatele unităților de kamikaze. Din motive evidente, deși fuseseră produse în număr mare, doar câteva supraviețuiseră. Ceasurile acestea erau rare și foarte căutate de colecționari. Numerele gravate pe spate reprezentau într-adevăr o serie, însă nu a ceasului, ci a soldatului care îl purtase.

Haruki nr. 1?

3.

Căută pe internet numele lui Haruki Yasutani, alăturându-i fiecare termen de căutare pe care și-l amintea din jurnalul lui Nao: *cer, războinic, kamikaze, filosofie, poezie franceză, Universitatea din*

Tokyo. Fără noroc. Trecu mai departe la cel de-al doilea Haruki, adăugând noi termeni-cheie: *programator computer*, *origami*, *Sunnyvale*, dar – deși îi apărură câțiva Yasutani, vreo doi-trei Haruki și o mână întreagă de oameni din industria tehnologiei purtând unul dintre aceste nume – nu găsi pe nimeni cu ambele nume și pe nimeni care să pară a fi înrudit cu pilotul kamikaze sau cu nepotul acestuia, tatăl lui Nao.

Frustrant. Se întoarse la site-ul de căutare a victimelor tsunami-ului și introduse numele Haruki și Tomoko, dar nici unul dintre ele nu apărea în lista Yasutanilor morți sau dispăruți. Asta era o ușurare. Trecu și mai departe, căutând temple zen din nordul Japoniei, însă avea prea puține informații ca să continue, din moment ce nu știa unde anume în nord era localizat templul sau măcar despre ce sectă zen era vorba. Încercă să adauge numele lui Jiko Yasutani la căutarea templului, alături de termeni precum: *anarhistă*, *feministă*, *romancieră* și *călugăriță*, în diverse combinații. Nimic. Căută temple din nord care fuseseră distruse de tsunami. Dintre acestea erau câteva. Alte temple supraviețuiseră și se aflau în fruntea acțiunilor de salvare.

Acele ceasului care aparținuse războinicului cerului continuau să înconjoare cadranul, dar ea le ignoră și citi mai departe, săpând prin articole postate în 2011, chiar în lunile de după 11 martie. Câțiva lideri religioși duși rău cu pluta dădeau vina pentru cutremur pe niște zei înfuriați care îi pedepseau pe japonezi pentru toate cele, de la materialismul lor și adularea tehnologiei, la dependența lor de puterea nucleară și la nepăsarea cu care măcelăreau balenele. Părinți supărați din Fukushima doreau să știe de ce guvernul nu face nimic să le protejeze copiii de radiații. Guvernul răspundea manipulând cifrele și crescând nivelul permisibil de expunere; între timp, muncitorii din uzinele nucleare, luptându-se cu criza de la Fukushima, mureau ca muștele. Un grup autointitulat Comandoul Seniorilor Vizați de Moarte Sigură[54], format din ingineri pensionați ajunși la șaptezeci sau optzeci de ani, se oferise voluntar să înlocuiască tinerii muncitori. Rata sinuciderii oamenilor care fuseseră strămutați din cauza radiațiilor și a tsunami-ului era în creștere. Ruth tastă cuvintele *moarte sigură* și *sinucidere*, apoi își aminti de

54. Shinia Kesshitai (シニア決死隊).

tren. Scrise *Expresul Chuo* şi, în sfârşit, *Harryki*, greşind o literă din grabă: degetul ei arătător înţepenise asupra *r*-ului pentru o clipă, iar degetul de la mâna dreaptă sărise mai departe de *u*, lovind *y*-ul în schimb, însă înainte să-şi poată corecta greşeala, dăduse deja ENTER cu degetul mic.

Scoase un oftat în timp ce motorul de căutare se învârtea, apoi un geamăt în clipa în care i se afişară rezultatele.

4.

Website-ul aparţinea unui profesor de psihologie de la Universitatea Stanford, un anume Dr. Rongstad Leistiko. Dr. Leistiko făcea o cercetare asupra povestirilor la persoana întâi având ca tematică sinuciderea şi uciderea propriului sine. Postase pe internet un fragment dintr-o scrisoare, pe care i-o trimisese unul dintre corespondenţii săi, un bărbat pe nume „Harry". Fragmentul era următorul:

> Sinuciderea este un subiect foarte profund, dar din moment ce ţi-a stârnit interesul, voi încerca să-ţi explic gândurile mele.
>
> De-a lungul istoriei, noi, japonezii, am apreciat întotdeauna sinuciderea. Pentru noi este un lucru frumos, care dă sens, formă şi onoare vieţilor noastre pentru totdeauna. E un mijloc de-a ne face să ne simţim cu atât mai vii. Vreme de multe mii de ani am trăit în această tradiţie.
>
> Pentru că, vezi, nu este chiar atât de uşor să te simţi viu. Chiar dacă viaţa e ceva care pare să aibă formă şi greutate, asta nu este decât o iluzie. Ceea ce ne face pe noi să ne simţim în viaţă nu e, în realitate, mărginit de nici o limită sau graniţă. Astfel încât, noi, japonezii, spunem că uneori viaţa ni se pare ireală, exact ca un vis.
>
> Moartea este sigură. Viaţa e întotdeauna schimbătoare, ca o adiere de vânt sau un val al mării sau chiar un gând al minţii. Prin urmare, să comiţi un act de sinucidere înseamnă să descoperi limita vieţii. Opreşte viaţa în timp, în aşa fel încât să-i putem cuprinde forma şi să simţim că este reală, cel puţin pentru un

moment. Înseamnă să încerci să obţii ceva real şi solid din această curgere a vieţii mereu în continuă schimbare.

În zilele noastre, în cultura modernă a tehnologiei, auzim deseori oameni plângându-se că nimic nu li se mai pare real. Totul în lumea modernă este făcut din plastic, este electronic sau virtual. Dar eu spun că aşa a fost viaţa dintotdeauna! Chiar şi Platon spunea că lucrurile din această viaţă nu sunt decât umbrele unor forme. Asta înţeleg, prin urmare, când spun că viaţa e schimbătoare şi ireală.

Poate vrei să mă întrebi cum ar putea sinuciderea să te facă să-ţi simţi viaţa reală?

Ei bine, distrugându-ţi iluziile. Distrugând pixelii şi dând la iveală sângele. Pătrunzând în peştera minţii şi mergând prin foc. Făcând umbrele să sângereze. Abia în clipa în care îţi iei viaţa poţi să ţi-o simţi pe deplin.

Sinuciderea este Singurul Lucru Autentic.
Sinuciderea este Înţelesul Vieţii.
Sinuciderea este ca şi cum ai avea Ultimul Cuvânt.
Sinuciderea este ca şi cum ai opri Timpul Pentru Totdeauna.

Dar bineînţeles că toate astea nu sunt nimic altceva decât alte iluzii! Sinuciderea face parte din viaţă, prin urmare este o iluzie.

În Japonia de azi, din cauza Recesiunii Economice şi a reducerilor de personal, sinuciderea este foarte la modă, mai ales pentru salariaţii de vârstă mijlocie ca mine. Ajung să fie concediaţi de companiile pentru care lucrează şi nu îşi mai pot întreţine familia. Uneori au datorii imense. Nu le pot spune soţiilor, aşa că stau pe o bancă în parc în fiecare zi, ca nişte *gomi*. Cunoşti cuvântul *gomi*? Înseamnă gunoi, cel pe care îl arunci, nici măcar nu-l reciclezi. Bărbaţilor le este teamă şi ruşine că sunt nişte *gomi*. E o situaţie tristă.

Cât despre metode, sunt multe. Spânzurarea este una, iar cel mai la modă loc pentru sinuciderile prin spânzurare se află în apropiere de muntele Fuji, în pădurile Aokigahara. Locul ăsta e poreclit „Pădurea Sinucigaşilor", din cauza numeroşilor salariaţi care atârnă de crengi în marea de copaci.

Alte metode sunt următoarele:

1. săritul de pe peron în fața trenului (Expresul Chuo este cel mai la modă);
2. aruncatul de pe acoperiș;
3. metoda cu cărbunele;
4. metoda sinuciderii cu detergent.

Sunt multe filme la modă despre sinucideri și, de asemenea, cărți care te învață cum să pui în aplicare aceste metode. Personal, am încercat metoda cu aruncatul de pe peron în fața trenului, însă am eșuat. Tinerii preferă nr. 2, metoda aruncatului de pe acoperiș, și uneori le place să o facă în tandem, ținându-se de mână. Din păcate, sinuciderea este populară printre tineri, în special elevi de gimnaziu sau chiar de școală primară, din cauza presiunii academice și a abuzurilor. Sunt îngrijorat pentru că fiica mea e tânără și deloc fericită cu școala japoneză.

Recent, au apărut o serie de cluburi pentru sinucigași, după cum se prea poate să fi auzit. Oamenii se pot găsi unii pe alții pe internet ca să vorbească despre cum să te sinucizi. Discută despre diverse metode și cum pot fi puse în practică în funcție de dorințele fiecăruia, de exemplu, despre ce fel de muzică ar fi potrivită drept fundal pentru momentul morții lor. Apoi, dacă găsesc câțiva prieteni cu care să se simtă în deplină armonie, sunt în stare să pună la cale un plan. Se întâlnesc undeva, de exemplu într-o gară, în fața unui magazin sau pe o bancă în parc. Fiecare va avea probabil ceva anume după care să poată fi recunoscut. Sau se vor îmbrăca probabil cumva deosebit. Apoi își vor trimite SMS-uri până când privirile li se vor întâlni și așa se vor recunoaște.

Mulți dintre membrii cluburilor preferă nr. 3 – metoda cu cărbunele. Ca să pună în practică metoda asta, trebuie să închirieze împreună o mașină și să meargă undeva la țară. Apoi își pun niște muzică frumoasă la CD-player, aprind cărbunii și ascultă în timp ce mor intoxicați cu monoxid de carbon.

Cel mai adesea le place să asculte cântece triste de dragoste.

Să închiriezi o mașină în Japonia e scump, iar mulți dintre sinucigași nu prea au bani, din cauză că au fost concediați sau firma lor a dat faliment etc., așa că e mult mai rentabil să se adune

mai mulţi membri la un loc. De asta poliţia descoperă uneori câte cinci-şase cadavre într-o maşină.

De câte ori citesc despre metoda asta, îmi amintesc ziua în care m-ai scos la cumpărături la The Home Depot. Mai ţii minte? Mi-ai făcut cunoştinţă cu grătarele Weber BBQ şi cărbunii cu miros de *mesquite*. Din păcate, nu se găsesc cărbuni cu miros de *mesquite* în Tokyo şi nici grătarul Weber BBQ nu e aşa de popular pe-aici.

Uneori mă gândesc că americanii n-ar înţelege în veci de ce ar vrea un japonez să se sinucidă. Americanii sunt mai mult decât conştienţi de propria lor importanţă pe lume. Cred în individualitate şi, pe deasupra, îl au pe Dumnezeul lor să le spună că sinuciderea e lucru greşit. E atât de simplu pentru ei! Trebuie să fie frumos să poţi crede în ceva atât de simplu. De curând am început să citesc nişte cărţi de filosofie scrise de marile minţi vestice, toate despre ce înseamnă viaţa. Sunt foarte interesante şi sper să descopăr nişte răspunsuri aici.

Nu-mi pasă de mine, dar mi-e teamă că atitudinea mea e nesănătoasă pentru fiica mea. La început m-am gândit că ar trebui să mă sinucid pentru ca ei să nu-i fie ruşine de eşecurile mele, de faptul că n-am reuşit să obţin o slujbă bună, cu salariu mare, însă – după ce am încercat să pun în practică metoda nr. 1 – pe chipul ei se citea o tristeţe aşa de mare, încât m-am răzgândit.

Acum cred că trebuie să încerc să rămân în viaţă, dar nu am pic de încredere să fac asta. Te rog, învaţă-mă o metodă simplă, americană, de-a iubi viaţa, astfel încât să nu mă mai gândesc niciodată la sinucidere. Vreau să descopăr sensul vieţii mele, pentru fiica mea.

Cu sinceritate,

„Harry"

5.

Dragă profesore Leistiko,

Vă scriu în legătură cu o problemă destul de urgentă. Sunt scriitoare şi, recent, în timp ce făceam cercetări în legătură cu subiectul

sinuciderii în Japonia pentru un proiect la care lucrez, am dat din întâmplare peste website-ul dumneavoastră şi cercetările făcute despre relatările la persoana întâi având ca temă sinuciderea şi uciderea propriului sine. Am citit cu mare interes emoţionanta scrisoare a corespondentului dumneavoastră cu numele de „Harry", vă scriu ca să întreb despre identitatea sa. Există vreo şansă ca acest „Harry" să fie un inginer IT pe nume Haruki Yasutani, care a trăit pentru o perioadă în Sunnyvale, California, şi a lucrat în Silicon Valley în perioada marii specule pe internet?

Îmi dau seama că această rugăminte s-ar putea să sune nelalocul ei şi, fără îndoială, se va pune problema confidenţialităţii, dar încerc să intru în legătură cu domnul Yasutani sau cu fiica lui, Naoko. Prin împrejurări misterioase, au ajuns în posesia mea câteva lucruri, printre care un teanc de scrisori şi un jurnal, aparţinându-i fiicei, din câte cred, pentru a cărei bunăstare îmi fac griji şi căreia aş vrea să-i returnez aceste lucruri cât mai curând.

Dacă există alte informaţii pe care aş putea să vi le furnizez, voi fi încântată să vi le pun la dispoziţie. Am făcut parte dintre scriitorii rezidenţi ai Departamentului de literatură comparată de la Stanford în trecut şi sunt convinsă că profesorul P-L sau oricare alt membru al facultăţii vă va confirma bucuros statutul meu. Sper că mă veţi contacta cât de curând posibil.

Cu multă sinceritate, a dumneavoastră

etc.

Ruth îşi trimise e-mailul şi se lăsă pe spate în scaun, uitându-se la ceasul războinicului cerului, care stătea deasupra manuscrisului ei neatins, unde îl abandonase cu câteva ore în urmă. Simţi că-i sare inima din loc. Era trecut de ora unu, se dusese toată dimineaţa. Apoi, de parcă lucrurile n-ar fi stat destul de rău, auzi zgomot de roţi apropiindu-se pe aleea din faţa casei.

6.

Timpul interacționează cu atenția noastră în moduri ciudate.

La una dintre extreme, când Ruth era cuprinsă de vreo manie obsedantă, căutând ceva pe internet cu mare concentrare, orele păreau să se înghesuie unele într-altele și să se umfle ca un val, înghițindu-i bucăți enorme din zi.

La cealaltă extremă, când atenția îi rămânea neangajată și fracturată, experimenta timpul în forma sa grunjoasă, în care momentele zăceau prin jur ca niște particule difuze plutind într-o baltă stătută.

Cândva existase și o cale de mijloc, când reușea să-și concentreze atenția fără să piardă vastitatea din jur, iar timpul îl percepea ca pe un iaz cu apă limpede, împrejmuit de ferigi bătute de soare. Un izvor subteran hrănea iazul din adâncuri, creând un curent delicat de cuvinte care se îmbulzeau la suprafață, unde adierile licăreau jucăușe.

Această stare de grație era cea pe care Ruth părea să și-o amintească cu bucurie, pe vremuri, când scria bine. Acum, oricât se străduia, acel paradis i se refuza. Izvorul secase, iazul era plin de mâl și apă stătută. Dădea vina pe internet. Dădea vina pe hormonii ei. Dădea vina pe ADN-ul ei. Se arunca asupra website-urilor, culegând informații despre deficit de atenție și hiperactivitate cu deficit de atenție, tulburare bipolară, tulburări disociative, paraziți, chiar și boli ale somnului, dar cea mai mare frică a ei era Alzheimer-ul. Urmărise mintea mamei ei intrând în declin și cunoștea prea bine efectul coroziv pe care îl pot avea plăcile senile asupra funcțiilor creierului. La fel ca mama ei, Ruth uita deseori lucruri. Dar persevera. Cuvinte uitate. Alunecând înăuntrul și în afara timpului.

Mașina era a lui Muriel, iar acum ea și Oliver stăteau în bucătărie, bând ceai și vorbind despre gunoaie. Ruth, care coborâse și ea din politețe, stătea între ei, ușor plictisită, ascultându-le conversația și trecându-și degetele prin teancul de scrisori din cutia de prânz cu Hello Kitty. Pe masă, lângă cutie, zăcea un tub turtit de pastă de dinți japoneză Lion Brand – pretextul vizitei lui Muriel. Îl găsise pe plajă, adus de ape, undeva mai jos de Jap Ranch și venise cu el direct încoace.

Lui Ruth nu-i plăceau micile vizite neanunțate. Când de-abia se mutase pe insulă, fusese mirată să descopere că oamenii veneau pur și simplu cu mașina să le facă o vizită, fără să sune sau să le trimită un e-mail înainte. Iar lui Oliver, acest obicei i se părea și mai deranjant decât ei. Odată chiar se ascunsese într-o ladă frigorifică veche din pivniță auzind zgomotul roților pe alee, dar tactica nu funcționase defel. Oaspeții intraseră singuri în casă și se așezaseră la masa din bucătărie să-i aștepte, până când se întorsese Ruth de la treburile ei și îi găsise acolo. I-a servit cu ceai, întrebându-se cu voce tare pe unde o fi Oliver.

— Ah, nu e aici, i-au spus oaspeții.

Au stat de vorbă și și-au băut ceaiul, în timp ce Ruth încerca să-și dea seama care era scopul vizitei lor. După ceva vreme, a auzit un zgomot slab venind dinspre pivniță și apoi a apărut Oliver în pragul ușii.

— Unde ai fost? l-a întrebat ea, suspicioasă și enervată că stătuse plecat atâta vreme, lăsând-o să se descurce singură.

— Pe-afară, prin pădure, a zis el, curățându-și câteva pânze de păianjen din păr.

În cele din urmă, oaspeții au plecat și, după ce l-a strâns cu ușa, Oliver a mărturisit.

— Vrei să zici că ai stat pur și simplu acolo jos? l-a întrebat ea.

El a dat din cap, arătând ca un bleg.

— În lada aia frigorifică? Tot timpul ăsta?

— N-a trecut chiar așa mult timp.

— Au trecut ore întregi! Ce făceai acolo?

— Nimic.

— Ai ascultat ce discutam?

— Un pic. Nu se prea auzea.

— Păi și... ce făceai atunci?

El a clătinat din cap, reușind să-și ia o expresie un pic încrezută și în același timp teribil de uimită.

— Nimic, a spus. Pur și simplu am stat acolo. Era drăguț. Și răcoros. Am tras un pui de somn.

Ruth își dorea cu disperare să fie supărată, însă nu reușea. Stătea în firea lui să facă lucruri de genul ăsta, așa că, în schimb, a izbucnit în râs. Ușurat, a început și el să râdă.

Stătea în firea lui, așa cum vizitele neanunțate stăteau în firea localnicilor de pe insulă. Oricât de ciudat și iritant era acest obicei, când soseau oaspeții, nu puteai decât să-i inviți la un ceai.

Descoperirea unui tub de pastă Lion Brand era interesantă și era drăguț din partea lui Muriel că venise să le-o împărtășească, dar conversația deviase către durata de viață a plasticului într-un vortex, subiect care lui Ruth i se părea anost, așa că își întorsese atenția către scrisori. Răsfirase paginile pe toată masa, despăturind-o pe fiecare și examinând *kanji*-urile acelea ininteligibile. Cel puțin, ar trebui să fie în stare să descifreze o adresă. Chiar și numele unei prefecturi ar ajuta. Oliver și Muriel vorbeau mai departe, deși nu aveau tocmai o conversație, din câte observase Ruth. Mai degrabă, schimburile lor de cuvinte sunau ca o sesiune a unei conferințe academice, în care doi profesori urcă cu rândul pe podium ca să prezinte informații pe care amândoi le cunosc și cu care sunt deja mai mult sau mai puțin de acord.

— Plasticul e așa, spunea Oliver. Nu se degradează niciodată. E prins în volbura curenților și măcinat în particule. Oceanografii îi spun confetti. În starea asta granulară poate să existe o veșnicie.

— Oceanul e plin de confetti din plastic, întări Muriel. Plutește la întâmplare și ajunge să fie înghițit de pești sau scuipat de valuri pe plajă. Face parte din lanțul nostru trofic. Nu-i invidiez pe antropologii care vor încerca să înțeleagă cultura noastră materialistă dezgropând pepitele dure și strălucitoare din movilele de resturi menajere ale viitorului.

Ultima scrisoare era mai groasă decât celelalte. Era învelită într-un pachet făcut din câteva straturi de hârtie cerată, uleioasă. Ruth o despachetă cu mare grijă, așezând hârtia lipicioasă alături. Bine îndesat și pliat în patru, înăuntru se găsea un caiet studențesc subțire, cum ar fi folosit un student la universitate ca să-și scrie referatele pentru examen. Îl desfăcu și se uită prin el, așteptându-se să vadă mai departe același scris cursiv japonez, dar – spre surpriza ei – alfabetul era roman, iar limba, franceză.

Era rândul lui Oliver:

— Antropologii viitorului..., începuse să spună când îl întrerupse Ruth.

— Mă scuzați, zise ea. Îmi pare rău că schimb subiectul, dar știe cineva să citească în franceză?

7.

Le-a arătat caietul studențesc și au încercat pe rând să înțeleagă câte ceva, însă n-au ajuns prea departe.

— Cam atât cu cunoștințele mele bilingve, spuse Muriel.

Se uită la ceas, își scoase ochelarii de citit și începu să-și strângă lucrurile.

— Încearcă să-l suni pe Benoit.

Ruth nu-l cunoștea.

— Benoit LeBec, spuse Muriel. Individul care strânge gunoiul, e venit din Québec, merge la A, conduce un stivuitor...

— La A?

— Alcoolicii Anonimi, o lămuri Muriel. Dar cum nimic nu e anonim pe insula asta, i se zice doar A. Soția lui lucrează la școală și știu că el e mare cititor. Părinții lui au fost profesori de literatură.

Muriel se întinse după tubul stors de pastă Lion Brand, care stătea lângă fosta pungă de congelator acoperită de ciripede.

— Ai sunat-o pe Callie în legătură cu asta? a întrebat Muriel, arătând spre pungă, care începuse să emane mirosuri pe măsură ce ciripedele mureau încet-încet.

— Nu, spuse Ruth, pe un ton mâhnit.

Intenționase s-o facă, dar îi venea din ce în ce mai greu să pună mâna pe telefon în ultima vreme. Nu-i mai făcea plăcere să vorbească cu oamenii în timp real.

— Ei bine, am aflat întâmplător că tocmai s-a întors dintr-o croazieră și rămâne pe insulă o perioadă. Poate vrei s-o suni înainte să moară de tot chestiile astea.

Ruth simți o urmă de remușcare.

— Oare ar fi trebuit să încercăm să le ținem în viață? Nici nu mi-a trecut prin cap...

Muriel ridică din umeri, apoi se scula de pe scaun.

— Probabil că n-are importanță, dar sun-o oricum. S-ar putea să fie în stare să vă mai zică una-alta.

Până la urmă se răzgândise și lăsase pasta de dinți pe masă, iar acum flutura magistral din mână înspre ea.

— O s-o las la voi, zise. Curatorial vorbind, intuiesc că e vorba de o colecție, așa că e mai bine să stea toate într-un singur loc.

Au condus-o la mașină. În ziua aceea, Muriel purta o jachetă de lână bărbătească jerpelită peste fusta ei lungă și cizmele de cauciuc și, urmărind-o cum se chinuie să-și manevreze corpul pe treptele verandei, Ruth se gândi la descrierile pe care le făcea Nao bătrânelelor din baia publică, cum erau de toate formele și mărimile. Și ea își simțea vârsta, în genunchi, în șolduri. În New York, mergea oriunde pe jos și nu-i lipsise niciodată exercițiul. Aici, pe insulă, de obicei conducea. Îi veni în minte vechiul ei cartier din East Village, cu cafenelele, restaurantele, librăriile și parcul. Viața ei din New York încă i se părea atât de intensă și reală. Cum era Sunnyvale pentru Nao.

...njdemii de milioane de kilometri distanță în timp și spațiu, așa cum se vede minunatul nostru Pământ din spațiul cosmic, iar eu și tata eram doi astronauți, trăind pe o navă spațială, orbitând în întunericul rece.

Era patru după-amiază, dar afară se lăsa deja întunericul. Ploaia încetase, însă aerul era încă rece și umed. Au făcut câțiva pași prin iarba plină de apă. Oliver ținea portiera mașinii deschisă pentru Muriel, când o mișcare bruscă deasupra capului i-a atras atenția. A ridicat privirea și a arătat cu mâna.

— Uitați-vă!

Pe o ramură a arțarului cu frunză mare, în umbrele crepusculare, stătea o cioară ciudată. Era de un negru lucios, cu o umflătură stranie în frunte și ciocul lung, gros și încovoiat.

— Ce bizar, spuse Muriel. Arată ca o cioară de junglă.

— O subspecie, cred, zise Oliver. *Corvus japonensis*...

— Care se mai cheamă și cioara cu ciocul gros, adăugă Muriel. Foarte ciudat. Credeți cumva...?

— Eu da, răspunse Oliver. A apărut pur și simplu într-o zi. Bănuiesc că a călătorit pe niște resturi plutitoare.

— O vizită neanunțată din partea unui cioroi, zise Muriel.

Le cunoștea aversiunea față de asemenea vizite. I se păruse amuzant s-o spună.

Cioara își întinse aripile, apoi țopăi câțiva pași de-a lungul crăcii.

— De unde știi că e un cioroi? întrebă Ruth.

Oliver ridică din umeri, de parcă întrebarea ei era lipsită de substanță, dar Muriel dădu din cap.

— Într-adevăr, zise ea. Ar putea să fie o femelă. Bunica Cioară – sau T'Ets, cum îi era numele – din Sliammon. E una dintre străbunicile magiciene care se puteau metamorfoza, luând formă animală sau umană. I-a salvat viața nepoatei sale, când fata a rămas însărcinată, iar tatăl ei a ordonat tribului să o abandoneze. Tatăl i-a cerut Corbului P'a să stingă toate focurile, dar T'Ets a ascuns un cărbune luminos pentru nepoata ei într-o scorbură și așa i-a salvat viața fetei. Fata a adus pe lume șapte pui, care mai târziu și-au dat jos pieile și s-au preschimbat în oameni, devenind poporul Primei Națiuni Sliammon, dar asta e cu totul altă poveste.

Muriel se ținu bine de portieră și își coborî încet corpul în scaunul șoferului. Ruth sări să o ajute, sprijinind-o de cot.

Cioara urmărea desfășurarea de forțe de pe craca ei. După ce Muriel s-a așezat în siguranță la volan, a întins ciocul și a scos un croncănit aspru și solitar.

— La revedere, a zis Muriel, pornind motorul și făcând cu mâna în direcția ciorii.

Cioara a ridicat capul, în vreme ce mașina se îndepărta încet de-a lungul aleii lungi, șerpuitoare, făcându-se tot mai mică și mai mică, până ce dispăru după un cot, printre copacii gigantici. Oliver se duse în grădină să culeagă zarzavaturi pentru cină, dar Ruth mai rămase lângă movila de lemne o vreme, uitându-se la cioară.

— Hei, cioară, spuse ea.

Cioara ridică iar capul. *Cra*, răspunse ea. *Cra-cra*.

— Ce faci tu aici? o întrebă Ruth. Ce vrei?

Dar cioara n-a mai răspuns de data asta. Stătea doar și se uita la Ruth, cu ochii ei negri ca noaptea. Așteptând. Ruth simți fără nici o urmă de îndoială că cioara aștepta.

Nao

1.

E greu să scrii despre lucruri care s-au întâmplat cu mult timp în urmă. Când Jiko îmi spune povești fascinante din viața ei, de pildă când faimoasa anarhistă și teroristă antiimperialistă Kanno Sugako, idolul ei, a fost spânzurată pentru trădare sau când străunchiul meu, Haruki nr. 1, a murit bombardând o navă de război americană, poveștile par atât de reale în timp ce mi le înșiră, dar mai târziu, când mă așez să le scriu, îmi alunecă printre degete și nu mai par adevărate. Trecutul e ciudat. Vreau să spun, chiar există? Pare să existe, dar unde e? Și dacă a existat, dar acum nu mai există, unde s-a dus?

Când bătrâna Jiko vorbește despre trecut, privirea i se întoarce spre înăuntru, ca și cum s-ar uita la ceva îngropat în adâncurile trupului ei, în măduva oaselor ei. Are ochii de un albastru lăptos din cauza cataractei și, atunci când privește înăuntrul ei, e ca și cum s-ar muta într-o altă lume, care zace înțepenită în miezul unui strat de gheață. Jiko și-a botezat cataracta *kuuge*, care înseamnă „florile cerului"[55]. Mi se pare frumos.

---

55. *Kūge* (空華) – literal, înseamnă flori ale „vidului" sau ale „cerului"; e o expresie pentru cataractă; este, de asemenea, titlul capitolului 43 din cartea maestrului Dōgen, *Shōbōgenzō*. *Kanji*-ul *kū* (空) are mai multe înțelesuri, „cer", „spațiu" sau „vid", ca în 空兵 („războinicul cerului"). Expresia *florile cerului* se referă la vederea încețoșată provocată de cataractă, dar în învățăturile budiste tradiționale, *florile cerului* se referă la deziluzia pricinuită de blocajele karmice ale unei persoane. Dōgen pare să fi reinterpretat expresia, dându-i sensul de „înflorire

Trecutul bătrânei Jiko este foarte departe, dar chiar dacă trecutul nu s-ar fi petrecut cu atâta timp înainte, cum e cazul propriei mele vieți fericite în Sunnyvale, tot e greu să scrii despre el. Viața aceea fericită pare mai reală decât viața mea reală de-acum, însă în același timp e ca o amintire aparținându-i unei cu totul alte Nao Yasutani. Poate că acea Nao din trecut n-a existat niciodată în realitate, ci doar în imaginația acestei Nao din prezent, în timp ce stă aici, în cafeneaua franțuzească din Akiba, orașul electronicelor. Sau poate că e invers.

Dacă ați încercat vreodată să țineți un jurnal, atunci știți că problema, atunci când încercați să scrieți despre trecut, este de fapt în prezent: oricât de repede ai scrie, te vei împiedica mereu de *atunci* și nu vei reuși niciodată să fii în temă cu ce se întâmplă *acum*, ceea ce înseamnă că *acum* este aproape pe cale de dispariție. E lipsit de speranță, serios. Nu că *acum* ar fi atât de interesant. *Acum*, de obicei, mă cuprinde doar pe mine, stând într-o cafenea franțuzească jalnică sau pe o bancă de piatră într-un templu sau pe drum spre școală, mișcând un pix înainte și înapoi de o sută de miliarde de ori de-a lungul unei pagini, încercând să mă pun în temă cu *mine*.

Când eram mică și trăiam în Sunnyvale, căpătasem o obsesie pentru cuvântul *acum*. Mama și tata vorbeau japoneză acasă, dar în rest toată lumea vorbea engleză și, uneori, eram prinsă între cele două limbi. Când se întâmpla asta, cuvintele de zi cu zi și înțelesurile lor își pierdeau dintr-odată legătura, iar lumea devenea stranie și ireală. Cuvântul *acum* (în engleză, *now*) mi se părea deosebit de straniu și ireal, pentru că mă reprezenta pe *mine* sau cel puțin așa mi se părea mie din felul cum suna.

În japoneză, unele cuvinte au *kotodama*[56], acestea fiind niște spirite ce trăiesc în interiorul cuvintelor și le dau o putere specială. *Kotodama* lui *now* era ca un pește lunecos, un ton gras și lucios, cu o burtă mare și un cap micuț, iar coada arătând ceva de genul ăsta:

---

a vidului"; cu alte cuvinte, o stare de grație. Toate lucrurile din lume, spune el, sunt o înflorire cosmică a vidului.

56. *Kotodama* (言霊) - literal, „discurs" (*koto*) + „spirit sau suflet" (*tama*).

NOW suna ca un peşte mare care a înghiţit un peşte mic şi-mi doream să-l prind şi să-l fac să înceteze. Eram doar un copil şi mă gândeam că dacă aş fi reuşit să cuprind cu adevărat înţelesul marelui peşte *NOW*, voi fi în stare să salvez micul peşte *Naoko*, dar cuvântul îmi scăpa întotdeauna printre degete.

Cred că aveam vreo şase sau şapte ani pe-atunci şi stăteam pe bancheta din spate a Volvoului nostru, uitându-mă pe geam la terenurile de golf, la mallurile şi cartierele de case, fabricile şi heleşteiele cu apă sărată întinzându-se de-a lungul şoselei Bayshore Freeway, iar în depărtare, la apele albastre şi cristaline Golfului San Francisco, şi coboram geamul jos de tot, ca să-mi bată în faţă aerul fierbinte, uscat, tulbure, şoptind *Now!... Now!... Now!...* o dată şi încă o dată, din ce în ce mai repede, în vânt, în vreme ce lumea trecea biciuitoare mai departe, încercând să surprind momentul în care cuvântul nu era nimic mai mult decât ce e: când *now* devenea *NOW*.

Dar în timpul care îţi trebuie să zici *now*, *acum* a trecut deja. E deja *atunci*.

Atunci este opusul lui *acum*. Aşa încât, să spui *now* (*acum*), înseamnă să-i anulezi înţelesul, transformându-l exact în ceva ce nu este. E ca şi cum cuvântul s-ar sinucide sau ceva de genul ăsta. Atunci începeam să-l scurtez... *now*, *ow*, *oh*, *o*... până când nu mai era decât o adunătură de mormăieli slabe şi nu mai rămânea nici un cuvânt. Era ceva lipsit de speranţă, de parcă ai fi încercat să ţii un fulg de zăpadă pe limbă sau un balon de săpun între buricele degetelor. Să-l prinzi însemna să-l distrugi şi mă simţeam de parcă aş fi dispărut şi eu, la rândul meu.

Chestiile de felul ăsta pot să te înnebunească. Sunt genul de chestii la care se gândeşte tatăl meu tot timpul, când citeşte marile

minți ale filosofiei vestice, și după ce îl urmăresc o bucată de vreme, încep să înțeleg că trebuie să ai grijă de mintea ta, chiar dacă nu e una măreață, pentru că, dacă n-o faci, nici nu știi când sfârșești cu capul pe șine.

2.

Ziua tatălui meu era în mai, iar funeraliile mele au fost o lună mai târziu. Tata era destul de optimist, pentru că reușise să rămână viu încă un an și tocmai ieșise pe locul trei în Marele Război al Gângăniilor, cu gândacul lui zburător *Cyclommatus imperator*[57], ceea ce era mare lucru, pentru că e foarte greu să-i pliezi aripile întinse. Deci tata era destul de bine pentru o persoană cu tendințe sinucigașe și eu eram, la rândul meu, destul de OK, pentru o victimă a torturii. Copiii la școală încă se prefăceau că sunt invizibilă, doar că acum toți cei din clasele a IX-a făceau lucrul ăsta, nu doar colegii mei de clasă. Știu că asta sună destul de extrem, dar în Japonia e mai degrabă ceva obișnuit, există chiar și un nume pentru fenomenul ăsta, și anume *zen-in shikato*[58]. Așa că aveam parte de superacțiune *zen-in shikato* și, de câte ori eram prin curtea școlii, pe coridor sau mergeam spre banca mea, mi se întâmpla să-mi aud colegii zicând: „Eleva transferată Yasutani n-a mai venit la școală de săptămâni întregi!". Nu-mi spuneau niciodată Nao sau Naoko. Doar „eleva transferată Yasutani" sau „eleva transferată", ca și cum nici n-aș fi avut un nume. „Oare eleva transferată o fi bolnavă? Poate că eleva transferată are vreo boală americană dezgustătoare. Poate că ministerul sănătății a băgat-o în carantină. Elevii transferați ar trebui să fie băgați în carantină. E o *baikin*[59]. Au, sper că nu-i contagioasă! E contagioasă numai dacă ți-o tragi cu ea. Ce scârbos. E o *ho*. Nu mi-aș trage-o cu ea! Da, asta pentru că ești impotent. Taci naibii din gură!"

Tipic. Erau genul de lucruri pe care obișnuiau să mi le spună direct în față, doar că acum și le spuneau unii altora, dar tot în

57. Scarabeu uriaș cu coarne de cerb.
58. *Zen-in shikato* (全員しかと) – literal, „ostracizat de toată lumea" sau „ignorat de toată lumea".
59. *Baikin* (ばい菌) – germene, bacterie.

fața mea, ca să-i pot auzi. Și mai făceau și alte chestii. Când intri într-o școală japoneză, există un loc cu dulapuri unde trebuie să-ți dai jos pantofii de stradă și să-ți pui papucii de interior. Așteptau până când îmi dădeam jos un pantof și rămâneam în echilibru într-un picior, după care intrau pur și simplu în mine, mă puneau la pământ și mă călcau în picioare, de parcă nici n-aș fi fost acolo. Apoi ziceau: „Mamă, ce pute!". „A călcat cineva în vreun rahat de câine?"

Înainte de orele de educație fizică, trebuie să te schimbi în echipament de sport, dar școala mea de-aici e atât de jalnică, încât nu are vestiare adevărate, ca în Sunnyvale, așa că toată lumea se schimbă în clasă, fiecare la banca lui. Fetele folosesc o clasă, iar băieții – alta. Și trebuie să stai acolo în picioare și să-ți dai hainele jos, ca să-ți pui costumul acela de retardat, iar când îmi dădeam hainele jos, fetele își acopereau nasurile și gurile, se uitau în jur și spuneau: „*Nanka kusai yo!*[60]A murit cineva?". Poate că asta le-a dat ideea pentru înmormântarea mea.

3.

Cam cu o săptămână înainte de vacanța de vară, am avut sentimentul că iar s-a schimbat ceva. Totul era deosebit de subtil, dar îți puteai da seama – dacă vi s-a întâmplat vreodată să fiți ținta unor operațiuni psihologice militare sau să fiți torturați, vânați sau urmăriți, veți ști că ceea ce spun acum e adevărat. Toți sunteți în stare să citiți semnele când viața voastră depinde de ele – doar că ceea ce mi se întâmpla mie de data asta nu consta, practic, în nimic. Nu mai eram împinsă și nu se mai călca pe mine în *genkan*[61] și nimeni nu mai spunea despre mine că puteam sau că eram bolnavă. În schimb, treceau toți pe lângă mine, foarte tăcuți și foarte triști, ba chiar unul dintre prostănacii mai mici a fost imediat pocnit pentru c-a început să chicotească în clipa când am trecut pe lângă el. Știam că ceva era pe punctul de-a se duce naibii urât de tot și asta mă scotea din minți. Apoi, în timpul prânzului, am

60. *Nanka kusai yo!* – Ceva e putred!
61. *Genkan* (玄関) – hol de intrare, foaier.

observat că își treceau ceva de la unul la altul, niște hârtii împăturite, un soi de ilustrate, dar bineînțeles că nimeni nu mi-a dat și mie una, așa că a trebuit să aștept până la închiderea cluburilor pentru activități, după program, în după-amiaza aceea ca să aflu despre ce era vorba.

M-am dus acasă după școală ca de obicei și stăteam pe-acolo prefăcându-mă că mă ocup de teme și încercând să găsesc o scuză ca să ies din nou, când tata a început să cotrobăiască după ceva și apoi l-am auzit oftând, ceea ce însemna că scotocea după țigări și că avea pachetul gol.

— *Urusai yo!* am spus fără nici un chef. *Tabako katte koyo ka?*[62]

Era mare lucru din partea mea că mă ofeream. Tatei nu-i plăcea să iasă din casă nici măcar până la tonomatul de țigări, care era doar la câteva blocuri distanță, dar de obicei refuzam să mă duc să-i iau țigări, pentru că, dintre toate felurile în care te poți sinucide, fumatul trebuie să fie cel mai stupid și cel mai scump. Vreau să spun, de ce să ajuți nenumăratele și bogatele companii de tutun să se îmbogățească și mai tare omorându-te, corect? Dar de data asta, obiceiul lui dezgustător îmi oferea o scuză perfectă, iar el s-a arătat recunoscător și mi-a dat niște bani în plus să-mi iau un suc. Mi-am pus adidașii în loc de papucii de plastic pe care îi purtăm de obicei când facem cumpărături prin cartier și, înainte de-a ieși pe ușă, mi-am strecurat un cuțit de bucătărie în buzunar. Am luat-o la goană printr-un gang și m-am pitit în spatele șirului de tonomate de unde puteai să-ți cumperi țigări, reviste porno și băuturi energizante.

Îl așteptam pe Daisuke-kun. Era la mine în clasă și locuia împreună cu mama lui în același bloc cu noi. Era mai mic decât mine, un puștan ca o insectă-băț, iar mama lui era mamă singură, animatoare de bar și săracă, așa că și de el se luau colegii aproape la fel de mult pe cât se luau de mine. Daisuke-kun era cu adevărat jalnic și, după o vreme, l-am zărit, ținându-și ghiozdanul în față și mergând împiedicat, cu spatele la zidul înalt de beton. Era genul de puștan care chiar și în pantaloni lungi arăta de parcă ar fi trebuit să poarte pantaloni scurți. Numai la vederea tărtăcuței lui cât o

62. *Urusai yo! Tabako katte koyo ka?* – Faci atâta zgomot! Vrei să mă duc să-ți iau țigări?

gămălie învârtindu-se deasupra gâtului slăbănog, cu ochii holbați în toate direcțiile, deși nu-l urmărea nimeni, simțeam că mi se suie tot sângele la cap și înnebunesc de nervi, așa că în clipa în care a trecut prin dreptul tonomatelor, am sărit afară, l-am apucat cu putere și l-am tras după mine în gang – bănuiesc că adrenalina din cauza furiei de care eram posedată mi-a dat puteri supraumane, pentru că mi-a fost la fel de ușor să-l pun la pământ pe cât de ușor e să smulgi o șosetă de pe frânghia de rufe. Sincer, asta îmi dădea un sentiment grozav. Eu mă simțeam grozavă. Puternică. Exact cum sperasem că o să mă simt în clipele în care visam la răzbunare. I-am dat jos bereta de pe cap, l-am apucat de păr și l-am îmbrâncit ca să îngenuncheze în fața mea. S-a ghemuit acolo și a rămas încremenit, ca un pui de gândac când aprinzi lumina în bucătărie, chiar înainte să-l zdrobești cu papucul. I-am tras capul spre spate și mi-am apropiat cuțitul de bucătărie de gâtul lui. Cuțitul era ascuțit și îi puteam vedea vena pulsând de-a lungul gâtului său subțire ca fusul. Nici n-ar fost prea greu să-i tai beregata. N-ar fi însemnat nimic.

— *Nakami o misero!*[63] am zis, lovindu-i ghiozdanul cu vârful încălțării. Golește-l!

Vocea îmi era joasă și răgușită, ca a unei *sukeban*[64]. Mă surprindeam până și pe mine.

Și-a deschis ghiozdanul și a început să arunce lucrurile din el la picioarele mele.

— Nu mai am nici un bani, s-a bâlbâit el. Mi-au luat deja pe toți.

Bineînțeles c-o făcuseră. Niște copii puternici conduși de o adevărată *sukeban*, pe nume Reiko, care conducea o adevărată operațiune, jecmănind copii jalnici cum eram eu și Daisuke.

— N-am nevoie de banii tăi împuțiți, am zis. Vreau să văd ilustrata aia.

— Ilustrata?

— Ilustrata pe care o împărțeau tuturor prin școală. Știu că ai și tu una. Dă-o încoace.

Am tras un șut în penarul lui cu Ultraman de-au zburat toate pixurile și creioanele. Daisuke a început să se târască pe coate și

63. *Nakami o misero!* – Arată-mi ce ai înăuntru!
64. *Sukeban* (スケ番) – șefă, tânără delincventă.

pe genunchi, căutând prin manualele lui de şcoală. În sfârşit, mi-a întins ilustrata – o foaie de hârtie împăturită – ferindu-se să-mi întâlnească privirea. I-am luat-o.

— În genunchi, am zis. Închide ochii şi stai cu capul plecat. Pune-ţi mâinile sub tine.

Şi-a vârât mâinile sub coapse. Era o poziţie pe care o cunoştea bine – şi eu la fel. Vine de la un joc care se cheamă *KAGOME KAGOME*[65], pe care îl joacă copiii mici, un soi de baba-oarba în formulă japoneză. Copilul căruia îi vine rândul este numit *oni*[66] şi trebuie să îngenuncheze pe pământ în centru, legat la ochi, în timp ce restul copiilor se ţin de mâini şi ţopăie în jurul lui în cerc, cântând un cântecel care sună cam aşa:

Kagome Kagome
Kago no naka no tori wa
Itsu itsu deyaru? Yoake no ban ni
Tsuru to kame ga subetta.
Ushiro no shoumen dare?

În traducere înseamnă:

Kagome, kagome,
Pasăre din colivie,
Când, ah, când vei scăpa? La revărsatul zorilor,
Şi cocorul, şi rândunica au căzut la pământ.
Cine e acum în spatele tău?

La sfârşitul cântecului, toată lumea se opreşte pe loc în cerc şi cel care e *oni* încearcă să ghicească ce copil stă în spatele lui şi, dacă nimereşte, schimbă locurile şi celălalt copil devine noul *oni*.

Aşa se presupune că ar trebui să se joace jocul, numai că versiunea pe care o jucam noi la şcoală era diferită. S-ar putea spune că e o versiune mai evoluată, care se cheamă *kagome rinchi*[67] şi e foarte populară printre copiii de gimnaziu în ziua de azi. În *kagome*

65. *Kagome* (籠目) – un stil de împletitură din bambus, cu ochiuri largi, folosită la confecţionarea coşurilor sau coliviilor.
66. *Oni* (鬼) – demon, căpcăun.
67. *Rinchi* – din englezescul *lynch* („a linşa").

rinchi, dacă ești *oni*, trebuie să îngenunchezi pe pământ cu mâinile vârâte sub coapse, în timp ce copiii se învârt în jurul tău, trăgându-ți șuturi și pumni și cântând cântecul cu *kagome*. Când se termină cântecul, chiar dacă poți încă să-ți folosești vocea, n-ai îndrăzni să ghicești numele copilului din spatele tău, pentru că și dacă ghicești corect, tot îți vor spune că ai greșit, după care o iau de la capăt. În *kagome rinchi*, din clipa în care ai ajuns *oni*, vei fi *oni* pentru totdeauna. Jocul se termină de obicei când nu mai poți sta în genunchi și cazi la pământ.

Astfel că Daisuke-kun stătea în genunchi, în gangul acela, cu ochii strâns închiși, așteptând să-l pocnesc sau să-i trag un șut sau să-i fac vreo tăietură cu cuțitul meu de bucătărie, dar eu îmi vedeam tacticos de ale mele. Era încă devreme și nu trecea nimeni prin gang la ora aceea, pentru că animatoarele nu se urneau niciodată să aducă gunoiul la reciclat înainte de căderea serii. Am despăturit ilustrata pe care mi-o dăduse. Era o invitație, scrisă cu pensula și etalând o caligrafie frumoasă, la o slujbă funerară. Scrisul era curat și formal, ca al unui adult, și mă întrebam dacă nu cumva o scrisese Ugawa Sensei. Slujba urma să aibă loc în ziua următoare, în timpul ultimei ore de dirigenție de dinainte de vacanța noastre de vară intertrimestrială. Decedata era fosta elevă transferată Yasutani Naoko.

Daisuke stătea mai departe în genunchi la picioarele mele, cu capul plecat și ochii închiși. L-am apucat de un smoc zdravăn de păr, i-am smucit capul spre spate și i-am vârât hârtia sub nas.

— Te bucură chestia asta?

— Nu, nu, s-a bâlbâit el.

— *Usotsuke...!*[68] am zis, trăgându-l de păr.

Bineînțeles că insecta asta vrednică de milă mințea. Când ești un nimeni, te bucuri întotdeauna să-l vezi torturat pe altul în locul tău și voiam să-l pedepsesc pentru asta. Îi simțeam părul scârbos între degete, prea aspru pentru un copil de vârsta lui, ca părul unui bătrân pe capul un băiețel, și era și gras, ca și cum ar fi folosit niște gel de păr de la prietenul mamei lui. Mă făcea să mă cutremur de scârbă. Mi-am întărit strânsoarea și am tras și mai tare, până când am simțit foliculii pocnind în porii lor. Am luat cuțitul și i-am pus lama la gât, apăsând. Avea pielea palidă și aproape străvezie,

68. *Usotsuke!* – Mincinosule!

un gât de fată. Tendoanele îi erau întinse la maximum, tremurând, iar venele îi pulsau, izbindu-se de dinții subțiri ai metalului. Timpul încetinise și fiecare moment se desfășura într-un viitor plin de infinite posibilități. Ar fi fost atât de ușor. Să-i tai beregata și să-i văd sângele roșu țâșnind și împroșcând asfaltul, secându-i viața de nimic din trupul acela de nimic. Sau să-i dau drumul. Să las gândacul ăsta jalnic să plece. Nu prea conta ce alegeam să fac. Am apăsat lama cuțitului un pic mai tare. Oare câtă presiune mai suporta? Dacă ați examinat vreodată celulele pielii sub microscop, la vreo oră de biologie, veți înțelege cum anume lama zimțată a cuțitului poate să destrame celulele până începe să picure sânge. M-am gândit la înmormântarea mea din ziua următoare și cum acesta ar fi un mod bun de a-i pune capăt. Să le dau un cadavru adevărat. Nu al meu.

Daisuke a început să geamă. Stătea cu ochii închiși, dar gura îi atârna moale și fața lui părea relaxată, oricât de ciudat ar fi părut. O picătură mică de salivă i se prelingea din colțul buzelor crăpate. Părea să zâmbească.

Pumnul meu, ținând strâns cuțitul, părea să fie pus pe treburi mari și îmi simțeam brațul tare și puternic. Îmi plăcea asta. Așa cum stăteam acolo, păream înghețați în timp, eu și Daisuke-kun, iar viitorul îmi aparținea. Indiferent ce alegeam să fac, în acest moment Daisuke era al meu, viitorul lui era al meu. Era un sentiment ciudat, care îți dădea fiori și crea o relație de prea mare apropiere între noi: dacă l-aș fi omorât acum, am fi fost legați pentru toată viața, pentru totdeauna, astfel încât l-am eliberat. S-a prăbușit la picioarele mele.

Mi-am privit mâinile de parcă ar fi fost ale altcuiva. Câteva șuvițe din părul lui dezgustător îmi rămăseseră lipite de degete, cu tot cu bobițele albe ale rădăcinilor. M-am șters de fustă.

— Pleacă de-aici, am zis. Du-te acasă.

Daisuke s-a ridicat încet în picioare, scuturându-și genunchii.

— Ar fi trebuit s-o faci pur și simplu, mi-a zis.

Cuvintele lui m-au surprins.

— Să fac ce? am întrebat, prostește.

S-a lăsat pe vine și a început să-și pună încet cărțile risipite pe asfalt înapoi în ghiozdan.

— Să mă tai, a zis, uitându-se în sus la mine și clipind. Să-mi tai gâtul. Vreau să mor.

— Chiar vrei? am întrebat.

A dat din cap.

— Bineînțeles, mi-a spus, apoi și-a strâns mai departe hârtiile.

L-am urmărit o vreme. Îmi părea rău pentru el, fiindcă știam ce vrea să spună și aproape că îmi venea să mă ofer din nou s-o fac, dar trecuse momentul. Ei bine...

— Îmi pare rău, am zis.

— Nu-i nimic, a murmurat, clătinând din cap.

L-am urmărit în continuare încă o vreme în timp ce se târa pe jos în genunchi, căutându-și creioanele pe sub tonomat. Îmi venea să-l ajut, dar m-am întors și am plecat. Nu m-am uitat înapoi. Nu mi-era teamă că o să povestească cuiva. Știa el mai bine, așa cum știam și eu. Am mers tot drumul până la gară, unde aveau tonomate mai bune, și i-am cumpărat tatălui meu un pachet de Short Hopes – asta era singura marcă de țigări pe care i-aș fi cumpărat-o datorită numelui („Speranțe mărunte"), apoi mi-am cumpărat și mie o cutie de Pulpy de la tonomatul de sucuri. E un soi de suc de portocale cu bucăți consistente de pulpă, pe care îmi place să le strivesc între dinți.

4.

Înmormântarea mea a fost frumoasă și cât se poate de reală. Toți copiii din clasa mea purtau banderole negre pe braț și îmi ridicaseră un altar pe bancă, cu o lumânare și un bețigaș parfumat și fotografia mea de la școală mărită, înrămată și decorată cu panglici negre și albe. Unul câte unul, dușmanii mei treceau pe la bancă ca să-și prezinte omagiile, lăsând o floare albă de hârtie în fața pozei mele, în timp ce restul colegilor stăteau fiecare în banca lui, cu mâinile încrucișate și ochii coborâți în podea. Poate că se chinuiau să nu izbucnească în râs, dar nu cred. Atmosfera era foarte solemnă și îți dădea sentimentul că are loc o comemorare adevărată. Daisuke-kun era palid în clipa în care i-a venit rândul să se ridice, însă a făcut-o oricum, și-a depus floarea și s-a înclinat adânc, iar eu aproape că m-am simțit mândră de el, lucru care știu că sună cam pervers, dar mă gândesc că poate ajungi să te simți un pic atașat de oamenii pe care i-ai torturat și al căror viitor ți-a aparținut.

Cât timp au făcut asta, Ugawa Sensei a intonat un imn budist. Pe moment nu l-am recunoscut, pentru că eu crescusem în Sunnyvale și încă nu mă bucurasem de suficientă expunere la tradiția budistă, însă mai târziu, când l-am auzit din nou la templul bătrânei mele Jiko, am întrebat ce e cu el. Ea mi-a povestit că se numea *Maka Hanya Haramita Shingyo*[69], care înseamnă ceva de genul „Cea mai tare supersutră a înțelepciunii inimii". Singura parte pe care mi-o amintesc sună cam așa: *Shiki fu i ku, ku fu i shiki*[70].

E destul de abstract. Bătrâna Jiko a încercat să-mi explice cuvintele și nu știu dacă am înțeles corect sau nu, dar, din câte cred, înseamnă că nimic în lume nu este solid sau real, pentru că nimic nu este permanent, și toate lucrurile –copacii, animalele, pietrele, munții, râurile și chiar eu sau tu – nu fac decât să plutească pur și simplu pentru moment. Cred că e adevărat și foarte liniștitor să știi asta, și-mi doresc să fi înțeles lucrul acesta la înmormântarea mea, în timp ce Ugawa Sensei cânta imnul care ar fi însemnat o mare mângâiere pentru mine, dar desigur că n-a însemnat nimic, pentru că sutrele sunt rostite într-o limbă ieșită din uz, pe care n-o mai înțelege nimeni, decât dacă ești ca bătrâna Jiko și asta e practic meseria ta. Dar, de fapt, nu prea contează, pentru că și dacă nu poți înțelege cu exactitate cuvintele, știi că sunt frumoase și profunde, iar vocea lui Ugawa Sensei, care era de obicei atât de bolborosită și neplăcută, devenise dintr-odată blândă, tristă și tandră și cânta cu sentiment, ca și cum intențiile i-ar fi fost adevărate. Când s-a dus la banca mea să-mi ofere o floare, expresia de pe chipul său m-a făcut să vreau să plâng, pentru că era atât de zdruncinată și plină de o tristețe aparte, numai a lui. De câteva ori am și plâns, de fapt – atunci când mi-am văzut fotografia împodobită cu panglici negre și albe și când am văzut cât de respectuoși erau colegii mei de clasă față de mine, cu capetele lor plecate și florile lor de hârtie. Trebuie să se fi adunat cu toți în cluburile de după orele de școală ca să confecționeze florile și să-mi decoreze fotografia. Erau foarte demni și serioși. Aproape că îi iubeam.

69. Un text esențial în curentul budist Mahāyāna.
70. Forma este vid și vidul este formă.

5.

Nu m-am dus la şcoală în ziua aceea, astfel încât nu am luat parte propriu-zis la înmormântarea mea. Dar am avut ocazia să o văd mai târziu. După întâlnirea cu Daisuke, m-am dus acasă, i-am dat tatei ţigările şi m-am băgat în pat. Când a ajuns mama acasă în seara aceea, m-am forţat să vomit pe podeaua băii şi i-am zis că îmi e rău, iar în dimineaţa următoare am vomitat din nou, ca să mă asigur că am fost convingătoare, şi pentru că era ultima zi de şcoală înainte de vacanţa de vară, m-a lăsat să stau acasă. Eram foarte bucuroasă, gândindu-mă că am scăpat de toată tărăşenia, dar în seara aceea am primit un e-mail anonim, intitulat „Moartea tragică şi prematură a elevei transferate Nao Yasutani". În e-mail era un link către un website unde fusese încărcat un video clip. Cineva făcuse un filmuleţ cu înmormântarea mea cu telefonul *keitai* şi îl postase pe internet, iar în următoarele câteva ore, am urmărit cum creştea numărul celor care-l vedeau. Nu ştiu cine se uita la el, însă clipul înregistra sute şi mii de vizionări, dobândind notorietate. Ciudat, dar mă simţeam aproape mândră. Era destul de mişto să fii popular.

6.

Tocmai mi-am amintit ultimele versuri din „Sutra Inimii", care sună în felul următor:

gaté gaté, para gaté,
parasam gaté, boji sowa ka...

Cuvintele sunt de fapt într-o limbă indiană veche[71], nici măcar în japoneză, dar Jiko mi-a spus că înseamnă ceva de genul ăsta:

dus, dus, dus în lumea de dincolo,
dus pe de-a-ntregul în lumea de dincolo, în trezie, ura...

71. Sanscrită.

Mă tot gândesc la Jiko și cât de ușurată va fi când toate ființele simțitoare, chiar și colegii mei de clasă idioți și înfiorători, se vor trezi în lumină și vor pleca mai departe, astfel încât să se poată și ea odihni în sfârșit. Trebuie să fie atât de obosită.

Partea a II-a

În realitate, fiecare cititor este, când citește, propriul său lector. Lucrarea scriitorului nu este decât un fel de instrument optic pe care-l oferă cititorului, spre a-i da posibilitatea să descopere ceea ce, fără această carte, n-ar fi văzut poate în sine însuși. Recunoașterea de către cititor, în el însuși, a ceea ce spune cartea constituie o dovadă a adevărului ei.

Marcel Proust, *Timpul regăsit*

Ruth

1.

Imaginea de pe ecran înfățișează un bărbat de treizeci și ceva – patruzeci de ani, poate de vreo patruzeci, care stă dinaintea unui câmp cu resturi de pe urma tsunami-ului, ce se întinde până la mari depărtări, cât de departe poate să vadă ochiul camerei de filmat. Omul poartă pe față o mască albă de hârtie, dar și-a tras-o în jos, sub bărbie, ca să poată vorbi cu reporterul. Poartă niște pantaloni de trening jerpeliți, mănuși de lucru, o geacă închisă cu fermoar, bocanci. Ridică mâna arătând spre dezastrul din spatele lui.

— E ca un vis, spune. Un vis oribil. Tot încerc să mă trezesc. Am senzația că, dacă mă trezesc, fiica mea se va întoarce.

Are o voce plată și vorbește în propoziții scurte.

— Am pierdut totul. Pe fiica mea, fiul meu, soția mea, mama mea. Casa noastră, vecinii. Tot orașul.

Dreptunghiul din josul ecranului dă numele bărbatului: *T. Nojima, muncitor la salubrizare, districtul O..., prefectura Miyagi.*

Crainicul vorbește către cameră, cu vocea înăbușită de masca de pe față. Explică faptul că în clipa aceea stau în locul unde fusese casa domnului Nojima. Dezastrul este absolut, dar ceea ce nu poate surprinde camera de filmat este duhoarea de-acolo. Crainicul își trage masca în jos. Mirosul, explică el, este insuportabil, o duhoare înecăcioasă de pește și carne putrezită, de sub dărâmături. Domnul Nojima o caută pe fiica lui de șase ani. Are puține speranțe să o găsească în viață. Se uită după rucsacul pe care îl purta în dimineața zilei de 11 martie, când a lovit tsunami-ul.

— E roşu, spune domnul Nojima. Are o imagine cu Hello Kitty pe el. De abia i-l cumpărasem. Trebuia să înceapă anul şcolar şi era foarte mândră de el. Îl purta prin casă. Urma să intre în clasa I.

Nojima şi fiica lui erau acasă, în bucătărie, când zidul de apă neagră şi resturi le-a izbit casa. În câteva secunde, Nojima s-a trezit izbit de tavan, iar fiica lui a dispărut. Credea că o să se înece acolo, dar în mod miraculos, casa a fost smulsă din temelii, chiar în momentul în care tavanul a cedat, iar el a fost propulsat la etaj, în dormitor, unde soţia lui stătea ghemuită într-un colţ, ţinându-l în braţe pe fiul lor, abia un bebeluş.

— Am încercat s-o prind de mână, spune el. Aproape că reuşisem, dar apoi casa s-a înclinat şi s-a rupt în două.

Soţia şi fiul lui au fost târâţi de puhoi. A crezut că încă îi poate ajunge. A reuşit să se agaţe de acoperişul unei clădiri de beton care trecea pe lângă el. Îşi putea vedea în continuare soţia în colţul dormitorului plutitor, ţinând copilul, dar apele o târau din ce în ce mai departe. A strigat-o. Mugetul apelor şi al ruinelor care se prăbuşeau era asurzitor.

— Era foarte puternic, dar cred că m-a auzit. S-a uitat la mine. Avea ochii măriţi, însă nu a scos nici măcar un singur ţipăt. Nu voia să sperie copilul. A continuat să se uite la mine până în ultima clipă.

Bărbatul îşi scutură capul ca şi cum ar vrea să şteargă amintirea celor întâmplate mai departe. Se uită în zare de-a lungul câmpului plin de resturi – case făcute ţăndări şi maşini boţite, cărămizi din beton şi rotocoale de sârmă încurcată, bărci, bucăţi de mobilă, electrocasnice zdrobite, ţigle de acoperiş, haine, obiecte –, o groapă de gunoi înspăimântătoare, adâncă de câţiva metri. Se uită la picioarele lui, împingând cu vârful bocancului o bucată de material plină de noroi.

— Probabil că nu o să-mi mai găsesc niciodată familia, spune. Mi-am pierdut speranţa că voi putea măcar să-i îngrop cum se cuvine. Dar dacă aş putea să găsesc ceva, un singur lucru care i-a aparţinut fiicei mele, aş fi în stare să mă împac cu gândul şi să plec din locul ăsta.

Înghite cu greutate şi apoi ia o gură mare de aer.

— Viaţa aceea, împreună cu familia mea, este visul, spune el, arătând spre peisajul în ruină. Asta este realitatea. S-a dus totul. Trebuie să ne trezim şi să înţelegem asta.

2.

În zilele de după cutremur și tsunami, Ruth stătea în fața calculatorului ei, pescuind pe internet vești despre prieteni și familie. În câteva zile, primise confirmarea că mai mulți dintre cunoscuții ei erau în siguranță, dar îi era imposibil să nu se mai uite. Imaginile care curgeau dinspre Japonia o hipnotizaseră. La câteva ore, era lansat încă un reportaj înfiorător și îl urmărea o dată și încă o dată, studia valul în timp ce se ridica deasupra digurilor, purtând cu sine vapoare pe străzile orașului, smulgând din drum mașini și camioane și depozitându-le pe acoperișurile clădirilor. Privea orașe întregi doborâte și măturate în câteva momente, fiind conștientă că, în timp ce aceste momente fuseseră capturate de camere de filmat, atât de multe altele trecuseră pur și simplu neobservate.

Majoritatea clipurilor erau filmate de oameni în stare de panică pe telefoanele mobile, din vârful dealurilor sau de pe clădiri înalte, astfel încât calitatea imaginilor era aleatorie, ca și cum acești directori de imagine nu-și dăduseră seama că filmează, dar știau că momentul este critic, așa că își porniseră telefoanele și le ținuseră ridicate în direcția valului pe cale să vină. Uneori o imagine devenea brusc încețoșată și tremurată, în timp ce omul care filma o lua la goană spre zone mai înalte. Alteori, în colțuri și la marginea cadrelor, era surprinși oameni sau mașini micuțe în depărtare, fugind de zidul de apă neagră ce se apropia. Uneori oamenii păreau derutați. Alteori păreau că nici nu se grăbesc, ba chiar se întorc să se uite în urmă, fără să înțeleagă pericolul în care se aflau. Dar întotdeauna, în punctul cel mai avantajos al camerei, puteai să vezi cu câtă repeziciune se deplasa valul și cât de imens era. Oamenii ăia minusculi nu aveau nici o șansă, iar cei care se aflau în afara ecranelor știau asta. *Grăbiți-vă! Grăbiți-vă!* – strigau vocile lor lipsite de trup, din spatele camerelor. *Nu vă opriți! Fugiți! Ah, nu! Unde-i bunica? Ah, nu! Uite! Acolo! Ah, e îngrozitor! Grăbește-te! Fugi! Fugi!*

3.

În cele două săptămâni de după cutremur, tsunami și accidentul nuclear de la Fukushima, lățimea de bandă a mapamondului a fost invadată de imagini și reportaje din Japonia și, în acel scurt interval de timp, toată lumea era expertă în ceea ce privea riscurile expunerii la radiații, milisieverți, plăci tectonice și subducție. Dar apoi, răzmerița din Libia și tornada din Joplin au înlocuit cutremurul și norul de cuvinte-cheie a trecut la *revoluție*, *secetă* și *mase de aer instabile* pe măsură ce valul de informații din Japonia scădea. Din când în când mai apărea câte un articol în *The New York Times* despre Tepco și proasta gestionare a crizei nucleare sau despre guvern, care nu e în stare să acționeze și să-și protejeze cetățenii, dar asemenea știri nu mai ajungeau decât rareori pe prima pagină. Secțiunea dedicată afacerilor prezenta rapoarte sumbre despre costurile succesiunii de dezastre din Japonia, considerate cele mai ridicate din istorie, și previziuni funeste în privința viitorului economic al țării.

Când ajunge informația la jumătatea vieții? Rata sa de dezintegrare se corelează cu mediul în care este transmisă? Pixelii au nevoie de curent. Hârtia este instabilă în caz de foc sau de inundație. Literele gravate în piatră sunt ceva mai durabile, deși nu atât de ușor de distribuit, dar inerția poate fi un lucru bun. În orașele de pe coasta japoneză au fost găsite, pe dealuri, pietre cu înscrisuri vechi menite să prevină:

Nu vă construiți case dincolo de acest punct!

Unele dintre aceste semne de avertizare erau mai vechi de șase secole. Câteva fuseseră mutate din loc de tsunami, dar majoritatea rămăseseră în siguranță razei sale.

„Sunt glasurile strămoșilor noștri", zisese primarul unui oraș distrus de val. „Ne vorbeau de peste timp, dar noi n-am ascultat."

Oare rata de dezintegrare a informației se corelează cu dezintegrarea atenției? Este internetul unui soi de vortex temporal, care atrage poveștile pe orbita sa? În ce constă memoria vortexului? Cum măsurăm rata de decădere a mișcării sale?

Un val gigantic, aflat sub observație, se prăbușește în particule mărunte, fiecare dintre ele închizând în sine o poveste:

• un telefon mobil, sunând în adâncurile unui munte de noroi și resturi plutitoare;
• niște soldați în cerc, aplecându-se asupra unui corp pe care l-au identificat;
• un asistent medical îmbrăcat în costum împotriva radiațiilor, trecându-și bagheta magică pe deasupra feței neacoperite a unui copil care se zbate în brațele mamei sale;
• un șir de copilași așteptându-și în liniște rândul să fie testați.

Aceste imagini, acestea câteva minuscule reprezentându-le pe cele inimaginabil de multe, se rotesc și îmbătrânesc, degradându-se orbită cu orbită, pe măsură ce se apropie de centrul vortexului, spărgându-se încet în fragmente ascuțite ca lama și hârburi colorate intens. Ca niște confetti de plastic, sunt atrase în acalmia din centrul vortexului, pata de gunoi a istoriei și a timpului. Memoria vortexului constă în toate lucrurile pe care le-am uitat.

4.

Ruth își simțea mintea ca o pată de gunoi, un preș din pixeli nediferențiați, lâncezind fracturați.

Se lăsă pe spate în scaun, depărtându-se ecranul strălucitor, și închise ochii. Pixelii stăruiau, dansând în spatele pleoapelor ei în întuneric. Își petrecuse după-amiaza uitându-se la clipuri cu hărțuieli și manifestări de agresivitate pe YouTube și alte site-uri cu clipuri din America și din Japonia, dar filmul pe care îl căuta ea, „Moartea tragică și prematură a elevei transferate Nao Yasutani", care, din câte spunea Nao, fusese la un moment dat de notorietate, nu era de găsit.

Își frecă fața cu palmele, în sus și în jos, masându-și tâmplele și apăsându-și degetele pe orbitele ochilor. Se simțea de parcă ar fi încercat să o extragă pe această fată direct din ecranul strălucitor, pur și simplu cu forța voinței ei și cu fixitatea pupilelor. De ce o fi contând atât de mult? Dar conta. Avea nevoie să știe dacă Nao era moartă sau vie. Se afla în căutarea unui corp.

Se ridică și se întinse, apoi coborî la parter. Casa era pustie. Oliver primise o livrare masivă de puieți din specia *Metasequoia*, pe care îi planta într-o zonă defrișată din Neo-Eocen. Plecase devreme în dimineața aceea, fluierând melodia piticilor din *Albă-ca-Zăpada*. Hi-ho, Hi-ho. Nimic nu-l făcea mai fericit decât să planteze puieți. Motanul stătea pe verandă, așteptându-l să vină acasă.

Era patru și jumătate – timpul să se apuce de cină. Intrând în bucătărie, prinse mirosul putrid al ciripedelor moarte. Se simțea mai tare. O luă spre telefon, ridică receptorul și formă numărul lui Callie.

5.

— Gât-de-gâscă se numesc, zise Callie, examinând ciripedele de pe punga de congelator. *Pollicipes polymerus*. Ordinul *Pedunculata*. O specie oceanică gregară, nu chiar nativă, dar nu e ceva neobișnuit să fie descoperită pe resturile de pe urma unui val gigantic, plutind încoace de la mari depărtări.

Îi aruncă o privire lui Ruth, care încălzea apă pentru ceai în celălalt capăt al bucătăriei.

— Asta e punga pe care ai găsit-o în apropiere de casa lui Gudrun și a lui Horst?

Când vorbise cu Callie la telefon, nu menționase unde anume a găsit punga, dar ea oricum nu păruse prea surprinsă că o sunase și se oferise să vină imediat. Ba era ca și cum ar fi așteptat telefonul, însă, desigur, Callie știa să fie de ajutor. Studia biologia marină și era activistă pentru mediu, conducea programul de monitorizare a țărmului și făcea muncă voluntară pentru o agenție de protecție a mamiferelor marine. Își câștiga traiul ca naturalist pe imensele nave de croazieră care navigau pe apele adăpostite ale Pasajului Interior în drumul lor spre și dinspre Alaska.

— În măruntaiele bestiei..., spuse Callie. Oamenii ăia care vin în croazieră sunt cei la care trebuie să apelăm. Sunt cei care au resursele necesare ca să producă o schimbare.

Povestea deseori cum, la un moment dat, se afla pe puntea unei nave care trebuia să ajungă la Anchorage și le arăta pasagerilor entuziasmați un grup de balene cu cocoașă, în timp ce aceștia se

îngrămădiseră lângă balustradă, făcând poze și filmând. Un bărbat mai în vârstă rămăsese la oarecare depărtare de restul. Când Callie i-a oferit locul ei în dreptul balustradei ca să vadă mai bine, el a râs ironic: „Sunt doar niște balene".

Mai târziu în timpul croazierei, Callie a ținut o prelegere despre ordinul cetaceelor. Le-a arătat filme și a vorbit despre comunitățile lor complexe și despre comportamentul lor social, despre capcanele cu bule de aer ca metodă de vânătoare, despre ecolocalizare și diversitatea emoțiilor de care sunt capabile. Le-a pus înregistrări cu sunetele balenelor, păcăniturile pe care le scot și cântecele lor, ilustrându-le diferențele. Spre surpriza ei, bărbatul mai în vârstă era în public și asculta.

Mai târziu, au zărit încă un grup de balene, care se apropiase și mai tare de data asta, de parcă ar fi vrut să le ilustreze comportamentul balenelor la suprafață, oferindu-le un spectacol pe cinste: despărțeau apele, ieșeau pe jumătate din apă vertical, plesneau cu putere din coadă. Bărbatul în vârstă a urcat pe punte ca să le privească.

La sfârșitul croazierei, în vreme ce se apropiau de portul din Vancouver, bărbatul a căutat-o pe Callie și i-a dat un plic. „Pentru balenele dumitale", a zis. Când a vrut să-i mulțumească, a scuturat din cap și i-a zis: „Nu, te rog".

Au coborât de pe vapor, iar Callie a uitat de plic. Când a ajuns acasă, l-a găsit și l-a deschis. Înăuntru era un cec scris pe numele agenției ei de protejare a mamiferelor marine, în valoare de jumătate de milion de dolari. A crezut că era o glumă. Sau că a numărat aiurea zerourile. A trimis cecul la birou ca să fie încasat. Era valabil.

Cercetând lista de pasageri, a aflat că bărbatul locuia în Bethesda și l-a luat la întrebări. La început, omul a fost destul de reticent, dar în cele din urmă i-a explicat. Fusese pilot de bombardier, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, staționat în Insulele Aleutine. Aveau zboruri în fiecare zi, căutând ținte japoneze. Deseori, când nu puteau să localizeze nici un vas inamic sau condițiile meteorologice erau proaste, se vedeau nevoiți să-și abandoneze misiunea și să zboare înapoi la bază, dar aterizarea cu încărcătura explozivă era periculoasă, așa că scăpau de bombe aruncându-le în apă. Din cabina avionului, vedeau umbrele masive ale balenelor mișcându-se dincolo de suprafața apei. De acolo, de sus, balenele

păreau mici. Le foloseau ca să exerseze la țintă. „Era amuzant", i-a spus bărbatul lui Callie la telefon. „Ce știam noi?"

— Se hrănesc prin filtrare, zise Callie despre ciripide. Dar nu se pricep foarte bine să-și miște cirii, așa că se bazează pe mișcări bruște ale apei ca să-și obțină hrana. De asta preferă țărmuri mai expuse decât ale noastre.

— Ce sunt cirii? întrebă Ruth, punând două căni de ceai pe masă și turnând o a treia pentru Oliver, care tocmai se întorsese de la plantat copaci.

După ce și-a dat jos geaca și a agățat-o în cui, li s-a alăturat, cu motanul pe urme, aproape lipit de picioarele lui

— Salutări, spuse Callie, sorbind din ceai. Cirii sunt brațele și picioarele ciripedelor. Sunt ca niște cârcei ușori ca pana, de care se folosesc pentru a atrage planctonul.

— Eu nu văd nici un fel de cârcei ca niște pene, zise Ruth.

Nu-i plăceau ciripedele. Erau urâte și îi dădeau fiori.

— Nu și-i întind decât atunci când sunt sub apă, explică Oliver, strângându-și degetele înroșite în jurul căniii calde. Și, oricum, astea de aici sunt moarte.

Ruth inspectă ciripedele, care arătau cam la fel ca atunci când fuseseră vii. Stăteau atașate de punga de congelator prin niște codițe dure și gumoase, acoperite cu mici protuberanțe. La capătul liber al fiecărei codițe, se vedea un ciorchine alb, solid, de scoici lamelare, cum sunt unghiile. Callie își folosi vârful pixului ca să arate spre una dintre codițele elastice. Pesto sări pe blatul de bucătărie ca să se uite.

— Ăsta e piciorul sau pedunculul, spuse ea. Iar partea asta tare și albă este *capitulum* sau capul.

Motanul adulmecă ciripedele, iar Ruth îl îndepărtă.

— Au și față? întrebă ea.

— Nu chiar, zise Callie. Dar au o parte dorsală, care stă în sus, și o parte ventrală, care se află jos.

Scoase o cutiuță de plastic din buzunarul vestei ei de pescuit și o deschise. Înăuntru era o colecție întreagă de instrumente pentru investigații criminalistice: un bisturiu, o pereche de pense, forceps, foarfeci, o mică riglă. Alese dintre ciripede pe cea mai mare și folosi bisturiul să taie cu grijă între peretele pungii și baza pedunculului

ei. Eliberă creatura și o așează pe blatul de bucătărie, în fața ei. Scoase rigla și o măsură din cap până-n picioare.

— Poți să-ți dai seama ce vârstă are? întrebă Oliver.

— Greu de zis. Ating maturitatea sexuală la un an și maturitatea deplină la cinci. Pot să trăiască în jur de douăzeci de ani sau chiar mai mult. Individul ăsta, sau individa – de fapt, nu prea contează, pentru că sunt hermafrodiți –, este un adult matur. Pot crește până la douăzeci de centimetri, sau opt inchi în lungime, dar ăsta de-aici are puțin peste șapte centimetri, ceea ce sugerează că avem o colonie destul de tânără sau condițiile de dezvoltare n-au fost prea grozave, dacă nu amândouă. Hei, Oliver, pot să testez microscopul de pe iPhoneul tău?

Oliver își făcuse de curând unele adaptări la telefon, atașându-i cu superglue de carcasă niște mici lentile digitale 45X de microscop. Cumva, Callie părea să știe și despre asta. Abia se întorsese pe insulă. Cum putea să știe? Aștepta cu mâna întinsă, așa că Oliver activă modificările pe telefon și deschise aplicația, apoi i-l dădu. Aplicația făcu să se aprindă luminile iPhoneului în clipa în care Callie îndreptă lentilele spre capul creaturii. Pe micul ecran apăru imaginea în prim-plan.

— E formidabil, spuse ea. Vezi discurile astea calcaroase?

Ruth se uită peste umărul ei la ecranul mic. Discurile arătau ca niște unghii de la picioarele unei reptile preistorice.

— Când sunt secretate prima dată, au un aspect lucios, sidefiu, însă apoi, treptat, se zgârie și devin opace de la loviturile valurilor.

— La fel ca noi, spuse Ruth, lăsându-se pe spate.

— Exact, încuviință Callie. Prin urmare, ăsta e un alt indiciu în privința vârstei. Una peste alta, aș zice că această colonie a plutit în ocean cel puțin câțiva ani, poate mai mulți, vreo trei-patru.

— Trei ani – asta înseamnă înainte de tsunami, spuse Oliver.

— Ei bine, după cum ziceam, e greu să-ți dai seama cu mai multă precizie de atât. Dar pare puțin probabil să ajungă resturi de la tsunami pe plaja noastră atât de devreme. Suntem destul de adăpostiți aici și cam departe.

Stinse lumina microscopului, admirându-i lentilele.

— Cum le-ai atașat?

În timp ce Oliver îi explica, Ruth apucă între degete ciripeda retezată și o examină. Noile informații nu-i sprijineau mai deloc

teoria cu tsunami-ul. Poate că Muriel avea dreptate până la urmă. Poate că punga de congelator fusese aruncată de pe un vapor, deși Nao nu părea genul care să plece într-o croazieră spre Alaska. Poate că o aruncase în mare, ca un mesaj într-o sticlă, înainte de tsunami, sau poate că o ținuse în buzunar, împreună cu pietrele, când se afundase în apele oceanului și se înecase. Toate acestea erau explicații posibile, dar nici una dintre ele nu i se părea adevărată. Lui Ruth nu-i plăcuseră ciripedele nici la început, însă acum le detesta de-a dreptul pentru că nu reușeau să ofere dovada pe care o căuta ea.

— De ce le zice gât-de-gâscă? întrebă ea. Nu aduc nicicum cu gâștele.

Callie îi înapoiase iPhoneul lui Oliver și își strângea trusa.

— De fapt, există o asemănare. Există un soi de gâște, numite gâște-călugărițe, cu gât lung și negru și cap alb. Micii noștri prieteni de-aici au fost numiți după această specie de gâscă. Oamenii găseau pe vremuri ciripedele atașate de câte o bucată de lemn plutitor și se gândeau că trebuie să fie o creangă din vreun copac plin cu ciripede. Credeau că aceste *capitula* erau ouăle pe care gâștele-călugărițe le depuneau și le cloceau în copac. Un raționament bazat pe presupuneri cât de se poate de rezonabile, însă cu totul greșite, desigur.

— Presupunerile sunt de tot rahatul, zise Ruth.

Așează creatura înapoi pe blatul de bucătărie, iar Pesto, care de-abia aștepta, o șterpeli și fugi cu ea. O purtă până în mijlocul podelei și îi dădu drumul, apoi o adulmecă încă o dată și se strâmbă. Ar fi fost sub demnitatea lui să mănânce ceva deja mort.

— Sunt considerate o delicatesă în Spania, spuse Callie. Pedunculul este deosebit de fraged. Îl fierbi câteva minute, îl cureți de pieliță, îl apuci de cochilie, îl bagi în gură și... hop! (Imită toate gesturile, reproducând sunetul din buze.) Carnea alunecă pur și simplu afară din cochilie. Muiată în puțin mujdei de usturoi și lămâie... o bunătate!

Era aproape ora șase și deja se întunecase afară. Ruth luă o lanternă și o conduseră pe Callie până la camioneta ei. Uitându-se în sus, observă că norii se risipiseră și o lună plină lumina cerul. În lumina lunii, printre vârfurile copacilor se întrețeseau fuioare

palide de ceață, dar dedesubt, crengile cedrilor erau întunecate și grele după ploaia care căzuse toată ziua. Raza lanternei ei surprinse o formă printre crăci.

— Hei, tu ești, cioară de junglă? întrebă Callie.

Îndreptându-și lumina în direcția ei, Ruth scoase la iveală luciul penelor negre și licărirea unui ochi negru ca noaptea.

— Muriel, zise ea, de parcă acesta ar fi fost răspunsul la întrebarea lui Callie.

Callie începu să râdă.

— Bineînțeles, zise ea. Dar toată lumea vorbește despre asta. Nativiștii noștri locali deja fierb de supărare.

— De ce?

— De ce crezi? spuse Callie. Specii invazive. Exotice. Limacși negri. Mătura-verde, mure de Himalaya și acum cioara de junglă? (Se întoarse spre Oliver.) Apropo de specii exotice, cum mai merge războiul cu acordul ăla?

Oliver se strâmbă. Spațiul dedicat proiectului Neo-Eocen, unde planta pădurea care urma să schimbe climatul, fusese defrișat de o companie forestieră, apoi plasat sub un acord care stipula ca orice tentativă de reîmpădurire să se limiteze la specii native încă existente în acea zonă geoclimatică. Copacii lui erau considerați exotici și, prin urmare, violau acordul. Nici Oliver, nici prietenul lui botanist care deținea proprietatea nu fuseseră conștienți de asta.

— Nu prea bine, zise el. Deținătorul respectivului acord vrea să încetez cu plantarea copacilor, dar eu susțin că, având în vedere schimbarea climatică iminentă, trebuie să redefinim radical termenul „nativ" și să-i extindem aria, astfel încât să cuprindă specii native anterioare și chiar preistorice. Semantică pură, continuă el cu un aer descurajat, o tâmpenie.

De parcă ar fi fost de acord, cioara de junglă scoase un croncănit aspru și Callie izbucni în râs.

— Vezi? zise ea. Se aclimatizează. Să nu fii surprins dacă insula noastră xenofobă dă buzna la tine în grădină, înarmată cu plase și torțe cu kerosen.

Ruth își ridică privirea spre copac, urmărind profilul ciorii în întuneric.

— Ai auzit? strigă ea. Ai face bine să te păzești.

Cioara bătu din aripi şi ţopăi de-a lungul crăcii, scuturând picăturile de ploaie drept în capul lui Callie.

— Hei, zise Callie, ştergându-şi apa de pe faţă. Încetează. Sunt de partea ta. Se întoarse spre Ruth: sunt foarte deştepte. Ştiai că...

Ruth ridică o mână:

— Ştiu, zise ea, dar Callie continuă oricum.

— ...că la noţiunea Sliammon sunt considerate, mitologic, strămoaşele-magiciene care pot să-şi schimbe forma şi să devină oameni?

— Nu mai spune, răspunse Ruth.

Callie rânji.

— Trebuie să o pui pe Muriel să-ţi povestească odată...

6.

În noaptea aceea, Ruth citi cu voce tare porţia zilnică din jurnal. Pesto stătea întins pe burta lui Oliver, torcând, în timp ce Oliver se uita fix în tavan, mângâind pisica pe creştet. Citi partea despre înmormântarea lui Nao şi filmuleţul care ajunsese pe internet.

dus, dus, dus în lumea de dincolo,
dus pe de-a-ntregul în lumea de dincolo

Toată povestea cu hărţuiala îl supărase pe Oliver.

— Detest chestia asta, spuse el. Cum a putut şcoala să permită să se petreacă asemenea lucruri? Cum a putut profesorul ăla să participe?

Ruth nu avea nici un răspuns. Pesto se oprise din tors şi se uita neliniştit la Oliver.

— Dar, desigur, are sens, continuă Oliver sumbru. Trăim într-o cultură a hărţuielii. Politicieni, corporaţii, bănci, armată. Toţii golanii şi toţi escrocii. Fură, torturează oameni, concep legile astea demente şi dau mereu tonul.

Ruth îşi strecură mâna între pernă şi capul lui şi începu să-i maseze ceafa. Pisica întinse o labă şi i-o aşeză pe bărbie.

— Uită-te la Guantánamo, spuse el. Uită-te la Abu Ghraib. America e rea, dar nici Canada nu-i mai brează. Oameni care merg înainte respectând programul, prea speriaţi ca să mai deschidă

gura. Uită-te la Tar Sands. La fel ca Tepco. Doamne, ce detest chestiile astea.

Se întoarse pe-o parte, rostogolind pisica pe saltea. Pesto sări din pat și plecă.

După ce adormi Oliver, Ruth se ridică și se duse la fereastră. Undeva acolo, cioara stătea cocoțată în vârful crengilor. Cioara lor crepusculară. Nu putea s-o vadă, dar îi plăcea ideea unei ciori negre care stătea ascunsă în umbră. Se întreba dacă între timp reușise să se împrietenească cu corbii. Apoi se strecură înapoi în pat și adormi.

În noaptea aceea, ea a avut cel de-al doilea vis cu călugărița. Era același templu. Aceeași cameră întunecată cu ușile de hârtie găurite, aceeași călugăriță bătrână, învești mântată în haine lungi și negre, șezând pe podea la măsuță. Afară, aceeași lună licărea blând asupra grădinii, doar că acum, în depărtare, dincolo de poarta grădinii, Ruth putea să desluș easc ă printre umbre conturul unui cimitir, siluetele neregulate ale stupelor și pietrelor de morminte, clare pe fundalul cerului palid al nopții.

În cameră, strălucirea aspră și rece a computerului lumina chipul bătrânei călugărițe, făcând-o să arate sfrijită, bolnavă. Bătrâna ridică privirea de la ecran. Purta ochelarii negri care semănau atât de bine cu cei pe care îi avea Ruth. Și-i scoase și se frecă la ochii obosiți, apoi o observă pe Ruth. Desfășurându-și larg mâneca neagră ca o aripă, clătină din cap și o strigă să vină mai aproape, iar în clipa aceea Ruth se văzu stând alături de ea. Călugărița îi întinse ochelarii și Ruth, dându-și seama că și-i uitase pe ai ei pe noptieră, îi luă. Știa că trebuie să și-i pună la ochi. Clipi. Lentilele erau groase și de nepătruns. Ochii ei aveau nevoie de câteva momente ca să se adapteze.

Nu, n-avea să meargă. Lentilele călugăriței erau prea groase și prea tari, demontau și murdăreau întreaga lume cu care era obișnuită. Intră în panică. Încercă să-și dea jos ochelarii, dar se înțepeniseră acolo și, pe măsură ce se lupta, murdăria acelei lumi începu să o absoarbă, învolburându-se și vuind ca o vijelie, aruncând-o înapoi într-un loc sau într-o stare amorfă, pentru care nu găsea cuvinte. Cum să o descrie? Nu era un loc, ci un sentiment, al neființei, brusc, întunecat, preuman, care o umplea cu asemenea spaimă

primordială, încât începu să țipe și își duse mâinile la față, doar ca să descopere că nu mai avea una. Nu era nimic acolo. Nici mâini, nici față, nici ochi, nici ochelari, nici Ruth, deloc. Nimic, în afara unei vaste și deșarte absențe.

Țipă, dar nu ieși nici un sunet. Se zbătu în vastitatea aceea, aruncându-se într-o direcție pe care o simțea ca fiind *înainte* sau chiar *prin*, dar fără o față nu exista nici înainte, nici înapoi. Nici sus, nici jos. Nici trecut, nici viitor. Nu exista decât *asta* – această senzație eternă de amestec și dizolvare în ceva imposibil de numit, care continua și continua în toate direcțiile, pentru totdeauna.

Apoi simți ceva, o atingere ușoară ca pana, și auzi ceva ce suna ca un chicotit, apoi un pocnet din degete, după care, într-o clipită, teroarea întunecată dispăru, fiind înlocuită cu o stare de liniște desăvârșită și bună dispoziție. Nu că ar fi avut un corp cu care să o simtă, ochi să vadă sau urechi să audă, dar cumva trăia toate aceste senzații. Era ca și cum ar fi fost legănată pe brațele timpului însuși, rămânând suspendată în această stare de grație pentru o eternitate sau două. Când se trezi, în lumina insipidă a unei raze de iarnă răzbătând printre bețele de bambus din fața ferestrei, se simțea ciudat de împăcată și foarte odihnită.

Nao

1.

Ați auzit vreodată de „cingătoarea de metal“[72]? E o expresie de care știe toată lumea în Japonia, dar de care nimeni n-a auzit vreodată în Sunnyvale. Știu pentru că am întrebat-o pe Kayla. Probabil că americanii nu au așa ceva. Nici eu n-am știut ce înseamnă înainte să ne mutăm la Tokyo.

„Cingătoarea de metal“ este ceva ce te cuprinde în toiul nopții, când te trezești și descoperi că nu poți să te miști, ca și cum un spirit malefic, înfiorător de obez, stă așezat pe pieptul tău. E din cale-afară de înspăimântător. După incidentul cu Expresul Chuo, mă trezeam uneori și mă gândeam că tata stătea pe pieptul meu și, dacă stătea acolo, însemna că e o stafie și, prin urmare, e mort, dar apoi îl auzeam sforăind în cealaltă parte a camerei și îmi dădeam seama că trebuie să fie „cingătoarea de metal“. Deschizi ochii și te holbezi în întuneric. Auzi voci care sună ca niște demoni supărați, dar nu poți să vorbești sau să scoți vreun zgomot. Uneori, în timp ce stai întins acolo, ai senzația că plutești.

Înainte de înmormântarea mea, aveam parte de cingătoarea de metal destul de des, dar apoi s-a oprit, probabil pentru că am devenit eu însămi o stafie. Mâncam și dormeam, îi scriam câte un e-mail Kaylei din când în când, dar știam că pe dinăuntru am murit, chiar dacă părinții mei nu observaseră.

Kayla și-a dat seama totuși. Aproape renunțaserăm să vorbim în timp real din cauza diferenței de fus orar. Tokyo este cu șaisprezece

72. *Kanashibari* (金縛り) – termen format din cuvintele „metal“ și „cingătoare“. Un soi de paralizie în timpul somnului.

ore înainte, ceea ce înseamnă că în Sunnyvale era zi, în timp ce aici e noapte și, din moment ce eu trăiam într-un apartament de două camere de mărimea șifonierului pe care îl avea Kayla, nu m-aș fi putut trezi la miezul nopții, să deschid computerul și să mă aștern la vorbă cu Kayla, așa că, în mare parte, ne rezumam amândouă la e-mailuri, lucru care mai mult ne punea bețe-n roate. Nu pot să sufăr e-mailul. Se mișcă atât de încet. Pe e-mail nu se întâmplă niciodată nimic acum. Întotdeauna mai încolo, motiv pentru care este atât de ușor să ți se facă lene și să-ți lași inboxul să se umple. Nu că al meu se mai umplea în zilele acelea, dar pe vremuri așa se întâmpla. Imediat după ce am plecat din Sunnyvale, toată lumea îmi scria în demență, ca să mă întrebe de Japonia, însă apoi tatei i-a luat câteva săptămâni să găsească o conexiune la internet și până atunci toți prietenii mei deveniseră mai preocupați de vacanțele lor de vară, după care a început școala, așa că m-au lăsat cu toții baltă.

O vreme am încercat să întrețin un blog. Profesorul meu din clasa a VIII-a din Sunnyvale, domnul Ames, îmi spusese că trebuie să încerc, ca să pot scrie despre impresiile pe care le am, să fac observații și să notez acolo toate chestiile interesante care mi se întâmplă în Japonia. Tata m-a ajutat să mi-l fac înainte să ne mutăm, se chema *The Future is Nao!* („Viitorul este Nao" sau *now*, care înseamnă *acum*), pentru că mă gândeam că viitorul meu în Japonia avea să fie o mare aventură în stil american. Cât de tâmpită puteam să fiu?

De fapt, n-am fost chiar atât de tâmpită până la urmă. În momentul acela aveam speranțe, lucru care acum pare cumva trist și curajos. Nu era vina mea că nu înțelesesem ce se întâmplă. Părinții mei nu fuseseră tocmai deschiși față de mine în privința motivelor pentru care plecam din California. Încercau să-și păstreze demnitatea și se prefăceau că totul este bine, astfel încât n-am știut că suntem faliți și șomeri decât în momentul în care am ajuns aici. Când am văzut dărăpănătura de apartament din Tokyo, am început să înțeleg și mi-am dat seama că n-o să am parte de o mare aventură și că, de fapt, nu prea puteam să vorbesc pe blog despre nimic care să nu mă facă să mă simt ca o luzăriță. Părinții mei erau jalnici, școala era oribilă, viitorul – de rahat. Despre ce să scriu?

„Mie și mamei mele ne face mare plăcere să ne bălăcim în apă caldă la baia publică."

„Azi la școală m-am distrat de minune jucând *kakurembo* cu noii mei prieteni. *Kakurembo* este ca v-ați ascunselea, iar eu sunt aia care se pune!"

„Tata a încercat să-și găsească o slujbă nouă ca inspector de șine pe linia Expresului Chuo."

Am continuat o vreme, făcând aceste însemnări vesele și pline de viață pe blogul meu *The Future is Nao!*, dar mă simțeam ca o escroacă. Și apoi, într-o zi, la câteva luni de la întoarcerea noastră, s-a întâmplat să-mi verific statisticile și am descoperit că în toată vremea aceea, de când îmi începusem blogul, n-a fost vizitat decât de douăsprezece persoane, cam un minut fiecare, și de fapt nu mai intrase nimeni de câteva săptămâni, așa că atunci m-am oprit. Nimic nu e mai trist decât spațiul virtual când te trezești că plutești la întâmplare, singur cuc, vorbind cu tine însuți.

Oricum, Kaylei nu i-a luat mult să se prindă că probabil devin o luzăriță și că nu mai e nici o scofală să fie prietena mea. Jur că până și pe internet oamenii emană un miros virtual, pe care alți oameni îl pot simți, deși nu-mi dau seama cum de e posibil. Nu-i un miros adevărat, cu molecule, receptori de feromoni și așa mai departe, dar e la fel de evident ca duhoarea transpirației de la subraț când ți-e frică sau senzația pe care o creezi atunci când ești sărac și n-ai pic de încredere în tine și nici lucruri drăguțe. Poate că e ceva în felul în care să ți se comportă pixelii, dar cu siguranță începeam să transmit impresii de genul ăsta, iar Kayla era în stare să mă adulmece de pe partea cealaltă a oceanului.

Kayla este cu totul opusul meu. Are o superîncredere în ea, foarte mulți bani și nu-i e frică de nimic. Chiar dacă n-am mai corespondat de ceva vreme și habar n-am la ce liceu s-a dus, sunt sută la sută convinsă că e cea mai cunoscută fată de-acolo, pentru că este genul care se va bucura mereu de cea mai mare popularitate, oriunde s-ar duce. Nici nu se gândește să fie pe locul doi – și așa era încă din clasa a II-a, când m-a ales dintre toți ceilalți copii și mi-a dat voie să stau alături de ea la masa de prânz. Acum că mă gândesc la asta, e un miracol că mi-a fost vreodată prietenă.

Lucrurile au început să se agraveze după ce i-am trimis o poză cu mine în noua uniformă de școală, iar ea mi-a răspuns cu un

e-mail superironic, care suna cam așa: „supertare uniforma! supermanga! tre sm trmiti 1 cs posa mambrac in scolarita jp de haloween!".

Pentru ea, noua mea viață era doar o repetiție cu costume[73], dar pentru mine era cu totul reală. Nu mai aveam nimic în comun. Nu puteam vorbi despre modă sau despre copiii de la școală, care dintre ei erau luzări, care dintre profesori ne plăceau și pe care îi detestam. Discuțiile și e-mailurile noastre nu duceau nicăieri, apoi a început să-i ia tot mai mult și mai mult să-mi răspundă și, după o vreme, pur și simplu a dispărut de-a binelea. Încercam să dau de ea online și îmi apărea tot timpul că nu e la calculator, deși știam că era ora la care ar fi trebuit să fie, și așa mi-am dat seama că mi-a blocat accesul și m-a scos din lista ei de prieteni.

Îi mai scriam din când în când câte un e-mail, dar nu răspundea aproape niciodată. După înmormântare, am încercat să-i împărtășesc sentimentele mele cu toată sinceritatea, să-i spun cât de mult uram școala și faptul că mă aflam în Japonia și cât de mult îmi lipsea Sunnyvale, dar tot nu i-aș fi putut povesti despre practicile *ijime*, despre tatăl meu sau despre întreaga situație, prin urmare, ca să fiu cinstită, n-avea nici ea prea multe informații de la care să pornească. Nu o pot învinovăți că n-a dat dovadă de înțelegere. Când în sfârșit mi-a răspuns, mi-a trimis doar un e-mail scurt și vesel, în care îmi explica limpede că n-o interesa persoana mea dacă aveam de gând să mă plâng atâta.

După asta, i-am trimis linkul către filmul cu înmormântarea mea: „Moartea tragică și prematură a elevei transferate Nao Yasutani". În mare parte am făcut-o ca s-o șochez, dar, după cum ziceam, eram destul de mândră de numărul vizionărilor înregistrate. Am tot așteptat un e-mail de la ea, dar n-a mai venit. Poate că așa se întâmplă când mori. Îți rămâne inboxul gol. La început crezi că nu-ți răspunde nimeni, apoi îți verifici conexiunea la internet, te asiguri că încă mai ai contul activ și, în cele din urmă, tragi concluzia că trebuie să fi murit.

Prin urmare, își poate da oricine seama de ce mă simțeam ca o stafie. Stafiile în Japonia sunt destul de „reale". Nu sunt de genul

73. *cosplay* (コスプレ) – preluat din engleză, format din termenii *costume* („costum"), și *play* („a juca"), înseamnă „a te costuma", în special într-unul dintre personajele favorite *manga* sau *anime* din cultura japoneză.

celor peste care dai în America, să se plimbe de acolo-colo îmbrăcate într-un cearșaf. În Japonia poartă chimonouri albe, au un păr lung și negru care le atârnă peste față și nu au picioare. De obicei sunt femei, pe bună dreptate supărate pentru că cineva le-a făcut ceva oribil. Uneori, dacă o persoană a fost tratată deosebit de rău, poate să devină chiar și o *ikisudama*[74], iar sufletul îi părăsește trupul adormit și se plimbă noaptea prin oraș făcând *tatari*[75] și așezându-se pe pieptul tuturor colegilor de clasă care au torturat-o, drept răzbunare. Ăsta era scopul meu în vacanța de vară. Să ajung o stafie vie.

Nu era chiar așa o nebunie, cum sună, pentru că bântuitul e ceva obișnuit în familia noastră, deși eu de-abia începeam să înțeleg asta. Tata se purta din ce în ce mai ciudat. Stătea în casă în timpul zilei, dar în fiecare noapte, după ce eu și mama adormeam, ieșea la plimbare. De ce se strecura afară din casă noaptea? Bântuia și el pe cineva? Se transforma într-un vampir sau un vârcolac? Avea o aventură amoroasă?

Stăteam trează în pat, cuprinsă de cingătoarea de metal, fără să fiu capabilă să mă mișc și mi-l imaginam în papucii lui de plastic jerpeliți, târșâindu-și picioarele pe străduțele întunecoase și întortocheate din *shitamachi*[76], prin cartierele Arakawa și Senju și prin vechile cartiere muncitorești Asakusa și Sumida, care erau pustii la ora aceea din noapte pentru că toată lumea dormea. După câteva ore, o sfârșea pe o bancă într-un parc de pe malul fluviului Sumida, unde un mic zid de beton ține copiii la depărtare, ferindu-i să cadă în apă, și mi-l închipuiam cum se reazemă de zid și urmărește cu privirea barja cu gunoaie plutind prin dreptul lui. Uneori aproape că îl puteam auzi cum vorbește cu pisicile vagaboande, strecurându-se printre gunoaie și umbre. Alteori se așeza într-un leagăn, fumând ultima țigară din pachetul de Short Hopes și încercând să-și dea seama de ce ar avea nevoie un corp viu ca să se scufunde. Când rămânea fără țigări, făcea cale întoarsă și se strecura în apartament. Întotdeauna auzeam țăcănitul broaștei de la ușă, pentru că îl așteptam. Arcul încuietorii rupea vraja. Nu puteam să mă mișc până nu o auzeam.

---

74. *Ikisudama* (生き魑魅) – o stafie vie.
75. *Tatari* (祟り) – atacuri ale spiritelor.
76. *Shitamachi* (下町) – centrul orașului.

2.

Într-o noapte, cam la o săptămână după înmormântarea mea, am avut un vis dement, cosmic, despre una dintre colegele mele de clasă, acea *sukeban* pe nume Reiko. Cred că am pomenit despre ea mai devreme. Era superdeșteaptă și populară, ca un soi de Kayla japoneză. Nu mă hărțuia niciodată direct și prin asta vreau să spun că nu mă ciupea, nu mă împingea și nu mă înțepa cu forfecuța ei. N-avea nevoie să facă asta, pentru că toți ceilalți copii stăteau la coadă să-i îndeplinească orice dorință. Nu trebuia decât să se uite la mine cu o expresie anume, ca și cum tocmai i-ar fi căzut ochii pe ceva demn de tot disprețul sau pe jumătate mort, iar prietenii ei se puneau imediat pe treabă. De cele mai multe ori nici nu se mai deranja să se uite, dar uneori i-am surprins privirea aceea în timp ce se întorcea fără grabă, iar ochiul ei era cel mai crud și mai gol lucru din lume.

Și despre asta era visul meu, despre ochiul ei crud, numai că era gigantic, mare cât cerul. Nu știu cum să explic. Era noapte și eu mă aflam în curtea școlii, cuprinsă de cingătoarea metalică și stând întinsă pe spate într-o cutie – sau poate că era un sicriu. Colegii mei se uitau în jos la mine și le luceau ochii ca ai animalelor dintr-o pădure întunecată. Apoi au început să clipească și, unul câte unul, să dispară, până când n-a mai rămas decât ochiul lui Reiko, uitându-se în jos la mine și emanând, ca un laser, o rază de lumină, numai că era o rază opusă luminii, pentru că era rece, neagră și goală. A crescut tot mai mare și mai mare, lăsându-se cu greutate asupra mea, împresurându-mă, pe mine și lumea întreagă cu tot ce există în ea, și singurul fel în care puteam să salvez lumea era să-mi înfig micul cuțit de bucătărie fix în pupila aceea, așa că asta am făcut. Am închis ochii și mi-am înfipt cuțitul în gaura aceea neagră, o dată și încă o dată, până când am simțit cum se sfâșie ceva. Un lichid gros, rece ca azotul, se scurgea încet din ruptura membranei. Știam că trebuie să mă dau la o parte, dar nu puteam să mă mișc, apoi sacul a plesnit și lichidul înghețat a început să curgă în valuri, și deja era prea târziu, știam că aveam să mor din cauza frigului, însă lumea era sigură de-acum, la adăpost de ochiul lui Reiko, mulțumită mie.

Zgomotul încuietoarei de la ușă m-a trezit. Era tata, întorcându-se din plimbarea lui nocturnă, și mi-am dat seama că visasem. Eram în iulie, nopțile se făcuseră calde și umede, dar tremuram așa de tare, că îmi clănțăneau dinții. M-am strâns singură în brațe, cu toată puterea, prefăcându-mă că dorm, până când l-am auzit pe tata intrând în dormitor și târându-se pe salteaua lui. Am așteptat, ascultând, până l-am auzit că adoarme. Mama dormea în liniște, dar tata scotea întotdeauna mici zgomote din buze, un soi de pu-pu-pu, trăgând aerul în piept și expirându-l. Când m-am convins că a adormit, m-am ridicat și am rămas în picioare, privindu-l o vreme. Ledul de la ecranul computerului din colțul camerei răspândea suficientă lumină ca să-i văd micul spațiu dintre buze și mă întrebam: oare ce s-ar fi întâmplat dacă îmi apăsam degetul mare în gaura aceea, dar n-am făcut-o. În schimb, am ieșit pe vârfuri în sufragerie.

Haina lui stătea agățată în cuier pe hol și mi-am aruncat-o pe umeri. Era o haină pe care o primise de la compania lui din Sunnyvale, o haină mișto, de calitate, cum au oamenii de la filmări, făcută din Gore-Tex, cu logoul companiei pe spate, iar el o purta cu un hanorac pe dedesubt, pe vremea când era un tip mișto și de calitate la rândul lui, înainte de costumele din poliester. Căptușeala moale și mătăsoasă păstrase căldura corpului său, dar pe pielea goală, mă făcea să tremur și mai tare. Mi-am strâns haina în jurul meu până m-am încălzit la loc.

M-am apropiat de ușile balconului nostru minuscul și mi-am sprijinit fruntea de geam. Nu aveam cine știe ce vedere de la balcon. Cartierul în care locuiam nu era decupat din imaginile cu Tokyo pe care le cunoaște mare parte din lume, cartiere rafinate și moderne precum Shinjuku sau Shibuya, cu zgârie-nori din beton și sticlă. Cartierul nostru arăta mai degrabă ca o mahala veche și aglomerată, cu blocuri mici și urâte, înghesuite toate pe o stradă strâmbă. De la balconul nostru nu puteam vedea decât ziduri și acoperișuri, țigle vechi de acoperiș, îmbinate în unghiuri ciudate. Ca o cârpăceală de planuri și suprafețe fără nici o legătură unele cu altele, așezate cumva în zigzag și legate la un loc de linii de telefon și cabluri electrice care făceau burți atârnând peste tot.

În timpul zilei se vedeau petice de cer, dar noaptea era beznă, cu excepția micilor bălțoace de lumină ale felinarele stradale, ale

farurilor de la taxiuri decupând clădirile sau ale razelor tremurătoare de la biciclete gâdilând zidurile. Era și foarte liniște. Puteai să auzi șobolanii cotrobăind prin gunoaie și râsul strident al animatoarelor în timp ce se întorceau acasă pe trei cărări de pe la baruri, împreună cu însoțitorii lor. Și îmi amintesc că era un întuneric profund și liniște în noaptea aceea, de parcă tot orașul fusese cuprins de cingătoarea metalică și simțise oroarea visului meu. Nimic nu se mișca, nici măcar umbra unei pisici.

Visul meu era atât de real. Poate că a doua zi aveam să aflu la știri că Reiko s-a spânzurat sau a fost omorâtă în timpul nopții. Oare va fi vina mea? Și atunci mi-a trecut prin cap că poate am devenit o *ikisudama* și, dacă nu devenisem încă, că aș fi putut s-o fac. Aș fi avut nevoie să exersez, dar vacanța de vară abia începuse și, oricum, ce altceva să fac cu timpul meu liber? Cu cât mă gândeam mai mult la ideea asta, cu atât mă atrăgea mai tare și în ziua următoare, apoi și în ziua de după, am tot ascultat la radio să aflu știri despre Reiko. Ba chiar l-am înghesuit într-un colț pe Daisuke ca să aflu dacă o văzuse. Daisuke și Reiko mergeau la aceleași cursuri de pregătire în timpul vacanței de vară. Majoritatea colegilor mei mergeau la cursuri de pregătire ca să învețe pentru examenele la liceu, pe care, la noi, trebuie să le dai în a doua jumătate a clasei a IX-a. Practic, dacă ești copil japonez, aceste examene îți decid viitorul și tot restul vieții, și chiar Viața de Apoi. Ce vreau să spun este că:

în funcție de liceul la care mergi, se va decide unde o să mergi la facultate,
în funcție de asta, se va decide la ce companie vei lucra,
în funcție de asta, câți bani vei face,
în funcție de asta, cu cine te vei căsători,
în funcție de asta, ce fel de copii vei avea și cum îi vei crește,
și unde vei trăi și unde vei muri,
și dacă copiii tăi vor avea suficienți bani să-ți ofere o înmormântare elegantă, cu preoți budiști performanți, care să oficieze adecvat riturile funerare, astfel încât să-ți asigure intrarea pe Tărâmul Pur,
și dacă nu, ce fel de stafie vei ajunge, poate una răzbunătoare și flămândă, al cărei destin va fi să bântuie oamenii, cerându-le socoteală pentru toate dorințele nesatisfăcute,

toate astea fiindcă ai picat examenele de admitere și n-ai intrat la un liceu bun.

Prin urmare, e evident de ce, dacă îți pasă de viața ta, școala pregătitoare e destul de importantă. Majoritatea colegilor mei de clasă și a familiilor lor o luau foarte în serios, dar părinții mei nu-și permiteau taxele în plus pe care le-ar fi avut de plătit și mie oricum nu-mi păsa. Vreau să spun, eram deja o stafie războinică, bântuindu-i pe cei vii, așa că nu conta prea mult dacă eram în viață sau eram moartă și, oricum, am crescut în Sunnyvale, așa că am altfel de atitudine față de lucrurile de genul ăsta. În sufletul meu, am rămas americancă, încă mai cred că mă bucur de propria voință și îmi pot controla propriul destin.

Dar ca să revenim la Daisuke, l-am înghesuit lângă tonomatele de sucuri și l-am îmbrâncit un pic, apoi l-am întrebat de Reiko, dacă s-a întâmplat ceva cu ea sau dacă a fost absentă, însă el mi-a zis că pare să fie în regulă și că a fost la școală în fiecare zi.

Am continuat hotărâtă cu întrebările. Poate că a luat vreo răceală ușoară de vară, am sugerat, ciupindu-l de braț, sau a făcut vreo alergie? Îi curgea nasul? Îi curgeau ochii?

Da, mi-a zis, acum că pomeneam despre asta, își aducea aminte că Reiko venise la școală cu un petic pe ochi în urmă cu câteva zile.

Am simțit cum mi se oprește inima și i-am dat drumul. Când? l-am întrebat eu și el a numărat zilele din urmă pe degete.

Luni, mi-a zis. A purtat peticul la școală luni.

Mi-am tras răsuflarea. Avusesem visul duminică noapte.

L-am lipit de tonomatul de suc și l-am făcut să-mi spună toată povestea. Mi-a zis că la început toată lumea a crezut că trebuie să aibă un urcior la ochi, lucru destul de scârbos, și unul dintre băieți chiar a îndrăznit să-i strige că e o *baikin*. Dar Reiko a început să râdă din toată inima și i-a zis că era vorba de un *cosplay* și ea se costumase în Jubei-chan, fata-samurai din *Secretul Frumoasei-cu-Un-Singur-Ochi*. Și era adevărat, mi-a zis Daisuke, fiindcă peticul ei de ochi era roz și de forma unei inimioare, exact așa cum era peticul drăguț al lui Jubei-chan, și apoi Reiko s-a întors spre băiatul care îi strigase că e o bacterie și l-a bătut ea însăși de i-a sunat apa în cap, astfel că toată lumea a crezut că peticul de ochi îi dăduse

puterile magice și minunate ale fetei-samurai. Era prima dată când o vedea cineva luptându-se cu adevărat, așa că a fost o experiență aproape supranaturală, a încheiat Daisuke.

Mi-a spus toate astea în șoaptă și în mare grabă, cum stăteam ascunși în gangul din apropiere.

— Și tu o crezi? am zis. Ce prost ești!

Daisuke a ridicat din umeri. Nu purta uniforma școlară și pe sub tricou i se conturau vizibil coastele, făcându-l să semene și mai tare cu o insectă. Era cu adevărat jalnic.

— Păi, dacă arată ca Jubei-chan, a murmurat el. Are forme frumoase...

Era adevărat că Reiko avea o siluetă bine dezvoltată pentru vârsta ei și asta mă enerva cumplit, plus că Daisuke îndrăznea să o spună pe tonul ăsta care îmi dădea fiori. Asta însemna că până și o insectă ca el e în stare să observe chestii precum sânii sau picioarele unei femei, așa că l-am trântit la pământ și l-am ciupit un pic mai tare decât era cazul, ceea ce demonstrează că n-ai nevoie de un petic drăguț la ochi ca să ai puterea de-a face pe cineva să plângă. Dar după ce am terminat și l-am lăsat să plece, întorcându-mă spre apartamentul nostru, m-am gândit un pic la ce mi-a povestit Daisuke și brusc m-am simțit copleșită de ce făcusem. Vreau să spun, ce credeți că era sub peticul ăla de ochi? Cel puțin un urcior sau chiar o rană adevărată, ceea ce însemna că-mi atinsesem ținta. În timp ce dormeam și visam, spiritul mi se eliberase din trup ca să meargă să se răzbune pe dușmanii mei. Eram o stafie vie și, dându-mi seama de asta, simțeam că am puteri formidabile.

3.

La o săptămână după ce am devenit o stafie vie, bătrâna Jiko a apărut la noi acasă. Eu eram în sufragerie, citind niște reviste *manga*, iar tata era pe balcon, stând pe o găleată lângă mașina de spălat și fumând țigară de la țigară, când a sunat la ușă. Cel mai adesea ignoram pur și simplu soneria, din moment ce nu aveam prieteni și de obicei nu veneau decât încasatori cu chitanțe sau poate cineva de la asociația de locatari din cartier, dar a sunat și

a doua şi a treia oară. M-am uitat la tata, pe balcon, să văd ce vrea să fac. Stătea acolo cu o privire panicată, cu capul pe jumătate ascuns de rufele puse la uscat, cu şosete şi chiloţi atârnându-i pe lângă urechi ca o perucă.

De când fusese arestat pentru că alunecase pe şinele de tren, era din ce în ce mai paranoic, lucru destul de obişnuit la persoanele care devin *hikikomori*. După cum spuneam, în afară de plimbările de la miezul nopţii, singurul loc în care se mai ducea era baia publică, iar asta doar după lăsarea întunericului şi numai când începea să miroasă rău şi mama îl ameninţa că îl trimite să doarmă pe balcon dacă nu se spală. Probabil că ar fi preferat s-o facă.

Îi plăcea pe balcon pentru că acolo putea fuma şi era, în acelaşi timp, singurul mod de-a respira aer curat în timpul zilei. Stătea acolo, pe o găleată întoarsă cu fundul în sus, şi citea reviste *manga* vechi, pe care le găseam în tomberoanele de reciclat, şi când termina de fumat, venea înăuntru şi citea din „Marile minţi ale filosofiei vestice" sau îşi plia insectele de hârtie. Aproape că nu mai lucra niciodată la calculator, nici nu stătea pe internet, ceea ce era foarte ciudat, fiindcă în Sunnyvale făcea asta practic tot timpul. Acum de-abia dacă mai intra online, poate doar ca să trimită câte un e-mail tot vreunui fost prieten din Sunnyvale. Începeam să cred că şi el era vreun *ikisudama*, la fel ca mine, sau poate că fusese posedat de un monstru, poate un *suiko*, un *kappa*[77] gigantic din apele întunecate ale fluviului Sumida, care i-a supt sângele şi i-a aruncat corpul golit înapoi la mal. Aşa părea să fie.

Oricum, după ce a sunat soneria de vreo patru sau cinci ori, m-am ridicat să răspund. Mă gândeam că poate e soţia proprietarului sau omul de la gaze, indivizii cu recensământul sau o pereche de mormoni aflaţi în misiune. Cum se face că mormonii în misiune arată mereu ca nişte gemeni identici, chiar şi atunci când sunt de înălţimi sau rase diferite? Asta mă întrebam, motiv pentru care n-am fost prea surprinsă când am deschis uşa şi am dat cu ochii

77. *Kappa* (河童) – literal, „copilul râului". O creatură mitologică malefică, un soi de spirit al apei, cu membrane între degetele de la mâini şi de la picioare şi pielea acoperită cu solzi, în nuanţe de verde, albastru sau galben, ca de reptilă. Are o carapace precum cochilia unei ţestoase şi o adâncitură ca un bol în creştetul capului, care trebuie ţinută plină cu apă. Dacă bolul se varsă, creatura paralizează.

de doi indivizi purtând niște pijamale identice, cenușii și pălării de soare din pai. Nu erau mormoni, dar arătau ca niște clone și aveau fețe radioase și lucioase, așa încât m-am gândit că trebuie să fie adepții vreunei alte religii care le cere să umble câte doi. Cum se face că oamenii religioși au mereu fețele astea radioase? Poate nu toți, dar cei inspirați, ca și cum lumina Domnului le transpare prin toți porii.

Judecând după gradul de strălucire a fețelor lor, cei doi indivizi păreau cu adevărat inspirați, chiar dacă erau foarte scunzi. Unul era tânăr, iar celălalt – bătrân și se vedea că, sub pălării, amândoi aveau capetele rase. Pijamalele lor arătau precum cele pe care le purtau călugării din templul pe lângă care treceam în drum spre școală, prin urmare mi-am zis că trebuie să fie niște budiști care au venit să ne ceară bani și, dacă așa stăteau lucrurile, greșiseră total apartamentul.

Au făcut o plecăciune adâncă. Mi-am înclinat și eu oarecum capul spre ei. Nu sunt foarte politicoasă, după regulile japoneze.

— *Ojama itashimasu. Tadaima otōsan wa irasshaimasuka?* a întrebat cel tânăr, cuvinte care însemnau: „Ne scuzați pentru deranj. Se întâmplă cumva să fie acasă onorabilul dumneavoastră tată?".

— Hei, tată! am strigat în direcția camerei, în engleză. Au venit doi pitici chelioși și în pijamale să te vadă.

Mă încăpățânam uneori să nu vorbesc în japoneză cu mama și cu tata. Făceam deseori asta când eram acasă, dar și când ieșeam la cumpărături sau mergeam la *sentō*. Japonezii sunt destul de jalnici când vine vorba să înțeleagă engleza vorbită, așa că poți să faci comentarii sarcastice câte vrei, că nu se prind. Pe maică-mea o apucau toți dracii când făceam asta. Nu eram răutăcioasă, sau poate doar un pic, iar tatei i se părea de obicei amuzant. Îmi plăcea să-l fac să râdă.

Oricum, de data asta, călugărul cel tânăr a început să chicotească și mă gândeam deja că am încurcat-o rău de tot, așa că m-am întors să mai arunc o privire și, fix în clipa în care îmi dădeam seama că cei doi călugări erau, de fapt, femei, cea în vârstă s-a strecurat pe lângă mine, dându-și jos pălăria și *zōri*[78], a traversat

78. *Zōri* (草履) – papuci de tipul celor de plajă, cu o singură baretă între degetul mare și restul degetelor.

sufrageria, în doi timp și trei mișcări a ajuns pe balcon lângă tatăl meu, care tocmai se aplecase peste balustradă și se uita în jos, cercetând trotuarul de parcă ar fi vrut să sară. Bătrâna călugăriță s-a suit pe găleată și s-a aplecat la rândul ei peste balustradă alături de el, ca un copil mic pe punctul de-a zbura în cap la locul de joacă din părculeț. Chiar era la fel de micuță ca un copil, poate de asta tata a reacționat așa, aruncându-și brațul în aer ca să-i împiedice căderea. Era un reflex instinctiv de părinte, aceeași mișcare care probabil mă oprise să-mi rup gâtul sau să mor de sute ori, doar că nu o mai văzusem din unghiul ăsta înainte și eram uimită de ce iuțeală și precizie dădea acum dovadă. Păcat că n-avea un braț dintr-ăsta ca să se salveze și pe el.

Bătrâna călugăriță a spus câteva cuvinte în clipa aceea. Nu știu ce, dar tata s-a întors și s-a uitat la ea, apoi s-a dat jos de pe balustradă, s-a așezat pe găleată și și-a lăsat capul în mâini. Începeam să intru în panică. Nu știu dacă tații voștri plâng mult, dar – după părerea mea – e un spectacol care îți îngheață sângele în vine și deja asistasem la unul după Incidentul cu Expresul Chuo, așa că nu-mi doream în mod special să repet experiența, mai ales în fața unor străini. Bătrâna doamnă părea să nu fi observat totuși sau poate voia doar să-i lase puțin spațiu ca să se desfășoare în liniște. A continuat să se uite la strada de dedesubt și, după ce a văzut destul, s-a întors și și-a îndreptat pijamalele, apoi a început să-l mângâie pe tata pe cap, cu mintea la altceva, cum mângâi un copil mic care a căzut și s-a lovit, dar nu prea tare. În timp ce îl mângâia, se uita grijulie în jur cu privirea ei lentă, încețoșată, trecând peste fiecare suprafață din apartament, peste scrumiera ce dădea pe afară, maldărele de haine, componentele de calculator, revistele *manga* și vasele din chiuvetă, până când, în sfârșit, s-a oprit asupra mea.

— *Nao-chan desu ne?*[79] a zis. *Ohisashiburi*[80].

Mi-am ferit ochii, nevrând să dau în vileag atât de repede faptul că eram, într-adevăr, Naoko.

— *Ookiku natta ne*[81], a zis.

---

79. *Nao-chan desu ne?* – Tu ești draga de Nao, nu-i așa?
80. *Ohisashiburi* – A trecut foarte mult timp.
81. *Ookiku natta ne* – Te-ai făcut așa de mare, nu?

Urăsc când lumea insistă să-mi spună ce mare m-am făcut şi băbuţa asta era cât un pitic, ce ştia ea, pe lângă asta, cine se credea, să dea buzna aşa în casele oamenilor şi să le pună întrebări personale?

Fix în timp ce gândeam toate astea, tata s-a mişcat pe găleata lui, a ridicat capul şi a oftat: „*Obaachama...*"[82] şi asta a fost ca un soi de Evrica! – bineînţeles că era bătrâna şi iubita lui bunică. Se uita în sus la ea şi acum am observat că de fapt nu plângea, însă avea obrajii îmbujoraţi, cum i se întâmplă uneori când bea, deşi ştiam cu siguranţă că nu mai fusese băutură în apartamentul nostru de la Incidentul cu Expresul Chuo, aşa că trebuie să fi fost vreun sentiment de stingherealã sau de ruşine. Drept să spun, şi eu mă simţeam stânjenită uitându-mă la faţa lui umflată, ochii roşii, cu gene puchinoase şi firele alea enorme de mătreaţă care îi curgeau din părul slinos. Purta un maiou fără mâneci, pătat şi îngălbenit la subraţ şi, când s-a ridicat, am observat pentru prima dată că spinarea i se încovoiase în formă de S, burta îi atârna peste pantaloni, avea pieptul scobit şi stătea cu umerii gheboşaţi.

Am auzit un zgomot în spatele meu.

— *Shitsurei itashimasu...*[83]

Era călugăriţa cea tânără. Uitasem cu totul de ea, dar acum m-am întors şi m-am uitat cu mai mare atenţie, observând că nu era chiar aşa de tânără cum crezusem la început. E greu de zis cu femeile care se rad în cap. Singura femeie rasă în cap pe care o mai văzusem vreodată de aproape era mama Kaylei, în Sunnyvale, care avea cancer la sân şi îi căzuse tot părul, chiar şi sprâncenele, dar faţa ei nu era aşa de radioasă şi lucioasă ca a celor două care stăteau acum în faţa mea. Era la fel de uscată şi lipsită de viaţă ca hârtia de desen.

Fiecare dintre ele avea o valijoară pe roţi, iar cea tânără încerca să o tragă la noi în *genkan*, dar podeaua era plină de pantofi şi papuci, aşa că a trebuit să-şi ridice valiza pe deasupra lor. Apoi şi-a dat sandalele jos şi a intrat în casă pe lângă mine, făcând o plecăciune.

— Vă rog, intraţi? a întrebat, într-o engleză îngrijită, de parcă eu aş fi fost oaspetele sosit din America. N-am făcut decât să dau

82. *Obāchama* – formulă oficială, dar intimă, de a te adresa bunicii.

83. *Shitsurei itashimasu* – Mă scuzaţi că întrerup...

din cap, pentru că – sincer – mă simțeam ca o străină locuind în apartamentul ăla idiot din Tokyo, cu oamenii ăia ciudați care spuneau că sunt părinții mei, deși aproape că nici nu-i mai cunoșteam.

În Sunnyvale, mă gândeam uneori că poate eram adoptată. Aveam câteva prietene chinezoaice care fuseseră adoptate de părinți californieni obișnuiți, dar eu mă simțeam exact pe dos, ca o fată californiană obișnuită adoptată de niște părinți japonezi, care erau ciudați și foarte diferiți, dar tolerabili, pentru că în Sunnyvale eram cu toți oarecum speciali, fiind japonezi. Celelalte mame o rugau pe mama să le învețe cum să facă sushi și aranjamente florale, iar tații îl tratau pe tata ca pe un animăluț de casă, pe care puteau să-l ia la alergat sau pe terenul de golf și să-l învețe șmecherii. Întotdeauna venea acasă cu aparatură electrocasnică nou-nouță, de ultima generație, grătare Weber și lăzi de compost, pe care mama nu știa cum să le folosească, dar și asta era oricum mișto. Acolo aveam un stil de viață. Aici de abia ne duceam zilele.

4.

Iată o idee: dacă aș fi creștină, tu ai fi Dumnezeul meu.

Nu-ți dai seama? Fiindcă felul în care vorbesc cu tine este felul în care cred că vorbesc unii creștini cu Dumnezeu. Nu e ca și cum m-aș ruga, pentru că atunci când te rogi, de obicei vrei ceva sau cel puțin așa mi-a explicat Kayla. Ea se ruga pentru tot felul de chestii, apoi le povestea părinților pentru ce se rugase și, de obicei, obținea ce își dorea. Probabil că încercau s-o facă să creadă în Dumnezeu, dar – din întâmplare – știu că nu funcționa.

Oricum, nu cred că ești Dumnezeu și nu mă aștept să-mi îndeplinești dorințe sau mai știu eu ce. Pur și simplu sunt recunoscătoare că pot vorbi cu tine și că nu te deranjează să mă asculți. Dar mai bine să mă grăbesc un pic, sau n-o să reușesc niciodată să mai prind firul din urmă.

Jiko și tatăl meu stăteau încă de vorbă pe balcon, iar călugărița mai tânără, al cărei nume era Muji, m-a ajutat să fac ceai, apoi ne-am așezat să conversăm politicos în stil japonez despre nimicuri, până a venit mama acasă și mi-am dat seama, după cât s-a prefăcut că e de surprinsă să găsească două călugărițe budiste la

noi în sufragerie, că ea aranjase totul, ca să nu mai spun că făcuse cumpărături și venise cu sushi la pachet pentru cinci persoane, plus o sticlă mare de bere, ceea ce n-ar fi făcut doar pentru mine și pentru tata.

După ce am mâncat, eu m-am refugiat în dormitor să verific cum mai stă cu popularitatea „Moartea tragică și prematură a elevei transferate Nao Yasutani", dar numărul de vizionări nu crescuse deloc de când mă uitasem ultima dată, lucru deprimant, având în vedere că eram moartă de numai două săptămâni și deja fusesem uitată. Nimic nu-i mai trist decât spațiul cibernetic..., dar deja am mai spus asta.

În sufragerie, îi auzeam vorbind despre templul lui Jiko, unde erau nevoie de reparații, și cum *danka*[84] nu puteau plăti pentru ele, fiindcă toți tinerii se mutau la orașe, iar bătrânii lăsați în urmă nu aveau prea mulți bani. Apoi conversația a trecut la altceva, și-au coborât vocile și am auzit cuvinte precum *ijime*, *homushiku*[85] și *nyuugakushiken*[86], așa că mi-am pus căștile ca să nu trebuiască să-i mai ascult. Singurul lucru care te poate face să te simți și mai singur decât spațiul virtual este să fii adolescent și să stai în dormitorul pe care îl împarți cu părinții – niște luzări – prea săraci să închirieze un apartament suficient de mare încât să ai și tu camera ta și apoi să trebuiască să-i asculți discutând despre așa-numitele tale probleme. Am dat volumul mai tare și am ascultat câteva cântece de pe un album mai vechi al lui Nick Drake pe care mi-l dăduse tata și care clar vorbea pe limba mea. „Time Has Told Me", „Day Is Done" – cum ar veni, „Timpul a dictat", „Ziua s-a terminat". Cântecele lui Nick Drake sunt atât de triste. Și el s-a sinucis. În cele din urmă, n-am mai putut să suport, m-am dat bătută și m-am dus în sufragerie.

Încă stăteau în jurul mesei unde mâncaserăm – numai că acum în loc de sushi erau pe masă o farfurioară cu niște *mochi*[87] de un verde fosforescent, acoperite cu un soi de terci, și o pungă de

84. *Danka* (檀家) – comunitatea credincioșilor din jurul unui templu.
85. *Homushiku* (ホームシック) – provenit de la cuvântul englezesc *homesick* („dor de casă").
86. *Nyuugakushiken* (入学試験) – examene de admitere.
87. *Mochi* (もち) – turtițe dulci de orez.

mazăre verde cu glazură de wasabi – și beau bere din niște pahărele așezate în fața lor, în afară de mama, care bea ceai, și de tata, care își luase berea pe balcon ca să poată fuma.

— De unde au apărut astea? am întrebat în engleză, arătând spre *mochi*.

Nu mă înnebunesc după turtele dulci de orez, dar mi-ar plăcea să fiu și eu poftită, nu?

Mama s-a încruntat și a clătinat din cap, ceea ce însemna că nu-i frumos să arăți cu degetul și nu trebuia să vorbesc în engleză.

— *Chotto, osuwari...*, a zis ea, bătând ușurel o pernuță, lucru care însemna că trebuia să mă așez jos lângă ea, ca un chihuahua bine dresat.

Avea ochii roșii la colțuri, ca și cum ar fi plâns. M-am dat un pas înapoi.

— Mă bag în pat, i-am spus, tot în engleză. Am învățat, sunt obosită.

Se uitau toți la mine – tata de pe balcon, Jiko cu ochii întredeschiși din partea cealaltă a mesei, iar Muji, îngenuncheată la picioarele mele, cu fața împurpurată de bere chiar și mai lucioasă acum, dacă era posibil. A ridicat farfurioara cu turtițele dulci și verzi de orez și a întins-o spre mine.

— Vă rog! E Zunda-mochi. O mâncare de soia specială din regiunea Sendai.

Am dat din cap politicos, ca și cum aș fi înțeles despre ce vorbea, ceea ce nu era cazul. A așteptat, dar eu nu i-am acceptat ofranda, așa că a pus jos farfuria și a luat sticla de bere, ca să toarne cât mai rămăsese în paharul bătrânei Jiko. Se pare că era pusă pe servit în stânga și-n dreapta.

— Jiko Sensei îi place foarte tare, a zis ea. Sensei este foarte tare ca să bea sake, dar eu sunt foarte slabă.

A chicotit, apoi a tras un râgâit și și-a pus mâna peste gură. Ochii i s-au rotunjit și pupilele i s-au învârtit în orbite ca niște castane puse la prăjit. M-am lăsat moale, așezându-mă pe pernuța de lângă ea. Era cam trăsnită și începuse să-mi placă de ea. De partea cealaltă a mesei, Jiko adormise.

— Nao-chan, a zis mama, vorbind în japoneză, pe un ton plin de optimism și falsitate. Străbunica ta Jiko a avut o idee minunată.

Te-a invitat cu toată bunătatea să-ți petreci întreaga vacanță de vară la templul ei în Miyagi...[88]

Incredibil! Pusese la cale un întreg plan. Mă priveau toți cu mare grijă acum – mama, Muji și Jiko, care simțeam că mă vede prin pleoapele închise, și tata, care stătea încă pe balcon, prefăcându-se indiferent, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Urăsc chestia asta, când te privesc adulții așa. Te face să te simți ca un robot care funcționează prost. Nu tocmai uman.

— Ce interesant o să fie, nu ți se pare? continua mama să ciripească. E foarte frumos pe coastă și mult mai răcoare decât în oraș. Și ai și oceanul acolo, poți să înoți. O să fie minunat, nu-i așa? I-am zis că ți-ar plăcea foarte mult să mergi...

Uneori, când adulții vorbesc cu tine și tu te holbezi la ei, încep să arate de parcă s-ar afla în interiorul unui televizor dintr-ăla vechi, cu ecran din sticlă groasă și întunecată pe la margini, și poți să le vezi gurile mișcându-se, însă cuvintele lor se înecă în valuri de paraziți, încât cu greu le poți înțelege, ceea ce oricum nu conta, pentru că deja nu mai ascultam. Mama îi dădea înainte, de parcă ar fi fost gazda unei emisiuni de dimineață, iar Muji scotea râgâituri și triluri ca o vrabie beată, în timp ce Jiko se prefăcea că doarme, iar tata sufla nori de fum de țigară spre chiloții mei curați, care stăteau încă agățați pe sfoara de rufe pentru că, cu toată agitația, uitasem să-i dau jos, dar nimic din toate astea nu mai conta, căci eram cufundată adânc în gândurile mele, locul unde mă retrag întotdeauna când lucrurile devin prea intense. Nu trebuia decât să-i aștept să termine, și eram bună la așteptat, aveam o groază de experiență de la școală. Unul dintre trucuri, atunci când aștepți, este să te prefaci că ești scufundat sub apă sau, chiar mai bine, înghețat într-un aisberg și, dacă te concentrezi cu toată puterea, poți să-ți vezi până și fața cum ar arăta sub gheață, vânătă, zbârcită și întunecată.

Tata a venit din balcon și s-a așezat în fața mea. Încă nu-i auzeam vocea din cauza paraziților, dar îi puteam citi pe buze. Da. Trebuie. Du-te.

Nu era ce voiam eu. Mi-am făcut pulsul să încetinească. Mi-am oprit respirația. Am încetat să mă mișc.

---

88. Miyagi... Sendai este în Miyagi!

În clipa aceea Jiko a deschis ochii. Nu știu cum de știu asta, pentru că nici nu mă uitam la ea, dar puteam să simt un soi de energie venind dinspre partea masei unde se afla ea, astfel că, atunci când s-a aplecat și și-a pus mâna pe creștetul capului meu, n-am fost surprinsă. Mâna ei era atât de ușoară, gâdilându-te ca o respirație caldă, și pielea a început să mă furnice. A continuat să mă privească și, chiar dacă n-o puteam vedea, simțeam cum gheața se topește, simțeam cum îmi atrage mintea către a ei, spărgând toată răceala aceea. Îmi simțeam pulsul revenindu-mi în vene și sângele curgând din nou. Am clipit. Tata încă vorbea.

— E doar pentru o vreme, îmi spunea. Mama ta s-a gândit la toate. Există doctori, specialiști, care mă pot ajuta să fac față problemelor mele. Până când te întorci, o să fie totul mai bine. Serios. Îți promit. Mă crezi, nu-i așa?

Acum, că puteam să-l aud și să văd cât de obosit și de trist arăta, m-am topit toată.

— Dar..., am spus, încercând să-mi recapăt vocea.

Bineînțeles că nu-l credeam, însă ce puteam să spun? Am dat doar din cap și asta a fost.

Ruth

1.

Prefectura Miyagi se află în regiunea Tōhoku, în partea de nord-est a Japoniei. Această zonă a fost printre ultimele bucăți de pământ tribal aparținând, înainte să le fie luată, băștinașilor Emishi, descendenții poporului Jōmon, care trăiseră aici din vremuri preistorice, până când au fost învinși de armata imperială a Japoniei în secolul VIII. Zona de coastă din regiunea Miyagi este de asemenea una dintre cele mai puternic afectate de cutremurul și tsunami-ul din 2011. Templul bătrânei Jiko se afla undeva pe această bucată de țărm.

Județul Fukushima, aflat chiar la sud de Miyagi, făcea și el parte din pământul strămoșesc al băștinașilor Emishi. Acum Fukushima era căminul prefectoral al centralei nucleare Fukushima Daiichi. Numele Fukushima înseamnă „insulă fericită". Înainte ca tsunami-ul să declanșeze catastroficul accident nuclear al centralei, oamenii credeau că Fukushima e un loc vesel, iar sloganele întinse pe deasupra străzilor principale ale orașelor învecinate reflectau acest aer optimist.

Energia nucleară este energia unui viitor și mai luminos!
Înțelegerea corectă a energiei nucleare duce
la o viață mai bună!

2.

Insula unde trăiau Ruth și Oliver purta numele unui conchistador spaniol faimos, nimicitor al imperiul Aztec. Chiar dacă el însuși nu ajunsese atât de departe înspre nord, până la insula care îi purta numele, o făcuseră oamenii lui, motiv pentru care golfurile și căile maritime de pe coasta din British Columbia sunt presărate cu nume ale unor faimoși criminali spanioli. Dar în ciuda numelui pătat de sânge, insula lor era una relativ liniștită și veselă. Două luni pe an se transforma într-un paradis nemaipomenit, ticsită cu turiștii verii, lipsiți de griji, bucurându-se de iahturi și case de vacanță, și cu fermieri hipioți, rânjind cu gura până la urechi și crescând legume organice și copilași în fundul gol. Instructori de yoga, practicanți ai medicinei alternative, vindecători de toate felurile, toboșari, șamani și o groază de guru. Două luni pe an, soarele strălucea.

Dar când turiștii verii plecau, cerurile albastre se umpleau de nori și insula își dezvelea colții, arătându-și latura neplăcută. Zilele se scurtau și nopțile se lungeau, iar în următoarele zece luni ploua. Localnicilor care trăiau acolo tot anul le plăcea așa.

Insula lor avea și o poreclă, un nume întunecat, care era rareori rostit: Insula Morților. Unii spun că numele se referă la sângeroasele războaie tribale sau la epidemia de variolă din 1862, care a ucis majoritatea populației Salish, băștinașii de pe coastă. Alții spun că nu, insula fusese tot timpul un cimitir tribal, împânzită cu grote ascunse de care știu doar cei bătrâni, pentru că acolo își îngropaseră morții. Mai erau și alții care insistau că porecla nu are nimic de-a face cu tradițiile băștinașilor, indicând în schimb populația îmbătrânită de oameni albi pensionați, care veniseră să-și petreacă ultimii ani pe insulă, transformând-o într-un soi de pensiune privată, ca Boca Raton, însă cu o vreme groaznică și fără dotări.

Lui Ruth îi plăcea porecla. Avea o anumită greutate și, până la urmă, își adusese propria mamă să moară aici. Adusese și cenușa tatălui ei într-o cutie, iar după incinerarea mamei sale, înhumase rămășițele ambilor părinți în micuțul cimitir Whaletown, pe o parcelă suficient de încăpătoare și pentru ea și Oliver. Când le-a

pomenit despre asta prietenilor din New York, ei i-au spus că traiul rural pe insulă o făceau anostă și morbidă, dar Ruth nu era de acord. Era adevărat că, pe lângă Manhattan, nu existau prea multe distracții pe insulă, dar de câte distracții ai nevoie dacă ești moartă?

3.

Oficiul poștal din Whaletown era o baracă de lemn micuță, suspendată parcă deasupra unor aflorimente stâncoase la marginea golfului Whaletown. Poșta ajunge aici cu un feribot de trei ori pe săptămână, așa că – de trei ori pe săptămână – un reprezentant al fiecărei gospodării din Whaletown se urcă în mașină, în camionetă sau într-un SUV și se duce la oficiul poștal să și ridice corespondența. Această irosire nechibzuită a combustibilului fosil îl înnebunea pe Oliver.

— De ce nu putem să avem un poștaș? turuia el. O persoană, un vehicul, scazi emisiile de carbon și livrezi toate plicurile. Cât de greu poate să fie?

Refuza să meargă cu mașina și umbla doar cu bicicleta, iar când era rândul lui Ruth, insista să o trimită pe jos, chiar dacă ploua. Chiar dacă se pregătea o furtună. Erau aproape cinci kilometri.

— Ai nevoie de exercițiu, îi spunea.

Vântul începuse să bată mai tare și ploaia turna de-a binelea. Ruth era udă toată când a ajuns la oficiul poștal. Și-a pescuit din buzunar scrisorile umede pe care voia să le trimită și a cerut timbre.

— Bate dinspre sud-est, a spus Dora din spatele ghișeului. Se întețește vântul. Până la cină o să pice curentul de la hidrocentrală. O noapte bună de scris, ei?

Dora era șefa poștei – o femeie micuță, care părea înșelător de blajină, cu o limbă ascuțită și reputația că își aducea vecinii în pragul lacrimilor când nu reușeau să-și culeagă corespondența la timp sau, dimpotrivă, ajungeau prea devreme, înainte să termine ea de sortat, sau doar pentru că trecuseră datele destinatarului pe plic cu un scris ilizibil. Fusese asistentă medicală înainte de pensionare și scria poezii, pe care le trimitea ordonat, prin rotație, pe la ziare și reviste literare. Nu-i plăceau mulți oameni, din câte

susținea ea, mai ales dacă era vorba de nou-veniți, dar pe Ruth o simpatizase imediat, în parte datorită abonamentului ei la *The New Yorker*, revistă pe care, după cum o informase Muriel într-o zi când Ruth se plângea că întotdeauna durează o groază până ajunge la ea, Dora obișnuia să o șutească, având obiceiul de-a o citi înainte s-o livreze, cu întârziere, în căsuța poștală a lui Ruth. Nu, adevăratul motiv pentru care Dora o plăcea pe Ruth era că Ruth era și ea scriitoare, o colegă, și de fiecare dată când venea pe la poștă, Dora o informa care mai e situația poeziilor ei trimise pe la ziare. De câți ani o cunoștea Ruth, Dorei i se acceptaseră spre publicare câteva poezii în reviste mici, dar *The New Yorker* rămânea pentru ea Sfântul Graal, și refuza cu încăpățânare să-și facă un abonament până când revista nu îi publica una dintre poezii. Acest aranjament funcționa atâta timp cât Ruth își păstra abonamentul ei, pe Dora oricum n-avea de ce s-o deranjeze. Credea cu tărie că strânsul scrisorilor de refuz era o activitate nobilă și necesară pentru un poet și era mândră de colecția ei. Își tapeta latrina cu ele, așa cum auzise că făcuse și Charles Bukowski cu ale lui. Iar Ruth o admira pentru că îl admira pe Bukowski.

Dora știa câte ceva despre toți și nu doar pentru că le citea corespondența. De-a lungul timpului își manifestase, cu perseverență și fără regrete, interesul față de treburile altora – putea să fie și amabilă, în ciuda aparenței sale ursuze. Ținuse foarte mult la mama lui Ruth și îi aducea buchete de prost gust cu trandafiri multicolori din grădina ei. Întotdeauna își întreba de sănătate vecinii și avea o rezervă de morfină, rămasă din zilele ei de soră medicală, pe care o împărțea la nevoie, când cineva era rănit, pe moarte sau silit să-și eutanasieze animalul de companie favorit. Croșeta trusouri de copii pentru femeile singure gravide de pe insulă și, de Halloween, pregătea pentru copii prăjiturele care arătau ca niște degete tăiate, cu migdale pe post de unghii și glazură roșie drept sânge. Oficiul poștal era ca fântâna satului. Oamenii pierdeau vremea pe-acolo și era locul unde te duceai dacă aveai nevoie de informații.

Ruth își biruise aversiunea față de telefoane de două ori în săptămâna aceea, prima dată pentru a o suna pe Callie, a doua pentru a-l suna pe Benoit LeBec. Îi lăsase un mesaj, dar când acesta nu a sunat-o înapoi, s-a gândit că Dora ar putea să știe de ce.

— A, sunt plecați, îi spuse Dora, pocnind timbrele de pe plicurile ude ale lui Ruth cu ștampila poștei din Whaletown.

Era foarte mândră de această ștampilă. Era cea mai veche ștampilă din Canada, folosită neîntrerupt încă din 1892, când în Whaletown se deschisese primul oficiu poștal.

— Au plecat la Montreal pentru nunta nepoatei. Se întorc mâine, la timp pentru întâlnirea alcoolicilor. Ce treabă ai cu Benoit?

Ruth se dădu un pas în spate din dreptul ghișeului, prefăcându-se că se caută de monede. Era sigură că există indicii în misteriosul caiet studențesc în franceză care să o ajute să dea de urma familiei Yasutani și își dorea să fie tradus cât de repede se putea, dar nu voia să-i spună și Dorei asta. Dacă Muriel era o pacoste care nu făcea decât să împrăștie bârfa, Dora era și mai și. Fiind șefa poștei, o vedea ca pe o parte a meseriei ei, iar Ruth simțea în mod straniu că trebuie s-o protejeze pe Nao și jurnalul ei, astfel încât nu voia să mai știe nimeni nimic. Mai erau și alți oameni în micuța poștă, de altfel, care zăboveau în dreptul cutiilor lor poștale, prefăcându-se că își citesc scrisorile – un crescător de scoici pe nume Blake, o profesoară ieșită la pensie din orașul Moose Jaw, pe nume Chandini, o tânără hipiotă pe care o chema Karen, asta înainte să-și schimbe numele în Purity. Nimeni nu vorbea și toți păreau să-i aștepte răspunsul.

— A, făcu Ruth, întinzându-i Dorei banii pe timbre. Nu e cine știe ce treabă importantă de fapt. Am doar nevoie de puțin ajutor cu o traducere.

— Te referi la caietul acela franțuzesc pe care l-ai găsit pe plajă? întrebă Dora.

Drace, își zise Ruth. Muriel. Nu existau secrete pe nenorocita asta de insulă.

— Un jurnal, nu? întrebă Dora. Și niște scrisori?

N-avea nici un rost să nege. Ceilalți oameni din incinta poștei se apropiaseră de ghișeu.

— Chiar a plutit aici tocmai din Japonia? întrebă Blake, crescătorul de scoici.

— Posibil, spuse Ruth. E greu de zis.

— Nu crezi că mai bine l-ai preda? întrebă Chandini.

Era o femeie agitată, slabă, cu păr blond ațos, care predase pe vremuri matematică.

— De ce? întrebă Ruth, strecurându-se pe lângă ea şi deschizându-şi cutia poştală. Şi cui să le predau?

— Poate la Ape şi Păduri? spuse Chandini. Poliţiei călare? Nu ştiu ce părere ai tu, dar dacă e vorba de chestii aduse de ape din Japonia, eu îmi fac griji pentru radiaţii.

Ochii lui Purity s-au căscat mari.

— A, uau, făcu ea. Deşeuri nucleare. Ar fi supernaşpa...

— Ar fi o problemă şi pentru scoici, zise Blake.

— Şi pentru somoni, continuă Chandini. Pentru toată mâncarea noastră.

— Exact, spuse Purity, expirând şi lungind mult cuvântul. Pentru că sunt şi în aer, nu? Şi după aia plouă şi pătrund în stratul acvifer şi, gen, în tot lanţul trofic, adică şi în corpurile noastre şi în toate alea.

Dora i-a aruncat o privire.

— Ce? întrebă fata. Nu vreau să fac cancer şi să am copii diformi...

Blake şi-a mângâiat barba, apoi şi-a îndesat mâinile în buzunarele din faţă. Ochii îi scânteiau.

— Am auzit că e şi un ceas, spuse el. Un ceas adevărat de kamikaze.

Ruth se uita prin corespondenţa primită, încercând să-l ignore.

— Mă interesează chestiile astea istorice, continuă. Crezi că aş putea să-l văd la un moment dat?

N-avea nici un rost. Ruth a întins mâna, Blake şi Chandini s-au îngrămădit să-l vadă, dar Purity s-a tras înapoi.

— Şi ăla ar putea să fie contaminat, nu? spuse ea.

— Probabil, răspunse Ruth. Acum, că ai pomenit despre asta, sunt sigură că e.

Dora se aplecase peste ghişeul ei.

— Dă-mi să văd şi eu.

Ruth şi-a scos ceasul războinicului cerului şi i l-a întins, ţinându-l atârnat de curea. Afară, vântul începea să şuiere. Dora a luat ceasul, scoţând un fluierat.

— Tare, spuse ea, punându-şi-l la mână.

— Nu ţi-e frică c-o să te radiezi? întrebă fata.

— Dragă, zise Dora. Am supravieţuit cancerului la sân. Încă un pic de radiaţie nu mai contează.

A admirat ceasul, apoi şi l-a scos, dându-i-l înapoi lui Ruth.

— Poftim, i-a zis ea, apoi i-a făcut cu ochiul. Ai ceva material, nu? Cum merge cu noua carte?

4.

Blake a condus-o pe Ruth acasă în camioneta lui, care mirosea a scoici și a mare. A lăsat-o la capătul drumului care cotea spre casa lor, de unde a luat-o la fugă, străbătând aleea lungă prin ploaia torențială. Rafale de vânt biciuiau brazii înalți, iar ramurile de arțari se văitau. Arțarul are un lemn fragil. Cu câțiva ani în urmă, un alt vecin murise când îi căzuse în cap o cracă mare în timpul unei furtuni. „Făcătorii de văduve", așa le spuneau. Cu un ochi era atentă la ce se afla deasupra ei în vreme ce fugea. Unde o fi cioara, se întrebă la un moment dat.

Curentul electric începuse să fluctueze deja, întrerupându-se și revenind, i-a spus Oliver, așa că a fugit la etaj ca să-și verifice e-mailurile. Se străduia să n-o mai obsedeze atâta e-mailul, dar trecuseră mai multe de patruzeci și opt de ore de când îi scrisese profesorului Leistiko și aștepta cu nerăbdare răspunsul. A căutat rapid în inbox. Nici o veste de la profesor. Și-acum?

Îl auzea pe Oliver la subsol – umbla la generatorul vechi care mergea cu benzină, încercând să-l pornească. Aveau un sistem pentru cazurile când se tăia curentul, care se baza pe un generator funcțional și mai multe sute de metri de prelungitoare încurcate ce șerpuiau din subsol, alimentând cu electricitate congelatorul și frigiderul, înainte să se desfășoare prin bucătărie și să ajungă în sus, pe scări, la birourile lor. Cablurile erau un pericol. Puteai să te împiedici ușor de o buclă și să cazi pe scări. Dacă generatorul nu funcționa, recurgeau la lumânări, lanterne și lămpi cu gaz. Generatorul era zgomotos. Fără el și fără prezența ambientală a aparatelor de uz casnic – bâzâitul și zumzăitul ventilatoarelor, al pompelor și transformatoarelor –, tăcerea din casă era profundă. Lui Ruth îi plăcea liniștea. Problema era că nu poți să faci să meargă un calculator sau să intri pe internet cu gaz lampant.

Internetul era poarta principală spre lume, o poartă care se trântea întotdeauna. Accesul lor se făcea printr-o rețea de telefonie 3G, dar corporația de telecomunicații care le oferea așa-zisul serviciu

era cunoscută pentru că vindea mai multă lărgime de bandă decât putea asigura. Cel mai apropiat turn era pe următoarea insulă, iar conexiunea lor era dureros de înceată. Vara, problema era agravată de traficul crescut și de creșterea peste limită a numărului de useri. Iarna, erau de vină furtunile. Semnalul trebuia să străbată kilometri de ocean agitat, prin aerul saturat, dens, apoi, odată ajuns pe țărmurile lor, să-și găsească drumul prin vârfurile înalte și bătute de vânt ale copacilor.

Dar, măcar deocamdată, internetul mergea și voia să profite de el înainte să rămână fără curent. Și-a cercetat lista tot mai mare de cuvinte-cheie și indicii. A tastat *The Future is Nao!* Motorul de căutare a afișat câteva rezultate nefolositoare: câteva clipuri video cu un robot umanoid franțuzesc, autonom și programabil, pe nume NAO; un raport al Oficiului Național de Audit despre importanța ocrotirii sănătății albinelor pe viitor.

„Ați dorit să căutați: *The Future Is* Now?" a întrebat-o motorul de căutare, foarte de ajutor.

Nu dorise. Știa că, odată luat curentul, probabil nu va mai putea intra pe internet pentru câteva zile, așa că a trecut mai departe, la următorul termen de pe lista ei. Făcuse câteva căutări după *Jiko Yasutani, anarhistă, feministă, scriitoare, budistă, zen, călugăriță, Taishō*, chiar și după *Femeie Modernă*, în diferite combinații. A adăugat acum noul ei cuvânt, obținut în urma lecturii din noaptea precedentă. *Miyagi*. S-a lăsat în scaun și a așteptat.

Camera se întunecase, iar reflexiile ecranului de calculator pe fața ei erau singura sursă de iluminare, un pătrat micuț de lumină pe o insulă, într-o furtună. Se simțea și ea micuță. Și-a scos ochelarii, a închis ochii și și-a frecat pleoapele.

Afară, vântul urla bine de tot, făcând ploaia să biciuie în cercuri și toată casa să se cutremure și să geamă. Furtunile de pe insulă aveau un aer primitiv, aruncând totul înapoi în timp. Îi veni în minte cel de-al doilea vis cu călugărița și își aminti de mâneca neagră a bătrânei în timp ce-i făcea semn, apoi de ochelarii ei cu lentile groase care transformau lumea într-o pată. Furtuna făcea același lucru. Apoi sentimentul acela înfiorător că ești aruncat înapoi în nimic, în neființă și senzația pe care o avusese încercând să-și atingă fața de negăsit. Visul era atât de real, atât de oribil și totuși, după ce se terminase, dormise atât de bine, trezită doar de

atingerea uşoară a călugăriţei şi de sunetul unui râs înfundat şi al unui pocnet din degete.

A deschis ochii şi şi-a pus ochelarii la loc. Rotiţa browserului ei încă se învârtea, ceea ce nu era un semn bun. Semnalul nu ajungea la ei, iar cu vântul care bătea în halul ăsta, nu mai era mult şi un copac avea să se prăbuşească peste cablurile de înaltă tensiune. Era pe punctul de a-şi actualiza pagina şi de a porni din nou căutarea, când o fulgerare aprinse tot monitorul – sau poate fulgerase pe cerul de-afară? Nu putea să-şi dea seama, dar un moment mai târziu, ecranul se stinse, cufundând camera în întuneric. Gata şi cu asta.

S-a ridicat în picioare şi a ocolit biroul pe bâjbâite, încercând să găsească lanterna pe care o ţinea pe un raft din apropiere, dar chiar în clipa în care a găsit-o şi voia să o aprindă, hard diskul a bâzâit, iar ecranul a pâlpâit, apoi întunericul s-a risipit, împrăştiat de strălucirea paginii cu rezultatele căutării pe care o începuse. Ciudat. S-a întors la birou şi a privit pagina.

Nu era mare lucru. Un rezultat, atât, dar părea promiţător. Inima începu să-i bată mai repede în timp ce citea:

> Rezultate 1 – 1 din 1 pentru „Yasutani Jiko", „zen", „călugăriţă", „scriitoare", „Taishō" şi „Miyagi".

Se lăsă din nou pe spate, se trase mai aproape cu scaunul şi urmă rapid linkul, care o conduse pe o pagină de internet a unei arhive de reviste ştiinţifice. Accesul la arhivă era permis numai bibliotecilor academice şi altor instituţii abonate. Fără un abonament, numai titlul articolului, prima pagină şi informaţiile de publicare erau disponibile. Dar era un început.

Titlul articolului era „Shishōsetsu japonez şi instabilitatea eului feminin". Ruth se aplecă spre ecran şi citi prima pagină, care începea cu un citat:

„Shōsetsu şi Shishōsetsu – ambele sunt foarte stranii. Vedeţi dumneavoastră, nu există nici un Dumnezeu în tradiţia japoneză, nici o autoritate care să ordoneze naraţiunea – şi asta face toată diferenţa."

Irokawa Budai

Termenul *shishōsetsu*, alături de mai formalul *watakushi shōsetsu*, se referă la un gen de ficțiune autobiografică japoneză, tradus de regulă în engleză prin „romanul-eu" sau romanul la persoana întâi. *Shishōsetsu* a înflorit în timpul unei perioade scurte de liberalizare sociopolitică a democrației Taishō (1912-1926) și rezonanța sa puternică continuă să influențeze literatura japoneză din ziua de azi. S-au spus multe despre formă, despre stilul „confesional", despre „transparența" textului, despre „sinceritatea" și „autenticitatea" vocii autorului. De asemenea, apare deseori în trimiteri pe blogosferă, în cadrul subiectelor ce abordează noțiunile de adevăr și fabulație, atrăgând atenția asupra tensiunii provocate de actele de auto-dezvăluire, auto-tăinuire sau auto-radiere.

S-a observat cu precădere că temerarii *shishōsetsu* erau în majoritate bărbați. Primele scriitoare de *shishōsetsu* au fost în mare parte ignorate, probabil pentru că, într-adevăr, existau mult mai puține scriitoare publicate atunci, față de prezent, și poate pentru că, după cum scria Edward Fowler în exemplarul său studiu al genului, *Retorica confesiunii*, „energiile scriitoarelor proeminente, active în anii 1910 și 1920, erau dedicate în mod egal atât cauzelor feministe, cât și productivității literare"[89].

Această afirmație, și anume faptul că devoțiunea față de cauza feminismului are efecte dăunătoare asupra producției literare, este una pe care o voi lua în discuție, susținând că există cel puțin o scriitoare timpurie de *shishōsetsu* care a folosit genul într-un fel inovator, radical și plin de potențial. Pentru ea și pentru scriitoarele ce i-au urmat, acest *praxis* literar a însemnat din toate punctele de vedere o revoluție.

Scriitoarea în cauză nu este cunoscută în Vest. Născută în prefectura Miyagi, s-a mutat în Tokyo, unde a devenit activă în politica de extremă stânga. A lucrat cu diverse grupări feministe, inclusiv Seitōsha[90] și Sekirankai[91], și a scris, pe lângă eseuri politice,

89. *Retorica confesiunii* (*The Rhetoric of Confession*) de Edward Fowler. Vezi bibliografia.
90. Bluestocking Society (literal, „Societatea ciorapilor albaștri" – mișcare socială și educațională feministă din Anglia secolului XVIII).
91. Red Wave Society (literal, „Societatea valului roșu" – mișcare feministă japoneză de la sfârșitul secolului XIX).

articole şi poezii, un singur, neobişnuit şi original roman la persoana întâi – intitulat simplu *Eu-eu*[92].

În 1945, după moartea fiului ei, student înrolat în armată şi pilot mobilizat în *tokkotai* (Forţele speciale japoneze, cunoscute şi sub numele de kamikaze), s-a ras în cap şi şi-a depus jurămintele de călugăriţă budistă zen.

Numele ei este Yasutani Jiko, o pionieră a romanului la persoana întâi, „romanul-eu", care şi-a şters singură urmele din...

„citeşte mai multe..."

Iată-l, numele, Yasutani Jiko, pe ecranul calculatorului. Ruth nu-şi dăduse seama până atunci cu câtă nerăbdare aşteptase o confirmare dinspre lumea reală că această călugăriţă din visele ei chiar existase şi că Nao şi jurnalul ei erau ceva real şi, deci, li se putea da de urmă.

Se aplecă spre ecran, intenţionând să sape mai adânc în stratul de informaţii, către care pagina deschisă era doar o poartă. Voia să afle tot ce se putea despre Jiko Yasutani, nu doar fărâmele de informaţii care apăreau, parcă la întâmplare, în jurnalul străbunei ei. Avea un sentiment brusc şi puternic de înrudire cu această femeie din alt timp şi loc, angajată în acte de auto-dezvăluire, auto-tăinuire şi auto-radiere. Spera ca articolul propriu-zis să conţină măcar câteva fragmente traduse din „romanul-eu", pe care acum îşi dorea foarte tare să-l citească. Ar fi fost folositor să audă vocea lui Jiko şi să-i cunoască stilul aruncând o privire asupra scrierilor ei.

Accesă linkul „citeşte mai multe..." de la sfârşitul paginii, apoi se lăsă în scaun, aşteptând. Pagina a început să se încarce, dar apoi a fost înlocuită de un mesaj care anunţa că „serverul nu a fost găsit". Enervant. Apăsă pe butonul ÎNAPOI, dar obţinu aceleaşi rezultate. Ecranul pâlpâi de câteva ori. Rapid, încercă să navigheze înapoi şi să recupereze pagina de internet de la început, dar înainte să se poată reîncărca, ecranul s-a întunecat, iar curentul electric

92. Acest titlu pare să fie inspirat dintr-o poezie de Yosano Akiko, „Gânduri rătăcitoare", care a fost publicată în primul număr al revistei *Seitō*. Vezi apendicele C.

s-a întrerupt, tăcut de această dată, dar definitiv. Ruth se lăsă la loc în scaun. Îi venea să plângă. Din adâncurile subsolului îl auzea pe Oliver înjurând, în timp ce mirosul de benzină se răspândise pe scări. Generatorul era din nou stricat, i se înecase motorul. Câteodată dura zile întregi până veneau cei de la BC Hydro să repare cablurile şi să pornească din nou alimentarea. Până atunci, n-aveau decât să stea pe întuneric.

5.

În dimineaţa următoare curentul era tot întrerupt, dar vântul şi ploaia se domoliseră. După micul dejun, Oliver a vrut să meargă şi să adune alge pentru grădină. Algele fertilizează excelent solul, iar plajele ar trebui să fie pline după o astfel de furtună. Au încărcat camioneta cu furci şi prelate şi au traversat insula. Când s-au apropiat de bifurcaţia către Jap Ranch, au apărut maşini parcate de-a lungul drumului.

— Au avut şi alţii aceeaşi idee, spuse Oliver.

Părea straniu, însă. Erau atâtea maşini. Aducea mai mult cu o petrecere sau o înmormântare decât cu nişte grădinari care ieşiseră să strângă alge după o furtună.

— Mă întreb dacă nu se întâmplă altceva, zise Ruth. Nasol. Va trebui să parcăm şi s-o luăm pe jos.

Au descărcat lucrurile din camionetă şi au pornit spre plajă. Când au ajuns pe dig, au văzut-o pe Muriel. Stătea aproape de margine, privind spre mal. Când i-a văzut pe Ruth şi Oliver că se apropie, le-a arătat ceva cu degetul.

— Uitaţi, le-a zis.

Plaja era plină de oameni. Până şi asta era ciudat. Nici vara, în plin sezon turistic, nu se aglomerau plajele de pe insulă şi puteai să-ţi petreci ziua întreagă la plajă, să înoţi, să faci un picnic şi să cauţi scoici şi pietricele, că tot n-ai fi dat peste mai mult de o mână de oameni care să facă acelaşi lucru.

Astăzi însă, oameni umpleau toată plaja, la intervale diferite, dintr-un capăt în altul. Unii aveau prelate pentru adunat algele, dar alţii doar mergeau cu privirea aţintită înainte, târându-şi mecanic picioarele înainte şi înapoi. Ruth i-a recunoscut pe câţiva dintre ei. Pe alţii nu-i mai văzuse niciodată.

— Ce se petrece? întrebă Oliver.

— Căutători, zise Muriel. Se uită după chestii din Japonia. Pe teritoriul *meu*.

Răsucea între degete vârful cozii ei lungi şi gri, un semn clar de iritare. Ajunsese aici devreme, dar nu după mult timp începuseră să apară şi ceilalţi.

— Amatori, pufni ea. Să ştii că e numai vina ta. S-a dus vestea despre punga ta resigilabilă, apoi cineva de la poştă a început să vorbească despre toţi banii care au fost luaţi de ape din Japonia.

Ruth îşi amintea că citise articolul pe pagina de internet *Japan Times*. Cele mai multe dintre victimele tsunamiului au fost bătrâni care îşi ţinuseră economiile ascunse acasă, pitite prin dulapuri sau sub *tatami*-uri. Când casele le-au fost luate de val, s-au dus şi economiile odată cu ele, ajungând în larg. Câteva luni mai târziu, când marea a început să-şi scuipe prăzile înapoi afară, au apărut seifuri şi cufere pe plaje. Erau pline cu bani şi alte lucruri valoroase, însă autorităţilor le-a fost imposibil să-i identifice pe cei mai mulţi dintre proprietari sau măcar să determine dacă mai sunt în viaţă. Totuşi, oamenii care le găseau continuau să le predea.

Ruth cercetă întreaga plajă cu privirea. Căutătorii păreau posedaţi, ca nişte zombie, nişte cadavre în mişcare. Erau de coşmar.

— A găsit cineva ceva?

— Din câte ştiu eu, nu. Sincer, punga aia a ta a fost o întâmplare, ca şi tubul meu de pastă de dinţi. Suntem prea spre continent. Eu le tot zic. Adevăratele resturi ajung pe coastele îndepărtate, cu deschidere adevărată la ocean. Aici suntem prea ascunşi, n-o să avem parte de cine ştie ce bunătăţi în derivă. Dar prietenii noştri nu par să asculte.

— Dacă găsesc bani, nu pot să-i păstreze aşa, pur şi simplu, spuse Ruth.

— De ce?

— Pentru că aparţin victimelor. Erau economiile lor de-o viaţă. Cei mai mulţi erau bătrâni...

— La fel ca aici, spuse Muriel.

— Numai că pe aici n-are nimeni seifuri, spuse Oliver. Ca să nu mai zic de bani.

Muriel izbucni în râs.

— Ai dreptate. Tot ce-ar putea să fie luat de ape de-aici sunt pungile cu marijuana.

Ruth a simțit cum se îmbujorează.

— Nu e o glumă, zise ea. Sunteți îngrozitori. Amândoi.

Muriel ridică din sprânceană.

— Ei bine, regula aici este că cine găsește ceva are dreptul să-l și păstreze. E o regulă destul de veche. Pe deasupra, văd că încă porți ceasul la mână...

Ruth i-a aruncat o privire aspră și și-a pus furca pe umăr.

— Încerc să-l găsesc pe proprietar, zise ea. Și o să tot încerc până reușesc.

Se întoarse către Oliver.

— Ne apucăm să strângem algele sau ce facem?

Și o porni înainte plajă. Cu coada ochiului, îl observă pe Oliver cum ridică din umeri și îi zâmbește bovin lui Muriel, lucru care o enervă și mai mult. Se opri și se întoarse spre Muriel.

— Și toată povestea asta nu e din vina mea. Nu te-a pus nimeni să spui tuturor de pe insula asta de căcat despre punga mea resigilabilă.

Muriel încuviință din cap. Vântul îi suflă peste față câteva fire de păr cenușii, răzlețe, pe care le dădu la o parte cu mâna.

— Știu. Îmi pare rău. De fapt, am spus doar câtorva oameni, dar știi cum e. Nu m-am putut abține. E emoționant. Eu trăiesc pentru gunoaiele astea.

Nao

1.

Bătrâna Jiko îl iubește cu adevărat pe tata, în ciuda problemelor lui, și el o iubește pe ea. Pe vremuri spunea că e nepotul ei preferat. Desigur, este singurul ei nepot, așa că era doar amuzantă și, oricum, întâmplător știu despre călugărițe că nu li se îngăduie să aibă favoriți printre ființele simțitoare. Acum, că stau să mă gândesc, poate că îl iubește tocmai pentru că problemele lui îi dau atâtea motive să se roage, iar când ești așa de bătrână ca ea și trupul tău aproape că s-a săturat de toate, ai nevoie de niște motive destul de puternice să rămâi în viață.

Trăiește într-un templu micuț, pe versantul unui munte din apropiere de țărm, dar chiar dacă templul este foarte mic, tot are două nume: Hiyuzan Jigenji[93]. Micile clădiri se agață de versantul abrupt și sunt înconjurate de o pădure de cedri[94] și bambus. Nu ți-ar veni să crezi câte trepte trebuie să urci ca să ajungi la ele, iar vara, când e foarte cald, zici că o să mori de insolație sau ceva în genul ăsta. N-ar strica deloc un lift în locurile astea, dar budiștii zen nu prea se omoară după confortul modern. Jur, când ajungi acolo, parcă te-ai întors în timp vreo mie de ani.

---

93. Am căutat pe Google aceste nume, dar nu am găsit nimic. Nao a scris numele în *romaji*, așa că știam doar cum se pronunță. Am încercat să ghicesc ce *kanji* ar putea să-l reproducă, dar nu am reușit să descopăr o combinație care să poată fi găsită pe o hartă. Vezi apendicele D pentru unele variante de *kanji* în cazul numelor *Hiyuzan* și *Jigenji* și, de asemenea, pentru mai multe informații despre nomenclatura templelor japoneze.
94. *Cryptomeria*.

Tata a fost de acord să mă ducă cu trenul la Sendai și bănuiesc că a fost o treabă destul de importantă pentru el să părăsească apartamentul ziua în amiaza mare. Îmi dădeam seama cât e de stresant pentru el și nici eu nu-i eram de mare ajutor. Îmi venise ideea asta copilărească să facem un mic ocol până la Disneylandul din Tokyo ca să dau mâna cu Mickey-chan. Știam că ar fi destul de puțin realist, pentru că Disneylandul din Tokyo nu este chiar în drum spre Sendai și, pe lângă asta, tata se cam pierde cu firea în mulțimi, însă eu voiam foarte mult să merg. Mickey-chan este din California, la fel ca mine, și m-am gândit că poate și lui îi e dor de casă, așa că l-am implorat și l-am tot implorat pe tata, dar sigur că a zis nu. Într-o situație normală de familie, cred că rugămintea mea ar fi fost rezonabilă. Adică, vreo două ore de stat pe lângă Mickey-chan nu e chiar așa un preț mare de plătit pentru a scăpa de copilul tău pentru toată vara. Însă familia noastră nu se află într-o astfel de situație normală și știam că tata nu era genul de persoană care să înghită Disneylandul. Dacă mă străduiam puțin, poate că l-aș fi iertat pentru asta și ne-am fi bucurat de plimbarea cu trenul împreună, dar – în schimb – eu m-am bosumflat și l-am făcut să se simtă vinovat și nefericit tot drumul, ceea ce nu m-a făcut nici pe mine să mă simt prea grozav. În cele din urmă, mi-a promis că o să mergem la Disneyland când o să vină să mă ia și o să ne întoarcem acasă, lucru care m-a înveselit un pic, știind că măcar avea intenția să supraviețuiască vacanței mele de vară.

În gara din Tokyo era agitat și am stat cam o oră sub tabelul cu plecări până și-a dat seama ce tren trebuia să luăm și ce fel de bilete să cumpărăm, apoi ne-am dus pe peronul greșit și ne-am trezit în Personalul Yamabiko, în loc de Expresul Komachi, dar pentru el nu conta dacă ne opream la fiecare stație pe tot drumul și, de fapt, nu conta nici pentru mine. Așa că am călătorit prin suburbiile din Tokyo, care nu se mai terminau, apoi prin niște zone industriale, pe lângă fabrici cu hornuri și mănunchiuri oribile de blocuri rezidențiale, centre comerciale și parcări, iar ușile trenului se deschideau și se închideau întruna, oamenii urcau și coborau întruna și domnișoarele din tren, în uniformele lor micuțe, împingeau cărucioarele cu gustări de acolo-colo pe culoare, strigând:

„*Obento wa ikaga desu ka? Ocha wa ikaga desu ka?*"[95]. Deodată mi s-a făcut poftă de o caserolă de prânz cu țipar prăjit dulce, dar chiar când voiam să-l rog pe tata, mi-am adus aminte că ultima dată când mâncasem țipar prăjit dulce a fost în ziua în care am sărbătorit noua lui „slujbă", așa că mi-am adus aminte și de minciuna lui, mi-a dispărut orice poftă de țipar și am cerut un sendviș cu ou. L-am mâncat în timp ce îmi priveam fața reflectată în geamul trenului, plutind pe deasupra peisajului ca o fantomă. Totul afară era de un gri murdar sau de culoarea cimentului, însă din când în când se mai zăreau câteva petice verzi – plantații de orez strălucind pe fundal ca niște smaralde neprețuite. Cu cât ne îndepărtam de Tokyo, lumea devenea mai verde.

Când am ajuns până la urmă în Sendai, am făcut legătura cu un tren regional care ne-a dus în orașul cel mai apropiat de templul lui Jiko, apoi am urcat geamantanul meu cu rotile într-o vechitură de autobuz plin cu oameni foarte bătrâni, care ne-a dus în satul ei. Ieșind din oraș, am trecut pe lângă niște supermarketuri, cafenele și o școală primară, dar – sincer – nu prea mai vedeai altceva: o fabrică de prelucrat pește, o sală de jocuri mecanice, o benzinărie, un chioșc, un service auto, un altar pe marginea unui drum, câteva câmpuri micuțe. Însă apoi, mergând mai departe, clădirile au început să se rărească, până când ne-am dat seama că ne aflăm în sfârșit în provincie, pentru că era atât de frumos. Era ca și când mă aflam într-un desen animat asiatic, cu micul nostru autobuz pufăind în sus și-n jos pe drumurile întortocheate ce înconjurau munții, îmbrățișând stâncile. Dedesubt, vedeam valurile cum se spărgeau de blocurile acelea fantastice de piatră și se întâmpla din când în când să trecem de câte o plajă micuță, ca un buzunar plin cu nisip, îndesat între fațadele stâncoase.

Îmi plăcea foarte tare să merg pe coasta de nord a Californiei, la Marin, Sonoma sau Humboldt, iar locul acesta avea un pic din atmosfera lor, doar că în Japonia totul era mai verde, cu mult mai mulți copaci și fără case unicat scumpe. În schimb, erau mici sate de pescari de-a lungul țărmului, cu ciorchini de bărci, plase și plute pentru stridii legănându-se pe valuri, cu șiruri întregi de

95. *Obento wa ikaga desu ka? Ocha wa ikaga desu ka* – Doriți o caserolă de prânz? Doriți puțin ceai?

peşti puşi la uscat, ca rufele pe lângă case. Autobuzul s-a oprit cam de o sută de mii de milioane de ori în locuri care nu păreau în nici un caz staţii, cu doar o bancă pe marginea drumului sau cu un semn rotund ruginit pe un stâlp, câteodată chiar o mică baracă sau ceva de genul ăsta, care părea cam cât debaraua unde se ţine filtrul de apă pentru jacuzzi, dacă trăieşti în California. Erau multe locuri cu dealuri abrupte şi în California, dar nu aveam impresia că sunt prea multe jacuzzi-uri, piscine sau vile ale celebrităţilor pe-aici pe unde locuia Jiko.

Nu mai rămăseseră mulţi pasageri în autobuz, doar eu, tata şi vreo două femei grozav de bătrâne, cu *tenugui*[96] pe cap şi cu spinările cocoşate în unghi drept. Şoferul era un tip tânăr, subţirel, cu o postură excelentă. Purta un chipiu micuţ, elegant şi mănuşi de şofer din bumbac alb, iar de fiecare dată când trăgea pe marginea drumului pentru a opri, se apleca şi-şi atingea cozorocul cu degetele înmănuşate. Foarte *kakkoii*[97].

Drumul se făcea tot mai îngust şi mai abrupt, şerpuind în sus pe marginea unei râpe adânci, când, din nou, şoferul a oprit. Am privit pe geam versantul acoperit de arbori, aşteptându-mă să zăresc măcar o băncuţă sau un semn ruginit, dar de data asta nu era nimic, doar muntele de o parte şi stânca prăvălindu-se în vale de cealaltă. M-am uitat din nou spre munte şi am observat o poartă veche de piatră, ascunsă între copaci şi acoperită cu muşchi gros, şi nişte trepte de piatră care duceau dincolo de poartă, pierzându-se în întuneric.

Uşile autobuzului s-au deschis, iar şoferul şi-a atins chipiul. Bătrânele ne-au privit aşteptând.

— Am ajuns, Naoko, mi-a spus tata. Să coborâm?

Dintr-un motiv sau altul, tata vorbea în engleză. Engleza lui nu fusese niciodată prea bună, dar când o vorbea, suna foarte politicos şi intelectual, nu ai fi zis niciodată că e genul de om care să-şi piardă toţi banii pe pariuri ilegale şi apoi să se întindă pe şinele de tren.

— *Aici?* am chiţăit eu.

---

96. *Tenugui* (手ぬぐい) – o bucată de bumbac subţire care se foloseşte pentru acoperit capul sau ca prosop.
97. *Kakkoii* (かっこいい) – stilat, elegant, fercheş.

Am crezut că glumește.

Însă era deja în picioare, iar bătrânele rânjeau, își aplecau capetele și ne spuneau tot felul de lucruri, cum că știau deja cine suntem, iar tata dădea și el din cap spre ele în timp ce eu încercam să străbat culoarul îngust până la trepte, trăgând după mine geamantanul cu rotile. Șoferul îl privea pe tata în oglindă și, când a văzut că mă chinui, a sărit să mă ajute, luându-mi bagajul din mână. M-am dat jos și am rămas pe marginea drumului, privind peste buza spuzită de pietriș a unei prăpastii, care dădea în vale și ducea, mai departe, spre ocean. Puteam să văd un pic din apă, sclipind puternic, ca un soi de promisiune a salvării.

M-am întors cu spatele la ocean și am privit muntele. Nu se vedea nici o clădire. O poartă de piatră. Mușchi. Trepte întunecate ducând spre nicăieri. Tata coborâse și el din autobuz, stând acum lângă mine, iar șoferul îi întindea geamantanul meu cu rotile. Am privit treptele de piatră și am început să pun lucrurile cap la cap. L-am tras pe tata de mânecă.

— Tată...?

Însă șoferul tocmai îl saluta pe tata, iar tata s-a înclinat și el, apoi șoferul s-a urcat la locul lui, a închis ușile și a băgat autobuzul în viteză, roțile au scrâșnit pe pietriș, după care, curând, eu și cu tata au rămas singuri pe marginea drumului, privind stopurile micului autobuz cum pâlpâie în timp ce dispărea după o curbă.

Deodată nu se mai auzea nici un zgomot, doar vântul prin stufăriș, șuierând de parcă ar fi trecut niște stafii. M-am uitat la bagajul meu cu rotile cum stătea în praf lângă mine. Era roz, cu o imagine Hello Kitty pe el. Părea foarte singur și trist.

Atunci mi-am dat seama. Tata voia să mă lase aici. Întâi urma să târâm geamantanul cu rotile până în vârful muntelui, apoi voia să mă lase acolo sus, pe întreaga durată a vacanței mele de vară, cu o călugăriță foarte bătrână, care se întâmpla să-mi fie străbunică și pe care abia dacă o cunoșteam.

— OK! a spus tata, îndreptându-se cu pași mari spre treptele înalte. Haide! Să îndrăznim!

Mi s-a pus un nod în gât și a început să mă furnice nasul pe dinăuntru. Din obișnuință, mi-am încleștat dinții ca să-mi înăbuș lacrimile, așa cum făceam când mă loveau copiii cu picioarele în

timpul linşajului de la *kagome*, dar apoi m-am gândit: La naiba, ar *trebui* să plâng. Ar trebui să ţip şi să zbier, să fac un ditamai scandalul, pentru că, cine ştie, dacă reacţionam cu destulă disperare, tatei i se va face milă de mine şi mă va lua înapoi acasă. Mi-am tras un pic nasul şi apoi m-am uitat să văd dacă a observat, însă nu era deloc atent la mine. Se uita la munte cu o expresie luminată, ca atunci când e încântat, dar nu vrea s-o arate. Nu îl mai văzusem aşa de încântat de când stăteam în Sunnyvale şi unul dintre amicii lui programatori îl invitase să meargă la pescuit de răpitori cu linguriţa. Era drăguţ de privit, aşa că am traversat drumul, urmându-l şi trăgând după mine bagajul cu rotile până la prima treaptă, unde l-am smucit cu zgomot.

Ku... lunk.

Bagajul era greu, plin cu toate cărţile după care trebuia să învăţ în vacanţa de vară. *Ku... lunk.* Istorie japoneză antică. *Ku... lunk.* Istoria recentă a Japoniei. *Ku... lunk.* Moralitatea şi etica japoneză. *Ku... lunk. Ku... lunk.* Transpirasem deja şi eram gata să renunţ, dar tata o luase înainte şi mă aştepta, privind cu nerăbdare treptele.

— Când eram doar un băiat, puteam să fug până sus, mi-a zis. Poate că încă mai pot...

Dar, în schimb, a coborât să-mi bagajul din mână şi de data asta l-am lăsat. Încercase să mă ajute şi în metrou, apoi în tren, apoi din nou când ne-am urcat în autobuz, însă i-am tot zis s-o lase baltă. Adică, dacă poţi să-ţi imaginezi – un tip între două vârste cu părul unsuros, ochii roşii şi umerii lăsaţi, trăgând după el un geamantan cu rotile Hello Kitty. Cine şi-ar lăsa tatăl să iasă aşa în public? E pur şi simplu înfiorător. Ar fi arătat fix ca un *hentai*, ceea ce nu e. Este tatăl meu. Poate că e un *hikikomori*, dar eu îl iubesc. N-aş fi rezistat să văd oamenii cum se holbează la el.

Aici, însă, nu ne vedea nimeni.

— Hai, Nao-chan, a spus. Să mergem!

Cărând bagajul după el, a luat-o repede în sus pe trepte, iar eu l-am urmat. Urcam împreună. Cu cât urcam, cu atât pădurea se îndesea. Şi se făcea mai cald. Mi se scurgea transpiraţia de la subraţ. Pietrele erau alunecoase, dar nu de la ploaie, ci de la umiditatea care făcea totul să pară unsuros, chiar şi aerul. Îmi aducea aminte de ceaţa din San Francisco, doar că ceaţa răceşte aerul, iar aici era mai cald decât în sauna Kaylei, chiar şi în bătaia vântului. Muşchiul

se întindea peste toate ca o eczemă, revărsându-se din crăpăturile pietrei. Tata continua să urce. O treaptă. Încă una. Tot mai sus și mai sus. Eram o armată de doi oameni, el și cu mine, mărșăluind prin pădure, însă nu pentru a o cuceri. Noi ne retrăgeam, o armată învinsă, pusă pe fugă.

Un țiuit strident de insectă a străpuns aerul ca o coardă vibrantă, auzindu-se din ce în ce mai tare. *Me... meee... meeeeee...* Nu puteam să-mi dau seama când începuse să se audă. Poate că fusese tot timpul acolo, în capul meu, doar că acum cineva dăduse sonorul mai tare și tot craniul îmi pulsa, ca un amplificator, făcând țiuitul să răsune în lumea de-afară. Mi-am vârât degetele în urechi, încercând să-mi dau seama dacă zgomotul venea din interior sau din afară, iar tata m-a văzut.

— *Me-me-zemi*[98], a spus.

S-a oprit și și-a scos batista ca să-și șteargă sudoarea din ochi, apoi și-a trecut-o pe după gât, de parcă s-ar fi șters cu prosopul în vestiar, atunci când încă mai mergea la sală, în Sunnyvale.

— Numai masculii țiuie, a spus.

Am dat să-l întreb de ce, dar nu voiam să-i aud răspunsul. Și-a legat batista la gât și a rămas pe loc, privind în sus la bolta pădurii cu o expresie stranie și distantă pe față.

— Îmi aduc aminte de sunetul ăsta de când eram băiat, a spus. E *natsu no oto*[99].

Stătea cu câteva trepte mai sus decât mine, părând foarte înalt, și în timp ce-l priveam, m-am gândit dacă n-aș putea să îi înțeleg expresia aceea distantă. Poate că era fericire. Cred că tatăl meu era fericit.

Și pentru mine sunetele fericite ale verii erau departe. Cel al camionetei cu înghețată Good Humor, al fluierului salvamarului și al stropitorilor automate scuipând în lumina apusului, sfârâitul costiței pe un grătar Weber și clinchetul limonadei cu gheață în paharele înalte, aburite. Cel al mașinilor de tuns iarba și trimmer-elor și al copiilor jucându-se de-a v-ați ascunselea în piscină. Am simțit iar un nod în gât, care s-a înfundat ca un burlan vechi cu toate aceste amintiri fericite.

---

98. *Minminzemi*? (ミンミンゼミ) – *Oncotympana maculaticollis*, un soi de cicadă japoneză.
99. *Natsu no oto* (夏の音) – sunetul verii.

Ku... lunk. Ku... lunk. Tata începuse din nou să urce. Mi-am șters ochii și l-am urmat. Ce altceva puteam să fac? Trebuia să privesc partea bună a lucrurilor și să încerc să mă bucur de ce puteam. Măcar tata n-a preluat cu forța controlul autobuzului ca să ne conducă peste marginea drumului. Măcar era încă aici cu mine și poate... poate nu avea să plece. Poate reușeam să-l conving să rămână. Pentru că, chiar dacă îmi promisese că se întoarce și mă ia la sfârșitul vacanței și că mă duce la Disneyland, dacă n-o făcea? Dacă doctorii aceia specialiști nu puteau să-l repare? Sau dacă, pe drum spre casă, dorința de-a muri devenea prea intensă și decidea brusc să se arunce pe șinele de tren, în fața unui SuperExpres Disneyland? Nu-i păsa lui dacă apuca sau nu să dea mâna cu Mickey-chan. Și oricum, cât de mult te poți încrede în promisiunea unui tată sinucigaș?

2.

Am urcat mai departe, tot mai sus, fără să ne spunem mare lucru, fiecare cufundat în propriile gânduri. Tata se gândea la copilăria lui, iar eu mă gândeam la tatăl meu. Oare toți copiii trebuie să-și facă griji în privința sănătății psihice a părinților? În felul în care este organizată societatea, se presupune că părinții sunt cei maturi și au grijă de copii, dar de multe ori este tocmai invers. Sincer, nu am întâlnit în viața mea foarte mulți adulți despre care să pot spune că sunt așa de maturi, dar asta probabil pentru că am trăit în California, unde toți părinții prietenilor mei păreau foarte imaturi. Mergeau toți la psiholog, luau parte la seminarii de dezvoltare personală sau care să-i ajute la împlinirea potențialului lor uman, de unde se întorceau cu teorii noi, nebunești, cu diete și vitamine, revelații, ritualuri și metode noi de a-și îmbunătăți relațiile, pe care încercau apoi să le insufle copiilor, ca să aibă o părere mai bună despre sine. Fiind japoneză, părinților mei nu le păsa prea tare dacă aveam o părere bună despre mine și nu erau interesați de dimensiunea psihologică, chiar dacă prietenul tatălui meu, de pildă, era profesor de psihologie. Era destul de drăguț – un tip mai bătrân, care devenise cunoscut în anii '60 pentru că lua droguri și ajungea să aibă stări euforice, numindu-le metode de

„cercetare", așa că mă gândesc că era un pic excentric și probabil destul de imatur, pe deasupra. Nu că aș fi eu expertă. Sunt doar o adolescentă, așa că nu am cum să știu foarte multe, dar – după umila mea părere – bătrâna Jiko e singura persoană cu adevărat matură pe care am întâlnit-o – poate pentru că este călugăriță sau poate pentru că trăiește pe pământ de foarte mult timp. E nevoie să apuci o sută de ani ca să te maturizezi cu adevărat? Ar trebui s-o întreb.

Stai un pic...

„Hei, Jiko, cât de bătrân trebuie să fii ca să te maturizezi cum trebuie? Nu doar la trup, ci și la minte?"

Asta i-am scris în mesaj adineaori. Vă anunț ce-a zis când îmi răspunde. S-ar putea să dureze ceva, pentru că e ora de *zazen* la templu. *Zazen* este un soi de meditație pe care o fac acolo, care pare diferită de meditațiile californiene – sau cel puțin mie mi se pare diferită, dar ce știu eu? Cum am zis, sunt doar un copil.

Unde rămăsesem? A, da, urcam din greu treptele către templu. Drace, chiar nu mă pricep deloc la chestia asta. Câteodată parcă aș avea deficit de atenție sau ceva de genul ăsta. Poate că am venit cu el din California. Toți în California au deficit de atenție, toți iau pastile din cauza asta și își schimbă constant dozele și rețeta. Eu mă simțeam lăsată pe afară pentru că nu luam nici o pastilă despre care să pot vorbi, din cauză că părinții mei erau japonezi și nu știau prea multe despre psihologie, așa că în cea mai mare parte a timpului îmi țineam gura închisă. Dar într-o zi, la prânz, cineva a observat că nu iau niciodată pastile și Kayla a trebuit să intervină și să mă acopere. De fapt, m-a făcut să mă simt și mai unică pe lume, însă în cel mai amabil fel. I-a aruncat acelui copil o privire foarte de sus și i-a spus „Nao nu are *nevoie* de medicamente. E japoneză". Știu că sună un pic cam dur, dar felul în care a spus-o a făcut să pară un lucru bun că sunt japoneză, ca și când aș fi fost sănătoasă sau ceva de genul ăsta, așa că respectivul copil a ridicat din umeri și a tăcut.

A fost drăguț din partea Kaylei să îmi ia apărarea, dar de fapt nu cred că sunt așa de sănătoasă. Sunt destul de sigură că am tot soiul de sindroame, inclusiv deficit de atenție și tulburare hiperchinetică, sindromul de stres posttraumatic, tulburare bipolară, cât și tendințele sinucigașe care există la mine în familie. Jiko a

spus că meditația *zazen* probabil că nu m-ar vindeca de toate sindroamele și tendințele mele, dar ar putea să mă învețe cum să nu mai fiu obsedată de ele. Nu știu cât de eficientă este, însă de când m-a învățat cum se face, încerc să meditez în fiecare zi – mă rog, poate la fiecare două zile sau de vreo două ori pe săptămână – și acum, că stau să mă gândesc, chiar dacă intenționez în continuare să mă sinucid, de fapt, nu am făcut-o încă, iar dacă sunt în continuare vie și nu moartă, poate că funcționează.

3.

Unde eram? A, templul. Așa. Deci, urcăm treptele și, în cele din urmă, vedem poarta principală a templului, care este chiar în vârf și pare enormă, ca gura unui monstru oribil din piatră, plin de mușchi și ferigi scurgându- se ca niște bale, care se înalță deasupra noastră, pe punctul de a se prăbuși peste capetele noastre și de a ne strivi. Exact genul de loc unde le-ar plăcea fantomelor să se furișeze și să îi bântuie pe cei vii. Mai târziu, mi-am dat seama că nu este o poartă imensă, cum au templele cu adevărat importante. E de fapt destul de mică, dar – de jos – în acea primă zi, părea gigantică. Eram obosită după ce mă târâsem pe treptele alea, năucită de căldură și hipnotizată de sunetele cicadelor și de acel *ku... lunk, ku... lunk* al rotilelor de la bagajul meu. Îmi era și destul de teamă, gândindu-mă că tata voia să mă abandoneze acolo, în locul acela straniu. În momentul în care am văzut poarta, am simțit un impuls destul de puternic să mă întorc și să mă arunc cu capul înainte în josul treptelor de piatră sau doar să mă las să cad liber pe spate în moliciunea ca de pernă a eternității. Nu ar fi contat dacă mă loveam și mă rostogoleam ca o varză până jos de tot și apoi mai departe, până în largul mării, pentru că măcar aș fi fost în siguranță și moartă.

Îmi tremurau picioarele. Îmi simțeam rotulele ca meduzele la care se uita mama în acvariul din centrul orașului și, chiar în acel moment, ceva s-a frecat de pielea mea goală și mi s-a ridicat totul părul pe mine de parcă fusesem împușcată cu un pistol cu electroșocuri. *Tatari!*[100] m-am gândit, apoi am sărit țipând, iar tata a început să

100. *Tatari!* – Atacul spiritelor!

râdă și, în următorul moment budist, m-am trezit privind în jos, în ochii verzi ca mușchiul ai unui pisoiaș alb cu negru. Mi-a aruncat în treacăt o privire scurtă, apoi și-a întors spatele și a început să facă chestia aia pe care o fac pisicile, încolăcindu-mi-se printre picioare, arcuindu-și spinarea și ținându-și coada sus, în timp ce-și întindea labele din față, nu spre mine, ci în cealaltă direcție, oferindu-mi fundul pentru a i-l scărpina, asta pe lângă o priveliște bunicică a anusului țuguiat și testiculelor albe, imense și îmblănite. În linii mari, când un pisoi îți întinde fundul să i-l scarpini, trebuie s-o faci, fără să te mai deranjeze restul pachetului. Blana îi era moale și fierbinte și, chiar în acel moment, s-a auzit clopotul templului, cu un sunet atât de profund, încât a făcut frunzele verzi, ca niște lame, ale bambusului să tremure, iar tata, care stătea chiar sub poarta de piatră, a privit spre templu și a șoptit ca pentru sine:

— *Tadaima...*

Adică ce se spune când ajungi acasă.

Micul pisoi cu testicule imense și-a smucit coada și ne-a condus mai departe pe alee, apoi am auzit zgomot de sandale pe pietre și a apărut Muji, grăbindu-se în întâmpinarea noastră. Purta pijamaua ei gri și avea un prosop alb legat în jurul capului. A ridicat pisoiul de jos și l-a îndesat bine la subraț, după care, lipindu-și palmele fără să scape pisica, s-a aplecat adânc din mijloc.

— *Okaerinasaimase, dannasama!* a spus – mai mult sau mai puțin exact ce spun servitoarele franceze de la „Șorțulețul Singuratic al lui Fifi", atunci când se întorc stăpânii acasă.

În noaptea aceea au organizat o petrecere în cinstea noastră, chiar dacă nu era cine știe ce petrecere, fiind doar eu și tata, Jiko și Muji, plus încă două bătrâne *danka* ce stăteau pe-acolo și ajutau cu gătitul și cu grădina, cu slujbele religioase și alte treburi. Înainte să mâncăm, am făcut toți, pe rând, baie în *ofuro*[101], care era alimentată de un izvor termal sulfuros. Tata a intrat primul pentru că este bărbat, ceea ce ar fi fost complet „incorect politic" în Sunnyvale, dar aici nimeni nu părea să gândească așa. Când a ieșit, rozuliu și umed, era îmbrăcat cu un *yukata*[102] și avea în picioare

101. *Ofuro* (お風呂) – cadă.
102. *Yukata* (浴衣) – chimonou din bumbac.

geta[103] și un prosop micuț și moale pe cap. Muji i-a oferit un pahar de bere și a părut să fie mai vesel decât îl văzusem vreodată în viața mea, chiar și în Sunnyvale – iar mie mi s-a reîntors speranța că poate se va decide să rămână cu noi la templu peste vară. Știam sigur că ar fi fost mai bine pentru el, decât să se vadă cu o grămadă de doctori psihologi. Nu era ca și când avea o slujbă sau ceva de genul ăsta, iar mama era ocupată cu serviciul și putea să-și poarte singură de grijă, cât despre marile minți ale filosofiei vestice, se descurcaseră foarte bine fără el în ultima mie de ani și probabil că puteau să mai aștepte până la sfârșitul lui august.

Stăteam pe veranda de lemn care dădea spre grădina templului și un vânt de seară făcea să foșnească frunzele bambusului. Îl priveam cum își savurează berea și eram pe punctul să-l întreb dacă vrea să rămână, când Jiko s-a ridicat în picioare și a spus *„Nattchan, issho ni ofuro ni hairou ka?"*[104]. Ar fi fost nepoliticos să refuz, așa că m-am ridicat și am urmat-o la baie, sperând să nu-mi vadă, cu cataracta ei, toate micile cicatrici, vânătăile și arsurile de țigară, care se vindecaseră cele mai multe, în afară de unele pe care probabil că le voi avea pentru totdeauna.

În fața băii comune era un mic altar și Jiko a aprins o lumânare și un bețigaș parfumat, apoi a făcut trei plecăciuni întregi, lăsându-se jos, în genunchi, și atingând podeaua cu fruntea, ceea ce i-a luat ceva timp, dar nu atât de mult cât ți-ai putea închipui, având în vedere că e așa de bătrână. M-a pus și pe mine să fac la fel – le-am făcut cu neîndemânare și simțindu-mă prost, dar n-a părut să observe, pentru că în tot timpul ăsta murmura în șoaptă o rugăciune japoneză, care în traducere ar suna cam așa:

În timp ce mă îmbăiez,
mă rog alături de toate ființele
să ne putem purifica trupul și mintea
și să ne curățăm pe dinăuntru și pe dinafară.

---

103. *Geta* (下駄) – sandale de lemn.

104. *Nattchan, issho ni ofuro ni hairou ka?* – Nattchan, mergem să facem o baie împreună? (*Nattchan* – o formă prescurtată, afectuoasă și familiară, a lui Nao-chan).

Părea o chestie importantă, dar atunci m-am gândit la animatoarele de bar de la băile comune și la cât de curate și pure păreau după ce făceau baie. Nu era ca și când aveau vieți morale sau ceva de genul ăsta, așa că poate rugăciunea lui Jiko chiar funcționa pentru ele.

Baia constă practic într-o cutie mare de lemn, cu alte cutii de lemn mai mici înăuntru. Una dintre cutiile mai mici este cada de înmuiat, umplută cu apă superfierbinte, sulfuroasă, din care ies aburi și care miroase ca ouăle fierte – adică trebuie să te obișnuiești un pic cu ea. În baie este foarte întuneric, în afara coloanelor dense de lumină de la soare, care străpung aerul întunecat ca niște sulițe, căzând pe pielea ta goală. Lângă cadă sunt două scăunele mici de lemn și câteva găleți de plastic pentru luat apă fierbinte din cadă, să te poți clăti.

Felul în care faci o baie în Japonia e următorul: întâi te clătești bine de tot pe corp cu apă caldă, pentru a da jos transpirația și praful, astfel încât să nu faci apa de baie scârboasă, apoi te urci în cadă și stai acolo un timp ca să te înmoi. După care ieși din nou și te așezi pe scăunelul tău, unde te speli cu adevărat peste tot cu săpun și o cârpă aspră și, dacă ai de gând să te speli cu șampon pe cap sau să te razi pe picioare sau să te speli pe dinți sau ceva de genul ăsta, poți s-o faci tot acolo. După ce ești curată toată, te clătești de clăbuci și intri înapoi în cadă ca să termini treaba. Poți să-ți pierzi vremea mult timp acolo, dacă îți place și dacă poți să reziști în fața mirosului de ouă stricate.

Era destul de aglomerat în baia comună – chiar dacă trupul lui Jiko e foarte micuț, al meu nu este și, stând lângă ea, mă simțeam ca un hipopotam în pielea goală și îmi făceam griji că aș putea s-o dărâm sau s-o strivesc, de fiecare dată când mă mișcam. Dar Jiko nici măcar nu părea să observe și, după un timp, m-am calmat și eu. Asta-i chestia cu Jiko, una dintre superputerile ei este că, prin simpla prezență în cameră alături de tine, te poate face să te simți bine cu tine însuți. Și nu doar mie mi s-a întâmplat. Face asta cu toți oamenii. Am văzut-o cu ochii mei.

Poate că acum e un moment potrivit să descriu cât de bătrână pare Jiko, pentru că, de fapt, am fost total șocată în acea primă zi la baie. Trebuie să ții minte că are o sută patru ani și, dacă nu ai stat niciodată cu o persoană extrem de bătrână, ei bine, te avertizez,

e destul de nasol. Ce vreau să zic este că, chiar dacă au în continuare mâini, picioare, țâțe și organe genitale ca orice altă ființă umană, oamenii extrem de bătrâni arată mai mult ca extratereștrii sau ca niște ființe venite din spațiu. Știu că nu e un lucru prea frumos să spui așa ceva, dar e adevărat. Arată ca ET sau ceva de genul ăsta, un corp bătrân și tânăr în același timp, iar felul în care se mișcă, încet și grijuliu, însă cumva spasmodic, e și el un pic extraterestru.

Apoi, mai e și faptul că este călugăriță, deci total cheală. Creștetul capului îi e strălucitor și neted, la fel și obrajii rotunzi, dar peste tot în alte părți, pielea ei este acoperită cu cele mai fine și delicate riduri, ca o pânză de păianjen strălucind de rouă dimineața. Probabil că are doar vreo douăzeci de kilograme și un metru douăzeci și e slabă ca un schelet, astfel încât, dacă o apuci de mână sau de picior, poți să îi pumnul strâns. Coastele ei mici sunt ca niște creioane pe sub piele, dar bazinul este enorm, de forma unui castron, complet disproporționat față de restul corpului. Ai crede că trupul ei are o groază de piele lăsată, care atârnă în falduri pe schelet, dar de fapt pielea de pe el pare surprinzător de tânără. Cred că asta se întâmplă pentru că a fost tot timpul foarte slabă și nu a avut niciodată pliuri de grăsime. Sânii îi sunt mici și plați, așa că pieptul îi arată ca al unei fetițe care tocmai a început să se dezvolte, cu sfârcuri mici, roz și proaspete.

Și mai e un lucru, poate că nu ar trebui să-l spun, dar o voi face, pentru că am încredere în tine că nu o s-o iei într-un fel pervers – și anume că între picioare este tot cheală și poți să-i vezi sexul destul de clar, așa încât și partea asta îți dă impresia că este destul de tânără, până când observi întâmplător cele câteva smocuri de păr lung și gri care îi atârnă ca barba unui bătrân. În umbra băii, privindu-i corpul palid și îndoit cum se ridică din aburii căzii de lemn întunecate, m-am gândit că arată fantomatic – o parte fantomă, o parte copil, o parte fetiță, o parte femeie sexy și o parte *yamamba*[105], toate în același timp. Toate vârstele și stadiile combinate într-o singură ființă a timpului de sex feminin.

Nu am avut toate gândurile astea în acea primă noapte. Ce descriu aici este impresia generală, după două săptămâni în care am privit-o cum intră și iese din cadă, am spălat-o pe spate și chiar

105. *Yamamba* (山姥) – babă sau vrăjitoare de munte.

am ajutat-o să se radă pe cap cu briciul. Baia comună este mare cât să încapă trei oameni să se spele în același timp, dacă se înghesuie un pic, iar câteodată venea și Muji cu noi și atunci ne făceam plecăciunile și micile rugăciuni împreună. Când trăiești într-un templu, trebuie să respecți toate regulile astea, cum ar fi, de exemplu, că nu ai voie să vorbești la baie și, în mare parte, nu o făceam, dar câteodată Jiko încălca regula și atunci aveam voie să purtăm câte o conversație liniștită, care te făcea să te simți împăcată.

Apropo de reguli, ele două aveau toate aceste ritualuri zilnice nebunești, pe care le îndeplineau în toate împrejurările pe care ți l-ai putea imagina, cum ar fi spălatul pe față, periatul dinților sau scuipatul pastei de dinți, chiar și o căcare. Nu glumesc. Se aplecau și mulțumeau toaletei, apoi spuneau o rugăciune pentru salvarea tuturor ființelor. E destul de amuzantă și sună cam așa:

În timp ce mă așez să-mi fac treaba,
mă rog alături de toate ființele
să putem înlătura toată mizeria și distruge
otrava lăcomiei, furiei și prostiei.

La început am zis: „Nu, în nici un caz n-o să spun așa ceva", dar când stai cu oameni care sunt tot timpul super-recunoscători și apreciază lucrurile și spun mulțumesc, până la urmă se lipește și de tine puțin, așa că într-o zi, după ce am tras apa, m-am întors către toaletă și am zis „Mersi, toaletă" și mi-a venit destul de natural. Adică, e genul de lucru pe care este în regulă să-l faci dacă ești într-un templu de pe coasta unui munte, dar ar fi bine să nu încerci să faci la fel în toaletele de la școală, pentru că, dacă te prind colegii aplecându-te și mulțumind budei, o să încerce să te înece în ea. I-am explicat asta lui Jiko și a fost de acord cu mine că n-ar fi o idee așa de bună și că, uneori, era în regulă doar să te simți recunoscător, chiar dacă nu zici nimic. Important este s-o simți. Nu trebuie să faci mare caz din asta.

Nu am vorbit din prima cu Jiko despre genul ăsta de lucruri. La început eram timidă și nu voiam să vorbesc cu ea și nici cu altcineva, mai ales după ce tata a plecat pe furiș dis-de-dimineață, când eu încă dormeam, fără măcar să-mi zică la revedere. A lăsat un bilețel pe care l-am găsit când m-am trezit. Era în engleză și

spunea: „Nao-chan, ești așa de împăcată, ca Frumoasa Adormită. Mă întorc la sfârșitul verii. Te rog să nu-ți faci griji pentru mine. Să fii fată cuminte și să ai grijă de draga ta străbunică".

Am rupt bilețelul. M-am gândit: ce nașpa că m-a abandonat aici și a roit-o, înainte măcar de-a avea șansa să-l implor să rămână și să-l fac să se simtă vinovat. Nu a zis nimic despre promisiunea de-a mă duce la Disneyland și a plecat fără să-mi cumpere un încărcător pentru Game Boy-ul meu, alt lucru pe care promisese că-l va face, așa că acum n-aveam ce să mă joc, în afara Tetrisului de pe mobil, care nu era tocmai fascinant. Pe atunci, templul nu avea nici măcar un calculator, așa că nu puteam să-i trimit e-mailuri Kaylei în Sunnyvale și sigur că nu aveam prieteni în Tokyo cărora să le pot da mesaje sau să-i sun. Mi se întindeau înainte zilele lungi și fierbinți ale vacanței de vară și mă gândeam că o să mor de plictiseală.

4.

— Ești foarte supărată? m-a întrebat bătrâna Jiko într-o seară, la baie, în timp ce o frecam pe spate.

Mișcam cârpa aspră în cercuri, atentă să nu apăs prea tare, pentru că învățasem cât de fragilă era pielea ei bătrână, mai subțire ca hârtia de orez. La început, fără să-mi dau seama, duritatea cu care frecam îi lăsase dâre roșu închis pe piele, însă nu s-a plâns niciodată, iar eu mi-am dat seama că trebuie să fiu mai atentă, mai ales în locurile unde îi ieșeau oasele în afară. Așa că, în momentul în care m-a întrebat dacă sunt supărată, m-am gândit că poate frec prea tare și o rănesc, așa că mi-am cerut scuze.

— Nu, a spus. Îmi place. Nu te opri.

Am mai pus săpun pe cârpă și am început să o plimb în josul curburii spinării ei noduroase. Ca la majoritatea bătrânilor, șira ei era destul de înțepenită și îndoită, dar când stătea în poziție de *zazen*, avea o postură perfect verticală. Nu a mai zis nimic, iar când am terminat, am luat câteva găletușe cu apă caldă din cadă și i le-am turnat pe spate pentru a o clăti de săpun, apoi m-am așezat în fața ei, ca să mă poată spăla și ea pe mine. Făceam asta pe rând.

Am aşteptat. Bătrânei Jiko îi plăcea să nu se grăbească şi se pricepea foarte bine la asta, pentru că exersa de atâția ani, astfel încât, drept urmare, o aşteptam tot timpul şi ai zice că aşteptatul ăsta era ceva enervant pentru o tânără ca mine, dar – dintr-un motiv sau altul – nu mă deranja. Nu e ca şi când aveam altceva mai bun de făcut în vara respectivă. Stăteam acolo pe scăunelul meu de lemn, goală, cuprinzându-mi genunchii cu braţele şi tremurând, nu de frig, ci cu gândul la apa fierbinte, aşa că atunci când, în schimb, am simţit vârful degetului ei atingând o mică cicatrice de pe mijlocul spatelui meu, am tresărit. Corpul mi-a înţepenit. Lumina era scăzută, cum putea să-mi vadă cicatricile cu ochii ei slabi? Mă gândeam că nu are cum, dar atunci i-am simţit degetul cum se mişcă pe pielea mea după un tipar anume, ezitant, făcând câte o pauză din loc în loc, legând punctele între ele.

— Trebuie să fii foarte supărată, a spus.

A vorbit foarte încet, era ca şi când vorbea singură, poate că asta şi făcea. Sau poate nu a spus de fapt nimic, poate mi-am imaginat eu. Oricum, mi s-a pus un nod în gât şi n-am mai putut să răspund, doar am dat din cap. Îmi era atât de ruşine, dar în acelaşi timp simţeam o tristeţe imensă care mă umple pe dinăuntru şi a trebuit să-mi ţin respiraţia ca să nu plâng.

N-a mai spus altceva. M-a spălat cu blândeţe şi, pentru prima oară, mi-am dorit să se grăbească şi să termine. După ce am terminat, m-am îmbrăcat rapid şi i-am spus noapte bună, lăsând-o acolo. Credeam că o să vomit. Nu voiam să mă întorc în camera mea, aşa că am alergat până pe la mijlocul drumului care ducea la poalele muntelui şi m-am ascuns în pădurea de bambus până s-a întunecat şi au ieşit licuricii. Când Muji a sunat clopotul cel mare după stingerea focurilor, anunţând sfârşitul zilei, m-am furişat înapoi în templu şi m-am urcat în pat.

În dimineaţa următoare m-am dus să o caut pe Jiko şi am găsit-o în camera ei. Stătea pe podea, cu spatele la uşă, aplecată asupra unei mese joase. Citea. Am rămas în prag, nici măcar n-am intrat.

— Da, i-am zis. Sunt supărată – şi ce?

Nu s-a întors, dar îmi dădeam seama că mă ascultă, aşa că am continuat, făcându-i un rezumat al vieţii mele de căcat.

— Ce-ar trebui să fac? Nu e ca şi când pot să rezolv problemele psihologice ale tatălui meu, marea speculă pe internet, economia

jalnică a Japoniei, trădarea așa-zisei celei mai bune prietene ale mele din America, hărțuiala de la școală sau terorismul, războiul, încălzirea globală, dispariția speciilor, nu?

— *So desu ne*, a spus ea, dând din cap, dar în continuare cu spatele la mine. E adevărat. Nu poți să faci nimic în legătură cu aceste lucruri.

— Așa că sigur că sunt supărată, am spus eu cu supărare. La ce te aștepți? A fost o întrebare stupidă.

— Da, a fost ea de acord. A fost o întrebare stupidă. Văd că ești supărată. N-am nevoie să pun așa o întrebare stupidă ca să înțeleg asta.

— Atunci de ce-ai întrebat?

S-a întors încetișor, rotindu-se pe genunchi, până când a ajuns în cele din urmă cu fața la mine.

— Am întrebat pentru tine, a spus.

— Pentru mine?

— Ca să poți auzi răspunsul.

Câteodată bătrâna Jiko vorbea în ghicitori – poate și pentru că petrecusem atâția ani în Sunnyvale și în continuare am unele dificultăți cu limba japoneză –, însă de data asta înțelesesem ce-a vrut să zică. După aceea, am început să-i povestesc lucruri micuțe despre ce se întâmpla la școală și alte chestii, chiar și când nu mă întreba. În timp ce vorbeam, ea doar mă asculta și își rotea întruna mărgelele *juzu* pe ața lor, iar eu știam că fiecare mărgea pe care o muta era o rugăciune pentru mine. Nu era mult, însă măcar era ceva.

„105才“[106]

Asta tocmai mi-a scris în mesaj. Atât de bătrână zice că trebuie să fii înainte ca mintea să ți se maturizeze de tot, dar cum ea are o sută patru, sunt sigură că glumește.

106. *Sai* (才) – ani (vârstă).

Ruth

1.

Curentul a fost întrerupt timp de patru zile, destul de puțin pentru o pană de iarnă. Când aveau loc asemenea pene, puteau să-și păstreze în funcțiune calculatoarele și unele aparate de uz casnic, atâta vreme cât generatorul funcționa și cât aveau benzină. Dacă rămâneau fără benzină, puteau să mai cumpere în caz că una dintre cele două pompe de pe insulă avea generatorul pornit și drumurile fuseseră curățate de copacii care doborâseră cablurile de înaltă tensiune, declanșând întreaga situație.

Când generatorul înceta să mai funcționeze, se oprea și pompa fântânii, așa că rămâneau și fără apă. Toaletele din casă, apa caldă, băile, lumina – după patru zile, păreau luxuri de neimaginat, din altă epocă și de pe altă planetă.

— Bine ai venit în viitor, a spus Oliver. Acum suntem și noi ultimul răcnet.

Ruth se mișca prin casă ca printr-un vis nebulos, cu miros de kerosen, ascultând răpăitul ploii și mugetul vântului. Înăuntru, fără bâzâitul ambiental al ventilatoarelor și compresoarelor, casa era liniștită. La început s-a surprins chinuindu-se să audă cele două motoare ale hidroavionului ce aducea echipajul de la hidrocentrală, dar după o zi sau două în care nu se auzise nimic, a renunțat și a capitulat în fața liniștii. Stătea în fața sobei cu lemne, împreună cu motanul, și citea la lumina unei lămpi cu gaz. Încerca să citească din Proust. Încerca să nu citească mai departe jurnalul lui Nao. În cea mai mare parte a timpului privea flăcările. Câteodată, la asfințit, stătea în pragul ușii, ascultând lupii care umblau prin pădurea învăluită în ceață. Urletul lupilor începea slab, ca un murmur

nelinişti, răzleţ, care îşi croia drum printre copaci şi, pe măsură ce se strângea restul haitei, vocile lor sălbatice şi aspre se uneau, ajungând un urlet în toată regula. O treceau fiorii. Oliver insistase să iasă la alergat în ciuda ploii şi îl aştepta îngrijorată. Observase pe copacii din spatele casei zgârieturi făcute de ghearele pumelor, excremente proaspete pe potecă şi urmele lăsate de labele lupilor în noroi.

Populaţia de lupi era în creştere, iar haitele deveniseră mai îndrăzneţe. Se apropiau de casele oamenilor, înhăţau pisici şi atrăgeau căţei în pădure ca să-i mănânce. În anii '70, când lupii ucideau vaci şi oi, locuitorii insulei i-au secerat pe capete, împuşcând cât de mulţi puteau şi încărcându-le leşurile în grămezi, de parcă adunau lemne de foc, în remorcile camionetelor. Oamenii îşi mai aduceau aminte de asta, la fel şi lupii, care pentru o vreme se ţinuseră departe. Dar acum se întorseseră. Câţiva pădurari din provincie veniseră pe insulă pentru a-i învăţa pe oameni ce să facă. Să îi agreseze, le spunea pădurarul. Să strige la ei. Să arunce cu lucruri. Mai uşor de zis decât de făcut. Ruth îl urmărise odată pe Oliver, de la geamul biroului ei, cum alerga un lup pe aleea lor de acces, în pantalonii lui scurţi, fluturând un băţ imens şi urlând. Oliver fugea cât putea de tare. Lupul de-abia dacă ţopăia, nu se grăbea.

Cum ajunsese o femeie care să-şi facă griji că lupii şi pumele ar putea să-i mănânce soţul? Nu avea nici un răspuns. Mintea îi rămăsese suspendată într-un fel de uitare stranie.

Când a revenit curentul, casa a fost aruncată înapoi în secolul XXI: s-au aprins luminile, aparatele au început să zumzăie, pompiţele acvariilor să bolborosească, robinetele au oftat, iar Ruth a sărit peste pisică şi s-a grăbit prin harababura de prelungitoare spre etaj, ca să-şi verifice e-mailul. Lumea revenise la locul ei în timp, iar mintea ei se întorsese din nou pe net.

A intrat în cont. Nimic de la profesor. Trecuse aproape o săptămână. O ignora sau avea şi el o pană de curent? Aveau parte de aşa ceva şi în Palo Alto?

A verificat serviciul meteorologic. Se pregătea altă furtună. Nu era timp de pierdut. Cu atâtea probleme neîncheiate şi întrebări fără răspuns, a ales chestiunea ce părea cel mai uşor rezolvabilă.

A intrat pe internet și a tastat *Shishōsetsu*-ul *japonez și instabilitatea „Eu"-ului feminin*. Internetul mergea repede de data asta, de parcă se întorsese împrospătat dintr-o vacanță de mult cerută. În câteva secunde era înapoi pe site-ul arhivelor academiei și iată-le acolo, primele câteva rânduri din articolul pe care îl citea chiar înainte să pice totul. A dat clic pe linkul cu „citește mai mult" și a ajuns pe siteul unei publicații intitulate *Jurnalul metafizicii orientale*. Minunat. Articolul era trecut în cuprins. Continuă să dea clic mai departe și apărură aceleași rânduri de la început, însă de data asta era un buton cu COMANDĂ ACUM în josul paginii. Apăsă pe el și completă rapid formularul de comandă, apoi întoarse tot biroul cu fundul în sus căutându-și cardul de credit. Pe insulă puteau să treacă zile în șir fără să aibă nevoie de portofel, așa că uita complet pe unde îl lăsa. Când l-a găsit în cele din urmă, în spatele unei perne din colțul fotoliului, a introdus numărul cardului de credit. A dat din nou clic pe butonul cu CONFIRMĂ COMANDA și a așteptat să înceapă descărcarea, în schimb i-a apărut un mesaj nou.

„Articolul pe care l-ați solicitat a fost înlăturat din această bază de date și nu mai este disponibil. Ne cerem scuze pentru eventualele neplăceri. Comanda dumneavoastră a fost anulată, iar tranzacția nu va fi efectuată pe cardul de credit."

— NU! țipă Ruth, atât de tare, încât Oliver a auzit-o din biroul lui, chiar și cu căștile antifonice pe urechi.

A rămas nemișcat și a așteptat un moment să vadă ce se mai întâmplă.

2.

Afară, în cedrul de lângă grămada de lemne, cioara de junglă și-a înclinat capul, ascultând și ea. Au trecut câteva momente, poate un minut. Geamurile casei erau luminate din nou – pătrate strălucitoare care pluteau în întunericul pădurii. Un al țipăt, mai lung de astă dată, s-a auzit pe fereastra cea mai apropiată de grămada de lemne.

NUUUUUUUUUU...!

A urmat o tăcere, apoi fereastra s-a întunecat. Cioara şi-a înălţat umerii negri, lucioşi şi s-a scuturat, ceea ce era probabil echivalentul, în lumea ciorilor, al unei ridicări din umeri. A bătut o dată din aripile uşoare, apoi a doua oară, a treia oară, după care s-a desprins de unde era cocoţată şi a zburat printre ramurile greoaie ale cedrilor. A dat un ocol acoperişului casei. Dedesubt, o linie frântă de lupi înainta fără zgomot, în acelaşi timp urmărind o căprioară printre arbuşti. Cioara a croncănit a avertisment, în caz că asculta cineva, apoi a zburat mai sus, îndepărtându-se de micul acoperiş din poiană şi lăsând în urmă bolţile brazilor Douglas.

Acum, planând deasupra copacilor, putea să vadă departe, până la marea Salish, la fabrica de celuloză sau la oraşul de exploatare forestieră de pe râul Campbell. O navă de croazieră cu destinaţia Alaska trecea prin strâmtoarea Georgia, înţesată de luminiţe ca un tort acoperit cu lumânări de ziua cuiva. Zburând în cercuri încă şi mai sus, tot mai sus, au apărut în raza vederii sale munţii din Vancouver Island Ranges, vârful Golden Hinde, gheţarii albi strălucind în lumina lunii. De cealaltă parte a lor se întindea vastul ocean Pacific, dar cioara nu putea zbura atât de sus, încât să-şi poată găsi calea spre casă.

Nao

1.

Atmosfera în „Șorțulețul Singuratic" este clar ciudată azi, așa că nu știu dacă o să reușesc să scriu prea multe. Babette tocmai a venit la mine și m-a întrebat dacă mă interesa o întâlnire, ceea ce chiar nu mă interesează, dar când am mințit și i-am zis că mi-a venit ciclul, zâmbetul ei a înghețat și fața i-a devenit rece și aspră, apoi s-a întors brusc și aproape mi-a scos un ochi cu marginea dantelată a jupei. Nu cred că și-a dat seama că o mint, dar deja bănuiesc că scrisul meu în jurnal începe să fie o problemă, iar comportamentul meu antisocial începe să le calce pe nervi pe Babette și pe celelalte servitoare. Sper să nu încerce să mă facă să plătesc costul mesei, pentru că este ireal de scump și va trebui să-mi găsesc un alt loc de scris. Pot să le înțeleg punctul de vedere, totuși. Nu știam asta înainte, dar acum am priceput că scriitorii nu sunt chiar sufletul petrecerii și eu nu-mi aduc deloc contribuția la crearea unei atmosfere optimiste și vesele pe-aici.

Astăzi, „Șorțulețul Singuratic al lui Fifi" pare și mai singuratic decât de obicei.

În fine. Asta se întâmplă prin lumea mea. Dar în a ta? Tu o duci bine?

2.

Nu știu de ce continui să-ți pun întrebări. Nu e ca și când mă aștept la un răspuns și, chiar dacă ai răspunde, de unde aș putea

să știu? Dar poate că asta nu contează. Poate când te întreb ceva de genul „Tu duci bine?", ar trebui să-mi răspunzi, chiar dacă nu te pot auzi, iar eu voi sta aici și-mi voi imagina ce-ai putea să spui.

Ai putea să spui: „Sigur că da, Nao. Sunt bine. Sunt cum nu se poate mai bine".

„OK, super" ți-aș zice, apoi am putea să ne zâmbim prin timp, de parcă suntem prieteni, pentru că am ajuns să fim prieteni, nu-i așa?

Și pentru că suntem prieteni, uite încă un lucru despre care vreau să-ți povestesc. E destul de personal, dar m-a ajutat mult. Sunt instrucțiunile lui Jiko despre cum să-ți dezvolți superputerea. Am crezut că glumește când mi le-a spus. Câteodată este greu să-ți dai seama când o persoană foarte, foarte bătrână glumește sau nu, mai ales dacă e și călugăriță. Eram în bucătăria templului, unde o ajutam pe Muji să pună murături în momentul respectiv. Jiko spăla ridichi japoneze mari, iar eu le feliam, le săram și le puneam în pungi resigilabile din plastic pentru congelator. Asta se întâmpla după ce bătrâna Jiko îmi găsise cicatricile, iar eu îi povestea despre înmormântarea mea, despre cum colegii de clasă îmi cântaseră „Sutra Inimii" și apoi cum devenisem o stafie vie și lansasem un atac *tatari* asupra lui Reiko, înjunghiind-o în ochi. Jiko stătea la chiuvetă, frecând o ridiche japoneză imensă, mai lungă și mai groasă decât brațul ei, apoi – când am terminat de vorbit – a trântit ridichea deasupra unui maldăr de alte ridichi care stăteau așezate lângă ea ca niște bușteni de pus pe foc și a zis:

— Ei bine, Nattchan, nu trebuie să-ți faci griji. Nu ești de fapt moartă. Înmormântarea ta nu a fost reală.

Eu am făcut ceva în genul: „Hă? Cred că știam și eu asta".

— Au cântat sutra greșită, mi-a explicat. Nu se cântă *Shingyo* la o înmormântare. Trebuie să cânți *Dai Hi Shin*[107].

Apoi, înainte să apuc să îi spun ce ușurare era asta, a continuat:

— Nattchan, cred că ar fi cel mai bine pentru tine să ai o putere adevărată. Cred că ar fi cel mai bine pentru tine să ai o superputere.

---

107. *Dai Hi Shin Dharani* – Dhārānī-ul Marii Minți Milostive. O mantră ezoterică sau invocare despre care se spune că are puteri magice pentru a proteja de spirite malefice.

Vorbea în japoneză, dar a folosit cuvântul englezesc pentru *superputere*, doar că atunci când l-a spus ea, a sunat mai mult ca supeputele. Foarte rapid. *Supeputele*. Sau mai degrabă ca *SUPEPUTELE...!*

— Ca un supererou? am întrebat, folosind şi eu cuvântul englezesc.

— Da, a spus. Ca un *SUPEELOU...!* Cu o *SUPEPUTELE...!*

A mijit ochii la mine din spatele lentilelor groase.

— Ţi-ar plăcea aşa ceva?

E ciudat să auzi o persoană foarte, foarte bătrână vorbind despre supereroi şi superputeri. Supereroii şi superputerile sunt pentru tineri. Aveau măcar aşa ceva pe vremea când Jiko era copil? Trăiam cu impresia că în zilele de demult au avut doar fantome, samurai, demoni şi *oni*. Nu *SUPEELOU...!* Cu *SUPEPUTELE...!* Dar am dat din cap.

— Bine.

Şi-a uscat încet mâinile şi şi-a scos şorţul, i-a dat lui Muji câteva instrucţiuni despre murături, apoi m-a luat de mână.

Prima dată, am mers în locul de spălat pe picioare şi am spus o mică rugăciune de spălat pe picioare care sună cam aşa:

Când mă spăl pe picioare,
fie ca toate fiinţele simţitoare
să dobândească puterea picioarelor supranaturale,
fără nici un deranj al traiului.

Bineînţeles că am început imediat să mă gândesc la puterea picioarelor supranaturale – şi voiam şi eu unele, dar nu eram sigură dacă voiam ca toate fiinţele să aibă şi ele, atunci care ar mai fi fost rostul? Dar asta e diferenţa între mine şi Jiko – sunt sigură că ea vrea ca toate fiinţele să aibă picioare supranaturale. În orice caz, ne-am spălat picioarele, apoi m-a condus în *hondō*[108].

Hondō este o cameră specială, foarte întunecată şi liniştită. Înăuntru se află o statuie mare din aur, cu Shaka-sama şi una mai mică a lui Monju, Stăpânul Înţelepciunii[109], la celălalt capăt, iar în

108. *Hondō* (本堂) – încăperea în care se află altarul.

109. Manjushri (sanscrită) – bodhisattva asociat cu înţelepciunea şi meditaţia.

fața fiecăreia e un loc cu lumânări unde poți să arzi tămâie. Jiko și Muji își petrec mult timp ținând slujbe, dar acum nu mai vin mulți *danka*, fiindcă cei mai mulți dintre oamenii din acest sat sunt ori bătrâni, ori morți, iar cei tineri nu sunt interesați de religie și s-au mutat la oraș pentru a se angaja și pentru a avea vieți interesante. E ca și când ai da o petrecere la care nu vine nimeni, doar că Jiko nu pare să se supere.

Sunt multe slujbe pe care trebuie să le ții, chiar și la un templu mic precum cel al lui Jiko. Muji mi-a explicat odată. Pe vremuri trăiau mai multe călugărițe aici, dar acum rămăseseră doar ele două. Din când în când, două călugărițe mai tinere venea de la sediul templului central să verifice cum stau lucrurile și să le ajute cu ceremoniile mai mari. Sunt foarte amabile. Când Jiko va muri, una dintre ele probabil că se va muta aici ca s-o ajute pe Muji – asta dacă templul central nu se decide cumva să vândă proprietatea Jigenji vreunui dezvoltator, care probabil că va dărâma clădirile vechi pentru a construi o stațiune cu apă termală sau un teren de exersat loviturile de golf. Bătrâna Jiko pare tristă când vorbesc despre genul ăsta de lucruri. Micul templu e în paragină și nu sunt bani pentru reparații, iar Muji spune că e de mirare cum de se ține în continuare pe munte. Își face griji din cauza cutremurelor și îi este teamă să nu se dărâme clădirea, să alunece în râpă și să ajungă în larg.

*Zazen*ul are loc de obicei foarte de dimineață, pe la cinci, când eu încă mai dorm, și seara târziu, după cină, când eu sunt obosită. De fapt, toată treaba cu meditația mă făcea să mă simt un pic stresată, pentru că nu prea îmi place să stau locului, dar îmi plăcea atmosfera din *hondō*, așa că, atunci când Jiko mi-a arătat cum să ard tămâie pentru stăpânul Monju, atingându-mi bețigașul de cap înainte să-l înfig în vasul cu cenușă, m-am bucurat. A făcut trei plecăciuni *raihai*[110] și am făcut și eu la fel, exact cum m-a învățat, îngenunchind și atingând podeaua cu fruntea și coatele, apoi ridicându-mi mâinile, cu palmele în sus, spre tavan. Când am terminat, m-a condus la o *zafu*[111] și mi-a spus să mă așez, apoi mi-a dat instrucțiunile.

---

110. *Raihai* (礼拝) – o prosternare completă. Ridicarea palmelor simbolizează aducerea întregii lumi deasupra capului.

111. *Zafu* (座蒲) – perniță rotundă și neagră pentru *zazen*.

Hmm. Stai un pic. Nu am întrebat-o exact dacă pot să-ți spun și ție, acum că mă gândesc, poate ar trebui s-o întreb întâi.

OK, i-am dat un mesaj și am întrebat-o dacă am voie să-i spun prietenului meu cum se face *zazen*ul. Probabil că o să dureze ceva până o să-mi răspundă, dar cum „Șorțulețul" e complet pustiu și nu mă deranjează nimeni în clipa asta, aș putea să-ți povestesc cum a devenit bătrâna Jiko călugăriță. Mi-a spus povestea asta odată și e destul de tristă. Se întâmpla chiar după război. În Japonia, dacă spui „război", oamenii știu că te referi la al Doilea Război Mondial, pentru că acesta a fost ultimul în care a luptat Japonia. În America e diferit. America luptă întruna în războaie de prin toate părțile, așa că trebuie să fii mai clar. Când stăteam în Sunnyvale, dacă ziceam „războiul" însemna Războiul din Golf și mulți dintre prietenii mei de la școală nici nu știau despre al Doilea Război Mondial, pentru că se întâmplase atât de demult și între timp fuseseră atâtea alte războaie.

Uite o chestie interesantă. Americanii îl numesc întotdeauna cel de-al Doilea Război Mondial, dar mulți dintre japonezi îl numesc Războiul din Pacific și, de fapt, cele două țări au păreri complet diferite despre cine a fost de vină și ce s-a întâmplat. Cei mai mulți dintre americani cred că toată treaba a fost din vina Japoniei, pentru că Japonia a invadat China ca să-i fure petrolul și resursele naturale, iar America a trebuit să intervină și s-o oprească. Dar mulți dintre japonezi consideră că America a făcut prima mișcare, impunând toate sancțiunile acelea nerezonabile împotriva Japoniei și tăindu-i accesul la petrol și mâncare, de parcă, vai, suntem o țară micuță și săracă pe o insuliță și avem nevoie să importăm chestii ca să supraviețuim etc. Teoria asta susține că America a forțat Japonia să declare război pentru a se apăra și că tot ce făcuse în China nu a fost de la bun început treaba Americii. Așa că Japonia a atacat Pearl Harbor, ceea ce mulți americani numesc un scenariu de tipul 11/9, apoi America s-a ofticat și a declarat și ea război. Luptele au continuat până când americanii s-au săturat și au aruncat bombe nucleare în Japonia, pulverizând total Hiroshima și Nagasaki, ceea ce majoritatea oamenilor zic că a fost destul de dur, pentru că oricum câștigau deja.

Cam pe la momentul acela, singurul fiu al bătrânei Jiko, Haruki nr. 1, studia filosofia și literatura franceză la Universitatea din

Tokyo, când a fost luat în armată. Avea nouăsprezece ani, era cu doar trei ani mai mare decât sunt eu acum. Îmi pare rău, dar eu m-aș panica complet dacă cineva mi-ar spune că urmează să plec la război în trei ani. Sunt doar un copil!

Jiko spune că și Haruki se panicase, pentru că el era un băiat pacifist. Gândește-te și tu. Într-o zi ești în camera ta din cămin, îți încălzești picioarele la soba cu cărbuni, bei un ceai verde și poate că citești puțin din *À la recherche du temps perdu*, apoi, după vreo două luni, ești în carlinga unui avion kamikaze, încercând să păstrezi botul avionului îndreptat spre latura unui crucișător american și știind că în câteva momente urmează să explodezi într-o bilă imensă de foc și să fii complet anihilat. Cât de groaznic să fie? Nici nu pot să-mi imaginez. Adică, apropo de *temps perdu*! Știu că tot zic că o să părăsesc timpul și o să-mi închei viața, dar e o treabă complet diferită, pentru că este decizia mea. Să fii anihilat într-o bilă imensă de foc nu a fost decizia lui Haruki nr. 1 și, din câte mi-a spus bătrâna Jiko, pe lângă faptul că era pacifist, era și un băiat optimist și vesel, căruia chiar îi plăcea să fie viu, ceea ce nu este deloc situația mea sau a tatălui meu.

Și chiar dacă am spus că nu pot să-mi imaginez cât de groaznic trebuie să fi fost, probabil că pot totuși, măcar un pic. Dacă iei toate sentimentele pe care le-am avut atunci când ne făceam bagajele, înainte să plecăm din Sunnyvale, sau atunci când mi-a văzut mama cicatricile în *sentō* și atunci când a căzut tata pe șinele de tren sau când colegii mă omorau cu tortura lor – dacă multiplici toate sentimentele astea de o sută de mii de milioane de ori, poate că iese o părticică din cum s-a simțit străunchiul meu Haruki nr. 1 atunci când a fost luat în Forțele Speciale și forțat să devină pilot kamikaze. Este sentiment acela rece, ca și când ți-ar muri peștele din burtă. Încerci să treci mai departe, dar imediat cum reușești să o faci, peștele începe să ți se agite pe sub inimă și îți aduce aminte că se petrece ceva cu adevărat groaznic.

Jiko s-a simțit așa când a aflat că singurul ei fiu avea să moară în război. Știu asta, pentru că i-am povestit despre peștele din stomacul meu și mi-a spus că știe exact despre ce vorbesc, are și ea un pește de mai mulți ani. De fapt, mi-a spus că are mulți pești, unii mici ca niște sardine, alții de mărime medie ca niște crapi, iar alții mari cât un ton albastru, dar cel mai mare dintre toți îi

aparține lui Haruki nr. 1 și e mai curând de mărimea unei balene. Mi-a mai spus și că după ce s-a făcut călugăriță și a renunțat la lume, a învățat cum să-și deschidă inima, astfel încât balena să poată să înoate în depărtări. Încerc și eu să învăț să fac asta.

Când Jiko a aflat că singurul ei fiu urma să moară ca pilot kamikaze, și-a dorit la rândul ei să se sinucidă, dar nu a putut s-o facă pentru că cea mai mică fiică a ei, Ema, era doar de cincisprezece ani și avea încă nevoie de ea. Așa că în loc să își ia viața, Jiko a decis să aștepte ca Ema să crească un pic și să fie independentă, iar apoi să se radă în cap și să se călugărească, să își dedice restul vieții învățând ceilalți oameni cum să trăiască în pace, cam ceea ce-a și făcut.

Bătrâna Jiko spune că, în ziua de azi, noi, tinerii japonezi, suntem *heiwaboke*[112]. Nu știu cum să-l traduc, dar înseamnă practic că suntem așa de blazați și lipsiți de griji pentru că nu înțelegem cum e cu războiul. Spune că avem impresia că Japonia este o țară pașnică, pentru că ne-am născut după ce s-a terminat războiul și putem să ne aducem aminte doar de pace, ne putem bucura de asta, însă de fapt viețile noastre sunt în întregime influențate de război și de trecut, lucru pe care ar trebui să-l înțelegem.

După părerea mea, Japonia nu este așa de pașnică, iar cei mai mulți oameni oricum nu îndrăgesc pacea. Cred că, în cele mai întunecate locuri ale inimilor lor, oamenii sunt violenți și le face plăcere să se rănească unii pe alții. Bătrâna Jiko și cu mine nu vedem lucrurile la fel în această privință. Ea spune că punctul meu de vedere, conform filosofiei budiste, este o iluzie și că natura noastră originară este să fim blânzi și buni, dar cred sincer că este mult prea optimistă. Întâmplător, știu că unii oameni, precum Reiko, sunt chiar răi, iar multe dintre marile minți ale filosofiei vestice mă susțin în această idee. Totuși mă bucur că bătrâna Jiko crede că suntem de fapt buni, pentru că asta îmi dă speranță, chiar dacă eu nu pot s-o cred. Poate într-o zi o voi face.

A, stai un pic. Marfă. Jiko tocmai mi-a dat mesaj înapoi și mi-a spus că e în regulă dacă te învăț cum se face *zazen*ul atâta timp cât suntem amândoi serioși și nu ne prostim. Eu nu mă prostesc,

112. *Heiwaboke* (平和 ぼけ) – năuciți de pace; literal, termenul este format din „pace" și „confuz".

tu? Nu cred că te prosteşti. Cel puţin o să-mi imaginez că nu o faci şi atunci poate că nu o vei face. O să-ţi dau direct instrucţiunile şi, dacă nu vrei să le urmezi, poţi să sari peste ele.

INSTRUCŢIUNI PENTRU ZAZEN

Mai întâi, trebuie să te aşezi, lucru pe care îl şi faci deja, probabil. Tradiţional este să stai pe o pernuţă *zafu* pe podea cu picioarele încrucişate, dar poţi să stai pe un scaun dacă vrei. E important doar să ai o ţinută corectă, să nu te cocoşezi şi să te sprijini de nimic.

Acum poţi să-ţi pui mâinile în poală şi să le ţii cumva una deasupra celeilalte, astfel încât dosul palmei stângi să fie deasupra palmei de la mâna dreaptă, iar vârfurile degetelor mari să se întâlnească unul deasupra celuilalt, formând un cerculeţ micuţ. Punctul unde se ating degetele mari ar trebui să fie aliniat cu buricul tău. Jiko spune că felul ăsta de a-ţi ţine mâinile se numeşte *hokkai jo-in*[113] şi că simbolizează întregul univers cosmic pe care îl ţii în poală, ca pe un minunat ou uriaş.

Apoi, trebuie doar să te relaxezi, să stai nemişcat şi să te concentrezi la respiraţie. Nu trebuie să faci mare caz din asta. Nu e ca şi când te-ai gândi la respiraţie, însă nici *nu* te gândeşti la ea. E un pic ca atunci când stai pe plajă şi priveşti valurile cum clipocesc pe nisip sau nişte copii mici pe care nu-i cunoşti cum se joacă în depărtare. Doar observi tot ce se întâmplă, atât înăuntrul, cât şi în afara ta, inclusiv respiraţia ta, copiii, valurile şi nisipul. Cam asta e tot.

Pare destul de simplu, dar prima dată când am încercat, am fost distrasă complet de toate gândurile aiurea şi obsesiile mele, apoi a început să mă mănânce tot corpul şi m-am simţit de parcă aveam nişte miriapode care se târau pe mine. Când i-am explicat asta lui Jiko, mi-a spus să-mi număr respiraţiile astfel:

Inspiri, expiri... una.

Inspiri, expiri... două.

A spus că ar trebui să număr aşa până la zece, după care – când ajung la zece – să o iau din nou de la unu. La care eu fac: Sigur,

113. *Hokkai jō-in* (法界定印) – pecetea (*mudra*) cosmică.

nici o problemă, Jiko! Şi număr eu acolo, până când îmi răsare în minte vreo fantezie nebunească despre cum o să mă răzbun pe colegii mei de clasă sau vreo amintire nostalgică despre Sunnyvale şi îmi acaparează total atenţia. După cum poate te-ai prins deja, din cauza deficitului meu de atenţie, mintea îmi turuie tot timpul ca o maimuţă şi câteodată nu reuşesc să număr nici până la trei. Îţi vine să crezi? Nu-i de mirare că nu am reuşit să intru la un liceu ca lumea. Dar vestea bună este că nu contează dacă greşeşti la *zazen*. Jiko spune că nu trebuie nici măcar să-ţi treacă prin cap că ai fi greşit. Spune că este perfect normal ca mintea unei persoane să gândească, doar asta trebuie să facă, că atunci când îţi zboară mintea şi începi să depeni gânduri nebuneşti, n-ai de ce să sari în sus. Nu e mare lucru. Doar trebuie să conştientizezi că s-a întâmplat şi s-o laşi mai moale, fără nici o chestie, apoi s-o iei din nou de la început.

Unu, doi, trei etc. Atât trebuie să faci. Nu pare aşa o treabă minunată, dar Jiko e sigură că, dacă o faci zilnic, mintea ţi se va trezi şi îţi vei dezvolta o *SUPEPUTELE...!* a ta. Am fost destul de sârguincioasă până acum şi, după ce te prinzi cum se face, nici nu-i aşa de greu. Ce îmi place mie este că, atunci când stai pe *zafu* (sau chiar dacă nu ai un *zafu* la îndemână, de exemplu, dacă eşti în tren sau în genunchi în mijlocul unui cerc de copii care îţi trag pumni sau îţi rup hainele de pe tine... cu alte cuvinte, oriunde te-ai afla) şi îţi întorci mintea la *zazen*, te simţi ca atunci când te întorci acasă. Poate că nu e mare lucru pentru tine, pentru că ai avut întotdeauna o casă, dar pentru mine, care nu am avut niciodată o casă decât în Sunnyvale, pe care am pierdut-o, este ceva foarte important. *Zazen*-ul e mai bun decât o casă. *Zazen*-ul e o casă pe care nu poţi să o pierzi niciodată şi îl practic în continuare pentru că îmi place sentimentul pe care mi-l dă şi am încredere în bătrâna Jiko, plus că nu mi-ar strica să încerc să văd lumea un pic mai optimist, aşa cum face ea.

Jiko mai spune şi că practicarea *zazen*-ului înseamnă să te laşi pătruns cu totul de timp.

Îmi place mult asta.

Uite ce-a avut de zis bătrânul maestru zen Dōgen despre asta:

Gândește negândirea.
Cum gândești negândirea?
Negândind. Aceasta este arta esențială a *zazen*-ului.

Presupun că nu prea are mare sens decât dacă te așezi și încerci s-o faci. Nu zic că trebuie s-o faci. Spun doar ce părere am eu.

Ruth

1.

Unu. Doi. Trei. De fiecare dată când Ruth încerca să stea nemişcată şi să-şi numere respiraţiile, mintea i se strângea ca un pumn, încet şi lipsit de viaţă, în jurul oului ei cosmic, apoi aţipea.

Din nou şi din nou.

Cum putea asta să fie mintea ei trezindu-se? Se plictisea de moarte. Se simţea ca atunci când se întrerupea curentul electric. Dar Nao avea dreptate. Se simţea, de asemenea, de parcă ar fi fost acasă, însă nu era sigură că-i place.

2.

A încercat din nou şi din nou. Când îi cădea capul în faţă, tresărea şi se trezea, apoi începea să numere, din nou şi din nou, până când aţipea iarăşi. În interstiţiile dintre somn şi trezire, plutea într-o stare liminală întunecată, care nu era tocmai un vis, dar era constant pe punctul de-a deveni unul. Acolo atârna, scufundată, într-o cădere înceată, precum fărâmele de resturi plutitoare, sub creasta unui val pururea pe punctul de-a se sparge.

3.

Dacă aş călători atât de departe în vis, încât să nu mă mai pot întoarce la timp pentru a mă trezi?

Ruth își întrebase tatăl acest lucru odată, când era mică. El venea s-o învelească noaptea la culcare, să o sărute pe frunte și să-i ureze vise plăcute, însă aceste cuvinte ale lui o neliniștea întotdeauna. *Dacă n-o să-mi placă visul pe care îl am? Dacă o să fie îngrozitor?*

— Adu-ți aminte că e doar un vis, spunea el. Și apoi trezește-te.

Dar dacă nu mă pot întoarce la timp?

— Atunci vin eu și te iau, i-a răspuns el stingând lumina.

4.

— Poate că te străduiești prea tare, sugeră Oliver. Poate că ar trebui să iei o pauză.

Stătea în pragul ușii de la biroul ei, privind-o cum își potrivește pernuța pe podea.

— Nu pot să iau o pauză, zise ea, așezându-se la loc și încrucișându-și picioarele. Întreaga mea viață e o pauză. Chiar am nevoie să fac asta.

Își mută centrul de greutate în față, arcuindu-și spatele. Poate că stătea prea confortabil. Poate ar fi trebuit să-i fie mai inconfortabil. Se întoarse și trase un pumn în pernuță, apoi încercă din nou.

— Poate ești doar obosită, zise Oliver. Poate ar trebui să nu mai încerci să meditezi și să tragi un pui de somn.

— Toată viața mea e un pui de somn. Trebuie să mă trezesc.

Închise ochii și expiră. Simți imediat sclipirea mată a extenuării, apăsând-o de undeva dinăuntrul ei, trăgând-o în jos. Se scuturâ și deschise din nou ochii.

— Ascultă, spuse ea. Tu ești cel care a zis că universul ne furnizează cele trebuincioase. Ei bine, universul mi-a furnizat-o pe Nao, iar ea îmi spune că asta este metoda de-a te trezi. Poate are dreptate. Oricum, vreau să încerc. Am nevoie de ceva. Am nevoie de o *SUPEPUTELE...!*

Închise ochii din nou. Mintea era forța ei. Își voia mintea înapoi.

— Bine, zise el. Vrei să mergem să culegem scoici și stridii după ce termini? S-a oprit ploaia și marea e liniștită.

— Sigur, spuse ea ținându-și ochii închiși.

Motanul, care în tot acest timp își ascuțise ghearele pe pragul ușii, se strecură acum printre picioarele lui Oliver și se îndreptă spre ea, vârându-și capul în *mudra* ei.

— Ce enervant ești, spuse ea, rupând cercul oului ei cosmic ca să-l scarpine după ureche. Oliver, vrei, te rog, să-ți iei motanul și să închizi ușa când ieși?

— Asta este superputerea lui, zise Oliver, luându-l de jos. Știe cum să fie enervant.

Se opri din nou în prag, ținând încă motanul.

— Ar trebui să mergem după scoici curând, totuși, câtă vreme e mareea joasă. Cât timp o să stai așa? Vrei să vin să te trezesc?

5.

Crescătoria de scoici pe care o preferau ei era una secretă, pe care le-o arătase Muriel. Locuitorii insulei aveau multe secrete: crescătorii de scoici și bancuri de stridii secrete, parcele secrete cu ciuperci de pădure și bureți gălbiori, pietre subacvatice secrete unde cresc aricii-de-mare, ferme de marijuana secrete, cărți de telefon secrete pentru somoni și calcani, carne, brânză și lapte nepasteurizat. În ultimii ani, cele trei aprozare micuțe își modernizaseră oferta și puteai acum să cumperi cele mai multe produse, dar în zilele de demult, ca nou-venit, n-aveai decât să mori de foame dacă nu i se făcea milă de tine vreunui veteran și nu-ți spunea câteva dintre secrete.

Crescătoria de scoici era pe marginea vestică a insulei, cu fața spre apele adânci și reci ale trecătorii. Stridiile erau mici și dulci, iar scoicile, bogate. Muriel spunea că era o crescătorie veche și aparținuse populației Salish de generații, dar că acum puțin oameni își mai luau recolta de aici, ceea ce era păcat, pentru că crescătoriilor le mergea mai bine dacă erau recoltate des. Totuși, fiecare lopată de nisip scotea la iveală mai mult de zece scoici grase, iar în aproape douăzeci de minute îndeplineau amândoi limita zilnică de o sută cincizeci de scoici de dimensiuni reduse și treizeci de stridii.

S-au așezat pe o piatră netedă, chiar deasupra întinderii nisipoase, privind spre vest peste ocean, către silueta zimțată a munților.

Cerul de un albastru întunecat era brăzdat de nori albicioși, reflectând strălucirea muribundă a zilei. Primele stele apăreau ca niște puncte pe firmament. Valuri mici spălau pietrele de la picioarele lor.

Oliver scoase o cutie de bere din buzunarul hainei și, după ce o deschise, i-o întinse lui Ruth. Scoase apoi un cuțit de scoici și o lămâie verde. Cuțitul scânteie, iar jumătatea de sus a cochiliei scoicii se arcui și se scufundă în apa întunecată. Îi întinse ei jumătatea de jos. Cochilia sidefată a moluștei, acum jupuite, strălucea de picături; carne gri grăsuță, volănașe întunecate. Lui Ruth i se păruse că o vede tresărind când Oliver a stropit-o cu lămâie verde.

I-a acceptat oferta, ducând scoica la buze și apoi lăsând molusca să-i alunece în gură. Era rece și avea un gust proaspăt. El a mai scos una din găleată, a desfăcut-o și a supt-o, dându-și capul pe spate.

— Ahhh, oftă el. *Crassostrea gigas*. Esența mării.

După care o spălă cu o gură de bere.

Părea atât de fericit. Și sănătos. Slăbise cât timp fusese bolnav. Era plăcut să-l vadă arătând atât de bine din nou. Se gândi o vreme la ce îi spusese specialistul în scoici, Blake, despre radiații și la ce spusese Muriel despre curenți.

— Unii dintre tipii ăștia cu scoicile sunt îngrijorați de contaminarea nucleară, zise ea. De la Fukushima. Tu ce crezi?

— Oceanul Pacific e un loc destul de mare, răspunse el. Mai vrei una?

Ruth clătină din cap.

— E un pic ironic, continuă Oliver, desfăcând încă o scoică pentru sine. Dar această scoică din Pacific nu e de pe-aici.

Știa asta. Toată lumea știa asta. Era imposibil să trăiești pe insulă și să nu știi asta. Creșterea scoicilor era lucrul cel mai apropiat de o industrie pe care îl aveau, acum că somonii se terminaseră, iar arborii mari fuseseră tăiați.

— Au fost aduse în 1912 sau 1913, spuse el, dar nu s-au aclimatizat ca lumea decât prin anii '30. Când au făcut-o însă, au pus stăpânire pe locurile astea. Au suprimat celelalte specii native mai mici.

— Da. Știu.

— Puteai să te plimbi desculț pe plajă. Așa zic bătrânii.

Şi ea auzise de asta. Acum plajele locale erau acoperite cu cochilii de scoică ascuţite ca nişte lame, aşa că era greu să-ţi imaginezi mersul desculţ.

— Şi de ce este ironic?

— Mă rog, poate *ironic* este cuvântul greşit. Vreau să spun că scoicile *Cassostrea gigas* sunt originare din Japonia. Din Miyagi, chiar. De fapt, celălalt nume al lor este „scoici Miyagi". Nu de pe-acolo e călugăriţa ta?

— Da, răspunse Ruth, simţind întinsul ocean Pacific cum se micşorează un pic dintr-odată. Nu ştiam asta.

Răceala pietrei îi pătrunsese prin blugi. Se ridică şi ţopăi pe loc ca să se încălzească. Era încă prea frig să stai pe pietre şi să bei bere, dar n-o deranja. Aerul mării era proaspăt şi îi făcea bine să-l simtă în plămâni, dizolvându-i oboseala şi acea senzaţie claustrofobică de nepătruns care o copleşea după o zi întreagă în faţa calculatorului. Aici se simţea din nou trează.

— Ştii cât de norocoşi suntem? zicea Oliver. Să trăim într-un loc unde apa mai este curată? Unde mai putem să mâncăm crustacee?

Se gândea la populaţia Salish, care obişnuia să se ocupe de crescătoriile acestea. Şi se întreba când fusese culeasă ultima scoică în albiile din jurul Manhattanului. Apoi se gândi la apele infiltrate de la Fukushima. Şi la templul bătrânei Jiko, agăţat de coasta muntelui în Miyagi. Oare aşa era?

— Mă întreb cât timp mai avem..., spuse ea.

— Cine ştie? îi răspunse Oliver. Mai bine să ne bucurăm cât mai putem.

I-a mai întins o scoică. Degetele îi erau ude şi înroşite.

— Mai vrei una?

— Bine.

Îi simţea cochilia ascuţită aspră pe buze, carnea – rece şi moale pe limbă. Înghiţi, savurând gustul sărat. Se apropia fluxul şi apa se ridica în jurul pietrei pe care stăteau, clipocindu-le aproape de degetele de la picioare.

— Mi-e frig, zise ea. Hai acasă.

Nao

1.

Ai încercat vreodată să te bați cu un val? Să-i tragi un pumn? Să-i dai un șut? Să-l ciupești? Să-l lovești? Să-l omori în bătaie cu un par?

Ce prostie.

După ce bătrâna Jiko mi-a găsit cicatricile, m-a luat cu ea la un drum pe care trebuia să-l facă în oraș. La întoarcere, a vrut să ne oprim și să cumpărăm niște găluște de orez și niște sucuri și să ne răsfățăm cu ciocolată. Avea ideea asta, că am putea să luăm autobuzul până la malul mării și să facem un picnic acolo. Nu-mi păsa, dar ea credea că o să fie o mare bucurie pentru mine să mănânc mâncare cumpărată din magazin și să mă joc lângă ocean, așa că eram dispusă să-i fac pe plac, dacă ținea, știi ce vreau să zic, pentru că e dificil să dezamăgești pe cineva care are o sută patru ani.

Din cauza cataractei, Jiko nu poate să meargă prea bine și întotdeauna are cu ea un baston, însă ce îi place mai mult și mai mult este s-o ții de mână. Cred că ținutul de mână o face să se simtă mai încrezătoare, așa că mi-am luat obiceiul de-a o ține de mână când e lângă mine și, ca să-ți zic sincer, îmi place și mie. Îmi plăcea să-i simt degetele mici și subțiri într-ale mele. Îmi plăcea să fiu eu cea puternică și să-i ancorez trupul micuț de-al meu. Mă făcea să mă simt utilă. Când nu eram cu ea, își folosea bastonul. Îmi plăcea să mă simt mai folositoare ca un baston.

Înainte să ne urcăm în autobuzul către mare, Jiko a vrut să ne oprim la Family Mart, în oraș, și să cumpărăm lucrurile pentru

picnic, dar s-a întâmplat să dăm peste o gașcă de fete *yankī*[114] care stăteau în parcarea din față, așa că am mințit-o și i-am spus că nu mi-e foame. Era o gașcă de gagici motocicliste, aveau părul neîngrijit, vopsit în portocaliu și galben, purtau pantaloni largi, de muncitor pe șantier, și halate de laborator mari, care fâlfâiau pe lângă ele și arătau ca acelea pe care le poartă doctorii sau cercetătorii, doar că nu erau albe. Erau strălucitoare ca neonul, cu graffiti peste tot și cu semne *kanji* negre, imense.

Fetele stăteau pe vine lângă ușa supermarketului, pe trotuar, mestecând gumă și fumând. Două dintre ele se sprijineau în săbii din lemn, genul pe care le folosești la *kendo*, iar eu deja mă gândeam „în nici un caz, bunico, nu mi-e așa de foame", însă bătrâna Jiko era hotărâtă să-mi pregătească un picnic, așa că ce puteam face? Am ținut-o strâns de mâna micuță și, când am ajuns în apropierea fetelor, una dintre ele a scuipat la picioarele noastre, apoi au început să zică lucruri urâte. Nu era nimic din ce nu auzisem deja la școală, dar am fost șocată pentru că Jiko este atât de bătrână – și cum poți să zici lucruri urâte despre *manko*[115] și *chinchin*[116] unei bătrâne care mai este și călugăriță? A durat o eternitate să trecem de ele pentru că Jiko merge atât de încet, iar ele ne cam blocau calea. Au continuat să strige și să scuipe, iar eu simțeam cum îmi bate inima cu putere și mi se înroșește fața, chiar dacă bătrâna Jiko nu părea afectată deloc.

În sfârșit am ajuns în supermarket. Tot timpul cât am căutat găluștele de orez și sucurile, apoi cât ne-am decis dacă să cumpărăm ciocolată, prăjiturele de boabe dulci sau ambele pentru desert, eu m-am tot uitat pe geam la fetele care stăteau pe vine în fața magazinului. Știam că, atunci când vom pleca, ne vor spune alte lucruri. Poate aruncă cu cine știe ce chestii în noi sau ne pun

114. *Yankī* – delincvent, provine din englezescul *yankee* („yankeu"). Imaginea populară a unui *yankī* este aceea a unui delincvent tânăr, dur, cu sprâncene rase, purtând o haină de lucru lungă, în multe culori, brodată țipător, care se numește *tokkō-fuku*. Cuvântul *tokkō-fuku* înseamnă „uniformă pentru Atacuri Speciale"; aceste uniforme le erau date celor ce făceau parte dintre Tokkōtai, piloții kamikaze din Forțele Speciale în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

115. *Manko* – pizdă, fofoloancă.

116. *Chinchin* – penis.

piedică. Poate ne urmăresc la plajă și își aduc prietenii să ne violeze și să ne bată, apoi să ne arunce cadavrele în ocean – sau poate că o să facă asta chiar ele, cu săbiile lor de lemn. Aveam destulă experiență de la școală, încât să-mi imaginez genul ăsta de lucruri întâmplându-se corpului meu, așa că nu mă deranja atât de tare, dar gândul că cineva ar fi în stare s-o rănească pe bătrâna Jiko era unul nou-nouț în mintea mea, un gând care mă făcea să-mi vină să vărs.

Însă bătrâna Jiko nu era atentă. Ea se concentra să aleagă aroma găluștelor noastre de orez și s-a decis, în cele din urmă, la prune acre, ierburi de mare aromate și icre de cod iuți. Voia ca eu să aleg ceva bun din ciocolată, Pocky sau Melty Kisses sau amândouă, dar cum puteam să mă concentrez la ceva atât de neimportant? Trebuia să fac cumva să ne putem apăra de inamicele noastre de la ușă, chiar dacă ea era prea bătrână sau prea oarbă pentru a înțelege pericolul în care ne aflam, așa că încercam să-mi calculez șansele de-a mă lupta cu vreo zece javre *yankī* cu ditamai bețele, când tot ce aveam eu era jalnica mea *SUPEPUTELE...*!

A durat o veșnicie ca Jiko să plătească la casă – știți cum e cu bătrânii și cu portofelele lor cu monede –, dar nu m-a deranjat și nici nu m-am oferit să ajut. Pe undeva speram să îi ia toată ziua și, până termina, gașca să fi plecat, însă n-am avut noroc. Erau în continuare acolo, ghemuite pe trotuar, iar în secunda în care am ieșit din magazin, ne-au luat cumva la ochi, scuipând și măsurându-ne din priviri. Am încercat s-o grăbesc pe Jiko să treacă pe lângă ele, dar știți cum e bătrâna Jiko. Întotdeauna face lucrurile în ritmul ei.

Fetele au început să ne strige și, cu cât de apropiam de ele, cu atât strigătele deveneau mai stridente, vreo două din cele care stăteau ghemuite s-au ridicat în picioare. Eu m-am pus în față, dar când am ajuns în dreptul lor, bătrâna Jiko s-a oprit brusc. S-a întors cu fața la ele, cercetându-le cu privirea de parcă le observa pentru prima dată, apoi m-a tras de mână și a început să meargă târșâindu-și picioarele în direcția lor.

Am ținut-o, șoptindu-i „*Damé da yo, Obaachama! Ikō yo!*“[117], dar nu a vrut să mă asculte. S-a dus la ele, s-a așezat chiar în fața

117. *Damé da yo, Obaachama! Ikō yo!* – Nu, nu e bine, bunico. Hai să mergem!

lor și le-a aruncat o privire lungă – felul ei de-a se uita la orice. Lung și fix, probabil datorită timpului necesar unei imagini pentru a se forma prin lentilele lăptoase ale cataractei ei. Fetele, în pantalonii colorați ca neoanele și halatele de mecanic albastre, portocalii și roșii cu semnele lor *kanji* mari și negre, probabil că erau o încurcătură de linii și culori strălucitoare în ochii ei.

Nimeni n-a zis nimic. Fetele își scoteau în față bărbiile și șoldurile și se legănau fără stare dintr-o parte în cealaltă. În cele din urmă, presupun că bătrâna Jiko a înțeles la ce se uită. Mi-a dat drumul la mână, iar eu mi-am ținut respirația. Apoi a făcut o plecăciune.

Nu mi-a venit să cred. Și nici nu era o plecăciune micuță. Era una până la pământ. Fetele au făcut niște fețe gen „ce naiba?". Una dintre ele, o grăsană care stătea pe vine mai în față, și-a aplecat și ea capul un pic – nu chiar până jos, nu complet respectuoasă, dar nici disprețuitoare ca un pumn în moacă. Atunci, cea înaltă din mijloc, care era evident șefa, a venit și i-a tras fetei grase un pumn în cap.

— *Nameten no ka!* a mârâit ea. *Chutohampa nan da you. Chanto ojigi mo dekinei no ka?!*[118]

I-a mai tras una fetei grase, apoi s-a îndreptat, și-a lipit palmele și a făcut o plecăciune până la pământ, îndoindu-se de mijloc. Restul fetelor din gașca ei au sărit în picioare și i-au urmat exemplul. Jiko le-a mai făcut o plecăciune, apoi mi-a tras și mie un cot, așa că m-am aplecat și eu, dar eu am făcut-o cu curul, așa că m-a pus s-o repet, ceea ce făcea lucrurile să fie chit cumva, pentru că acum era ca și când Jiko era șefa din gașca noastră, iar eu eram ratata cea grasă care nu știa cum se salută corect. Nu mi se părea deloc așa de nostim, dar delincventelor li s-a părut foarte amuzant și Jiko a zâmbit la rândul ei, apoi m-a luat de mână și am plecat mai departe. Când a venit autobuzul, Jiko s-a așezat la geam și s-a uitat înapoi spre parcare.

— Mă întreb ce *omatsuri*[119] este astăzi? a spus.

---

118. *Nameten no ka! Chutohampa nan da yo! Chanto ojigi mo dekinei no ka?!* – Faci mișto de mine? O faci cu curul. Nu poți nici să te apleci cum trebuie?!

119. *Omatsuri* (お祭り) – sărbătoare.

— *Omatsuri?*

— Da, a spus. Tinerii aceia drăguți, îmbrăcați în hainele lor *matsuri*. Păreau așa de veseli. Mă întreb cu ce ocazie. Muji ține minte lucrurile astea pentru mine...

— Nu era nici un *matsuri*. Erau niște delincvente, bunico. Gagici motocicliste. Fete *yankī*.

— Erau fete?

— Fete rele. Niște minore delincvente. Spuneau tot soiul de lucruri. Credeam că o să ne bată.

— O, nu, zise Jiko scuturând din cap. Și erau îmbrăcate toate așa frumos. În culori atât de vesele.

2.

— Ai încercat vreodată să te bați cu un val? m-a întrebat Jiko pe plajă.

Mâncaserăm găluștele de orez și ciocolata, iar acum ne relaxam. Jiko stătea pe o băncuță de lemn, eu stăteam întinsă pe nisip la picioarele ei. Soarele bătea tare. Jiko își legase un șervet alb umezit peste capul ei chel și părea să se simtă foarte în largul ei în pijamaua gri. Mie îmi era cald, eram transpirată și nu aveam stare, dar nu îmi adusesem cu mine costumul de baie și oricum nu voiam să înot. Dar nu asta mă întreba ea.

— Să mă bat cu un val? am repetat. Nu. Bineînțeles că nu.

— Încearcă. Du-te în apă, așteaptă cel mai mare val și trage-i un pumn. Trage-i un șut zdravăn. Lovește-l cu un par. Du-te. Eu mă uit la tine.

Mi-a întins bastonul ei.

Nu mai era nimeni în jur, în afară de doi surfiști mai în josul plajei. Am luat în mână bastonul bătrânei Jiko și am făcut câțiva pași, apoi am rupt-o la goană spre marginea oceanului, agitându-l deasupra capului ca pe o sabie *kendō*. Valurile erau mari, se spărgeau de plajă, iar eu am sărit pe primul care a venit spre mine, țipând *kiayeeeee!* ca un samurai care intră în luptă. Am pocnit valul cu bastonul, despicându-l, dar apa tot venea. Am fugit înapoi pe plajă și am scăpat, dar următorul m-a culcat la pământ. M-am ridicat în picioare și am atacat iar și iar – de fiecare dată apa năvălea peste

mine, târându-mă peste pietre și acoperindu-mă cu spumă și nisip. Nu mă deranja. Mă simțeam bine în apa înghețată, violența valurilor părea puternică și reală, iar gustul amar al sării era aspru și delicios.

Din nou și din nou, am fugit spre apă, lovind-o, până am obosit atât de tare, că aproape nu mai puteam ține pe picioare. Când m-a răsturnat încă o dată, am rămas întinsă și am lăsat valurile să treacă peste mine, întrebându-mă ce s-ar întâmpla dacă n-aș mai încerca să mă ridic. Dacă mi-aș lăsa corpul în pace. M-ar trage apa în larg? Rechinii mi-ar mânca membrele și organele. Pești micuți s-ar hrăni cu vârfurile degetelor mele. Oasele mele albe minunate ar ajunge pe fundul oceanului, unde ar crește din ele anemone, ca niște flori. Perlele s-ar așeza în orbitele mele goale. M-am ridicat și m-am întors unde stătea bătrâna Jiko. Și-a luat prosopul micuț de pe cap și mi l-a dat mie.

— *Maketa*, am spus, aruncându-mă pe jos, în nisip. Am pierdut. Oceanul a câștigat.

A zâmbit.

— A fost un sentiment plăcut?

— Mm, am spus.

— E bine, mi-a zis ea. Mai vrei o gălușcă?

3.

Am mai stat acolo un timp, așteptând să mi se usuce pantalonii scurți și tricoul. În josul plajei, în depărtare, surfiștii tot cădeau în apă și dispăreau.

— Îi tot lovesc valurile și pe ei, am zis, arătând cu degetul.

Jiko a mijit ochii, dar nu putea să-i vadă printre florile cerului.

— Acolo, am spus. Îl vezi? Tocmai se ridică... e în picioare... e în picioare... ah, a căzut.

Am râs. Erau amuzant de privit.

Jiko a dat din cap, de parcă era de acord cu mine.

— Sus, jos, tot aia, a spus.

E un comentariu tipic pentru Jiko, rostul său fiind de-a atrage atenția asupra a ceea ce numește ea natura non-doi[120] a existenței,

120. non-dualistă – *funi* (不二); literal, termenul este format din „nu" și „doi".

când eu doar încerc să mă uit la niște tipi drăguți făcând surfing. Am mai multă minte decât să mă cert cu ea, pentru că ea câștigă întotdeauna, dar e ca un banc din acela cu cioc-cioc, când tu trebuie să zici „Cine e?", astfel încât celălalt să poată să-ți spună poanta. Așa că am spus „Nu, nu e tot aia. Nu pentru un surfist".

— Da, a spus. Ai dreptate. Nu e tot aia.

Și-a potrivit ochelarii.

— Dar nici diferit.

Vă dați seama ce vreau să zic?

— Ba *sunt* două lucruri diferite, bunico. Toată ideea surfingului este să stai pe un val, nu sub el.

— Surfist, val, tot aia.

Nu știu de ce mă mai strofoc.

— Asta-i o prostie, am spus. Un surfist e un om. Un val e un val. Cum pot să fie același lucru?

Jiko se uita în zare, de cealaltă parte a oceanului, unde apa întâlnește cerul.

— Un val se naște din adâncurile oceanului, a spus ea. Un om se naște în adâncurile lumii. Un om iese la suprafață din lume și se rostogolește ca un val, până când îi vine vremea să se scufunde la loc. Sus, jos. Om, val.

Mi-a arătat cu degetul stâncile abrupte de pe marginea țărmului.

— Jiko, munte, tot aia. Muntele e înalt și va trăi mult timp. Jiko e mică și nu va trăi foarte mult. Asta-i tot.

După cum am spus, acesta este un gen destul de obișnuit de conversație pe care o porți cu bătrâna mea Jiko. Nu înțeleg niciodată pe de-a-ntregul ce spune, dar îmi place că încearcă oricum să-mi explice. E drăguț din partea ei.

Venise momentul să ne întoarcem înapoi la templu. Pantalonii mei scurți și tricoul se uscaseră și mă mânca pielea înfiorător de la sare. Am ajutat-o pe Jiko să se ridice și am mers înapoi la autobuz împreună, ținându-ne din nou de mână. Mă gândeam încă la ce spusese despre valuri și eram tristă, pentru că îmi dădeam seama că micul ei val nu avea să mai dureze și că în curând se va întoarce în mare și, chiar dacă știu că nu poți să ții apa în loc, mi-am strâns degetele un pic mai tare, ca să n-o las să se scurgă.

Ruth

1.

Nu poți să ții apa în loc sau s-o împiedici să curgă. Asta era o lecție pe care cei de la Tepco au învățat-o în săptămânile de după tsunami, când au pompat mii de tone de apă de mare în reactoarele de la centrala nucleară Fukushima, încercând să răcească combustibilul nuclear și să prevină accidentul nuclear care de fapt avusese deja loc. Au numit-o strategia „hrănește și sângerează" și au creat aproape 500 de tone de apă puternic radioactivă zilnic – apă care trebuia ținută sub control și împiedicată să scape.

Pe malul celălalt al Pacificului, Ruth trecea peste rapoartele dezastrului. Agenția Internațională de Energie Atomică, care monitoriza situația, publica Jurnalul Zilnic al Accidentului Nuclear de la Fukushima 2011, detaliind eforturile disperate de a stabiliza reactoarele. Acesta este un extras foarte scurt din jurnalul din 3 aprilie:

Pe 2 aprilie, transferul apei din rezervorul de colectare al condensatorului Unității 1 în camera de echilibru a bazinului de supresiune s-a finalizat, pregătindu-se transferul apei din subsolul clădirii turbinei Unității 1 în condensator.

Tot pe 2 aprilie, a început transferul de apă din condensatorul Unității 2 în rezervorul de colectare al condensatorului, pregătindu-se transferul apei din subsolul clădirii turbinei Unității 1 în condensator.

Paragraf după paragraf, pagină după pagină, jurnalul detalia sistemul complicat de pompe și scurgeri, camere de echilibru și linii de alimentare cu apă, conducte de admisie și de injectare,

bazine de supresiune şi canale de vizitare, debituri şi linii de curent de fugă, şanţuri, tunele şi subsoluri inundate care erau folosite pentru a reţine apa.

Acest jurnal de actualizare din 3 aprilie era primul care menţiona o crăpătură descoperită în zidul camerei de reţinere de sub reactorul nr. 2, lângă punctul în care se făcea accesul apei de mare. Concentraţii ridicate de iod-131 şi cesiu-137, ambele radioactive, se găseau în mostre de apă de mare luate la depărtare de treizeci de kilometri de reactoare, cu nivelurile măsurând doze de mii de ori mai mari decât înainte de accident. Din bazinul de siguranţă se scurgeau râuri de apă radioactivă, din cele descrise în *The New York Times* mai târziu, care ajungeau direct în mare.

Pe 4 aprilie, un jurnal de actualizare raporta că Tepco primise permisiunea guvernului japonez de-a vărsa 11 500 de tone de apă contaminată în oceanul Pacific. Atât de multă apă este cam echivalentul conţinutului a cinci bazine olimpice.

Pe 5 aprilie, jurnalul de actualizare nota că începuse revărsarea. A durat cinci zile.

Nivelurile radioactivităţii apei contaminate depăşeau de peste o sută de ori limitele legale, dar oceanul Pacific era vast şi larg, iar Tepco nu a văzut în asta nici o problemă. Conform jurnalului de actualizare, compania estima că un membru al populaţiei, mâncând alge marine şi peşti din zona învecinată centralei nucleare, în fiecare zi, timp un an, ar fi primit o doză adiţională anuală de radiaţii de 0,6 milisieverţi, mult sub nivelul considerat periculos pentru sănătatea oamenilor. Compania nu a estimat consecinţele pentru peşti.

Informaţia seamănă mult cu apa – greu s-o ţii în loc şi greu să faci în aşa fel încât să nu-ţi scape. Tepco şi guvernul japonez au încercat să reţină ştirea dezastrului de la reactor şi, pentru o vreme, au avut succes în muşamalizarea datelor esenţiale despre nivelul periculos al radiaţiilor din regiunea înconjurătoare centralei betege, dar până la urmă ştirea tot a scăpat. Japonezii se mândresc cu stoicismul şi temperamentul lor calm, însă şirul nesfârşit de dezvăluiri în legătură proasta gestionare a situaţiei, toate minciunile şi muşamalizarea au atins un miez adânc de furie.

2.

În Japonia medievală, oamenii obișnuiau să creadă că cutremurele erau cauzate de un somn furios care trăia sub insule.

În cele mai vechi legende, *mono-iu sakana* sau „peștele care zice lucruri" domnea peste lacuri și râuri. Peștele supranatural putea să-și schimbe înfățișarea în una umană și să vorbească limbi omenești, iar dacă vreun om călca pe tărâmul apelor sale, peștele i se înfățișa, avertizându-l. În cazul în care contravenientul nu asculta de avertizare, *mono-iu sakana*, furios, îl pedepsea provocând o inundație sau vreun alt dezastru natural.

Până la mijlocul secolului XIX, *mono-iu sakana* se preschimbase în *jishin namazu* sau „somnul cutremurului", o creatură imensă, asemănătoare unei balene, care făcea pământul să se zguduie și să tremure cu zvârcolitul său furios. Singurul lucru care putea să-l țină în frâu era o piatră mare, aflată în stăpânirea zeității Kashima, care trăia la templul Kashima.

Această piatră se numea *kaname-ishi*, un termen japonez intraductibil, care înseamnă ceva de genul „piatra-cheie" sau „piatra-cui" sau „magnetit". Zeitatea Kashima folosește *kaname-ishi* pentru a imobiliza somnul, pironindu-i capul în pământ. Dacă zeitatea Kashima ațipește, este distrasă sau este chemată altundeva cu treburi, presiunea de pe capul somnului scade, permițându-i să se agite și să se zvârcolească. Rezultatul este un cutremur.

Dacă mergeți la templul Kashima, nu prea aveți multe de văzut, din moment ce piatra este în mare parte îngropată. O îngrăditură cu acoperiș adăpostește un petic gol de pământ, de unde răsare o piatră mică, rotundă, cam de treizeci de centimetri în diametru, precum capul unui prunc care începe să se vadă la naștere. Este imposibil de știut cât de mare ar putea să fie piatra de sub pământ. Cât de uluitor e să te gândești că întreaga soartă a insulelor japoneze se întemeiază pe presupunerea că această „piatră-cheie" îngropată și în mare parte nevăzută este destul de masivă și de zdravănă pentru a supune un somn al cutremurului supărat!

3.

Somnul cutremurului nu este un pește complet răuvoitor, în ciuda haosului și a calamităților pe care le provoacă. Are și trăsături benefice. O subspecie a „somnului cutremurului" este *yonaoshi namazu* sau „somnul care îndreaptă lumi", capabil să vindece corupția economică și politică din societate zdruncinând puțin lucrurile.

Credința în „somnul care îndreaptă lumi" era prevalentă la începutul secolului XIX, o perioadă caracterizată de un guvern slab și ineficient, de o clasă puternică a negustorimii și, în mare parte, de schimbări extreme și neregulate ale climei, recolte compromise, foamete, lăcomie, răscoale urbane și pelerinaje religioase în masă, care se sfârșeau deseori cu mulțimi violente.

„Somnul care îndreapră lumi" a luat în vizor clasa negustorimii, acel unu la sută, ale cărei practici scăpate de sub control de-a măslui prețurile, lăcomie și venalitate duseseră la stagnare economică și corupție politică. Somnul furios cauza cutremure, răspândind haos și distrugere și, ca să poată reconstrui ce pierduseră, bogații trebuiau să renunțe la bunurile pe care le aveau, fapt ce ducea la apariția slujbelor pentru clasa muncitoare – recuperare, curățarea dărâmăturilor și construcții. Redistribuirea averilor este ilustrată într-un desen satiric al vremii, ce arată „somnul care îndreaptă lumi" cum îi forțează pe negustori și pe președinții consiliilor de administrație să vomite și să cace monede de aur care sunt băgate în buzunar de muncitori.

Dar, din păcate, cutremurele au avut drept rezultat pierderi colaterale, de mult ori somnul fiind cuprins de remușcări. Într-o ilustrație pătrunzătoare, *seppuku namazu*, „somnul sinuciderii" își despică singur stomacul ca să ispășească pentru toate morțile pe care le cauzase. Monede de aur curg din despicătura largă a burții lui. Într-o mână ține sabia tradițională pentru eviscerat, pe care și-a băgat-o în stomac. În cealaltă, ține un lingou de aur pe care îl oferă unui grup de oameni, sub privirile zeității Kashima și a spiritelor celor morți aflați undeva deasupra lui.

4.

Asocierea dintre somni și cutremure a persistat și în vremurile moderne. Aplicația pentru telefoane mobile Yure Kuru avertizează utilizatorii când se apropie cutremurele, oferind informații despre locația epicentrului, ora la care se vor produce și intensitatea seismică. Yure Kuru înseamnă „Cutremurare care se apropie" iar logoul aplicației este desenul unui somn cu un zâmbet larg și tont și două fulgere ieșindu-i din cap.

— Drăguț, zise Oliver, întinzându-se după iPhone. Ar trebui să avem și noi așa ceva. Pe noi ne paște unul mare. Mă întreb dacă o să meargă în Whaletown.

Stăteau în fața focului din camera de zi, după o cină cu tocană de scoici și stridii, pâine cu rozmarin proaspăt coaptă și o salată de napi tineri fragezi și frunze de muștar chinezesc din seră. Era încă februarie, dar Oliver reușea să mențină aprovizionarea cu muștar chinezesc proaspăt chiar și în lunile de iarnă.

— În Stuttgart, unde au crescut părinții mei, aveau niște somni gigantici care trăiau pe fundul râului Neckar. Nimeni nu-i vedea vreodată, decât fix înainte de un cutremur, când somnul se ridica la suprafață. Erau niște făpturi uriașe, cu mustăți, puteau să aibă și până la nouăzeci de kilograme.

— Erau chiar așa de mari?

— Așa povestea tatăl meu, dar acum au fost pescuiți în mare parte. Nu mai vezi somni așa de mari acum, decât la Cernobîl. Sunt unii care trăiesc în canalul ce aducea pe vremuri apă pentru răcirea condensatoarelor din reactor. Trăiesc pe sub podul de cale ferată. Acum nimeni nu mai pescuiește acolo, așa că somnii se dezvoltă. Au ajuns chiar enormi, unii chiar de trei metri jumate, patru. Se hrănesc la fundul apei și, cu toate că nămolul conține încă numeroase particule radioactive, pe somni nu pare să-i deranjeze.

Ruth și-a adus aminte de scoici. Le lăsase pe verandă timp de douăzeci și patru de ore, ca să se spele de tot mâlul și nisipul. Avea ea o tehnică, prin care le lăsa la înmuiat în găleți cu apă de mare, peste care adăuga un pumn de mălai și un cui ruginit. Agita apa de câteva ori pe zi și o schimba la douăsprezece ore.

Citise despre metoda asta într-un roman, dar uitase în care. Parcă era povestea unei familii dintr-o casă de vară din Maine sau

Massachusetts sau, posibil, Rhode Island. O enclavă de turişti ai verii, pe Coasta de Est, frumoşi, cu copii bronzaţi, înalţi şi zvelţi, şi un stil de viaţă confortabil, şi o mamă care ştia cum să facă scoicile bivalve să scuipe afară toată murdăria. Scoicile mâncate de această familie frumoasă din New England nu aveau urme neplăcute de nisip care să le macine dinţii albi şi puternici. Poate că erau în Hamptons. Memoria este un lucru straniu. Tehnica mamei de a obţine acest rezultat, fără un fir de nisip, îi rămăsese în minte lui Ruth, chiar dacă uitase subiectul romanului sau din ce motive era o tehnică eficace.

Când i-a povestit toate acestea lui Oliver, el a venit cu o teorie.

— Cred că se întâmplă două lucruri. Mălaiul e doar hrană, pe care scoicile o înghit şi care le curăţă chestia aia verde din tubul digestiv şi din intestine.

Ruth tăia cartofii pentru tocană în vreme ce el îi explica toate astea. Manevrând cuţitul în timp ce-l asculta, putea să vadă foarte clar imaginea mamei din roman. Purta o fustă lungă din material alb. Scoicile ei n-aveau cum să aibă chestia aia verde în intestine.

— Asta-i prima parte a procesului, continuă Oliver. Cea biologică. Partea a doua este electrochimică. Apa sărată este o soluţie ionică şi funcţionează ca un electrolit. Cuiul ruginit, făcut din metal, funcţionează ca un conductor, cum îmi imaginez că o fac şi corpurile scoicilor.

De fapt, probabil că erau în Hamptons, se gândea Ruth. Erau dune de nisip şi briza Atlanticului, paravane de pânză cu dungi verzi şi albe şi şezlonguri de canava. Mama purta o rochie albă care se umfla în briza după-amiezii sau poate că era în pantaloni scurţi şi de fapt se umflau perdelele subţiri ale ferestrelor înalte din casă, care stăteau deschise.

— Când îl pui în apa sărată, a spus Oliver, cuiul generează o mică încărcătură electrică, suficientă pentru a irita scoica şi a o face să se cureţe de nisip.

Dar pe de altă parte, poate că amestecase scena asta din roman cu altceva. Poate că mama frumoasă şi blondă, cu rochia albă umflată de vânt, nu punea ea cuiul ruginit în găleata cu scoici. Nu era genul de lucru pe care să-l fi făcut ea. Poate cuiul din găleată era un truc japonez, pe care Ruth îl furase de la propria ei mamă sau de la unul dintre prietenii ei japonezi.

— Deci în esență, a tras Oliver concluzia, le hrănești și le electrocutezi concomitent, pentru a le face să se cace și să scuipe.

Ruth, care între timp ajunsese la feliatul cepelor, și-a șters lacrimile cu dosul palmei.

— De fapt, a zis ea, romanul era mai mult despre familie – băuturi în pahare înalte și reci, haine albe de tenis și relații umane, genul ăsta de treabă. Nu intra în foarte multe detalii despre electrochimie.

Au mâncat în camera de zi, în fața șemineului aprins, ascultând cum șuieră vântul. Era prea frig să porți rochii pe care să le umfle briza aici și, în plus, oamenii din nord-vestul Pacificului purtau haine practice, polipropilenă și lână sintetică, dar Ruth nu putea să se plângă. Focul ardea plăcut, iar tocana era delicioasă, densă și cremoasă. Oricare ar fi fost originile și explicațiile sale, tehnica de curățat bivalvele funcționa, iar scoicile erau grăsuțe și fără un fir de praf sau nisip. Și motanului îi plăcea tocana. Dăduse târcoale prin jur de-a lungul întregii cine, încercând să le lingă castroanele. Când Oliver i-a făcut vânt, motanul a încercat să-i atace mâna, așa că Oliver i-a prins capul și i l-a imobilizat de podea. Supus, dar jignit, Pesto le-a întors spatele, ignorându-i, și acum privea posac focul.

— Ce naspa, spuse Oliver. Pot să descarc Yure Kuru, însă merge doar cu datele de la Agenția Meteorologică din Japonia. Nu vrea să ne spună nimic despre cutremurele din Canada.

Ruth privea flăcările.

— Credeam că în Canada suntem în siguranță.

— În nici un loc nu suntem în siguranță, zise Oliver. OK, am luat aplicația. Acum o să știm totul despre activitățile seismice din Japonia.

— Poate ar trebui să mergem în Japonia, ca s-o poți folosi.

— Poate că n-o să fie nevoie , din moment ce vine Japonia la noi.

5.

— Poftim?

— Japonia vine la noi.

— Ce tot vorbești?

— Cutremurul, spuse Oliver. A mutat Japonia mai aproape de noi.

— Serios?

Oliver părea încurcat.

— Nu mai ții minte? Subducția a făcut solul din apropierea epicentrului să sară cam patru metri în direcția noastră.

— Nu știam.

— Ba da, știai. Am vorbit despre asta. A făcut totodată masa planetei să alunece mai aproape de miez și pământul să se rotească mai repede. Creșterea vitezei de rotație a scurtat ziua. Zilele noastre sunt mai scurte acum.

— Chiar? Groaznic!

Oliver zâmbi.

— Parcă ești maică-ta...

Ea i-a ignorat comentariul.

— Cât timp am pierdut?

— Nu foarte mult. Unu virgulă opt milionimi de secundă parcă. Vrei să caut?

— Te cred pe cuvânt.

— Sunt sigur că am vorbit despre asta, spuse Oliver. A vuit tot internetul de știri. Nu-ți amintești?

— Sigur că-mi amintesc, minți ea. Mă gândeam eu că zilele par foarte scurte. Dar îmi spuneam că probabil imaginația îmi joacă feste.

Nao

1.

Până la sfârșitul verii, cu ajutorul lui Jiko, am devenit tot mai puternică. Nu doar puternică la trup, ci și la minte. Deveneam, în mintea mea, o supereroină, ca Jubei-chan, fata-samurai, doar că eu eram Nattchan, Super Călugărița, cu puteri dăruite de stăpânul Buddha, printre care lupta cu valurile, chiar dacă pierdeam întotdeauna, și forța de-a rezista la cantități incredibile de durere și greutăți. Jiko mă ajuta să-mi dezvolt *supeputelea!* încurajându-mă să stau la *zazen* ore întregi fără să mă mișc și arătându-mi cum să nu omor nimic, nici măcar țânțarii care îmi bâzâie în jurul feței când mă așez în *hondō* la apus sau când sunt în pat noaptea. M-am obișnuit să nu-i prind nici măcar dacă mă pișcă și nici să-mi scarpin mâncărimea de după aceea. La început, când mă trezeam, fața și mâinile îmi erau umflate de la mușcături, dar încetul cu încetul, sângele și pielea mea s-au întărit, devenind imune la otrava lor, și nu-mi mai apăreau umflături, oricât aș fi fost înțepată. Curând nu mai exista nici o diferență între mine și țânțari. Pielea mea nu mai era un zid care ne separa, iar sângele meu era sângele lor. Eram destul de mândră de mine, așa că am găsit-o pe Jiko și i-am spus. A zâmbit.

— Da, a spus ea, atingându-mă pe braț. Mâncare bună din belșug pentru țânțari.

Mi-a explicat că tinerii au nevoie de multe exerciții și că ar trebui să ne epuizăm zilnic, ca să nu avem vise și gânduri supărătoare, care nu fac decât să ducă la acțiuni supărătoare. Știam suficient despre gândurile supărătoare ale tinerilor ca să fiu de acord cu ea, așa că nu m-a deranjat că în fiecare zi mă punea să muncesc în

bucătărie împreună cu Muji. Știam că Muji se bucură să mă aibă acolo, pentru că mi-a spus-o chiar ea. Înainte să vin eu, era prea multă muncă pentru o singură călugăriță. Probabil am mai zis-o și înainte, dar ce trebuie să înțelegi despre viața la templu este că totul se întâmplă ca și când ai trăi într-o epocă diferită și durează cam de o sută de ori mai mult decât în secolul XXI. Muji și Jiko nu irosesc nimic niciodată. Fiecare elastic sau sârmuliță, fiecare capăt de ață, bucată de hârtie sau petic de material – le adună cu grijă și le refolosesc. Muji are un fix cu pungile de plastic și mă pune să le spăl cu grijă, cu apă și săpun, și să le pun afară la uscat, unde stau la soare și să învârt în vânt ca niște meduze-baloane în timp ce se zvântă. Nu mă deranjează, pentru că oricum nu aveam alte lucruri de făcut, dar în opinia mea durează prea mult. Am încercat să le explic că ar fi mai rapid și mai ușor să arunce pungile vechi și să cumpere unele noi, atunci ar avea mai mult timp pentru *zazen*, dar Jiko nu a fost de acord. Stat la *zazen*, spălat pungi resigilabile, tot aia, spunea ea.

Nu aruncau ceva decât dacă era cu adevărat stricat, iar apoi făceau mare tărăboi din cauza asta. Pun deoparte toate cuiele îndoite și toate acele de cusut stricate și, o dată pe an, țin o ditamai slujba memorială pentru ele, cântând și înfigându-le într-o bucată de tofu, ca să aibă un loc drăguț și moale unde să se poată odihni. Jiko spune că toate lucrurile au un suflet, chiar dacă sunt vechi și inutile, și că trebuie să consolăm și să onorăm lucrurile care ne-au servit bine.

Deci poți să vezi cum, cu toată munca asta suplimentară, să ai o persoană tânără în plus prin preajmă chiar ajută, așa că puteam să punem la murat mai multe prune și varză, să uscăm mai multe tărtăcuțe și ridichi japoneze și să avem mai mare grijă de grădina templului. Puteam să vizităm mai mulți enoriași care erau bătrâni și bolnavi, iar câteodată, când îi vizitam, le pliveam și lor grădinile.

Am început să mă scol la cinci dimineața ca să stau la *zazen* cu ele și, după ofrande, slujbă și *sōji*[121], în timp ce Muji pregătea micul dejun, Jiko mă punea să alerg tot drumul în josul muntelui până la șosea și apoi să mă întorc. Mă aștepta acolo când ajungeam înapoi gâfâind, urcând ultimele trepte cu picioarele ca tăițeii. Stătea

121. *Sōji* (掃除) – curățenie.

acolo cu Chibi, micuțul pisoi alb cu negru al templului, și îmi întindea un prosop și un borcan mare cu apă rece, privindu-mă în timp ce-l dădeam pe gât.

— Ai picioare bune și drepte, mi-a spus odată. Lungi, cum trebuie. Puternice.

Eram mulțumită și aș fi roșit dacă fața nu mi-ar fi fost deja roșie de la alergat.

— Sunt picioarele tatălui tău, a continuat. Și el era un alergător puternic. Un pic mai rapid decât tine.

— L-ai pus și pe el să alerge până jos și înapoi?

— Sigur. Era un băiat tânăr, cu multe gânduri supărătoare. Avea nevoie de multe exerciții.

Mi-am turnat în cap restul de apă din borcan, apoi l-am scuturat. Stropi de apă au zburat din vârfurile părului meu, stropindu-l pe Chibi, care a sărit în picioare și s-a îndepărtat.

— Scuze, Chibi! am strigat eu, dar evident că m-a ignorat.

Se așezase la mică depărtare, cu spatele întors, lingându-se. Părea chiar insultat, dar e un pisoi, așa că nu am pus la suflet.

— Tata are încă gânduri supărătoare, am zis, urmărind pisoiul cum mă ignoră. Poate ar trebui să se întoarcă și să stea aici cu noi. Poate ai putea să-l antrenezi și să-l înveți să fie puternic din nou. Ar putea să alerge în sus și-n jos, să facă *zazen* și să lucreze în grădină...

Cu cât mă gândeam mai mult la asta, cu atât mi se părea o idee bună și, aproape fără să-mi dau seama, cuvintele au început să mi se reverse din gură. Te rog, bunico! ziceam. Vorbesc serios. Are nevoie de ajutor! Apoi i-am povestit totul despre noaptea în care a căzut în fața trenului și cum el și mama se prefăceau că a fost un accident, dar n-a fost, despre cum nu mai voia să iasă din casă în timpul zilei, însă pleca noaptea târziu la plimbare și stătea ore și ore, știam asta, pentru că rămâneam trează și ascultam, fiindcă mi-era teamă că nu o să se mai întoarcă niciodată. Și cum, într-o noapte, n-am mai rezistat și m-am furișat după el, pentru că trebuia să știu dacă urmărea pe cineva sau dacă se ducea să se întâlnească cu o amantă, ceea ce ar fi fost naspa pentru mama, dar măcar i-ar fi dat un *raison d'être*, și așa l-am urmărit pe străzi, ascunzându-mă în umbră și ținându-mă aproape de pereți. Traseul pe care mergea nu avea nici un sens, însă lui nu-i păsa, de parcă era un robot și

picioarele lui erau programate să execute genul de algoritm aleatoriu despre care am învățat la ora de informatică, doar că mintea lui fusese stinsă, ca să nu observe unde merge. Poate era somnambul. Străbătea cartiere diferite și uneori străzile deveneau atât de vechi, înguste și întortocheate, încât eram sigură că ne-am pierdut. Nu se oprea și nu vorbea cu nimeni, nu-și cumpăra nimic, nici măcar țigări sau bere de la un automat, iar acum că mă gândesc la asta, nici nu cred că am trecut pe lângă cineva pe străzi, așa că poate avea un algoritm prin care să evite pe toată lumea integrat în programul lui, cum au unii roboți ca să nu se ciocnească de chestii.

Am mers ore în șir. Mi-era teamă, pentru că știam că nu aveam cum să-mi găsesc drumul înapoi singură și nici nu voiam să știe că-l urmărisem, dar eram prea obosită să mai continui. Și chiar în acel moment a făcut un ultim viraj și ne-am trezit într-un parculeț mic de pe marginea râului Sumida, pe care îl văzusem din patul meu, în vis, cuprinsă de cingătoarea de metal. Era exact cum mi-l închipuisem. Într-o parte, aproape de mal, era un loc de joacă cu un șir de leagăne, un tobogan și un balansoar, iar eu știam că într-acolo se îndreaptă. Și, cum era de așteptat, s-a dus direct la leagăne și s-a așezat. Era cu spatele la mine, așa că i-am dat roată și m-am ascuns după un panda din ciment, ca să-i pot vedea fața. Și-a aprins o Short Hope și a început să se dea în leagăn. Stătea cu fața la apă și se împingea cu picioarele din ce în ce mai sus, cu țigara strânsă între dinți, rânjind plin de convingere. Arăta de parcă ar fi vrut să ridice leagănul ăla cât de sus putea, ca apoi, din punctul cel mai înalt al arcului de cerc, să-și dea drumul, iar inerția legănatului să-l trimită în zbor, peste balustrada scundă, direct în fluviul Sumida, ca să se înece și corpul lui să se scufunde și să fie mâncat de un *kappa* sau de un somn gigantic. Jur, puteam s-o văd în fața ochilor, momentul în care mâinile îi alunecau de pe lanț și corpul țâșnea de la locul său, zburând în față, cu brațele și picioarele întinse, îmbrățișând aerul și apa adâncă, întunecată. *Nu... nu... nu!* m-am trezit șoptindu-mi, iar inima îmi bătea în ritmul leagănului. *Acum... acum... acum!*

Dar nu s-a întâmplat. Nu a dat drumul lanțului, apoi avântul lui și-a pierdut treptat forța, iar arcul de cerc al leagănului s-a micșorat din ce în ce mai mult, devenind neregulat, până când

aproape că nu se mai mișca, și vârfurile sandalelor lui din plastic se târâiau înainte și înapoi, desenând cerculețe fără scop în praful de sub leagăn. S-a ridicat și s-a dus la balustradă, privind dincolo de ea, apoi a mai tras un fum din țigară și a aruncat-o în fluviu. A stat acolo mult timp, privind apa uleioasă. Mi-era frică c-o să se cațăre peste ea și o să sară. Voiam să ies din ascunzișul meu și să-l opresc.

— Dar nu ai făcut-o, a spus Jiko.

— Nu. Aveam de gând s-o fac, dar s-a întors cu spatele la apă și a început din nou să meargă.

— L-ai urmărit?

— Da. Mergea spre acasă. Am așteptat în fața ușii apartamentului nostru până când m-am gândit că e în regulă și apoi am intrat cu cheia mea. Nu cred că m-a auzit. Deja sforăia.

Bătrâna Jiko a dat din cap.

— Dormea profund și când era copil.

— Deci nu crezi că ar trebui să se întoarcă și să stea cu noi aici? am întrebat-o. Cred că i-ar face mult bine, tu nu? Trebuia să-i vezi fața când urcam treptele până la templu. Părea foarte fericit.

— Îi plăcea mult aici, a spus Jiko.

— Deci crezi că ar trebui să se întoarcă, nu?

— *Maa, soo kashira*[122], a spus ea – unul din acele răspunsuri în japoneză care nu înseamnă absolut nimic.

2.

Până în august, căldura întrecea deja orice imaginație, iar după-masa, când Jiko și Muji învățau domnișoarele din împrejurimi cum să așeze florile sau cum să cânte sutre și eu trebuia să-mi fac tema de vacanță, obișnuiam să mă târăsc afară, pe *engawa*[123] care dădea spre iaz, și să stau acolo, relaxându-mi mintea. Îmi

122. *Maa, sō kashira* – Păi, știu și eu...

123. *Engawa* (縁側) – o verandă îngustă, de lemn, care înconjoară o casă japoneză tradițională.

plăcea să mă sprijin de bârna groasă de lemn, cu căştile în urechi şi cu picioarele întinse în faţa mea, privind libelulele cum zboară în jurul florilor de lotus din micul iaz, ascultând piese pop japoneze, reinterpretări ale şansonetelor franţuzeşti de care eram interesată încă de pe-atunci, chiar înainte să ştiu despre *À la recherche du temps perdu*. Lui Jiko nu îi plăcea să mă vadă întinsă aşa şi mi-o spunea când mă prindea. Zicea că nu e frumos să stai cu picioarele răşchirate, să te vadă toată lumea, mai ales când nu purtam chiloţi, iar în general eram de acord cu ea, însă era atât de cald! Nu suportam senzaţia pielii de pe interiorul coapselor atingându-se, iar lemnul vechi de pe verandă era atât de neted şi răcoros – şi nu se uita nimeni. Chiar şi Chibi, pisoiul, care de obicei aprecia poalele fierbinţi, se ţinea departe. Zăcea leşinat pe-afară, pe o piatră răcoroasă, acoperită de muşchi, sub nişte ferigi. De cele mai multe ori, aerul era lipsit de orice adiere, dar câteodată un vânticel foarte slab sufla dinspre poalele muntelui şi intra pe porţile templului, găsindu-şi calea spre grădină, unde încreţea suprafaţa apei şi mă gâdila între picioare, stârnindu-mi fiori. Uneori cred că spiritele strămoşilor trăiesc în adierile astea şi poţi să le simţi cum foşnesc prin preajmă.

Se apropia Obonul şi spiritele treceau pe lângă noi precum călătorii care ajung la aeroport cu valizele lor, căutând să se aşeze la birourile de *check in*. Obonul era şi vacanţa lor de vară, când puteau să se întoarcă de pe tărâmul morţilor şi să ne viziteze pe noi aici, pe tărâmul celor aşa-zişi vii. Atmosfera fierbinte părea gravidă de-atâtea stafii, un lucru haios de zis din partea mea, din moment ce n-am fost niciodată gravidă, dar am văzut femei în tren care mai aveau un pic şi plesneau şi îmi imaginez cum trebuie să fie. Se târăsc dintr-un loc în altul, cu burta în faţă, iar dacă cineva este suficient de amabil să le cedeze locul, îşi dau drumul pe scaun şi rămân acolo cu picioarele desfăcute, masându-şi burţile şi făcându-şi vânt, cu feţele roşii şi transpirate – o imagine ce descrie exact sentimentul pe care ţi-l dă luna august când se apropie Obonul, de parcă întreaga noastră lume rotundă ar fi gravidă de-atâtea stafii, iar în orice moment morţii vor străpunge membrana invizibilă care ne desparte de ei.

Când nu mă relaxam pe verandă, mă ţineam după Jiko prin templu, cărându-i lucrurile şi bătând-o la cap cu întrebările mele despre strămoşi.

— Dar bunica Ema? Ea vine? Am cunoscut-o vreodată? Mi-ar plăcea s-o cunosc. Dar străbătușa Sugako și străunchiul Haruki? Mi-ar plăcea să-i cunosc și pe ei. Crezi că ar vrea să mă cunoască și ei pe mine?

Eram încântată pentru că, chiar dacă nici una din rudele mele decedate nu se sinchisise să apară de Obon până atunci, cel puțin din câte știam, aveam senzația că anul acesta avea să fie diferit. În primul rând, acum eram o *ikisudama*, iar în calitatea mea de stafie vie, mă gândeam că stafiile decedate se vor simți mai în largul lor cu mine. În plus, mă gândeam că era mai probabil să vină aici, la templul lui Jiko, unde toată lumea le aștepta și știa cum să se poarte cum se cuvine cu ele, decât în Sunnyvale, de exemplu, unde vecinii s-ar fi crizat pur și simplu și le-ar fi tratat ca pe niște strigoi de prost gust de Halloween. Era ca o petrecere de ziua cuiva. Dacă ai părinți ca ai Kaylei, care sunt niște organizatori fantastici de evenimente și își duc toți oaspeții la popice sau la escaladă, atunci e grozav să fii sărbătorita, dar dacă ai părinți ca ai mei, care sunt destul de picați din cer, atunci zilele tale de naștere sunt nasoale și ai prefera să fii la mii de kilometri depărtare, și nu să stai blocat acolo, la petrecerea ta micuță și plictisitoare, cu prietenii tăi americani, care tot oftează și se uită unul la altul dându-și ochii peste cap, apoi își iau un aer super-recunoscător și fals de fiecare dată când mama ta intră în cameră cu încă o farfurie de sushi. Tu te prefaci la rândul tău că te simți bine, zâmbind ca un om sărit de pe fix, însă știi foarte bine că e doar de fațadă, că n-o faci decât ca să fie părinții tăi fericiți și să aibă o părere bună despre ei înșiși. Mă rog, tot ce vreau să spun este: dacă ai fi o stafie, la care petrecere ai prefera să mergi?

Jiko și Muji erau excelente organizatoare și am petrecut fiecare nanosecundă budistă pregătind altarele și aranjând florile, ștergând praful și curățând meticulos în cel mai mici colțuri și crăpături ale templului, astfel încât să fie imaculat totul, pentru spirite și pentru străbuni. Am mai făcut de asemenea și diferite feluri de mâncăruri speciale pe care să le oferim, pentru că sunt cu toții flămânzi după lunga lor călătorie înapoi, iar dacă nu le dai de mâncare, s-ar putea să fie mânioși. Mâncarea este o parte importantă a Obonului. În Japonia sunt mii de spirite diferite și stafii,

spiriduși și monștri care pot să arunce blesteme *tatari* și să te atace, așa că – doar ca să fim sigure – plănuiam să începem direct cu o mare ceremonie *osegaki*[124] cu mulți invitați, printre care călugări și călugărițe de la un templu din apropiere, care veneau să ne ajute să hrănim stafiile flămânde.

Muji mi-a spus povestea din spatele acestor lucruri, cum că în zilele de demult, stăpânul Buddha avea un discipol pe nume Mokuren, care s-a supărat foarte tare când s-a întâmplat s-o vadă pe mama lui atârnând cu capul în jos, ca o halcă de vită, pe tărâmul de iad al stafiilor flămânde. L-a întrebat pe stăpânul Buddha cum să o salveze, iar acesta i-a spus să-i aducă o ofrandă specială pregătindu-i de mâncare, fapt care a părut să rezolve problema și care stă drept dovadă că părinții trebuie să aibă grijă de bunăstarea părinților, chiar și când e vorba de părinți morți sau care atârnă cu capul jos în cârlige de măcelărie în iad. Bătrânul Mokuren era un tip destul de tare, cu multe *supeputeli!*, cum ar fi puterea de a trece prin ziduri, de a citi mințile oamenilor și de a vorbi cu morții. Și mie mi-ar plăcea să pot să trec prin ziduri, să citesc mințile oamenilor și să vorbesc cu morții. Ar fi marfă. Sunt doar o începătoare, dar – după cum știi – cred că este important să ai obiective concrete în viață și să treci printr-un zid pare ceva realizabil, nu ești de acord?

Oricum, am terminat cu pregătirile într-un târziu și, în noaptea de dinaintea venirii primilor invitați, Jiko, Muji și cu mine am făcut o baie împreună, ca să fim curate și dichisite, iar eu le-am ras în cap pe amândouă cu briciul. Jiko și Muji sunt superstricte în ce privește igiena personală, nu-și lasă părul să crească mai mult de cinci zile, cam trei milimetri, și câteodată îmi dădeau voie să le ajut. Am făcut-o cu plăcere. Îmi plăcea cum se desprindeau micii peri țepoși în urma lamei, lăsând pielea frumoasă, netedă și strălucitoare. Perii țepoși ai lui Muji erau mici și negri, ca niște furnici moarte căzând de pe o pagină albă, dar perișorii bătrânei Jiko erau deschiși la culoare, de un argintiu strălucitor, ca sclipiciul sau praful zânelor.

---

124. *Segaki* (施餓鬼) – stafii flămânde; de asemenea, un termen peiorativ pentru oamenii străzii.

Există și o rugăciune pentru rasul capetelor, care sună cam așa:

În timp ce-mi rad țepișorii de pe cap,
mă rog alături de toate ființele
să ne putem rupe de dorințele noastre egoiste
și să intrăm în raiul eliberării adevărate.

În noaptea aceea eram atât de încântată, gândindu-mă la stafiile care urmau să ajungă, încât am stat trează până când Muji m-a făcut în sfârșit să mă bag în pat, dar imediat ce ea și Jiko au adormit, m-am furișat din nou afară. Nu știu exact ce așteptam. Am străbătut grădina și m-am așezat pe ultima treaptă a templului, sub poartă, așteptând. Treapta de piatră era rece și umedă, o simțeam prin pijama, și tot ce puteam auzi erau broaștele și insectele nocturne cântând.

Unii oameni cred că noaptea e tristă pentru că este întuneric și le aduce aminte de moarte, dar nu sunt de acord cu ei. Personal, îmi place noaptea, mai ales la templu, când Muji stinge toate luminile și numai luna, stelele și licuricii mai rămân sau când e înnorat, iar lumea pare atât de neagră, că nu poți să-ți vezi nici mâinile în fața ta.

Toate păreau să se întunece din ce în ce cât am așteptat eu acolo, în afară de licurici, ale căror luminițe pulsau și desenau cercuri prin noaptea de vară. Aprins închis... aprins închis... aprins închis... aprins închis. Cu cât priveam mai mult, cu atât amețeam mai tare, până când am început să mă simt de parcă lumea se legăna cu mine, aruncându-mă în josul muntelui, în gâtlejul lung al nopții. Am pus mâna jos ca să ating treapta și să-mi regăsesc echilibrul, dar în loc să simt piatra rece, am simțit mișcându-se sub mâna mea ceva înțepător, electric. Am țipat și m-am retras, dar sigur că era doar Chibi, care ieșise să întâmpine stafiile împreună cu mine. A rămas nemișcat ca un motan din desenele animate, cu ochii lui verzi, rotunzi, ca niște monede strălucitoare, dar când am râs și i-am mângâiat blana electrizantă, s-a lipit de genunchiul meu și și-a împins capul în palma mea.

— *Baka ne, Chibi-chan!*[125] am spus, cu inima încă bubuind.

125. *Baka ne, Chibi-chan!* – Ce tâmpiți suntem, dragă Chibi!

Chiar dacă abia îi puteam deslușI forma, mă simțeam bine avându-l aproape.

Vântul a suflat, legănând bețele de bambus, și mie mi s-a părut că se mișcă spiritele. Cum or fi arătând stafiile, de fapt? Oare aduc măcar cu oamenii? Oare sunt mari și grase ca niște napi uriași? Au nasul teribil de lung ca un *tengu*[126] cu fața roșie? Sunt verzi ca un spiriduș sau vin deghizate într-o vulpe? Sau poate o să arate mai degrabă ca o gâlmă de statura unui om, fără cap, făcută din carne umană în descompunere, cu pliuri imense de grăsime pe post de mâini și picioare și cu un miros îngrozitor? Acestea se numesc *nuppeppō*. Muji mi-a povestit despre ei. Își fac veacul prin temple vechi părăsite și cimitire și le place să se plimbe mult și fără țintă prin întuneric. Poate că tata se transforma într-un *nuppeppō*. Mai sunt și alte stafii care arată ca niște bărbați morți, cu frizuri urâte, cu ochii înroșiți ieșindu-le din orbite, cu pielea care li se jupește de pe oase ca niște licheni. Sunt îmbrăcați în costume ieftine din poliester și atârnă de copaci în Pădurea Sinucigașilor, rotindu-se încet. Astea sunt stafiile care mă sperie cel mai tare, pentru că seamănă un pic cu tata și, chiar când începeam să mă sperii singură, am simțit cum se așază ceva lângă mine. M-am întors și l-am văzut. Tata stătea fix lângă mine pe treapta de piatră și, chiar dacă ochii nu îi ieșeau din orbite și nu era îmbrăcat în costumul de afacerist, știam totuși că e mort, că s-a sinucis până la urmă, iar asta era stafia lui, venită să mă anunțe.

— Tată? am încercat să șoptesc, dar gura îmi era atât de uscată, că nu a ieșit nici un sunet.

Privea aiurea în întuneric.

— Tată, tu ești?

Vocea mea tot nu voia să scoată nici un sunet, așa că vorbele mele erau numai gânduri în cap. Nu mă mir că n-a putut să mă audă. Privea aiurea în întuneric. Am inspirat adânc, mi-am dres vocea, apoi am încercat din nou.

— *Otosan*, am spus, de data asta în japoneză.

---

126. *Tengu* (天狗) – demoni supranaturali cu fețe roșii și cu nasuri lungi, falice, deseori îmbrăcați asemenea călugărilor budiști. Demonii Tengu pot fi malefici sau binevoitori și sunt protectorii munților și pădurilor.

Cuvântul mi-a scăpat printre buze ca un balon mic. Stafia tatălui meu a întors puțin capul, am observat că pare foarte tânăr și că purta un soi de uniformă, cu o bască pe cap. Arăta ca o uniformă de școală, doar că de altă culoare. Tot nu spunea nimic. Mi-a venit în cap că poate cu stafiile trebuie să fii foarte politicos, chiar dacă sunt părinții tăi, altfel le jignești, așa că am încercat din nou, pe cel mai formal și mai politicos ton de școlăriță.

— *Yasutani Haruki-sama de gozaimasu ka?*[127]

De data asta a auzit și s-a întors încet să mă privească, iar când a vorbit, vocea îi era foarte blajină. Abia dacă reușeam să-l aud peste zgomotul vântului.

— Cine ești tu? m-a întrebat.

Nu mă recunoștea. Nu îmi venea să cred! Tata era mort – și mă și uitase deja. Mi s-a pus un nod în gât și a început să mă furnice, ca atunci când mă silesc să nu plâng. Am mai inspirat adânc o dată.

— Eu sunt Yasutani Naoko, m-am prezentat, încercând să par îndrăzneață și încrezătoare. Îmi pare foarte bine să te văd.

— Ah, a spus. Plăcerea este de partea mea.

Cuvintele lui erau subțiri, melancolice, încovoindu-se ca fumul de la vârful aprins al unui bețigaș parfumat.

Ceva nu era în regulă. Nu voiam să fiu necioplită și să mă holbez, dar n-am putut să mă abțin. Părea o versiune mai tânără a tatălui meu, doar cu câțiva ani mai mare decât mine, însă glasul îi era diferit și nici hainele de pe el nu erau în regulă. Atunci mi-am dat seama: dacă această stafie care răspunsese la numele tatălui meu nu era tatăl meu, trebuie că era unchiul tatălui meu, pilotul kamikaze, Yasutani Haruki nr. 1.

— Ne-am mai cunoscut? a părut să mă întrebe.

— Nu cred, i-am răspuns. Cred că sunt strănepoata dumitale. Cred că sunt fiica nepotului dumitale, Yasutani Haruki Numărul Doi, care a primit numele dumitale.

Stafia a dat din cap.

— Chiar așa? a spus. Nu știam că am un nepot, ce să mai zic de strănepoată. Cum zboară timpul...

---

127. *Yasutani Haruki-sama de gozaimasu ka?* – Sunteți stimatul domn Haruki Yasutani?

Am tăcut amândoi. De fapt, nu prea aveam de ales, pentru că îmi terminasem frazele politicoase. Nu sunt foarte pricepută la japoneza cu adevărat formală, pentru că am crescut în Sunnyvale, iar stafia lui Haruki nr. 1 nu părea nici ea prea vorbăreață. Părea destul de schimbător și de retras, lucru care avea sens, dat fiind ce-mi spusese Jiko, că îi plăceau filosofia franțuzească și poezia. Mi-am dorit să fi fost mai atentă la tata când îmi citea despre existențialiști, poate atunci aș fi putut să-i spun ceva inteligent, dar singura poezie în franceză pe care o știam era refrenul unei melodii de Monique Serf ce se numea „Jinsei no Itami"[128] și poate nu era cea mai potrivită alegere pentru a-i cânta unui decedat.

Le mal de vivre
Le mal de vivre
Qu'il faut bien vivre
Vaille que vivre[129]

L-am fredonat în întuneric, cântând versurile ca pentru mine, chiar dacă nu-mi era foarte clar ce însemnau. Mi s-a părut că-l aud mustăcind lângă mine sau poate că a fost vântul, dar când m-am întors spre locul unde stătea mai înainte, Haruki nr. 1 dispăruse.

3.

Tâmpită mai ești Nao! Ce prostană! Iată-mă acolo, stând lângă stafia străunchiului meu decedat, care se întâmplă să fie un pilot kamikaze din al Doilea Război Mondial, probabil cea mai fascinantă persoană pe care o s-o întâlnesc vreodată, și ce fac? Îi cânt o tâmpenie de cântec franțuzesc! Pot să fiu mai idioată de-atât??? Cred că s-a gândit că sunt doar o altă adolescentă tipică și proastă și că timpul lui pe pământ e prețios, așa că de ce să mai irosească vreo clipă lângă mine? Mai bine să dispară în altă parte și să stea cu cineva care poate să vină cu subiecte de conversație mai interesante.

---

128. *Jinsei no Itami* – Durerea vieții.
129. E curajos să trăiești...?

Ce-i în neregulă cu mine? Puteam să-l întreb tot soiul de lucruri. Puteam să-l întreb despre interesele și hobby-urile lui. Puteam să-l întreb dacă doar oamenilor deprimați le pasă de filosofie și dacă l-a ajutat că a citit cărțile de filosofie. Puteam să-l întreb cum s-a simțit când a fost smuls din viața lui fericită și forțat să devină pilot kamikaze și dacă ceilalți din unitatea lui se luau de el pentru că scria poezii în franceză. Puteam să-l întreb cum s-a simțit când s-a trezit în dimineața misiunii lui, care urma să fie ultima de pe pământ. Avea un pește mare și rece care murea în golul din stomacul lui? Sau era plin de un calm luminos, care emana din el, astfel încât toți din jurul lui au făcut un pas înapoi uluiți, știind că e pregătit să pornească spre ceruri?

Puteam să-l întreb cum te simți când mori.

Idioată, mai ești, *baka* Nao Yasutani.

4.

Dimineață, după micul dejun, când Muji și Jiko erau ocupate cu întâmpinarea primei mașini cu călugări de la templul principal, care veniseră să ajute cu ceremonia *osegaki* de a doua zi, m-am furișat în biroul lui Jiko. Nu o deranja că intru acolo, așa că nu știu de ce am simțit nevoia să mă furișez. E încăperea mea preferată din templu, cu vederea spre grădină, cu un birou jos unde îi place să scrie și o bibliotecă mică, cu multe cărți groase despre religie și filosofie cu cotoarele tocite. Jiko mi-a spus că cele de filosofie erau ale lui Haruki nr. 1, de când mergea la facultate. Am încercat să citesc unele dintre ele, dar aceste *kanji* din cărțile japoneze sunt foarte dificile, iar celelalte cărți erau scrise în limbi ca franceza sau germana. Nici chiar cele în engleză nu sunau ca engleza pe care o auzisem eu. Sincer, nu știu dacă mai sunt oameni care citesc cărți ca acestea, dar dacă ai scoate toate paginile din ele, ar ieși niște jurnale pe cinste.

În fața bibliotecii, în partea din spate a camerei, era altarul familiei. Un sul cu imaginea lui Shaka-sama deasupra, înconjurat de *ihai*[130] pentru toți strămoșii noștri, și o carte cu toate numele

130. *Ihai* (位牌) – o tabletă a spiritelor, o tabletă memorială.

lor. Dedesubt, diferite rafturi pentru flori, lumânări, beţigaşe parfumate, tăvi de ofrande cu fructe, ceai şi bomboane.

Pe unul din rafturi, într-o parte, se vedeau o cutie înfăşurată într-un material alb şi trei fotografii mici alb-negru cu copiii decedaţi a lui Jiko – Haruki, Sugako şi Ema. Mai văzusem pozele, dar nu fusesem atentă la ele. Erau străini de modă veche, bătoşi, fiinţe ale timpului dintr-o altă lume care nu însemnau nimic pentru mine. Dar acum totul era altfel.

M-am ridicat pe vârfuri şi m-am întins deasupra altarului să iau fotografia lui Haruki. În poză arăta mai tânăr decât stafia lui, un student palid cu o şapcă şcolărească pe cap şi o expresie poetică, îngheţată sub sticlă. De asemenea, aducea un pic cu tatăl meu, înainte ca tatei să-i crească burta şi să nu se mai tundă. Sticla era prăfuită, aşa că am şters-o cu tivul de la fusta mea, iar în timp ce o curăţam, faţa lui a părut să se mişte un pic. Poate că i s-a încleştat falca. Un mic punct luminos părea să-i strălucească în ochi. Dacă şi-ar fi întors capul să mă privească şi mi-ar fi vorbit, nu cred că m-aş fi mirat, aşa că am aşteptat puţin, dar nu s-a mai întâmplat nimic. A continuat doar să privească fix spre un loc îndepărtat, dincolo de aparatul de fotografiat, apoi momentul a trecut şi a redevenit doar o fotografie veche într-o ramă.

Am întors rama şi am văzut că era o dată pe spate, *Showa 16*. Am numărat pe degete. O mie nouă sute patruzeci şi unu.

Era încă în liceu. Doar cu vreo doi ani mai mare ca mine. Putea să-mi fie *senpai*[131]. M-am întrebat dacă am fi fost prieteni şi dacă m-ar fi apărat de copiii agresivi. M-am întrebat dacă m-ar fi plăcut. Probabil că nu. Sunt prea idioată. Mă întrebam dacă l-aş fi plăcut eu pe el.

Unul dintre cârliguţele de pe spatele ramei se desfăcuse, dar când am încercat să-l împing înapoi la locul său, s-a desfăcut toată în mâinile mele. Ah, căcat, mi-am zis, pentru că nu voiam să ştie Jiko că am stricat-o, aşa că am încercat să pun bucăţile cap la cap din nou, dar ceva o bloca şi nu se mai închidea. Începusem să transpir deja. M-am gândit că poate mai bine o ascund sau o las pe podea şi dau vina pe Chibi, dar m-am aşezat pe *tatami*, am

131. *Senpai* (先輩) – coleg de şcoală sau de muncă mai în vârstă, superiorul cuiva.

desfăcut-o din nou și atunci am descoperit scrisoarea. Era numai o pagină, împăturită și ascunsă între fotografie și spatele de carton. Am desfăcut-o. Scrisul de mână era frumos și puternic, ca al lui Jiko, în felul acela demodat, care este dificil de citit, așa că am împăturit-o la loc și am băgat-o în buzunar. Nu intenționam să o fur. Aveam doar nevoie de un dicționar și niște timp ca să deslușesc ce scria. Rama era în continuare stricată, dar am fixat poza la loc și am îndoit unul din cârligușe, ca să stea cât de cât bine. Înainte s-o pun la loc pe altar, am ridicat-o o clipă în fața ochilor.

— Haruki Ojisama! am șoptit, în cea mai sinceră și politicoasă japoneză. Îmi pare foarte rău că ți-am stricat rama și îmi pare foarte rău că am fost așa o toantă. Te rog să nu te superi pe mine că ți-am luat scrisoarea. Te rog să te întorci.

5.

Dragă mamă,

Aceasta este ultima mea noapte pe pământ. Mâine îmi voi lega pe frunte o eșarfă cu semnul Soarelui Răsare și o voi lua spre ceruri. Mâine voi muri pentru țară. Nu fi tristă, mamă. Mi te imaginez cum plângi, dar nu sunt demn de lacrimile tale. Cât de des m-am întrebat cum mă voi simți în momentul acesta, iar acum știu. Nu sunt trist. Sunt ușurat și fericit. Așa că șterge-ți lacrimile. Să ai grijă de tine și de scumpele mele surori. Să le spui să fie cuminți, să fie pline de bucurie și să ducă vieți vesele.

Aceasta este ultima mea scrisoare către tine, scrisoarea de adio. Autoritățile navale ți-o vor trimite alături de știrea morții mele și pensia mea auxiliară, care îți va reveni ție acum. Mă tem că nu sunt mulți bani și singurul meu regret este că pot să fac numai atât de puțin pentru tine și surorile mele cu viața mea lipsită de valoare.

Îți trimit și mărgelele *juzu* pe care mi le-ai dat, ceasul meu și exemplarul lui K din *Shōbōgenzō*, care m-a însoțit pretutindeni în ultimele luni.

Cum pot să-mi exprim recunoștința față de tine, dragă mamă, pentru că te-ai luptat să crești un fiu așa de nevrednic? Nu pot.

Sunt atât de multe lucruri pe care nu pot să le exprim sau să ți le transmit. Este prea târziu. Când vei citi această scrisoare, eu voi fi mort, dar voi muri cu certitudinea că tu știi ce am eu în suflet și că nu mă vei judeca prea aspru. Nu sunt un bărbat bun de război și tot ce voi face va respecta dragostea de pace, așa cum m-ai învățat tu.

Curând valurile vor stinge acest foc –
viața mea – ce arde în lumina lunii.
Ascultați! Nu auziți acele voci
cum strigă și mă cheamă din străfundurile mării?

Cuvinte goale, știi, dar inima mea este plină de dragoste.

Fiul tău,
Yasutani Haruki, sublocotenent secund în marină

Ruth

1.

— *Le mal de vivre*, a repetat Benoit.

Era un bărbat scund, cu o față lată și pieptul bombat, purta o pereche de pantaloni Carhartt jerpeliți, susținuți de bretele roșii, peste o cămașă din flanel ruptă, și o tocă îndesată pe cap, acoperindu-i părul brunet, cârlionțat. Barba lui sârmoasă era brăzdată de fire cenușii. Ținea un ciorchine de sticle de vin într-o mână enormă și o sticlă de Tanqueray în cealaltă. Se uita chiorâș peste capul lui Ruth la o oarecare depărtare, unde păreau să se afle versurile în franceză. Zăngăneala de la centrul de reciclări se potolise suficient cât să-i permită să vorbească.

— Da, sigur că înseamnă durerea vieții, spuse el. Sau boala... sau poate răul de a trăi, ca în *les fleurs du mal*. Sau, simplu, mâhnirea de a trăi, opusul lui *joie de vivre*.

Se opri o clipă pentru a savura sunetul cuvintelor, înainte să arunce sticlele în gaura pătrată a concasorului. Zăngănitul sticlei sparte era asurzitor.

— De ce? zbieră el.

— A, fără motiv, spuse Ruth.

Dintr-odată nu mai era așa de sigură cât din cele întâmplate ar trebui să-i dezvăluie lui Benoit – sau cât de multe ar putea să-i comunice peste tot tărăboiul.

— Sunt doar versurile unei melodii pe care am auzit-o.

Cum să-i explice circumstanțele: că erau versurile unei melodii cântate de o fantomă; că le citise într-un jurnal pe care l-a găsit într-o pungă de plastic resigilabilă pentru congelator acoperită de

ciripede pe plajă? Voia să-l roage să o ajute cu tradusul textelor în franceză din caietul studențesc pe care îl avea cu ea, dar părea dificil. Groapa de gunoi nu era un loc bun pentru asemenea conversații subtile într-o sâmbătă dimineața.

În parcarea din spatele ei, furgonetele înaintau greoi prin noroi către locul de deversare sau dădeau în marșarier la platformele de încărcare și descărcare. Chiar dacă centrul de transport introdusese recent un program de colectare a deșeurilor, locuitorii insulei preferau mai departe să facă lucrurile așa cum știau ei. Le plăcea să vină la groapă, pentru a scăpa personal de gunoaiele lor. Le plăcea să-și care cutiile jilave cu conserve și sticle de plastic la masa de reciclat, să-și separe hârtiile de cartoane și să arunce sticlele în concasor. Le plăcea să scormonească prin rafturile și maldărele cu lucruri donate, singurul loc de pe insulă despre care aproape se putea spune că aduce cu un magazin universal. O vizită la groapă semăna cu o vizită la mall. Era considerată drept distracția de sâmbătă dimineață. Copii alergau pe afară, prefăcându-se că se joacă World of Warcraft printre epavele picurânde de mașini ruginite și frigidere fără uși. Derbedei cu dreaduri căutau lanțuri și schimbătoare de viteze în amalgamul de biciclete. Ciori, corbi și vulturi pleșuvi se roteau pe deasupra, luptându-se pentru teritoriu și pentru resturi de carne.

— Da, spuse Benoit. Este o melodie foarte cunoscută. De Barbara.

A pronunțat numele în franceză, înfășurându-și buzele în jurul celor trei silabe, dându-le aceeași greutate fiecăreia și mângâind *r*-ul gutural, adânc, din gât.

— Nu, de fapt. Era o cântăreață cu numele Monique...

Flutură nerăbdător din mână.

— Serf, da, da, este aceeași. Barbara era numele de scenă pentru mulții ei admiratori. Ești și tu o admiratoare?

— Păi, eu n-am ascultat-o de fapt niciodată, zise Ruth. Am dat peste versurile astea într-o carte și mă întrebam ce înseamnă...

Benoit închise ochii și spuse ceva. Ruth se văzu nevoită să se aplece ca să înțeleagă acele cuvinte acoperite de zumzăitul uniform pe care îl scotea motorul concasorului.

— *Le mal de vivre*, „durerea vieții". *Qu'il faut bien vivre*... „cu care trebuie să trăim sau să o îndurăm". *Vaille que vivre*, asta e greu de tradus, dar înseamnă ceva de genul „trebuie să trăim viața pe care o avem. Trebuie să răzbatem".

Își deschise ochii.

— Ajută?

— A, da, răspunse ea. Da, cred că ajută. Mulțumesc.

Benoit o privi atent.

— Atât ai nevoie? Nu ai nevoie de ajutor și cu restul traducerii? Mai e și caietul în franceză, *non*?

Ruth aruncă o privire spre gura căscată a concasorului.

— Muriel?

— Dora, răspunse Benoit cu un rânjet, expunându-și gaura din față, unde ar fi trebuit să fie un dinte.

— Desigur.

— *Mais, j'adore Barbara*, continuă el, iar acum sunt interesat să te ajut. Aici e prea mult zgomot. Poate ar trebui să amânăm până ajungem la bibliotecă?

Și cu acestea urlă unuia dintre derbedeii cu dreaduri de la groapa de gunoi să-i ia locul, își fluieră câinele, apoi o conduse pe Ruth prin parcare și dincolo de un deluşor de pământ, care fusese terasat și decorat minuțios cu anvelope de camioane pe post de vaze, pline cu flori de briboi, ajungând, în cele din urmă, la un mic birou în spatele garajului unde era parcat stivuitorul. Câinele lui mic fugea înaintea lor lătrând.

Încăperea era surprinzător de ordonată, cu ferestre care dădeau spre tomberoanele de dedesubt. Avea mobilier puțin și cam ce te-ai fi așteptat să găsești: un birou de metal cu un colț ciobit; două scaune de birou pe niște rotile cam șubrede; un dulăpior îndoit de metal pentru ținut dosare. Dar deasupra biroului și acoperind cele două părți adiacente ale camerei, erau biblioteci din podea până-n tavan, pline cu cărți. Al patrulea zid era decorat cu picturi aruncate, cele mai multe artă de drogați, iconografie indigenă falsă și peisaje nordice banale cu reni și urși bruni, atât de proaste, încât păreau bune. Agățată, de asemenea, pe perete era și o coală de hârtie dictando, redând „Rugăciunea Seninătății", scrisă cu grijă de mână. *Dă-mi, Doamne, seninătatea să accept lucrurile pe care nu le pot schimba...*

— *Voilà*, zise Benoit, deschizându-și brațele. *Ma bibliothèque et galerie.* Bine ai venit.

Se așeză pe scaunul de la birou. Cățelușul, o javră cu părul sârmos care aducea destul de bine cu un terrier, sări pe unul din

scaune, dar Benoit îl dădu jos, apoi șterse cu o cârpă locul, pe care i-l oferi lui Ruth. Câinele îi aruncă o privire plină de ranchiună lui Ruth și se făcu covrig la picioarele lui Benoit.

Ruth se plimbă încet de la un raft la altul, cercetând cotoarele cărților. Unele titluri erau în franceză, dar multe erau în engleză, o adevărată colecție de volume clasice, amestecate cu altele de anticipație, istorie și teorie politică. Mult mai bine decât ce ar fi putut să găsească la bibliotecă.

— Toate de la groapă, spuse el mândru. Servește-te.

O privi cu atenție în timp ce scotea din raft un volum de povestiri al lui Kafka.

— Semeni foarte mult cu mama ta, spuse el, în clipa în care Ruth se așeză pe scaunul din fața lui.

Ea ridică privirea din carte, surprinsă.

— A, nu știai? o întrebă. Mama ta și cu mine am fost prieteni foarte buni. Era unul dintre clienții noștri cei mai loiali.

Atunci și-a adus aminte. Oliver obișnuia să o aducă pe mama ei la groapă în fiecare sâmbătă dimineață. Era ca o întâlnire pe care o aveau stabilită și de care mama ei nu uitase niciodată, nici atunci când tot restul lumii din jurul ei începuse să dispară.

— Masako, îi spunea Oliver tare la ureche, ca să-l poată auzi fără aparatul auditiv, pe care încetase să-l mai folosească deja. Poate ai vrea să mă însoțești la magazinul de donații sâmbăta asta.

Fața ei se lumina cu un zâmbet mare și știrb. Nici dantura nu și-o mai punea pe-atunci.

— Ei! exclama ea. Credeam că nu mai întrebi odată...

Îi plăceau chilipirurile. Crescuse pe vremea Marii Crize și obișnuia să își facă cumpărăturile la magazinele second-hand de lângă casa ei, înainte să vină în Vest. Curând după ce a ajuns pe insulă, au adus-o la magazinul de donații și au lăsat-o să caute printre rafturi. Stătea în dreptul maldărelor de pulovere, uitându-se la un cardigan, când a chemat-o pe Ruth la ea.

— Unde e prețul? i-a șoptit. Lipsește eticheta cu prețul. De unde să știu cât costă?

Avea vocea neliniștită. O tulburau astfel de lucruri care lipseau. Etichete cu prețuri lipsă. Amintiri lipsă. Părți din viața ei lipsă.

— Nu are nici un preț, mamă, i-a spus Ruth. E gratis. Toate astea sunt gratis.

A rămas nemişcată, uluită.

— Gratis? a repetat, privind în jur la rastelurile de haine şi rafturile cu jucării, cărţi şi obiecte de prin casă.

— Da, mamă. Gratis. De asta se cheamă magazin de donaţii.

A ridicat pulovărul.

— Vrei să zici că pot să iau ăsta. Fără să plătesc? Pur şi simplu?

— Da, mamă. Pur şi simplu.

— Vai de mine, a spus ea privind pulovărul şi dând din cap. Parcă am murit şi-am ajuns în rai.

În fiecare sâmbătă după aceea, Oliver o ducea cu furgoneta pe Masako la groapă. Parca acolo şi o ajuta să coboară din camionetă, apoi o conducea grijuliu în susul deluşorului, dincolo de terenul denivelat şi de grămezile de vechituri ruginite, până la uşa magazinului de donaţii, unde o lăsa pe mâna uneia dintre domnişoarele voluntare. Curând au început să se cunoască şi îi păstrau cele mai bune haine pe măsura ei. Când termina cu reciclatul, Oliver o lua şi o conducea înapoi până la poalele dealului, unde Benoit o aştepta să o întrebe cum au mers cumpărăturile şi dacă a găsit ceva bun. Gluma asta o făcea întotdeauna să râdă.

Când i se umpleau dulapurile şi sertarele comodei nu se mai puteau închide, Ruth scotea pe furiş lucruri de pe la fundul maldărelor şi le ducea înapoi la magazinul de donaţii, unde mama ei putea să le descopere din nou.

— Nu e drăguţă? spunea Masako, arătându-i lui Ruth o bluză pe care o adusese acasă. Sunt aşa de fericită că am găsit-o pe asta. Aveam una exact la fel, să ştii...

Benoit a râs când i-a spus povestea asta.

— Mama ta era foarte amuzantă. Probabil că ştia exact ce faci. S-a ţinut vreodată o slujbă pentru ea? Nu? Aşa credeam şi eu. Păcat.

Se aplecă în scaunul lui. Ochii lui întunecaţi sclipiră.

— Aşa, deci, ce pot să fac pentru tine? o întrebă.

Auzise deja de punga pentru congelator şi ştia totul despre conţinutul ei. Îi ceru să vadă ceasul războinicului cerului, aşa că ea şi-l scoase de la mână ca să i-l arate. Ce aveau bărbaţii cu ceasurile? Benoit scoase un fluierat prin gaura dintre dinţi, trezind câinele, care îşi înălţă capul în aşteptare. După ce termină de admirat

ceasul, Ruth scoase scrisorile și caietul studențesc din rucsac și le desfăcu cu grijă. Cățelușul căscă și se întoarse la somn.

— Scrisorile sunt în japoneză, îi explică ea, punându-le deoparte și ridicând caietul studențesc. Dar ăsta e în franceză.

Ezită un moment, privind mâinile lui Benoit, pătate și bătătorite de muncă. În crăpăturile pielii sale uscate și sub unghii i se adunase o murdărie neagră. Regreta că nu se gândise să facă o copie. Caietul subțire părea un obiect de anticariat, fragil între degetele sale groase, însă el îl manevră cu blândețe, dând paginile acelea subțiri ca șervețelele cu o grijă reverențioasă, care o surprinse. Începu să citească cu voce tare:

„10 décembre 1943 – Dans notre grand dortoir, les soldats de l'escadron et moi, on dirait des poissons qui sèchent sur un étendoir. Seule les nuits de pleine lune, quand le ciel est dégagé, me procurent assez de lumière pour écrire... Mes dernières pensées, mesurées en gouttes d'encre.“

Ridică privirea spre ea.

— Înțelegi ceva din asta?

— Doar puțin, recunoscu ea. Decembrie. Ceva cu pești și luna plină. Și poate ultimele gânduri ale cuiva...?

Îi zâmbi compătimitor.

— Poate îmi permiți să-l țin o vreme și să ți-l traduc?

Condescendența din tonul lui o irită, dar putea să treacă peste asta. Grija ei reală era siguranța vechiului caiet. Nu voia să i-l lase, dar nici nu voia să-l jignească. Cățelul se trezise și, simțind că întâlnirea se apropie de final, se ridică și își îndesă botul în palma lui Benoit.

— În regulă, zise ea, privindu-l cum se apleacă să scarpine câinele pe cap. Crezi că o să-ți ia mult?

Benoit ridică din umeri. Întrebările despre timp nu-și aveau rostul pe insulă, însă apoi ochii lui negri se aprinseră din nou.

— A, spuse el. Este pentru noua ta carte?

— O, nu, răspunse ea. Sunt doar curioasă.

Părea dezamăgit. Împături la loc caietul și se întinse deasupra mesei după ambalajul cerat și plic. Măcar era grijuliu. Teancul de scrisori împăturite îi atrase atenția.

— Toate astea sunt scrise de același om? întrebă.

— Nu știu sigur, spuse Ruth. Nu le-am citit încă. Scrierea de mână japoneză e dificilă...

Nu părea interesat de scuzele ei. Luă teancul de scrisori și le răsfoi. Desfăcu una dintre ele și o întinse pe masă. Câinele, plictisit să aștepte atâta, se culcă la loc.

— Nu-mi spune că poți să citești și în japoneză, întrebă Ruth.

— Sigur că nu. Pentru mine, semnele astea arată de parcă ar fi scurmat o găină în țărână. Dar uite. Stiloul este același și cerneala la fel.

Deschise din nou caietul studențesc și îl așeză alături de scrisoare.

— Vezi? Scrisul de mână este asemănător, chiar dacă tipul ăsta scrie în limbi diferite.

Avea dreptate. Era un scris asemănător, precis și delicat, dar plin de energie și viață. Ruth se întreba cum de a putut să-i scape una ca asta.

— Ce te face să crezi că autorul este bărbat?

— Sunt sigur că e bărbat, zise Benoit, lovind cu degetul paragraful pe care îl citise mai devreme în franceză, apoi citindu-l din nou, doar că de data asta tradus în engleză.

„10 decembrie 1943 – Dormim împreună într-o încăpere mare, ceilalți membrii ai detașamentului și cu mine, așezați în șiruri, ca niște pești atârnați la uscat."

Se întinse pe deasupra mesei și lovi ușurel cu degetul în cadranul ceasului.

— E doar o bănuială, dar cred că toate astea au fost scrise de războinicul ăsta al cerului.

2.

Întorcându-se acasă de la groapă, Ruth observase că vântul se întețea din nou, așa că s-a oprit la magazinul Golfulețul Veveriței ca să facă cumpărăturile și plinul la mașină. Nu avea la ea canistra de rezervă, dar dacă rezervorul furgonetei era plin, Oliver putea să scoată cu furtunul benzină, în caz că rămânea generatorul în pană. Presupunând că generatorul mergea din nou. Norii pluteau

pe cerul de deasupra munților, iar valurile de la gura golfului erau agitate, cu creste albe. O barcă mică de pescuit traversa către docul guvernamental. Un vultur pleșuv li se învârtea în cercuri largi pe deasupra capetelor, iar luminile de la rezervația Klahoose sclipeau de cealaltă parte a golfului.

Luminile de acasă erau și ele tot aprinse. Și-a parcat camioneta și a descărcat lăzile de cumpărături. Trecând pe lângă grămada de lemne, auzi o cioară croncănind. Se opri să privească împrejur, întrebându-se dacă era cioara de junglă, dar nu reușea s-o vadă. Avea oare un alt fel de croncănit? Părea speriată de ceva. O auzi din nou, mai de departe de această dată, urmată de urletul scăzut și prelungit al unui lup, venind din direcția golfulețului. Și-a continuat drumul spre casă.

Oliver, anticipând furtuna, montase deja generatorul și era pregătit. Ruth puse cumpărăturile la locul lor, apoi urmă șirul de prelungitoare până la etaj. Ușa biroului lui Oliver, care era de cealaltă parte a holului ei, era deschisă, așa că aruncă o privire înăuntru. Stătea la birou, cu căștile antifonice pe cap, fluierând fals o melodie și navigând pe internet. Lângă el, motanul dormea în vechiul scaun de birou rotativ pe care-l luaseră special pentru el de la groapă. Îi spuneau scaunul copilotului și era locul unde-i plăcea cel mai mult să stea. De altfel, și motanul tot de la groapă îl luaseră.

Căștile acelea care blocau orice zgomot înconjurător erau ale ei, dar i le dăduse lui Oliver când a văzut cât de mult îi plăceau. Îi plăcea felul în care îi strângeau capul. Presiunea îl ajuta să gândească, zicea el, iar acum ea trebuia să țipe ca să se facă auzită.

— Hei! a strigat ea din pragul ușii, dând din mână.

Pisica a clipit și a deschis un ochi. Oliver a ridicat privirea și i-a făcut și el cu mâna.

— Ai ajuns acasă, spuse el prea tare. N-am auzit când ai intrat. Cum a mers?

Pisica, deranjată de tot zgomotul, a deschis și celălalt ochi.

I-a făcut semn să-și dea jos căștile.

— Scuze, spuse Oliver cu voce normală. Cum a mers?

— O să-l traducă el. E de părere că a fost scris de războinicul cerului.

— Haruki Numărul Unu. Interesant.

Împinse brațul scaunului de copilot și îl privi pe Pesto cum se rotește.

— Mă întreb de ce l-a scris în franceză...

— Ca să nu-l poată citi nimeni? Benoit spune că îl ținea ascuns de ceilalți soldați din detașament.

Oliver învârtea mai departe pisica, cufundat în gânduri.

— „Ca să-și poată păstra jurnalul în excelentă siguranță", spuse el.

Ruth recunoscu pe dată trimiterea. Cum de putea să-și aducă aminte lucruri auzite întâmplător cu atâta claritate?

— „Cine să pună mâna pe un volum vechi care se cheamă *À la recherche du temps perdu*, corect?", continuă el. Asta a scris Nao. Ea își ascunde jurnalul în volumul lui Proust, iar el și-l ascunde scriindu-l în franceză. În familia asta se pare că se moștenesc jurnalele secrete în franceză.

Împinse o ultimă dată brațul de la scaunul copilotului și își retrase rapid mâna în clipa în care Pesto, treaz de-a binelea și nemulțumit, își avântă o labă în direcția lui, prinzând-i degetul cu gheara.

— Au! zise Oliver și duse degetul la gură.

— Așa-ți trebuie, îi răspunse Ruth.

Pisica sări din scaunul copilotului, coborî tiptil scările și ieși pe ușița de pisici.

— Am auzit lupii când intram, spuse ea. Sunt foarte aproape. O să fie vina ta dacă îl mănâncă de viu.

Oliver ridică din umeri.

— Așa-i trebuie dacă îl prinde vreun lup. Se răzbună karma pentru toți puii de veveriță pe care i-a omorât.

Și cu asta își puse căștile la loc pe cap, dar ea își dădea seama că e îngrijorat. Bun. Traversă holul spre biroul ei.

Jurnalele secrete în franceză se moștenesc în familie. Sigur că da. De ce nu făcuse și ea legătura?

Intră în birou și observă pernița de meditat pe podea, apoi îi veni în minte că poate ar ajuta-o, în starea psihică în care era, să facă un pic de meditație *zazen* – poate i-ar îmbunătăți memoria –, dar n-o făcu. Se așeză la calculatorul ei și intră pe Gmail.

Tot nu primise nici un răspuns de la profesorul Leistiko.

3.

Trecuse mai mult de o săptămână de când trimise emailul, iar acum îi veni în minte brusc un gând: oare chiar îl trimisese? Poate că-l scrisese și uitase să apese pe SEND. Sau poate legătura nu funcționase și emailul nu plecase. Asemenea lucruri se întâmplau mai des decât îi plăcea să recunoască. Și-a verificat dosarul cu mailuri trimise. Nu, era acolo, cu data și ora. Bun. Numără zilele din urmă. Nouă zile! Unde zburase vremea?

Cursorul pulsa cu o lipsă uniformă de răbdare. Copie e-mailul, adăugând o mică scuză pentru insistența ei, apoi îl trimise din nou. Nu voia să creadă că îl hărțuiește, dar nouă zile?

Se înroșise la față și își duse mâinile la obraji ca să-i răcorească, simțindu-se vag vinovată, dar de ce? Pentru că-l deranja pe profesor? Pentru că-și neglija propria muncă? Pentru tot timpul pe care îl pierdea pe internet încercând să găsească indicii despre Nao? Dispariția bruscă a „Instabilității eului feminin" o supărase. Era o confirmare din lumea reală pe care o aștepta și îi scăpase printre degete. Trișa dacă voia să știe mai multe decât scrisese fata? Lumea jurnalului devenea din ce în ce mai ciudată și ireală. Nu știa ce să creadă din povestea fetei cu fantoma. Oare Nao chiar credea ce scria?

Profesorul era singura ei speranță. În timp ce fixa cu privirea pixelii agitați de pe ecranul ei, devenea din ce în ce mai nerăbdătoare. Starea aceasta de nervozitate îi era familiară, un sentiment paradoxal care creștea în ea când petrecea prea mult timp pe internet, de parcă se supunea unei forțe care o îndemna să continue și în același timp o ținea în loc. Cum să-l descrie? O bâlbâială temporală, o stare acută de epuizare, o senzație de precipitare și de rămânere în urmă, simultan. Îi aducea aminte de mersul straniu, aritmic al bolnavilor de Parkinson din azilul unde mama ei își trăise ultimele luni din viață, felul în care se clătinau și se opreau în timp ce înaintau pe holuri către sufragerie și, în cele din urmă, către moarte. Era o senzație oribilă, nenaturală, înspăimântătoare, greu de pus în cuvinte, dar care, dacă ar fi încercat să o reprezinte în tipar, ar fi arătat cam așa:

*așaseSIMTEbâlbâitultemporalPRECUMcumbâlbâlbâl-BÂLBÂIALĂCARESE**ARUNCĂÎNFAȚĂîn-**TIMPFĂRĂunMOMENTsauOSECUNDĂPAUZĂ-caSĂPOȚIsăDISTINGIo**CLIPĂ**deURMĂTOAREA-CRESCÂNDÎN**INTENSITATE**DINCEÎNCE-MAITAREȘIMAITAREFĂRĂSEMNE-DEPUNCTUAȚIEpânăcândBRUS-CFĂRĂNICIUNFELDEAVER-TISMENT**SE...***

4.

— Cred că-mi pierd mințile, spuse ea. Crezi că-mi pierd mințile?

Stăteau întinși în pat. Oliver își verifica emailul pe iPhone. Nu-i răspunse, dar Ruth nu părea să observe.

— Am tot avut premoniții, continuă ea. Ții minte visul ăla pe care l-am avut cu bătrâna Jiko? Ți-am zis de el, nu? Primul care îmi dăduse senzația că e atât de real. Tasta ceva la calculatorul ei și chiar dacă n-am văzut ce, știam ce scrisese.

Așteptă câteva clipe. Cum nu primea nici un răspuns, continuă.

— Scrisese „Sus, jos, tot aia". Apoi, mai târziu, când erau la plajă, Jiko a spus exact aceleași cuvinte... „sus, jos, tot aia". Am avut visul cu o săptămână înainte să citesc despre plajă, așa că de unde am știut?

— De unde ai știut ce? repetă Oliver.

— Păi, era ca și când bătrâna Jiko îmi trimitea și mie un mesaj, doar că telepatic. Crezi că e o nebunie?

— Hm, făcu Oliver.

— Mi s-a părut o premoniție. Ce părere ai?

— Premonițiile sunt doar niște viitoare coincidențe, spuse el, fără să-și ridice privirea.

— Presupun, dar e aiurea, nu? Chestii care apar de nicăieri, cum ar fi punga resigilabilă și toată povestea asta cu cioara japoneză. Lucruri care dispar, cum ar fi articolul. Am încercat să-l găsesc din nou, dar n-am reușit. Și revista? *Jurnalul metafizicii orientale*? Dispărută și ea. Imposibil de găsit.

— Lucrurile nu dispar din senin, spuse el, scriind un mesaj cu buricele degetelor. Trebuie să fie pe undeva. Nu poți să cauți autorul și să găsești unde...

— Am încercat! Asta-i problema. Nu pot să găsesc nici măcar numele autorului. Puteam să jur că era afișat pe siteul arhivelor academice, dar când m-am întors să-l caut, nu mai era. A dispărut! Și profesorul Leistiko nu-mi răspunde la mail. Cu cât caut mai tare, cu atât lucrurile încep să dispară. Este atât de frustrant!

— Poate cauți prea tare..., sugeră el.

— Ce vrei să zici?

— Nimic.

Atinse ecranul iPhoneului și se auzi șuieratul unui mail care tocmai fusese trimis.

— Mă asculți sau îți verifici mailul?

— Te ascult, verific mailul, tot aia...

— Ba nu e!

— Ai dreptate, spuse el, ridicându-și privirea de la micul ecran. OK, îmi verificam mailul și în același timp te ascultam pe tine – și în același timp a apărut ceva printre știrile pe care le primesc care ar putea să fie important. Și acum am două gânduri și o știre nouă care cred că sună bine. Ce vrei să auzi mai întâi?

— Știrea aia bună, te rog.

— Tocmai am primit un mail de la un colectiv artistic din Brooklyn. Vor să publice monografia mea despre Neo-Eocen.

— Fantastic! spuse ea, dispărându-i iritarea. Cine sunt?

Oliver zâmbi cu modestie, încercând să nu arate cât de încântat era.

— Își spun „Prietenii Pleistocenului".

— Uluitor.

— Este. Adică, nu e chiar perfect. Eu sunt mai mult cu eocenul, iar ei au niște idei destul de neobișnuite. Dar mă rog, știi, un milion sau cincizeci de milioane de ani...

— Sunt interesați. Asta contează.

— Da, răspunse el, părând neîncrezător. Sper doar să nu dispară și ei.

— N-o s-o facă. Dacă sunt de atâta timp.

— Ai dreptate. Față de Prietenii Pleistocenului, ăia de la *Jurnalul metafizicii orientale* sunt practic niște amatori

— Așa te-ai gândit tu?

— Nu.

Și-a ridicat iPhoneul ca să pot să văd și eu.

— În primul rând, mi-a apărut chestia asta la știri.

Pe micul ecran era un articol din *New Science* despre o un avans recent în construcția de qubiți pentru calculul cuantic.

Și-a mijit ochii pentru a citi textul mic.

— Și?

Oliver mări fontul și îi arătă cu degetul. Apoi observă și ea. Numele cercetătorului umplea tot ecranul acela mic: H. Yasudani.

— Dumnezeule, strigă ea, ridicându-se în fund. Crezi că el e? Ar putea să fie, nu? Sau ar putea să fie o greşeală de tipar. Ce nebunie. Dă-mi şi mie un link pe mail. Să văd dacă pot să dau de...

— Am făcut-o deja, spuse Oliver.

Pe jumătate coborâse din pat, cu un picior în papuc, se ducea la calculatorul ei de la etaj pentru a intra pe net şi a începe căutarea.

— Nu vrei să auzi celălalt gând al meu? o întrebă.

— Sigur, spuse ea cotrobăind după ochelari.

— Mă întrebam, aşa, dacă există un element cuantic în tot ce se întâmplă.

Se aşeză la loc, lăsându-şi papucul să atârne.

— Ce vrei să zici?

— Păi, ştiu că nu mă exprim prea bine, dar mă gândesc doar că, dacă tot ce cauţi dispare, poate ar trebui să încetezi să mai cauţi. Poate mai bine ţi-ai întoarce atenţia spre ce e tangibil acum şi aici.

— Ce vrei să zici?

— Păi, ai jurnalul pe care-l citeşti. Asta e bine. Benoit traduce caietul studenţesc. E bine. Dar mai sunt şi scrisorile. Ai putea să găseşti pe cineva să te ajute cu ele.

Ruth se încruntă. Avea şi n-avea sens.

— I le-am arătat lui Ayako, dar a spus că nu poate să...

— Nu lui Ayako, zise Oliver. Arigato. Stai un pic, să verific vremea...

— Ce-are vremea a face cu asta?

— Minunat, îi răspunse. Furtuna trece exact pe lângă noi. Ar trebui să putem traversa liniştiţi mâine.

Şi-a ridicat privirea.

— Trebuie să duc generatorul ăla blestemat la service înainte să crape din nou. Ai chef de Ficăţei Bătuţi şi un sushi...?

5.

Campbell River sau Scrambled Liver, „Ficăţei Bătuţi", cum îi ziceau locuitorii insulelor, era oraşul cel mai apropiat ca mărime de Whaletown, chiar dacă „apropiat" şi „oraş" sunt termeni relativi.

Un drum până la Ficăței necesita două plimbări cu feribotul și una cu mașina pe o insulă intermediară și dura cam două ore, excluzând cozile la feribot, care pe timpul verii puteau fi interminabile. Odată ajuns acolo, nu aveai cine știe ce distracții la dispoziție, niște magazine angro și malluri pe jumătate goale, o sală de judecată, o închisoare, un spital, o mână de second-handuri și amaneturi, vreo două cluburi de striptease și o fabrică de cherestea în paragină, care lăsase mulți oameni fără slujbă când s-a închis.

Totuși, călătoria cu feribotul era frumoasă, înaintând lent pe marea oțelită, cu păcănitul motorului pe fundal, trecând de insulițe verzi care străluceau sub cerul mohorât. Câteodată un grup de delfini bruni se întreceau cu ambarcațiunea, jucându-se în urma ei. În depărtare, munții acoperiți cu zăpadă se înălțau deasupra norilor de ceață joasă.

Nu se duceau în oraș pentru peisaj, însă. Aveau motive practice care țineau de viața de zi cu zi pentru aceste călătorii, cum ar fi vizite la spital sau reparații la mașină, să-și facă asigurare sau să se aprovizioneze cu cele esențiale. Făcea parte din tradiția localnicilor de pe insulă să afișeze un soi de durere acută și să se cutremure la gândul că-și părăsesc paradisul și trec în realitatea sumbră, dar necesară, a Ficăților.

Ruth, însă, se bucura de călătoriile în oraș. Pentru ea, Campbell River era reconfortant. Îi plăcea să facă cumpărături, iar dacă petreceau noaptea acolo puteau să cineze la un restaurant cu specific, chiar dacă în comparație cu Manhattanul, aici n-aveau prea multe alegeri: două bufeturi chinezești, un restaurant thailandez și unul cu sushi japonez, care se chema Arigato Sushi.

Bucătarul era un fost mecanic auto pe nume Akira Inoue, care emigrase cu soția sa, Kimi, din Okuma, prefectura Fukushima. Akira practica pescuitul sportiv și își adusese familia pe coasta din British Columbia pentru pescuitul de somoni, cunoscut în toată lumea, înainte să ajungă pe cale de dispariție. Și-au deschis restaurantul, alegând numele Arigato pentru a-și exprima recunoștința față de Canada, pentru că le-a oferit un stil de viață plăcut, în schimbul căruia munciseră amândoi din greu ca să șlefuiască paletele gustative ale vecinilor lor din Campbell River. Își crescuseră fiul aici și îl trimiseră la Universitatea din Montreal, dar acum că îmbătrâneau, iar sezoanele de pescuit somon se aflau în declin,

Kimi reușise în sfârșit să-l convingă pe Akira să vândă Arigato Sushi și să se retragă în orașul lor de baștină din Japonia. Catastrofa de la reactorul nuclear Daiichi din Fukushima schimbase totul. Peste noapte, Okuma se transformase într-un deșert radioactiv, iar acum Akira și Kimi erau prizonierii Ficăților.

— Okuma nu era cine știe ce, spunea Kimi. Dar este orașul nostru natal. Acum nimeni nu mai poate trăi acolo. Prietenii noștri, familia, toată lumea a trebuit să fie evacuată. Să-și părăsească locuințele. Să lase totul în urmă. Nici măcar să-și spele vasele n-au mai apucat. Ne-am invitat rudele să vină aici. Le-am spus că în Canada viața este foarte pașnică. Nu sunt arme. Dar nu vor să vină. Pentru ei, aici nu este acasă.

Restaurantele se închideau devreme în oraș și Kimi luase o pauză de la spălatul în bucătărie pentru a sta cu Ruth și Oliver la tejgheaua cu sushi, în timp ce Akira își curăța cuțitele și scotea peștele din galantare. Fiul lor, Tosh, absolvise Universitatea McGill și lucra acum în Victoria, dar în weekenduri venea deseori cu mașina să-și ajute tatăl, luându-i locul în spatele tejghelei.

— Dar pentru tine aici este acasă? l-a întrebat Ruth pe Tosh.

— Te referi la Canada sau la Campbell River? zise Tosh, părând amuzat.

Era un băiat înalt, tăcut, cuviincios, care terminase științe politice.

— Canada, da. Montreal, sigur. În Montreal m-am simțit ca acasă. Victoria, mai puțin. Campbell River, eh, nu prea.

— Și tu? o întrebă Ruth pe Kimi.

Kimi ezită, așa că răspunse Akira în locul ei.

— Nu i-a plăcut niciodată pescuitul.

Apoi făcu un semn din cap spre Ruth.

— Dar tu?

Ruth scutură din cap.

— Nu știu, spuse. Nu știu ce-i aia să te simți ca acasă.

Akira smulse o fâșie lungă de plastic de împachetat și o întinse peste o halcă strălucitoare de ton roșu aprins.

— Cred că tu ești fată mai de oraș. Dar tu...

Se aplecase peste bar ca să-i umple păhărelul de sake lui Oliver, apoi și-a ridicat paharul pentru un toast.

— Tu ești băiat de țară. Ca mine. Campbell River ne-ajunge, eh?

Fiind lângă ea, Ruth simți că Oliver ezită, dar apoi își ridică și el paharul.

— În cinstea Ficăților, zise el.

Se făcea târziu. Ruth și-a luat în brațe rucsacul și a scos scrisorile. Le explicase problema ei mai devreme, iar Kimi s-a învoit s-o ajute. Acum Ruth se uita la Kimi, în timp ce aceasta ștergea tejgheaua, înainte să accepte scrisorile cu ambele mâini și cu o mică plecăciune.

— Da, spuse Kimi privind atentă plicul de deasupra. Este scrisul unui bărbat. Adresa este din Tokyo. Data poștală este *Showa 18*.

Numără pe degete.

— Asta înseamnă 1943. Data anulării nu este la fel de clară, dar s-ar putea să fie din Tsuchiura. Exista acolo o bază navală, deci poate ai dreptate, era un soldat.

Deschise scrisoarea și o întinse în fața lor pe tejghea, îndreptând cu grijă marginile. Tosh veni de pe cealaltă parte a tejghelei pentru a se apleca peste umărul ei.

— Este un scris de mână foarte frumos, spuse ea. De modă veche, dar pot să-l citesc. Îl voi traduce, dar te rog să îmi ierți engleza stricată. Trăiesc aici de douăzeci de ani și totuși...

Tosh își lăsă mâna pe umărul ei și o strânse ușor.

— Fără scuze, mamă, zise el. Nu pot să citesc în japoneză, dar te voi ajuta cu engleza.

Akira râse scurt.

— Da, spuse și el. Fără scuze. Acum avem mult timp să exersăm.

Au petrecut noaptea la motelul Deasupra Valurilor, iar a doua zi dimineața au luat o cafea și brioșe și au ajuns la terminal la timp pentru a prinde primul feribot către casă. La ora aceea nu prea era trafic – doar trei vehicule pe banda cu destinația insulei lor. Unul din membrii echipajului de pe feribot, un băiețandru vânjos din Campbell River în pantaloni scurți, s-a apropiat de ei și a stat în fața mașinii lor, așteptând să le facă semnul pentru îmbarcare. Aruncă o privire la mașinile de pe bandă și le transmise prin stație celor de pe punte numărul lor.

— Trei pentru Insula Fanteziei, mormăi el în stație.

Ruth avea geamul coborât și hrănea vrăbiile cu firimituri de brioșă.

— Ai auzit? îl întrebă pe Oliver, care citea un număr vechi din *New Yorker* pe scaunul din dreapta ei.

— Ce să aud?

— Ce-a zis tipul de pe feribot.

— Nu. Ce-a zis?

— Trei pentru Insula Fanteziei.

Oliver s-a uitat pe geam la băieţandru.

— Hai că-i bună.

— De unde ar putea să ştie? E prea tânăr să-şi mai aducă aminte spectacolul.

Oliver zâmbi.

— Poate. Dar ştie insula.

Nao

1.

Nu eram sigură dacă să-i zic sau nu lui Jiko despre întâlnirea cu fantoma lui Haruki nr. 1. În primul rând, mi-era teamă că s-ar putea să o întristeze, dacă nu o vizitase și pe ea? Poate că mă vizitase doar pe mine, pentru că sunt o *ikisudama*? Și dacă afla, apoi trebuia să mărturisesc cum am dat-o în bară, fiindcă nu-i pusesem nici o întrebare bună și nu-l făcusem să se simtă bine-venit. Probabil există un fel anume în care se presupune că tratezi fantomele, lucruri pe care trebuie să le zici și cadouri speciale pe care trebuie să le oferi. Poate Jiko s-ar supăra pe mine pentru că n-am făcut ce trebuia, dar eu de unde era să știu?

Sau poate ar crede că o mint. Poate ar crede că am inventat toată povestea asta pentru a ascunde faptul că i-am cotrobăit prin altar și că am spart rama fotografiei și am furat scrisoarea. Până în ziua următoare, începusem să cred și eu că inventasem totul – și oricum, nu era ca și cum avusesem prea multe ocazii să stau de vorbă cu ea, așa că m-am decis mai bine să aștept și să văd dacă nu cumva se întoarce Haruki nr. 1.

În dimineața ceremoniei *osegaki*, m-am trezit devreme și m-am furișat afară pe poarta templului. Era încă întuneric afară, dar lămpile erau aprinse în bucătărie și puteam să le aud pe Muji și pe câteva dintre călugărițele care veniseră să ajute. Știam că, dacă m-ar fi văzut, m-ar fi pus și pe mine la treabă, așa că m-am mișcat în foarte mare liniște. M-am dus și m-am așezat pe treptele reci de piatră de lângă poartă, ascunsă pe jumătate în spatele uneia dintre coloanele uriașe. Era un pic ciudat și cam umed, exact cum te-ai

gândi că i-ar plăcea unei fantome, așa că am început să-mi fac speranțe.

— *Haruki Ojisama wa irasshaimasu ka?*[132] am șoptit.

Dar singura persoană care a răspuns a fost Chibi, pisoiul, care nici nu e o persoană de fapt.

Am încercat din nou.

— *Haruki Ichibansama...?*[133]

Și atunci am auzit un zgomot, un soi de murmurat și un clefăit disprețuitor, iar când mi-am coborât privirea în josul treptelor, am văzut un monstru spectral urcând spre mine. Arăta ca o omidă gigantică, maro cu gri. *Tatari!* m-am gândit. Atacul spiritelor! Am sărit în picioare și am fugit în spatele coloanei înainte să mă vadă, ținându-l strâns pe Chibi ca să nu sară.

Monstrul avea pete albe și niște umflături țuguiate, multe-multe picioare întinse în lateral și se mișca stângaci, ca un val, ridicându-se și apoi coborându-se în susul treptelor de piatră. L-am privit, încercând să-mi dau seama ce este. Era prea lent ca să fie înspăimântător, așa că la început am crezut că poate este vreun dragon bătrân și jalnic. Câteodată templele au dragoni și, pentru că Jiko era atât de bătrână, poate că și dragonul ei era la fel. Dar când s-a apropiat, mi-am dat seama că nu este un dragon, nici măcar o omidă monstruoasă. Era doar un șir lung de oameni foarte bătrâni din *danka* și, priviți de deasupra, spinările lor rotunde și cocoșate și capetele albe ce se clătinau arătau exact ca un corp de omidă, iar brațele și bastoanele lor arătau ca niște picioare întinse, cățărându-se prin întuneric.

Am fugit înapoi la templu să dau de veste că sosesc invitații și brusc a început agitația – Muji alerga de colo-colo, făcea plecăciuni și le arăta oamenilor drumul spre încăperea unde se afla altarul. De cealaltă parte față de altarul principal pentru Shaka-sama, ridicaserăm un altar *osegaki* special pentru fantomele flămânde, iar bătrâna Jiko stătea într-un scaun aurit, cum nu mai văzusem. Se auzeau o groază de cântări și de rugăciuni și erau oferite bețigașe parfumate, apoi Jiko și-a desfăcut pergamentul și a început să citească numele celor morți. Înșiruite pe listă erau numele rudelor

132. *Haruki Ojisama wa irasshaimasu ka?* – Unchiule Haruki, ești aici?
133. *Haruki Ichibansama?* – Domnule Haruki Numărul Unu?

și prietenilor celor veniți din *danka*, iar lista era foarte lungă și vocea lui Jiko zumzăia încetișor. Încăperea era liniștită, iar aerul fierbinte, nu se auzea și nu se mișca nimic altceva, cu excepția numelor, și era destul de plictisitor, dar exact în clipa în care începusem să ațipesc, s-a întâmplat ceva ciudat. Poate că eram pe jumătate adormită sau visam, dar mi s-a părut că numele sunt vii, de parcă pur și simplu ar fi prins viață și pluteau prin încăperea altarului și nimeni nu trebuia să se simtă trist sau singur sau să-i fie frică de moarte, pentru că numele erau acolo. Era un sentiment plăcut, mai ales pentru bătrânii care știau că urmau să fie și ei curând niște nume pe o listă, iar când Jiko a terminat în sfârșit de citit, toți s-au ridicat pe rând și au oferit tămâie, lucru care iar a durat mult, însă a fost destul de drăguț.

Prin urmare, am avut parte de o ceremonie lungă, însă nu m-a deranjat câtuși de puțin – călugărițele și călugării aflați în vizită le-au ajutat pe Jiko și Muji cu cântatul, cu clopotele și cu restul ceremoniilor, iar eu am apucat să bat la tobă. Muji mă învățase să cânt și exersam de săptămâni întregi. Nu știu dacă ai cântat vreodată la o tobă, dar dacă nu, chiar ar trebui, pentru că în primul rând te simți bine când bați în ceva cu un băț cât poți de tare, iar în al doilea rând scoate un sunet fantastic.

Toba de la templu e mare cât un butoi și așezată pe o platformă de lemn înaltă. Când cânți, trebuie să stai în picioare dinaintea tobei, cu fața spre pielea întinsă în care urmează să bați, încercând să-ți controlezi respirația, care ți-o ia razna din cauza emoțiilor. Călugării și călugărițele cântă lângă altarul cel mare și tu asculți atent să nu pierzi semnalul, care se apropie și se apropie. Apoi, fix la momentul potrivit, tragi aer în piept, ridici bețele, îți tragi brațele înapoi și

buumBUUMBUUMBUUMBUUM...

...BUUM!

Trebuie să nimerești momentul precis și, chiar dacă mi-a fost frică să n-o dau în bară în fața atâtor oameni, cred că m-am descurcat destul de bine. Îmi place foarte mult să bat la tobă. Când o fac, sunt conștientă de cele șaizeci și cinci de momente despre

care Jiko susține că se succed atunci când pocnești din degete. Vorbesc serios. Când bați la tobă, poți să auzi când *BUUM*-ul vine chiar și o fracțiune de secundă prea târziu sau prea devreme, pentru că întreaga atenție ți-e concentrată asupra liniei subțiri ca o lamă dintre tăcere și zgomot. În cele din urmă, mi-am atins scopul și am reușit să-mi înțeleg obsesia din copilărie pentru noțiunea de ACUM sau *NOW*, pentru că exact asta face o tobă. Când bați la tobă, creezi momentul prezent, în care tăcerea devine un sunet viu și uriaș, încât simți că inspiri norii de pe cer și inima ta este ploaia și tunetul.

Jiko spune că ăsta e un exemplu de ființă a timpului. Sunetul și ne-sunetul. Tunetul și tăcerea.

2.

După ce s-au terminat ceremoniile *osegaki*, am dat o petrecere pentru invitați, iar eu am ajutat cu servitul mâncării, ceea ce a fost odios, pentru că sunt așa o fată nepricepută, că nici măcar nu-mi vine să mai povestesc. Până la urmă, Muji, care era moartă de oboseală, s-a săturat și m-a trimis cu alte treburi, nu mai țin minte ce, și așa s-a întâmplat să trec pe lângă biroul lui Jiko și să observ că ușa glisantă era deschisă. Arăta ca și când intrase cineva. Îmi făceam încă griji în legătură cu rama fotografiei și cu scrisoarea, așa că m-am dus să mă uit.

Camera era întunecată, însă lumânările de pe altarul familiei erau aprinse și un bătrân stătea îngenuncheat în fața lui. Cu spatele îndoit și mâinile împreunate dinaintea chipului. A făcut o plecăciune, atingând podeaua cu capul, apoi s-a ridicat și a înaintat spre altar târșâindu-și picioarele. Avea trupul slab, scheletic, iar costumul cu care era îmbrăcat părea să-i atârne de pe oase. În jurul umărului purta un fel de eșarfă decorată cu câteva rânduri de medalii, lăsându-ți astfel impresia că trebuie să fi fost soldat la viața lui. S-a apropiat de altar și a aprins un bețigaș parfumat în chip de ofrandă, pe care l-a atins de frunte, apoi s-a întins în față spre vas și vârful tremurător al cenușii fierbinți arăta ca un licurici mititel, legănându-se în întuneric.

S-a îndepărtat târşâindu-şi picioarele şi a îngenuncheat la locul său din faţa altarului, rămânând aşa o vreme. Din când în când, îşi împreuna mâinile, ţinându-şi strâns mărgelele *juzu*, şi i se mişcau buzele. Alteori se oprea şi asculta un moment, apoi începea din nou să murmure. L-am privit o vreme, după care am observat că era şi Jiko în cameră, îngenuncheată într-un colţ întunecat de lângă bibliotecă, cu ochii închişi, de parcă aştepta ca bătrânul să termine ce făcea el acolo. Desigur, eu eram un pic derutată şi îmi era teamă să nu observe cineva rama de la fotografie spartă sau faptul că lipseşte scrisoarea, dar chiar în clipa în care mă hotărâsem s-o şterg de acolo, am auzit un zgomot în spatele meu – o uşă glisantă veche deschizându-se, cineva dregându-şi vocea.

Primul lucru pe care au vrut să-l învăţăm a fost cum să ne sinucidem.

Cuvintele erau rostite încet, cu claritate. Am privit puţin în jur şi nu era nimeni, doar soarele după-amiezii târzii aruncând umbre de-a lungul grădinii şi pâlcurile de bambus foşnind în vânt. Am recunoscut vocea, însă.

Poate ţi se pare ciudat? Eram soldaţi şi, înainte să ne arate cum să ne ucidem duşmanii, ne-au învăţat cum să ne omorâm.

Un vânticel a adiat prin grădină, făcând apa iazului să tremure. O libelulă care se odihnea prin preajmă şi-a luat zborul.

— Dumneata eşti? am şoptit cât de blând am putut. *Haruki Ojisama...?*

Ne-au dat puşti. Ne-au arătat cum să apăsăm cu degetul mare de la picior pe trăgaci. Cum să ne fixăm vârful ţevii sub maxilar ca să nu alunece...

Mâna mi s-a ridicat în dreptul feţei, iar degetele mi-au atins uşor partea de sub bărbie.

Aici.

Degetele mi s-au aranjat singure în forma unei arme, degetul mare întins, arătătorul şi cel mijlociu apăsând în locul de sub maxilar. Nu puteam să mă mişc.

Aşa. Trebuia să ne omorâm, decât să ne ia prizonieri Meriken[134]*. Ne-au obligat să exersăm şi să tot exersăm, iar dacă ezitam sau nu ne ieşea, ofiţerii ne trăgeau şuturi şi ne băteau cu bastoanele până*

134. *Meriken* (メリケン) – americani.

cădeam laţi pe jos. Mă rog, ne băteau oricum, nu conta dacă o făceam bine sau rău. Doar ca să ne formeze spiritul de luptători.

A râs, un chicotit fantomatic.

Mâna mi s-a lăsat moale pe lângă corp.

Apoi vântul s-a potolit, iar aerul a devenit nemişcat şi tăcut. În cameră, bătrânul stătea în continuare îngenuncheat şi puteam să-mi dau seama după cum îi atârna capul spre pământ, ca o lalea ruptă, că plângea. Jiko era tot acolo, în colţ, cu ochii închişi, aşteptând cu răbdare, şi pentru prima dată am auzit slab sunetul ritmat al mărgelelor ei *juzu*, păcănitul micilor ei binecuvântări. Când vocea a vorbit din nou, aproape n-o mai auzeam.

Cutia aceea de pe altar. De lângă fotografii. O vezi?

Pe altar era o cutie înfăşurată într-o pânză albă. O vedeam acolo în fiecare zi. Arăta ca un cadou.

— Da.

Ştii ce se află înăuntru?

Într-o zi o ajutam pe Muji să cureţe altarul şi am pus aceeaşi întrebare. Mi-a spus că cutia conţinea rămăşiţele lui Haruki nr. 1, dar când m-am gândit mai bine, nu avea nici un sens. Cuvântul pe care l-a folosit a fost *ikotsu*[135], dar dacă Haruki nr. 1 a murit prăbuşindu-se cu avionul său kamikaze asupra unei nave de război, cum de mai existau oase rămase? Vreau să spun, chiar şi dacă mai rămâneau, cine să le fi culeş? Şi de unde? De pe fundul oceanului? Însă Muji nu a vrut să-mi mai răspundă la întrebări, iar eu nu puteam s-o întreb pe Jiko, pentru că nu ar fi fost politicos să o tulbur. Era oare o întrebare potrivită pentru o fantomă?

— Cred... sunt *ikotsu* ale dumitale, nu? Asta mi-a spus Muji, dar nu are sens...

Am auzit din nou zgomotul de mai devreme, cum face o uşă veche de lemn când se clatină în bătaia vântului.

Fără sens. Fără nici un sens...

Apoi a dispărut. Nu mă întreba de unde am ştiut. Puteam să-mi dau seama din cauza absenţei. Era cald, dar eu tremuram, mi se ridicaseră firele de păr de pe braţe şi îmi era teamă că îl enervasem

135. *Ikotsu* (遺骨) – rămăşiţe ale incinerării; literal, termenul este format din „oase" şi „lăsate în urmă".

din nou cu întrebările mele tâmpite. În cameră, soldatul bătrân scosese o batistă mare din buzunar și își ștergea ochii, apoi s-a răsucit încet pe genunchi, astfel încât să stea cu fața la Jiko, și cei doi și-au făcut o plecăciune. A durat o eternitate până au reușit să se ridice după toate plecăciunile, iar eu am profitat de asta ca s-o șterg de acolo.

3.

Obonul a durat în total patru zile și a fost o perioadă agitată pentru cele câteva călugărițe. După ce s-a terminat *osegaki* și au plecat toți vizitatorii, bătrâna Jiko, Muji și cu mine am început să facem turele pe la casele din *danka*, pentru a ține slujbe budiste în fața tuturor altarelor de familie. În vremurile de odinioară, obișnuiau să meargă pe jos la toate casele, dar când Jiko a împlinit în cele din urmă o sută de ani, a spus că e în regulă să meargă cu mașina. Muji a trebuit să-și ia permisul de conducere, lucru foarte dificil și costisitor în Japonia, care durează mult timp, chiar dacă ești un șofer priceput, ceea ce nu se poate spune despre Muji. De fapt, nu prea se descurcă deloc cu șofatul. Templul are o mașină veche, donată de cineva din *danka*, și eu am stat în față, lângă Muji, iar Jiko a stat în spate. Muji strângea volanul cu ambele mâini atât de tare, că i se albeau încheieturile și conducea foarte aplecată, aproape atingând parbrizul cu nasul. A înecat mașina de două ori încercând s-o pornească, iar când a reușit s-o facă să meargă, era atât de agitată, că apăsa întruna pe frână. Puteam să înțeleg de ce. Drumurile de munte au multe curbe și sunt foarte strâmte, astfel încât, de fiecare dată când vedeam că se apropie altă mașină, ea trebuia să treacă pe marginea inexistentă a drumului ca să aibă amândouă loc. Și de câte ori se întâmpla asta, bătrâna Muji făcea plecăciuni politicoase către celălalt șofer, mișcându-și capul în sus și-n jos și aproape sărind cu mașina de pe munte. Nu mi-a mai fost niciodată în viață atât de frică. La un moment dat, m-am întors în spate spre Jiko, gândindu-mă că face un infarct sau ceva, dar ea dormea dusă. Nu știu cum reușește. Odată ajunse la casa enoriașului, nu prea aveam cu ce să le ajut, așa că de cele mai multe ori stăteam pe-afară și vorbeam cu pisicile oamenilor.

Încă mai aveam scrisoarea lui Haruki nr. 1 în buzunar. Împrumutasem deja dicționarul *kanji* al bătrânei Jiko de pe biroul ei și o citisem aproape în întregime, în afară de câteva cuvinte pe care nu le înțelegeam. Noaptea mă furișam afară pe porțile templului și așteptam într-un nor de licurici, sperând să mai vină o dată. Dar nu a mai făcut-o.

4.

După Obon, am rămas doar noi trei din nou, dar până să revenim la rutina noastră, vacanța de vară se terminase și eu mai aveam doar câteva zile înainte să vină tata și să mă ia acasă. Eram cam dezumflată, așa că Jiko și Muji s-au decis să organizeze o mică petrecere de rămas-bun pentru mine. Nu că m-aș da în vânt după petreceri, dar am hotărât să facem pizza, care a ieșit destul de prost, pentru că nici una dintre noi nu știa să facă blatul, însă nu ne-a deranjat. Am mâncat ciocolată la desert, pentru că bătrânei Jiko îi place foarte mult ciocolata, și ne-am decis să cântăm și niște karaoke[136]. A fost ideea lui Muji. Cineva din *danka* ne dăduse deja un computer vechi și ne ajutase să ne conectăm la internet, așa că eu am găsit un site bunicel de karaoke, de unde puteai să descarci melodii și, chiar dacă n-aveam microfon, am putut să cântăm și să dansăm și să facem multă gălăgie. Am cântat cu rândul, apoi am votat ce melodie cântase cel mai bine fiecare.

Cea mai de succes interpretare a mea a fost o piesă clasică mai veche a Madonnei, „Material Girl", și mi-am făcut numărul de dans pe *engawa*, încadrată de ușile glisante, care arătau ca o scenă. Am tradus cuvintele pentru Jiko, căreia toată bucata i s-a părut foarte amuzantă. Muji a cântat o piesă de R. Kelly numită „I Believe I Can Fly", dar la cum o cânta ea, suna de parcă spunea „I Bereave I Can Fry", lucru care m-a amuzat teribil. Dar Jiko a câștigat premiul pentru cel mai tare șlagăr al serii cu „Impossible Dream", care e o melodie dintr-un musical de pe Broadway mai vechi. Nu prea gust musicalurile vechi de pe Broadway, dar lui Jiko i-a plăcut foarte

136. Karaoke (空オケ) – literal, termenul este format din „gol" și „orchestră" (*oke* – abr. de la *ōkesutora*, „orchestră").

mult melodia și, chiar dacă vocea ei nu mai e atât de puternică, a cântat-o punând mult suflet. E o piesă sentimentală despre cum e în regulă să ai țeluri imposibile, pentru că, dacă îți urmezi steaua de neatins, indiferent cât de departe ar fi sau cât de lipsită de speranță, inima ta o să fie împăcată când vei muri, chiar dacă s-ar putea să cazi victimă batjocurii și să ai corpul acoperit de cicatrici, ca mine, câtă vreme ești încă în viață. Am putut să mă identific cu versurile acelea, iar vocea tremurată și îmbătrânită a lui Jiko era minunată de ascultat. Chiar a cântat-o din tot sufletul și mă gândesc că poate a făcut-o pentru mine.

În noaptea aceea, a venit în camera mea să-mi spună noapte bună, alunecând pe verandă și pe ușile glisante ca o adiere din grădină, atât de tăcută, încât nu am auzit-o apropiindu-se. A îngenuncheat lângă saltea și și-a pus mâna pe fruntea mea. Mâna ei bătrână era uscată, rece și ușoară, iar eu am închis ochii și în secunda următoare m-am trezit că-i spun totul despre fantoma lui Haruki nr. 1, cum m-a vizitat pe treptele templului în prima noapte de Obon, dar a plecat pentru că nu m-am putut gândi la subiecte interesante de conversație și, în schimb, i-am cântat o șansonetă franțuzească idioată. Și despre cum m-am simțit atât de proastă și lipsită de respect, încât m-am dus la fotografia lui de pe altar ca să-mi cer scuze și, în timp ce țineam fotografia, fața lui a părut să capete viață, iar apoi am stricat rama și așa a căzut scrisoarea lui, pe care am luat-o. După aceea l-am implorat să se întoarcă și, când a făcut-o, mi-a povestit despre vremea când era soldat și ofițerii obișnuiau să-l bată ca să-i întărească spiritul de luptător și mi-a arătat cum să mă împușc în gât folosindu-mă de degetul mare de la picior, decât să fiu luată prizonieră de *Meriken*. Apoi a plecat din nou și nu l-am mai văzut niciodată.

Aveam ochii închiși și era ca și când aș fi vorbit cu mine însămi în întuneric sau poate nici măcar nu vorbeam, ci doar mă gândeam. Puteam să simt mâna lui Jiko pe frunte, trăgându-mi gândurile afară din minte și ținându-mă în același timp cu picioarele pe pământ, astfel încât să nu-mi pot lua zborul. Asta e alta dintre superputerile bătrânei Jiko. Poate să extragă o poveste din oricine și câteodată nici nu trebuie să deschizi gura, pentru că e în stare să audă gândurile care-ți trec prin mintea nebună înainte ca vocea ta să le găsească. De cum mi-am terminat povestea, am deschis

ochii şi ea şi-a retras mâna. Părea să privească undeva în depărtare, în grădină, unde broaştele cântau în iaz. Iar şi iar, vocile lor orăcăitoare se umflau ca un val, apoi amuţeau.

— Da, a spus. Aşa erau antrenaţi. Erau soldaţi studenţi şi foarte isteţi. Militarii îi disprețuiau. Îi hărţuiau şi îi băteau în fiecare zi. Le-au rupt oasele şi le-au strivit spiritele.

Cuvântul pe care l-a folosit a fost *ijime* şi, auzindu-l, m-am simţit brusc foarte mică. Eu şi colegii mei tâmpiţi de clasă. Micile mele înţepături, îmbrânceli şi împunsături. Credeam că ştiu totul despre *ijime* şi, cu toate astea, se pare că nu ştiam nimic, de fapt. Mi-era ruşine, însă voiam să ştiu mai multe.

— Dar nu le-a mers, nu-i aşa? am întrebat. Nu i-au strivit spiritul de luptător lui Haruki Ojisama, nu-i aşa?

Jiko a clătinat din cap.

— Nu, a spus, nu cred că au făcut-o.

M-am mai gândit puţin.

— Americanii erau inamicii, am spus. E aşa ciudat. Eu am crescut în Sunnyvale. Asta înseamnă că sunt o inamică?

— Nu, nu înseamnă asta.

— Tu îi urăşti pe americani?

— Nu.

— De ce nu?

— Eu nu urăsc pe nimeni.

— I-ai urât, înainte?

— Nu.

— Haruki i-a urât? De asta a vrut să fie pilot kamikaze?

— Nu. Haruki nu a i-a urât niciodată pe americani. El ura războiul. Ura fascismul. Îi ura pe cei din guvern şi politica lor hărţuitoare de imperialişti, capitalişti şi exploatatori. Ura ideea de-a omorî oameni pe care nu putea să-i urască.

Nu avea nici un sens.

— Dar în scrisoare spunea că-şi dă viaţa pentru ţara lui. Şi nu poţi să fii pilot kamikaze fără să omori oameni, nu?

— Nu, însă scrisoarea era doar pentru ochii lumii. Nu are nimic de-a face cu ce simţea el cu adevărat.

— Păi şi de ce s-a dus în armată?

— N-a avut de ales.

— L-au forţat să meargă?

A dat din cap.

— Japonia pierdea războiul. Au recrutat toți bărbații. Doar studenții și copiii mici mai rămăseseră. Haruki avea nouăsprezece ani când i-a venit înștiințarea care îl convoca să se prezinte la luptă, ca patriot și războinic japonez. Când mi-a arătat-o, am plâns, însă el doar zâmbea. „Eu", zicea, „un *războinic*. Ca să vezi!"

O singură broască a orăcăit, apoi încă una. Cuvintele lui Jiko cădeau ca niște pietre în tăcerea dintre noi.

— Făcea singur glume pe seama lui, înțelegi. Era un băiat amabil, atât de blând și mucalit. Nu era genul războinic.

Glasurile broaștelor începeau să se adune și să crească. Jiko a vorbit în continuare – acum cuvintele ei erau uniforme, ca un ritm susținut de tobe, dincolo de orăcăielile stridente.

— Era spre sfârșitul lui octombrie. Se organizase o paradă. Douăzeci și cinci de mii de studenți recrutați mărșăluiau spre fortul de lângă templul Meiji. Le-au fost date puști pe care să le ducă pe umeri, ca niște copii care se joacă de-a soldații. Cădea o ploaie rece, anostă, iar roșul și auriul altarului păreau de prost gust, niște culori mult prea aprinse. Timp de trei ore, băieții au stat drepți și noi am stat acolo împreună cu ei, ascultând cuvintele și frazele alese pentru a lăuda patria.

Unul dintre băieți, colegul lui Haruki, a ținut un discurs. „Noi, desigur, nu ne așteptăm să ne întoarcem vii", a spus. Știau că aveau să moară. Auziserăm cu toții despre sinuciderea în masă a soldaților într-un loc numit Attu. *Gyokusai*[137] i se zicea. Nebunie, dar în momentul acela nu mai erau de oprit. Prim-ministrul era acolo. Tojo Hideki. Nu e adevărat ce-am zis mai devreme, pentru că pe el l-am urât. Era un criminal de război și, după război, l-au spânzurat. Am fost atât de fericită. Am plâns de fericire când am auzit că e mort. Apoi m-am ras în cap și am făcut un jurământ să încetez să mai urăsc.

Corul broaștelor a tăcut.

— Băiatul acela care a ținut discursul a supraviețuit, a continuat. În fiecare an, de Obon, vine aici și își cere iertare.

---

137. *Gyokusai* (玉砕) – atac sinucigaș, atac al valului uman. Literal, „spărgându-se ca o bijuterie", după o zicală chinezească din secolul VII, „Un om mare trebuie să moară ca o bijuterie spartă, decât să trăiască mai departe ca o lespede neștirbită".

Mi-a luat o secundă să înțeleg.

— Vrei să zici, bătrânul acela?

Ea a dat din cap.

— Nu mai e un băiat acum. Fiul meu ar fi fost și el bătrân, dacă ar fi supraviețuit. E greu să mi-l imaginez.

Eu stăteam întinsă pe spate și mi-am adus aminte de fața soldatului bătrân. Am încercat să mi-l imaginez cum arăta în tinerețe, să-mi dau seama dacă semăna cu fantoma tânărului Haruki. Imposibil.

— Au fost cei mai buni studenți ai noștri. Erau *la crème de la crème*.

Bătrâna Jiko folosise cuvintele franțuzești, pronunțându-le în japoneză, dar am înțeles ce-a vrut să zică. Ochii ei, umbriți de goliciune, priveau în trecut. Îmi era teamă să nu o tulbur, dar trebuia să știu.

— Îmi pare rău că am luat scrisoarea, am spus. O s-o pun la loc.

A dat din cap, dar nu știu dacă m-a auzit de fapt.

— Ce e în cutie? am întrebat.

Întrebarea a părut s-o aducă înapoi pentru o clipă.

— Ce cutie?

— Cea de pe altarul familiei.

O umbră i-a căzut peste față. Poate era un nor trecând prin fața lunii sau poate mi-am închipuit eu.

— Nimic.

— Cum adică nimic? am întrebat, iar când nu mi-a răspuns, am continuat. Vrei să zici că e goală?

— Goală, a repetat ea. *So desu ne.*

M-a privit de parcă eram doar o amintire pe cale să pălească.

— Iartă-mă, dragă Nao. Vorbesc întruna. Trebuie să te odihnești.

— Nu, am protestat. Îmi plac poveștile tale! Mai spune-mi!

A zâmbit.

— Viața e plină de povești. Sau poate că viața nu-i decât o serie de povești. Noapte bună, draga mea Nao.

— Noapte bună, draga mea Jiko, i-am răspuns.

În lumina lunii, părea obosită și bătrână.

5.

Ziua următoare, a venit tata să mă ia, dar înainte să ajungă, m-am întors în biroul lui Jiko o ultimă dată. Îi promisesem că voi pune scrisoarea la loc, iar cutia era în continuare pe micul raft, învelită în pânza ei albă, lângă fotografie. Nu voiam să-l deranjez din nou, însă aveam nevoie să văd ce era în cutia aia. Jiko îmi spusese că nu e nimic, dar felul fantomatic în care a râs Haruki mă făcea să cred că se află ceva înăuntru. Poate erau dinții lui de lapte sau ochelarii sau diploma de liceu. Poți să-i spui superstiție, însă voiam să ating ceva care îi aparținuse în realitate, astfel încât să fie și el real.

M-am ridicat pe vârfuri și m-am întins după cutie, trăgând-o de pe raft și luând-o în brațe. M-am așezat pe podea și am dezlegat pânza albă. Era ca și când desfăceam un cadou la Crăciun. Era o cutie de lemn, pe care scria: „Sufletul Eroic al Regretatului Sublocotenent Yasutani Haruki". Am simțit cum începe să-mi bubuie inima. Cutia era înaltă de cam patruzeci de centimetri. Am scuturat-o încet și mi s-a părut că aud ceva mișcându-se înăuntru. Oare cum suna un suflet? Voiam foarte tare să mă uit, dar îmi era teamă că, dacă deschideam cutia, sufletul lui eroic ar fi zburat dinăuntru. Oare s-ar supăra pe mine? Mi-ar zbura în față? Aproape că am înfășurat cutia la loc și am vrut s-o pun în raft, însă în ultima clipă m-am răzgândit. Am ridicat capacul.

Era goală.

Jiko avea dreptate. Nu-mi venea să cred. Ca să fiu sigură, am întors-o cu fundul în sus și am scuturat-o. O bucățică de hârtie a căzut pe podea.

— Autoritățile navale mi-au trimis asta, a spus Jiko.

Stătea în pragul ușii, îmbrăcată în roba ei maro ponosită, pe care o purta la slujba de dimineață, și se sprijinea în baston. Jur că poate să apară de nicăieri. E alta dintre superputerile ei.

— Ne-au trimis câte o cutie cu rămășițele iubiților noștri copii. Dacă trupurile nu erau găsite, puneau înăuntru o bucată de hârtie. Înțelegi tu, nu puteau să trimită așa, o cutie goală.

M-am uitat la hârtia din mâna mea. Era un singur cuvânt scris pe ea:

遺骨[138]

— Am deschis-o exact cum ai făcut și tu, a spus. Și tot așa, hârtia a căzut afară. Am fost atât de surprinsă! Am citit-o și apoi am râs și-am tot râs. Ema și Suga erau cu mine în cameră. Au crezut că am înnebunit de inimă rea, dar ele nu înțelegeau. Fiicele mele nu erau scriitoare. Pentru o scriitoare, e așa de amuzantă treaba asta. Să trimiți un cuvânt în locul unui corp! Haruki era scriitor. El ar fi înțeles. Dacă ar fi fost acolo, ar fi râs și el, iar pentru un moment, chiar așa am și simțit, că era cu mine și râdeam împreună.

A râs un pic pentru sine și și-a șters o lacrimă cu degetul ei bătrân, cocârjat. Câteodată, când spunea povești din trecut, îi lăcrimau ochii de la toate amintirile pe care le avea, dar nu erau cu-adevărat lacrimi. Nu plângea. Erau doar amintiri, scurgându-se.

— Era o consolare dintre cele mai plăcute, a spus. Având în vedere împrejurările. Dar nu am putut s-o pun niciodată în mormântul familiei. Acel ultim cuvânt nu era al lui, în definitiv. Era al guvernului.

Se sprijinea în continuare în bastonul ei, dar încerca să caute ceva în mâneca largă a robei și, din cauza asta, s-a legănat pe picioare, ca și cum ar fi fost pe punctul de a-și pierde echilibrul, așa că am sărit s-o ajut. Când am ajuns la ea, a întins mâna.

— Poftim, mi-a zis.

Ținea una dintre pungile resigilabile ale lui Muji și înăuntru erau câteva foi.

— Acestea sunt scrisorile pe care Haruki mi le-a scris înainte să moară. Poate că e mai bine să le iei tu. Poți să le ții la un loc cu cea pe care ai găsit-o.

Am luat punga, am desfăcut-o și m-am uitat înăuntru. Am recunoscut scrisul de mână al lui Haruki din scrisoarea pe care o găsisem în rama fotografiei.

— Poți să le citești, a spus Jiko. Dar te rog să ții minte că nici acestea nu sunt ultimele lui cuvinte.

Am dat din cap, însă aproape că nu mai ascultam. Eram atât de încântată! De-abia așteptam să citesc scrisorile. Haruki nr. 1

138. *Ikotsu* – rămășițe.

era noul meu erou. Voiam să știu tot ce puteam despre el. A mai căutat o dată în mâneca robei.

— Și ăsta, a spus. Ia și ăsta.

Ținea în palmă un ceas de mână vechi. Avea o ramă neagră, rotundă, limbi și carcasă de metal și un buton mare pe una dintre părți, de unde putea fi întors. L-am luat și l-am ridicat la ureche. Scotea un ticăit drăguț. L-am întors pe cealaltă parte. Avea gravat pe spate un șir de cifre și două caractere *kanji*. Primul era semnul 空, pentru cer. Al doilea era semnul 兵, pentru soldat sau războinic. Războinicul cerului. Avea sens. Dar semnul pentru cer putea să însemne și „gol, pustiu". Războinicul golit. Și așa avea sens. L-am întors din nou pe cealaltă parte și mi l-am pus la mână. Nu era mare. Nu era mic. Exact cum trebuia.

— A fost al lui Haruki, a spus Jiko. Trebuie să-l întorci.

A bătut pieziș cu degetul îndoit în buton.

— În fiecare zi.

— Bine.

— Să nu-l lași niciodată să se oprească, a spus Jiko. Te rog să nu uiți.

— Nu uit, am promis eu.

Am întins încheietura ca să-i arăt ceasul. Am strâns mâna pumn. Mă făcea să mă simt puternică. Exact ca un războinic.

Ea a dat din cap și a părut mulțumită.

— Mă bucur că l-ai cunoscut cât ai fost aici, a spus. Era un băiat bun. Deștept ca și tine. Lua viața în serios. Te-ar fi plăcut.

A mai dat din cap o dată, încetișor, apoi s-a întors și a plecat târșâindu-și picioarele. Am rămas acolo și am ascultat zgomotele bastonului ei atingând podelele vechi de lemn. Nu puteam să cred că a spus asta. Nimeni nu mă mai făcuse deșteaptă până atunci. Nimeni nu mă plăcea.

I-am pus rămășițele-care-nu-erau-rămășițe înapoi în cutie și am legat la loc tot pachetul, apoi l-am așezat pe altar. Am aprins o lumânare și un bețigaș parfumat pentru el, lipindu-mi palmele una de cealaltă.

— A fost o mare plăcere să te cunosc, am spus, vorbind cea mai politicoasă japoneză pe care o știam. Sper că-mi vei permite să aștept cu nerăbdare compania dumitale și vara viitoare. Te rog să ai mai departe mare grijă de bătrâna Jiko Obaachama până mă întorc, bine? A, și îți mulțumesc pentru ceas.

Am făcut o plecăciune formală *raihai* până la pământ, lăsându-mă în genunchi și atingând podeaua cu fruntea, apoi ridicându-mi palmele către tavan. Când m-am îndreptat la loc, am avut încă un gând.

— Nu știu dacă așa ceva se cuvine sau nu, dar dacă nu te-ar supăra să arunci câte o privire și la ce mai face tata din când în când, aș aprecia mult. Poartă numele dumitale și i-ar prinde bine puțin ajutor.

Am mai făcut o plecăciune scurtă, apoi am plecat. Nu credeam, de fapt, că fantoma lui Haruki avea ce să facă pentru tata, dar m-am gândit că nu strică să întreb.

Tata a ajuns după prânz. Nu voiam să plec, dar eram bucuroasă că venise. Presupun că o parte din mine era îngrijorată că nu o va face. Părea mai bătrân decât mi-l aduceam aminte, dar nu am zis nimic. Am tot așteptat să observe ce puternică devenisem, dar nici el nu a zis nimic. Urma să stea o noapte acolo, apoi să plecăm împreună spre Tokyo a doua zi dimineață.

Mi-a părut un pic rău pentru ce s-a întâmplat după aceea. La cină a anunțat că voia să mă ducă la Disneyland în drum spre casă. Acum, că stau să mă gândesc, înțeleg că asta era o treabă importantă pentru el, fiindcă suferea înfiorător în locuri de genul acela, cu toată gălăgia și aglomerația, așa că probabil se pregătise psihic pentru asta de săptămâni întregi. Dar în momentul respectiv n-am putut să văd aceste lucruri. Tot ce puteam să văd era cât de bătrân, obosit și jalnic arăta, dincolo de zâmbetul lui larg și nătâng, iar în mintea mea nu mă puteam abține să nu-l compar cu Haruki nr. 1. Jiko și Muji stăteau la masă cu noi, așteptând ca eu să țopăi în sus și în jos și să fiu bucuroasă și recunoscătoare că merg la Disneyland, dar în schimb eu am mormăit: „Nu, mulțumesc".

Zâmbetul larg al tatei a dispărut atunci și, dacă aș fi fost o persoană mai drăguță, aș fi zis: „Hei, glumeam!", apoi m-aș fi prefăcut că sunt superîncântată și am fi mers la Disneyland și cu asta încheiam povestea. Însă nu sunt o persoană drăguță. Adevărul e că nu voiam să merg. După ce l-am întâlnit pe Haruki nr. 1, care era un adevărat erou, și după ce am auzit prin câte a trecut în timpul războiului, nu mai simțeam nici o încântare să-l văd pe Mickey-chan și să-i strâng mâna. Mi se părea infantil și idiot. Nu voiam decât să mă întorc acasă și să mă apuc să citesc scrisorile.

Scrisorile lui Haruki nr. 1

10 decembrie 1943

Dragă mamă,

Au trecut trei luni de când au fost anunțate Măsurile de Consolidare a Situației Interne – amânarea studiilor noastre nu-și mai are rostul, iar Departamentul de filosofie s-a desființat. Mă tem că jurisprudența a avut de suferit, de asemenea, alături de beletristică, economie și altele, desigur. Așadar, aceasta este situația. Filosofia, dreptul, literatura și economia, toate sacrificate pentru glorioasa cauză a Războiului. Cât de minunat este asta?

Au trecut două luni de la marea noastră petrecere de rămas-bun în fața altarului Meiji, ceremonia aceea cu marionete triste în frig și ploaie.

Dragă mamă, mă tem că *monsieur* Ruskin greșea. Cerul chiar plânge și nu este nimic fals în ce privește antropomorfismul.

A trecut o săptămână de când mi-am luat la revedere de la tine și de la Suga-chan și Ema-chan și am intrat în cazarma de la Baza Aeriană T. Voi încerca să scriu mai multe despre viața mea de-aici, dar deocamdată spun doar că nu m-ai recunoaște, dacă am trece unul pe lângă celălalt pe stradă. Atât de mult m-am schimbat.

2 ianuarie 1944

Dragă mamă,

Când am auzit că ne vor fi anulate scutirile studențești, am știut că voi muri și aproape că m-a cuprins un sentiment de ușurare

la aflarea veștilor. În sfârșit, după atâtea luni de așteptare și îndoială, să știu cu certitudine ce se va întâmpla, chiar dacă este certitudinea morții, mi s-a părut înviorător! Drumul de aici înainte era limpede și puteam să nu-mi mai fac griji în privința tuturor acestor mărunte și prosteşti probleme metafizice ale vieții – identitatea, societatea, individualismul, totalitarismul, voința umană – care în facultate îmi preocupaseră și umbriseră mintea. În fața morții, toate aceste noțiuni păreau într-adevăr triviale.

Abia când ți-am văzut ochii în lacrimi, dragă mamă, mi-am dat seama cât de egoist a fost răspunsul meu, dar – din păcate – eram prea imatur ca să-mi corectez greșeala. În schimb, mi-am pierdut și mai tare răbdarea cu tine. Lacrimile tale mă făceau să-mi fie rușine. Dacă aș fi fost cu adevărat bărbat, m-aș fi aruncat pe podea la picioarele tale și ți-aș fi mulțumit pentru lacrimile tale și pentru tăria dragostei ce mi-o porți. În schimb, fiul tău nedemn te-a rugat (cu oarecare răceală, mă tem) să încetezi cu plânsul și să te aduni.

În timpul controlului medical din octombrie, ofițerul de la recrutări ne-a ordonat „să ne închidem de tot inimile și mințile". Ne-a instruit să ne detașăm de dragostea noastră și să retezăm din rădăcină sentimentele față de familiile și rudele noastre de sânge, pentru că din momentul respectiv eram soldați și loialitatea noastră trebuia să aparțină doar împăratului nostru și patriei noastre, Japonia. Țin minte că ascultam toate astea și mă gândeam că mi-ar fi imposibil să mă supun, dar am greșit. Când am încercat să-ți opresc lacrimile, îndeplineam deja ca la carte ordinul ofițerului, nu din supunere patriotică, ci din lașitate, astfel încât să nu simt răbufnind durerea din propria inimă.

De atunci, am avut multe ocazii să-mi dau seama că exaltarea aceasta a mea era una preventivă și naivă, ca să nu spun egoistă. Un sentiment născut din ignoranță, genul de euforie existențială îmbătătoare, care dă naștere faptelor eroice obișnuite sau patriotismului lipsit de discernământ, cum vedem atât de des pe timp de război. Acestea sunt consecințe cu adevărat periculoase și sunt profund mâhnit că m-am lăsat înșelat în asemenea hal. Sunt hotărât să nu mai las să mi se întâmple așa ceva niciodată.

Cum nu mai am mult timp rămas din viață, sunt hotărât să nu fiu un laș. Voi trăi cu toată convingerea de care sunt în stare și îmi

voi lăsa sentimentele să mă cuprindă cu toată profunzimea. Voi reflecta cu rigurozitate asupra gândurilor și sentimentelor mele și voi încerca să devin cât mai bun. Voi continua să scriu și să învăț, astfel încât, când va sosi clipa morții, voi muri frumos, un om în toiul unui suprem și nobil efort.

23 februarie 1944

Dragă mamă,

Facem antrenamente severe, iar detașamentul nostru a primit și astăzi atenție specială. E ceva în același timp și personal, și impersonal. Comandantul detașamentului nostru este un subofițer pe nume F, iar el și ceilalți ofițeri par să ne favorizeze pe noi, studenții recrutați, și să ne selecționeze pentru niște exerciții speciale. Ne privesc ca fiind privilegiați și efeminați, desigur că au dreptate. Ne fac o favoare, spun, transformându-ne în militari adevărați, și nu pot decât să râd de genialitatea acestei idei! O, e clar că ne transformăm în niște soldați excelenți.

Cu statura mea deloc impunătoare și purtările mele stângace, poți să-ți imaginezi că sunt favoritul, dar cel pentru care îmi pare rău în mod special este K. Mi-a fost coleg la Departamentul de filosofie, mai mare cu un an decât mine. K e un adevărat filosof. Este... cum să mă exprim? Nu „din această lume". Are obiceiul nefericit de a se pierde în câte un șir de gânduri și, când se întâmplă asta, rămâne cu privirea pironită în zare și uită să acorde atenție ordinelor ofițerilor, motiv pentru care aceștia n-au de ce să-l îndrăgească. F l-a poreclit pe K „Profesorul" (după cum poți să-ți imaginezi, toți avem nume de alint, pe-al meu nici nu merită să-l repet). K și cu mine ne-am decis că există o oarecare frumusețe în ingeniozitatea metodelor de antrenament ale lui F, care sunt asemănătoare celor ale strălucitului soldat francez Marchizul de Sade. La fel ca Marchizul, are o minte ingenioasă și capacitatea de introspecție a unui artist, care îi servește drept sursă de inspirație și îl conduce spre un soi de perfecțiune ce nu poate fi pusă în cuvinte. Am decis că aceasta va fi porecla lui de-acum înainte.

26 februarie 1944

Scumpă mamă,

Zilele noastre trec și sunt încântat să-ți pot spune că fac progrese cu antrenamentele și par să înaintez și în grad, și în statut, dar și în stima superiorilor și semenilor mei.

Recent, în timpul unuia dintre exercițiile noastre, m-a îngrijorat sănătatea lui K, așa că am făcut un pas în față și m-am oferit voluntar în locul lui. Marchizul a fost foarte fericit să-mi îndeplinească dorința și de atunci a decis că sunt un elev mult mai satisfăcător decât K, de la care nu reușea să smulgă nici o reacție semnificativă. Acum, când mă cheamă pe mine, e aproape ca și cum ar vrea să colaborăm, astfel încât fiecare exercițiu să fie și mai minunat decât ultimul. Consideră că antrenamentul pe care ni-l aplică este în fond un act de bunătate și nu m-ar mira să aud că reia sesiunile noastre în minte după aceea, pentru a-și perfecționa meșteșugul. Dacă modul său de exprimare ar fi fost cuvântul în locul războiului, atunci ar fi ajuns poet.

14 aprilie 1944

Dragă mamă,

Voi continua cu aventurile mele de unde am rămas ultima oară. După masa de seară și apel, Marchizul propune deseori mici jocuri pentru a crește moralul detașamentului. Cum acum am avansat și am devenit favoritul lui, mă invită pe mine să fiu *oni*, în timp ce ceilalți se învârt în cerc în jurul meu și cântă „*Kagome Kagome*". Ții minte cântecul, mamă? Un cântecel drăguț despre o pasăre captivă într-o colivie de bambus.

Alt joc pe care îl îndrăgește este „pasărea cântătoare străbătând valea", ce presupune să țopăi dintr-un pat în altul și să te oprești din când în când pentru a cânta melodia păsării, *ho-ho-ke-kyo*! Câteodată mai jucăm și jocul trenului – sau al bombardierului. Jocurile lui nu se termină până la ultima goarnă care anunță stingerea.

Ceilalți soldați din detașamentul meu râd câteodată și se simt bine, dar K nu râde niciodată. Stă acolo, privind, martor dedicat al celor mai mici detalii, fără să poată face nimic. Când încearcă să pășească în față și să-mi ia locul, Marchizul îi face vânt ca unui țânțar. În dorința mea de a-l proteja pe K, mă tem că i-am pricinuit și mai multă suferință.

16 iunie 1944

Scumpă mamă,

Nu voi scrie foarte mult, pentru că vei veni curând să mă vizitezi, iar acest gând mă umple de o bucurie pe care cu greu pot să mi-o stăpânesc sau să o exprim. Dar am simțit nevoia să-ți scriu pe scurt pentru a te pregăti.

K a dispărut acum trei zile. La început nu am știu ce s-a întâmplat. Marchizul ne-a interogat, dar nici unul nu știam nimic, chiar dacă eu mă temeam de ce-i mai rău. Și într-adevăr, a doua zi am primit vestea că murise. Nu știu cum, chiar dacă am bănuielile mele. Tot ce știu sigur e că simt o nespusă durere pentru suferința prietenului meu și sper cu ardoare că va renaște într-o lume mult mai bună decât aceasta.

3 august 1944

Dragă mamă,

Amintirile vizitei tale încă mai dăinuie și pot să-mi rechem în minte fiecare detaliu al chipului tău puternic și frumos, fermecătoarea timiditate a Sugăi și zâmbetele dulci ale Emei. Aceste imagini îmi aduc alinarea în fiecare noapte când mă întind să dorm și încerc să nu mă gândesc la dragele mele surori plângând și făcându-mi cu mâna în timp ce trenul ieșea din gară. Îți mulțumesc pentru mărgelele *juzu*. Sunt o mare, mare mângâiere și le voi păstra pe sub uniformă, în dreptul inimii.

De asemenea, nu voi uita expresia şocată de pe faţa ta când ai dat cu ochii de mine prima dată. S-a schimbat fiul tău iubit atât de mult? Pot să simt încă atingerea degetelor tale gingaşe mângâindu-mi juliturile de pe obraz şi tăietura de pe falcă. Nu ai vrut să mă crezi când ţi-am spus că rănile sunt minore, am simţit în acel moment o mare ruşine fiindcă nu am reuşit să te pregătesc pentru ceea ce sunt, de fapt, doar banalităţi de rutină ale vieţii de cazarmă. Nu m-am gândit cât de puternic vei suferi din cauza mea. Cât de egoist şi delăsător am fost! Singura mea scuză este că uneori uit că nu îmi poţi citi gândurile. Suntem atât de apropiaţi, tu şi cu mine, aceeaşi carne şi acelaşi sânge, şi întotdeauna ai ştiut ce port în suflet.

Veştile tale despre situaţia din Tokyo mă înspăimântă şi te implor să fii atentă. Mă tem pentru siguranţa ta şi a surorilor mele. Aş vrea să chibzuieşti dacă n-ar fi mai bine să vă retrageţi în provincie. Între timp, aici, se pare că faza aceasta a antrenamentului nostru este încheiată, deci de-acum poţi să nu-ţi mai faci griji. Marchizului i-a fost dat în grijă un detaşament nou de recruţi, noi am absolvit şi acum învăţăm să zburăm.

decembrie 1944

Dragă mamă,

Ieri am fost convocaţi să ascultăm un discurs mobilizator şi un apel înflăcărat la spiritul nostru patriotic, culminând cu o solicitare pentru voluntari doritori să aibă parte de antrenament intensiv ca piloţi ai Forţelor Speciale de Atac. Dragă mamă, te rog să mă ierţi. Moartea e inevitabilă, nu contează ce alegere fac eu. Văd asta şi o înţeleg cum n-aş fi putut s-o fac înainte. Te rog să-ţi ştergi lacrimile, lasă-mă să-ţi explic.

Alegerea acestei morţi vine cu diverse beneficii asociate. În primul rând şi cel mai important, garantează o înaintare post-mortem cu două grade, ceea ce este desigur lipsit de rost, dar asta presupune o creştere substanţială a pensiei plătite ţie după moartea mea. Pot să te aud cum protestezi, frământându-ţi mâinile şi insistând că nu ai nevoie de mai mulţi bani, iar acest gând mă face să zâmbesc. Mai curând ai muri de foame decât să tragi foloase de

pe urma morții mele. Înțeleg asta. Însă de dragul meu și de dragul surorilor mele, te implor să accepți această decizie a mea. Alegerea acestei morți îmi aduce o consolare imensă. Dă sens vieții mele și o profundă satisfacție inimii mele de fiu. Dacă pensia suplimentară reușește să vă hrănească pe tine și pe surorile mele și le ajută pe ele să-și găsească soți buni, asta va fi suficient pentru mine.

Deci acesta este unul dintre avantaje, unul practic. Celălalt e poate ceva mai filosofic. Oferindu-mă voluntar să plec în misiune, mi-am redobândit un minim de putere asupra timpului rămas din viață. Moartea într-o ofensivă terestră sau într-un bombardament pare aleatorie și imprecisă. Această moarte nu este. E pură, curată și plină de scop. Voi putea să controlez – și prin urmare să apreciez –, intim și precis, momentele de dinaintea morții mele. Voi putea să aleg unde și cum, cu exactitate, va avea loc moartea mea și, implicit, care vor fi consecințele. Dacă îți ștergi lacrimile și te gândești la toate astea, mamă, sunt sigur că vei înțelege ce spun.

Spinoza scria: „Omul liber, adică acela care trăiește numai după poruncile rațiunii, nu este condus de frica morții, ci dorește, în mod direct, binele, cu alte cuvinte dorește să lucreze, să trăiască, să-și păstreze ființa, pe baza căutării folosului propriu; de aceea la nimic nu se gândește mai puțin decât la moarte, iar înțelepciunea lui este meditație asupra vieții"*.

Ideea este că moartea mea în război va fi inevitabilă, așa că felul în care mor trebuie să fie academic. Cum nu mai există posibilitatea de a-mi păstra ființa sau de a-mi căuta propriul folos în această viață, am ales moartea care le va aduce cele mai multe beneficii celor pe care îi iubesc, acest lucru provocându-mi cea mai mică durere în viața ce va să vină. Voi muri un om liber. Te rog să te consolezi cu astfel de gânduri.

27 martie 1945

Dragă mamă,

Te vei bucura să afli că acum, când aștept să mor, am început din nou să citesc poezii și romane. Vechile favorite, precum Sōseki și

* Vezi Nota redacției, p. 459 (n.r.).

Kawabata, dar și cărți pe care mi le-ai trimis tu, de-ale prietenelor tale scriitoare, *Cuvintele ca vântul* de Enchi Fumiko-san și poeziile din *Păr încurcat* de Yosano-san.

Citindu-le pe aceste scriitoare, mă simt mai aproape de tine. Ai împărtășit trecutul lor picant, draga mea mamă? Dacă da, te felicit și nu voi mai întreba nimic în plus, știind că nu se cuvine ca un fiu să-și tachineze mama astfel.

Descopăr că mă simt atras de literatură mai mult acum decât în trecut; nu de lucrări individuale, cât de ideea de literatură – efortul eroic și noblețea dorinței pur umane de a crea frumusețe din mințile noastre –, ce mă mișcă până la lacrimi, pe care mi le șterg rapid, înainte să mă vadă careva. Astfel de lacrimi nu se cuvin unui *Yamato danshi*[139].

Mai scrii? Nimic nu m-ar face mai fericit decât să știu că scrii poezii sau lucrezi la un roman, dar îmi imaginez că nu ai prea mult timp pentru asta.

Astăzi, în timpul unui zbor de probă, mi-am adus aminte povestea minunată a lui Miyazawa Kenji despre Războaiele Ciorilor. Oamenii o consideră o poveste pentru copii, dar este mult mai mult decât atât, iar în timp ce mă înălțam în formație la o altitudine de două mii de metri, mi-am adus aminte de Căpitanul Ciorilor desprinzându-se de glădița lui și zburând la luptă. *Eu sunt Cioara!* m-am gândit, cuprins de extaz. Vizibilitatea era bună și, cum acesta era chiar ultimul din zborurile speciale de antrenament, am zburat în toate direcțiile după placul inimii.

Îmi place foarte mult să zbor. Am mai zis? Nu există sentiment mai splendid sau mai transcendental. *Zazenul* uneori îți poate da aceeași senzație. Practic *zazenul* în fiecare zi. Mulțumesc că mi-ai sugerat. Mă simt alinat să știu că și tu faci la fel.

Mă tem că ziua mea se apropie și că următoarea mea scrisoare „oficială" către tine ar putea să fie ultima pe care o primești de la mine. Dar nu contează ce prostii scriu în ea, te rog să știi că nu acelea sunt ultimele mele cuvinte. Există alte și alte lumi, dragă mamă. Tu m-ai învățat asta.

---

139. *Yamato danshi* (大和男子) – literal, „omul din Yamato". Arhetipul masculin al unui adevărat bărbat japonez.

Partea a III-a

Nu crede că timpul pur și simplu trece. Nu înțelege „trecerea" ca singura funcție a timpului. Dacă timpul n-ar face decât să treacă, atunci ar exista o separare între tine și timp. Astfel, dacă înțelegi timpul doar ca pe ceva care trece, nu vei înțelege ce este o ființă a timpului.

Pentru a înțelege cu adevărat acest lucru, toate ființele care există în lumea întreagă sunt legate unele de altele ca momente în timp și, totodată, ele există ca momente individuale ale timpului. Pentru că toate momentele sunt ființe ale timpului, vor fi ființe ale timpului tău.

Dōgen Zenji, „Uji"

Nao

1.

Mi-a luat o săptămână să-i citesc toate scrisorile. Scrisul lui de mână era dificil, pentru că literele se îngrămădeau unele în altele, iar eu nu înțelegeam mulți dintre termenii pe care-i folosea, însă eram hotărâtă să continui. În fiecare seară, când întorceam ceasul străunchiului meu Haruki, mă gândeam la poveștile lui șoptite, iar ele mă bântuiau și mă făceau să-mi fie rușine. În fiecare dimineață, când mă sculam devreme pentru *zazen*, acestea erau cuvintele care mi se înghesuiau în minte în timp ce stăteam pe pernuță:

„Ce proastă ești, Yasutani Naoko! O lașă, nu poți să suporți nici măcar un pic de *ijime* din partea unor copii, la fel de jalnici ca și tine! Ce ți-au făcut ei nu face doi bani pe lângă ce-a suportat străunchiul tău. Haruki nr. 1 era numai cu vreo doi ani mai mare ca tine, dar era un supererou, viteaz, matur și inteligent. Îi păsa de educația lui și studia cu sârguință. Știa filosofie, politică și literatură și putea citi cărți în engleză, franceză și germană, nu doar în japoneză. Știa cum să se împuște în gât cu o armă, chiar dacă nu voia s-o facă. Tu, Yasutani Naoko, ești vrednică de dispreț pe lângă el. Ce știi tu? *Manga*. *Anime*. Sunnyvale, California. Jubei-chan și peticul ei de ochi drăguț. Cum poți să fii atât de proastă și banală! Străunchiul tău, Yasutani Haruki nr. 1, a fost erou în război, a iubit viața și pacea, și totuși era pregătit să zboare cu avionul lui, să se prăbușească asupra unui crucișător și să moară pentru a-și apăra țara. Tu ești un gândăcel mic și trist, Yasutani Naoko, iar dacă nu-ți bagi mințile în cap, nu meriți să mai trăiești nici măcar o clipă".

Acum, că stau să mă gândesc, îmi dau seama că probabil devenisem o pacoste pentru cei din jur, după ce m-am întors de la templu. Eram furioasă pe mine însămi, însă eram şi mai furioasă pe tata. Adică, eu eram fată şi încă destul de tânără, aşa că aveam o scuză pentru că eram atât de fraieră, dar tata era bărbat în toată firea şi nu avea nici o scuză. Ar fi trebuit să se ducă la doctor peste vară şi să se facă mai bine, dar – din câte vedeam eu – era exact la fel sau mai rău şi puteam să-mi dau seama că şi mama era de aceeaşi părere.

Într-o zi, chiar după ce am început să citesc scrisorile, am dat peste un *kanji* pe care nu-l puteam găsi în dicţionar. L-am copiat cât am putut de bine şi, în seara aceea, i l-am arătat mamei mele şi am întrebat-o ce înseamnă. A spus că este un cuvânt ieşit din uz şi l-a rescris în felul modern, apoi l-am căutat în dicţionar împreună. Data viitoare când am mai avut probleme, am întrebat-o din nou şi curând întocmeam zilnic o listă şi o rugam în fiecare seară să mă ajute, lucru care m-a făcut să citesc mult mai repede. Într-o seară, când stăteam la masa din bucătărie, m-a întrebat la ce lucram şi dacă era un proiect pentru şcoală. Tata fuma pe balcon şi ştiam că nu ne poate auzi, aşa că m-am decis să-i povestesc despre scrisorile lui Haruki nr. 1.

A părut surprinsă.

— Străbunica ta chiar ţi le-a dat?

Mă întreba de parcă le-aş fi furat sau ceva de genul ăsta.

— Da, chiar mi le-a dat. Şi sunt foarte interesante. Învăţ multe despre istorie şi alte chestii.

Nu-mi plăcea că suna ca şi cum intrasem în defensivă.

— I le-ai arătat tatălui tău?

— Nu.

Acum începeam să regret că i-am zis.

— De ce nu? Au fost scrise de unchiul lui şi cred că şi el ar vrea să le citească. Tatăl tău ştie mai multe despre familia lui decât mine. Aţi putea să le citiţi împreună.

Asta deja mă enervase. Nu voiam să i le arăt tatei. Nu merita să le vadă şi, în plus, îmi imaginam că încearcă doar să mă arunce în braţe lui, ca parte a aşa-zisei lui reabilitări sau poate a reabilitării mele.

— Dacă nu vrei să mă ajuţi, bine. O să mă prind şi singură.

Eram obraznică, dar – în loc să se supere – a întins mâna pe deasupra mesei din bucătărie și a pus-o pe încheietura mea, cumva ținându-mă pe loc.

— Naoko-chan, a spus. Îmi place foarte mult să te ajut. Nu despre asta e vorba. Știu cât de greu ți-a fost, dar nu fi prea dură cu tatăl tău. E un bărbat bun și știu că și tu îl iubești în adâncul sufletului. El încearcă din răsputeri și tu ar trebui să faci la fel.

Dacă nu mi-ar fi ținut mâna țintuită de masă, aș fi sărit imediat în picioare și aș fi aruncat cu ceva în ea. Habar n-avea cât de greu îmi era sau cât de mult mă străduiam! Și nici nu credeam absolut deloc ce spusese despre tata. Mințea. El stătea pe balcon, pe găleata lui, cu o țigară, citind reviste *manga*, iar eu îmi dădeam seama după oboseala de pe fața ei și după felul agitat în care îl privea că nici ea nu credea că încearcă tocmai din răsputeri.

Dar avea dreptate în privința unui lucru. Îl iubeam în continuare. M-am gândit la sugestia ei în noaptea aceea și mi-am dat seama că poate aș fi vrut să-i spun și lui despre război și despre Haruki nr. 1. Tata îi purta numele și, dacă ar fi știut cât de curajos și supertare a fost Numărul Unu, poate se inspira și reușea să schimbe macazul.

Așa că, în ziua următoare când m-am întors de la școală, m-am hotărât să-i arăt scrisorile. Stătea așezat la *kotatsu*, pliind un cărăbuș-rinocer japonez dintr-o pagină din „Marile minți ale filosofiei vestice". Datorită lucrurilor învățate despre Numărul Unu, eram un pic mai interesată de filosofie acum.

— Ce pliezi? l-am întrebat.

— Un *Trypoxylus dichotomus tsunobosonis*, a spus, ridicându-l în aer și arătându-mi cornul mare și alungit.

— Nu, adică ce filosof?

A întors insecta pe cealaltă parte, a mijit ochii și a început să citească, rotindu-i corpul pentru a urma șirul cuvintelor de-a lungul cutelor și marginilor.

— ...Dasein existent... în timp se întâmplă... istoricizând „trecutul" în a noastră Ființă-întru-altă-ființă... moștenită... privită ca „istorie" într-un sens emfatic, a citit el, iar apoi a zâmbit. Domnul Martin Heidegger-san.

Din cine știe ce motiv, lucrul acesta m-a enervat. Nu știam nimic despre domnul Martin Heidegger-san și nu înțelegeam despre

ce vorbea, dar îi recunoşteam numele din una dintre cărţile vechi de filosofie ale lui Haruki nr. 1, aşa că ştiam că trebuie să fie ceva important, şi iată-l aici pe tata, transformând mintea măreaţă a domnului Heidegger într-un gândac. Asta mi-a pus capac. Era timpul ca tata să afle ce fiinţă demnă de dispreţ era.

— Ştii că unchiul Haruki a studiat pe bune filosofie, i-am trântit-o eu. Era la Departamentul de filosofie de la Universitatea din Tokyo. Nu stătea toată ziua prin casă jucându-se cu *origami* ca un copil.

Tatăl meu a pălit la faţă şi a încremenit. Şi-a aşezat cărăbuşul pe masă, privindu-l.

Ştiam că vorbisem prea aspru. Probabil că ar fi trebuit să mă opresc aici, dar n-am făcut-o. Voiam să-l inspir. Voiam să-şi revină. Am trântit scrisorile pe masa din faţa lui.

— Jiko *Obaachama* mi-a dat scrisorile lui. Ar trebui să le citeşti şi tu, poate aşa o să încetezi să-ţi mai plângi de milă. Unchiul tău, Haruki Numărul Unu, era viteaz. Nu a vrut să lupte în război, dar când a venit momentul, şi-a privit soarta în faţă. A fost sublocotenent în marină şi un adevărat războinic japonez. A fost pilot kamikaze şi, da, s-a sinucis, numai că la el a fost cu totul altfel. El nu era un laş. A intrat cu avionul în zbor într-un crucişător inamic ca să-şi apere patria. Pe bune, ar trebui să fii mai mult ca el!

Tata nu m-a privit nici pe mine, nici scrisorile. Continua doar să fixeze cu privirea cărăbuşul. În cele din urmă a dat din cap.

— *Soo daro na...*[140]

Vocea lui a părut foarte tristă.

Poate că nu trebuia să fi zis nimic.

2.

A reînceput şcoala. În Japonia, septembrie este la mijlocul anului şcolar, aşa că eram încă în aceeaşi clasă cu toţi copiii ipocriţi şi idioţi care mă ignoraseră până la moarte în primul semestru, pentru ca apoi să le pară rău la înmormântare. Dar semestrul acesta mă hotărâsem că lucrurile vor sta altfel. Nu aveam de gând să-i mai

140. *Sō darō na* – Mm, probabil ai dreptate.

las să se ia de mine sau să mă demoralizeze. Știam că puteam oricând s-o lovesc pe Reiko în ochi, dar nu voiam să mai recurg la violență fizică decât dacă nu aveam încotro. În schimb, voiam să-mi folosesc *supeputelea*, cum mă învățase Jiko. Voiam să fiu vitează, calmă și împăcată, ca ea și Numărul Unu.

Când am intrat în școală în acea primă zi, inima îmi bătea tare, iar peștele din stomac părea zdravăn și puternic ca un delfin sau o balenă ucigașă. Copiii probabil că au sesizat diferența sau poate au simțit fantoma lui Numărul Unu plutind deasupra mea și, chiar dacă nimeni nu părea copleșit de bucurie să mă vadă, măcar nu mi-au tras nici un pumn în față.

Acum, că nimeni nu mă mai tortura, atenția a început să mi se îmbunătățească și am reușit să mă concentrez pe studii. Orele erau în continuare plictisitoare, dar după ce citisem scrisorile lui Haruki Numărul Unu, după ce văzusem cât de deștept era și cât de mult îi plăcea să învețe, mi-era rușine de ignoranța mea. Desigur, ai putea să te întrebi care-i rostul unei educații, dacă tot ai de gând să intri cu avionul într-un crucișător inamic. E adevărat, dar simțeam că n-o să crăp dacă învăț și eu ceva înainte să mor, așa că am început să fiu mai sârguincioasă și știi ce? Școala a început să fie mai interesantă, mai ales ora de științe. Învățam la biologie despre evoluție, de acolo am căpătat fixația asta cu extincția.

Nu știu de ce am găsit subiectul atât de fascinant, poate doar fiindcă numele în latină ale formelor de viață moarte sunau frumos și exotic, iar când le memoram, nivelul de stres îmi scădea. Am început cu castraveții-de-mare preistorici, apoi am continuat cu diverse stele fragile. După aceea, am studiat agnatele și peștii cartilaginoși, iar la final peștii ososi, înainte să mă apuc de mamifere. *Acanthotheelia, Binoculites, Calcancorella, Dictyothurites, Exlinella, Frizzellus*...

Jiko îmi dăruise o brățară de mărgele *juzu* roz, un fel de set pentru începători, așa că pentru fiecare specie dispărută mutam o mărgea, șoptindu-mi singură numele frumoase în timpul pauzelor, mergând pe jos spre casă sau întinsă în pat noaptea. Mă simțeam liniștită, știind că toate acele creaturi au trăit și au murit înaintea mea, fără să lase aproape nici o urmă.

Nu eram atât de interesată de dinozauri, ihtiozauri și restul de genul ăsta, pentru că îmi sunau ca niște clișee. Orice țânc de școală

primară trece printr-o fază în care e înnebunit după dinozauri, iar eu îmi doream ca baza cunoștințelor mele să fie ceva mai subtilă de-atât. Așa că am sărit peste marile reptile și, în noiembrie, chiar când începusem studiul hominizilor dispăruți, tatăl meu a încercat din nou să se sinucidă.

3.

Trebuie să mă întorc un pic în urmă, până pe 11 septembrie, ca să explic cum trebuie ce s-a întâmplat.

11 septembrie este unul dintre acele momente nebunești pe care toți oamenii în viață de pe pământ și le amintesc. Ți-l aduci aminte exact. 11 septembrie este ca un cuțit ascuțit care taie timpul. A schimbat totul.

Ceva oricum începuse deja să se schimbe în cazul tatălui meu. Se plângea că are insomnii, nici măcar somniferele nu-l mai ajutau sau poate că nu le mai lua. Nu știu. Ieșea în continuare noaptea și se plimba, iar ochii mei se deschideau mai departe brusc în întuneric, la timp ca să aud zăvorul metalic cum se închide cu zgomot și pașii lui târșâiți pe coridorul de-afară. Plastic pe ciment. Nu mai aveam nevoie să ies după el. Îl urmăream doar cu mintea.

Dar marea schimbare s-a petrecut pe 11 septembrie. Trecuse cam o săptămână de când îi dădusem scrisorile lui Haruki nr. 1. M-a trezit zgomotul televizorului din camera de zi. Sonorul era dat încet, dar sirenele și mașinile pompierilor făceau destul zgomot ca să mă trezească. M-am uitat unde dormeau mama și tata. Puteam să disting forma mamei, dar salteaua tatei era goală. Ceasul digital arăta 10:48 PM. M-am sculat și m-am dus în camera de zi.

Stătea pe podea, în fața televizorului, doar în boxeri și maiou, cu o țigară neaprinsă în gură. Pe ecran erau imagini cu două turnuri, niște zgârie-nori subțiri pe fundalul unui cer albastru urban. Clădirile îmi păreau familiare și am recunoscut parțial și orașul după profilul orizontului. Oricum, știam că nu e Tokyo. De pe laturile clădirilor se vedea ieșind fum. Am rămas în pragul ușii și am privit o vreme. La început am crezut că e un film, dar imaginile rămâneau aceleași prea mult timp și nu se întâmpla nimic. Nu se vedeau decât acești doi zgârie-nori umplând aerul de fum, fără

nici o muzică sau coloană sonoră, cu excepția vocilor scăzute a doi prezentatori de știri.

— Ce-i asta? am întrebat.

Tata s-a întors. În lumina televizorului părea bolnav. Fața îi era palidă, iar ochii îi sclipeau.

— E centrul Boeki, a spus.

Crescusem în America, așa că am recunoscut numele, dar nu-mi aduceam aminte exact unde era.

— E în New York? am întrebat.

A dat din cap.

— Ce s-a întâmplat?

A clătinat din cap.

— Nu se știe. Un avion a intrat într-una din clădiri. Au crezut că e un accident, dar apoi s-a mai întâmplat o dată. Uite, acum!

Pe ecran erau imaginile mișcate ale unui avion dispărând în fațada clădirii argintii. Intrase ca un cuțit în unt. Un nor de flăcări și fum a țâșnit pe cealaltă parte. Ce s-a întâmplat cu avionul?

— Ăsta a fost al doilea avion, a spus tata. Acum zic că e un atac terorist. Spun că sunt teroriști sinucigași.

Pe pielea lui s-a reflectat lumina unei jerbe de flăcări.

— Sunt oameni prinși înăuntru, a spus.

M-am așezat lângă el. Flăcări și fum negru se prelingeau din rănile clădirii. Bucăți strălucitoare de hârtie zburau afară prin găuri, scânteind și sclipind prin aer, de parcă ar fi fost confetti. Oameni micuți agitau obiecte de la geamuri. Mici forme întunecate cădeau pe ambele părți ale clădirii strălucitoare. L-am apucat pe tata de mână. Formele erau vii, erau tot oameni. Unii dintre ei erau în costume. Ca al tatei. Am zărit cravata unuia dintre ei.

Peste zgomotul sirenelor și al claxoanelor, puteam auzi vocile oamenilor care se aflau pe stradă, în apropierea camerei de televiziune. Vorbeau în engleză. Vocea unui bărbat striga *Eliberați drumul, eliberați drumul.* Alți tipi vorbeau despre un elicopter care zbura pe deasupra turnurilor. Încerca să aterizeze?

Apoi o femeie a țipat și toți ceilalți au țipat, iar un bărbat a început să zbiere întruna *Dumnezeule! Dumnezeule!*, în timp ce primul turn s-a prăbușit. S-a dărâmat vertical, a dispărut în sine însuși, într-un nor alb de fum și praf care s-a înălțat și a înghițit lumea.

Nişte oameni fugeau în josul străzii. Erau răniţi. Încercau să scape. *Dumnezeule! Dumnezeule!* A trecut ceva timp, apoi a căzut şi cel de-al doilea turn.

Îl ţineam pe tata de braţ. Am stat acolo, unul lângă altul, şi am privit până la răsărit. Unul după celălalt, turnurile s-au dărâmat. Din nou şi din nou, ne uitam la ele. Când am plecat la şcoală, tata se uita în continuare. Când am ajuns acasă, se uita în continuare.

4.

Devenise obsedat de oamenii care săreau. Îi văzurăm în prima noapte, mici forme umane întunecate căzând pe laturile clădirilor, şi ne aşteptam să-i vedem din nou la televizor şi în ziare, însă dispăruseră. Ne-am închipuit doar? Fusese un vis?

În următoarele două săptămâni, i-a vânat pe internet. Nu mai ieşea la plimbare. Noaptea târziu, mă trezeam şi îl vedeam stând la biroul din dormitorul nostru, cu privirea aţintită la ecranul calculatorului, căutând. Spunea că guvernul şi posturile TV cenzurau imaginile, dar în cele din urmă imaginea cu Omul în Cădere a apărut. Probabil că ai văzut-o. Fotografia arată un om mărunt, într-o cămaşă albă şi pantaloni închişi la culoare, picând cu capul în jos de-a lungul laturii de oţel lucios a clădirii. Lângă clădirea aceea gigantică, se vede o mâzgălitură mică şi întunecată, la început te gândeşti că e doar o scamă sau un fir de praf pe obiectivul aparatului, care a ajuns în fotografie din greşeală. Numai când priveşti mai atent înţelegi. Mâzgălitura este umană. O fiinţă a timpului. O viaţă. Are braţele întinse pe lângă corp şi un genunchi îndoit, ca şi când ar executa un dans irlandez, însă cu susul în jos. E complet greşit. Nu ar trebui să danseze. Nu ar trebui să fie acolo deloc.

Întinsă pe salteaua mea de pe podea, mă uitam la tata cum priveşte fotografia. Stătea cu nasul la câţiva centimetri de ecran, arătând ca şi când el şi Omul în Cădere aveau o conversaţie, ca şi când omul se oprise din căzut o clipă, ca să se gândească la întrebarea pe care i-o pusese tata. *Ce te-a făcut să iei hotărârea asta? Fumul sau căldura? A trebuit să te hotărăşti sau corpul tău pur şi simplu a ştiut? Ai sărit, ai plonjat sau doar ai păşit în gol? Ţi s-a părut înviorător*

aerul după atât fum și căldură? Ce simți când cazi? Ești bine? La ce te gândești? Te simți viu sau mort? Te simți liber acum?

Mă întreb dacă Omul în Cădere i-a răspuns.

Știu ce am fi făcut eu și tata, dacă eram prinși într-una din clădiri. Nu am fi avut nevoie nici măcar să discutăm. Ne-am fi găsit calea până la o fereastră deschisă. M-ar fi îmbrățișat scurt și m-ar fi sărutat pe cap înainte să întindă mâna. Am fi numărat până la trei, exact așa cum făceam în Sunnyvale, stând pe marginea piscinei, când mă învăța să nu-mi fie frică de apa adâncă. Unu, doi, trei, iar apoi, exact în același moment, am fi sărit. M-ar fi ținut foarte strâns de mână în timp ce cădeam, cât de mult ar fi putut, înainte să-mi dea drumul.

5.

Tu ce-ai fi făcut?

Te sperie căderea? Nu mi-a fost niciodată frică de înălțime. Când mă aflu într-un loc înalt și stau pe margine, mă simt de parcă aș fi la marginea timpului, aruncând o privire spre veșnicie. Întrebarea *Ce-ar fi dacă...?* îmi apare în minte și este foarte interesant, pentru că știu că în următoarea clipă, nici cât aș pocni din degete, aș putea să zbor spre eternitate.

Când eram mică și locuiam în Sunnyvale, nu m-am gândit niciodată la sinucidere, dar acum, că ne-am mutat la Tokyo și tata a căzut în fața trenului, a început să mă preocupe mai mult. Părea să aibă sens. Dacă tot urmează să mori oricum, de ce să nu termini odată și gata?

La început, era ca un joc al minții. Cum aș proceda? Hmm. Să mă gândesc. Știu copii care se taie, dar lamele fac atâta mizerie și sângerarea durează prea mult. Trenurile fac mizerie și ele, iar vreun amărât o să fie nevoit să curețe toate mațele și restul, ca să nu mai zic de amenda pe care familia ta trebuie s-o plătească. Nu ar fi corect față de mama, care muncește din greu ca să ne întrețină.

De pastile e greu să faci rost și cum știi dacă ai luat suficiente? Cel mai bine ar fi să găsești un loc drăguț în natură, poate o faleză abruptă care coboară direct într-o râpă adâncă, unde nu te-ar mai găsi nimeni, iar corpul tău s-ar descompune natural sau te-ar

mânca ciorile. Sau, şi mai bine, o faleză abruptă spre mare. Da, asta-i una bună. Aproape de plaja micuță unde Jiko şi cu mine am fost la picnic. Probabil că aş putea să văd şi băncuța pe care am stat şi ne-am mâncat împreună găluştele de orez şi ciocolata. De pe vârful acelei faleze, plaja s-ar vedea la fel de mică precum un buzunar. M-aş gândi cu afecțiune la Jiko şi la cum m-a învățat cât de inutil este să te lupți cu un val, iar acesta ar fi un ultim gând plăcut pe care să-l am în timp ce sar de pe marginea lumii şi zbor spre ocean. E acelaşi imens ocean Pacific unde Numărul Unu s-a prăbuşit cu avionul peste un crucişător. Drăguț. Meduzele mi-ar devora carnea, oasele mi s-ar duce la fund, iar eu aş putea să fiu împreună cu Haruki pentru totdeauna. E aşa de deştept, am avea atâtea lucruri despre care să vorbim. Poate că m-ar învăța şi franceză.

Ruth

1.

Pe 11 septembrie se aflau în Driftless. Cu câteva zile mai devreme, Ruth susținuse o prezentare la o conferință despre politica alimentară la Universitatea Wisconsin din Madison, iar după aceea, împreună cu Oliver, s-a dus să-și viziteze prietenii, pe John și Laura, care aveau o casă la țară. Driftless este o zonă rurală din sud-vestul statului Wisconsin, una pe care Oliver voia să o vadă de mult, având în vedere geologia unică a platoului paleozoic, care scăpase cumva de glaciațiune și era numit astfel după absența aluviunilor: nămolul, nisipul, argila, pietrișul și bolovanii lăsați de obicei în urmă de învelișul de gheață în retragere. Era interesat în mod special de sistemul de peșteri, cursurile de apă care dispăreau, văile abrupte și dolinele care îi caracterizau topografia, însă Ruth se simțea neliniștită. Mama ei era încă în viață pe-atunci, locuind împreună cu ei pe insulă, și – deși Ruth aranjase să treacă pe la ea un vecin ca să-i aducă de mâncare și să vadă ce mai face – nu îi plăcea gândul de-a o lăsa singură atâta timp. Dar vremea de toamnă din Wisconsin era minunată și era plăcut să fie împreună cu prietenii lor. Au petrecut o după-amiază lungă și leneșă în canoe pe Mississippi, privind țestoasele cum stăteau pe bușteni la soarele auriu.

În dimineața următoare, toți patru stăteau în jurul mesei de bucătărie, după un mic dejun liniștit, bucurându-se de o a doua ceașcă de cafea, când au auzit apropiindu-se camioneta unui vecin. John a ieșit să vadă ce dorește. S-a întors câteva minute mai târziu, cu o expresie serioasă.

— S-a întâmplat ceva la New York, a spus.

Nu aveau televizor la fermă. A dat drumul la postul național de radio, chiar înainte ca al doilea avion să lovească turnul de nord.

Ruth și-a petrecut următoarea oră suită pe o masă de picnic, în vârful unui mic dâmb de pe proprietate, încercând să prindă semnal pentru telefon, ca să-și poată suna prietenii din New York. În cele din urmă, a reușit să-și sune editoarea, care privea dezastrul în plină desfășurare din bucătăria ei din Brooklyn.

Vocea editoarei se auzea foarte prost printre pârâituri.

— Se prăbușește! Țipa ea. Dumnezeule, se prăbușește turnul!

Apoi legătura s-a întrerupt.

S-au întors cu mașina în Madison, au deschis televizorul și și-au petrecut restul după-amiezii privind avioanele cum despicau turnurile și cum acestea se prăbușeau. S-a gândit la mama ei, singură în căsuța lor din Canada. Mama ei se uita întotdeauna la știri, chiar dacă nu ținea minte ce se întâmpla de la o zi la alta. Ruth a încercat să o sune, dar n-a răspuns nimeni. Mama ei era aproape surdă și nu auzea țârâitul telefonului.

— Mama vede asta la televizor, i-a spus lui Oliver. O să creadă că suntem în New York. O să înnebunească de grijă.

— Sună la vecini, a zis el. Spune-le să-i scoată televizorul din priză.

Până a reușit să dea de cineva, se făcuse deja a doua zi dimineață.

— Am nevoie să te duci la casa mamei mele și să afli dacă a văzut ceva, a zis ea. Dacă da, atunci calmeaz-o. Spune-i că suntem în regulă și că nu ne aflăm nici măcar prin preajma New Yorkului. Apoi scoate-i televizorul din priză și spune-i că s-a stricat.

A urmat o tăcere lungă la celălalt capăt al firului.

— Sigur că da, a zis femeia. S-a întâmplat ceva?

— Mi-e teamă că o să vadă știrile și o să intre în panică.

Din nou, o tăcere lungă.

— Ce știri...?

Ruth i-a explicat pe scurt, apoi a pus receptorul în furcă.

— Trebuie să ne întoarcem, i-a spus lui Oliver.

2.

Aeroporturile erau închise, aşa că au închiriat o maşină, un Ford Taurus alb, şi au pornit-o spre vest, ocolind graniţa cu Canada. Planul lor era să lase maşina în Seattle şi să ia o navă cu aripi portante înapoi spre Canada. Acolo erau în siguranţă.

În timp ce străbăteau ţara, începuseră să vadă steaguri americane apărând ca florile după ploaie, fâlfâind de pe stâlpi şi de pe antenele maşinilor sau lipite de geamurile magazinelor şi caselor. Ţara era acoperită de roşu, alb şi albastru. Noaptea, în camere Super 8 sau Motel 6, îl urmăreau pe preşedinte cum se jura să-i vâneze pe teroriştii.

— Vii sau morţi, promitea el. Îi scoatem afară din peşterile lor. Îi punem pe fugă, ca după aia să-i prindem.

Într-o seară, s-au oprit să cineze la restaurantul Marele Zid Chinezesc din Harlem, Montana. Restaurantul era gol şi se închidea mai devreme. Era o măsură de protecţie suplimentară, le-a explicat chelneriţa când le-a adus nota.

— Nu ştii unde or să lovească data viitoare, a zis ea.

— Credeţi că teroriştii arabi or să ne atace aici, în Harlem, Montana? a întrebat Oliver.

Harlem, Montana avea o populaţie de puţin sub 850 de oameni. Era la peste 3 000 de kilometri de New York City şi înconjurat de deşert.

Chelneriţa, care părea a fi mexicană, a scuturat din cap.

— Nu ne asumăm riscuri, a zis apoi.

Mai târziu, la un motel Super 8, au urmărit un buletin de ştiri despre creşterea explozivă a numărului de crime pe fond rasist împotriva musulmanilor americani comise pe cuprinsul ţării.

— Ştii, cred că am greşit, a spus Oliver.

— În legătură cu ce?

— Cu chelneriţa noastră. Nu cred că de teroriştii arabi îi era ei frică.

3.

Au reușit să traverseze granița și Canada n-a părut niciodată mai sigură. Când au ajuns pe insulă, vecinii și-au exprimat îngrijorarea cu privire la starea lor, dar știrile din lume aveau puțină importanță pentru viețile lor de zi cu zi, erau numai vag la curent cu ce se întâmpla în sud, ceea ce nu-i împiedica să aibă opinii.

— Sunt destul de sigur că e o păcăleală toată povestea asta, a spus unul dintre vecini când le-a făcut o vizită ca să aducă medicamentele pentru Alzheimer ale lui Masako, pe care le ridicase pentru ea de la clinică.

— O păcăleală? a repetat Ruth. Vrei să zici că nu crezi că s-a întâmplat?

— A, nu, a spus el. Sigur că s-a întâmplat. Doar că nu e ce ne zic nouă că e.

Aruncă o privire în jur și apoi se trase mai aproape cu un pas, astfel încât fața lui se afla la câțiva centimetri de a ei.

— Dacă mă întrebi pe mine, e o conspirație guvernamentală.

Era american, veteran din Vietnam. Primise medalia Purple Heart, pe care o înapoiase autorităților americane de imigrare la graniță, când trecuse în Canada. Rănile pe care le avusese la șira spinării nu se vindecaseră niciodată și avea nevoie de o doză constantă de morfină ca să poată ține durerea sub control. Ruth nu avea energia să se certe. I-a oferit ceai și a stat împreună cu el, ascultându-i teoriile și gândindu-se la lada frigorifică din pivniță. Cât de bine ar fi fost să se poată târî înăuntru și să adoarmă.

Din avanpostul lor învăluit în ceață, de la marginea acoperită de mușchi a lumii, a urmărit cum Statele Unite invadau Afganistanul, apoi cum și-au întors privirea spre Irak. În timp ce se trimiteau trupe pe șest în Orientul Mijlociu, ea stătea pe canapea alături de mama ei, în căsuța din mijlocul întunericului și al pădurii tropicale, privind la ecranul mic și strălucitor al televizorului.

— Ce emisiune e asta? a întrebat mama ei.

— Sunt știrile, mamă, i-a răspuns.

— Nu înțeleg. Pare a fi un război. Suntem în război?

— Da, mamă, a spus ea. Suntem în război.

— Aoleu, e groaznic, a exclamat mama ei. Cu cine suntem în război?

— Cu Afganistanul, mamă.

S-au uitat amândouă în tăcere, până la pauza publicitară. Mama ei s-a ridicat, grăbindu-se să ajungă la baie. Când s-a întors, s-a oprit şi a privit ecranul.

— Ce emisiune e asta?

— Sunt ştirile, mamă.

— Pare a fi un război. Suntem în război?

— Da, mamă. Suntem în război.

— Aoleu, e groaznic! Cu cine suntem în război?

— Cu Irakul, mamă.

— Serios? Credeam că războiul ăla s-a terminat.

— Nu, mamă. Nu se termină niciodată. America a fost întotdeauna în război cu Irakul.

— Aoleu, e groaznic.

Mama ei s-a aplecat, privind cu atenţie ecranul.

Trec zilele şi săptămânile. Trec lunile, apoi anii.

— Deci, cu cine ziceai că suntem în război?

Nao

1.

După 11 septembrie am crezut că lumea se va sfârși, mai mult sau mai puțin imediat, dar nu s-a întâmplat așa. Școala a continuat să înainteze greoi. Colegii de clasă au fost o vreme ceva mai drăguți cu mine pentru că venisem din America. Am pliat vreo mie de cocori *origami* din hârtie, ca să-i trimitem la Ground Zero pentru cele douăzeci și patru de victime japoneze și pentru toți ceilalți oameni care muriseră în turnuri. Dar până la sfârșitul lunii septembrie, obosiseră cu toții de atâta bunătate și compasiune, așa că s-a putut observa o intensificare a ostilităților. Nu erau atacuri organizate, ca înainte, cel puțin nu la început, doar atacuri-fulger aleatorii, minore, venind de nicăieri, când cineva își pierdea răbdarea sau avea vreo neliniște. O îmbrânceală în hol, un pumn în piept. Războiul și trădarea pluteau în aer. Întreaga lume aștepta ca America să atace Afganistanul, însă nu se întâmpla nimic, lucru care părea să provoace multă tensiune, chiar și în clasa noastră. Ne-am dat examenele preliminare, care nu erau cele adevărate, dar tot erau reprezentative pentru cine o să intre la un liceu bun și o să aibă o viață fabuloasă și cine o să fie un ratat. Eu. Ar fi trebuit să fiu pregătită, dar nu eram. Totuși, ce rost are să-ți cari pumni când or s-o facă oricum alții pentru tine?

În sfârșit, pe 7 octombrie, Statele Unite au început să bombardeze Afganistanul, iar mie mi-a venit din nou ciclul și, într-un fel, am simțit ambele lucruri ca pe-o ușurare imensă.

Știu că mulți oameni consideră că e scârbos să vorbești despre astfel de chestii, așa că sper să nu te superi. Nu sunt genul de fată

care se excită singură povestind tuturor despre ciclul ei menstrual și nici n-aș fi pomenit de el, dacă nu ar fi fost important pentru ce s-a întâmplat în continuare.

Începusem să am ciclu în Sunnyvale, când aveam doișpe ani, ceea ce este destul de normal în America, dar cam devreme în Japonia. Aveam paișpe ani când ne-am mutat înapoi la Tokyo, însă apoi ciclul mi s-a întrerupt pentru aproape tot anul, probabil din cauza stresului și a practicilor *ijime*. Cred că corpul meu încerca să se întoarcă în timp, când eram mai mică și mai fericită. Oricum, nu mi-a venit din nou decât la ultima oră din ziua respectivă, când Sensei anunța că Statele Unite începuseră bombardarea Afganistanului, iar eu am simțit brusc cum încep să sângerez. Renunțasem – prosteşte – la obiceiul de a lua cu mine tampoane și alte produse igienice. Știam că nu e prudent să mai zăbovesc la școală, nici măcar un minut, dar n-aveam cum să ajung acasă fără o pată mare și roșie pe haine, așa că, de îndată ce a sunat clopoțelul, mi-am luat lucrurile și am fugit la baie.

Școala la care mergeam eu era veche, iar toaletele în stil vechi japonez sunt diferite de cele americane. Toaletele sunt în podea și trebuie să te lași pe vine deasupra lor în loc să te așezi. Stăteam ghemuită acolo, cu fusta ridicată și chiloții pătați întinși la glezne când am auzit ușa băii deschizându-se și închizându-se. Intrase cineva.

Cât am putut de silențios, mi-am înfășurat niște hârtie igienică în jurul mâinii și am făcut-o ghemotoc. Un zgomot, un soi de râcâială, ca și când niște șobolani se urcau pe perete, s-a auzit dinspre separeul de-alături. Am înghețat. Separeurile sunt despărțite de pereți până în podea, astfel încât nu poți să vezi pe sub ei, slavă Domnului, dar tot e un sentiment groaznic să stai ghemuită cu chiloții în vine și curul gol pe-afară, cu urechile ciulite la șobolani. Nimic nu te face să te simți mai vulnerabilă. Mi-am ținut respirația. Totul era nemișcat. Mi-am ridicat fusta și m-am aplecat în față pentru a-mi băga ghemotocul în chiloți, când am auzit din nou zgomotul acela, doar că acum venea din partea de sus a peretelui despărțitor. Am auzit pe cineva râzând înfundat și m-am uitat în sus, descoperind două amărâte de mobile *keitai* întinse pe deasupra pereților despărțitori din ambele părți, ațintite asupra mea. M-am ridicat foarte repede și mi-am tras chiloții pe mine.

— Aaaa! a făcut o voce. Bun cadru!

Pe rând, mobilele au dispărut. Mi-am aranjat fusta la loc şi m-am retras în colţul separeului.

— Ce scârbos! a zis cineva. E şi sânge! Nici n-a tras apa!

M-am sprijinit de zidul de faianţă, strângându-mi braţele în jurul corpului. Ar trebui să trag apa? Să încerc să scap? Dacă aş fi avut o puşcă, m-aş fi împuşcat în gât.

— *Baka!* E mişcată!

M-am desprins de zid şi m-am apropiat de zăvoraş.

— Nu e mişcată! Ăia sunt flocii ei!

Am descuiat uşa şi am deschis-o. Stăteau lângă chiuvete, făcuţi ciorchine în jurul lui Reiko, comparându-şi imaginile de pe ecranele mobilelor. Am vârât capul între umeri şi m-am împins printre ei spre ieşire, dar Reiko a întins mâna ca un poliţist rutier.

— Tu unde pleci? a întrebat.

— Acasă, am zis.

— Nu cred, mi-a răspuns.

Apoi cineva m-a apucat de guler şi m-a împins într-un colţ, unde Daisuke filma cu o cameră video. Trei dintre fetele mai mari m-au împins forţat în genunchi şi apoi pe burtă. Dalele de gresie miroseau a urină şi a clor şi le simţeam reci sub obraz. Genunchiul cuiva mă împungea în spate, ţintuindu-mă cu tărie la podea, şi nişte mâini îmi ridicau fusta până la subsuori. Altcineva mi-a tras un şut în coaste.

— Dă-mi sfoara.

O plănuiseră. Mi-au ţinut mâinile şi mi-au tras fusta peste cap, apoi au folosit o coardă de sărit ca să mi-o lege ca pe un sac, astfel încât să nu văd. M-au ţinut de glezne, ca să nu pot să-i lovesc, apoi mi-au dat jos chiloţii.

— Ooo, asta e! am auzit pe cineva zicând. Sunt şi pete! Primeşti mai mult dacă sunt pete!

— E dezgustător. Pute. Bagă-i în pungă până nu vărs!

— Daisuke, ce *baka* eşti. Filmezi toate astea? Avem nevoie de film.

Era întuneric înăuntrul sacului meu ecosez, şi cald, şi umed, pentru că respiram din răsputeri şi aburii respiraţiei mele nu aveau unde să se ducă. Vedeam doar câteva lumini şi umbre, foarte slab, prin ţesătura materialului fustei. Cineva şi-a vârât vârful piciorului

sub coastele mele și m-a rostogolit pe spate, iar acum umbrele se mișcau deasupra mea și simțeam gresia rece sub fundul gol. Discutau despre cine urma să mă violeze prima dată. Au decis să-l pună pe Daisuke s-o facă primul.

— Dă încoace camera, i-a ordonat Reiko. Dă-i jos pantalonii.

Mi-au ținut picioarele depărtate și l-au forțat să îngenuncheze și apoi să se întindă deasupra mea. Simțeam greutatea corpului său uscățiv și șoldurile lui osoase înghiontindu-le pe ale mele, dar era prea speriat să poată face ceva, așa că l-au smucit la o parte de pe mine și apoi l-am auzit cum a luat-o la goană. Începuseră să spună că au nevoie de o secvență de viol pentru clip, dar după eșecul lui Daisuke nu mai voia nimeni să încerce. Poate că tuturor le era frică. Nu știu.

— Cineva trebuie s-o facă.

— Sângerează. E prea scârbos.

— Sunteți niște blegi.

— Bine, atunci fă-o tu, Reiko. O să fie o fază lesbi. E și mai bine.

— *Baka.* Nu sunt eu lesbi.

Eu doar zăceam acolo, perfect nemișcată. Nu avea nici un sens să mă zbat sau să țip. Erau prea mulți și nu m-ar fi auzit nimeni sau oricum nu mi-ar fi venit în ajutor, dar de fapt nici nu conta, pentru că eu mă gândeam la Numărul Unu, ceea ce îmi dădea curaj. Puteau să-mi învingă corpul, însă nu și mintea. Erau doar niște umbre și, cum îi ascultam certându-se, mi-am simțit fața destinzându-se într-un zâmbet blând. Mi-am invocat *supeputelea* și curând umbrele erau doar niște țânțari, bâzâind undeva în depărtare, supărători numai dacă îi lași să fie astfel.

— Hei, am auzit pe cineva zicând. Nu se mai mișcă.

— Nu mai respiră.

— E mult prea mult sânge.

— Căcat. Hai să plecăm de-aici!

Ții minte cum te simți când ești copil și te prefaci că ești mort? Te joci afară, în curtea ta din Sunnyvale, împreună cu ceilalți copii, ești în mijlocul unui război și deodată, POC!, cineva îndreaptă un băț spre tine și trage. Așa că te prăbușești la pământ, apucându-te de piept. Pământul e rece și umed. Inamicul tău te privește cum

mori, așa că îți dai silința să fie bine, te vaiți și te ții de inima care-ți sângerează, dar până ajungi să termini tu, războiul s-a mutat deja în altă parte a curții.

Stai întins acolo, simțind răceala pământului cum îți cuprinde obrazul, pieptul, tot corpul. Ai pete umede în genunchi, acolo unde ai căzut prima dată. Tremuri. Pământul miroase a noroi și ploaie și a soluții pentru gazon. Te face să te doară capul, dar nu te miști. Nu poți să te miști, pentru că ești mort.

Unde au plecat toți? te întrebi. Au uitat de mine?

Cât mai trebuie să stau întins aici?

Or să se joace pur și simplu în jurul cadavrului meu și apoi or să plece acasă? Eu cum aflu când s-a terminat jocul? Dacă nu-mi zice nimeni?

E plictisitor să fii mort!

În cele din urmă, nu mai rezişti, așa că te întorci pe spate și deschizi ochii, iar deasupra ta e cerul vast, imens și tont, pătat de nori. Clipești, crezând pe jumătate că nu te prefaci și că poate chiar ai murit. Încet, îți miști mâna, apoi piciorul, să vezi dacă mai poți să o faci, apoi... hei! N-ai murit! Ușurat, te ridici repede în picioare, îți iei arma de pe jos și te declari viu din nou, apoi fugi să te alături celorlalți la război.

Așa mă simțeam și eu, doar că nu puteam vedea deloc cerul, doar umbrele încețoșate ale neoanelor prin materialul fustei mele ecosez. Baia și holul de-afară erau liniștite. Gresia era tot rece, puteam să-mi simt sângele lipicios pe fund. M-am ridicat încet și am împins materialul înnodat deasupra capului până când sfoara a cedat și am reușit să mă eliberez din fustă. Baia era luminoasă și goală. Mi-am dezlegat cu dinții sfoara din jurul încheieturilor. Mă dureau, la fel și locul dintre coaste unde mă lovise cineva cu piciorul, dar în mare eram bine. Am udat niște șervețele și m-am întors în separeu ca să mă curăț, apoi am luat trenul spre casă.

În noaptea aceea au pus clipul video pe internet. Unul dintre colegii de clasă mi-a trimis linkul pe e-mail. Calitatea imaginii de pe camerele telefoanelor *keitai* era proastă, granulată și foarte mișcată, și nu puteai să-mi vezi fața prea clar, lucru pentru care eram recunoscătoare, dar clipul era suficient de clar încât să fie groaznic. Cu mâinile și capul legate în fustă și picioarele goale lovind la nimereală, ai fi putut zice că arăt ca un soi de sepie preistorică

uriașă, agitându-mă și împrăștiind cerneală din punga mea, într-un efort zadarnic de a-mi încurca atacatorii.

Lângă clipul video se vedea un link către un site cu fetișuri *burusera*[141], unde indivizii *hentai* puteau să liciteze pentru chiloții mei pătați cu sânge. Licitația era programată să dureze o săptămână, iar ofertele curgeau din toate părțile, însă de data asta nu mai simțeam nici o satisfacție la numărătoarea crescândă a rezultatelor mele online. Am stins calculatorul, amintindu-mi să golesc istoricul internetului, în caz că tata se întâmpla să fie curios.

Aveam în continuare un singur calculator, așa că trebuia să-l împart cu tata. O bună bucată de timp nici nu se apropiase de internet, dar după ce a căpătat obsesia cu Omul Care Cade, a început să stea mai tot timpul la calculator. Și odată ce Statele Unite au invadat Afganistanul – gata. Și-a lăsat deoparte filosofii și insectele *origami* și își petrecea toată ziua urmărind războiul, lucru foarte puțin convenabil pentru mine, care mă ocupam de un subiect deosebit de sensibil, cum era *burusera*, și nu voiam să tragă cu ochiul la mine când monitorizam prețul perechii mele de chiloți. Îmi dădea palpitații. Se învârtea prin spatele meu, așteptându-și rândul, până când trebuia în cele din urmă să-l rog să plece și să mă lase puțin singură. Dar chiar și atunci băga capul pe ușa dormitorului cam din cinci în cinci minute.

— Să-mi zici doar când ai terminat, bine? insista, până când renunțam și îi cedam locul, moment din care nu se mai clintea de-acolo cu orele.

Când îl întreba mama ce făcea, o mințea și îi spunea că încearcă să-și găsească o slujbă. Iar ea strângea din buze și se îndepărta înainte să-i scape vreo vorbă tăioasă din gură. Nu îl credea, și nici eu n-o făceam, pentru că amândouă îi verificam istoricul navigării pe internet și vedeam site-urile pe care le cerceta. Pagini despre tehnologia militară. Bloguri despre război. Site-uri pentru fanii războiului. Al Jazeera. Filmări executate de pe rachete, care arătau ca jocurile acelea în care împuști tot ce mișcă și vezi prin ochii personajului, doar că foarte granulate și întunecate. Bombe care explodează. Clădiri care se dărâmă. Bătăi. Cadavre.

---

141. *Burusera* (ブルセラ) – fetiș pentru uniforma școlărițelor; literal, *buru* (abr., „care înflorește") + *sera* (abr., „marinar").

2.

Eu am fost cea care l-a găsit.

Am încetat să mai merg la şcoală după Incidentul Chiloţeii, câtă vreme licitaţia era în plină desfăşurare. În schimb, plecam de-acasă îmbrăcată în uniforma de şcoală şi mergeam la o cafenea-internet, unde mă puteam schimba în haine de stradă, şi ori pierdeam vremea pe-acolo, urmăream licitaţia şi citeam reviste *manga* dacă era vreme rea, ori luam trenul şi mă duceam în oraş să mă uit prin magazine. Apoi mă schimbam la loc în uniformă şi mă întorceam acasă la timp pentru cină.

Zilele se făceau tot mai reci, iar frunzele copacilor Ginkgo de pe marginiea străzilor se îngălbeniseră. Ploua mult, iar ploaia desprindea frunzele, aruncându-le pe trotuar, unde rămâneau lipite de asfaltul negru şi ud ca nişte mici evantaie aurite. Copacii Ginkgo îmi aduceau aminte de Jiko şi întotdeauna mă întrista să văd frunzele şi nucile strivite sub pantofii oamenilor, ajunse nişte pete gălbui, care arătau şi miroseau ca rahatul de câine sau voma.

În ziua în care se termina licitaţia, nu ştiu dacă eram deprimată sau aveam emoţii la gândul că vreun *hentai* dezgustător se va bucura în curând de chiloţii mei. Nu era un sentiment plăcut, ci destul de greu, murdar şi melancolic, aşa că m-am dus la magazinul de bricolaj din Harajuku să mă înveselesc singură. Şi bine am făcut că m-am dus, pentru că acolo mi-am găsit minunatul jurnal *À la recherche du temps perdu*, ţin minte că eram veselă pe drumul cu trenul spre casă, ca şi când – atâta timp cât aveam un jurnal secret – puteam supravieţui.

Dar cum am deschis uşa cu cheia, optimismul mi s-a topit. Am ştiut că ceva trebuie să fie în neregulă din cauza mirosului. Apartamentul mirosea ca nişte copaci Ginkgo puturoşi. Mirosea ca într-o alee sâmbătă dimineaţa, după ce animatoarele îşi aduceau acasă partenerii beţi. Mirosea a gunoi şi borâtură.

Mi-am dat jos pantofii şi am intrat în bucătărie.

— *Tadaima*, am strigat.

Am mai zis de *tadaima*? Înseamnă „chiar acum" şi este ce se spune când intri pe uşă în casă. Chiar acum. Aici sunt.

Tata n-a răspuns, pentru că, chiar atunci, nu era acolo.

Nu era în bucătărie. Nu era în camera de zi. Primul volum din „Marile minți ale filosofiei vestice" se afla pe masă, iar televizorul era stins. Acesta a fost un detaliu pe care l-am observat în mod special, pentru că întotdeauna avea televizorul pornit pe CNN sau BBC, astfel încât să poată prinde știrile de ultimă oră despre război. Dar ecranul era întunecat, iar camera liniștită. Nu era nici în dormitor.

L-am găsit în toaletă. Zăcea pe podea, pe burtă, cu fața într-o baltă de vomă, și aș vrea să pot spune că m-am grăbit să ajung lângă el și să-l ajut, dar nu am făcut-o. Am intrat, l-am văzut și mi-a venit să vărs de la miros, iar apoi un spațiu mare și gol s-a deschis în timp, unde totul era tăcut și nemișcat. Cred că s-ar putea să fi zis „A, scuze" sau ceva la fel de stupid, apoi m-am retras și am închis ușa după mine.

Am rămas nemișcată o vreme, privind ușa. Era ca și când intrasem peste el în timp ce stătea pe budă și îi văzusem penisul sau ceva de genul ăsta. Nu pot să explic. Părea atât de intim și personal, el zăcând acolo, și am știut sigur că nu ar fi dorit să-l văd așa, astfel că m-am întors în hol și m-am lăsat să cad, sprijinindu-mă de perete, până am ajuns pe podea.

— Tată? am strigat, dar vocea mea suna de parcă venea dinspre o altă persoană, care trăia undeva departe. Tată?

N-a răspuns. Aveam mobilul *keitai* pe un lanț în jurul gâtului, așa că am sunat la 911, apoi mi-am adus aminte că în Japonia numărul de la Urgență este 119, așa că l-am format pe acesta în schimb și am așteptat acolo până a venit ambulanța. Medicii de pe salvare l-au pus pe tata pe o targă și l-au luat. I-am întrebat dacă e mort și mi-au zis că nu. I-am întrebat dacă o să fie bine, dar n-au vrut să-mi spună. Nu m-au lăsat să merg împreună cu el în mașină. Au vrut să cheme o polițistă să stea cu mine până ajungea mama acasă, însă le-am zis că am aproape șaișpe ani și că sunt obișnuită să stau singură. În apartament era foarte liniște după ce au plecat. Priveam cartea de vizită pe care o țineam în mână. Unul dintre medici îmi notase pe ea numele spitalului unde îl duceau, dar nu știam cum să ajung acolo cu trenul. Am sunat-o pe mama și mi-a intrat căsuța vocală, așa că am încercat să-i las un mesaj.

— Eu sunt.

Urăsc să vorbesc cu roboții, așa că am închis și i-am dat un mesaj. „Tata a vomat și a leșinat. E la spitalul N, în secția T."

Ce altceva mai era de zis?

Îmi era sete. M-am dus la frigider să-mi iau un pahar cu lapte, dar mirosul de la voma tatei s-a amestecat cu gustul laptelui. L-am vărsat în chiuvetă. Laptele a făcut o bălticică groasă, albă, pe oțelul inoxidabil, care s-a scurs prin rozetă, lăsând în urmă o peliculă palidă. Am dat drumul la robinet ca să clătesc pata cu apă, apoi am spălat paharul și am șters chiuveta. M-am gândit că poate ar trebui să curăț mizeria lăsată de tata, dacă tot mă apucasem, așa că am luat o găleată și un mop de pe balcon. Mirosul era încă foarte puternic – mi-am legat un șervet curat peste gură și nas, apoi am intrat în toaletă.

Voma era limpede, dar un pic gălbuie, cu câteva bucățele albe care se topeau în ea, arătând ca niște bombonele. Unul dintre medici le observase și el. Și-a pus mănuși de plastic și, cu o racletă mică din trusa pe care o avea, a desprins de pe jos o grămăjoară, pe care a vărsat-o într-un tub cu dop.

— Tatăl tău ia medicamente? m-a întrebat.

Nu știam. Ceilalți medici încercau să-l ducă pe tata cu targa prin holul îngust. Bărbatul s-a uitat rapid în jurul vasului de toaletă, apoi în gunoi.

— Știi unde își ține medicamentele? a întrebat.

Nu voiam să-i fac probleme tatei, așa că n-am zis nimic.

— E important, a spus medicul.

Am arătat cu degetul spre dulăpior și el l-a deschis, dar nu era nimic înăuntru decât cele obișnuite: aspirină, leucoplast, niște laxative, cremă pentru hemoroizi și o groază de produse de îngrijire a părului, care erau ale mamei.

Ceilalți medici îl împingeau pe tata afară pe ușă.

— Unde-i dormitorul?

L-am condus pe hol. Draperiile nu fuseseră trase, așa că în cameră era destul de întuneric. Singura lumină venea de la calculatorul din colț, screensaverul meu Hello Kitty făcând totul să pară roz. Salteaua japoneză roz era pe podea, așezată cu grijă, ca și când cineva tocmai se culcase, apoi se ridicase la loc pentru că uitase să stingă lumina. Lângă perna roz se vedeau un pahar, o carafă cu apă goală pe jumătate și o sticluță de pastile goală. Medicul a pus

sticluța în altă punguță de plastic și a pornit-o spre ușă. S-a întors și mi-a dat cartea de vizită, apoi m-a privit atent.

— Ești bine?

— Sunt bine, am zis cu vocea aceea îndepărtată, care nu părea să fie a mea.

Am încercat să-i zâmbesc, însă deja ieșise pe ușă, alergând în josul coridorului.

Voma de pe podea se uscase un pic. M-am întors în bucătărie și am luat o cutie goală în care fusese suc de guave, am tăiat-o cu foarfeca și am folosit marginea recipientului ca să răzuiesc mâzga de pe podea și s-o arunc în closet. Văzusem suficiente filme cu polițiști la televizor ca să fiu conștientă că distrugeam dovezi, dar eu n-aveam nevoie de dovezi. Știam ce se întâmplase și știam că toată lumea urma să fie mai fericită dacă ne prefăceam că fusese un accident. Prostănacul de tata. Neatentul de tata. Stângaciul de tata. Apoi mi-a venit altceva în minte.

Am pus cutia de suc într-o pungă de plastic și m-am dus jos s-o arunc în pubela din stradă. Când m-am întors în apartament, am încuiat ușa după mine. Primul volum din „Marile minți ale filosofiei vestice" era pe masă, dar terminase mai de mult cu eleniștii, așa încât știam că ceva nu-i în regulă. Am găsit o scrisoare ascunsă în capitolul intitulat „Moartea lui Socrate" – era scrisă pe o coală de-a mea cu Gloomy Bear și împăturită cu grijă în trei. Am scos-o la vedere. Nu era adresată nimănui, așa că m-am întrebat dacă o fi vrut să o găsesc eu, mama sau amândouă sau poate că a scris-o doar pentru sine. N-am vrut s-o citesc chiar atunci, așa că am împăturit-o la loc și am pus-o în buzunarul sacoului de școală.

Iată ce m-am gândit: Dacă citesc scrisoarea și el e mort deja, atunci voi ști că de data asta a fost serios, chiar a vrut să moară și era vina mea, pentru că am fost dură și rea cu el. Iar dacă nu e mort deja, atunci citind scrisoarea s-ar putea să-l omor – și o să fie tot vina mea.

Nu avea nici o logică, dar așa am gândit la momentul respectiv și știam că, orice-aș face, urma să mă simt groaznic. Încă eram îmbrăcată în uniforma de școală. M-am dus în dormitor și m-am schimbat în blugi și un hanorac, transferând scrisoarea în buzunarul acestuia, apoi m-am întors în baie ca să termin de curățat. Două Incidente în Toaletă neplăcute într-o singură săptămână. Ciudat.

Mama m-a sunat de la birou. Fusese într-o ședință. M-a pus să-i descriu ce se întâmplase și ce văzusem exact, apoi mi-a spus să-i citesc numele spitalului, adresa și numărul de telefon de pe cartea de vizită. M-a întrebat dacă o să fiu în regulă singură.

— Sigur, i-am zis.

— Ți-e foame? a întrebat. Ți-a lăsat tata ceva de mâncare?

— Nu mi-e foame.

Probabil că n-aveam să mai mănânc niciodată.

— Te sun de la spital. Să mă aștepți. Să nu pleci pe undeva.

— Mamă?

— Da?

Voiam să-i spun despre scrisoare, dar nu știam dacă ar trebui s-o fac.

— Ce este, Naoko?

Vocea îi era încordată. Voia să pornească din loc.

— Nimic.

Am închis amândouă. Am scos scrisoarea din buzunarul hanoracului. Poate că greșeam. Nu era adresată nimănui, așa că poate nici măcar nu era o scrisoare. Am despăturit foaia. Erau doar două fraze pe ea, mâzgălite cu scrisul de mână pătimaș și nebunesc al tatei. Prima era aceasta:

Doar mă voi face pe mine ridicol în ochii mei dacă m-aș agăța de viață și aș îmbrățișa-o când nu mai are nimic de oferit.

Am recunoscut fraza. Asta îi spunea Socrate prietenului său Criton chiar înainte să bea cucuta otrăvită. Criton trăgea de timp, încercând să-l facă pe Socrate să aștepte încă puțin. Zicea ceva de genul: „Ce te grăbești așa? Mai e timp berechet. De ce nu mai stai să cinezi cu noi și să guști vreo două pahare de vin?". Dar Socrate îi răspundea: „Las-o baltă. Nu vreau să mă simt ca un bou. Hai să terminăm cu toate astea". Și așa a făcut. Tatei îi plăcea mult povestea asta și mi-o spusese într-o după-amiază. Avea o teorie despre cum povestea era exemplificativă pentru Mintea Vestică, dar eu nu pricepeam despre ce vorbește. Țin minte doar că pronunțase „Criton" mai degrabă ca „Kuritto" și îmi plăcuse cum suna. Ca un biscuit care se rupe în două sau ca greierii în iarbă.

Sub prima frază mai era încă una.

Doar mă voi face pe mine ridicol în ochii altora dacă m-aș agăța de viață și aș îmbrățișa-o când nu mai am nimic de oferit.

Un gând înfiorător mi-a venit în cap. M-am întors în dormitor. Hello Kitty strălucea roz la mine din mijlocul screensaverului, însă când am trezit calculatorul, a dispărut și aveam acum în față site-ul *hentai* cu fetișuri *burusera*, deschis la pagina cu chiloții mei de vânzare. Uitasem să șterg istoricul din browser. Probabil că o văzuse. Licitația se terminase. Cineva cu numele de Lolicom73 câștigase. M-am uitat la istoricul ofertelor. Atinsese un vârf, apoi se domolise, dar în ultima oră apăruse un nou ofertant, cu numele C.imperator, apoi a urmat un amalgam de oferte și contraoferte, însă cu doar două secunde înainte de termen, Lolicom73 a întrecut ultima ofertă a lui C.imperator.

Lolicom73 era fericitul deținător al chiloților mei. C.imperator pierduse. M-am dus în baie, m-am aplecat deasupra toaletei și am vărsat, dar măcar am făcut-o cu grijă, în vas.

M-am întors în camera de zi. Scrisoarea stătea în continuare deasupra cărții, unde o lăsasem. Am luat-o, am mototolit-o în pumn și am aruncat-o în cealaltă parte a camerei, dar a sărit de pe canapea și a aterizat pe covor. Aș fi vrut să fie o piatră sau o bombă. Voiam să fac o gaură imensă în mijlocul camerei noastre de zi sau să arunc în aer toată clădirea aia idioată. Dar nu aveam o bombă, așa că am ridicat în schimb primul volum din „Marile minți ale filosofiei vestice" și l-am azvârlit spre ușa de sticlă a balconului. Era o carte grea, dar sticla era solidă, așa că volumul a ricoșat de ea și a aterizat cu coperta în jos pe podea. Asta m-a înfuriat și mai tare, așa că l-am ridicat din nou, numai că de data asta am deschis ușa glisantă înainte să-l arunc. În timp ce priveam cum eleniștii se îndepărtau plutind pe deasupra balustradei balconului, cu paginile fluturând precum penele ultimului Archaeopteryx, am simțit o ușurare fantastică. Am ascultat, așteptând o infinitate de momente, până am auzit micul pocnet.

— Hei!

Am înghețat. Vocea venea de pe strada de dedesubt.

— Hei! Nu încerca să te ascunzi. Știu că ești acolo, sus!

Era vocea unei femei tinere și nu părea prea nervoasă, așa că am ieșit pe balcon și am privit în jos peste balustradă. Un chip

frumos și rotund se uita în sus la mine. Era una dintre animatoarele care locuiau în cartier. Am recunoscut-o de la băile publice. Întotdeauna avea un zâmbet pe față, iar acum mă recunoscuse și ea pe mine.

— A, tu ești, a spus.

Ținea cartea în brațe.

— Ți-a scăpat asta?

Nu părea rănită, așa că am dat din cap.

— Ar trebui să ai mai multă grijă, a spus, de parcă nu era mare lucru. Puteai să omori pe careva.

— Îmi pare rău, am zis.

Vocea mea tot nu funcționa cum trebuie, așa că nu știu dacă m-a auzit sau nu.

— O s-o las aici, bine?

A așezat-o pe zidul jos de cărămidă care se întindea între trotuar și clădire.

— Mai bine cobori după ea, înainte să ți-o ia altul.

S-a uitat la titlu.

— Sau poate nu. Oricum, o s-o las aici, bine?

— Mulțumesc! am șoptit eu, dar ea dăduse deja colțul și dispăruse.

I-au pompat stomacul tatei ca să fie siguri că a dat afară toate pastilele și, până la urmă, nu a murit, de fapt, nici măcar nu a fost pe-aproape. Mama a ajuns acasă de la spital și mi-a spus că o să fie bine. Nu i-am povestit despre scrisoarea din Socrate.

Când tata a fost externat, ne-am așezat cu toții în camera de zi, pentru o altă discuție de suflet – sau, cum s-ar spune, o reuniune de familie. Tata vorbea pe un ton monoton, de parcă își memorase replicile și nici el nu le credea. Mi-a cerut scuze. A spus că a fost un accident, că era obosit, dar nu putea să doarmă. Pierduse șirul pastilelor pe care le luase. Nu avea să se mai întâmple. Nu a adus vorba despre scrisoare sau despre licitație.

Mama i-a urmărit interpretarea cu atenție și, când a ajuns la sfârșit, a părut grozav de ușurată.

— Sigur că a fost un accident, a spus ea, cerându-mi ajutorul. Știam și noi, nu-i așa, Nao?

S-a întors iarăși spre tata și a început să-l certe.

— Ce prostie! Cum ai putut să fii atât de neatent? De acum înainte, Naoko și cu mine o să-ți punem bine toate medicamentele și nu trebuie decât să ne ceri nouă dacă ai nevoie de vreo pastilă. Nu-i așa, Nao-chan?

Nu mă băga și pe mine în povestea asta, m-am gândit – dar n-am făcut decât să mă joc mai departe cu capetele despicate ale părului meu și să dau din cap. Nu puteam să mă uit la nici unul dintre ei. După ce s-a terminat reuninunea și mama s-a culcat, i-am dat tatei o coală cu Gloomy Bear, împăturită frumos în trei. Arăta exact ca scrisoarea lui din Socrate, așa că a s-a făcut palid la față, deschizând și închizând gura ca un pește muribund.

— Mai bine o citești, i-am zis.

A despăturit-o și a citit-o. Avea două propoziții. Când a terminat, a dat din cap și a împăturit-o la loc.

— Da, a spus. Ai dreptate.

Iată care era prima mea propoziție:

Unchiul tău, Haruki nr. 1, n-ar fi dat-o în bară încontinuu în halul ăsta.

Și iat-o și pe-a doua:

Dacă vrei să faci ceva, te rog s-o faci cum trebuie.

Câteodată trebuie să spui ce ai pe suflet.

În noapte aceea, când părinții au adormit în sfârșit, m-am furișat în baie cu o foarfecă și cu aparatul de tuns electric pe care mama îl cumpărase ca să-l tundă pe tata, când încă îi păsa de îngrijirea și de igiena personală, de slujbă și de altele asemenea. În lumina rece a băii, mi-am tăiat părul în smocuri. Mi-a luat ceva timp să-l tund pe tot până s-a făcut suficient de scurt încât să semene cu o miriște. Am băgat în priză aparatul de tuns electric și l-am pornit. Era atât de zgomotos! L-am stins repede și am ascultat, dar nu răzbătea nici un zgomot din dormitor, așa că am închis ușa și am înfășurat aparatul într-un prosop, ca să înăbuș zgomotul motorașului. După ce am terminat cu tunsul, mi-am strâns tot părul lung și l-am ascuns în gunoi, într-o pungă de hârtie, apoi am șters

chiuveta cu hârtie igienică. Mi-am acoperit capul gol cu gluga hanoracului și m-am băgat înapoi în pat. Era un sentiment așa de straniu, tot îmi venea să duc mâna la cap și să-l ating.

Am stat în poziția *zazen* pe sub pături toată noaptea și, cum s-a crăpat de zi, m-am îmbrăcat și am părăsit apartamentul. Aveam hanoracul pe sub sacoul de școală, ceea ce este complet împotriva regulilor, dar trebuia să-mi ascund capul ras. Cum era așa de devreme, mi-am luat o cafea fierbinte de la un automat și m-am dus să stau pe banca de piatră din grădina templului ca să treacă timpul. Un călugăr a ieșit să grebleze pietrișul. A ridicat privirea și m-a văzut. Poate că a înțeles care-i treaba pe sub glugă, pentru că ceva s-a întâmplat între noi doi și el mi-a făcut semn cu capul. Am lăsat cafeaua pe bancă, m-am ridicat și mi-am dat jos gluga, apoi m-am aplecat spre el, o plecăciune adevărată de budist, cu palmele lipite, corectă și până la pământ, așa cum mă învățase Jiko. Când m-am îndreptat, am văzut că se oprise din greblat și îmi întorcea și el plecăciunea cum se cuvine. M-am simțit bine, de asta îmi plac atât de mult călugării și călugărițele. Știu cum să fie politicoși cu toată lumea, fără să țină cont că ești vai de mama ta.

Am așteptat până în momentul în care știam că trebuie să fi sunat clopoțelul, apoi am alergat lejer tot restul drumului până la școală. Nu era nimeni la locul de joacă. M-am strecurat pe coridoarele goale, tăcută ca o stafie, până când am ajuns în sala mea de clasă. Cum încă nu reușeam să trec prin pereți, am deschis larg ușa. Sensei tocmai făcea prezența, dar nu m-am deranjat să-mi cer scuze că l-am întrerupt sau am întârziat. Câțiva din gașca lui Reiko au început să mustăcească în clipa în care m-au văzut și am prins din zbor cuvintele „licitație", „chiloți" și „total". Mă gândeam că toți din clasă auziseră de Incidentul Chiloței și urmăriseră licitația în ultimele zile. Era un proiect pentru toată clasa.

Dar am ignorat șoaptele și am mărșăluit până la locul meu. Poate hanoracul de sub sacou le-a semnalat că ceva era altfel sau poate postura mea verticală, a unui soldat mărșăluind spre luptă, sau poate energia *supeputelii* mele aruncase o vrajă asupra lor și îi descumpănise. Unul câte unul, toți au tăcut. Am ajuns la scaunul meu, dar în loc să mă așez, m-am suit pe el, apoi pe bancă și am rămas acolo, înaltă și dreaptă. Apoi, când toată lumea se uita, mi-am smuls gluga de pe cap.

Un icnet de surpriză a dat ocol întregii încăperi, lucru care mi-a făcut pielea ca de găină. *Supeputelea* capului meu chel și lucios radia prin clasă și afară, în lume, ca un bec strălucitor, un far, aruncând lumină în fiecare crăpătură întunecoasă de pe pământ și orbindu-mi toți dușmanii. Mi-am așezat pumnii în șolduri și i-am privit cum tremură, ridicând brațele pentru a-și feri ochii de lumina insuportabilă. Am deschis gura și un țipăt ascuțit mi-a țâșnit din gâtlej ca un vultur, făcând pământul să se cutremure și pătrunzând în fiecare colț al universului. Mi-am privit colegii de clasă cum își acoperă urechile cu mâinile și am văzut cum li se scurge sângele printre degete în timp ce timpanele li se spărgeau.

Atunci m-am oprit. De ce? Pentru că îmi era milă de ei. Am coborât de pe bancă și am ieșit în fața clasei. M-am întors spre profesor și am făcut o plecăciune, lipindu-mi palmele, apoi m-am răsucit spre colegi și le-am făcut și lor o plecăciune și am reușit să simt chiar un pic de tristețe știind că nu aveam să mă mai întorc aici niciodată.

3.

Tata începuse să se priceapă atât de bine să nu se uite la mine după ce m-am ras în cap și mi-am învins colegii cu extraordinara mea *supeputele*, încât mergeam acasă și așteptam toată ziua să observe că nu am păr, dar nu o făcea niciodată. Mama a văzut imediat, desigur. În secunda în care am intrat pe ușă în seara aceea și m-a văzut cu hanoracul, a făcut o criză și mi-a cerut să-i spun ce se întâmplase. Am sărit peste partea cu Incidentul Chiloței și am declarat că mă las de școală și plec de-acasă ca să mă fac călugăriță. Vorbeam pe jumătate serios. Cumva chiar voiam să facă asta, să merg la templul bătrânei Jiko și să mă angajez la o viață de *zazen*, curățenie și pus mărături.

În nici un caz, a zis mama. Eram prea tânără ca să plec de acasă, trebuia să termin mai întâi liceul. Mare greșeală. Ar fi trebuit să mă lase, în schimb, ne-am certat vreo trei zile, iar la final am acceptat să dau măcar examenele de admitere, care se apropiau. Pentru mine nu conta, fiindcă știam că n-o să intru la nici un liceu bun, dar i-am promis că încerc și așa m-a lăsat în pace.

În aceeași săptămână, la baia publică am văzut-o pe animatoarea pe care aproape că o lovisem cu „Marile minți ale filosofiei vestice" și, chiar și fără păr, m-a recunoscut imediat. Dar în loc să se uite în altă parte, cum făceau cei mai mulți oameni, ea și-a mijit ochii și m-a cercetat, dând în cele din urmă din cap.

— Îți stă bine, mi-a spus. Ai o formă drăguță. Un cap frumos.

Ne înmuiam în cadă, în apă până la gât. În oglinda aburită, puteam să-mi văd craniul alb și neted, plutind la suprafața apei aburinde ca un ou fiert.

— Mă doare în cur de frumusețe, am informat-o. Sunt o supereroină. Supereroinele n-au nevoie de frumusețe.

Ea a ridicat din umeri.

— Păi, nu mă prea pricep la supereroine... Dar nu poate să strice, nu? Să fii un pic drăguță?

Da, bănuiam că nu strică.

— Mama a făcut o criză, i-am zis. Vrea să-mi cumpăr o perucă.

A dat din cap, a întins mâinile frumoase și a privit apa picurând din vârfurile degetelor ei grațioase.

— OK, a spus. Te duc eu. Știu un loc bun.

Ca și când aș fi rugat-o ceva.

Mi-a spus că o cheamă Babette, care nu este un nume tipic japonez. Babette nu fusese întotdeauna Babette. Înainte fusese Kaori, când lucrase ca animatoare la un club din Asakusa, asta înainte să fie dată afară pentru că se culcase cu iubitul lui mama-san. Era sătulă de viața de club oricum, spunea ea. Clienții erau prea sentimentali și molâi. Și-a schimbat numele în Babette și s-a angajat la Șorțulețul Minunat al lui Fifi, care era un loc foarte vesel și optimist unde să poți lucra, asta pe vremea când era încă minunat, înainte să devină singuratic.

Pasiunea vieții lui Babette era să joace roluri de personaje fictive, iar la Fifi putea să-și poarte fustițele ei drăguțe, șorțulețele, dresurile și dantelele. Când se îmbracă în toate astea pentru slujbă, arată ca o brioșă extravagantă, decorată cu floricele de marțipan, sclipici și inimioare de zahăr, atât de dulce și delicioasă, că nu-ți vine decât s-o înfuleci pe loc. Dar nu trebuie să se lase nimeni păcălit – Babette nu e deloc molâie.

Cum nu mă mai duceam la şcoală, nu prea aveam multe de făcut în timpul zilei, aşa că am stabilit să ne întâlnim şi să luăm trenul spre Akiba împreună.

— Îmi place să mă plimb cu tine, a zis. Oamenii se uită la noi. Am putea să-ţi luăm nişte ţoale drăguţe. Ai arăta foarte *shibui*[142] cu o costumaţie fainâ şi cu adorabilul tău cap chel. Poate să te îmbraci ca o călugăriţă. Sau nu, stai, ca o păpuşă! Da. Cu o boneţică dantelată, o să arăţi exact ca o păpuşă drăguţă şi cheală. A, ar fi cel mai drăgălaş!

— Ideea era să mă ajuţi să-mi iau o perucă, i-am adus eu aminte, deşi îmi făcuse plăcere să aud ce-mi spune.

Akihabara înseamnă „Câmp de frunze tomnatice", dar câmpiile şi frunzele au fost înlocuite complet de magazine cu electronice, aşa că astăzi oamenii îi zic Akiba sau Oraşul Electronicelor. Nu prea mă învârtisem pe-acolo până atunci. Aveam impresia că acolo se duc obsedaţii de *manga* şi tocilarii rataţi ca tata, pentru a-şi vinde plăcile din calculatoare când rămâneau fără bani, însă n-aveam deloc dreptate. Akiba este supertare şi remarcabil într-un fel straniu. Mergi pe aleile înguste şi pe străzile înţesate cu magazine şi tarabe, care dau pe-afară de circuite imprimate, DVD-uri, roboţi, jocuri pe calculator, recuzită pentru fetişuri şi modele *manga*, păpuşi gonflabile şi cutii pline cu tot soiul de electronice, peruci şi costume micuţe de servitoare sau de şcolăriţe adolescente. Oriunde te uiţi, dai cu ochii de postere luminoase cu *animeuri* şi afişe imense, agăţate de acoperişul clădirilor, poze uriaşe cu fetişcane *moe*[143], cu ochii lor rotunzi şi sclipitori de mărimea unor piscine pentru copii şi cu sâni seducători gigantici, stând să sară afară din costumele lor de supereroine galactice, şi tot ce poţi să auzi este înnebunitorul *pac! pac! pac!* al jocurilor video sau *ping! ping! ping!* din sălile de jocuri mecanice şi difuzoarele zbierând oferte pe timp limitat din vitrinele magazinelor, şi micile servitoare franţuzoaice din stradă strigând la obsedaţii care trec pe lângă ele. Nu sunt nici câmpii, nici frunze nicăieri pe-aici.

---

142. *Shibui* (渋い) – şic, la modă.

143. *Moe* (萌え) – înfloritor. Termen argotic pentru o fată adorabilă şi deosebit de atrăgătoare, în stilul *manga*.

Babette m-a condus prin mulțime, ținându-mă de mână ca să nu mă zăpăcesc sau să mă rătăcesc. Mă simțeam că un turist bleg cu gura căscată, ca un american, lucru care mi-a adus aminte de Kayla. Nu mă mai gândisem la ea de un milion de ani și, brusc, mi-am dorit să o pot face cumva pe Kayla să se materializeze în mijlocul Orașului Electronicelor Akiba, doar ca să aibă de ce se mira, cu creierașul ei mărunt de Silicon Valley. Asta era o latură a orașului Tokyo care ar fi putut să-mi placă mult și de-abia așteptam să găsesc o perucă – la momentul respectiv, mă gândeam la una lungă, superdreaptă și roz, ca părul Anemonei din *Eureka Seven* – și poate un soi de costum simpatic, ca să mă potrivesc cu restul mulțimii, când s-a nimerit să trecem prin fața geamului unui magazin de DVD-uri plin ochi cu șiruri peste șiruri de televizoare cu ecran lat. O muzică militară, ca de tinichele, urla din difuzoare. Apoi a izbucnit o jerbă de artificii în timp ce titlul apărea pe ecrane. *INSECTE GLADIATOARE!* După care prezentatorul luptelor a zbierat: *Urmează Greierul ortopter în luptă cu Călugărița!*

Ne-am oprit și am privit cum un greier monstruos se lua la trântă cu o călugăriță verde pal într-un colț al unui acvariu de sticlă. Imaginea se repeta pe fiecare ecran, iar filmarea era redată în detalii microscopice. *Priviți-i fălcile puternice ca un clește cum strivesc ochiul Călugăriței! Cum îi pulverizează aripile subțiri!*

Lupta s-a terminat când greierul a desprins capul călugăriței de corp.

Câștigătorul este... Greierul ortopter! Urmează Cărăbușul-rinocer contra Scorpionului galben!

Scorpionul palid l-a învârtit pe cărăbuș în aer cu cleștii. Cărăbușul s-a retras și a căzut pe spate, expunându-și burta. Coada segmentată a scorpionului s-a arcuit, pregătindu-se să aplice înțepătura veninoasă. *Sasu! Sasu! Scorpionul galben înțeapă!* Cărăbușul-rinocer s-a cutremurat. În acel acvariu mic și gol nu avea unde să se ascundă. Picioarele fusiforme i s-au răsucit, zbătându-se prin aer până când au amorțit. *Cărăbușul-rinocer pare că a pierdut, da, e pe cale să moară, moare, moare chiar acum, gata... A MURIT!*

Cuvinte ca de neon, colorate, fulgerau pe ecran. *Scorpionul galben câștigă!*

Am început să plâng.

Nu glumesc. Până atunci nimic nu mă făcuse să plâng, nici că ne-am pierdut toți banii, nici că ne-am mutat din viața mea minunată în Sunnyvale într-o magherniță din Tokyo, nici mama nebună, nici tatăl sinucigaș sau faptul că cea mai bună prietenă a mea n-a mai vrut să audă de mine, nici măcar lunile în șir de practici *ijime*. N-am plâns niciodată. Dar, dintr-un motiv sau altul, când am văzut insectele alea idioate cum se sfâșie între ele, n-am mai rezistat. Era oribil, dar sigur că nu era vorba despre insecte. Ci despre ființele umane care considerau că așa ceva e un spectacol distractiv.

M-am lăsat pe vine lângă clădirea aceea, mi-am strâns brațele în jurul corpului și am plâns. Babette a stat lângă mine, păzindu-mă, jucându-se cu fâșia de dantelă de pe marginea șorțului ei și atingându-mi ușor scalpul lipsit de păr cu vârfurile degetelor, de parcă încerca un pepene sau exersa niște game. Din interiorul capului meu, vârfurile degetelor ei se simțeau ca niște picături de ploaie ricoșând de craniu. După o vreme, și-a aprins o țigară și a fumat-o, iar când a strivit-o sub tocul de cinșpe centimetri al cizmelor ei cu talpa imensă, eram din nou bine.

— Scuze, am zis.

— Nici o problemă, a spus ea.

Mi-a inspectat fața, apoi a început să cotrobăie în geantă.

— Îți plac așa mult gândacii sau ce?

— Nu prea. Tata, însă... Îi place să plieze gândaci din hârtie. Este un hobby de-al lui.

— Dubios, a spus, scoțând un șervețel și ștergându-mi o urmă de pe obraz. Care e celălalt hobby?

— Sinuciderea.

Mi-a dat șervețelul.

— Hmm. Păi, dacă e încă viu, nu prea pare să se priceapă.

— E mai priceput la gândaci.

Mi-am suflat nasul și am îndesat șervețelul în buzunar.

— A câștigat locul al treilea în Marele Război al Insectelor *Origami*, cu un cărăbuș-rinocer zburător.

— Tare, a zis. Cred că ești mândră de el.

— Da, am spus, și pentru un moment chiar am fost.

— Ești bine, putem să merge la cumpărături acum?

— Sigur, am zis, mergând în urma ei.

Am cumpărat o căciulă împletită foarte drăguță și o perucă până la umeri, o fustiță dantelată și o pereche de ciorapi largi, apoi m-a dus la Fifi să-mi facă cunoștință cu celelalte servitoare. Babette era numai cu vreo doi ani mai mare, dar știa exact cum să aibă grijă de mine și să mă facă să mă simt mai bine.

Ruth

1.

„Pare destul de mişto Babette asta", a spus Oliver.

„Ar putea chiar să-i fie prietenă lui Nao…", a spus.

„E bine că are în sfârşit cu cine să vorbească…", a spus.

„Mi-ar plăcea să merg în Akiba…", a spus.

„Păcat de gândaci."

A închis jurnalul, şi-a scos ochelarii şi le-a pus pe amândouă pe noptieră. Împingând motanul de pe burtă, a stins lumina.

— Noapte bună, Oliver, a zis Ruth, întorcându-se cu spatele la el.

— Noapte bună, i-a răspuns el.

Motanul s-a ghemuit în locul liber rămas între ei şi a adormit la loc. Au stat întinşi aşa, unul lângă altul, în tăcere. S-au scurs câteva mii de clipe.

2.

— Am zis ceva ce nu trebuia? a întrebat el în întuneric.

Putea să se prefacă că a adormit sau putea să-i răspundă.

— Da.

Aproape că îl putea auzi gândind.

— Ce? a întrebat într-un final.

Ea vorbea cu peretele din cealaltă parte a camerei, păstrându-şi tonul vocii neutru.

— Îmi pare rău, a spus. Dar pur şi simplu nu te înţeleg. Fata este atacată, legată şi aproape violată, un filmuleţ este postat pe nu

știu ce site cu fetișuri, lenjeria intimă îi este vândută la licitație unui pervers, tatăl ei vede toate astea și, în loc să facă ceva s-o ajute, încearcă să se sinucidă în baie, unde îl găsește tot ea – și, după toate astea, singurul lucru pe care poți tu să-l zici este că Babette pare mișto? Că e păcat de *gândaci*?

— Ah.

Au mai trecut câteva sute de clipe.

— Înțeleg ce vrei să zici, spuse el. Dar e bine că are o prietenă drăguță, nu-i așa?

— Oliver, Babette e proxenetă! Nu e drăguță cu Nao, o recrutează. Conduce o afacere cu escorte pentru clienți – de acolo, din cafeneaua aia îngrozitoare.

— Serios?

— Da. Serios.

3.

Părea realmente surprins.

— Asta se întâmplă în toate cafenelele de genul ăsta?

— Vrei să întrebi dacă toate sunt bordeluri? Probabil că nu. Dar aceasta e.

S-a gândit la asta o vreme.

— Păi, atunci bănuiesc că m-am înșelat în ce-o privește pe Babette.

— Da. Așa ai făcut.

— Dar nu e adevărat că tatăl lui Nao n-a încercat să ajute.

Ruth și-a pierdut răbdarea, s-a ridicat și a aprins lumina.

— Faci mișto de mine sau ce naiba? se răsti ea, trântindu-și pumnii cu putere în cutele pufoase ale păturii. Află de site-ul ăla *hentai*, așa că ia pastile și încearcă să se omoare? Ce fel de ajutor mai e și ăsta?

Oliver n-a întors privirea spre ea, altfel ar fi observat că era și mai furioasă decât părea după glas și poate că ar fi renunțat. Motanul știa însă. În secunda în care Ruth a început să pocnească așternuturile, Pesto deja dispăruse din pat și ieșea din cameră. Au auzit ușița pentru pisici trântindu-se când s-a strecurat afară, la adăpostul nopții.

Oliver privea în tavan și își apăra punctul de vedere.

— A încercat să ajute. Licitase și el. Încerca să câștige licitația. N-a fost vina lui că a pierdut.

— Poftim?

— Licita.

Oliver părea confuz.

— Pentru lenjeria ei. Nu ți-ai dat seama?

— De unde știi?

— C.imperator? Tipul care a pierdut licitația? El era. Era tatăl lui Nao.

Ruth simțea cum i se urcă sângele la cap în timp ce asculta.

— *Cyclommatus imperator*, a continuat Oliver. Nu mai ții minte?

Nu mai ținea minte.

— E numele latinesc al gândacului-rinocer, i-a explicat el. Cel pe care l-a pliat din hârtie? Era un *Cyclommatus imperator* zburător. A câștigat locul al treilea în Războiul Insectelor *Origami*.

Bineînțeles că ținea minte *asta*. Doar că nu-și adusese aminte numele în latină și îl ura pe Oliver pentru că era în stare să-și amintească așa ceva. Ura faptul că acum el simțea nevoia să vorbească încet și grijuliu și să explice totul, de parcă ea ar fi fost o imbecilă sau ar fi avut Alzheimer. Pe tonul ăsta îi vorbea mamei ei.

— Nao a recunoscut numele imediat, a spus. De asta a fost atât de supărată. Cum a văzut scrisoarea de adio, a știut. „Doar mă voi face pe mine ridicol în ochii altora dacă m-aș agăța de viață și aș îmbrățișa-o când nu mai am nimic de oferit." Tatăl ei se referea la licitație, iar Nao și-a dat seama, de asta s-a dus să-și verifice calculatorul. Asta este teoria mea.

Ea ura faptul că avea o teorie și un ton atât de îngâmfat.

— Nu mai avea ce oferi, înțelegi? La licitație, de asta a și pierdut. Și nu voia să pară ridicol în ochii...

— M-am prins, l-a întrerupt ea. E dezgustător. Licita pentru chiloții fiicei sale. Cât de bolnav trebuie să fii ca să licitezi pentru lenjeria fiicei tale?

Oliver părea surprins.

— Încerca doar să-i recupereze ca să nu-i ia altcineva. Nu voia să-i cumpere vreun *hentai*. Nu i se părea excitantă treaba asta.

— Tu de unde știi?

— A, uau. Ești nebună. Dacă asta crezi, atunci tu ești bolnavă.

— Mulțumesc.

— Adică, tipul o fi un ratat, dar...

— Mă rog, presupun că tu știi cel mai bine.

4.

De cum a rostit cuvintele, și-a dorit să și le poată retrage.

— N-am vrut să zic asta, a spus. M-ai făcut nebună. M-ai făcut bolnavă. Eram nervoasă.

Dar era prea târziu. A văzut cum ochii lui albaștri se ascund după un soi de văl, un zid care să-i apere slăbiciunile. Când a vorbit, vocea îi era distantă, străină.

— Nu e un *hentai*. Doar o iubește, atât.

Ruth a stins din nou lumina. Era prea târziu să mai repare ceva. A vorbit în întuneric.

— Dacă o iubește, atunci ar trebui să nu mai încerce să se omoare. Sau ar putea să o facă mai bine.

— Sunt sigur că așa o să facă, a răspuns încet Oliver.

5.

Nu se certau des. Nici unuia nu-i plăcea să se certe și sigur erau unele locuri unde aveau grijă să nu ajungă. El știa bine că nu trebuie s-o tachineze în legătură cu memoria ei. Ea știa bine că nu trebuie să-l facă ratat.

Nu era deloc așa. Era cea mai inteligentă persoană pe care o cunoștea, un autodidact, cu o minte care îi deschidea o lume întreagă, un ou cosmic din adâncul căruia îi scotea la iveală lucruri pe care ea altfel nu le-ar fi observat pe cont propriu. Fusese artist zeci de ani, dar se considera un amator din principiu. Ținea cu pasiune la hobby-urile lui botanice: creștea diverse plante, altoia și combina specii. Se întorcea din livadă triumfător și striga: „Azi e zi cu literă roșie!" după ce reușea să facă un arbore rar să germineze sau o altoire să țină. Creștea cactuși din semințe pe pervazul lui, strângea

fire de praf galben de la masculi cu o pensulă și le transfera grijuliu florilor femele. Făcuse pentru *Euphorbia obesa* niște pălărioare din plasă, arătând ca micile coifuri pe care le poartă codașii clasei, pe care le punea pe capetele rotunde ale femelelor pentru a strânge cât mai multe dintre semințele pulverizate în aer.

Înainte să se îmbolnăvească și să se mute pe insulă, obișnuia să câștige burse și îi mai pica și câte o comandă pentru *land art*, și reușea să suplimenteze venitul lor predând și ținând prelegeri. Scria lucrări, participa la diverse evenimente artistice, care aveau uneori loc în regiuni îndepărtate, și fonda proiecte ca „Neo-Eocenul". Călătorise până în Vancouver pentru a concepe o pădure urbană, un proiect care se numise „Mijloacele de Producție", crescând plante și arbori de care urmau să se folosească artiștii locali: lemne pentru lutieri, răchită pentru împletitori, fibră pentru fabricanții de hârtie. Oriunde călătoreau, el strângea semințe și așchii: palmieri de ghetou din Brooklyn; metasequoia din Massachusetts; arbori Ginkgo, o fosilă chinezească vie, de pe trotuarele Bronxului. În Driftless, înainte de 11 septembrie, găsise rădăcină de gherghină, pe care-o altoise cu semințe de moșmon.

— E cel mai mare triumf al meu! îi spusese atunci și, în timp ce ea gătea, el se așezase pe scări și îi povestise totul despre istoria moșmonului, despre fructele asemănătoare merelor, care erau cele mai bune când putrezeau, în ciuda mirosului neplăcut, inconfundabil.

— Cam cum ar mirosi un rahat de copil mic, numai că glasat.

— Drăguț, zise ea, în timp ce amesteca niște salvie în supă.

— Au un renume îngrozitor, continuă. În epoca elisabetană, englezii le porecliseră „fructele cur-deschis". Francezii le ziceau *cul de chien* sau „găozul câinelui". Se pare că și Shakespeare face o referire la ele, ca o metaforă pentru prostituție și sex anal. Unde e ediția din *Romeo și Julieta*?

L-a trimis la etaj, în biroul ei, să aducă operele complete ale lui Shakespeare, ediția Riverside, iar după câteva momente era înapoi, cu cartea grea în brațe, citind cu voce tare pasajul.

Amorul e orb și întunericu-i prieste.
Dar dacă-i orb, e prost țintaș, firește.
Acuma șade singur lâng-o tufă

Și-ar vrea iubita lui în sân să-i pice,
Întocmai ca un soi de rod de-acele
Pe care le botează drăgănele,
Râzând în taină, fetele la țară.[*]

— E Mercuțio, care își râde de Romeo pentru că nu-i dă bătaie înainte cu Julieta, a continuat Oliver.

Ea a dat flacăra mai încet și a acoperit supa.

— Unde găsești tu toate chestiile astea?

I-a povestit despre un site pe care-l descoperise, dedicat iubitorilor de moșmoni, unde dăduse peste trimiterea la Shakespeare. Ideea pentru altoirea moșmonului cu gherghinele o găsise în timp ce parcurgea lucrarea *Experimente alese cu fructe și pești*, publicată în Londra în 1600, de John Taverner, Gentleman.

— Este o carte despre observațiile acelui gentleman asupra iazurile cu pești și asupra pomilor fructiferi, spuse el melancolic. Aș vrea și eu să public așa o carte.

Era cel mai puțin egotist bărbat pe care-l cunoscuse vreodată și nici nu era prea ambițios. Proiectele lui de *land art*, precum „Mijloacele de Producție", le considera succese numai când el dispărea din mijlocul lor.

— Vreau ca publicul să uite de mine.

— De ce? a întrebat ea. Nu vrei să te cunoască lumea pentru opera ta?

— Nu asta e ideea. Nu trebuie să aibă legătură cu renumele. Nici cu piața artistică. Operele sunt reușite când toată ingeniozitatea și meșteșugul au dispărut, după ani de creștere și recoltă, când oamenii încep să trăiască în ambianța acestora. Orice aură reziduală a mea ca artist sau horticultor dramatic va dispărea între timp. Nu va mai conta. Atunci începe opera să fie interesantă...

— Interesantă, cum?

— Devine mai mult decât „artă". Devine parte din subconștientul optic. Schimbarea s-a produs. Este noua normalitate, felul în care sunt lucrurile.

După mintea lui, abia atunci munca pe care o depunea își atingea țelul, însă cu cât avea succes mai mare, cu atât devenea mai dificil să trăiască din asta.

---

* Vezi Nota redacției, p. 459 (n.r.).

— N-o să fiu niciodată un magnat industrial, a spus cu regret într-o noapte, când se uitau peste finanțele lor și încercau să găsească o cale de-a plăti facturile. Mă simt ca un ratat.

— Nu fi ridicol, i-a zis Ruth. Dacă voiam un magnat, mă măritam cu unul.

A dat din cap cu tristețe.

— Ai cules o lămâie din grădina dragostei.

Nao

1.

Câteodată, când stau la Fifi și îți scriu, mă trezesc întrebându-mă lucruri despre tine, cum arăți, ce înălțime ai, câți ani ai, dacă ești femeie sau bărbat. Mă întreb dacă te-aș recunoaște în caz că s-ar întâmpla să treci pe lângă mine pe stradă. La cum stau lucrurile, s-ar putea să te afli la câteva mese distanță de mine chiar în clipa asta, deși mă îndoiesc. Câteodată sper că ești bărbat, ca să mă placi pentru că sunt drăguță, însă în alte rânduri sper că ești femeie, pentru că atunci am mai multe șanse să mă înțelegi, chiar dacă nu mă placi la fel de mult. De cele mai multe ori îmi spun că nu contează. Oricum, nu e așa mare chestie, bărbat sau femeie. În ce mă privește, câteodată mă simt ca o femeie, altă dată mă simt mai mult ca un bărbat, iar în majoritatea cazurilor – undeva la mijloc, mai ales de când a început să-mi crească părul la loc după ce l-am ras.

Uite o poveste bună despre sentimentul acesta de-a te afla undeva la mijloc. Prima întâlnire pe care mi-a aranjat-o Babette a fost cu un tip care lucra la o cunoscută agenție de publicitate – probabil că ai recunoaște-o, însă nu pot să menționez numele pentru că nu vreau să fiu dată în judecată. Avea tone de bani, costume și ceasuri supertari, numai Armani și Hermès și așa mai departe, iar Babette credea că o să ne înțelegem de minune, că o să fim un cuplu perfect. Era prima mea dată și tipul, o să-i spun Ryu, a fost alegerea lui Babette, special pentru mine, pentru că era bogat, dar și foarte politicos și blând. M-a întrebat dacă vreau să mergem la cină înainte, însă aveam așa niște emoții, încât m-am gândit că probabil

aș vomita totul, așa că i-am spus că vreau doar să terminăm odată cu toată povestea. M-a dus într-un loc drăguț, care se chema Love Hotel Hill, în Shibuya, a desfăcut o sticlă de șampanie și mi-a dat jos toate hainele. Am făcut o baie împreună și ne-am îmbătat destul de tare. M-a sărutat o groază, până a început să mă enerveze și i-am spus, iar el s-a oprit. M-a spălat peste tot și a fost destul de politicos încât să nu zică nimic despre micile mele cicatrici sau să-și ceară banii înapoi din cauza lor.

După aceea, m-a șters și m-a dus în pat, și abia atunci am intrat un pic în panică. Adică, era prima dată pentru mine și eram speriată că nu știu ce să fac. Probabil că, dacă ar fi fost un nesimțit care să mă pună jos și să-și facă treaba, m-aș fi refugiat în locul meu tăcut din interiorul aisbergului, unde puteam să înghețe lumea întreagă, și probabil că nici nu aș fi observat ce îmi face sau n-aș fi simțit nimic.

Însă Ryu nu era un nesimțit. Era foarte drăguț și blând, iar eu – prea încordată, era ca și când ar fi încercat să împingă un cârnat de la micul dejun printr-un geam – pur și simplu nu intra. De fiecare dată când încerca s-o bage, începeam să tremur și nu mă puteam opri, apoi, brusc, m-a copleșit o tristețe ca un val care venea peste mine și nu se mai oprea. Poate că șampania mă făcea plângăcioasă, însă nu mă puteam gândi decât că, uite, tipul ăsta e foarte drăguț, deși crezusem că o să fie un supernemernic, dar se dovedise că nu e și plătise atâția bani pentru o întâlnire cu mine, iar acum, când spera să aibă și el parte de puțin sex ca lumea cu o virgină, se trezise în schimb cu o școlăriță plângăcioasă de neoprit și vaginul ei impenetrabil. Mă simțeam ca ultima ratată. Se pare că tot ce eram în stare să fac zilele astea era să plâng, întâi din cauza unor războaie tâmpite cu insecte, iar acum din cauza asta.

Ryu era mult prea politicos ca să mă forțeze în timp ce plângeam. S-a așezat în fund pe pat și m-a privit o vreme, apoi s-a dus la scaunul unde își lăsase costumul, a scos o batistă frumoasă, călcată, din buzunar și mi-a dat-o să-mi suflu nasul. După aceea, pentru că tremuram, și-a adus cămașa și mi-a pus-o pe umeri. Era atât de moale și catifelată, încât fără să-mi dau seama mi-am băgat mâinile în mâneci, iar el m-a încheiat la nasturi. A urmat cravata lui roz din mătase, pe care mi-a legat-o cu un nod Windsor foarte drăguț. Apoi pantalonii, sacoul și, până am terminat de îmbrăcat

hainele lui, mă oprisem din plâns, așa că m-a luat de mână, m-a condus la oglindă și m-a învârtit de câteva ori ca să mă pot admira în voie.

Eram foarte frumoasă în costumul lui. Era un pic mai mare și mai înalt decât mine, însă nu păream așa de diferiți. Îmi dădusem jos peruca, iar pe dedesubt aveam încă părul abia crescut, ca o barbă nerasă, și el a zis că-i place. A zis că arăt exact ca un *bishōnen*[144], dar de fapt eram mai drăguță decât orice băiat. Sincer. Jur că puteam să mă îndrăgostesc de mine însămi. Stătea în spatele meu, gol, și și-a dus mâna spre buzunarul de la piept al sacoului de pe mine, de unde a scos un pachet de țigări. L-a scuturat și a tras afară două, și le-a pus în gură și le-a aprins cu o brichetă platinată, elegantă, cu puțin mai mare decât un chibrit. Mi-a vârât una dintre țigări între buze, apoi s-a dus înapoi în pat să o fumeze pe cealaltă și să mă privească. Din fericire, mai trăsesem din țigările tatei, așa că știam cum se face. Mi-am înclinat capul într-o parte și m-am privit atentă în oglindă. Am lăsat fumul să curgă dintre buzele mele țuguiate, roșii și umflate de la o sărutările de mai devreme. L-am văzut cu coada ochiului în oglindă. Stătea pe pat, fumându-și țigara, și era foarte excitat. M-am întors, mi-am mai turnat un pahar de șampanie și l-am băut pe tot, apoi mi-am stins țigara, m-am dus la pat și m-am urcat peste el.

— Închide ochii, i-am zis. Prefă-te că ești eu.

A închis ochii și m-a lăsat să-l sărut o vreme, apoi a întins mâinile și mi-a desfăcut nodul Windsor de la cravata roz de mătase și nasturii de la cămașă. Și-a descheiat fermoarul de la șliț. Și-a dat jos pantalonii și eu i-am îndepărtat cu piciorul, însă am păstrat cămașa pe mine când m-am suit deasupra șoldurilor lui, iar el mi-a ghidat coborârea și a durut, deși nu pentru mult timp.

După aceea, am stat întinși unul lângă altul, iar el și-a mai aprins o țigară și m-a întrebat dacă vreau și eu. I-am spus că nu, mulțumesc. M-a întrebat dacă sexul a fost OK și i-am zis că sigur, mulțumesc c-a întrebat. Adică, e drăguț, nu? Pun pariu că mulți băieți nu s-ar fi obosit.

— Te-a durut? a întrebat și eu i-am zis că un pic, dar nu mă deranjase, pentru că am pragul de toleranță la durere destul de ridicat.

---

144. *Bishōnen* (美少年) - tânăr, băiat frumos.

A zâmbit și mi-a spus că sunt amuzantă.

— Câți ani ai de fapt? m-a întrebat și era să-i spun cinșpe, când mi-am adus aminte brusc.

— Șaișpe, am zis. Am șaișpe ani.

A râs.

— Pari surprinsă.

— Da, am zis. E ziua mea de naștere. Aproape am uitat.

Mi-a zis că-i pare rău că nu avea un cadou pentru mine, apoi mi-a dat mica lui brichetă lucioasă. Ne-am mai întâlnit de vreo două ori după aceea și întotdeauna am făcut-o în același fel, cu mine purtându-i costumul. Odată, l-am pus să se îmbrace cu uniforma mea de școală, dar arăta atât de ridicol, cu genunchii lui cioturoși ivindu-se de sub pliurile fustei, încât m-am enervat și mi-a venit să-l lovesc, așa că asta am și făcut. Purtam Armaniul lui frumos, un costum nemilos, iar el stătea pasiv în fața mea, purtându-mi fusta și bluza de marinar, cu privirea ațintită în podea. Atitudinea lui pasivă mă scotea și mai tare din sărite și, cu cât eram mai enervată, cu atât îmi venea să-l lovesc mai zdravăn. L-am pălmuit până am ajuns în pragul isteriei, iar când și-a ridicat privirea, ochii îi erau atât de plini de tristețe și milă pentru mine, așa încât m-am gândit că poate o să trebuiască să-l omor. Dar următoarea dată când mâna mea s-a îndreptat spre el, m-a apucat de încheietură.

— Destul, a zis. Doar te lovești singură, atâta tot.

Purtam ceasul lui Haruki nr. 1, războinicul cerului. Catarama veche de metal a curelei îmi crestase încheietura, acolo unde mă strângea el. Avea o față roșie și supărată. Mi-am așezat cealaltă mână pe obrazul lui umflat.

— Îmi pare rău, am zis, începând să plâng.

Mi-a dus palma care mă ustura la buze și a sărutat-o.

— Te iert, a zis.

Îi plăcea tare mult ceasul războinicului cerului și, la un moment dat, m-a întrebat dacă nu vreau să fac schimb cu Rolexul lui. Rolexul avea diamante adevărate. Era tentant, dar bineînțeles că am refuzat.

2.

Câteodată, după ce făceam dragoste, Ryu voia doar să zacă în pat, să bea Rémy și să se uite la filme porno la televizor, așa că eu mă îmbrăcam în costumul lui și îl lăsam în pace, plimbându-mă de colo-colo. Uneori chiar ieșeam din hotel, având grijă să mă plimb doar pe partea unde era camera noastră, ca să mă poată vedea de la fereastră dacă se întâmpla să se uite. Îi plăcea asta.

De cele mai multe ori stăteam în umbră, mergând cu umerii pleoștiți, bucurându-mă de existența mea ca bărbat. Câteodată scoteam o țigară din buzunarul lui și o aprindeam cu bricheta platinată. Și bricheta avea un mic diamant incrustat. Ryu era un tip foarte elegant, cu brichetele lui subțiri cu diamante și costumele lui superbe, dar fuma Mild Seven, care nu e o marcă de țigări prea rafinată. Pe bune, au gust de căcat. Data viitoare trebuie să-mi aduc aminte să-mi găsesc un iubit care fumează Dunhill sau măcar Lark.

Dacă nu se făcea prea târziu, îi dădeam câteodată mesaje bătrânei Jiko la templu, însă mă simțeam un pic ciudat să-i spun ce se petrece. Încetasem să practic *zazenul*, așa că nu mai eram chiar pe aceeași lungime de undă și nici nu mai aveam același program, cum ea se culca devreme, iar eu ieșeam la întâlniri și stăteam trează până târziu. E ciudat cum timpul poate să ducă la diferențe atât de mari în ce privește apropierea sau depărtarea pe care o simți față de cineva, ca atunci când m-am mutat în alt fus orar, iar Kayla și cu mine n-am mai putut fi prietene. Mă întrebam ce-ar zice Kayla despre mine dacă m-ar vedea acum. Poate ar crede că sunt un tip drăguț și s-ar da la mine. Mi se mai întâmpla pe stradă câteodată, dacă rămâneam în umbră. Fetele credeau că sunt un băiat de la vreun *host club*[145] și încercau să flirteze cu mine, iar eu trebuia să scap înainte să-și dea seama că sunt fată, să se supere și să mă ia la bătaie pentru că le prostisem.

Nu puteai să zici că Ryu este prietenul meu. Nu era chiar așa. Ne întâlneam de aproape o lună, dar când a început să-mi crească părul, a dispărut. Începusem chiar să-l iubesc și nu știam că e o

145. *Host club* – un club sau bar în care băuturile sunt servite de *bishōnen*, care întreține clientela feminină.

greșeală, așa că atunci când a încetat să mă sune, am crezut că o să mi se sfâșie inima. O tot întrebam pe Babette dacă mai știe ceva de el, iar ea zicea că nu, ceea ce putea să fie adevărat sau nu. Babette le făcea lipeala multor fete, așa că ridica doar din umeri și-mi zicea că probabil făcusem ceva greșit, însă în afara acelei dăți când l-am lovit, pentru care m-a iertat, nu cred că făcusem nimic.

După aceea, m-am trezit că pierd vremea pe la Fifi, îndurerată și ascultând Édith Pilaf și Barbara, refuzând să mă mai duc la întâlniri, până când Babette s-a săturat în cele din urmă. A zis că ar trebui să încetez să mai fiu așa de egoistă și că ar trebui să îi fiu recunoscătoare că mi-a făcut legătura cu un tip așa drăguț și amabil din prima. Apoi mi-a spus să mă înveselesc sau să o șterg de-acolo – și m-a amenințat că îmi dă masa unei fete mai fericite.

3.

Nu puteam spune că nu-i eram recunoscătoare. Chiar îi eram. Doar fusese singura mea prietenă și, dacă nu aș fi stat pe la Șorțulețul Singuratic al lui Fifi, unde m-aș fi dus? Viața mea de-acasă era un dezastru. Mama fusese promovată la editură, era redactor acum, ceea ce însemna că se spetea muncind ore suplimentare. Tata intra într-o nouă fază, pregătindu-se pentru a treia și cea din urmă încercare de sinucidere. Înainte, câtă vreme trecea prin faza Mă Prefac Că Am O Slujbă, apoi prin fazele *Hikikomori*, Mari Minți și *Origami* cu Insecte, ai fi putut să zici că măcar e interesat și captivat de nebunia lui. Chiar și în timpul fazelor Somnambulul și Omul în Cădere, nebunia lui avea un obiectiv și reușea să se țină în frâu cât de cât. Dar de data asta era altfel. Era deprimat cum nu-l mai văzusem niciodată, de parcă în sfârșit își pierduse ireversibil interesul față de viață. Evita orice contact cu mine sau cu mama, lucru care nu era prea complicat într-un apartament de două camere. Se prefăcea că suntem invizibile și stătea lipit de ecranul calculatorului, dar câteodată, dacă se întâmpla să trec pe lângă el pe holul îngust și să-i surprind privirea, chipul începea să-i zvâcnească și să se strâmbe de rușinea pe care o simțea, iar eu trebuia să-mi întorc capul în altă parte, pentru că nu suportam s-o văd.

Tata şi cu mine împărţeam în continuare calculatorul şi, într-o zi, când mă uitam prin istoricul căutărilor lui, s-a nimerit să găsesc un link către un club online de sinucigaşi. Se împrietenise cu câţiva, se părea, vorbeau între ei şi făceau planuri.

Cât de aiurea sună asta? Nu poţi s-o faci singur, aşa că găseşti un necunoscut care să te ţină de mână? Şi mai rău, în clubul acela era o elevă de liceu, iar el avea tupeul să încerce s-o convingă să nu se sinucidă. I-am descoperit chatul şi am citit toate discuţiile. Adică, nu e ipocrizie sau cum? Vrea să se omoare, dar ei îi zice că n-ar trebui? Că are toată viaţa înainte? Că sunt atâtea lucruri pentru care merită să trăiască?

Atunci mi-a venit idea. Poate că n-o să mă duc la templul lui Jiko să mă călugăresc, până la urmă. Poate că o să mă omor şi eu şi o să termin cu toate.

Ruth

1.

Dragă Ruth (dacă pot să-ţi spun aşa),

M-am bucurat să găsesc e-mailul de la tine şi trebuie să-mi cer scuze pentru că a durat atât de mult până să-ţi răspund. Sigur că te ţin minte de când ai vizitat Stanfordul. Profesorul de literatură comparată P-L este un bun prieten al meu, aşa că nu ai nevoie de alte recomandări. Din păcate, tocmai îmi luasem un an liber pe vremea când îţi făceai rezidenţiatul şi nu am putut să asist la prelegerea ta, dar sunt încredinţat că voi avea plăcerea să te aud citind din următoarea ta carte cât de curând.

Acum, în ce priveşte rugămintea ta urgentă, chiar dacă cred în continuare că trebuie să păstrez discreţia în ce priveşte informaţiile ajunse în posesia mea cu titlu confidenţial, mă gândesc că pot totuşi să-ţi fiu de ajutor.

În primul rând, sunt şi eu de acord că acel „Harry" care a scris fragmentul de pe site-ul meu e cel mai probabil să fie tatăl lui Nao Yasutani, al cărei jurnal a ajuns cumva în posesia ta. Domnul Yasutani a fost informatician, a lucrat la o mare companie de IT de aici, din Silicon Valley, în anii '90. S-ar putea spune că am fost chiar prieteni, iar el avea într-adevăr o fiică pe care o chema Naoko şi care nu putea să aibă mai mult de patru sau cinci ani atunci când l-am cunoscut.

Mă grăbesc să spun că folosesc timpul trecut nu din cauză că deţin anumite informaţii despre soarta familiei lor şi ce li s-a întâmplat până la urmă, ci doar pentru că nu mai păstrez legătura

cu domnul Yasutani şi relaţia noastră este, din păcate, de domeniul trecutului. După cum s-ar putea să ştii, s-a mutat înapoi în Japonia împreună cu familia, imediat ce a izbucnit scandalul marii specule pe internet. După aceea, am păstrat legătura sporadic prin e-mail sau telefon, dar încet-încet relaţiile s-au răcit şi au trecut mai mulţi ani de la ultima noastră comunicare.

Acum, permite-mi să-ţi povestesc ceva despre cunoştinţa noastră comună. L-am cunoscut pe domnul Yasutani la Stanford, în 1991, cam la un an după ce s-a mutat în Sunnyvale. A venit la biroul meu spre sfârşitul după-amiezii. A bătut la uşă. Programul de lucru se încheiase şi ţin minte că am fost puţin iritat de deranj, dar am strigat „Intră" şi apoi am aşteptat. Uşa a rămas închisă. Am strigat din nou şi tot nu am primit nici un răspuns, aşa că m-am ridicat şi m-am dus la uşă să deschid. Un bărbat asiatic plăpând, cărând o taşcă ce aducea cu cele de poştaş, aştepta în prag. Era îmbrăcat oarecum lejer, cu pantaloni kaki, o geacă sport şi sandale cu şosete. M-am gândit iniţial că ar putea să fie un mesager pe bicicletă, dar în loc să-mi întindă un pachet, a făcut o plecăciune adâncă. Asta m-a speriat. Era un gest atât de formal, în contrast cu hainele sale lejere, iar noi nu eram obişnuiţi să ne facem plecăciuni unul altuia la Universitatea Stanford.

„Profesore", a spus în engleza lui tărăgănată, îngrijită. „Îmi pare foarte rău să vă deranjez." Mi-a întins o carte de vizită, apoi a mai făcut o plecăciune. Cartea de vizită îl identifica drept Haruki Yasutani, informatician la una dintre firmele de IT cu cea mai mare creştere din Silicon Valley. L-am invitat să intre şi să ia loc.

Într-o engleză preţioasă, mi-a explicat că este din Tokyo, de unde fusese adus ca să lucreze aici la un design de interfaţă om-calculator. Îşi iubea meseria şi nu avea nici o problemă cu partea ce ţinea de calculatoare. Problema lui, spunea, era factorul uman. Nu înţelegea prea bine fiinţele umane şi venise la Departamentul de psihologie de la Stanford pentru a cere ajutor.

Am rămas uluit, dar eram în acelaşi timp curios. Silicon Valley nu e Tokyo şi ar fi fost normal pentru el să treacă printr-un şoc cultural sau să aibă probleme de relaţionare cu colegii. „Ce fel de ajutor doriţi?", l-am întrebat.

S-a aşezat cu capul plecat, adunându-şi vorbele. Când a ridicat privirea, puteam să văd pe faţa lui efortul depus.

„Vreau să știu ce este conștiința umană."

„Conștiința umană?", l-am întrebat, pentru că nu eram sigur că-l auzisem bine.

„Da", a spus. „Con-ști-in-ța. Când caut acest cuvânt în dicționarul englezesc, găsesc că vine din latină. *Con* înseamnă «cu», iar *știință* înseamnă «a cunoaște». Deci *conștiință* înseamnă *cu cunoaștere*. Cu știință."

„Nu m-am gândit niciodată în felul acesta", i-am zis. „Dar sunt sigur că aveți dreptate."

A continuat. „Dar nu are sens." A scos o bucățică de hârtie. Dicționarul spune: „Este cunoașterea sau simțul binelui și răului, manifestându-se printr-o dorință nestăpânită de a face bine".

A ținut bucățica de hârtie astfel încât să o pot vedea, iar eu am luat-o. „Pare să fie o definiție rezonabilă."

„Dar nu înțeleg. Cunoașterea și simțul nu sunt același lucru. Cunoașterea o înțeleg, dar cum vine cu simțul? Este simțul același lucru ca sentimentul? Este conștiința un adevăr pe care pot să-l învăț și să-l știu sau este mai degrabă ca o emoție? Are legătură cu empatia? E diferită de rușine? Și de ce este o dorință nestăpânită?"

Probabil că am părut la fel de uluit pe cât mă simțeam, pentru că a continuat să explice.

„Mă tem că, deși sunt un om cu experiență în domeniul informaticii, nu știu să fi încercat vreodată un asemenea simț sau sentiment. Acesta este un mare dezavantaj pentru munca mea. Aș vrea să vă întreb: se poate învăța un astfel de sentiment? La vârsta mea, nu e prea târziu?"

Era o întrebare extraordinară – sau mai precis un val de întrebări. Am continuat să vorbim și, până la urmă, am reușit să pun cap la cap bucățelele poveștii lui. În timp ce compania lui era implicată în principal în dezvoltarea interfețelor pentru piața jocurilor, armata SUA avea un interes în potențialul enorm pe care cercetarea lui putea să-l aibă pentru diverse aplicații în tehnologia

armată semi-autonomă. Harry își făcea griji că interfața la realizarea căreia participa și el era prea lipsită de cusur. Ce făcea un joc să creeze dependență și să fie distractiv ar fi făcut la fel de ușoară și distractivă executarea unei misiuni distrugătoare de bombardament. Încerca să-și dea seama dacă există o cale de a construi în schema interfeței o conștiință care să asiste utilizatorul, declanșându-i simțul etic al binelui și al răului și stârnindu-i dorința nestăpânită de a face bine.

Povestea lui era emoționantă și tragică. Deși susținea că nu înțelege problemele conștiinței umane, tocmai conștiința proprie îl făcuse să pună sub semnul întrebării statu-quoul, lucru care avea să-l coste slujba ulterior. Nu trebuie să mai spun că designul tehnologic nu este independent de sistemul investițiilor, iar angajatorii militari și dezvoltatorii de armament nu vor să fie puse aceste întrebări, cu atât mai puțin să-și construiască aparatele de comandă în funcție de astfel de principii.

Am făcut ce am putut pentru a-l liniști. Simplul fapt că punea aceste întrebări demonstra că conștiința lui era perfect funcțională.

A dat din cap. „Nu", mi-a răspuns. „Aceasta nu este conștiință. E doar rușine față de propria istorie, iar istoria poate fi schimbată ușor."

Nu am înțeles și l-am rugat să explice.

„Istoria este ceva ce noi, japonezii, învățăm la școală", a spus. „Învățăm despre lucruri îngrozitoare, cum ar fi bombele atomice care au distrus Hiroshima și Nagasaki. Învățăm că așa ceva este greșit, dar acesta e un caz simplu de judecat, fiindcă noi, japonezii, i-am fost victime."

„Mai greu este să învățăm despre o atrocitate japoneză înfiorătoare, precum Manchu. În acest caz, noi, japonezii, am comis un genocid și am torturat poporul chinez, prin urmare, învățăm că trebuie să simțim o mare rușine în fața lumii. Dar rușinea nu este un sentiment plăcut, iar unii politicieni japonezi încearcă tot timpul să schimbe manualele de istorie ale copiilor noștri, astfel încât genocidele și torturile să nu mai fie predate următoarei generații. Schimbându-ne istoria și memoria, încearcă să ne șteargă rușinea."

„Din acest motiv cred că rușinea trebuie să fie diferită de conștiință. Se spune că noi, japonezii, avem o cultură a rușinii, așa că poate nu ne pricepem la fel de bine la conștiință. Rușinea vine din exterior, dar conștiința trebuie să fie un sentiment natural, care vine de undeva din profunzimile individului. Se spune că noi, japonezii, am trăit atât de mult în sistemul feudal, că poate nu avem un sine individual, așa cum au cei din Vest. Poate că nu putem avea o conștiință fără un sine individual. Nu știu. De asta îmi fac griji."

Desigur, am parafrazat, aducându-mi aminte tot ce pot din acea conversație neobișnuită care a avut loc acum mulți ani. Nu-mi amintesc cum am răspuns, dar dialogul a fost satisfăcător pentru amândoi și a avut drept rezultat alte conversații ulterioare și, în final, o relație de prietenie. Poți să-ți dai seama cum aceste interogări ale noțiunilor de sine individual aveau să ducă, printre alte lucruri, la problema rușinii, onoarei și sinuciderii – subiectul scrisorii care ți-a atras atenția. Propriul meu interes în privința impactului cultural asupra suicidului, generat inițial de activitatea teroriștilor sinucigași din Orientul Mijlociu, a fost influențat peste ani de conversația cu domnul Yasutani. Dumnealui a susținut întotdeauna că, în Japonia, sinuciderea era în primul rând un act estetic, nu unul moral, declanșat de un sentiment de onoare sau rușine. După cum s-ar putea sau nu să știi, unchiul lui a fost erou în al Doilea Război Mondial, un pilot kamikaze care a murit îndeplinindu-și misiunea sinucigașă în Pacific.

„Bunica mea a suferit atât de mult", spunea Harry. „Dacă avionul unchiului meu ar fi avut o conștiință, atunci poate că ar fi evitat un astfel de atac. Despre pilotul de pe *Enola Gay* se poate spune același lucru – poate că nu s-ar fi petrecut o Hiroshima și nici un Nagasaki. Desigur, tehnologia nu era atât de avansată pe-atunci, așa că un astfel de lucru nu a fost posibil. Acum este posibil."

Stătea perfect nemișcat, privindu-și atent mâinile din poală. „Știu că e o idee stupidă să proiectezi o armă care refuză să ucidă", a spus. „Dar aș putea să fac uciderea să nu mai fie atât de distractivă."

Către finalul șederii sale în Silicon Valley, domnul Yasutani începuse să aibă dificultăți cu angajatorul său, care nu era de acord să-și pună în pericol relațiile cu armata și cu investitorii din

cauza unuia dintre angajaţii săi japonezi cu o conştiinţă chinuită. I s-a cerut să-şi abandoneze cercetarea în această direcţie, dar a refuzat. A fost scos din echipa proiectului său. A devenit tot mai neliniştit şi mai deprimat şi, chiar dacă nu am experienţă clinică, l-am sfătuit în calitate de prieten. Compania l-a dat afară la puţin timp după aceea.

Asta se întâmpla probabil prin martie 2000, pentru că la mai puţin de o lună după aceea, în aprilie, Bula Punct-Com s-a spart şi bursa NASDAQ s-a prăbuşit. A venit să mă vadă şi mi-a spus că băgase toate economiile familiei în acţiuni ale companiei şi că pierduse totul. Nu era un om practic. În acelaşi an, în august, s-au mutat înapoi în Japonia şi n-am mai auzit nimic de el o bună bucată de vreme.

Anul următor, m-am decis să fac o parte din munca mea de cercetare publică pe internet şi mi-am lansat site-ul. După câteva luni, am primit un e-mail de la Harry – un fragment din respectivul text l-ai putut citi pe internet. Era un strigăt de ajutor admirabil şi impresionant, aşa că am corespondat cu el câteva luni după aceea prin e-mail, dar am stat de vorbă şi la telefon. În această perioadă l-am întrebat dacă pot să pun comentariile lui pe site-ul meu, iar el a spus că, dacă cred că o să-i ajute pe alţii, am permisiunea lui. Am simţit lămurit că are nevoie de sfatul unui profesionist şi i-am sugerat numele unor doctori din Tokyo. Nu ştiu dacă mi-a urmat sfatul sau nu. Presupun că nu.

I-am pierdut urma după atacurile de pe 11 septembrie. Era şi o perioadă aglomerată pentru mine, deoarece evenimentele din lume declanşaseră un interes mediatic crescut faţă de cercetările mele. Îmi aduc aminte că se poate să mai fi avut o conversaţie câţiva ani mai târziu, dar – tot în perioada aceea – un virus mi-a distrus fişierele de pe calculator şi o mare parte din e-mailurile arhivate, printre care şi cele de la el, au fost pierdute. Am vrut să-l contactez după cutremur şi tsunami, dar am descoperit că nu mai am adresa lui de e-mail. M-am consolat cu gândul că el şi familia lui trăiau departe de Sendai; acum însă, după cele scrise de tine, mă simt motivat să încerc să-l găsesc din nou.

Ai menţionat nişte scrisori pe lângă jurnalul fiicei. Dacă acestea conţin orice informaţie care ar putea să mă ajute să-l localizez pe domnul Yasutani şi familia sa, aş aprecia dacă mi le-ai trimite

şi mie. Aş vrea să te întreb ce te-a făcut să fii îngrijorată pentru sănătatea fiicei sale. Din câte spuneai, părea să fie vorba despre ceva urgent. De unde vine sentimentul acesta?

În final, aş fi interesat să aflu, de asemenea, cum de s-a întâmplat să ajungă jurnalul şi scrisorile în posesia ta, dar poate că asta este o poveste pentru altă dată.

Apropo de poveşti, înţeleg că lucrezi la o nouă carte? De-abia aştept să o citesc, ultima mi-a plăcut foarte tare.

Cu sinceritate,

etc.

2.

Ruth a citit e-mailul rapid, în diagonală, apoi a răspuns imediat, povestind felul în care a descoperit jurnalul în hăţişul de alge, teoria ei despre originile legate de tsunami şi cum nu a reuşit până la momentul respectiv nici să găsească dovezi care să susţină o asemenea teorie, nici să explice cum altfel ar fi putut ajunge pe plajă punga aceea resigilabilă de plastic. A relatat pe scurt pasajele din jurnalul lui Nao care o făcuseră să se îngrijoreze: descrierea sănătăţii mintale precare a tatălui ei, încercările lui de a-şi lua viaţa şi decizia lui Nao de a se sinucide şi ea. A explicat, mai departe, că nu poate să nu simtă o puternică legătură karmică cu fata şi cu tatăl ei. Jurnalul fusese aruncat de valuri pe ţărmul ei, în definitiv. Dacă Nao şi tatăl ei erau în pericol, voia să le fie de ajutor.

Şi-a încheiat e-mailul menţionând articolul despre biţi cuantici din *New Science* pe care îl găsise Oliver, unde era citat H. Yasudani, pe care încercase şi nu reuşise să-l contacteze. A trimis e-mailul şi s-a lăsat pe spate în scaun, savurând sentimentul de uşurare şi încântare. Asta era, atunci. Dovada pe care o aştepta. Nao şi familia ei erau cât se poate de reale!

S-a ridicat şi s-a întins, apoi a făcut câţiva paşi pe hol până la biroul lui Oliver. Stătea cu căştile antifonice pe urechi. Scaunul copilotului era gol.

— Unde-i Pesto? l-a întrebat, fluturând din mână pentru a-i atrage atenția.

Oliver și-a scos căștile și s-a uitat la scaunul de unde lipsea motanul.

— N-a venit aici toată ziua, a spus el posac.

Au pregătit micul dejun. Ruth și-a cerut scuze din nou pentru că l-a făcut „ratat", iar el și-a cerut scuze pentru că i-a zis că e bolnavă la cap, dar încă se mai simțea o tensiune între ei. Câteodată motanul, simțind o răcire a atmosferei, se ținea departe. Ruth o simțea și ea, motiv pentru care traversase holul să-i povestească bucuroasă lui Oliver despre e-mailul profesorului, dar acum, văzându-l cum stă prăbușit în scaun, ezita.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă.

— A, zise el. Nimic. Doar că am o grămadă de puieți de Ginkgo pe Neo-Eocen, pregătiți să fie plantați, și oamenii ăia cu acordul nu vor să mă lase. Susțin că arborii de Ginkgo sunt potențial invazivi.

Și-a dat jos ochelarii și și-a masat fața cu mâinile. Avea o slăbiciune deosebită pentru *Ginkgo biloba*.

— E o nebunie. Copacul ăla e o fosilă vie. A supraviețuit unor extincții majore vreme de sute de milioane de ani. Populația de Ginkgo a dispărut din toată lumea, în afară de o mică zonă din China centrală, unde unii copaci au reușit să reziste. Iar acum o să moară pe veranda noastră, dacă nu pot să-i bag în pământ suficient de curând.

Nu îi stătea în fire să se lase descurajat sau să traducă o problemă relativ minoră în termeni atât de disperați. Probabil că era supărat din cauza motanului.

— Nu poți să faci o pepinieră pe proprietatea noastră?

A oftat prelung, privindu-și mâinile goale din poală.

— Da, asta o să fac. Dar nu prea văd de ce mă mai deranjez, sincer. Care-i rostul? Nimeni nu înțelege ce încerc să fac...

Probabil că e foarte supărat din cauza motanului. A decis să păstreze vestea despre e-mailul profesorului pentru mai târziu, însă chiar în clipa când se întorcea să plece, el a ridicat privirea.

— Tu voiai să vorbim ceva? a întrebat-o.

Așa că i-a spus. I-a povestit ce îi scrisese Leistiko, revelația surprinzătoare că tatăl lui Nao era un om cu o conștiință adevărată,

concediat pentru lucrurile în care credea, și i-a relatat pe scurt și răspunsul pe care i l-a trimis, dar apoi s-a întrerupt, dându-și seama că Oliver se uita cam ciudat la ea.

— Ce? a întrebat. Mă privești nu știu cum. Ce s-a întâmplat?

— I-ai spus că e vorba de-o urgență?

— Sigur că da. Fata asta vrea să se sinucidă. La fel și tatăl. Tot jurnalul e un strigăt după ajutor. Așa că, da. E o urgență. Aș zice că poți s-o numești așa.

Își auzea tonul defensiv, dar nu putea să se abțină.

— Mă privești în continuare la fel.

— Păi...

— Păi ce?

— Păi, nu prea are sens ce spui. Vreau să zic că nu e ca și când toate astea s-ar întâmpla acum, nu?

— Nu înțeleg. Cum adică?

— Fă socoteala. Bula Punct-Com s-a spart în martie 2000. Tatăl ei a fost concediat, s-au mutat în Japonia și au trecut vreo doi ani. Nao avea șaisprezece ani când a început să scrie în jurnal. Dar asta se întâmpla acum mai bine de un deceniu și știm că jurnalul a plutit aiurea prin ocean cel puțin alți câțiva ani. Vreau să spun că, dacă avea de gând să se omoare, probabil că a făcut-o deja, nu crezi? Iar dacă nu s-a omorât, atunci ar avea aproape treizeci de ani. Așa că, mă întreb dacă *urgent* este cel mai bun cuvânt pentru a descrie situația, atâta tot.

Ruth simți că se mișcă podeaua cu ea. Se sprijini cu mâna de tocul ușii pentru a-și păstra echilibrul.

— Ce s-a întâmplat?

— Nimic, zise ea, înghițind în sec. Am... sigur, ai dreptate. Ce proastă sunt. Pur și simplu am... uitat.

Își simțea obrajii arzând și nasul o furnica pe dinăuntru, ca și când i-ar fi venit să strănute sau să plângă.

— Ai uitat? repetă el. Serios?

Ruth a dat din cap, îndepărtându-se deja. Voia să fugă undeva și să se ascundă.

— Uau, spuse el. Ce nebunie.

Ea s-a întors, a traversat holul și a coborât scările.

— Nu am vrut să spun că *tu* ești nebună, a strigat în urma ei.

3.

N-a ajuns prea departe. Doar până în dormitor. S-a urcat în pat, și-a tras așternuturile până sub nas și a rămas întinsă acolo, respirând precipitat. Afară, bețele de bambus ciocăneau în rama ferestrei. Ferigi-sabie crescuseră pe sub geamuri. Bețele de bambus, cuprinse de ghimpii trandafirilor, blocau o mare parte din lumină. Privi încrengătura de plante și se gândi la e-mailul pe care i-l trimisese profesorului. Simți un nou val de sânge năvălindu-i în obraji. Cum a putut să fie atât de proastă?

Nu era chiar vorba că uitase. Problema era mai degrabă un soi de „alunecare" în afara timpului. Când lucra la un roman, trăind adânc într-o lume fictivă, zilele se amalgamau la un loc, săptămâni și luni sau chiar ani întregi se supuneau pulsațiilor, mișcărilor de flux și reflux ale visului. Facturile rămâneau neplătite, e-mailurile fără răspuns, telefoanele nereturnate. Ficțiunea avea propriul său timp și propria logică. În asta stătea puterea sa. Dar e-mailul pe care tocmai i-l scrisese profesorului nu era ficțiune. Era realitate, ceva la fel de real ca jurnalul.

Oliver a bătut la ușă și a deschis-o cu un scârțâit.

— Pot să intru?

Ruth a dat din cap. A venit până la ea și a rămas în picioare lângă pat.

— Ești bine? o întrebă, privindu-i atent fața.

— M-am încurcat, răspunse ea. În mintea mea, are tot șaisprezece ani. O să aibă mereu șaisprezece ani.

Oliver s-a așezat pe marginea saltelei și și-a pus mâna pe fruntea ei.

— Veșnicul prezent, zise. Voia să-l prindă, mai ții minte? Să pună degetul pe el. Ăsta era tot scopul.

— Al scrisului?

— Sau al sinuciderii.

— M-am gândit mereu la scris ca la opusul sinuciderii, spuse ea. M-am gândit mereu că scrisul avea de-a face cu nemurirea. Să învingi moartea sau măcar s-o întârzii.

— Ca Șeherezada?

— Da. Îndrugând povești pentru a-și întârzia execuția...

— Dar condamnarea la moarte a lui Nao era impusă de ea însăşi.

— Mă întreb dacă a dus-o până la capăt.

— Citeşte în continuare, spuse Oliver. N-o să ştii până nu termini.

— Sau nu...

Se gândea la cum s-ar simţi dacă nu ar şti. Nu foarte bine. Apoi i-a venit altceva în minte.

— A! exclamă, ridicându-se în pat. Ea nu ştie!

— Ce nu ştie?

— De ce a fost dat afară tatăl ei! Nu ştie că e un om cu o conştiinţă. Trebuie să...

Poftim. Iar a început. S-a prăbuşit la loc pe pernă. Măcar de data asta îşi dăduse seama că o face.

— E prea târziu, spuse ea ursuză.

— Prea târziu pentru ce?

— S-o mai ajut. Aşa că... ce rost mai are? Jurnalul a devenit doar un mod de a-mi petrece timpul. Ce mai contează dacă îl citesc sau nu?

Oliver a dat din umeri.

— Nu contează, probabil, dar tot ar trebui să-l termini. A scris până la sfârşit, aşa că îi eşti datoare măcar atât. Cam aşa stau lucrurile şi, oricum, vreau să ştiu ce se întâmplă.

Oliver s-a ridicat, dând să plece. Ea l-a apucat de mână.

— Sunt nebună? a întrebat. Câteodată aşa mă simt.

— Poate, spuse el mângâind-o pe frunte. Dar nu-ţi face griji. Ai nevoie să fii un pic nebună. Nebunia e preţul pe care îl plăteşti pentru că ai imaginaţie. E superputerea ta. Accesezi visul. E un lucru bun, nu unul rău.

Telefonul a început să sune, iar el s-a dus să răspundă, dar apoi s-a oprit în uşă.

— Sunt îngrijorat ce-i cu Pesto, a spus.

4.

Benoit stătea într-un fotoliu uzat din faţa sobei, fumând şi privind flăcările. A ridicat privirea când a auzit-o pe Ruth intrând în cameră. Avea ochii roşii, de parcă tocmai plânsese – şi mai şi

băuse. Mirosul dulceag al whisky-ului canadian se amesteca plăcut cu cel de țigări, fumul de lemn și ciorapi umezi.

Soția lui stătea în pragul ușii dinspre camera de zi. Nu părea prea mulțumită. Ea dăduse telefon și vorbise cu Oliver. Soțul ei terminase de tradus jurnalul din franceză, i-a spus ea. O invita pe Ruth să treacă în seara respectivă pe la ei pe acasă pentru a-l lua. Oliver a pus receptorul la loc în furcă, apoi s-a dus să încarce drujba în camionetă și s-a oferit să o conducă. Bătea vântul, iar copacii înalți se legănau cu putere. Încă o furtună era pe drum, de data asta îndreptându-se direct spre ei.

Benoit i-a întins un teanc de aproximativ douăzeci de pagini dictando, tremurând în mâna lui întinsă.

— *Le mal de vivre*, a spus. M-ai întrebat ce înseamnă. *Asta* înseamnă. Răul, jalea, suferința. Cum poate să existe atâta durere în lume?

Ruth a luat paginile.

— Mulțumesc, murmură, privind traducerea.

— Ia și asta, îi zise el.

I-a întins caietul studențesc cu jurnalul, învelit în hârtia sa cerată.

— Îți sunt recunoscătoare..., a început ea, dar el a scuturat din cap și a întors iar privirea la flăcări.

Soția lui a făcut un pas în față și a atins-o pe braț. A condus-o pe Ruth afară din cameră și până la ieșire.

— A băut...

Ruth nu știa ce să spună.

— Îmi pare foarte rău...

Soția și-a îmblânzit un pic tonul.

— Nu e doar vina ta, i-a spus cu voce scăzută. Cățelușul lui a fost înșfăcat de lupi azi-noapte. Au trimis o femelă tânără și el s-a dus după ea. Ce câine tâmpit. Haita aștepta de cealaltă parte a unui defileu. Au sărit pe el și l-au omorât, scurt. L-au sfâșiat și l-au mâncat.

Și-a întors privirea spre cameră, unde soțul ei stătea în continuare așezat.

— A văzut tot. L-a strigat și a fugit după el, dar n-a putut traversa defileul. La gabaritul lui, s-a mișcat prea încet. Nu mai

rămăseseră decât smocuri de blană până a ajuns el acolo. Adora cățelușul ăla.

A deschis ușa și a ridicat capul, ascultând.

— Mai bine plecați. Văd că începe să bată vântul mai tare. O să fie una rea de tot.

Jurnalul franțuzesc secret al lui Haruki nr. 1

1.

10 decembrie 1943 – Dormim împreună într-o încăpere mare, ceilalți colegi de detașament și cu mine, așezați în șiruri ca niște peștișori atârnați la uscat. Numai când luna e aproape plină, iar cerul este senin, am suficientă lumină să scriu. Scot pe furiș aceste pagini din căptușeala de la uniformă, unde le țin ascunse, atent să nu foșnească. Deșurubez capacul stiloului, făcându-mi griji că poate s-a uscat cerneala și n-o să-mi ajungă pentru câte gânduri îmi trec prin minte. Ultimele mele gânduri, măsurate în picături de cerneală.

Ni s-a ordonat să ținem jurnale despre antrenamentul pe care îl facem și despre sentimentele noastre, acum că ne aflăm față în față cu moartea sigură, dar am fost avertizat de unul dintre ceilalți studenți soldați că ofițerii vor inspecta aceste jurnale, ne vor citi chiar și scrisorile, fără să ne anunțe, așa că ar trebui să fiu atent să nu scriu cu sinceritate ce am pe suflet. Duplicitatea este una dintre greutățile de pe urma căreia nu sunt dispus să sufăr, așa că am decis să țin două jurnale: unul de fațadă și aceasta ascuns, pentru adevăr, pentru tine, chiar dacă nu mă aștept să-l citești vreodată. Voi scrie în franceză, *ma chère maman*, urmând exemplul bun al idolului tău, Kanno-san, care și-a continuat cu loialitate lecțiile de engleză până în momentul când au dus-o la spânzurătoare. La fel ca ea, trebuie să continuăm să învățăm, chiar dacă civilizația se prăbușește în jurul nostru.

2.

Strânge din dinți. Mușcă tare! ne ordonă comandantul nostru, *le Marquis de F.* Îi trage pumni în față lui K până când îi cedează genunchii și, după ce se prăbușește la pământ, îl ia la șuturi. Săptămâna trecută i-a spart două măsele, dar K s-a purtat ca și când nu simțea nimic, clipind și zâmbind, cu surâsul lui dulce și naiv pe chip, în timp ce îi șiroia sângele din gură.

K este coleg cu mine, deși mai mare cu un an, la Departamentul de filosofie și am o datorie față de el. Ieri, când bătaia era neobișnuit de dură, am pășit în fața lui K pentru a încasa loviturile în locul lui. Marchizul de F a fost încântat. Mi-a cărat pumni în ambii obraji și m-a zdrobit sub călcâiul cizmei. După aceea, îmi simțeam gura pe dinăuntru de parcă era carne tocată, până și cea mai mică sorbitură de supă *miso* mă făcea să lăcrimez, atât de dureroasă era sarea pe răni.

Chère maman, împachetez caietul ăsta studențesc într-o pânză uleiată, ca să nu pătrundă umezeala, și îl ascund sub orezul de la fundul cutiei mele cu mâncare. Voi încerca să găsesc o cale să ajungă la tine înainte să mor. Nu pot să scriu cu sinceritate în scrisorile pe care ți le trimit, dar speranța că într-o zi vei ști adevărul despre linșajul ăsta imbecil de care avem parte mă face să mă simt mai ușurat. Oricât mi-ar schingiui trupul, atâta timp cât am această speranță, pot să rezist la orice durere.

3.

Aseară, în timp ce ne jucam de-a districtul roșu, am simțit o schimbare în atitudinea lui K pe când mă privea cum sunt umilit. Stăteam ghemuit după rastelul cu puști, la ordinele Marchizului, cu brațele întinse printre șipci, fluturându-mi seducător mâinile prin aer, ca o femeie de stradă, și l-am văzut pe K întorcându-se pentru prima dată cu spatele, de parcă nu mai rezista să mă vadă așa.

Marchizul, observând probabil retragerea lui K, mi-a ordonat să o fac din nou și din nou. Îmi sufla replicile. *Hei, soldatule!*

trebuia să strig eu. Ca un regizor sau un autor, îmi urmărește atent interpretarea, cu capul înclinat într-o parte. Îmi zice să-mi fac vocea mai subțire și mai dulce. Există o seriozitate, aproape o inocență, în atenția pe care mi-o acordă. *Nu vrei să intri și să ne jucăm împreună?* strig eu și nu trece mult timp până îmi face pe plac. Jocurile nu se termină decât mult după ultima goarnă care anunță stingerea. Noaptea, câteodată, pot să-l aud pe K plângând.

Tu marches sur des morts, Beauté, dont tu te moques;
De tes bijoux l'Horreur n'est pas le moins charmant...[146]

Oare Baudelaire știa de astfel de lucruri, *maman*? Astea să fie petalele întunecate din *les fleurs du mal*?

4.

Cântecul păsării de primăvară este un cântec frumos. N-o să-l mai pot asculta niciodată fără să mă gândesc la F și să-mi doresc să-l omor. Auzim povești șoptite despre ofițeri urâți, care au fost împușcați în spate sau omorâți în bătaie de propriii soldați în confuzia unei lupte. Număr loviturile pe care le primesc de la Marchiz. O să i le întorc pe fiecare într-o zi. În seara asta, numărul este 267.

Nu mă deranjează să mor. Toți înțelegem că moartea este unica posibilitate pentru noi. Sper doar că nu voi muri înainte să gust dulceața răzbunării.

5.

Fără sens. Fără sens. K a fugit la răsărit, apoi mai târziu ni s-a spus că s-a sinucis aruncându-se în fața unui tren cu provizii, dar unul din oamenii care-i văzuseră cadavrul mi-a destăinuit că era împușcat în spate. În noaptea respectivă, am descoperit exemplarul lui uzat din *Shōbōgenzō*, cartea maestrului Dōgen, ascuns în sacul

146. *Calci peste morți de care îți râzi cu mult dispreț; / Ai giuvaieruri multe și Groaza dintre toate nu-i cel mai slut...* (Vezi Nota redacției, p. 459.)

meu. Stau întins aici şi tânjesc după lacrimile fierbinţi pe care le vărsam pe vremuri, dar inima mea este îngheţată. Eu sunt îngheţat – pe dinăuntru şi pe dinafară. Am încetat să mai simt. Loviturile Marchizului nu mai au nici un efect, nu reuşesc să-mi stârnească mânia. Sunt ca nişte torpile care îşi ratează ţinta. La un moment dat în viaţă, am învăţat cum să gândesc. Pe vremuri ştiam cum să simt. În război, acestea sunt lecţiile cel mai bine uitate.

6.

De-a lungul vizitei tale, *maman*, plănuiam să găsesc o cale de a-ţi strecura aceste pagini, dar expresia ta şocată când mi-ai zărit chipul pentru prima dată m-a făcut să mă răzgândesc. Te-am minţit şi ţi-am spus că vânătăile se datorau unui accident în timpul exerciţiilor de rutină. Nu m-ai crezut, dar în acel moment planul meu de a-ţi strecura jurnalul, conţinând relatări atât de lungi şi de cuprinzătoare ale cruzimilor banale, de rutină, pe care le presupune viaţa militară, a devenit imposibil din cauza minciunii pe care ţi-am spus-o. Drept urmare a lipsei mele de reţinere şi antrenament mental, iată-mă din nou scriindu-ţi singur la lumina lunii. Însă nu îmi regret minciuna. Aş face orice să te cruţ de şi mai multă durere.

De fapt, sentimentele mele faţă de Marchiz au început să capete altă formă. La început, când mă bătea, îmi era frică. Nu mă deranjează s-o recunosc. Cum putea să nu-mi fie? Nu mai fusesem bătut niciodată până atunci! Puţini băieţi au fost atât de norocoşi ca mine, care am crescut numai cu cele mai blânde cuvinte şi dezmierdări în urechi şi cu cele mai afectuoase îmbrăţişări ale unei mame care ne-a ferit de tot ce este dezagreabil şi urât pe lume. Am fost răsfăţat, complet nepregătit pentru cruzime, şi poate că toate acestea sună ca şi când m-aş plânge, dar nu o fac! Nu trebuie să crezi că te învinovăţesc pe tine. Mă tem să nu-ţi par cumva cel mai nerecunoscător fiu din lume, când de fapt e invers. Sunt mai recunoscător acum ca niciodată pentru felul în care ne-ai crescut, învăţându-ne valoarea bunătăţii şi a educaţiei, învăţându-ne să gândim liber şi să apreciem idealurile liberale în faţa fascismului care ne macină ţara. Cele mai crunte pedepse acum nu reuşesc nici măcar să-mi aducă o lacrimă în ochi, dar gândul greutăţilor

pe care le-ai suferit în numele idealurilor tale mă face să plâng ca un copil.

Poftim, am stricat pagina asta cu lacrimile mele, aşa că aproape nu mai reuşesc să înţeleg cuvintele. Hârtia e preţioasă, chiar dacă cuvintele astea nu fac nici cât hârtia şi cerneala necesare pentru a le scrie.

Unde rămăsesem? A, da. Îţi spuneam despre cum s-au cum s-au transformat sentimentele mele faţă de F. După primele săptămâni de pedepse şi antrenamente, am început să observ că frica şi autocompătimirea se transformau în ranchiună, iar apoi din ranchiună în furie. Când îmi striga numele, încercam să-mi ţin privirea plecată, convins că, dacă m-aş uita la chipul lui detestabil, mi-ar vedea furia arzând cu vâlvătaie pe dinăuntru. Mânia pe care o simt mă sperie mai mult decât frica pe vremuri.

Însă de curând sentimentele mele s-au schimbat încă o dată. Săptămâna trecută, m-a scos în faţă pentru a-mi aplica o corecţie în legătură cu vreo greşeală minoră – poate că scăpasem un bob de orez când îl servisem, îi lăsasem un fir de praf pe pantof sau poate că tocmai suferise o indigestie sau nu dormise bine în noaptea aceea. Nu îmi amintesc, dar mi-a ordonat să îngenunchez pe podea, cu mâinile vârâte sub coapse, şi-a început să mă bată cu cureaua peste faţă şi corp.

În mod normal, mi-aş fi ţinut privirea plecată, fixând un punct din podea, până mi se umflau ochii sau mi se umpleau de sânge şi nu mai puteam să văd, dar în ziua aceea, dintr-un motiv sau altul, am ridicat-o. L-am privit pe F chiar în ochi, ceea ce era împotriva regulilor, pentru că nu avem voie să privim în ochi un superior, însă când am făcut-o, lucru ciudat, mi-am simţit inima cum se înmoaie. Ştiu că sună bizar, dar aşa am simţit. Pentru prima dată, i-am remarcat febrilitatea din ochii apropiaţi şi sudoarea uleioasă de pe frunte şi am fost cuprins de milă – chiar şi după zece lovituri, tot l-aş fi putut ierta, cu toată sinceritatea. Desigur, asta nu era o strategie bună, pentru că privirea mea calmă şi insubordonarea mea îl mâniaseră şi mai tare, iar cele zece lovituri s-au făcut douăzeci, apoi treizeci. Când mi-am pierdut cunoştinţa, am pierdut şi şirul numărătorii. La un moment dat, probabil că bătaia s-a terminat. Cineva probabil că m-a cărat înapoi la cazarmă şi

m-a acoperit cu o pătură. Când m-am trezit, probabil că mă durea tot corpul, însă nu simțeam durerea. În schimb, mă cuprinsese o senzație caldă de pace și liniște, care vine din cunoașterea puterii interioare.

Asta era, cred, sursa zâmbetului pe care țin minte că l-am văzut pe fața lui K atunci când era bătut, înainte să intervin și să iau pedeapsa asupra mea. Putea să-și tolereze propria durere, dar la durerea mea, îndurată în numele său, n-a putut să mai reziste. Mă chinuie și astăzi gândul că eu sunt responsabil pentru moartea lui, însă în această lume încâlcită de cauze și efecte, îmi este imposibil să știu.

De atunci, chiar dacă s-a mai întâmplat să mă pedepsească o dată sau de două ori, se pare că F s-a plictisit și de mine sau poate că îi este frică. E posibil să mi se pară mie, dar parcă nu mai pune atâta suflet ca înainte.

Ar trebui să-i fiu recunoscător? Cum am pierdut șirul loviturilor pe care le-am primit, nu mai doresc să i le înapoiez. Poate asta înseamnă că am lăsat în urmă această copilărie. Poate că am absolvit și sunt în sfârșit bărbat.

7.

3 august 1944 – Iată ce nu am putut să-ți scriu în scrisoare. Circulă o grămadă de zvonuri, *maman*. Războiul nu merge bine. Trupele noastre s-au retras din nordul Burmei, iar forțele americane au aterizat în Guam. Dacă lucrurile continuă astfel, s-ar putea ca americanii să invadeze Japonia, iar trimiterea noastră în luptă va fi ultima încercare de-a opri revărsarea. Am fost foarte neliniștit când am citit vestea legată de vizita poliției militare și mă tem că ai fost luată în vizor din cauza activităților tale politice. Te implor să ai grijă. Aș vrea să te răzgândești, să le iei pe surorile mele și să vă refugiați în provincie.

8.

Ți-am scris despre decizia mea de a muri. Iată și ce nu ți-am spus. În stânga și în dreapta mea camarazii oftează și gem, în

somnul lor neliniştit, iar afară insectele se vaită, dar ticăitul ceasului este singurul sunet pe care pot să-l mai aud. Secundă după secundă, minut după minut... tic, tic, tic... sunetul acesta mic şi sec umple fiecare fisură a tăcerii. Scriu asta în întuneric. Scriu asta la lumina lunii, forţându-mi urechile să audă dincolo de ceasul mecanic şi rece, să prindă zgomotele calde, biologice, ale nopţii, însă fiinţa îmi este acordată doar la un singur lucru, ritmul neobosit al timpului, mărşăluind spre moartea mea.

Măcar de-aş putea să strivesc ceasul şi să opresc timpul din înaintare! Să strivesc maşinăria infernală! Să-i spulber rama anostă şi să-i smulg limbile blestemate de pe axul chinuitor al circumscrierii! Aproape că pot să-i simt corpul metalic solid îndoindu-se sub mâinile mele, geamul crăpând, carcasa spărgându-se, degetele mele pătrunzându-i adânc în măruntaie, vărsându-i arcurile şi rotiţele delicate. Dar nu, nu are nici un sens, nu există nici o cale de-a opri timpul, aşa că stau întins aici paralizat, ascultând ultimele momente din viaţă cum trec ticăind pe lângă mine.

Nu vreau să mor, *maman*! Nu vreau să mor!

Nu vreau să mor.

*

Îmi cer scuze. Vorbeam cu luna.

*

Ce tâmpenie. Cantitatea de cerneală pe care o irosesc cu aceste izbucniri fără rost, spărgând ceasuri în minte, ţipând în imaginaţia mea. Nu te mai gândi la ceas. Nu are nici o putere asupra timpului, dar cuvintele au şi acum sunt tentat să sfâşii aceste pagini. Aşa vreau să fiu ţinut minte? Cu aceste cuvinte? De către tine?

Dar nu, o să le las deocamdată, dacă tot nu le vei vedea nicicând. Le scriu doar pentru mine, pentru a mi te aduce în minte. Sunt menite doar mie.

„Să studiezi Calea înseamnă să studiezi sinele", spunea Dōgen. Am jurat să stau în poziţia *zazen* şi să îmi studiez gândurile şi

sentimentele cu meticulozitate, așa cum un cercetător ar diseca un cadavru, pentru a deveni o ființă cât mai bună în aceste săptămâni scurte care mi-au mai rămas. Am jurat să mă destăinui ție, chiar dacă nu vei citi niciodată toate acestea. Sfâșierea acestor pagini nu va extirpa lașitatea din inima mea, la fel cum smulgerea limbilor de pe cadranul unui ceas nu va opri timpul.

Serios, sunt unul dintre norocoși. Am avut parte de educație, mintea mi-a fost antrenată. Am capacitatea de a gândi lucrurile până la capăt.

„Să filosofezi înseamnă să înveți cum să mori."

Așa a scris Montaigne, parafrazându-l pe Cicero, chiar dacă gândul, desigur, nu era unul nou, ci vine din trecutul lui Socrate în Vest și al lui Buddha în Est... chiar dacă noțiunea de-a filosofa era, cu siguranță, diferită în fiecare caz în parte.

„Să studiezi Calea înseamnă să studiezi sinele. Să studiezi sinele înseamnă să uiți de sine. Să uiți de sine înseamnă să te lași iluminat de toate lucrurile de pe lume."

*

Ți-am pomenit într-o scrisoare gândurile mele pretențioase despre povestea lui Miyazawa cu Războiul Ciorilor, iar acum mă simt într-adevăr ca un neghiob. Nu sunt eu chiar Căpitanul Cioară, lansându-mă în zbor la război! Dar adevărul e că nu pot să-mi neg dragostea de zbor. Chiar dacă pare prostesc, povestea mi-a rămas în cap și, mai târziu, m-am trezit aducându-mi aminte de scena când Căpitanul Cioară își îngroapă inamicul mort și se roagă la stele. Mai ții minte pasajul acela? Era cam așa:

Sfinte Stele, rogu-vă, preschimbați lumea aceasta într-un loc unde să nu mai fim niciodată siliți să omorâm un dușman pe care nu-l urâm. Dacă s-ar întâmpla una ca asta, nu m-aș plânge nici dacă mi-ar fi sfâșiat corpul în bucățele, iar și iar.

Aceste cuvinte frumoase am credința că sunt adevărate și acum, când știu că voi pleca în misiune, au un înțeles cu atât mai adânc pentru mine. Aducându-mi aminte pasajul în timpul cinei, mi-au

dat lacrimile. Din nefericire, pe când le ştergeam, am scăpat un castron cu murături pe podea. Noul grad pe care îl am se pare însă că mă protejează de mustrări, aşa că Marchizul n-a făcut decât să-şi mute privirea în altă parte.

9.

Timpul mi se pare aşa de interesant acum, când mai am atât de puţin la dispoziţie. Stau în poziţia *zazen* sau îmi trec mărgelele *juzu* printre degete, numărând cu ele şi cu răsuflările mele clipele pe care le mai am până la moarte. Dōgen scria undeva despre câte frânturi de timp sunt adunate dintr-o pocnitură din degete. Nu ţin minte numărul exact, doar că era mare şi părea destul de arbitrar şi absurd, însă îmi imaginez că, atunci când voi fi în carlinga avionului meu, aţintindu-mi botul spre carena unui crucişător american, fiecare dintre acele frânturi va fi clară, pură şi perceptibilă. În clipa morţii mele, de-abia aştept să fiu, în sfârşit, conştient şi viu pe de-a-ntregul.

Dōgen a mai scris şi că nu avem nevoie decât de un singur moment pentru a ne demonstra voinţa omenească şi a atinge adevărul. Niciodată n-am înţeles asta înainte, pentru că înţelegeam timpul ca printr-o pâclă, lipsit de precizie, dar acum, că moartea îmi este iminentă, pot să apreciez sensul cuvintelor lui. Atât viaţa, cât şi moartea se manifestă în fiecare moment al existenţei. Corpul nostru omenesc apare şi dispare în fiecare moment, fără încetare, iar această neîntreruptă înălţare şi apoi stingere este ceea ce cunoaştem noi ca timp şi fiinţă. Ele nu sunt separate. Sunt un singur lucru şi într-o fracţiune de secundă avem şansa să alegem şi să ne modificăm felul în care acţionăm, fie atingem adevărul, fie ne îndepărtăm de el. Fiecare moment este vital pentru întreaga lume.

Când mă gândesc la asta, mă înveselesc şi mă întristez în acelaşi timp. Mă înveselesc gândindu-mă la multitudinea de momente ce apar pentru a face bine pe lume. Mă întristez din cauza tuturor acelor momente consumate greşit, care s-au strâns unele peste altele şi ne-au condus la acest război.

Până la urmă, ce voinţă se va naşte în mine? Voi menţine dârz, cu vitejie, direcţia avionului, ştiind că în momentul impactului

corpul meu va exploda într-un glob de flăcări și va ucide atât de mulți din așa-zișii mei inamici, pe care nu i-am cunoscut niciodată și nici nu îi urăsc? Sau laşitatea (latura mea umană mai bună) își va aduna forțele o ultimă dată, suficient cât să trag de manșă și să deviez direcția avionului, alegând să-mi sfârșesc viața pe fundul apei, fără onoare, mai degrabă decât într-un act de eroism înflăcărat care va schimba în aceeași clipă, pentru totdeauna, soarta soldaților inamici de pe crucișător, cât și pe cea a mamelor, surorilor, fraților, soțiilor și copiilor lor?

Și în aceeași fracțiune din timp, minuscula mișcare a mâinii mele în spațiu va determina destinele tuturor soldaților și civililor japonezi pe care acești americani (inamici ale căror vieți le salvez) vor trăi să-i omoare. Și așa mai departe, și așa mai departe, până când ajungi să crezi că însuși rezultatul acestui război va fi decis de un moment și un milimetru, reprezentând manifestarea voinței mele. Dar eu de unde să știu?

Vai de mine, ce grandios devine omul în fața morții! Însă eu nu-mi doresc să fiu un Erou. În *Sein und Zeit*, Martin Heidegger ridică această noțiune a Eroului în contextul discuției despre temporalitatea autentică, istoricitate, Ființa-întru-Lume și, dacă la un moment dat m-aș fi așezat cu toată sârguința să-mi analizez dilema de față în termenii lui Heidegger, acum găsesc o mai mare satisfacție în zenul lui Dōgen și în propriile mele tradiții japoneze, care poate tot lui MH îi dau dreptate. „Limbajul este casa ființei", a scris el odată, iar Dōgen (un om al vorbelor și el!) ar fi fost cu siguranță de acord. Însă încăperile teutonice labirintice ale lui le găsesc epuizante în starea mea de spirit febrilă de acum și ceea ce mă atrage, în schimb, sunt încăperile tăcute și goale ale lui Dōgen. Printre cuvinte, Dōgen cunoștea tăcerile.

*

Florile de cireș din baza militară au înflorit și au căzut, iar eu aștept în continuare să le împărtășesc soarta.

*

„Mâine voi muri în luptă", a spus Căpitanul Cioară.

Montaigne scria că moartea în sine nu înseamnă nimic. Numai frica de moarte o face să pară importantă. Îmi este frică? Cu siguranță, și totuși...

„*Que sais-je?*", întreba Montaigne. Răspunsul este „nimic". În realitate, nu știu nimic.

Și totuși, noaptea zac în pat, numărându-mi mărgelele, una pentru fiecare lucru de pe pământ pe care îl iubesc, continuu, într-o buclă fără sfârșit.

10.

Am ajuns ieri în Kyūshū. Doi soldați veterani din Ofensiva Chineză, care au fost lăsați la vatră și apoi chemați într-o a doua campanie, au ajuns în detașamentul nostru. Sunt bărbați duri, grosolani și uscătivi, cu ochi scânteietori, care cunosc răul, și chiar și F pare agitat în prezența lor. Atmosfera în cazarmă s-a schimbat de cum au intrat. Seara trecută, după cină, au stat în mijlocul nostru, înconjurați de fețele tinere și proaspete ale celor mai noi cadeți, scobindu-se în dinți și lăudându-se cu isprăvile lor de pe vremea când luptaseră în provincia Shandong.

Mi se face greață când îmi aduc aminte de poveștile lor – cum râdeau când ne-au povestit de bunicile chinezoaice pe care le găsiseră ascunzându-se în colibă alături de nepoții lor. Una câte una, le-au tras pe bătrâne în mijlocul camerei și le-au violat, apoi, după ce au terminat, le-au mutilat organele genitale cu baionetele. Râzând în continuare, le-au imitat într-o manieră comică pe bătrâne, cum implorau să le fie milă de nepoții lor. Unul câte unul, aruncau bebelușii în aer și îi străpungeau cu vârfurile baionetelor.

Le luceau ochii povestind cum atârnau bărbați chinezi cu picioarele în sus, de parcă ar fi fost hălci de carne, deasupra focurilor, iar apoi priveau carnea aprinsă curgându-le de pe corpurile încă vii, în timp ce brațele lor dansau ca niște tentacule de caracatiță puse pe grătar. Când mureau, le tăiau corpurile arse ca să le dea de mâncare câinilor.

Cum se hlizeau la noi în timp ce ne răsfățau cu povești despre tinerii recruți japonezi, băieți fără experiență ca mine și K, cărora li se ordona să exerseze cu baioneta pe prizonieri chinezi vii pentru

a-şi întări spiritul de luptători. Legau prizonierii de stâlpi şi le desenau ţinte în dreptul inimii. „Bagă lama oriunde, dar nu aici", spuneau comandanţii lor arătând către cercuri. Ideea era să ţii prizonierul în viaţă cât mai mult posibil, iar băieţii soldaţi tremurau aşa de tare, încât le jucau baionetele în mâini şi se căcau în pantaloni. Cei doi bravi soldaţi cu care ne procopsiserăm râdeau aducându-şi aminte de teroarea lor. Până la sfârşitul exerciţiului, ne asigurau ei, când prizonierii erau morţi, iar corpurile lor, sfâşiate şi pline de sânge, băieţii ăia japonezi deveniseră bărbaţi.

Aceste fapte le povesteau aşa cum le săvârşiseră, fără ruşine. Îndeplineau ordinele, ziceau ei, le dădeau chinezilor o lecţie, executând aceste masacre în faţa câte unui sat întreg, în timp ce copiii şi părinţii victimelor, vecinii şi tovarăşii erau siliţi să privească. Iar prin povestirile lor, ne învăţau şi pe noi o lecţie, pentru a ne face mai duri şi a ne pregăti pentru ce avea să urmeze.

„Chacun appelle barbarie ce qui n'est pas de son usage", a scris Montaigne. „Toţi numesc barbarie acel lucru cu care nu sunt obişnuiţi."

Din fericire, nu voi trăi destul ca să mă obişnuiesc cu aşa ceva şi cumva le sunt recunoscător acelor doi demoni: barbaria lor monstruoasă aruncă într-o lumină nouă micile mele suferinţe. Mă simt profund ruşinat că am irosit atâta cerneală ca să mă plâng. A venit momentul să închid cartea vieţii mele. *Maman*, sunt repartizat să plec în misiune mâine, aşa că îmi iau rămas-bun. *Tetsu no Ame*[147] a început, iar diseară, ceilalţi cadeţi şi cu mine vom da o petrecere. Vom bea sake şi ne vom scrie testamentele şi scrisorile oficiale de adio. Aceste cuvinte goale pe care autorităţile navale ţi le vor trimite, alături de obiectele mele personale – mărgelele *juzu* pe care mi le-ai dat tu, ceasul meu şi exemplarul lui K din *Shōbōgenzō*. Acest jurnal nu se va număra însă printre bunurile mele. Trebuie să recunosc, m-am răzgândit din nou, iar acum îmi doresc să existe

147. *Tetsu no Ame* (鉄の雨) – Taifunul de Oţel (sau Bătălia de la Okinawa), care a avut drept rezultat cel mai mare număr de victime pe frontul din Pacific din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Peste 100 000 de soldaţi japonezi au fost omorâţi sau capturaţi sau s-au sinucis. Pierderile Aliaţilor au depăşit 65 000. Undeva între 42 000 şi 150 000 de civili din Okinawa au fost de asemenea ucişi sau răniţi sau s-au sinucis (între o zecime şi o treime din populaţia autohtonă a oraşului Okinawa).

o cale prin care să ajungă la tine, dar nu îndrăznesc să fac asta. Conținutul lui subminează spectacolul măreț al patriotismului pe care îl ducem la capăt cu îndârjire și mi-e teamă să nu pun în pericol compensația pe care trebuie s-o primești în schimbul sacrificiului cu viața al singurului tău fiu. Nu știu ce-o să fac cu caietul acesta. Poate că o să-l ard diseară, după ce mă îmbăt, și – fără să fiu excesiv de fantezist – cred cu adevărat că, deși nu ți-ai aruncat privirea pe aceste pagini, tot ai citit fiecare cuvânt pe care l-am scris. Tu, dragă mamă, știi ce e în sufletul meu cu adevărat.

Ce mai am să-ți spun acum nu pot să scriu în nici un document oficial care ar putea fi citit sau interceptat. Am luat o decizie. Mâine-dimineață îmi voi înfășura capul strâns cu o bandană care poartă emblema Soarelui Răsare și voi zbura în sud, spre Okinawa, unde îmi voi da viața pentru țară. Întotdeauna am crezut că acest război este o greșeală. Și am disprețuit întotdeauna lăcomia capitalistă și hybrisul imperialist care l-au motivat. Iar acum, știind ce știu despre depravarea cu care a fost purtat acest război, sunt decis să fac tot ce pot pentru a-mi ghida avionul departe de ținta sa, în mare.

Mai bine să mă războiesc cu valurile, care s-ar putea totuși să mă ierte.

Nu mă simt ca un om care urmează să moară mâine. Mă simt ca un om deja mort.

Ruth

1.

Termină de citit ultimele pagini traduse de Benoit și le așează deasupra unui maldăr pe canapeaua de lângă ea. Apoi privi pe geam în zare. Nori de furtună întunecau cerul cu striații pronunțate, astfel încât, dacă n-ar fi fost fărâmele de valuri aruncate de vânt care să ofere apei o textură anume, i-ar fi fost imposibil să distingă hotarul dintre cerul întunecat și marea întunecată. Valurile păreau atât de mici de unde stătea ea pe canapea. Greu de imaginat. De aproape, ar arăta mult mai mari. Greu de ratat.

A zburat într-un val, s-a gândit.

Vântul sufla tare de jur împrejurul casei, făcând bârnele vechi de lemn să scârțâie. Afară, copacii gemeau și se legănau. Lemn viu.

Nao nu știe încă. Crede că străunchiul ei a intrat cu avionul într-un crucișător inamic. Crede că a murit ca un erou de război, îndeplinindu-și misiunea. Nu știe că s-a prăbușit intenționat. Cum se poate una ca asta?

Curentul electric încă mergea, însă luminile pâlpâiseră deja de câteva ori. Undeva un copac se prăbușise pe firele de înaltă tensiune. Generatorul era tot la reparat în Campbell River. Atârnau de un fir de ață.

I-a citit scrisorile în japoneză – cea oficială, pe care a descoperit-o în rama fotografiei, și celelalte pe care i le-a dat Jiko –, dar nu a pomenit nimic despre un jurnal secret în franceză. Oare știe că există? Unde e? Dacă Haruki nr. 1 s-a îmbătat și a dat foc jurnalului sau l-a luat cu el în misiune, atunci s-ar fi preschimbat în cenușă spulberată de vânt sau celuloză dizolvată în mare.

Ruth ridică pachetul din hârtie cerată unde se afla caietul studențesc, pe care Benoit i-l înapoiase împreună cu paginile traduse. Îl întoarse de pe o parte pe alta, examinându-l cu atenție.

E real, dar cum a ajuns aici? Cum a ajuns în punga resigilabilă de plastic și apoi aici, în mâinile mele?

Voia să discute toate astea cu Oliver, să pună întrebările cu voce tare, dar el ieșise în ploaie să-l caute pe Pesto. A dat la o parte hârtia cerată și a despăturit caietul. Și-a plimbat degetele de-a lungul paginii. Hârtia era ieftină. Cerneala era destul de ștearsă, dar putea să-și dea seama că fusese la un moment dat o nuanță întunecată de albastru indigo. Îl ascunsese sub orezul din cutia lui cu mâncare. Îl purtase pe sub haină, aproape de piept. A închis ochii și a ridicat caietul în dreptul feței, inspirând adânc, dar mirosea doar a ceară și a mare.

Nao trebuie să citească neapărat caietul ăsta și tatăl ei la fel. Trebuie să știe adevărul.

A deschis ochii și a împăturit jurnalul la loc, punându-l înapoi în pachet. Începea să se întunece afară. S-a uitat la ceasul războinicului cerului pentru a vedea cât e ora. Ceasul încă mai ticăia. Unde era Oliver?

Haruki nr. 1 se lupta cu cele mai profunde implicații morale și existențiale ale genocidului și războiului și cu consecințele morții lui iminente, iar noi suntem supărați că a dispărut un motan? Cum e posibil așa ceva?

Dar era posibil și adevărat. De când fugise motanul, nu mai aveau liniște, era și mai rău de când aflaseră despre câinele lui Benoit, care fusese mâncat de lupi. De fiecare dată când auzea un zgomot afară, Oliver se oprea din ce făcea și se ducea la ușă, o deschidea și asculta cu atenție. Asculta fiecare țipăt al bufnițelor, urlet al lupilor, chiar și croncănitul corbilor cu aceeași îngrijorare.

— Sunt sigur că n-are nimic, zicea el, vrând să se simtă mai bine. E așa de micuț. O târâtură. Cine s-ar deranja să-l mănânce?

Dar amândoi știau că pădurea era plină de prădători cărora le-ar fi plăcut să halească un motănel la cină. În cele din urmă, nu a mai putut rezista și, când vântul s-a întețit, a ieșit în căutarea lui.

Ruth se simțea prost. Era vina ei, se supărase și îl speriase pe Pesto, iar acesta se dăduse jos din pat și dispăruse în noapte. Își dorea să-și fi putut controla furia. Își dorea ca Oliver să nu-o fi supărat de la bun început.

2.

Începuse să toarne cu găleata, așa că s-a dus la parter să mai pună niște lemne pe foc și a descoperit că grămada se împuținase. Și-a pus haina de ploaie și cizmele de cauciuc, a luat lanterna și cureaua pentru lemne și a pornit-o spre magazie. Vântul se întețise bine de tot, iar crengile cedrilor se zvârcoleau. Unde era Oliver? Nu era în siguranță în pădure pe vântul ăsta puternic. Copacii gemeau și scârțâiau sub asaltul furtunii. Pentru așa copaci înalți, rădăcinile rămâneau surprinzător de aproape de suprafață, iar solul pădurii era înmuiat de atâta ploaie. Pentru un moment, se gândi că poate ar fi mai bine să plece în căutarea lui, dar apoi și-a dat seama că nu era un gând prea înțelept. Se apucă să scoată din grămada de lemne bușteni despicați și să-i așeze unul peste altul deasupra curelei de piele. Chiar atunci auzi un țipăt strident deasupra. Privi în sus. Era cioara de junglă, cocoțată la locul ei obișnuit, pe craca unui cedru. Cioara privea în jos la ea, fixând-o cu ochiul ca mărgeaua. „Cra!", a țipat, insistent, astfel încât părea să fie un avertisment. S-a uitat în spate, spre casă. Ferestrele se întunecaseră. Nu mai aveau curent. Brusc, i s-a făcut frică.

— Ce să fac?

Ploaia îi biciuia fața în timp ce se uita în sus la cioară.

— Du-te, a spus. Te rog, du-te și găsește-l.

Cioara a continuat să o privească.

Ce prostie, s-a gândit. Să vorbească cu o pasăre, însă nu era nimeni altcineva în jur și, cumva, doar auzindu-și vocea se mai liniștise un pic.

Cioara a întins gâtul și și-a scuturat penele. Ruth și-a tras cureaua grea, încărcată cu lemne, peste umăr și s-a îndreptat spre casa întunecată. „Cra!", a țipat din nou cioara, iar când s-a întors, a dat cu ochii de Oliver, care apăruse dintre copacii biciuiți de vânt, ud leoarcă. Văzând-o cum stă acolo cu lemnele, a întins brațele. Avea mâinile goale. Nici o pisică.

Nao

1.

De când am luat decizia de-a mă sinucide, am reușit să mă destind și, brusc, toate lucrurile pe care mi le-a zis bătrâna mea Jiko despre ființa timpului mi s-au limpezit dintr-odată în minte. Nimic nu te stimulează să apreciezi momentele vieții mai bine decât conștiința faptului că nu mai ai mult timp la dispoziție. Știu că sună un pic siropos, dar am început să simt cu adevărat, pentru prima oară, tot felul de lucruri – cum ar fi frumusețea florilor de prun și cireș de-a lungul aleilor din parcul Ueno, când înfloresc copacii. Am petrecut zile întregi acolo, hoinărind în susul și în josul galeriilor lungi de norișori rozalii și privind florile pufoase de deasupra, toate durdulii și roz, cu mici sclipiri ale razelor de soare și petice de cer albastru strălucind printre frunzele de un verde deschis. Timpul dispărea și era ca și când m-aș fi născut din nou pe lume. Totul era perfect. Când bătea un vânticel, îmi ploua cu petale pe fața întoarsă spre nori și mă opream cu răsuflarea tăiată, uluită de toată această frumusețe și tristețe.

Pentru prima dată în viață, aveam un proiect și un obiectiv asupra cărora să mă concentrez. Trebuia să văd care sunt toate lucrurile pe care doream să le fac în timpul rămas pe pământ – și așa am ajuns să-mi dau seama că voiam să scriu povestea vieții bătrânei Jiko. Jiko era atât de înțeleaptă și interesantă, iar acum, când mă gândesc că de fapt n-am reușit să-mi ating obiectivul și să-i povestesc viața, îmi vine să plâng.

2.

Motivul pentru care îmi petreceam zilele în parcul Ueno, rătăcind printre flori, era acela că Babette părea să fie în continuare supărată pe mine și, desigur, tot nu mă duceam la școală. Nu mai fusesem la școală din ziua în care m-am ras în cap și mi-am descoperit superputerea; în mare, mă simțeam pur și simplu ușurată că scăpasem, dar acum, că se încheia anul școlar, parcă îmi părea și un pic rău. Mi-am susținut examenul de admitere la liceu, cum îi promisesem mamei, însă am dat-o în bară rău de tot. Din secunda în care m-am așezat la locul meu, am știut că o să am probleme. În sala de examen era incredibil de cald și de înghesuială, rânduri peste rânduri de copii agitați, în uniforme, duhnind a transpirație de adolescent și poliester. Aproape că puteai să vezi ceața de feromoni din aer, transformându-mi creierul suculent, supraîncărcat, în plumb. Dens, greu, inert. Tot ce voiam să fac era să-mi așez capul pe birou și să dorm.

Până la urmă, am descoperit că știam multe dintre subiecte, mai ales la examenul de engleză, dar nici nu mă deranjasem să răspund la majoritatea întrebărilor. Nota mea a fost așa de mică, zici că era o glumă, de parcă aș fi fost retardată sau ceva de genul ăsta, însă eu trăiam pe altă lume, nu-mi păsa. Nu m-a deranjat prea tare, însă m-a deranjat un pic faptul în sine că n-o să merg la liceu și n-o să învăț toate lucrurile pe care le învățase unchiul Haruki nr. 1 înainte să moară. Adică, ai putea să te întrebi, ce rost are să înveți mai departe tot felul de lucruri, dacă de fapt ai de gând să te sinucizi, și e adevărat, dar efortul pe care îl depun unii oameni făcând această încercare este unul nobil. Ca supereroina bătrânei Jiko, Kanno Sugako, care continuase să studieze engleza și să scrie în jurnalul ei până în ziua când au spânzurat-o. Cred că e un exemplu demn de urmat, chiar dacă s-a făcut vinovată de o tentativă de asasinat cu bombă asupra împăratului.

Oricum, știind că timpul meu pe pământ e limitat, nu voiam să pierd momente prețioase cu întâlniri romantice stupide, iar asta o oftica pe Babette. Ea zicea că ocupam degeaba un loc avantajos la Fifi și că nu făceam decât să stric atmosfera stând acolo și mâzgălind toată ziua. Am încercat s-o conving că prezența unui

autor acolo făcea locul să pară mai autentic, ca o adevărată cafenea franțuzească, dar ea nu era de acord și, până la urmă, mi-a dat un ultimatum. Ori ies la o întâlnire, ori plec.

Bine. Nu-mi pasă.

Asta se întâmpla ieri.

S-a îndepărtat înțepată, iar eu am continuat să scriu, privind-o cu coada ochiului. A început să vorbească cu un client de la una dintre mesele apropiate, apoi tipul s-a întors și s-a uitat la mine – nu-mi venea să cred, dar era ciudatul ăla *hentai* pe care l-am pomenit la început de tot. Cel cu părul slinos și tenul infect, căruia îi plăcea să se uite la mine cum îmi trag ciorapii. Venea tot timpul acolo, însă părea interesat doar să privească, nu era chiar genul care să aibă destui bani la el ca să plătească pentru o întâlnire. Dar Babette se străduia să scoată bani de la el cu tot dinadinsul, lucru care mi s-a părut insultător, ca să spun adevărul. Vreau să zic, sunt o fătucă adorabilă de șaisprezece ani, îmbrăcată într-o uniformă de școală. De ce n-ar fi încântat să aibă ocazia să iasă la o întâlnire cu mine, nu? Până la urmă, a scos portofelul și i-a dat lui Babette niște bani. Babette a strâns bancnotele sul, și le-a îndesat între țâțe și mi-a aruncat o privire.

— Întâlnire, mi-a spus pe mutește.

Oftând, am închis jurnalul și m-am dus după ea la garderobă, unde a pescuit sulul subțirel de bani, a dezlipit câteva bancnote și mi le-a dat.

M-am uitat la ea surprinsă.

A ridicat din umeri.

— Ryu te-a răsfățat, a zis. E cazul să spunem lucrurilor pe nume.

— Nu pentru asta o fac! am protestat, dându-i înapoi bancnotele. Încă mai am o urmă de respect de sine, să știi.

Zâmbetul i s-a lărgit încet și periculos pe chipul drăguț de păpușă. M-a împins cu spatele în cuierul de haine și m-a apucat de bărbie, înfigându-și degetul îndoit în partea moale de sub maxilar, chiar deasupra gâtului. Simțeam că mă înec de durere, aproape că mi se făcuse rău.

— Ce amuzant, a spus. Oamenii ca tine nu merită să aibă respect de sine. Așa că mai bine treci peste.

Mi-a luat obrajii în palme și m-a ciupit așa de tare că mi s-au umplut ochii de lacrimi. M-a tras spre ea până când frunțile noastre aproape că se atingeau, iar cei doi ochi ai ei ajunseseră unul, un singur ochi hidos, întunecat și scânteietor, înconjurat de riduri și dantele.

— Ai noroc că sunt generoasă și împart cu tine și-atât, mi-a zis. Ești prea americancă, asta-i problema cu tine. Ești leneșă și egoistă. Ar trebui să înveți să fii loială și muncitoare.

Mi-a scuturat fața o ultimă dată, apoi mi-a dat drumul.

Am căzut peste haine și am alunecat în josul peretelui. A înclinat capul și m-a privit bine, apoi s-a aplecat și mi-a mângâiat obrazul încă înroșit.

— Așa de roz, a spus ea. Și așa de drăguță.

Apoi mi-a tras o palmă. A găsit haina bărbatului cu care urma să mă întâlnesc și mi-a aruncat-o.

— Distracție plăcută, mi-a urat, întorcându-se cu atâta abilitate, încât i s-a ridicat fusta și, de unde stăteam, am putut să-i văd volănașele de la chiloți în timp ce ieșea înțepată pe ușă.

Nu țin minte numele *hentai*-ului. Poate că nici nu l-am știut vreodată. Mă aștepta la recepție, în dreptul femeii goale din fântână. I-am întins haina. A luat-o fără să mă privească în ochi. A bolborosit ceva ce n-am înțeles exact și a ieșit, așteptându-se să-l urmez. Micul lift era gol și am stat amândoi acolo în tăcere, stingheriți, privind ușile închise, neștiind ce să spunem sau cum să facem conversație. Câteva etaje mai jos, ușile s-au deschis din nou și o gașcă mare și fericită a dat buzna înăuntru, toți râzând beți, iar eu m-am trezit împinsă în el. Îi simțeam respirația acră pe ceafă în timp ce mă pipăia pe sub fustă, împingându-se în mine pe la spate. Îmi venea să țip *CHIKAN!*[148], cum trebuie să faci în metrou când dai peste un pervers care începe să te mângâie, dar m-am abținut. Plătise, în definitiv, și dacă voia să fure un pic startul, ce puteam să zic? Când s-au deschis ușile liftului și a coborât toată lumea, s-a împleticit în josul străzii, ținându-și pardesiul strâns în dreptul pantalonilor și uitându-se în urmă la fiecare câțiva pași, ca să se asigure că veneam după el. Aș fi putut să mă fac nevăzută,

148. *Chikan* (痴漢) – vânător de fuste. Un bărbat care pipăie cu vulgaritate o femeie în public.

dar nu am făcut-o. M-am dus după el pentru că plătise, iar acesta era lucrul onorabil de făcut. Nu puteam să cred cât de jalnic era tipul, dar nu mai aveam pic de respect de sine, așa că nu conta. Nu se descurca deloc în societate. Nu s-a oferit să-mi cumpere un pulover drăguț sau un mobil. Nu mi-a oferit nimic de băut, iar genul de hotel unde m-a dus nu avea minibar. Nici șampanie, nici coniac, doar un automat pe hol, cu cutii de bere și sake la pahar. Sake-ul îmi aducea aminte de tata, pentru că asta băuse în noaptea în care căzuse pe șine în fața Expresului Chuo. Era superdeprimant, dar – oricum – așa-zisul partener al meu din seara asta era prea zgârcit să-mi cumpere unul.

Dacă nu te superi, aș prefera să nu intru în prea multe detalii despre ce s-a întâmplat după aceea, fiindcă și dacă mă gândesc la asta mi se face rău și mă întristez, nici măcar n-am apucat să fac o baie. Hai să zicem doar că patul nu era rotund și cuvertura nu avea model cu dungi de zebră, însă restul închipuirilor mele au fost destul de precise. Imediat ce am ajuns în cameră, s-a pus pe treabă și, în timp ce-mi făcea tot felul de chestii, m-am refugiat în locul tăcut și înghețat din mintea mea, care era curat și rece și foarte-foarte departe.

Nici nu prea îmi aduc aminte mare lucru, doar că la un moment dat eram întinsă pe burtă când a început să-mi sune mobilul și am alunecat înapoi în lumea noastră pentru câteva clipe, cât să mă întreb cine mă suna. M-am gândit că poate era Jiko și au început să-mi curgă lacrimi din ochi, pentru că știam cât de tristă ar fi fost dacă m-ar fi văzut acum, mi-era dor de ea și voiam atât de mult să-i vorbesc. Apoi mi-a trecut prin cap că poate știa că am pățit ceva și de asta mă suna, poate chiar acum spunea o rugăciune pentru bunăstarea mea, trecându-și mărgelele *juzu* printre degete. Și poate că soneria telefonului chiar m-a salvat, fiindcă, gândindu-mă la Jiko, mi-am dat seama că nu vreau să ajung una dintre fetele alea care sunt găsite pe podea de poliție după câteva zile, pentru că asta i-ar frânge inima, iar dacă ajungi să ai o sută patru de ani, nu meriți să-ți fie frântă inima de strănepoata ta nepăsătoare. Exact în momentul acela, partenerul meu a făcut ceva care mi-a provocat o durere atât de puternică, încât șocul m-a făcut să mă întorc în trup și m-am auzit zbierând, apoi am reacționat. L-am împins de pe mine suficient cât să pot să mă extrag

de sub el. Ryu mă învățase că bărbaților le place câteodată puțin *ijime*, așa că mi-am invocat superputerea și l-am împins pe spate pe *hentai*, apoi m-am cățărat pe el și am început să-l pocnesc zdravăn peste față. Și, ca să vezi, era încântat. I-am legat mâinile cu cureaua și nici nu a fost nevoie să îl rănesc prea tare ca să-l fac să-și dea drumul. E uluitor cât de repede poate trece un bărbat de la sado la maso. Știam ce ar fi zis bătrâna Jiko. Sado, maso, totuna.

Cum a adormit, m-am ridicat și mi-am verificat telefonul și, desigur, apelul era de la ea. Știa și mă salvase! Dar când am citit mesajul, mi-am dat seama că nu era de la Jiko, de fapt. Era de la Muji. Doar un rând. L-am citit, însă nu reușeam să-i prind înțelesul. L-am citit din nou.

先生の最期よ.早くお帰り.[149]

Am rămas acolo, în mijlocul camerei de prost gust, cu pereții plini de oglinzi, privind fix ecranul micuț. Așa-zisul meu partener sforăia pe pat. Am ridicat privirea și am surprins imaginea unei fete goale reflectându-se în oglinzi la infinit. Tot trupul îi era carne vie și avea o postură stângace, nefirească. Mi-am strâns brațele în jurul corpului și fata a făcut la fel. Am început să plâng și nici una dintre noi nu se mai putea opri. M-am întors cu spatele la ea și, în tăcere, mi-am luat uniforma de școală și am îmbrăcat-o. M-am dus tiptil la maldărul de haine ale partenerului meu și i-am scotocit rapid prin buzunare. I-am golit portofelul de ultimele bancnote rămase. Apoi i-am adunat hainele ghemotoc și m-am străduit să încetez cu plânsul, măcar până puneam mâna pe clanță. În timp ce mă strecuram afară din cameră și ușa se închidea în urma mea, l-am auzit strigându-mă. Am luat-o la goană. Mi-am imaginat cum își căuta hainele disperat, așa că le-am aruncat în casa scării de la capătul holului. Aș fi putut să le iau cu mine și să le arunc în stradă, însă nu era nevoie. Presupun că, în adâncul sufletului, sunt un om bun.

Când am ajuns afară, am continuat să alerg, traversând străduțele înguste și aglomerate ale Orașului Electronicelor. Cartierul arată spectaculos în amurg, o halucinație imensă, stroboscopică,

149. *Sensei no saigo yo. Hayaku okaeri.* – Ultimele clipe ale lui Sensei. Vino repede.

plină de neoane și eroi *manga* gigantici, care se conturează amenințător deasupra trecătorilor, de parcă urmează să le strivească țestele. Apoi mai e zgomotul – zarva înnebunitoare a saloanelor de *pachinko* și a sălilor de jocuri, țipetele vânzătorilor și ale *kyakuhiki*[150], încercând să atragă muncitori beți, turiști și *otaku* aflați într-o continuă mișcare și contopire, ca planctonul din mări.

De obicei îmi place la nebunie. De obicei mă hrănesc cu toată energia asta, însă trebuie să fiu în starea potrivită și, în momentul acela, nu eram. Mi-am făcut loc prin mulțime, ferindu-mi fața pentru a-mi ascunde lacrimile. Tot ce voiam era să ajung acasă la tata. Aveam nevoie de tata. Aveam nevoie să-i spun că Jiko e pe moarte, ca să lase totul baltă și să mă ducă la gară, să ne urcăm în următorul tren expres spre Sendai, iar după aceea, pentru că era noapte și nu mai mergeau autobuzele, să luăm un taxi de la gară până la templu. Puteam să ajungem foarte repede. Poate în cinci sau șase ore. Și când ajungeam, avea să fie liniște și pace peste tot, iar Muji să ne iasă grăbită în întâmpinare ca să ne spună că Jiko e bine și n-a fost decât o alarmă falsă, îi pare rău că ne-a chemat și ne-a deranjat fără motiv, dar dacă tot suntem acolo, n-am vrea să facem o baie?

Asta îmi doream. Să-l găsesc pe tata, să știu că Jiko este în regulă și să fac o baie. N-am putut să mă gândesc la nimic altceva în tren, tot drumul până la stația mea, ținându-mi capul plecat și ștergându-mi nasul cu mâneca uniformei.

În apartament era liniște când am ajuns acasă.

— *Tadaima*, am spus încet.

Îmi răgușise vocea de atâta plâns.

Nu mi-a răspuns nimeni, lucru care nu era chiar neobișnuit, dacă tata stătea pe internet și nu putea să mă audă. M-am întrebat dacă mama era tot la serviciu. Oare Muji le-a dat telefon? Poate că plecaseră deja spre Sendai fără mine.

— Tată?

Am auzit apa trasă la closet și apoi am văzut lumina despicând întunericul din hol când s-a deschis ușa băii. Mi-am dat jos pantofii

150. *Kyakuhiki* (客引き) – persoană care vinde informații obținute ilicit, influențând pariurile la curse; literal, termenul este format din „client" și „a atrage" („a influența").

și am intrat în cameră. Pe podea era o sacoșă de la supermarketul din zonă – acolo puneam de obicei lucrurile pe care nu voiam să le uităm. Am desfăcut sacoșa și am aruncat o privire înăuntru, apoi am închis-o la loc și m-am îndreptat spre firicelul de lumină.

L-am găsit pe tata în dormitor, îmbrăcat în costumul lui bleumarin închis, proaspăt bărbierit, trăgându-și ciorapii.

— Tată?

Picioarele lui ciolănoase erau de un alb nesănătos. A ridicat ochii.

— A, mi-a zis. Naoko, nu te-am auzit când ai intrat.

Se uita prin mine, iar vocea îi era plată și lipsită de viață. S-a aplecat să-și aranjeze ciorapul.

— Te-ai întors devreme, a spus. Nu ieși în oraș cu prietenii de la școală în seara asta?

Uau. Tot mai trăia cu impresia că am prieteni la școală. Ca să vezi cât de naiv era. L-am privit din pragul ușii. Se întâmpla ceva ciudat cu el, chiar mai ciudat decât de obicei, de parcă se transformase într-un zombi.

— Unde e mama? am întrebat.

— *Zangyō*[151], a răspuns.

S-a ridicat în picioare și și-a aranjat pantalonii.

— Ce faci, pleci pe undeva?

— Da, a spus el, părând un pic surprins.

Purta chiar și cravată – cea pe care i-o cumpărasem în primul an de Crăciun, pe vremea când se prefăcea că are o slujbă. Nu era de mătase, dar avea un model drăguț cu fluturi.

— Unde mergi?

— Mă văd cu un amic, a spus. Un fost coleg de facultate. Ieșim la un pahar de dragul vremurilor de mult apuse. Nu stau mult.

Rostea cuvintele astea de parcă le scrisese și le memorase. Chiar se gândea că o să cred așa ceva?

Tata zombi își punea sacoul pe el.

— A sunat cineva? am întrebat.

A clătinat din cap.

---

151. *Zangyō* (残業) – ore suplimentare.

— Nu.

Şi-a pus portofelul în buzunarul de la sacou, apoi s-a oprit şi s-a încruntat.

— De ce? Aştepţi pe cineva?

Nu m-am mirat. Muji era aşa o aiurită şi, pe lângă asta, ştia că el nu răspunde niciodată la telefon.

— Nu, eram curioasă.

L-am privit cu atenţie, cum stătea în faţa mea. Arăta bine în costumul acela. Era un costum ieftin, urât, dar era mai bun decât treningul vechi şi murdar pe care îl purta prin casă.

L-am urmat în hol, uitându-mă mai departe la el cum foloseşte încălţătorul pentru a-şi băga călcâiul în espadrilele lui.

— Nu-ţi uita sacoşa, am zis.

A întins mâna după ea din reflex, apoi a îngheţat.

— Ce sacoşă?

Se prefăcea confuz. De parcă n-ar fi ştiut.

— Aia, am zis, arătând cu degetul sacoşa de lângă uşă.

— A. Aşa e. Da. Sigur.

A luat de jos sacoşa şi m-a privit – îmi dădeam seama că se întreabă dacă m-am uitat să văd ce e înăuntru. M-am întors cu spatele şi am luat-o spre bucătărie.

— *Ittekimasu...*, mi-a spus el, dar era ceva fals în vocea lui, de parcă n-ar fi fost prea sigur.

Ittekimasu îi spui cuiva când ştii că te întorci. Asta şi înseamnă, la propriu: „Plec şi mă întorc". Când cineva îţi zice *Ittekimasu*, trebuie să răspunzi *Itterashai*, ceea ce înseamnă: „Da, te rog, pleacă şi întoarce-te".

Însă eu n-am putut să-i răspund. Am rămas lângă chiuvetă, cu spatele la uşă, imaginându-mi-l cum stă acolo, cu sacoşa lui plină de cărbuni şi melodiile lui Nick Drake. „Time Has Told Me", „Day Is Done". „Timpul a dictat", „Ziua s-a terminat".

Probabil s-a gândit că nu l-am auzit de prima dată, pentru că a repetat: *„Ittekimasu!"*.

De ce nu pleca odată! O clipă mai târziu, uşa s-a închis cu un zăngănit.

— *Mincinosule*, am şoptit doar pentru mine.

Asta se întâmpla noaptea trecută.

Până la urmă, n-am avut nevoie de tata. Am prins ultimul tren spre Sendai, apoi am făcut legătura cu o linie locală și am ajuns în orașul cel mai apropiat de templu. Autobuzele deja nu mai circulau în noaptea aceea, dar, chiar și cu banii *hentai*-ului – tot nu aveam cu ce să iau un taxi de-a lungul coastei, spre satul lui Jiko, așa că am stat pe o bancă în gara aceea mică și anostă și am așteptat. M-am gândit să sun la templu. Puteam să-mi imaginez țârâitul telefonului spărgând tăcerea adâncă și întunecată a nopții și cumva m-am gândit că ar fi o greșeală, așa că le-am dat în schimb un mesaj. Știam că n-o să răspundă nimeni și chiar simțeam nevoia să stau de vorbă cu cineva, așa că am scris toate aceste pagini pentru tine. Știam că nici tu n-o să-mi răspunzi. Presupun că, într-un târziu, am adormit.

Cerul se făcuse cenușiu când m-a trezit șeful gării și mi-a arătat de unde să iau autobuzul. Mi-am luat un pahar cu cafea fierbinte de la automat și acum aștept aici să vină primul autobuz. Am încercat să sun la templu, dar n-a răspuns nimeni, așa că nu știu ce se întâmplă pe-acolo. Sper că Jiko e bine. Sper că nu a murit încă. Sper să mă aștepte. Mă rog pentru asta. Mă auzi cum mă rog?

Știu că e o tâmpenie. Știu că nu exiști și că nimeni n-o să citească paginile astea. Stau degeaba pe banca asta idioată din stația de autobuz, bând o cafea prea dulce și prefăcându-mă că am un prieten căruia îi scriu toate astea.

Dar adevărul e că tu ești o minciună. Ești doar o altă poveste tâmpită pe care am inventat-o din nimic, pentru că mă simțeam singură și aveam nevoie să-i pot spune cuiva tot ce am pe suflet. Nu eram pregătită să mor încă și aveam nevoie de un *raison d'être*. N-ar trebui să fiu supărată pe tine, dar sunt! Pentru că acum mă dezamăgești și tu.

Adevărul e că sunt singură.

Trebuia să știu. Știam când am început jurnalul ăsta că n-o să mă pot ține de el, pentru că în adâncul inimii niciodată n-am crezut în existența ta. Cum aș fi putut? Toți cei în care am crezut

sunt pe cale să moară. Bătrâna mea Jiko e pe moarte, tata probabil e deja mort la ora asta, iar eu nu mai cred nici în mine. Nu cred că exist și curând chiar n-o să mai exist. Sunt o ființă a timpului pe cale să expire.

Babette avea dreptate. Sunt egoistă și mi-a păsat numai de propria mea viață idioată, exact la fel ca tata, nici lui nu i-a păsat decât de propria lui viață idioată, iar acum n-am reușit decât să irosesc toate paginile astea frumoase și nici nu mi-am atins scopul, acela de-a scrie despre Jiko și despre viața ei fascinantă cât mai aveam timp, înainte să moară. Iar acum e prea târziu. Apropo de *temps perdu*. Îmi pare rău, draga mea bătrână Jiko. Te iubesc, dar am dat-o în bară.

E rece. Florile din fața gării au căzut mai toate, iar cele care încă se agață de crengile copacilor au o nuanță urâtă de maro. Un bătrân într-un trening albastru cu alb mătură petalele de pe trotuarul din fața băcăniei unde vinde murături. Nu mă vede. Șeful gării deschide ușile sălii de așteptare. Știe că sunt acolo, dar nu se uită la mine. Un câine alb și murdar își linge ouăle peste stradă. O țărancă bătrână, cu un *tenugui* albastru cu alb pe cap, trece pe lângă mine pe o bicicletă. Nimeni nu mă vede. Poate că sunt invizibilă.

Bănuiesc că a sosit clipa. Așa înveți să simți prezentul.

Ruth

1.

Furtuna s-a pornit la asfințit. A venit dinspre nord-est, ocolind Aleutinele, alunecând pe lângă coasta Alaskăi și pătrunzând ca într-o pâlnie în strâmtoarea Georgiei, cu un vânt puternic, care a întrerupt curentul electric și a stins întreaga insulă într-o clipită. Într-o secundă era aici, prezența ei fiind marcată de ciorchini de luminițe strălucitoare, în secunda următoare dispăruse, aruncată în întunericul maelstromului și al mării. Cel puțin așa trebuie să se fi văzut de deasupra.

În următoarele două ore, vântul a continuat să asalteze luminișul dintre copacii înalți. Căsuța care de obicei se vedea de la depărtare în noapte, acum de-abia se putea desluși după lumina insipidă a gemulețului pătrat de la dormitor.

2.

— ...*A sosit clipa*, citea Ruth, chinuindu-se să distingă literele la lumina slabă a lămpii cu kerosen. *Așa înveți să simți prezentul.*

Vocea ei suna atât de pierită în vastitatea șuierândă a nopții biciuite de furtună, însă pentru un singur moment lung, cuvintele au făcut totul să se oprească în loc. Lumina lămpii a tremurat. Lumea și-a ținut răsuflarea.

— A reușit să se prindă din urmă..., a spus Oliver în tăcerea aceea.

Întinși unul lângă altul în pat, se gândeau la ce scrisese Nao și așteptau ca vântul să se întețească, dar – cum liniștea persista – Oliver a deschis gura în cele din urmă.

— Zi mai departe, o îndemnă el. Nu te opri.

Ruth a dat pagina și a simțit că-i stă inima în loc.

Era goală.

A mai întors o pagină. Goală.

Și pe următoarea. Goală.

A sărit câteva pagini mai în față. Mai erau poate douăzeci de pagini din carte – toate goale. Vântul a început din nou să bată, biciuind copacii și lovind acoperișul de tablă cu rafale de ploaie.

Nu avea nici un sens. Știa că paginile fuseseră scrise, pentru că verificase de cel puțin două ori, răsfoindu-le să vadă dacă scrisul fetei ajungea până la sfârșitul cărții, și într-adevăr așa stăteau lucrurile. Cuvintele fuseseră odată acolo, era sigură de asta, iar acum nu mai erau. Ce se întâmplase cu ele?

Și-a căutat pe pipăite lanterna, care atârna de marginea tăbliei patului, a aprins-o și și-a pus-o pe cap cu ajutorul banderolei. Lumina puternică a LED-urilor era ca a unui reflector. Cu grijă, a ridicat cartea și a privit așternuturile de sub ea, cercetând micile dealuri și văi, aproape așteptându-se să descopere literele fugind pe ascuns, prin întuneric.

— Ce faci? o întrebă Oliver.

— Nimic, bombăni ea, răsfoind paginile goale încă o dată, în caz că vreun cuvânt, două rămaseră de izbeliște în urmă, agățate de marginile paginilor sau de cotor.

— Cum adică nimic? întrebă el. Citește în continuare. Vreau să văd ce se întâmplă.

— Nu se întâmplă nimic. Asta vreau să zic. Nu mai sunt cuvintele.

Oliver răsuflă încetișor.

— Cum adică, nu mai sunt?

— Adică erau aici și acum nu mai sunt. Au dispărut.

— Ești sigură?

Ruth înălță cartea spre el ca să-i arate.

— Bineînțeles că sunt sigură. Am verificat. De mai multe ori. Scrisul continua fix până la ultima pagină.

— Cuvintele nu pot să dispară chiar așa.

— Ei bine, asta au făcut. Nu pot să explic cum. Poate că s-a răzgândit sau ceva de genul ăsta.

— E un pic cam tras de păr, nu crezi? Doar nu poate să întindă mâna și să-și ia cuvintele înapoi.

— Dar cred că asta a făcut, spuse Ruth.

Și-a stins lanterna.

— E ca și când viața ei s-a scurtat. Timpul îi scapă printre degete, pagină după pagină...

Oliver n-a răspuns. Poate că se gândea. Poate adormise. Ea a rămas întinsă vreme îndelungată, fără să se miște, ascultând furtuna. Ploaia bătea pieziș de-acum, iar picăturile se izbeau de fereastră ca o creatură care voia să intre. Lampa cu kerosen de pe noptieră era în continuare aprinsă, însă flacăra tremura întruna, poate că ar fi fost nevoie să taie un pic fitilul. Peste câteva clipe va trebui să se aplece și să sufle în ea ca s-o stingă, dar nu-i plăceau fumul și mirosul de kerosen, așa că mai așteptă. Lămpi cu gaz și LED-uri. Tehnologii vechi și noi, comasând timpul într-un prezent paradoxal. Oare grăsimea de balenă mirosea mai bine? În lumina tremurândă, era conștientă că Oliver stătea întins lângă ea, o siluetă slabă, instabilă, mișcându-se când în întuneric, când în afara sa. Când a vorbit în cele din urmă, de parcă nu trecuse nici o clipă, apropierea vocii lui a speriat-o.

— Dacă asta s-a întâmplat, spuse el, atunci nu e doar viața *ei* în pericol.

— La ce te referi?

— Păi pune sub semnul întrebării și existența noastră, nu crezi?

— Pe noi? întrebă ea.

Oare glumea?

— Sigur, spuse el. Vreau să spun că, dacă încetează să ne mai scrie, atunci poate că încetăm și noi să mai existăm.

Vocea lui părea de-acum din ce în ce mai îndepărtată. Erau urechile ei de vină sau furtuna? I-a venit în minte un gând.

— Noi? zise ea. Îmi scria mie. La *mine* se referă în text. Eu sunt cea pe care o aștepta. De când e vorba de noi?

— Și eu țin la ea, să știi, spuse el.

Vocea lui se auzea din nou foarte aproape, chiar lângă urechea ei.

— Te-am ascultat citind jurnalul, prin urmare mă gândesc că mă poți considera o parte din tine. În plus, pronumele de persoana a doua poate fi și singular, și plural în engleză, așa că de unde știi că nu se referea la amândoi de la bun început?

Era greu de zis cu toată larma de afară, dar i s-a părut că simte ceva mocnind în tonul lui, o urmă de amuzament. Şi-a aprins din nou lanterna şi a îndreptat lumina spre faţa lui.

— Ţie ţi se pare că e *nostim*?

Oliver ridică o mână ca să se ferească de lumina violentă.

— În nici un caz, spuse el, mijind ochii. Te rog...

I-a făcut pe plac şi a întors lanterna în altă direcţie.

— Vorbesc serios, continuă el, dispărând în penumbră. Poate că nu mai existăm. Poate că asta a păţit şi Pesto. Poate că doar a căzut de pe pagina noastră.

3.

Afară, în cedrii înalţi de lângă magazia de scule, cioara de junglă îşi ridică aripile împotriva ploii puternice. Vântul şuiera printre crengi, ciufulindu-i penele de un negru lucios. *Cra, cra, cra*, a ţipat cioara, certând vântul, însă vântul n-o putea auzi cu toată gălăgia din jur, aşa că nu i-a răspuns. Craca se legăna, iar cioara a strâns-o mai tare între gheare, pregătindu-se să se arunce înainte şi să zboare.

4.

— Pari şi mai nebun decât mine, spuse Ruth.

— Ba deloc, zise el. Dimpotrivă. Trebuie doar să abordăm problema logic. S-o luăm pas cu pas.

În discursul lui era ceva foarte atent şi deliberat, care o făcea să se simtă nelalocul ei.

— Mă momeşti, spuse ea. Încetează.

— Dacă eşti aşa de sigură că vorbele erau acolo, continuă el, atunci trebuie să te duci şi să le găseşti.

— E o idee ridicolă...

— Cuvintele erau acolo, îi spuse. Acum nu mai sunt. Bun, unde se duc cuvintele care dispar?

— Eu de unde să ştiu?

— Nu e treaba ta să ştii?

Până atunci își îndreptase observațiile spre tavan, dar acum se întoarse spre ea.

— Ești *scriitoare*.

Era, probabil, cel mai nemilos lucru pe care l-ar fi putut spune.

— *Nu* sunt! țipă ea cu o voce chinuită, ridicând tonul pentru a putea rivaliza cu zgomotul vântului. Eram la un moment dat, dar acum nu mai sunt! Pur și simplu, cuvintele nu mai sunt acolo...

— Hm, făcu el. Poate te-ai străduit prea tare... Sau poate ai căutat în locul greșit...

— Ce vrei să zici?

— Poate că sunt aici.

— Aici?

— De ce nu?

Și-a întors privirea spre tavan.

— Gândește-te și tu. De unde vin cuvintele? Vin de la morți. Le moștenim. Le împrumutăm. Le folosim un timp ca să aducem la viață ceva mort.

Se întoarse pe-o parte și se ridică, sprijinindu-se într-un cot.

— Oamenii din Grecia antică credeau că, atunci când citești cu voce tare, de fapt n-o faci tu, ci morții, care îți luau cu împrumut limba pentru a putea vorbi din nou.

Își rostogoli trupul lung peste al ei, întinzându-se spre lampa cu gaz de pe noptieră. Strânse palma căuș deasupra gâtului de sticlă al lămpii, pregătindu-se să sufle în ea, și – pentru un moment – lumina care venea de dedesubt îi umbri ochii, făcându-i să arate ca orbitele unui schelet.

— Insula Morților. E vreun loc mai potrivit să cauți cuvinte pierdute?

— Mă cam sperii...

Râse și suflă în tubul lunguieț de sticlă. Camera se întunecă, iar mirosul înțepător de kerosen și fum se înălță în aer ca rămășițele unei stafii.

— Noapte bună, șopti el.

5.

Dacă aș călători atât de departe în vis, încât să nu mă mai pot întoarce la timp pentru a mă trezi?

— *Atunci vin eu și te iau.*

Cum arată separarea? Ca un zid? Un val? Un corp de apă? O clipocire de lumină sau un pâlpâit al particulelor subatomice despărțindu-se? Ce simți oare când reușești să treci dincolo?

Degetele ei pipăie suprafața peticită a visului, recunosc tenacitatea filamentelor, știu că e hârtie pe cale să se rupă, însă memoria fibroasă încă mai sălășluiește acolo, suplă, vasculară, mândră. Copacul a fost trecutul, iar hârtia este prezentul, și totuși hârtia își aduce aminte de vremea când stătea dreaptă, la un loc. Ca prin vis, își aduce aminte de seva ei.

Dar nici ea nu se pierde cu firea, împunge cu degetele până când fibrele încep să cedeze, precum cambiul în fața lamei unui topor sau pielea în fața cuțitului...

Crengile se dau la o parte atunci, dezvăluind o cărare sinuoasă și întortocheată, ce se îngustează din ce în ce mai mult, conducând-o printr-o pădure tot mai deasă. Ploaia s-a oprit. Greierii țârâie. Parfumul bețigașelor de templu, al cedrului și al lemnului de santal plutește în aer.

În depărtare, ceva îi atrage atenția printre frunze – o pixelare, o formă, o siluetă? Greu de zis. Țâșnește dintr-o creangă într-alta. O pasăre? Pixelii se adună, se întunecă, apoi dispar. Se chinuie să o mai vadă o dată, apoi își aduce aminte. *Poate că te-ai străduit prea tare.* Nu se mai străduie.

Câteodată mintea e clară, dar cuvintele nu.

Câteodată cuvintele sunt clare, dar mintea nu.

De unde vin aceste cuvinte? Se oprește din mers. Se așază pe pământul cărnos al pădurii, la rădăcina unui cedru gigantic. Humusul acoperit cu mușchi e moale ca o pernuță răcoroasă și umedă, dar deloc incomodă. Își încrucișează picioarele.

Câteodată și mintea și cuvintele sunt clare.

Câteodată nici mintea, nici cuvintele nu sunt clare.

Un păianjen coboară pe un firicel argintiu din crengile de deasupra. O adiere slabă clatină vârfurile copacilor. Roua și ploaia se agață de frunzele și ferigile din covorul de verdeață. Fiecare picătură închide înăuntru o lună mică, strălucitoare.

Mintea și cuvintele sunt ființe ale timpului. Claritatea și neclaritatea sunt ființe ale timpului.

Cu coada ochiului, observă ceva mișcându-se. Întoarce capul și vede un călcâi. Călcâiul poartă o șosetă închisă la culoare, iar

alături de el se află un al doilea călcâi asortat, atârnând cam la un metru deasupra unei perechi de espadrile ieftine, aranjate cu grijă pe un petic de mușchi verde ca smaraldul. Se uită în sus, spre corpurile tăcute care atârnă în penumbră de crengile copacilor, și știe că nu este în regulă, dar nu mai poate să se ridice și să fugă. Corpul ei este la fel de greu și neajutorat ca al oamenilor spânzurați, rotindu-se încet în curenții vâscoși de aer.

Sau e apă? Da, acum înoată. Îi este frig și înoată, iar marea e neagră, densă și plină de resturi. Începe să se scufunde, iar tavanul de mâzgă se închide deasupra ei.

Sunete se amestecă și ies în evidență, se întrepătrund și se diferențiază. Cuvintele strălucesc, un nor zbuciumat de pești micuți țâșnește pe sub suprafața apei. Nu pot fi prinși. *Dormimîmpreună într-o încăperemare așezați înșirurica niștepeștișori atârnațilauscat...*

Dar ceva s-a întâmplat cu cuvintele în timp – silabele lâncezesc, refuzând să se disipeze sau să cadă în tăcere – astfel încât acum s-a format o îngrămădeală de sunete, ca niște mașini care se ciocnesc pe autostradă, transformând sensul în cacofonie și, înainte să-și poată da seama, participă și ea la toată gălăgia, fără cuvinte, fără nici un sunet, cu un țipăt care i se ridică din gâtlej și continuă la nesfârșit. Timpul se umflă, copleșind-o. Încearcă să nu intre în panică. Încearcă să se relaxeze și să se comporte ca de obicei, rezistând instinctului de a se încorda și a fugi. Dar unde s-ar duce? Își aduce aminte de liftul lui Jiko. *Când susul se uită în sus, susul e jos...* Doar că nu există nici un sus. Nici un jos. Nici un înăuntru. Nici în afară. Nici înainte sau înapoi. Doar acest val rece și distrugător, această dizolvare și alăturare continuă ce nu poate fi denumită. Fără motiv, se zbate să ajungă la suprafață.

Sentimente clipocesc la marginile ei precum valurile pe nisip. Jiko îi întinde ochelarii, iar Ruth îi ia și îi pune la ochi, pentru că știe că trebuie. Lentilele încețoșate murdăresc lumea, în timp ce fragmente ale vieții bătrânei călugărițe o inundă: imagini spectrale, mirosuri și sunete; geamătul ascuțit al unei femei spânzurate pentru trădare când lațul îi frânge gâtul; plânsul unei fete tinere care jelește; gustul sângelui unui fiu și al dinților sparți; duhoarea unui oraș înecat în flăcări; un nor în formă de ciupercă; o paradă de marionete în ploaie. Pentru o clipă ezită. Lumile sunt chiar acolo, la îndemână. Poate să le simtă forma, poate să le apuce și să le

tragă spre ea, dar în același timp știe și că nu mai poate zăbovi. Într-o fracțiune de secundă, ia o decizie – își desface pumnul minții, lăsându-le să plece. Nu poate să se agațe de trecutul bătrânei călugărițe și să o găsească și pe Nao...

Nao, se gândește, *Nao, now, acum, nuuuu...*

Zvâcnind din coadă, peștele îi scapă, dar ea îl urmează îndârjită, brațele și picioarele i se mișcă prin apă în același ritm cu o muzică distantă, ca la un număr de înot sincron dintr-o emisiune de pe vremuri, până când o copleșește oboseala, spărgând lumea într-un caleidoscop de forme fractale – crenguțe recursive și mici valuri sclipitoare – care se rotesc și se reorganizează într-o cameră cu o oglindă mare, cu un pat rotund și așternuturi cu model de zebră. Bun, se gândește. Înseamnă că sunt pe-aproape. O caută pe Nao în oglindă, un loc logic, dar nu-și vede decât propria reflexie, pe care nu o recunoaște.

— Cine ești tu? întreabă ea.

Reflexia ei o privește și ridică din umeri, făcând oglinda să se spargă în valuri, ca atunci când arunci o piatră în apa unui iaz. Valurile se liniștesc, iar reflexia ei este înlocuită de o alta, ușor diferită, care tot nu este ea.

— Te știu de undeva? întreabă încă o dată.

Te știu de undeva? Fără cuvinte, reflexia ei o imită.

— Ce faci aici?

Ce faci aici? răspunde reflexia ei ca un ecou, pe mutește.

— De ce mă imiți?

Reflexia îi răspunde dislocându-și maxilarului. Gura rămâne căscată, înroșită de sânge, picurând salivă – un orificiu deschis, oribil. Apoi zâmbește fără chef, pământul se cutremură și, din gâtlejul ei ca un tunel, o limbă lungă, despicată țâșnește afară, se încovoaie și se răsucește ca un șarpe, pe punctul de a ataca.

— Oprește-te! țipă ea.

Chiar în acel moment, o vede pe fata care stă în spatele ei în oglindă. Fata este goală, nu are pe ea decât o cămașă bărbătească, pe care o poartă desfăcută. O cravată îi atârnă lălâi pe după guler. Privirile li se întâlnesc, fata începe să se încheie la cămașă, încă când Ruth se întoarce, fata a dispărut și patul cu cuvertură în dungi de zebră e gol.

Nu te lăsa păcălită! urlă reflexia ei și camera explodează într-un vârtej de oglinzi și lumini.

— Stai, țipă ea.

Chiar în timp ce marginile încep să i se dizolve într-o lumină orbitoare, zărește cu coada ochiului ceva iute și negru, o gaură, mai degrabă ca o absență. Își ține respirația și așteaptă, fără a îndrăzni să se întoarcă și s-o privească direct. Mica gaură începe să se ciugulească cu pliscul, în vreme ce pixelii ei se strâng la un loc, apoi aude strigătul slab, familiar al unei ciori.

O cioară?

Cuvântul apare la orizont, negru pe fundalul luminii orbitoare, și – pe măsură ce se apropie – se răsucește într-o spirală, lungindu-și ***C***-ul pentru a crea o șiră, îndoind și unind ***I***-ul și ***O***-ul în forma unui corp aerodinamic, rotindu-și ***R***-ul pentru a închipui o frunte și un cioc deschis. Își întinde larg aripile, cele două ***A***-uri, dă din ele o dată, de două ori, de trei ori, apoi, acoperită în întregime cu pene, începe să zboare.

Este cioara de junglă, a venit să o salveze! Își adună forțele și o urmărește, în vreme ce cioara zboară din creangă în creangă, însă ea se află pe pământ, iar terenul este accidentat. Când încetinește sau se împiedică, cioara de junglă se oprește și o așteaptă,

înclinând capul şi urmărind-o cu ochiul ei negru ca o mărgea. Pare s-o conducă undeva. Aude zgomot de trafic în depărtare, se cațără pe o pantă bolovănoasă şi se trezeşte la marginea unui parc întins, pe malul unui iaz. Malurile îi sunt năpădite de lotuşi şi stufăriş, dar mai la mijloc e curat. Se lasă amurgul, însă câteva hidrobiciclete în culori pastelate, de forma unor lebede cu gâtul lung, încă se mai vântură de colo-colo, lăsând pe apa sticloasă urme roz, albastre şi galbene în formă de V. O faleză lată înconjoară iazul, presărată cu bănci de piatră la intervale regulate, precum orele pe cadranul unui ceas.

Un bărbat stă pe una dintre bănci, sub o salcie plângătoare, hrănind câteva ciori zburlite, care dau ţanţoşe din aripi şi se întrec pentru pâine. Cioara aterizează la picioarele bărbatului, împrăştiindu-le pe celelalte şi ridicând un mic nor de praf. Ea o urmăreşte şi se aşază lângă bărbat pe bancă.

El se îndreaptă de spate, apoi înclină capul, salutând ezitant.

— Cu tine trebuie să mă întâlnesc? întreabă.

— Nu ştiu, răspunde ea.

Îl priveşte mai atent. E un tip între două vârste, într-un costum albastru nou-nouţ, dar seara este călduroasă şi şi-a dat jos sacoul, l-a împăturit ordonat şi l-a aşezat pe spătarul băncii. Poartă o cămaşă albă, cu mâneci scurte, şi papion.

— Eşti unul din membri? întreabă el.

— Membri?

— Ai clubului...?

— Nu cred.

— Ah.

Pare dezamăgit. Se uită la ceas.

Zăreşte o sacoşă la picioarele lui.

— Cărbuni? întreabă ea, observând cum se retrage alarmat. Nu prea e vremea potrivită pentru un grătar.

Priveşte în depărtare, la hidrobicicletele pastelate plutind pe lac. Au gâturi lungi şi graţioase, în formă de semn de întrebare, şi ochi duioşi de lebădă.

Bărbatul îşi drege vocea, de parcă i s-a oprit ceva în gât.

— Eşti sigură că nu cu tine trebuie să mă întâlnesc?

— Destul de sigură.

— Poate că şi tu eşti aici ca să te vezi cu cineva?

— Da, spune ea. Cu tine trebuie să mă întâlnesc.

— Cu mine?

— Da. Tu eşti Haruki nr. 2, nu-i aşa?

Se uită la ea cu ochii mari.

— De unde ştii?

— Fiica ta mi-a spus.

Se bazează pe intuiţie, nu poate decât să spere că va reuşi.

— Naoko?

— Da. Ea mi-a spus... mi-a spus că s-ar putea să fii aici.

— Da?

— Da. A vrut să-ţi transmit un mesaj.

Începe să devină suspicios.

— De unde o cunoşti pe fiica mea?

— Nu o cunosc, spune ea, gândindu-se rapid. Vreau să zic, suntem... prietene prin corespondenţă.

O măsoară din cap până-n picioare.

— Eşti un pic cam în vârstă ca să fii prietenă prin corespondenţă cu fiica mea.

— Mulţumesc mult.

— Nu voiam să zic că..., începe să spună, dar un alt gând îi vine în minte. V-aţi cunoscut pe internet? Eşti unul dintre cei care o urmăresc?

— Sigur că nu.

— A, ce bine, spune el şi se relaxează. Internetul e un vas de closet. Scuză-mi limbajul.

Le aruncă o bucăţică de pâine ciorilor, iar atenţia i se îndreaptă din nou spre înăuntru.

— Nu ne-am gândit niciodată că o să ajungă aşa...

Mă uit la păsări cum se luptă pentru pâine.

— N-are nimic, spune ea. De fapt, am întâlnit-o plimbându-mă pe plajă. După o furtună.

— Aha, spune el, dând din cap. Asta e bine. Ar trebui să petreacă mai mult timp pe-afară. Mergeam la plajă destul de des când stăteam în California. Îmi fac griji pentru ea. Ştii că a renunţat la şcoală...

— La şcoală?

Dă din cap şi le mai aruncă o bucată de pâine ciorilor.

— Nu prea pot s-o învinovăţesc. Se luau de ea. Postau pe internet lucruri oribile despre ea.

Oftează și își coboară privirea rușinat.

— Eu sunt programator, dar n-aveam ce să fac. Odată ce chestiile astea ajung pe internet, rămân acolo mult timp, știi? Te urmăresc, nu poți să scapi.

— De fapt, eu chiar pățesc fix invers, spune ea. Câteodată caut ceva, iar informația pe care încerc s-o găsesc e acolo, iar apoi, în clipa următoare dispare... *puf*!

— *Puf?*

— Fără nici o urmă. Ștearsă. Într-o clipită.

Pocnește din degete.

— Fără nici o urmă, repetă el. Hmm. Și unde ai obținut asemenea rezultate?

— Păi, de cele mai multe ori, pe insula unde locuiesc. Suntem un pic mai în urmă, iar conexiunea noastră cu restul lumii e un pic șubredă.

El ridică din sprâncene.

— E o idee interesantă, spune. Și eu m-am considerat întotdeauna un pic mai șubred.

E plăcut să stea pe bancă în parc, de vorbă cu el, dar o contractare bruscă a creierului ei îi spune că nu mai are mult timp. Se scutură și încearcă să se concentreze.

— Vrei să-ți zic mesajul de la fiica ta sau nu?

Îl vede cum tresare, dar apoi dă din cap.

— Sigur că da.

— OK.

Se întoarce pe bancă, astfel încât să stea față în față, ca să vadă că vorbește serios.

— Mi-a zis să-ți spun să n-o faci.

— Ce să nu fac? întreabă el.

Arată cu degetul spre sacoșa de la picioarele lui.

Privirea lui urmărește direcția degetului, iar umerii i se înmoaie.

— Ah. Asta.

— Da, asta, spune ea severă. Își face griji pentru tine, să știi.

— Își face?

O mică licărire de emoție apare pe fața lui, dar apoi dispare la fel de brusc.

— Ei bine, tocmai de asta e cel mai bine s-o termin, ca să-și poată continua viața.

Răspunsul lui îi stârnește mânia.

— Te rog să mă scuzi că ți-o zic, dar chiar nu ar trebui să fii așa de egoist.

Pare surprins.

— Egoist?

— Sigur. E fiica ta. Te iubește. Cum crezi că o să se simtă dacă o abandonezi? Nu e ceva peste care să poată trece. Știe ce pui la cale și, dacă o duci până la capăt, intenționează și ea să se omoare.

Încet, se sprijină cu coatele de genunchi, acoperindu-și fața cu mâinile. Gulerul alb al cămășii i s-a umezit de transpirație, i se distinge forma maioului prin material. Omoplații i se mișcă precum aripile unei păsări abia ieșite din ou, stângace și sfrijite, nu foarte utile.

— Chiar crezi că vorbește serios? întreabă el printre degete.

— Da. Sunt sigură. Mi-a spus ea. Plănuiește să se sinucidă și tu ești singurul care poate s-o oprească. Are nevoie de tine. Iar noi avem nevoie de ea.

Clatină încet din cap, apoi își masează fața. Privește înainte, spre iaz. Stau așa mult timp, uitându-se după hidrobicicletele vesele. Într-un târziu, vorbește.

— Nu înțeleg. Dar dacă ce zici tu e adevărat, nu pot să-mi asum riscul. O să merg acasă și o să vorbesc cu ea...

— Nu e acasă. E în stația de autobuz din Sendai. Încearcă să ajungă la templu. Bunica ta este...

— Da? ridică privirea spre ea, așteptând, dar expresia i se schimbă brusc, cuprinsă de îngrijorare. Te simți bine? Ești foarte palidă.

Mai sunt atâtea de spus, și totuși cuvintele nu vor să vină. Își simte creierul contractându-se, timpul aproape că s-a scurs, însă mai are ceva de făcut, numai dacă și-ar aminti despre ce e vorba... Se ridică și o cuprinde un val de amețeală. Bietele ciori de la picioarele ei se ceartă și croncăne, cerând mai multă mâncare. Se uită în jur după cioara de junglă, care pare să fi dispărut.

— Cioară! strigă ea, în timp ce gravitația își pierde forța, iar lumea o eliberează din îmbrățișarea ei, alunecându-i de sub picioare și aruncând-o înapoi.

O furtună de petale în lumina lunii. Cimitirul unui templu noaptea. Vântul biciuiește străvechiul cireș, smulgându-i petalele de pe crengi și umplând întunericul cu o ceață palidă de flori care

o cuprind ca un vârtej pe după umeri, apoi se așază pe vechile morminte de piatră. Plăcile de lemn clănțănesc și se ciocnesc ca dinții putreziți ai unei stafii, iar din vânt aude o voce sau poate nu chiar o voce, mai mult o impresie. „*Numai când luna e aproape plină...*", pare să zică această voce care nu e chiar o voce, ci mai degrabă o briză bântuită, suflând în gâtul unei sticle goale. De ce aici? întreabă ea. Privește în jos și descoperă că ține în mână vechiul caiet studențesc, împachetat cu grijă în hârtie cerată, apoi brusc își aduce aminte. Știe pe unde să o ia, astfel încât să ajungă la altarul din birou. Știe unde e așezată cutia, pe raftul de sus, și nu îi ia mult timp să dea la o parte pânza cea albă, să ridice capacul și să strecoare înăuntru pachetul ce conține caietul studențesc. Aude un zgomot și ridică privirea, o vede pe bătrâna călugăriță stând în pragul ușii, privind-o. În spatele ei e grădina. Poartă o robă neagră, iar când întinde brațele pentru a cuprinde lumea, mânecile ei lungi se umflă. Se fac din ce în ce mai lungi și mai largi, până când ajung să fie la fel de vaste precum cerul nopții și, când sunt îndeajuns de mari pentru a ține totul, Ruth se lasă să cadă, în sfârșit, în brațele ei, în tăcere, în întuneric.

6.

Furtuna a trecut în timpul nopții, iar la lumina rece a zilei, Ruth stătea la tejgheaua din bucătărie, așteptând să fiarbă apa pentru ceai. Era târziu, practic tot dimineață, dar aproape de prânz. Oliver se trezise mai devreme și plecase pe-afară ca să vadă câți copaci au căzut și dacă s-a întors Pesto, însă acum se întorsese deja în bucătărie, pe scaunul lui de la tejghea, unde stătea de obicei cu motanul în brațe. Bea ceai și își verifica e-mailurile pe iPhone, în timp ce Ruth încerca să-i povestească despre visul ei. Pisica părea să fie în continuare acolo cu el, dar mai degrabă ca o absență, o gaură în formă de motan.

— N-am putut să-i găsesc cuvintele, a zis ea. Le-am căutat și le-am tot căutat, dar n-am reușit să le găsesc. M-am întors fără nimic.

A întins degetele, cercetându-și palmele ineficiente.

— Păi, zise el, măcar ai încercat.

Apa fierbea, așa că a umplut ceainicul.

— De fapt, la un moment dat am simțit că am prins ceva, o aveam în palmă, însă atunci mi-am dat seama că era povestea bătrânei Jiko, nu a lui Nao, așa că i-am dat drumul. Nu voiam să mă las distrasă, știi?

Oliver a dat din cap. Știa tot ce era de știut, se mai întâmplă să fii distras. Se auzi sunetul unui e-mail trimis, în timp ce punea jos telefonul și sorbea din ceaiul rece.

— Prietenii Pleistocenului mă întreabă dacă monografia mea este gata și dacă aș putea să le-o trimit, spuse el trist. Trebuia s-o termin până acum. De ce nu pot să mă concentrez? Și ei de ce se grăbesc așa de tare?

Întrebările erau retorice, așa că nu le-a mai răspuns. I-a umplut cana cu ceai și și-a turnat și ei.

— Singurele cuvinte pe care am mai reușit să le găsesc erau ale lui Haruki. Cele din jurnalul lui franțuzesc secret, însă pe acelea le citisem deja, așa că le-am lăsat acolo.

— Ăsta-i necazul cu Pleistocenul, continuă el. Întotdeauna grabă, grabă, grabă. Vor ca totul să fie gata ieri, dacă se poate.

— L-am pus în cutia cu rămășițele lui, chiar înainte să mă trezesc. Părea să fie lucrul cel mai bun de făcut.

— Dar nu e vina lor, spuse el. Știu asta. E a mea. Pur și simplu nu pot să mă concentrez fără Pesto.

— Ai auzit vreun cuvânt din ce-am zis?

Oliver ridică privirea spre ea.

— Sigur că am auzit. Sună ca un vis pe cinste. Ai verificat jurnalul?

Lăsă jos cana cu ceai.

— Ah, zise ea. Crezi că ar trebui s-o fac?

Partea a IV-a

O carte este un vast cimitir în care pe cele mai multe dintre morminte nu mai poți descifra numele șterse. Uneori, dimpotrivă, îți amintești foarte bine numele, dar fără să-ți dai seama că ceva din ființa care-l purta supraviețuiește în paginile cărții.[*]

Marcel Proust, *Timpul regăsit*

---

* Vezi Nota redacției, p. 459 (n.r.).

Nao

1.

Mai ești acolo?

Nu ți-aș purta pică dacă ai renunțat deja la mine. Adică, până și eu am renunțat la mine, nu? Așa că, de ce m-aș aștepta să rămâi tu prin preajmă? Dar dacă ai făcut-o, dacă mai ești acolo (eu, sincer, sper că ești), atunci vreau să-ți mulțumesc pentru că nu ți-ai pierdut încrederea în mine.

Deci, unde eram? A, da. Stăteam pe banca din stația de autobuz, așteptând să iau autobuzul spre templu ca s-o pot vedea pe bătrâna mea Jiko murind, și erau acolo un bătrânel îmbrăcat de jogging, care aduna petalele de pe trotuar, un câine alb, murdar, care își lingea ouăle și șeful gării, care dădea drumul la acces pe peron. Primii navetiști începuseră să sosească și, când a tras un tren în stație, câțiva pasageri au coborât – aceeași priveliște pe care ai văzut-o în orice stație mică de tren dis-de-dimineață. Nimic deosebit, nu? Dar după câteva minute, șeful gării a ieșit din nou afară, împreună cu un individ la costum, s-a uitat în jur și m-a văzut, apoi a arătat spre mine. Individul care era cu el i-a mulțumit, aplecându-se scurt, și când s-a ridicat la loc, am văzut că era tatăl meu.

Nu-mi venea să cred. Credeam că e mort. De fapt, încercasem să nu mă gândesc, pentru că de fiecare când o făceam, mi-l imaginam într-o mașină în pădure, alături de ceilalți amici sinucigași, sufocându-se pe melodiile lui Nick Drake.

Dar nu era cazul. Se îndrepta spre mine, așa că m-am uitat rapid în altă parte, prefăcându-mă că nu-l văzusem. Când a ajuns la banca mea, a rămas în picioare, în timp ce eu mă uitam la câine

cum se scarpină din cauza puricilor. Îşi dăduse seama că ştiu că e acolo, însă nu prea aveam ce să ne spunem, iar conversaţia, când a început în cele din urmă, a fost destul de jenantă şi a sunat cam aşa:

— Bună, a zis el.

— Bună, am zis eu.

— Stai de mult aici?

— Da, normal. Am stat toată noaptea.

— Aha. Te superi dacă mă aşez?

— Cum vrei.

M-am dat la o parte să-i fac loc, pentru că nu voiam să-l ating. S-a aşezat şi ne-am uitat împreună la câine până a terminat cu scărpinatul şi a plecat.

— Ai venit s-o vezi pe *Obaachama*? a întrebat.

Am dat din cap.

— E bolnavă?

Am dat din cap.

— E pe moarte?

Am dat din cap.

— De ce nu mi-ai zis?

Am râs, dar nu aşa, la modul *ha-ha*. Mai curând *da, bine, şi la ce naiba ar fi folosit dacă o făceam?*

A înţeles ce voiam să zic şi n-a mai spus nimic.

Autobuzul a apărut de după colţ chiar atunci, aşa că ne-am ridicat amândoi. Eram singurii călători, dar ne-am aşezat politicos, eu în faţă, tata în spate, de parcă am fi fost nişte străini. Când autobuzul a tras în staţie, am zis:

— Credeam că eşti mort.

Era ca şi când vorbeam cu autobuzul şi nici nu eram sigură că mă auzise. Cuvintele se aflau în capul meu şi îmi scăpaseră din gură înainte să le pot opri. Chiar nu voiam să încep discuţia asta cu el, aşa că, atunci când n-a răspuns, m-am simţit uşurată. Uşile autobuzului s-au deschis şi ne-am urcat. Tata a plătit biletele, iar eu m-am dus în fundul autobuzului şi m-am aşezat. A venit după mine. A ezitat o clipă, apoi s-a aşezat lângă mine. A oftat lung, de parcă tocmai făcusem cine ştie ce mare scofală, apoi m-a mângâiat pe mână.

— Nu, a zis, nu sunt încă mort.

Când am ajuns la templu, bătrâna Jiko era încă în viață, însă mulți oameni stăteau prin preajmă așteptând să moară. Câțiva dintre cei din *danka*, niște călugărițe și călugări, chiar și niște reporteri de la un ziar, pentru că era destul de faimoasă pentru vârsta ei atât de înaintată.

Noi eram familia ei, așa că am fost tratați ca niște VIP-uri și invitați imediat înăuntru s-o vedem. Muji ne-a condus. Bătrâna Jiko stătea întinsă pe salteaua ei. Părea atât de micuță, ca un copil bătrân. Pielea îi era aproape translucidă, iar dedesubt i se puteau vedea oasele rotunde și frumoase ale obrajilor. Se uita la tavanul de deasupra ei, dar când am îngenunchiat lângă ea și am luat-o de mână, a întors capul și m-a privit prin cele două flori singuratice ale ei, de un albastru lăptos.

— *Yokkata*, a șoptit. *Ma ni atta ne.*[152]

Degetele îi erau ca niște bețigașe uscate și subțiri, dar fierbinți. Mi s-a părut că îmi strânge mâna cu degetele ei fierbinți. Nu puteam să fac cuvintele să-mi iasă pe gură, pentru că mă chinuiam să nu plâng. Și oricum, ce mai era de zis? Știa că o iubesc. Câteodată nu e nevoie de cuvinte pentru a spune ce ai în suflet.

Ea avea, însă, ceva ce dorea să ne spună. Cred că așteptase prilejul. A ridicat brațele, străduindu-se să se scoale puțin. Am încercat s-o ajut, dar trupul ei era numai o mână de oase într-un sac de piele și mă temeam să n-o rănesc.

— Muji, a șoptit.

Muji era acolo, la fel și tata.

— Sensei, o rugă Muji. Vă rog, întindeți-vă. Nu trebuie să...

Însă bătrâna Jiko insista. Voia să stea în *seiza*[153], așa că au trebuit s-o ridice în genunchi, ținând-o de subsuori, iar eu am crezut pur și simplu că i se vor desprinde brațele sau că efortul o va omorî. Se putea vedea cât de greu îi este, dar în cele din urmă au reușit să o așeze într-un echilibru și cu spatele drept. Muji i-a aranjat gulerul. Bătrâna Jiko a rămas nemișcată pentru câtva timp, trăgându-și sufletul, apoi și-a ridicat brațul. Muji știa deja. Avea o pensulă și cerneală pregătite pe o măsuță, pe care le-a mutat lângă salteaua lui Jiko și le-a așezat cu grijă în fața ei.

---

152. *Yokkata. Ma ni atta ne.* – Mă bucur... Ai ajuns la timp.

153. *Seiza* (正座) – poziție formală, în genunchi.

În caz că nu știți, este o veche tradiție printre maeștrii zen să scrie un ultim poem pe patul de moarte, așa că toată treaba asta nu era chiar așa de stranie pe cât sună, însă m-a făcut să mă simt un pic aiurea, pentru că adineaori puteam să jur că era gata să-și dea ultima suflare, apoi imediat o văd că stă ridicată în pat cu o pensulă în mână.

Ținea ochii închiși în timp ce Muji pregătea totul, așezând pe biroul din fața ei o coală albă, curată, din hârtie de orez, apoi fărâmițând cu grijă cerneală în mojarul tradițional de piatră care era folosit în chip de călimară. Când a terminat, a pus bucățica de cerneală în suportul ei și a făcut o plecăciune.

— *Hai, Sensei. Dōzo...*[154]

Atunci Jiko a deschis ochii. A înmuiat pensula specială în cerneala neagră și groasă, apăsând și scuturând-o de parcă avea tot timpul din lume – probabil chiar îl și avea, pentru că timpul încetinea pentru a-i oferi momentele de care avea nevoie. În cinstea marelui ei efort și a abilității supranaturale de a încetini timpul, ne-am îndreptat cu toții de spate – eu și tatăl meu, în genunchi în fața ei, iar Muji, într-o parte –, toată camera s-a cufundat în tăcere, în afară de apăsatul și scuturatul pensulei de cerneală. Apoi, când vârful pensulei era exact cum trebuie, Jiko a inspirat adânc și l-a ținut deasupra colii albe. Mâna îi era nemișcată în aer. O picătură de cerneală neagră a început să se îngroașe la vârful pensulei, dar înainte să cadă, pensula a intrat într-un picaj, ca o pasăre neagră despicând în două un cer palid și cenușiu, apoi, după câteva momente, cinci tăieturi negre zăceau umede pe foaie.

Nu era o poezie. Era un singur semn.

生

Cinci dâre. *Sei. Ikiru.* A trăi.

Cu pensula în continuare între degete, ne-a privit pe mine și pe tata.

— Pentru acum, ne-a spus amândurora. Pentru timpul prezent.

---

154. *Hai, Sensei. Dōzo* – Aici, Sensei. Te rog...

Multor maeștrii zen le place să moară stând în poziția *zazen*, dar bătrâna Jiko s-a întins. Nu e mare lucru. Nu înseamnă că nu era un adevărat maestru zen. Poți să fii un maestru zen adevărat și totuși să te întinzi. Chiar și Buddha a murit întins, iar toată treaba cu statul ridicat este doar o adăugire tipic bărbătească. Felul în care a murit bătrâna Jiko e perfect în regulă. Cu grijă, a pus pensula la loc în suportul ei, apoi s-a lăsat foarte ușor pe spate, pe partea dreaptă, exact ca bătrânul Shaka-sama. Genunchii îi erau îndoiți de pe urma poziției *seiza* și nici măcar nu a făcut efortul să-i întindă. Când capul i-a atins pământul, și-a pus doar mâna sub obraz pentru a-l susține și a închis ochii, de parcă se pregătea să tragă un pui de somn. Părea să stea foarte confortabil. A mai răsuflat o dată, lung și horcăit, apoi încă o dată, apoi lumea întreagă a expirat împreună cu ea. Și gata, s-a oprit. Pur și simplu. Am așteptat, dar nu s-a mai întâmplat nimic. Nu mai era.

Muji a îngenuncheat lângă ea și i-a udat buzele cu *matsugo-no-mizu*[155], apoi a făcut plecăciuni *raihai* în fața ei, iar eu și tata am făcut la fel. După aceea i-au întors corpul minuscul pe spate și i-au îndreptat picioarele, iar Muji a aprins un bețigaș parfumat și i-a acoperit fața cu un bucată de stofă albă. Pregătise deja altarul, avea lumânări noi și bețigașe parfumate și flori, iar acum se ducea să spună oamenilor care așteptau afară.

Eu am rămas așezată acolo, încercând să înțeleg ce se întâmplase. Nu puteam să cred că bătrâna Jiko chiar murise, îmi tot venea să arunc o privire sub stofa albă. Eram îngrijorată să nu se sufoce, cum stătea așa acoperită, dar stofa nu se mișca, nimic de genul ăsta, prin urmare știam că nu respiră. Un fir subțire de fum se ridica din bețigașe înspre grinzi, însă în rest nimic altceva nu se mișca.

Timpul încă se scurgea încetinit și straniu, iar eu nu puteam să-mi dau seama dacă treceau minute, ore sau zile. Auzeam diverse lucruri întâmplându-se în alte părți ale templului. *Tatami*-urile dispăreau din cameră. Într-un târziu, câțiva bărbați au adus o cadă mare de lemn. Muji a umplut-o cu *sakasamizu*[156], începând cu apa

155. *Matsugo-no-mizu* (末期の水) – „apa ultimului minut".

156. *Sakasamizu* (逆さ水) – apă „cu susul în jos". În mod normal, o baie se pregătește prima dată cu apă caldă, apoi se adaugă apa rece.

rece, pentru că atunci când moare un om, trebuie să faci totul de la coadă la cap. Când cada s-a umplut, a dezbrăcat cu grijă corpul bătrânei Jiko şi apoi m-a întrebat dacă vreau să o ajut s-o spele. Vedeam că tata îşi făcea griji pentru mine, mi-a zis că nu trebuie neapărat s-o fac, dar eu am răspuns că vreau, desigur. Vreau să zic, după toate băile pe care Jiko şi cu mine le făcuserăm împreună şi după toate dăţile când o spălasem pe spate, doar ştiam cum s-o fac, nu? Era ca şi când îmi făcusem mâna pentru această ocazie. Ştiam exact cât de tare să o frec şi nu mi se părea ciudat, pentru că ea era acum moartă. Mi se părea destul de normal.

După aceea, Muji şi cu mine am îmbrăcat-o într-un chimonou alb special, pe care Muji îl cususe pentru ea fără să facă nici un nod la aţă, astfel încât bătrâna Jiko să nu fie legată de lumea asta. I-am înfăşurat chimonoul în jurul trupului, cu partea dreaptă peste cea stângă, invers decât felul în care îl poartă un om viu, şi am aşezat-o cu capul spre nord, în loc de sud. Muji i-a aşezat pe piept un cuţitaş de care să se ajute să taie ultimele legături cu lumea. Bătrâna Jiko a stat astfel toată ziua următoare, în timp ce oamenii din *danka* şi ceilalţi călugări veneau să facă plecăciuni şi să-i aducă ultimele omagii. Apoi au aşezat-o în sicriu.

Credeam că ştiu câte ceva despre ritualurile funerare japoneze, datorită celui pe care îl ţinuseră colegii pentru mine, însă înmormântarea bătrânei Jiko a fost cu totul altfel. A fost impunătoare, având loc în camera principală a altarului, cu o mulţime de oameni veniţi din toate părţile şi cu călugări şi călugăriţe de la templul mare. Mama a ajuns şi ea în cele din urmă, îmbrăcată toată în negru, cu atitudinea adecvată. I-a adus tatei un costum negru pe care să-l poarte, iar mie – o uniformă curată de şcoală. Călugării şi călugăriţele recitau o mulţime de sutre şi toată lumea mergea pe rând la altar să aprindă beţigaşe parfumate drept ofrandă. Eu am fost a doua care s-a dus, după tata, ceea ce m-a emoţionat şi m-a făcut să mă simt importantă. După ce toţi invitaţii au avut prilejul să aprindă beţigaşe parfumate şi să facă o plecăciune, a trebuit să ne luăm adio de la bătrâna Jiko înainte să bată în cuie capacul sicriului. I-am pus înăuntru flori şi lucruri de care ne-am gândit că s-ar putea să aibă nevoie în lumea de apoi, cum ar fi cărţile ei cu sutre, papucii, ochelarii de citit şi cele şase monede pe care trebuia să le plătească pentru a trece Râul celor Trei Traversări

de pe Muntele Fricii. Când nimeni nu era atent, i-am strecurat și niște Melty Kiss în palmă. Maeștrii zen nu iau de obicei cu ei ciocolată pe Tărâmul Pur, căci se presupune că nu mai sunt legați de lucrurile lumești, dar știam cât de mult îi plăcea ciocolata bătrânei Jiko și m-am gândit că n-o să conteze. Când i-am atins degetele, erau înțepenite și înghețate. Se schimbase deja atât de mult de când murise. Cu o zi înainte, când o spălam, aveam senzația că este în continuare în trupul ei, dar acum acest trup era gol. Un sac. Un sac de piele. Un lucru rece. Nu mai era deloc Jiko.

Au închis sicriul și l-au bătut în cuie cu o piatră, iar în tot acest timp călugării și călugărițele cântau. Amintirile, ca niște valuri mici, se înghesuiau la marginea minții mele. Îmi aduceam aminte de propria mea înmormântare, de vocea tristă a lui Ugawa Sensei și de cuvintele pe care le cânta el. *Forma este goliciune și goliciunea este formă.* Acum înțelegeam la ce se referă, pentru că bătrâna Jiko fusese formă, iar acum, brusc, nu mai era. Apoi mi-am adus aminte de petrecerea cu karaoke, când Jiko a cântat melodia „Visul imposibil". Pe undeva, făceam o legătură între melodia aceea și jurământul ei de a salva toate ființele și, cum stăteam și o priveam zăcând acolo, mi-a părut rău pentru ea fiindcă nu reușise, lumea era încă plină de ciudați și *hentai*. Dar apoi mi-a venit în minte altceva – poate nu conta că nu reușise, pentru că măcar fusese dedicată visului ei imposibil chiar până la final. M-am întrebat dacă inima ei era împăcată și liniștită în timp ce era așezată la locul de veci sau dacă încă își făcea griji pentru tot soiul de treburi. M-am întrebat dacă își face griji pentru mine. Este egoist din partea mea, dar am sperat cumva că da. Adică, una e să nu reușești să salvezi toate ființele, dar măcar putea să mă fi așteptat și pe mine. Doar sunt stră-strănepoata ei. Totuși nu-a făcut-o. A luat-o înainte – și s-a urcat în lift chiar și-așa.

Dus, dus,
Dus în lumea de dincolo...

I-am coborât trupul de pe munte într-un dric dichisit și apoi am mers până la un crematoriu din apropierea templului mai mare din oraș. Călugării și călugărițele au cântat mai departe, în timp ce puneau sicriul bătrânei Jiko pe targa de metal, apoi au băgat-o

în cuptor ca pe o pizza. Capacul cuptorului s-a închis bine și brusc m-am trezit făcându-mi griji că ciocolatele Melty Kiss se vor topi și îi vor murdări chimonoul alb, dar era prea târziu ca să mai pot face ceva. Am mers afară să așteptăm, așa că puteam să văd fumul ridicându-se spre un cer albastru senin. Tata a ieșit și a stat împreună cu mine, ținându-mă de mână, ceea ce nu m-a deranjat. Nu am vorbit sau ceva de genul ăsta. Când s-a terminat, ne-am întors înăuntru și au scos afară targa. Nu era nici urmă de ciocolată. Tot ce rămăsese din ea era un schelet minuscul fărâmat, câteva oase albe și calde. Nu-mi venea să cred cât era de mică.

Angajatul de la crematoriu a luat un ciocănel și a spart oasele mai mari, apoi am stat cu toții în jurul tărgii cu bețigașe din lemn, pe care le-am folosit să adunăm bucățelele. Faci asta împreună cu un partener, iar fiecare pereche apucă un os și îl pune în urna funerară. Se începe cu oasele picioarelor și se înaintează spre cap, pentru că nu vrei să fii cu susul în jos pentru tot restul eternității. Eu și tata formam o echipă, aveam amândoi foarte mare grijă și, în timp ce făceam lucrul ăsta, Muji ne explica ce era fiecare os. Ah, asta e glezna ei. Ăsta e femurul. Ăsta este cotul. Ah, uitați și *nodobotoke*-ul ei.

Toată lumea a fost superfericită, pentru că să găsești *nodobotoke*-ul este un semn bun. Muji a spus că e cel mai important os, cel pe care îl numim mărul lui Adam, dar în japoneză se cheamă Buddha al Gâtului, pentru că este triunghiular și are aproape forma unui om stând în poziția *zazen*. Dacă reușești să găsești Buddha al Gâtului, atunci persoana decedată va intra în nirvana și se va întoarce în oceanul liniștii veșnice. Buddha al Gâtului este ultimul os băgat înăuntru, se pune deasupra tuturor celorlalte, apoi se închide urna.

Nu am mai avut nevoie de dricul cel mare pentru călătoria de întoarcere, acum că Jiko era atât de mică încât putea să-mi stea pe genunchi, unde am și ținut-o tot drumul înapoi pe munte. Când am ajuns acasă, am intrat în camera lui Jiko și am pus urna și poza ei pe altarul familiei, alături de cele ale lui Haruki nr. 1.

Muji s-a dus și a luat semnul 生 al lui Jiko din încăperea altarului. Cineva avusese grijă deja să fie montat pe un rulou în timpul priveghiului, iar acum Muji îl atârna lângă altarul familiei, chiar alături de portretul funerar al bătrânei Jiko. Reporterii făcuseră

mare tam-tam în legătură cu ultimele ei cuvinte, învârtindu-se peste tot și întrebând pe toți călugării pompoși de la templu care este interpretarea sau explicația lor profundă. Fiecare spunea altceva. Unii spuneau că era începutul unui poem, dar că nu fusese în stare să-l termine. Alții spuneau că nu, era o afirmație completă, care arăta că încă se mai agăța de viață, prin urmare – chiar și după o sută patru ani – înțelegerea ei era tot incompletă. Iar alții nu erau de acord, susținând că a scris *viață* în momentul morții tocmai pentru că înțelegea că viața și moartea sunt una, așadar era iluminată complet și eliberată de dualitate. Dar adevărul este că nimeni n-a înțeles ce a vrut să spună cu adevărat, în afară de mine și de tata, iar noi nu ziceam nimănui.

Mama s-a dus să le ajute pe Muji și pe celelalte femei din *danka* să facă curat în bucătărie, așa că m-am trezit brusc singură cu tata, așezați în fața altarului familiei, singuri pentru prima dată de când mă găsise în stația de autobuz. Era foarte multă liniște. Până în acel moment, totul fusese o nebunie imensă, cu toate călugărițele și călugării, oamenii din *danka*, slujbele și cântatul, și reporterii cu întrebările lor, însă acum eram doar eu și tata și toate cuvintele nerostite, plutind între noi ca niște stafii. Iar acel mare cuvânt pe care Jiko îl scrise era cea mai terifiantă stafie dintre toate.

Era un pic nefiresc. Din bucătărie puteam să aud un murmur de voci îndepărtate, zgomotul făcut cu pregătirea mâncării și bâzâitul insectelor prin grădină. Era primăvară și se încălzea din nou.

— Mă întreb ce e în cutia aia, a spus tata.

Cred că voia doar să facă conversație din politețe, însă arăta spre un raft din altar unde era așezată cutia cu rămășițele-care-nu-erau-de-fapt-rămășițe ale lui Haruki nr. 1, iar eu am fost așa de ușurată că a întrebat ceva la care știam cum să răspund, încât i-am spus toată povestea. Sigur, știa deja o bună parte din ea, dar nu-i păsa. Mă simțeam mândră, fiindcă era o poveste bună, iar Jiko mi-o spusese mie și acum puteam și eu să i-o spun lui și să alung stafiile cuvintelor nerostite. Așa că i-am povestit totul, despre cum a fost luat în armată Haruki nr. 1, despre parada din ploaie, despre tot antrenamentul, pedepsele și umilințele pe care a trebuit să le îndure, dar în ciuda acestor dificultăți, și-a dus la capăt cu vitejie misiunea sinucigașă, prăbușindu-se cu avionul asupra țintei inamice. Și pentru că era erou militar, pentru că își îndeplinise

misiunea şi datoria, autorităţile militare îi trimiseseră lui Jiko această cutie aproape goală cu rămăşiţele lui.

— Nu mai rămăsese nimic din el, i-am explicat, aşa că au lipit înăuntru o hârtiuţă pe care scrie *ikotsu*. Vrei să vezi?

— Sigur, a spus tata.

M-am dus la altar şi am luat cutia. Am scos capacul şi m-am uitat înăuntru, aşteptându-mă să văd acea bucată de hârtie. Dar era altceva în locul ei. Un mic pachet. Am băgat mâna înăuntru şi l-am scos.

Era împachetat într-o bucată veche de hârtie cerată unsuroasă, pătată cu mucegai şi mâncată de insecte. Când l-am întors pe partea cealaltă, au căzut câteva bucăţele. Am şters praful de pe el.

— Ce-i ăla? a întrebat tata.

— Nu ştiu, am zis eu. Nu era aici înainte.

— Desfă-l.

l-am ascultat. Am dat la o parte primul strat uleios de hârtie, având grijă să nu o sfâşii. Înăuntru era un caiet subţire, pliat în patru. L-am desfăcut şi m-am uitat la prima pagină. Era plină de cuvinte, scrise cu o cerneală albastră decolorată, de la stânga la dreapta, de-a latul paginii. Nu în sus şi-n jos ca în japoneză. Ca în engleză, doar că nu puteam să o înţeleg.

— Nu pot să citesc.

Tata a întins mâna.

— Dă-mi să văd.

I-am dat caietul.

— E în franceză, a spus tata. Interesant...

Am fost surprinsă. Nu mă aşteptam să ştie vreun pic de franceză.

Tata s-a aplecat, întorcând cu grijă fiecare pagină sfărâmicioasă.

— Cred că ar putea să fie al unchiului Haruki, a zis. Jiko Obaachama spunea odată ceva despre un jurnal. Spunea că Haruki ţinea întotdeauna un jurnal. Credea că s-a pierdut.

— Atunci cum a ajuns aici? am întrebat.

Tata a clătinat din cap.

— Poate că l-a avut ea în tot acest timp?

Nu prea vedeam cum se putea asta.

— Nu se poate, am zis. Ne-ar fi spus.

— A scris datele, vezi? a spus tata. 1944. 1945. Probabil că era în marină pe-atunci. Mă întreb de ce l-a scris în franceză.

Aveam răspunsul și la această întrebare.

— Așa era mai sigur, am explicat eu. Dacă indivizii care se tot luau de el l-ar fi găsit, nu l-ar fi putut citi.

— Hm, a făcut tata. Probabil că ai dreptate. Un jurnal secret.

Am fost satisfăcută.

— Unchiul Haruki era foarte deștept, am spus. Putea să vorbească franceză, germană și engleză.

Nu știu de ce mă dădeam mare, de parcă eu eram cea care putea să facă toate lucrurile astea.

Tata a ridicat privirea spre mine.

— Oare să-l luăm cu noi acasă? Nu ești curioasă să vezi ce scrie?

Sigur că eram! Eram bucuroasă pentru că voiam cu adevărat să aflu ce scrisese unchiul Haruki în jurnalul lui franțuzesc secret, dar și pentru că trecuse atât de mult timp de când eu și tata avuseserăm ultima dată un proiect împreună. L-am privit cum stătea îngenuncheat lângă altar, răsfoind paginile, încercând să înțeleagă franceza. Arăta ca tatăl de mai demult, studios și tocilar, pierdut cu încântare în altă lume. Dar imediat după aceea mi s-a ivit în minte imaginea cu el plecând din casă cu sacoșa plină de cărbuni și am simțit cum îmi sare inima din piept și se scufundă. Ne aflam deja în mijlocul unui proiect neterminat... Ultimul nostru proiect. Proiectul sinuciderii noastre.

Probabil mi-a simțit privirea, pentru că a ridicat ochii, iar eu am întors capul rapid, ca să nu vadă cum mă abțin să nu izbucnesc în plâns. Îmi imaginam chiar atunci cum stăm doar noi doi, eu și tata, unul lângă celălalt în urnele noastre prăfuite pe altarul familiei, cu nimeni rămas să aibă grijă de rămășițele noastre. N-avea să mai dureze mult.

— Nao-chan?

— Ce vrei?

Știam că tonul meu era nepoliticos, dar nu-mi păsa.

A așteptat până a fost sigur că ascult cu adevărat, apoi mi-a vorbit blând.

— E cum a scris bunica Jiko, Nao-chan. Trebuie să ne descurcăm cât de bine putem!

Am ridicat din umeri. Vreau să zic, sigur, suna bine, dar cum puteam să am încredere în el?

— *Ikiru ahika nai!* a spus, vorbind ca pentru sine, apoi a ridicat privirea și a repetat, grăbit, în engleză de data asta, de parcă voia să fie sigur că am înțeles. Trebuie să trăim, Naoko! Nu avem de ales. Trebuie să mergem înainte!

Am dat din cap, abia îndrăznind să respir, în timp ce peștele din stomacul meu bătea din coada gigantică și se înălța zvârcolindu-se în aer. Apoi, împroșcând în toate părțile, a plonjat din nou în apă și s-a îndepărtat. Încet-încet, apa s-a liniștit.

Ikiru shika nai. Peștele meu avea să trăiască, la fel eu și tata, exact cum a scris bătrâna mea Jiko.

Tata s-a întors la citit. Chibi-chan mieuna pe verandă, așa că m-am ridicat să-i deschid. Când am dat la o parte ușa glisantă, a țâșnit prin deschizătură și printre gleznele mele de parcă era fugărit de nălucile unor câini veniți din iad. Părul de pe șira spinării i se ridicase ca niște țepi. O briză puternică și caldă, venind dinspre grădină, l-a urmat, făcând ușile de hârtie să se miște în rama lor. A sunat exact ca râsul lui Jiko. Tata a ridicat privirea din jurnalul unchiului.

— Ai spus ceva?

Am clătinat din cap.

Mama a plecat a doua zi, pentru că trebuia să se întoarcă la serviciu, dar eu și tata am mai rămas acolo să o ajutăm pe Muji să pună în ordine lucrurile bătrânei Jiko. Nu că ar fi avut multe lucruri. Nu avea aproape nimic, în afară de câteva dintre vechile cărți de filosofie ale lui Haruki nr. 1, pe care tata a spus că le va lua cu el. Singurul lucru la care Jiko ținea într-adevăr era soarta micului templu Jigenji, însă acesta nu-i aparținea. Era proprietatea sediului central și cei de-acolo tot sperau să-l vândă unui dezvoltator; din fericire, piața imobiliară se prăbușise din cauza bulei economice, iar mutatul atâtor morminte ar fi fost o treabă costisitoare, așa că s-au hotărât să mai aștepte. Asta însemna că Muji putea să rămână, cel puțin deocamdată, iar noi puteam să păstrăm altarul familiei în același loc. Muji ne-a promis că o să aibă grijă de el de parcă ar fi fost al ei, cum și era, mai mult sau mai puțin, după părerea mea, pentru că îmi era ca o mătușă, iar eu i-am promis că o să mă întorc verile la templu și în fiecare an, în martie, ca să o ajut cu slujbele de pomenire. Era un aranjament bun, cel puțin deocamdată.

Ruth

1.

Micul cimitir din Whaletown nu era prea departe de casa lor, dar Ruth nu mersese acolo pe cât de des și-ar fi dorit. Plantase un mic sângerel lângă mormântul părinților ei, dar în prima vară fusese secetă, iar ea uitase să-l ude, prin urmare, chiar dacă supraviețuise, copăcelul își pierduse câteva crăci și simetria sa încântătoare. Îi părea tare rău.

— Scuze, mamă, zise ea, îndepărtând cu o mătură de nuiele praful și frunzele căzute care se strânseseră de-a lungul iernii pe mica lespede de granit unde era scris numele mamei sale. Nu mă prea pricep.

Desigur, mama ei nu i-a răspuns, dar Ruth știa oricum că pentru ea n-ar fi contat cine știe ce. Masako nu vedea rostul ritualurilor, nu ținea niciodată minte zilele de naștere sau aniversările, în general considerând ocaziile de acest gen mai degrabă o complicație. Ruth îi dădea dreptate, însă după ce citise relatarea lui Nao despre funeraliile bătrânei Jiko, se trezise că își dorea să fi făcut mai multe pentru a comemora dispariția mamei sale.

Moartea ei fusese o chestiune destul de discretă. În ultimii ani de viață, dezvoltase un cancer mandibular, dar – chiar și fără complicațiile aduse de Alzheimer – era prea în vârstă și prea fragilă pentru a supraviețui intervenției chirurgicale, al cărei rezultat ar fi fost îndepărtarea unei jumătăți din maxilar. Medicul oncolog îi recomandase radioterapia paliativă, care nu ar fi vindecat cancerul, dar ar fi putut să-i domolească suferința. Așa a și făcut. Tumoarea s-a retras, iar leziunile s-au vindecat, însă deja avea nevoie de mai multă atenție decât erau în stare Ruth și Oliver să-i ofere pe insulă,

așa că au internat-o la un azil de bătrâni din Victoria, unde și-a petrecut ultimii doi ani de viață. Când tumoarea a reapărut, au încercat din nou un tratament cu radiații. De data asta, mama ei n-a mai avut nici puterea, nici voința să se refacă, intrând în comă.

Moartea a venit curând. Într-o noapte târziu, când în azil era liniște. Ruth și Oliver stăteau alături de ea, citind. Deodată, ochii mamei ei s-au deschis brusc, orbi, în gol, apoi a încercat să se ridice cu mult efort. Respirația îi devenise slabă și neregulată. Ruth a ținut în brațe corpul mic și rigid al mamei sale. Oliver i-a atins fruntea. S-a relaxat. Pleoapele îi zvâcneau în timp ce lumina se scurgea de pe chipul ei. O vreme a atârnat așa, delicată și liminală, apoi a răsuflat o ultimă dată și s-a dus.

Au mai rămas cu ea o vreme, ținându-i de urât, în caz că spiritul ei încă nu plecase. Au ținut-o de mână și i-au vorbit până când i s-a răcit corpul.

Se întâmpla într-o marți noapte. Incinerarea a avut loc vineri. Trecuseră câteva zile și Ruth își făcea griji pentru felul în care arăta mama ei, însă atunci când au fost conduși într-o mică anticameră a crematoriului, unde corpul lui Masako era întins sub un cearșaf alb, într-o cutie de carton maro, Ruth a fost pur și simplu fericită s-o revadă. Aduseseră cu ei câteva dintre lucrurile ei preferate pentru a le trimite cu ea: fotografii, scrisori și vederi din partea prietenilor și familiei; o păturică croșetată de la magazinul de donații care îi plăcuse în mod deosebit; adidașii favoriți și mănușile ei cu un singur deget; câteva ciocolate. Un calendar ca să o ajute cu datele importante. Trusa de pile. Scotch. O pictură în acuarelă. Flori. Oliver a vrut să facă rost de flori tropicale din Hawaii, pentru că crescuse acolo, așa că îi adusese flori flamingo din Hilo și frunze de asparagus pentru noroc, ghimbir și o floare imensă și viu colorată, Pasărea Paradisului. I-au umplut sicriul din carton și au stat cu ea încă puțin timp, apoi – neștiind ce să mai facă – au sărutat-o de rămas-bun. Ruth s-a gândit că arată drăguț în cutia ei cu toate lucrurile adunate. Confortabil. Directorul de la pompe funebre a pus capacul pe cutie, iar asistenții lui au împins-o în camera de incinerare, aliniind targa cu gura cuptorului. Ușa s-a deschis, iar cutia a alunecat înăuntru. Ruth a întors comutatorul pentru a-l porni. Mama ei era atât de mititică, a spus directorul, cântărea doar 33 de kilograme. Nu avea să dureze mult. Vreo două ore. Puteau să-i ridice cenușa după ora două.

Au ieșit la o plimbare prin grădina memorială de lângă salonul de pompe funebre. Era o dimineață minunată. Cerul de deasupra Pacificului era brăzdat de nori, dar soarele strălucea printre ei, totul era umed, strălucitor și aurit. Niște brazi Douglas înalți, pe care mama ei îi îndrăgise, înconjurau grădina. Toți arborii cu frunze căzătoare își schimbaseră culorile, iar frunzișul lor galben și portocaliu ieșea în evidență pe fundalul întunecat al coniferelor. Iarba era presărată cu frunze căzute deschise la culoare. S-au plimbat în jurul iazului, pe o alee, până când au putut să vadă hornul crematoriului. Au privit o vreme. Nu ieșea fum pe el, dar se vedea o coloană tremurătoare de căldură ridicându-se – era tot ce rămăsese din corpul mamei ei, în timp ce se transforma în aer. Oliver a spus că, în forma asta eterică, mama ei ar fi putut să călătorească pe alizeu și să ajungă imediat în Hilo. Ruth a răspuns că mamei ei i-ar plăcea lucrul ăsta.

I-au adus cenușa înapoi în Whaletown, iar Ruth a vorbit cu Dora, care – fiind secretara clubului comunității – se ocupa și de cimitir.

— E în regulă oriunde, i-a zis Dora. Alege un loc și sapă o groapă, încearcă numai să nu dezgropi pe nimeni.

— O să fie mică, spuse Ruth. E doar pentru cenușa ei și a tatei. Dar aș vrea să plantez un copac, dacă se poate. Un sângerel japonez. Le plăcea amândurora sângerelul japonez.

— N-ar trebui să fie o problemă. Cât timp nu faci umbră altcuiva. Doar să nu uiți să-l uzi.

Sângerelul cel strâmb nu crescuse prea mult în anii de după moartea mamei ei, dar reușise să înflorească în fiecare primăvară, chiar dacă erau puțini oameni prin jur ca să-l observe. Mama lui Ruth nu dorise o înmormântare, nici tatăl ei. Trăiseră mai mult decât majoritatea prietenilor lor, iar insula ruptă de lume îi împiedica pe supraviețuitori să le viziteze mormintele. Câteodată însă, Ruth găsea câte un trandafir ofilit sau un animăluț de pluș lângă piatra funerară a mamei sale, ceea ce însemna că le lăsa cineva acolo. A presupus că trandafirii erau de la Dora, dar jucăriile o încurcau, chiar dacă mamei ei i-ar fi plăcut.

— Sper că nu vă simțiți prea singuri, spuse Ruth, ștergând ultima dată lespedea funerară a tatălui.

A privit suspicioasă în jur, la celelalte morminte. Multe dintre cele mai vechi erau doar petice de pământ ușor afundate, marcate

cu mici cruci de lemn aproape putrezite. Mormintele cu pietre erau mai ușor de localizat. Două dintre cele mai vechi pietre funerare aveau teme maritime, în cinstea pescarilor și căpitanilor care pieriseră în larg. Câteva dintre mormintele mai recente erau marcate cu stupe budiste de piatră și plăci de lemn gravate cu motive totemice de hipioți șamaniști. Unele morminte arătau îngrijit, dar cele mai multe erau lăsate în paragină. Vechi ofrande, scoici și pietricele, lumânări consumate și prinzătoare de vise din macrameu, zăceau împrăștiate prin jur. De creanga unui cedru atârnau sfâșiate steguleț tibetane de rugăciune. Era un loc singuratic. Mama lui Ruth, o persoană solitară, n-ar fi fost deranjată, dar tatăl ei se bucura de companie.

Ruth a băgat măturica de nuiele înapoi în rucsacul cu care venise și a scos o coasă mică, cu care a tăiat buruienile. A inspectat sângerelul. Era tot strâmb, dar mai crescuse un pic. Mici muguri de frunze se formau spre capătul rămurelelor. Și-a jurat să se întoarcă ceva mai târziu în primăvara aceea să le vadă înflorind. Cumpărase niște bețigașe parfumate de la magazinul naturist din oraș, așa că a scos unul din rucsac și l-a aprins cu o brichetă. L-a înfipt în pământ, apoi s-a așezat pe jos în fața mormintelor... ca să facă ce? Nu știa. Pământul era încă umed de la ploaie. Un firicel încovoiat de fum se ridica în aer din vârful bețigașului. Deasupra, cerul era albastru, brăzdat în înalturi de nori. S-a gândit la falsa înmormântare a lui Nao și la cea reală a lui Jiko și și-a dorit să știe o sutră pe care s-o poată cânta. Cum era textul acela? *Dus, dus în lumea de dincolo, dus pe de-a-ntregul în lumea de dincolo, în trezie, ura...*

Cam așa ceva.

2.

— Japonezii iau funeraliile și slujbele foarte în serios, spuse Ruth.

— Mama ta nu era așa, răspunse Oliver.

Stăteau pe verandă, alături de Muriel, încercând obiectivul special pentru fotografiat păsări pe care Oliver și-l comandase pentru iPhone-ul său. Muriel spera să mai apuce să vadă o dată cioara de junglă, iar Ruth voia ca Oliver să-i facă o poză și să o trimită,

împreună cu coordonatele GPS, la Laboratorul de Ornitologie Cornell, pentru baza lor de date.

— Da, mama era ciudată. Nu era prea japoneză.

— Nici tu nu eşti.

Oliver ridică teleobiectivul lung, de care iPhone-ul părea prins din greşeală, şi examină micul ecran în timp ce scruta crengile unui brad Douglas înalt. Copacii erau întunecaţi pe fundalul cerului albastru, lucru care îi crea probleme cu contrastul.

— Ştiu, zise Ruth. Dar încerc. Mi-a părut bine că m-am dus la cimitir în dimineaţa asta. Sângerelul pare un pic mai drept.

Oliver a întors aparatul spre un crâng de cedri.

— Rădăcina probabil că s-a înfipt bine până acum. Ar trebui să mai reziste la câţiva ani de secetă şi neglijare.

A umblat la obiectiv, încercând să focalizeze imaginea. Muriel îşi adusese şi ea binoclul cel performant. Urmărea crengile copacilor în timp ce asculta conversaţia.

— Nu cred că mama ta era ciudată, zise ea. Mie îmi plăcea mult. Mulţi oameni de pe insulă o plăceau. Avea prieteni aici, chiar dacă nu putea să-i ţină minte. E totuşi păcat că nu aţi făcut o mică slujbă. Dacă nu pentru ea, măcar pentru ceilalţi.

— Ştiu, ştiu...

— Ştiai că Benoit îi vizitează mormântul? Îi duce jucărioare de la magazinul de donaţii.

Ruth a rămas tăcută. Benoit. Sigur că da. Muriel avea dreptate, era păcat. A schimbat subiectul.

— De fapt, ce voiam să zic avea de-a face mai mult cu Nao şi Jiko. Japonezii iau slujbele astea foarte în serios. Bătrâna Jiko a murit în martie, nu? Nao a promis că se întoarce la templul lui Jiko în fiecare martie pentru a ajuta cu slujba. Templul este la nord de Sendai, aproape de coastă şi de epicentrul cutremurului, mai mult sau mai puţin în calea tsunami-ului. Aşa că întrebarea e: a fost acolo pe 11 martie 2011? Cred că dovezile sunt destul de convingătoare. A fost acolo, ştia că vine valul, a luat nişte pungi de plastic de-ale lui Muji şi şi-a băgat înăuntru ce avea mai preţios – jurnalul, scrisorile lui Haruki şi ceasul...

— Ce rost are să speculăm? a întrebat Oliver. Nici nu l-ai terminat de citit.

Muriel şi-a coborât binoclul, privind-o uluită pe Ruth.

— Nu l-ai terminat de citit?

— Nu, spuse Ruth. Încă mai am câteva pagini.

Muriel a clătinat din cap.

— Nu te înțeleg. M-aș fi așezat și l-aș fi citit naibii din scoarță-n scoarță, aș fi aflat tot ce puteam înainte să încep să caut dovezi ca să-mi sprijine concluzia. Nimic nu m-ar fi oprit să-l citesc până la capăt.

Ruth ridică privirea spre mănunchiurile de nori de pe cer, gândindu-se cum să răspundă cel mai bine.

— Hmm... Știu ce vrei să zici, dar încercam să n-o iau prea repede. Am simțit că-i sunt datoare lui Nao. Plănuiam să citesc în același ritm în care a trăit ea. Acum pare o tâmpenie.

A făcut o pauză, întrebându-se dacă să continue sau nu.

— Și apoi, mai e și problema cu finalul..., spuse ea în cele din urmă.

— Ce-i cu finalul?

— Păi, nimic. Doar că... se tot schimbă.

— Se schimbă?

— Se tot retrage, spuse Ruth.

— Interesant, zise Muriel. N-ai vrea să explici?

Asta a și făcut. A explicat cum răsfoise rapid toată cartea pentru a verifica dacă toate paginile sunt scrise, numai ca să descopere că aceleași pagini se goliseră, chiar când era pe punctul de a le citi. S-a uitat la Oliver, așteptându-i confirmarea. Acesta a ridicat din sprâncene și din umeri.

— Straniu, zise Muriel. Scuze că vă întreb, dar ați fumat multă iarbă?

— Sigur că nu, răspunse Ruth. Știi că noi nu fumăm iarbă.

— Voiam doar să verific.

Se așează pe scaunul pliant șubred, care scoase un scârțâit prevestitor, făcându-l pe Oliver să ridice privirea agitat. Mobila de pe verandă, ca și întreaga casă, de fapt, era într-o stare deplorabilă, iar el se aștepta mereu ca vreuna dintre scândurile bătute de vreme să cedeze și cineva să se prăvălească prin spărtură.

— Ce descrii tu e interesant, spuse Muriel, răsucind pe un deget capătul cozii ei. Cititorul înfruntând pagina goală. E ca blocajul scriitorului, doar că invers.

Ruth s-a gândit la asta.

— Vrei să zici că eu, ca cititor, sunt blocată și de aia dispar cuvintele? Nu prea-mi place. În plus, nici nu are sens.

— Greu de zis. Influențele sunt o treabă spinoasă. Despre ce scria când au început să se golească paginile?

— Tocmai se prinsese singură din urmă. Găsise „prezentul" poveștii. Stătea pe o bancă, într-o stație de autobuz din Sendai, iar ultimele ei cuvinte au fost: „Așa înveți să simți prezentul". Apoi, nimic. Gol. A rămas fără cuvinte, cel puțin până...

Ezită un moment. Partea cu visul ei era și mai stranie, nu știa sigur dacă ar trebui sau nu să-i spună despre el, dar Muriel o privea cu interes, așa că i-a povestit cum cioara de junglă a condus-o până la banca din parcul Ueno, unde tatăl lui Nao își aștepta tovarășul de sinucidere, cum au vorbit despre Nao și cum el a plecat în Sendai s-o găsească.

— Și apoi, în dimineața următoare, când am verificat jurnalul, apăruse o nouă bucată scrisă de ea despre moartea și înmormântarea bătrânei Jiko, împăcarea cu tatăl ei și promisiunea făcută lui Muji că o să se întoarcă în fiecare martie la templu.

— Pare un final fericit, spuse Muriel.

— Păi, zise Ruth, așa e, doar că *tot* n-am ajuns la sfârșit. De fiecare dată când deschid jurnalul, mai apar pagini în plus. După cum spuneam, sfârșitul se tot retrage, ca un val înapoi în larg. Un pic prea departe. Nu reușesc să-l prind din urmă.

— Din ce în ce mai curios, zise Muriel. OK, mai am două teorii. În miturile băștinașilor, ciorile sunt destul de puternice. Hai să presupunem că această cioară de junglă este tovarășa ta, animalul tău totemic, exact cum era motanul pentru Oliver.

S-a întrerupt pentru a se întoarce spre Oliver.

— Mi-a părut rău când am auzit de Pesto, spuse ea. Știi că și Benoit și-a pierdut cățelușul?

— Da, răspunse Oliver sec, cu spatele la ea. Nasol.

Încă spera ca Pesto să se întoarcă cu bine – își simțea spatele înțepenit de cât de mult sperase să se întâmple asta –, dar cu cât treceau zilele, șansele deveneau tot mai mici. Muriel, care își pierduse una dintre pisicile preferate în ghearele unei pume, a oftat adânc, din rărunchi, părând să se dezumfle în scaunul șubred pe care stătea.

— Chiar că nasol, spuse. Tot îmi zic că suntem norocoşi să trăim într-un ecosistem suficient de intact încât să poată adăposti animale de pradă mari, dar îmi este dor de Erwin.

A privit în poală, apoi a respirat adânc şi s-a îmbărbătat.

— Mă rog, continuă ea, teoria mea e că această cioară din lumea lui Nao a venit aici să te conducă pe tine în vis, astfel încât să poţi să schimbi sfârşitul poveştii ei. Povestea ei era pe cale să se termine într-un fel şi tu ai intervenit, ceea ce a generat contextul necesar pentru un rezultat diferit. Un nou prezent, cum ar veni, pe care Nao încă nu l-a prins din urmă.

Muriel s-a lăsat pe spate în scaun, părând destul de mulţumită de teoria ei.

Ruth a râs.

— Şi mai zici că eşti antropologă?

— Pensionată, a spus Muriel.

— Înţeleg. Şi care e a doua teorie?

— S-ar putea să nu-ţi mai placă a doua.

— Pune-mă la încercare.

— Păi, e cam ca teoria cu blocajul cititorului. Anume că povestea asta are de-a face cu tine. Nu mai e despre Nao acum. E despre tine. Tu nu te-ai prins pe tine din urmă deocamdată, acum este povestea *ta* şi nu poţi să ajungi la sfârşitul ei până când n-o vei face.

Ruth s-a gândit la ce auzise.

— Ai dreptate, spuse. Nu-mi place. Nu-mi place să am atâta influenţă asupra poveştii altei persoane.

Muriel izbucni în râs.

— Minunată mentalitate pentru un scriitor.

— Nu sunt..., a început Ruth să spună, când Oliver a întrerupt-o.

— Priviţi! le zise el, îndreptând obiectivul spre unul dintre arţari. Uite acolo. Pe creanga aia de jos. Nu e cioara ta?

Muriel s-a aplecat şi şi-a ridicat binoclul.

— Arată ca o cioară de junglă, spuse ea. Frumoasă pasăre. Ce zici?

I-a dat binoclul lui Ruth.

I-au trebuit câteva momente să se orienteze prin încâlceala de crengi şi ierburi palide, subţirele, care aduceau cu barba lungă a unui bătrân, apoi a zărit-o, o aripă neagră şi lucioasă pe fundalul

unui mușchi verde aprins. Încercă să focalizeze lentilele binoclului. Cioara se afla la depărtare, dar odată stabilizat cadrul, o vedea destul de bine.

— Da, ea e. Îi recunosc profilul acvilin. Sunt aproape sigură.

Cioara și-a întins gâtul și a întors capul.

— Ne vede, spuse Ruth. Se uită fix la noi.

Oliver a mai făcut câteva poze.

— Nu sunt grozave, zise el, dar poate sunt suficiente pentru o identificare. Aș vrea să-i pot face o poză mai bună.

Și-a îndreptat din nou obiectivul spre ea, dar chiar în timp ce făcea mișcarea, cioara și-a aplecat umerii, și-a întins aripile și a zburat.

Ruth a coborât binoclul.

— Unde a dispărut?

— Acolo, spuse Muriel, arătând cu degetul.

Cioara ieșise dintre ramuri și câștiga în altitudine, zburând pe deasupra pajiștii, înspre ei. Când a ajuns chiar deasupra lor, a lăsat ceva să-i cadă din gheare. Un obiect mic a căzut prin aer și a aterizat pe verandă, la picioarele lor, s-a rostogolit puțin, apoi s-a oprit în crăpătura dintre două scânduri putrezite.

— Straniu, zise Ruth. Ce-a fost asta?

— O nucă, spuse Oliver, aplecându-se după ea. S-a înțepenit în crăpătură.

— O nucă?

Ruth era dezamăgită. Oare la ce se aștepta?

Oliver a îngenuncheat pe podea.

— Pare să fie o alună, spuse el.

Și-a scos briceagul multifuncțional, desfăcându-i lama.

— Probabil din unul dintre copacii noștri de toamna trecută.

A extras nuca din podea și a examinat-o în palmă.

Ruth privi în sus. Cioara zbura în cercuri deasupra lor, urcând tot mai sus de fiecare dată. Îi veni în minte Căpitanul Cioară al lui Haruki.

— Crezi că voia să ne bombardeze?

— Mă îndoiesc, spuse Muriel. Ciorile aruncă nuci și scoici pe pietroaie ca să le spargă.

Cioara era în continuare deasupra lor, însă la o înălțime mai mare, doar un puncticel pe cer.

— Crezi că așteaptă s-o spargem noi?

— Nu pare să aştepte nimic, zise Muriel. Pare să se îndepărteze. Poate e un cadou de despărţire.

— Poftim, spuse Oliver, punându-i nuca în palmă lui Ruth. Dacă e o nucă, probabil că e pentru tine.

— Ei da, mersi, răspunse ea, rotind obiectul mic şi rezistent în palmă. O să încerc să n-o iau personal.

Oliver stătea în continuare în genunchi, strângându-şi briceagul, când ceva sub podea i-a atras atenţia. Casa era construită pe o latură a unui deal, iar veranda se întindea deasupra unei mici văi, lăsând un loc destul de mare dedesubt.

— Se mişcă ceva dedesubt, spuse Oliver.

Se aplecă şi privi printre scândurile putrezite, lipindu-şi faţa de crăpătura în care se înţepenise nuca.

— E prea puţină lumină. Dă-mi unul dintre telefoane.

Ruth porni aplicaţia lanternei şi îi dădu telefonul. El orientă conul luminos în jos, spre întuneric.

— Ce e? întrebă ea, dar Oliver nu răspunse.

Se ridică brusc în picioare şi traversă în goană veranda. Sări câteva trepte, îndepărtând şi călcând în picioare grămada densă de ferigi din drumul lui, apoi se lăsă în patru labe şi dispăru sub verandă. De deasupra, puteau să vadă doar lumina telefonului în timp ce înainta pe pipăite prin praf, apoi au auzit un sunet subţire, ceva între un scârţâit şi un scâncet, şi vocea lui Oliver exclamând:

— Ce faci tocmai *aici*?

— E Pesto, spuse Ruth, luând-o de braţ pe Muriel. S-a întors din morţi.

3.

Motanul fusese atacat şi rănit grav. Incidentul probabil că se întâmplase cu câteva zile mai devreme, fiindcă rănile se închiseseră şi se infectaseră. Coada, de care era atât de mândru şi care de obicei stătea ţeapănă în aer, acum îi atârna moale, târâindu-se pe podea. Era epuizat. Blana îi era năclăită de sânge şi plină de praf, iar ochii, ceţoşi şi goi, de parcă se retrăsese undeva adânc în sine, într-un loc intangibil al animalelor, unde nu simţea durerea. Oliver l-a scos de sub verandă, ducându-l în braţe şi ţinându-l în timp ce Ruth a căutat o cutie şi a pus un prosop înăuntru. Când l-au

aşezat în cutie, a încercat să se ridice, dar a căzut la loc imediat. Picioarele din spate nu i se mişcau.

— E grav, spuse Oliver. Rănile sunt adânci. Au făcut puroi.

A inspirat profund, apoi şi-a trecut mâna peste posteriorul motanului. Când i-a atins coada rănită, Pesto s-a ridicat şi a încercat să scoată sunete ameninţătoare, dar până şi asta a fost prea mult pentru el, aşa că s-a prăbuşit la loc pe prosop.

— Îl doare prea tare, zise Oliver.

Vocea îi era piţigăiată, iar cuvintele păreau fragile. S-a ridicat şi a rămas în picioare lângă cutie, privind în jos la ea.

— Pisică idioată. N-o să supravieţuiască.

— De unde ştii? spuse Ruth. Poate că...

— Nu, zise el, tăindu-i vorba. Infecţia s-a răspândit în tot corpul. Trebuie să-i curmăm suferinţa.

— Vrei s-o sun pe Dora? întrebă Muriel.

— Nu, zise Ruth. Trebuie să-l ducem în oraş. Trebuie dus la veterinar.

— N-are nici un rost, spuse Oliver. S-a îndepărtat, oprindu-se lângă balustrada verandei. *Ştiam* că asta o să se-ntâmple. Pisică idioată. Fugea pe-afară. Se lua la bătaie. Era clar că asta o să se-ntâmple.

— Putem să prindem feribotul de ora două dacă plecăm acum, zise Ruth.

— Nu merită, răspunse el. E pe moarte. E doar un cotoi de fermă idiot.

— Putem să-i dăm telefon veterinarului de pe vapor.

— Nu. Veterinarul costă mult. O să batem atâta drum şi ei o să trebuiască să-l eutanasieze...

A rămas nemişcat, cu spatele la ea, strângând balustrada. Ruth i-a privit şira spinării rigidă. Era atât de furios. Furios pe ea, pe pisică, pe lume, pentru inima lui frântă. Ea a intrat în casă şi a luat cheile de la maşină. A ieşit din nou afară, apucând cutia cu motanul înăuntru, a dus-o până la maşină şi a băgat-o înăuntru. A dat în spate cu maşina, apoi a coborât geamul.

— Hai repede, i-a strigat lui Oliver.

Acesta a întors capul şi a ezitat.

— Du-te, a zis Muriel, împingându-l spre maşină.

Pe feribot, Oliver privea ţintă pe geam, la valuri, în timp ce Ruth suna la clinica veterinară să anunţe că sunt pe drum.

— Pisică idioată, repeta el din când în când. Pisică idioată.

Dar când au ajuns acolo, Oliver a cărat cutia înăuntru și l-a ținut pe Pesto pe masă, în timp ce veterinarul îi rădea blana și îi străpungea rănile, pentru a le drena și a le curăța. Rănile erau grave, a fost de acord veterinarul, printre cele mai grave pe care le văzuse, sfâșieturi de colți și gheare, probabil de la un raton sau o haită de ratoni. Pesto tot încercase să scape, motiv pentru care rănile erau atât de serioase în partea posterioară, dar adevărata amenințare era infecția, care se răspândise în tot corpul. Lucrurile nu se anunțau prea bune. Trebuiau să păstreze rănile curate și să le împiedice să se închidă, astfel încât să nu se mai infecteze. Trebuiau să-l țină pe antibiotice, sub observație, și să-i cufunde corpul într-o baie caldă cu sulfat de magneziu de trei ori pe zi. Oliver a pus întrebări, a luat notițe, apoi i-a cerut veterinarului un bisturiu. Ruth s-a așezat pe un scaun, încercând să nu leșine, în timp ce veterinarul îi explica cum să secționeze, să deschidă rănile și să scurgă puroiul. Oliver avea un aer mohorât, dar determinarea îi reapăruse pe chip. Voia să-și salveze motanul.

Ea era încă puțin amețită când au plecat, așa că a condus el. Pesto, leșinat în urma anesteziei, dormea în cutia din spate. Așteptând la coada de la îmbarcarea pe feribot, Ruth și-a proptit capul între spătar și portieră, a închis ochii și l-a ascultat pe Oliver procesând informația. Se învârtea în cercuri, încercând să pună cap la cap tot ce se întâmplase.

— Măcar știm, spunea el întruna. Chiar dacă nu scapă pacostea asta mică, măcar știm ce s-a întâmplat. Asta mă înnebunea. Nu știam unde se dusese sau dacă era viu sau mort. Măcar acum știm. O să facem tot ce putem să-l salvăm... chiar dacă nu reușim, chiar dacă moare mâine, măcar o să știm că am încercat. Pisică idioată. Nu e nimic mai rău decât să nu știi...

4.

Dragă Ruth,

Încercările mele au dat ceva roade, chiar dacă rezultatele nu sunt, probabil, atât de satisfăcătoare pe cât mi-ar fi plăcut. De

când ţi-am scris ultima dată, am reuşit să recuperez câteva dintre fişierele dispărute de pe calculator şi am identificat un e-mail vechi pe care probabil că Harry mi l-a trimis – şi pe care eu, trebuie să recunosc, nu-mi aduc aminte să-l fi primit. I-am răspuns imediat, dar încă nu am nici o veste de la el. Mi-am permis să-i trimit adresa ta de e-mail şi să-i spun despre grijile tale urgente, aşa că este posibil să-ţi scrie ţie direct. Sau, de fapt, poate că nu. Îţi trimit e-mailul de la el şi, când îl vei citi, îţi vei da seama ce vreau să zic.

Desigur, acest e-mail este de dinainte de cutremur şi tsunami, aşa că mă îndoiesc că o să-ţi fie de mare ajutor sau că o să te ajute să descoperi unde se află enigmaticul meu prieten şi familia sa, totuşi am senzaţia că vei găsi interesante anumite lucruri. Oricum, am simţit că ar trebui să fii la curent cu ultima noastră conversaţie, chiar dacă este veche de câţiva ani.

5.

Dragă Ron,

Mulţumesc că nu ai uitat de un vechi prieten, care nu reuşeşte să-ţi scrie de atâta timp. În primul rând, permite-mi să-ţi răspund la întrebări. Familia mea este bine. Soţia mea este în continuare ocupată cu slujba ei la editură, iar de curând are un nou hobby – scufundările. Îi sunt foarte recunoscător pentru sprijinul acordat în momentele de cumpănă, cum îi sunt de altfel şi fiicei mele, Naoko. Când ne-am întors prima dată din Sunnyvale în Tokyo, a avut şi ea multe momente dificile, o vreme nici nu a mai mers la şcoală. Dar până la urmă a reuşit să se dedice cu strictețe examenului de echivalare şi să obţină o bursă bună la un liceu internaţional din Montréal, unde pare să fie foarte interesată de studiul culturii şi limbii franceze.

Cât despre mine, acum câţiva ani mi-am lansat noua mea companie pe internet – este un sistem de securitate şi criptare online, care se cheamă Mu-Mu[157], Sistemul Vital de Igienizare. Nu pot

157. Mu-mu (無無?) – nimic, zero, nul, non-, ne-.

să-ţi dau multe detalii din cauza contractelor de confidenţialitate, dar ideea mi-a furnizat-o Naoko. Pe vremea când era încă la şcoală, a fost victima multor golani, colegi care râdeau de ea, făcând inclusiv clipuri filmate în care era umilită şi pe care le postau apoi pe internet. Când le-am văzut, m-a apucat plânsul. Eram înfiorător de furios! Sunt tatăl ei, este datoria mea să am grijă de siguranţa fiicei mele, însă iată că nu reuşeam să fac asta. Eram ca un om orb, prea egoist pentru că nu puteam să văd, n-aveam decât grija mea pe lume.

Când, în final, mi-am revenit, m-am apucat să fac unele cercetări şi am reuşit să creez un păianjen mititel şi drăguţ, care putea să umble prin toate bazele de date ale motoarelor de căutare şi să cureţe de fiecare dată când dădea peste numele fiicei mele sau peste datele ei personale, pe lângă toate imaginile şi clipurile filmate înfiorătoare, până când n-a mai rămas nici urmă din umilinţele pe care le îndurase. Totul era din nou curat. „Supercurat şi strălucitor!", a spus Naoko, foarte bucuroasă că îşi putea începe de la zero noua viaţă în Montréal.

Aşa că toate au ieşit bine, dar după aceea mi-a venit ideea că drăguţul meu păianjen, pe care l-am numit Mu-Mu Distrugătorul, ar putea să fie util şi pentru alţi oameni. De exemplu, sunt mulţi oameni care fac o greşeală şi apoi doresc să o îndrepte, iar micul meu Mu-Mu poate să le vină în ajutor. Sau mulţi oameni ar dori să dispară, iar Mu-Mu poate să te asigure că nimeni n-o să mai te găsească. De exemplu, eşti o persoană celebră şi ai obosit, vrei să fii din nou un om normal.

În acest scop, am dezvoltat două metode Mu. Metoda nr. 1 este una cuantică, pe care putem să o numim Q-Mu şi care îl face pe Mu să caute toate locurile unde apari tu, pe reţelele de internet din multe lumi, apoi să le înlocuiască cu zerouri. Nu ştiu cum să explic, decât spunând că această metodă este asemenea jocului *origami* cu timpul. Este cea mai dificilă şi costisitoare metodă, pentru că Q-Mu trebuie să lucreze în lumi diferite şi să schimbe trecuturi posibile, aşa că e practică numai dacă eşti foarte înstărit şi, chiar şi atunci, unii oameni sunt prea celebri pentru a putea atinge vreodată SuperCurăţenia Strălucitoare, pentru că sunt prea celebri în prea multe lumi.

Metoda nr. 2 este mai simplă şi mai mecanică, pentru că acest Mu poate modifica doar prezentul şi viitorul. Aceasta se numeşte

MechaMu şi funcţionează gradual, dar – în timp – la fel de eficient. Metoda MechaMu se ocupă doar de motoarele de căutare şi îţi şterge numele, pentru a nu permite nimănui să te găsească. Aşa că, atunci când nimeni nu poate să te găsească, încetezi să mai fii celebru destul de rapid, iar după puţin timp ajungi să dispari. E ca o invizibilitate care se instalează mai lent, e calea cea mai convenabilă din punct de vedere financiar.

Am numeroşi clienţi celebri despre care deja nu ai auzit niciodată! (Glumesc, dar este foarte adevărat.)

Vezi tu, Ron, acum înţeleg că sinuciderea presupune un mod învechit de-a gândi lucrurile, din zilele materialiste, demodate. Este de asemenea dezordonată şi inutilă. Acum, cu Mu-Mu al meu, nimeni nu mai trebuie să se ocupe cu astfel de lucruri dezordonate, pentru că micii mei păianjeni pot să te facă să dispari organizat, dacă dorinţa ta este să încetezi să fiinţezi. Naoko a inventat o teorie nostimă a nefiinţei, căreia i-a zis Muyū[158]. Zice că Muyū este Noul Yū[159]. Este noua gândire. Zice că anonimatul este noua celebritate. Zice că eşti o persoană mişto dacă, dimpotrivă, nu primeşti nici un fel de reuzultat când îţi cauţi numele. Lipsa rezultatelor îţi spune propriu-zis cât de puţin celebru eşti, iar adevărata libertate apare doar atunci când eşti necunoscut. Nu ştiu dacă este adevărat sau nu, dar poate este cât de cât adevărat, pentru că Mu-Mu al meu o duce foarte bine, pentru prima dată de când s-a spart Bula Punct-Com, pot să-i asigur din nou un stil de viaţă confortabil familiei mele.

Sper că şi tu eşti bine. Ţi-am urmărit munca pe website-ul tău. Se pare că nu ai nevoie de serviciile mele, dar dacă vei avea vreodată în viitor, ştii că poţi oricând să mă rogi.

Prietenul tău,
„Harry"

158. *Muyū* (無有?) – nefiinţă.
159. *Yū* (有?) – fiinţă, existenţă, antonimul lui *mu*.

Nao

1.

Uau. Chiar o să-mi fie dor de tine. E straniu, știu, fiindcă nici nu exiști încă. Iar dacă nu găsești cartea asta și nu te apuci s-o citești, nici nu vei exista vreodată. Ești doar prietenul meu imaginar, cel puțin deocamdată.

Totuși, am senzația că te-aș recunoaște dacă aș trece pe lângă tine pe stradă sau dacă ți-aș întâlni privirea la Starbucks. Nu e aiurea? Chiar dacă mă părăsește curajul și hotărăsc să nu las cartea asta undeva unde să dai de ea, chiar dacă decid că poate e mai bine să exiști doar în mintea mea, tot simt că te-aș recunoaște într-o clipită. E posibil să fii doar o închipuire, dar ești prietenul meu adevărat și m-ai ajutat mult. Vorbesc cât se poate de serios.

În sfârșit, după cum vezi, în curând o să rămân fără pagini, așa că e mai bine să termin rapid. Vreau doar să-ți povestesc ce s-a petrecut după înmormântarea bătrânei Jiko și să-ți zic ce se mai întâmplă cu mine și cu familia mea, ca să nu-ți mai faci atâtea griji. Pe drumul spre casă de la Sendai, tata chiar m-a dus la Disneyland, deși e un lucru ciudat de făcut după o înmormântare și nici eu nu mai sunt la vârsta la care să mă entuziasmeze gândul de-a da mâna cu Mickey-chan. Chiar și așa, a fost foarte distractiv, mai ales să-l privesc pe tata în Lumea de Mâine, zburând prin grota înghețată din câmpul de asteroizi cu viteza luminii și urmărind Steaua Morții.

Că veni vorba de stele, într-o noapte, după ce am ajuns acasă, tata și cu mine am ieșit să ne plimbăm în parculețul acela de pe malul fluviului Sumida. Ne-am dat în leagăne și am privit stelele de

deasupra și apa întunecată a râului. Pisici vagaboande se strecurau printre umbre, căutând de mâncare prin gunoaie. Așa, pe întuneric, bălăngănindu-ne înainte și-napoi, reușeam să vorbim despre lucruri dificile. Am vorbit despre stele și despre mărimea universului, despre război. Chiar în ziua respectivă terminasem de citit jurnalul franțuzesc secret al lui Haruki nr. 1. Tata cunoștea un student care studiase poezia franceză la universitate, așa că l-a rugat să ni-l traducă și îl citeam împreună, iar pentru prima dată aflam cât de răi pot să fie oamenii. Credeam că înțeleg totul despre cruzime, dar se pare că nu înțelesesem încă nimic. Bătrâna mea Jiko înțelesese. De asta purta tot timpul cu ea mărgelele *juzu* ale lui Haruki, pentru a se putea ruga ca oamenii să fie mai puțin cruzi unii cu alții. După înmormântare, Muji mi-a dat mie mărgelele *juzu* și acum le port și eu cu mine tot timpul. Sunt niște mărgele destul de impresionante, întunecate și netede, încărcate de toate rugăciunile degetelor lui H nr. 1 și ale lui Jiko. Eu nu știu nici o rugăciune, așa că doar le învârt aiurea, îngânând binecuvântări pentru toate lucrurile și pentru toți oamenii pe care îi iubesc, iar când rămân fără lucruri pe care le iubesc, trec mai departe la lucruri pe care nu le urăsc prea tare, iar câteodată chiar descopăr că pot să iubesc lucruri despre care credeam că le urăsc.

La sfârșitul jurnalului franțuzesc secret, în noaptea în care a murit, străunchiul meu chiar a scris despre misiunea lui sinucigașă, iar eu și tata ne-am mirat să aflăm că, până la urmă, se hotărâse să nu se prăbușească cu avionul peste crucișătorul inamic. N-a putut să scape de misiune în sine, așa că s-a decis să se prăbușească cu avionul în valuri. Desigur, a făcut-o în secret. Știa că dacă i-ar fi aflat planul de-a rata intenționat ținta, comandanții săi l-ar fi executat pentru trădare, iar el voia să fie sigur că mama și surorile lui urmau să primească banii pe care guvernul îi oferea drept compensație familiilor piloților morți care își dăduseră viața pentru țară. Din punctul meu de vedere, lucrurile se legau. Era precum Căpitanul Cioară. Nu voia să susțină un război pe care îl ura și nu voia să mai provoace suferință, nici măcar așa-zisului inamic. Când am citit asta, mi s-a făcut un pic rușine, de fapt. Mi-am adus aminte cum îl atacasem și îl chinuisem pe Daisuke-kun și cum am înjunghiat-o pe Reiko, inamica mea, în ochi pe vremea când devenisem o fantomă vie. A început să-mi pară așa de rău, încât m-am hotărât

că le voi cere iertare dacă îi voi mai vedea vreodată, ceea ce probabil că nu se va întâmpla. Daisuke și mama lui s-au mutat și, de când nu mai merg la școală, nu mă mai văd cu Reiko.

Oricum, în timp ce citeam despre decizia lui Haruki de a zbura în valuri, tata s-a cam pierdut cu firea. Eram acasă, stăteam la *kotatsu* și el îmi citea cu voce tare din traducere. Când am ajuns la partea respectivă, a pus jos paginile și a scos un icnet puternic pe nas, care a sunat cam ca un strănut uriaș, însă nu asta a fost. Era o explozie de tristețe. S-a ridicat, s-a dus în baie și a închis ușa după el, dar tot puteam să-l aud cum plângea în hohote, înghițind în sec. Dubios, nu? Să-ți auzi tatăl cum se prăbușește. N-am știut ce să zic și normal că m-a făcut să mă simt un pic aiurea, pentru că, dacă ai un tată care a încercat deja să se sinucidă de câteva ori, genul ăsta de comportament te face să stai un pic ca pe ace. Dar până la urmă a ieșit din baie și s-a apucat să pregătească cina, de parcă totul revenise la normal, așa că am lăsat-o și eu baltă. Însă mai târziu în noaptea aceea, când eram în parc și ne dădeam în leagăne pe întuneric, l-am întrebat de ce reacționase așa de urât, iar el mi-a explicat.

Avea de-a face cu slujba lui din Sunnyvale și cu motivele pentru care fusese dat afară în timpul restructurărilor. Eu eram destul de mică pe când se întâmplau toate astea, așa că la vremea respectivă nu prea am priceput. Tot ce știam era că face design de interfață la o companie de jocuri pe calculator, ceea ce mi se părea destul de tare.

— Interfețele mele erau chiar bune, mi-a zis. Erau grozav de distractive. Toată lumea se bucura să se joace.

Avea o privire melancolică, rătăcitoare.

— Făceam prototipurile pentru o perspectivă a unui operator la persoana întâi. Îmi ziceau Pionierul PDV-ului. Însă apoi firma mea a semnat un acord cu un contractant al armatei SUA. Voiau să folosească interfețele mele ca să creeze metode de control pentru uzul soldaților.

— Uau, am zis eu.

Și asta suna destul de tare. N-am mai zis-o, dar și-a dat seama din tonul vocii mele. Și-a înfipt vârful de plastic al papucului în nisipul de sub leagăn și l-a oprit.

— A fost o greşeală, mi-a spus, sprijinindu-se cu tot corpul în lanţurile leagănului. Băieţii ăia urmau să omoare oameni. Să omori oameni n-ar trebui să fie aşa de distractiv.

M-am oprit şi eu din legănat şi am rămas aşezată pe leagăn în dreptul lui. Inima îmi bătea puternic, ridicându-mi sângele în obraji. M-am simţit aşa de idioată şi de tânără, iar în acelaşi timp ceva începea să se deschidă în mine sau poate că lumea se deschidea pentru a-mi arăta ceva foarte important dedesubt. Ştiam că văd doar o părticică, dar era mai mare decât orice altceva văzusem sau simţisem până atunci.

Tata s-a ridicat din leagăn şi a început să meargă. L-am urmat. Mi-a spus cum a căzut într-o depresie adâncă şi n-a mai putut să doarmă. A încercat să găsească pe cineva cu care să poată vorbi despre ce simţea. S-a dus şi la un psiholog din California. Ridica întruna problema, chiar şi la serviciu, încercând să convingă restul membrilor echipei de dezvoltare să-l lase să programeze în interfaţă un soi de măsură care să-i impună utilizatorului să revină cu picioarele pe pământ, astfel încât bieţii piloţi să se trezească la realitate şi să înţeleagă nebunia faptelor lor, însă contractantul militar nu a fost plăcut impresionat de idee, iar firma şi colegii lui au obosit să-i tot audă părerile, aşa că l-au concediat.

S-a aşezat pe un urs panda din ciment şi şi-a lăsat faţa în mâini.

— Mi-a fost atât de ruşine, a zis.

Nu-mi venea să cred. Mă uitam la el, cum stătea cocoşat peste capul ursului panda şi am simţit cum mai aveam un pic şi-mi pocnea inima de mândrie. Tatăl meu era pe bune un supererou, eu eram aia căreia trebuia să-i fie ruşine, pentru că în tot timpul ăsta, câtă vreme el era persecutat pentru lucrurile în care credea, eu eram ofticată pe el pentru că fusese concediat, pierduse toţi banii şi îmi distrusese viaţa. Ca să vezi câte ştiam eu, de fapt.

El vorbea în continuare.

— ...Aşa că ăsta e motivul pentru care am plâns astăzi, când am citit jurnalul unchiului Haruki. Ştiam cum s-a simţit, înţelegi? Haruki Numărul Unu a făcut alegerea. Şi-a ghidat avionul într-un val. Ştia că e un gest stupid, fără nici un rost, dar ce altceva ar fi putut să facă? Eu am luat o decizie similară, tot stupidă şi fără rost, doar că în avionul meu se afla toată familia mea. Mi-a părut

atât de rău pentru tine, pentru mama și pentru toată lumea, totul doar din cauza faptelor mele.

Când s-a întâmplat tragedia de pe 11 septembrie, era clar că războiul va fi inevitabil. Se pregăteau de război de la început. O generație de tineri piloți americani avea să folosească interfețele mele pentru a vâna și ucide tineri afgani și irakieni. Asta avea să fie vina mea. Mi-a părut atât de rău pentru toți arabii și familiile lor. Știam că și piloții americani vor suferi. Poate nu chiar imediat. La momentul respectiv, tinerii aceia nu făceau decât să-și îndeplinească misiunile – și toate li se păreau ireale, distractive și pline de aventură, pentru că așa le-am făcut noi să pară. Dar după câtva timp, poate zile, luni sau ani mai târziu, realitatea a ceea ce făcuseră urma să se ridice la suprafață și să-i îndoaie de durere și de furie, pe care aveau s-o reverse asupra propriilor persoane și asupra familiilor lor. Și toate acestea aveau să fie din vina mea.

Neliniștit, s-a ridicat de pe ursul panda și s-a îndreptat ezitant spre gardul metalic care înconjura locul de joacă. L-am urmat. O portiță ducea spre malul de beton înclinat care cobora până la fluviu. Am stat unul lângă altul pe pantă și am privit curenții iuți ai fluviului curgând. Știam că se gândise să se înece în această apă. Știam că se gândește la momentele când venise aici să moară. M-a luat de mână.

— Te-am dezamăgit, a zis. Eram chinuit de conștiința mea. Nu am fost alături de tine când ai avut cu adevărat nevoie de mine.

Mi-am ținut respirația. Urma să aducă aminte de Incidentul Chiloței. Voia să recunoască probabil că licitase pentru ei. Am încercat să-mi trag mâna dintr-a lui. Nu voiam deloc să vorbesc despre asta, dar cum puteam să scap? Până la urmă, eu îl întrebasem ceva dificil și el îmi dăduse un răspuns sincer și adevărat. Îi eram datoare. Așa că, atunci când m-a întrebat cum ajunseseră chiloții mei pe acel site cu fetișuri *hentai* și ce se întâmplase în clipul video, am inspirat adânc și i-am spus tot. Știu că el și mama discutaseră despre practicile *ijime* de la școală, dar nu cred că realizase vreodată cât de grav era de fapt. Îmi puteam da seama că treaba asta îl întrista – și că îl enerva destul de tare.

— Mulțumesc că mi-ai spus, a zis după ce-am terminat de povestit.

Avea un ton aspru, însă știam că nu e supărat pe mine. Părea mai degrabă că se decisese într-o privință anume. S-a ridicat și

m-a tras şi pe mine în picioare, apoi am luat-o spre casă în linişte, oprindu-ne o singură dată la un automat cu sucuri ca să-mi cumpere un Pulpy. Părea foarte preocupat. Nu ştiu ce plănuieşte să facă, dar – din noaptea aceea – a lucrat întruna la calculator ca un maniac, pare să-şi fi găsit un *raison d'être*.

S-a oprit de tot din citit „Marile minţi ale filosofiei vestice" şi îşi petrece tot timpul făcând programare – asta chiar că e superputerea lui. Vreau să zic, sunt mulţi supereroi cu tot soiul de superputeri şi unele sunt extraordinare şi evidente, ca superforţa sau superviteza sau restructurarea moleculară şi câmpurile de forţă. Dar aceste abilităţi nu sunt chiar aşa de diferite de treburile demne de superputeri pe care putea să le facă bătrâna Jiko, cum ar fi să se mişte superîncet, să citească gândurile oamenilor, să apară brusc în cadrul uşii sau să-i facă pe oameni să se simtă bine în pielea lor doar stând acolo.

Mă rog, nu ştiu de ce îţi spun ţie toate astea, m-am gândit doar că poate ţi-a plăcea să ştii. Tatăl meu se pare că şi-a găsit superputerea şi poate că am început şi eu să mi-o găsesc pe a mea, aceea de a-ţi scrie ţie. Iar înainte să rămân fără spaţiu, vreau să ştii că eu şi tata suntem în regulă, acum că am aflat în sfârşit ce fel de om este, şi chiar dacă nu am discutat de fapt subiectul sinuciderii, sunt destul de sigură că nici unul dintre noi nu se mai gândeşte la aşa ceva. În orice caz, eu n-o mai fac. Cum termin de scris aceste ultime pagini, o să îmi cumpăr un caiet nou şi o să mă ţin de cuvânt, adică o să scriu povestea vieţii bătrânei Jiko de la cap la coadă. E adevărat că a murit deja, dar poveştile ei sunt încă vii în capul meu, cel puţin deocamdată, aşa că trebuie să mă grăbesc şi să le scriu până nu le uit. Am o memorie bunicică, însă amintirile sunt şi ele fiinţe ale timpului, ca florile de cireş sau frunzele Ginkgo – o vreme sunt frumoase, apoi se ofilesc şi mor.

Poate o să te bucuri să afli că, pentru prima dată în viaţă, chiar nu vreau să mor. Când mă trezesc în mijlocul nopţii, verific să văd dacă ceasul lui H nr. 1 – războinicul cerului – ticăie în continuare, apoi verific să văd dacă mai sunt în viaţă şi, n-o să-ţi vină să crezi, dar câteodată chiar mă apucă aşa o teamă, ca şi când m-aş gândi: *Dumnezeule, dacă am murit! Ce groaznic ar fi! N-am apucat să scriu toate poveştile din viaţa bătrânei Jiko!* Şi altă dată, când merg pe stradă, mă trezesc gândindu-mă: *Aoleu, te rog, fă ca tâmpenia*

asta de Lexus să nu scape controlul și să mă calce sau ca vânzătorul ăsta dement de pornoșaguri hentai, *cu pieptănătura lui stranie, să nu bage un cuțit în mine sau tipul ăla îmbrăcat tot în alb, care zici că-i într-un cult terorist, să nu dea drumul la o sacoșă de gaz sarin prin vagonul metroului... cel puțin nu înainte să termin de povestit viața bătrânei Jiko! Nu pot să mor până nu fac asta. Trebuie să trăiesc! Nu vreau să mor! Nu vreau să mor!*

Mă trezesc gândindu-mă la asta. Cel puțin până nu termin de scris povestea ei, nu vreau să mor sub nici o formă. Când mă gândesc că aș putea s-o dezamăgesc pe Jiko în vreun fel, mi se umplu ochii de lacrimi și ai putea să spui, presupun, că asta e o îmbunătățire a stării mele mentale, chiar îmi fac griji legate de moarte, ca orice om normal.

Încă un ultim lucru. Tocmai am aflat ceva foarte încurajator. Am descoperit că bătrânul Marcel Proust nu a scris doar o singură carte cu titlul *À la recherche du temps perdu*. A scris șapte! Uluitor, nu? *À la recherche du temps perdu* era o poveste incredibil de lungă, de șapte mii de pagini, așa că a trebuit s-o publice într-o grămadă de volume diferite. Și ultimul volum se cheamă *Le Temps retrouvé*, care înseamnă „Timpul regăsit". Cât de perfect să fie? Așa că trebuie să stau cu ochii în patru și să încerc să găsesc un exemplar vechi din *Le Temps retrouvé*. O să mă duc cu el la atelierul din Harajuku și o să văd dacă nu pot s-o rog pe doamna de-acolo să-l trimită la meșteriția mea, ca să-l hăcuiască și să-mi mai facă un jurnal, iar apoi o să încep să scriu în el povestea bătrânei Jiko.

Hmm. Știi ce? Dacă stau să mă gândesc mai bine, poate că n-o s-o fac. Poate că o să învăț puțină franceză și o să încerc să citesc cartea lui Marcel, decât să-i smulg paginile. Ar fi tare. Cât despre povestea vieții bătrânei mele Jiko, cred că o să cumpăr pur și simplu niște foi obișnuite și o să mă apuc de treabă.

1.

Închise cartea.

Ajunsese la final. Ultima pagină. O terminase.

Și-acum?

Se uită la ceas. Numerele roșii străluceau – 3:47 AM. Aproape patru. Soba din camera de zi se stinsese de mult și în casă era rece. Dacă ar fi fost la templul lui Jiko, s-ar fi trezit să se pregătească de *zazen* într-o oră. Tremura. Afară, noaptea rece și întunecată se împingea în geamul dormitorului și numai spotul luminos al veiozei, reflectat în geam, reușea s-o țină la distanță. Auzea vântul printre bețele de bambus și un copac înalt scârțâind. Lângă ea, Oliver dormea dus, scoțând printre buze un sunet slab... pu-pu-pu. Motanul rănit stătea tăcut în cutia de pe podea, la marginea patului. Probabil că dormea și el.

Se trezise inexplicabil cu o oră mai devreme și, după ce stătuse, întinsă în pat o vreme, fără să poată adormi la loc, luase jurnalul. Curând după aceea, ajunsese la penultima pagină. Mai avea doar una de citit. Ezită un moment, întrebându-se dacă paginile urmau să se înmulțească din nou, dar n-au mai făcut-o. Întoarse ultima pagină. Cuvintele continuau, așa că le-a citit până la capăt, apoi – spre marginea de jos a paginii – se opreau. Nu exista nici un dubiu. Nu mai erau alte cuvinte sau alte pagini.

Cărțile se termină. De ce era surprinsă?

Se gândi din nou la misterul cuvintelor dispărute. Oare le găsise cumva și le adusese înapoi? Nu era ceva așa nebunesc cum părea. Uneori, când scria, se pierdea cu totul într-o poveste, atât de puternic, încât în dimineața următoare se trezea privind paragrafe pe

care ar fi putut jura că le vedea pentru prima oară, câteodată chiar scene întregi pe care nu ținea minte să le fi scris. Cum ajungeau acolo? Era un sentiment straniu, urmat de obicei de un atac acut de spaimă – *cineva mi-a pătruns cu forța în poveste!* –, care de multe ori se transforma în încântare cu cât citea mai departe, apropiindu-se de ecran, de parcă era o sursă de lumină sau de căldură, încercând să țină pasul cu noile și ciudatele fraze care se desfășurau în fața ochilor ei. Vag de tot, începea să-și aducă aminte, cum ți-ai aduce aminte imaginea unui fluture de noapte dintr-un vis, iar mintea ei se apropia pe ocolite, suspicioasă, prea timidă să înfrunte cuvintele față în față, de teamă să nu dispară fluturând în lumea de dincolo, aflată chiar în spatele pixelilor, de unde nu s-ar mai întoarce. Nu le mai vezi și nu mai contează.

Dar ce se întâmplase de data asta era diferit. Nu ea era cea care scria – ea *citea*. Fără îndoială că un cititor nu e capabil de asemenea magii bizare, care smulg cuvinte din neant? Dar se pare că ea făcuse exact asta, ori era nebună. Ori...

Împreună o să facem minuni...

Cine pe cine vrăjise?

Parcă își aducea aminte că Oliver îi sugerase asta odată mai devreme, dar nu apreciase adevărata importanță a întrebării sale. Oare visul era ea însăși? Oare Nao o scria ca s-o facă să devină reală? Influențele sunt o treabă spinoasă, spusese Muriel. Ruth se considerase întotdeauna o persoană stabilă, dar poate că nu era. Poate că era absentă, cum sugera și numele ei, o alăturare fantomatică și rătăcitoare de cuvinte, pe care fata le puse la un loc. Nu avusese până atunci nici un motiv să se îndoiască de simțurile sale. Experiența empirică a propriei persoane, ca o ființă întrupată pe deplin, care persistă în lumea reală din propria sa amintire, părea de suficientă încredere, dar acum, pe întuneric, la patru dimineața, nu mai era așa de sigură. O trecu un fior, iar mișcarea aceea bruscă o făcu să devină conștientă de toate punctele în care corpul îi atingea patul. Mai bine. Încercă să simtă căldura și greutatea cuverturii pe piele, aerul rece de pe față și brațe, bătăile inimii ei.

Și jurnalul era în continuare cald în mâinile ei. Privea coperta din material roșu. I se părea ei sau materialul părea mai tocit decât când găsise cartea prima dată? Întoarse jurnalul pe cealaltă parte.

Era o pată întunecată pe spate, în locul unde pisicii îi curseseră balele pe el. Îl ridică la nas. Mirosul amărui al boabelor de cafea și cel dulceag al șamponului de fructe era mai slab. Acum mirosea a fum, a cedri și, foarte slab, a mucegai și praf. Își plimbă degetele pe poleiala literelor de pe cotor, apoi deschise brusc cartea la ultima pagină, ca și când ar fi vrut s-o prindă pe nepregătite.

Pagina nu se schimbase. Sigur că nu se schimbase. La ce se tot gândea? Că s-ar fi putut strecura câteva cuvinte în plus între coperți cât timp erau închise, când nu era ea atentă? Ridicol.

Și totuși, câteva cuvinte în plus ar fi fost de mare folos. Închise din nou cartea și a începu să zgândărească colțul ponosit al coperții ca pe un dinte slăbit. Coperta părea mai rece acum. Oare își imagina și asta?

Destul.

Așeză jurnalul pe noptieră și stinse lumina. Până dimineața, când se întinse din nou după jurnal, volumul avea să fie cu totul rece la atingere.

2.

— Acum, că ai terminat, spuse ea, trebuie să știu dacă sunt nebună sau nu.

Stăteau la tejgheaua din bucătărie luând ceaiul de dimineață. Pesto, cu blana rasă, acoperit cu răni deschise și purtând Conul Rușinii, ședea pe un prosop în poala lui Oliver, cu o moacă de drogat, extrem de supărat. Oliver tocmai terminase de citit ultimele pagini din jurnal, iar când i-a auzit întrebarea, a ridicat mâna ca să i-o respingă.

— Pot să-mi dau seama. Conversația asta nu o să se termine bine, așa că hai să nu începem.

I-a ignorat protestele.

— În noaptea aceea, când au dispărut cuvintele și tu mi-ai zis că e datoria mea să le găsesc, de fapt nu m-ai crezut că ultimele pagini sunt goale. Nu m-ai crezut că sfârșitul era în retragere. Așa e?

Nu punea o întrebare.

Oliver a privit-o direct în ochi, fără să ezite o clipă.

— Draga mea, spuse el, eu te-am crezut de *fiecare* dată.

— Dar m-ai lăsat să-i spun toate astea lui Muriel, care probabil că mă crede şi nebună acum.

— A, făcu el, uşurat. Dacă despre *asta* îţi faci probleme, nu te mai obosi. Toată lumea de pe insulă e nebună. Sunt sigură că Muriel nu s-a mai gândit la asta.

Răspunsul lui nu i-a oferit prea multă alinare, dar din cauza celorlalte întrebări, multe fără răspuns, era dispusă s-o lase baltă.

— Bine, spuse ea. Să zicem, cumva, că teoria lui Muriel era corectă şi eu, în visul meu, reuşeam să urmăresc cioara de junglă în parcul Ueno, să-l găsesc pe tatăl lui Nao şi să-l trimit la Sendai...

El aşezase jurnalul într-o parte, iar acum răsfoia ultimul număr din *The New Yorker*.

— Oliver!

— Ce? Şi-a ridicat privirea. Te ascult. Ai urmat cioara până în parc, unde l-ai găsit pe tată şi l-ai trimis la Sendai.

— Bine – şi ce vrea să însemne asta?

— Cum adică ce vrea să însemne?

— Adică, vrei să zici că cioara de junglă m-a condus înapoi în timp? Că dacă nu aveam visul, tatăl lui Nao şi-ar fi văzut mai departe de treabă şi s-ar fi omorât? Că Nao n-ar fi descoperit niciodată că tatăl ei era un om cu conştiinţă sau n-ar fi aflat adevărul despre străunchiul ei kamikaze?

— Nu vreau să zic nimic, spuse Oliver. Crede-mă.

— Dacă n-am pus eu jurnalul secret în franceză al lui Haruki Numărul Unu alături de rămăşiţele sale din altar, atunci cum a ajuns acolo?

Oliver ridică privirea din nou, surprins.

— Tu l-ai pus acolo?

— Da. Ţi-am zis. Chiar la sfârşitul visului. M-am trezit cu el în mână şi eram chiar pe punctul de a mă trezi, aşa că l-am pus în cutie.

— Bună mişcare, zise el.

Ea a dat din umeri, simţindu-se destul de mulţumită.

— Da, aşa mi-am zis şi eu. M-am simţit un pic ca un supererou.

— Cred şi eu, spuse el cu admiraţie.

Dar ea nu era convinsă.

— Nu știu, spuse cu încrederea slăbită. Dacă m-aș auzi vorbind acum și eu m-aș crede nebună. Probabil că există o soluție simplă, rațională – cum ar fi să-l pună bătrâna Jiko acolo. Poate că era la ea de la început. Poate că Haruki Numărul Unu a reușit cumva să i-l trimită înainte să plece în zbor, dar dintr-un motiv sau altul n-a vrut să spună nimănui că-l are. Poate că, în secret, susținea războiul și era rușinată de decizia fiului ei de a nu-și îndeplini misiunea sinucigașă. Poate îl considera un laș...

— Oprește-te, interveni Oliver. Acum chiar că suni ca o nebună. Nu există nici o fărâmă de dovadă care să sprijine ipoteza asta. Din tot ce am aflat de la Nao, bătrâna Jiko era pacifistă până în măduva oaselor, și o ființă radicală, chiar dacă avea o sută patru ani. Așa că nu te apuca să găsești explicații trase de păr și să folosești istorie revizionistă ca să te simți sănătoasă la cap. Dacă tu trebuie să fii nebună, astfel încât Jiko să fie cine este, atunci așa să fie. Este valabil pentru toată lumea.

Ruth rămase tăcută. Sigur că avea dreptate. Oliver își luă din nou revista, dar ea nu era pregătită să renunțe la subiect.

— OK, zise ea. Dar atunci ce zici de emailul de la Haruki Numărul Doi? Sau de Q-Mu și MechaMu și tot restul drăciilor din fizica cuantică? Tu chiar crezi toate alea? Omul ăla arăta mai nebun ca mine.

Oliver își ridică privirea din revistă.

— Informația cuantică este ca informația dintr-un vis, spuse el. Nu putem să o arătăm altuia, iar când încercăm s-o povestim, schimbăm propria noastră amintire.

— Uau, făcu ea. E foarte frumos. Ai inventat asta acum?

— Nu. E un citat al unui fizician cunoscut. Nu-mi aduc aminte numele[160].

— Așa mă simt și eu când scriu, ca și când am o lume minunată în cap, iar când încerc să mi-o aduc aminte ca s-o pun pe hârtie, o schimb și mi-e imposibil s-o mai redobândesc vreodată.

Privea descumpănită pe fereastră, gândindu-se la memoriile ei abandonate. Altă lume ruinată. Era trist.

---

160. Charles Bennet. Oliver a găsit citatul mai târziu și a descoperit că era dintr-un articol despre calculatoarele cuantice, de Rivka Galchen, publicat în *The New Yorker*, 2 mai 2011.

— Nu știu, spuse cu încrederea slăbită. Dacă m-aș auzi vorbind acum și eu m-aș crede nebună. Probabil că există o soluție simplă, rațională – cum ar fi să-l pună bătrâna Jiko acolo. Poate că era la ea de la început. Poate că Haruki Numărul Unu a reușit cumva să i-l trimită înainte să plece în zbor, dar dintr-un motiv sau altul n-a vrut să spună nimănui că-l are. Poate că, în secret, susținea războiul și era rușinată de decizia fiului ei de a nu-și îndeplini misiunea sinucigașă. Poate îl considera un laș...

— Oprește-te, interveni Oliver. Acum chiar că suni ca o nebună. Nu există nici o fărâmă de dovadă care să sprijine ipoteza asta. Din tot ce am aflat de la Nao, bătrâna Jiko era pacifistă până în măduva oaselor, și o ființă radicală, chiar dacă avea o sută patru ani. Așa că nu te apuca să găsești explicații trase de păr și să folosești istorie revizionistă ca să te simți sănătoasă la cap. Dacă tu trebuie să fii nebună, astfel încât Jiko să fie cine este, atunci așa să fie. Este valabil pentru toată lumea.

Ruth rămase tăcută. Sigur că avea dreptate. Oliver își luă din nou revista, dar ea nu era pregătită să renunțe la subiect.

— OK, zise ea. Dar atunci ce zici de emailul de la Haruki Numărul Doi? Sau de Q-Mu și MechaMu și tot restul drăciilor din fizica cuantică? Tu chiar crezi toate alea? Omul ăla arăta mai nebun ca mine.

Oliver își ridică privirea din revistă.

— Informația cuantică este ca informația dintr-un vis, spuse el. Nu putem să o arătăm altuia, iar când încercăm s-o povestim, schimbăm propria noastră amintire.

— Uau, făcu ea. E foarte frumos. Ai inventat asta acum?

— Nu. E un citat al unui fizician cunoscut. Nu-mi aduc aminte numele[160].

— Așa mă simt și eu când scriu, ca și când am o lume minunată în cap, iar când încerc să mi-o aduc aminte ca s-o pun pe hârtie, o schimb și mi-e imposibil s-o mai redobândesc vreodată.

Privea descumpănită pe fereastră, gândindu-se la memoriile ei abandonate. Altă lume ruinată. Era trist.

---

160. Charles Bennet. Oliver a găsit citatul mai târziu și a descoperit că era dintr-un articol despre calculatoarele cuantice, de Rivka Galchen, publicat în *The New Yorker*, 2 mai 2011.

— Dar tot nu înțeleg. Ce are a face informația cuantică cu toate astea?

Oliver și-a mișcat un pic pisica din poală.

— OK, zise. Vorbeai despre rezultate multiple, da? Rezultate multiple înseamnă lumi multiple. Nu ești prima care se gândește la asta. Teoria cuantică a lumilor multiple a apărut acum jumătate de secol. E cel puțin la fel de bătrână ca și noi.

— A, atunci e de-a dreptul antică.

— Ce vreau să zic este că nu-i nouă. Nimic nu e nou și dacă crezi în interpretarea lumilor multiple a mecanicii cuantice, atunci tot ceea ce este posibil se va întâmpla sau poate s-a și întâmplat deja. Și dacă e așa, atunci este posibil ca, într-una din lumile astea, Haruki Numărul Doi să fi găsit o metodă de a-și construi acel Q-Mu și de-a face obiecte din lumea lui să interacționeze cu altele din a noastră. Poate că și-a dat seama cum să folosească entanglamentul cuantic pentru a face lumi paralele să vorbească una cu cealaltă și să facă schimb de informații.

Ruth privea posacă motanul.

— Nu prea înțeleg, spuse ea. Ar trebui să îmi pun Conul Rușinii. Nu sunt suficient de deșteaptă ca să înțeleg.

— Păi, nici eu nu sunt. Trebuie să poți să înțelegi partea matematică, apoi înțelegi pe deplin teoria, ceea ce ne depășește pe majoritatea. Dar știi de pisica lui Schrödinger, nu?

3.

Sigur că știa de pisica lui Schrödinger. Doar pe pisica lor o chema tot Schrödinger, chiar dacă nu o strigau așa. Însă, dacă era să fie sinceră, ar fi trebuit să admită că numele Schrödinger o făcuse întotdeauna să se simtă vag neliniștită, în același fel în care o făcea să se simtă și numele lui Proust. Credea cu tărie că ar fi trebuit să învețe despre pisica primului și să citească operele celuilalt, dar nu apucase să facă nici unul din aceste lucruri.

Știa că pisica lui Schrödinger era un experiment mintal, creat de fizicianul respectiv, și că avea ceva de-a face cu viața, cu moartea și cu fizica cuantică.

Știa că fizica cuantică descrie felul în care se comportă materia și energia la nivel microscopic, unde atomi și particule subatomice

urmează alte reguli decât obiectele macroscopice de zi cu zi, cum ar fi pisicile.

Știa că Schrödinger propusese ca pisica sa teoretică să fie pusă într-o cutie teoretică cu o toxină letală înăuntru, care era făcută să se verse dacă anumite condiții erau îndeplinite.

— Așa este, spuse Oliver. Nici eu nu-mi aduc aminte toate detaliile[161], dar ideea lui de bază era că dacă pisicile s-ar comporta precum particulele subatomice, atunci pisica ar fi fost și vie, și moartă, în același timp, atâta timp cât cutia rămânea închisă, iar noi nu știm dacă condițiile au fost îndeplinite. Dar în momentul în care observatorul deschide cutia pentru a privi înăuntru, pentru a studia condițiile, găsește pisica fie vie, fie moartă.

— Vrei să spui că ar fi omorât pisica doar privind-o?

— Nu, nu chiar. Ce încerca să ilustreze Schrödinger este ceva numit paradoxul observatorului. Este o problemă care apare când încerci să măsori comportamentul lucrurilor foarte mici, cum ar fi particulele subatomice. Fizica cuantică este ciudată. La un nivel subatomic, o singură particulă poate exista ca o serie de posibilități, în mai multe locuri odată. Această abilitate de a fi în mai multe locuri deodată se numește superpoziție.

— Asta da superputere, spuse Ruth. Lui Nao i-ar fi plăcut asta.

Și ei îi plăcea. Dacă ar fi fost o particulă subatomică, ar fi fost aici și în New York.

— Acest comportament cuantic al particulelor suprapuse este descris matematic ca o funcție de undă. Paradoxul este că particulele există în superpoziție numai atâta timp cât nimeni nu se uită la ele. Imediat cum privești seria de particule suprapuse pentru a le măsura, funcția de undă este colapsată, iar particula există în numai una din multele poziții posibile, și numai ca o singură particulă.

— Multiplul colapsează în singular?

— Da, sau în orice caz, asta era una din teorii. Că nu există un singur rezultat până când respectivul rezultat nu este măsurat sau observat. Până în acel moment al observării, există numai o serie de posibilități, de unde reiese că pisica există în așa-numita dâră de stări existențiale. Este și vie, și moartă.

---

161. Pentru mai multe despre pisica lui Schrödinger, vezi anexa E.

— Dar este absurd.

— Exact. Asta voia şi Schrödinger să spună. Sunt câteva probleme cu teoria funcţiilor de undă colapsate. Prin extensie, teoria susţine că, în orice clipă, o particulă va fi orice se întâmplă să fie că este în momentul observării, al analizei. Nu are o realitate obiectivă. Asta e prima problemă. A doua problemă este că nimeni nu a izbutit să rezolve partea matematică care să susţină această teorie a colapsului funcţiei de undă. Aşa că Schrödinger nu era prea convins. Toată treaba cu pisica era menită să scoată în evidenţă absurdul situaţiei.

— Avea o idee mai bună?

— Nu, dar mai târziu a avut altcineva. Un tip, Hugh Everett, a făcut calculele pentru a demonstra o teorie alternativă, anume că aşa-numitul colaps nu se petrece.[162] Niciodată. În schimb, sistemul cuantic suprapus persistă, doar că, atunci când este observat, este bifurcat. Pisica nu este nici moartă, nici vie. Este moartă *şi* vie, doar că acum există ca două pisici în două lumi diferite.

— Vrei să zici lumi reale?

— Da. Aiurea, nu-i aşa? Teoria lui, care se bazează pe ceea ce el a numit funcţia de undă universală, este că mecanica cuantică nu se aplică doar la lumea subatomică. Este valabilă pentru orice, şi atomi, şi pisici. Totul, întregul univers este mecanic cuantic. Aici devine toată treaba chiar stranie. Dacă există o lume a pisicii moarte şi una a pisicii vii, atunci asta are implicaţii şi pentru observator, pentru că observatorul există *în cadrul* unui sistem cuantic. Nu poţi să stai pe afară, deci te împarţi în două, ca o amibă. Aşa că acum ai un tu care observă pisica moartă şi un alt tu care observă pisica vie. Pisica era singulară, acum este multiplă. Nu poţi să interacţionezi sau să vorbeşti cu celălalt tine sau măcar să ştii despre existenţa celuilalt în altă lume, pentru că nu poţi să-ţi aminteşti...

4.

Putea să fie astfel explicată memoria ei defectuoasă?

A rămas cu privirea la pisică, care îşi tot schimba poziţia inconfortabilă în braţele lui Oliver. Pisica se uită înapoi la ea, o privire

162. Pentru mai multe despre Hugh Everett, vezi anexa F.

lungă și amenințătoare, înainte să-și închidă ochii. Cine pe cine observa? Era greu pentru Pesto să mai observe ceva, acum că avea Conul Rușinii în jurul gâtului, dar înainte de Incidentul Ratonul îi plăcea să se observe. Putea Pesto să fie propriul său observator? Interesantă întrebare. Obișnuia să-și ridice o labă în aer și să-și examineze anusul. Nu părea ca această examinare să-l facă să se desprindă în multiple pisici cu multiple anusuri.

I se întorseseră în minte cuvintele lui Nao – sau poate erau ale lui Jiko? *Să studiezi Calea înseamnă să studiezi sinele.* Nu, Haruki scrisese asta. Îl cita pe Dōgen, vorbind despre *zazen*. Avea sens cât de cât. Din ce își putea da seama Ruth, *zazen*-ul părea să fie un soi de observare a sinelui clipă de clipă, care, se pare, ducea la iluminare. Dar ce însemna asta de fapt?

Să studiezi sinele înseamnă să uiți de sine. Poate dacă stăteai suficient de mult în poziție *zazen*, sentimentul că ești un sine unic, solid, se dizolvă și poți să uiți de tine. Ce ușurare. Ai putea să pierzi vremea bine-mersi ca parte dintr-o serie cuantică deschisă.

Să uiți de sine înseamnă să te lași iluminat de toate lucrurile de pe lume. Munții și râurile, ierburile și copacii, ciorile, pisicile, lupii și meduzele. Ar fi plăcut.

Oare Dōgen își dăduse seama cum stau toate lucrurile astea? Scrisese aceste cuvinte cu multe secole înainte de mecanica cuantică, înainte ca Scrödinger să-și pună pisica misterioasă în cutia metaforică. În momentul în care Hugh Everett a găsit dovada matematică pentru a-și susține teoria lumilor multiple, Dōgen era mort de aproape opt sute de ani.

Sau oare chiar așa era?

— După cum vezi, continuă Oliver, suntem acum într-o lume în care Pesto este viu, dar există o altă lume în care a fost ucis și mâncat de ratonii aceia nemernici pe care, apropo, o să îi prind și o să-i înec, astfel bifurcând lumea din nou, într-una cu ratoni morți, iar alta cu unii vii.

— Mă doare capul, spuse Ruth.

— Și pe mine, zise Oliver. Nu te gândi prea mult la asta.

— Nu cred că ar trebui să omori ratonii, spuse ea. Cel puțin nu în lumea asta.

— Probabil că n-o s-o fac, dar asta nu înseamnă că lumea nu se va bifurca. De fiecare dată când apare posibilitatea se întâmplă.

— Au.

S-a gândit la această idee. Poate că nu era chiar aşa de rău. În alte lumi, şi-ar fi terminat de scris memoriile. Şi poate chiar şi un roman sau două în plus. Gândul acesta o bucură. Dacă era în stare să fie atât de prolifică în alte lumi, poate că ar fi reuşit să îşi dea puţin mai mult silinţa. Poate că era timpul să se întoarcă la muncă. Cu toate acestea, a continuat să şadă în acelaşi loc.

— Tu chiar crezi toate astea? a întrebat ea. Că sunt alte lumi, undeva unde Haruki Numărul Unu nu a murit înecat în valuri, pentru că al Doilea Război Mondial nu s-a petrecut? Unde nimeni nu a murit în cutremur şi în tsunami? Unde Nao este vie şi o duce bine, poate chiar terminându-şi cartea despre viaţa lui Jiko, noi doi trăim la New York, iar eu lucrez la următoarea mea carte? Unde nu sunt reactoare nucleare defecte sau insule de gunoaie pe mare...

— Nu avem de unde să ştim, spuse Oliver. Dar dacă al Doilea Război Mondial nu se întâmpla, atunci noi doi nu ne-am mai fi întâlnit.

— Hm. Mi-ar fi părut rău.

5.

Este dificil să nu ştii. În cutremur şi în tsunami au murit 15 854 de oameni, dar alte mii pur şi simplu au dispărut, îngropaţi de vii sau luaţi pe sus în largul mării de valurile care se retrăgeau. Corpurile lor nu au fost găsite niciodată. Nimeni nu avea să ştie ce s-a întâmplat cu ei. Aceasta era realitatea dură a lumii.

— Crezi că Nao este vie? întrebă Ruth.

— Greu de zis. Este moartea posibilă într-un univers cu lumi multiple? Dar sinuciderea? Pentru fiecare lume în care te sinucizi, există o alta în care nu o faci, în care continui să trăieşti. Lumile multiple par să garanteze un soi de nemurire...

Apoi a început să-şi piardă răbdarea.

— Nu-mi pasă de celelalte lumi. Îmi pasă de aceasta. Îmi pasă dacă cineva este viu sau mort în această lume. Şi vreau să ştiu cum

au ajuns aici jurnalul și restul lucrurilor ei, aduse de apă, pe insula asta.

Și-a întins brațul și a arătat cu degetul ceasul cu războinicul cerului.

— Ceasul ăsta e real. Ascultă. Ticăie. Îmi zice cât e ora. Deci cum a ajuns aici?

Oliver a dat din umeri.

— Nu știu.

— Chiar am crezut că o să îmi dau seama până acum, a continuat ea, ridicându-se în picioare. M-am gândit că dacă termin jurnalul, o să găsesc unele răspunsuri sau o să le intuiesc, dar nu există răspunsuri sau eu nu pot să le găsesc. Este deosebit de frustrant.

Nu mai avea ce să facă, venise momentul să urce în birou și să se apuce din nou de lucru. Vârându-și mâna în conul de plastic pentru a-i scărpina creștetul lui Pesto, i-a venit, însă, un gând în minte.

— Pisica lui Schrödinger, a zis. Îmi aduce aminte de tine. În ce stare cuantică erai când te ascundeai în frigiderul din beci?

— Ah, făcu el. Da. Sigur eram o dâră. Jumătate mort și jumătate viu. Dar dacă m-ai fi găsit, aș fi murit sigur.

— Atunci e bine că nu am început să te caut.

Izbucni în râs.

— Pe bune? Vorbești serios?

— Sigur că da. Ce crezi? Că vreau să te văd mort?

Oliver ridică din umeri.

— Câteodată cred că ți-ar fi fost mai bine fără mine. Puteai să te căsătorești cu vreun mare industriaș și să ai o viață bună în New York. În schimb, îți duci viața în captivitate pe insula asta uitată de lume, alături de mine și de o pisică rea. O pisică rea și cheală.

— Acum te-a apucat pe tine istoria revizionistă, spuse ea. Ai vreo dovadă să-ți susții vorbele?

— Da. Sunt suficiente dovezi pentru a ilustra că pisica este foarte rea. Și foarte cheală.

— Vorbesc despre cum mie mi-ar fi mult mai bine fără tine.

— Nu știu. Bănuiesc că n-am.

— Păi, atunci, ar trebui să porți Conul Rușinii numai pentru că ai sugerat așa ceva. Pentru că acum ai reușit să mă condamni

la o altă viață, în altă lume, în New York, cu un nesimțit de mahăr corporatist pe post de soț. Hai mersi.

A mângâiat pisica pe nas o ultimă dată.

— Ei bine, stai liniștită, spuse el. Deja ai și uitat de mine.

Glumea, desigur, dar vorbele lui i-au rănit sentimentele. Și-a luat mâna înapoi.

— Nu am uitat.

Oliver s-a aplecat peste tejghea și a apucat-o de încheietură.

— Glumeam, spuse, apoi a mai ținut-o puțin, astfel încât să nu se poată îndepărta. Ești fericită, a întrebat-o. Aici? În lumea asta?

Surprinsă, a rămas nemișcată și s-a gândit la întrebarea lui.

— Da, bănuiesc că sunt. Cel puțin deocamdată.

A părut satisfăcut de răspuns. A strâns-o încet de încheietură, apoi i-a dat drumul.

— OK, spuse el, întorcându-se la numărul din *New Yorker*. Merge și așa.

Epilog

Te întrebi despre mine.

Eu mă întreb despre tine.

Cine eşti tu şi ce faci?

Mi te imaginez acum, o tânără de... stai, lasă-mă să calculez... douăzeci şi şase? Douăzeci şi şapte de ani? Ceva de genul ăsta. Poate în Tokyo. Poate în Paris, la o adevărată cafenea franţuzească, ridicându-ţi privirea din pagină în timp ce cauţi un cuvânt, privind trecătorii. Nu cred că eşti moartă.

Oriunde eşti, ştiu că scrii. N-ai putea să renunţi la asta. Te văd ţinând strâns un stilou. Tot mai foloseşti cerneală mov sau ai lăsat şi asta în urmă? Îţi mai rozi unghiile?

Nu te văd angajată la vreo companie, dar nici nu cred că eşti vreo mare *freeter*. Îmi închipui că poate eşti la un master, studiind istoria, pregătindu-ţi dizertaţia despre femeile anarhiste din democraţia Taishō sau despre instabilitatea eului feminin. (Pentru o clipă nebunească, m-am gândit că monografia aceea pe care am găsit-o pe net ar fi fost a ta, dar a dispărut înainte să apuc să descopăr cine a scris-o.) În orice caz, sper că ai terminat cartea despre viaţa bătrânei tale Jiko. Mi-ar plăcea să o citesc la un moment dat. Mi-ar plăcea să citesc şi un roman la persoana întâi, scris chiar de bătrâna Jiko.

Nu prea ştiu de ce scriu toate astea. Ştiu că nu pot să te găsesc, dacă tu nu vrei să fii găsită. Şi ştiu că vei fi găsită dacă vei dori.

În jurnalul tău, ai citat-o pe bătrâna Jiko spunând ceva despre „a nu şti", cum „a nu ştii" este cea mai intimă cale – sau poate doar am visat? Oricum, m-am gândit la asta mai mult şi cred că poate e adevărat, chiar dacă nu prea îmi place incertitudinea, de fapt. Mai curând aş vrea să *ştiu*, dar pe de altă parte, să nu ştiu

îmi păstrează toate posibilitățile deschise. Ține toate lumile în viață.

Acum, că am spus toate astea, vreau să-ți zic și că, dacă o să te răzgândești vreodată și o să te decizi că ți-ar plăcea să fii găsită, eu voi aștepta. Pentru că mi-ar plăcea cu adevărat să te întâlnesc cândva. Și tu ești genul meu de ființă a timpului.

A ta,
Ruth

P.S. Chiar am o pisică și stă în poala mea, iar fruntea îi miroase a cedri și a aer proaspăt și dulce. De unde ai știut?

Anexe

Anexa A: Momente Zen

Călugărița zen Jiko Yasutani mi-a spus odată într-un vis că nu poți înțelege ce înseamnă să fii viu pe acest pământ până nu înțelegi ființa timpului, iar pentru a înțelege ființa timpului, spunea ea, trebuie să înțelegi ce este un moment.

În visul meu o întrebam: „*Ce înseamnă un moment?*".

Un moment este o foarte mică particulă de timp. Este atât de mică, încât o zi este făcută din 6400099980 de momente.

Mai târziu am verificat și am descoperit că acesta era chiar numărul dat de maestrul zen Dōgen în marea sa operă, *Shōbōgenzō* (*Tezaurul adevăratului ochi dharma*).

Numeralele sunt ceva mai greu de înregistrat cu privirea, așa că lăsați-mă să scriu în cuvinte: șase miliarde patru sute de milioane nouăzeci și nouă de mii nouă sute optzeci. Atâtea momente postula maestrul zen Dōgen că există într-o zi, iar după ce a terminat de înșirat numărul, bătrâna Jiko a pocnit din degete. Degetele îi erau cocârjate și sucite nebunește din cauza artritei, așa că nu prea putea să pocnească, dar cumva a reușit să-și comunice ideea.

Te rog să încerci și tu, spuse. *Ai pocnit din degete? Dacă da, pocnetul ăsta a însemnat șaizeci și cinci de momente.*

Granularitatea viziunii zen asupra timpului devine clară dacă o parcurgi matematic[163] sau poți s-o crezi pe Jiko pe cuvânt. S-a aplecat în față, aranjându-și mai bine pe nas ochelarii cu ramă neagră și, privind prin lentilele groase și încețoșate, a vorbit din nou.

Dacă începi să-ți pocnești degetele acum și continui să o faci de 98463077 de ori fără să te oprești, soarele va răsări, apoi va apune, cerul se va întuneca, apoi noaptea se va adânci, iar toată lumea va dormi în timp ce tu tot mai pocnești din degete, până când, în cele din urmă, puțin după răsărit, când

---

163. 1 pocnet din degete = 65 momente și 6400099980 momente = o zi, așa că 6400099980 ÷ 65 = 98463077 pocnete din degete pe zi.

termini cel de al 98463077-lea pocnet, vei avea conștiința cu adevărat intimă de a ști exact cum ți-ai petrecut fiecare moment al unei zile din viața ta.

S-a lăsat pe călcâie și a dat din cap. Experimentul mintal pe care îl propunea era cu siguranță straniu, dar punctul ei de vedere era simplu. Toate lucrurile din univers sunt în continuă schimbare, nimic nu rămâne la fel, iar noi trebuie să înțelegem cât de repede se scurge timpul pe lângă noi dacă vrem să ne trezim și să ne bucurăm de viață.

Asta înseamnă să fii o ființă a timpului, mi-a spus bătrâna Jiko, apoi și-a mai pocnit o dată degetele strâmbe.

Și uite-așa mori.

Anexa B: Mecanica cuantică

Mecanica cuantică este timpul viu, dar tot așa este și fizica clasică. Ambele descriu interacțiunea materiei cu energia, traversând timpul și spațiul. Diferența constă în scara folosită. La cea mai mică scară, la nivelul adaosurilor atomice, energia și materia încep să joace roluri diferite, pe care fizica clasică nu poate să le explice. Așa că mecanica cuantică încearcă să explice aceste neregularități postulând un set nou de principii aplicabile particulelor atomice și subatomice, printre care:

- suprapoziția: prin care o particulă poate fi în două sau mai multe locuri sau stări în același moment (de exemplu, Maestrul Zen Dōgen este și viu, și mort?)
- entanglement: prin care două particule pot să-și coordoneze proprietățile prin spațiu și timp, astfel încât se comportă ca un singur sistem. (de exemplu, un maestru Zen și discipolul său; un personaj și naratorul său; bătrânul Jiko, Nao, Oliver și cu mine?)
- problema măsurătorii: prin care actul de a măsura sau observa influențează ceea ce este observat (de exemplu, colapsarea unei funcții de undă; povestirea unui vis?).

Dacă Maestrul Zen Dōgen ar fi fost fizician, cred că i-ar fi plăcut mecanica cuantică. Ar fi prins instinctiv natura atotcuprinzătoare a suprapoziției și ar fi intuit interconectivitatea entanglementului. Cum era un om al contemplației, dar și al acțiunii, ar fi fost intrigat de noțiunea că atenția are puterea de a preschimba realitatea, în același timp înțelegând următorul lucru: conștiința omenească nu este nici mai mult, nici mai puțin decât norii și apa sau sutele de ierburi. Ar fi apreciat nemărginirea necunoscutului.

Anexa C: Gânduri rătăcitoare

Ziua în care munții se mișcă este aici.
Sau așa spun eu, dar nimeni nu mă crede.
Munții doar au dormit o vreme.
Dar în ultima vreme s-au mișcat de parcă ar fi în flăcări.
Dacă nu mă crezi, nu am nimic împotrivă.
Atât cer, să crezi asta și numai asta:
În acest moment, femei se trezesc din somnul greu.

Dacă aș putea să scriu doar la persoana întâi,
Eu, care sunt femeie.
Dacă aș putea să scriu la persoana întâi,
Eu, eu.

Yosano Akiko

Acestea sunt primele versuri ale unui lung poem, „Sozorogoto" („Gânduri rătăcitoare"), semnat de Yosano Akiko; ele au fost publicate prima dată în ediția inaugurală a revistei feministe *Seitō* („Ciorapul albastru"), în septembrie 1911.

Anexa D: Numele templelor

După ce m-am documentat în legătură cu nomenclatura templelor japoneze, mi-am dat seama că Jigenji era numele unui templu, iar Hiyuzan era aşa-zisul nume de munte, sau *sangō* (山号). Conform tradiţiei chinezeşti antice, maeştrii Zen se retrăgeau pe vârfuri muntoase îndepărtate, departe de larma oraşelor sau a centrelor urbane, unde îşi construiau o colibă singuratică pentru meditat, apoi se dedicau practicii. Cu cât vestea realizărilor lor spirituale se ducea mai departe, tot mai mulţi discipoli urcau pe munte pentru a-i căuta, iar curând apăreau comunităţi, erau construite drumuri, şi erau ridicate întinse complexe de temple, purtând numele fostului munte, cândva pustiu. (Cum se răspândea vestea? Cum se formau aceste reţele aceste economii bazate pe reputaţie înainte de internet?)

Când Zen a ajuns în Japonia, obiceiul ca templul să fie numit după munte a continuat, lăsând deoparte amănuntul că muntele chiar exista sub el sau nu. Drept urmare, chiar şi temple înălţate pe câmpiile din jurul zonei metropolitane Tokyo poartă nume de munţi. Nimeni nu pare deranjat de asta.

Sunt câteva *kanji* posibile pentru micul templu cu numele de Jigenji, dar cea mai probabilă combinaţie este 慈眼時, cuprins din simbolurile pentru milos, ochi şi templu. Simbolul pentru *gen*, adică ochi, este acelaşi din *Shōbōgenzō* (Tezaurul adevăratului ochi dharma), de Maestrul Dōgen.

Cel mai probabil kanji pentru Hiyuzan pare să fie 秘湯山 (Muntele Izvorului Termal Ascuns); însă, când am citit prima dată numele, combinaţia de simboluri care mi-a apărut în minte a fost 比喩山, care poate fi citit ca Muntele Metaforă. Nu m-am putut opri să mă gândesc la sclipitoarea lucrarea de René Daumal, *Muntele Analog: Roman de aventuri alpine, non-euclidiene şi simbolic autentice*. Obiectivul căutării lui Daumal este un munte real, geografic şi unic, al cărui pisc este inaccesibil, dar ale cărui poale sunt accesibile. „Poarta", scrie el, „către invizibil trebuie să fie vizibilă". Muntele Analog este locul unde poate fi găsit *peradam*-ul, un obiect cristalin extraordinar şi necunoscut care poate fi văzut numai de cei care îl caută.

Toate acestea pot părea o digresiune şi un pic pe lângă subiect, dar când templul bătrânei Jiko s-a dovedit atât de dificil de găsit, gândul Muntelui Analog mi-a dat un sentiment extraordinar de speranţă.

Anexa E: Pisica lui Schrödinger

Experimentul este următorul:

O pisică este pusă într-o cutie metalică sigilată. În cutie se mai află un dispozitiv diabolic: un flacon din sticlă cu acid cianhidric, un ciocănel îndreptat spre flacon şi o pârghie care provoacă sau nu lansarea ciocănelului. Ce determină lansarea este evoluţia unei bucăţele de material radioactiv, măsurată cu un contor Geiger. Dacă, să zicem, într-o oră, unul din atomii din substanţa radioactivă se dezintegrează, contorul Geiger îl va detecta, făcând ciocănelul să spargă flaconul, eliberând acidul şi omorând pisica. Există, însă, o probabilitate egală ca nici un atom să nu se dezintegreze în acea oră, caz în care pârghia rămâne nemişcată iar pisica supravieţuieşte.

Pare destul de simplu; totuşi, rostul acestui experiment nu este torturarea pisicii. Rostul nu este uciderea ei, nici salvarea ei, nici măcar calcularea probabilităţii de a atinge o stare sau cealaltă. Ideea este să ilustreze paradoxul uluitor al aşa-numitei probleme de măsurare din mecanica cuantică: ce se întâmplă cu particulele aflate în entanglementul unui sistem cuantic atunci când sunt observate şi măsurate.

Pisica şi atomul reprezintă cele două particule în entanglement[164]. Entanglementul presupune că au în comun anumite caracteristici sau comportamente, în acest caz soarta lor înăuntrul cutiei: atom dezintegrat = pisică moartă; atom nedezintegrat = pisică vie. Cele două se comportă ca un tot. Împreună în cutia lor, entanglementul atom-pisică este parte a unui sistem cuantic măsurat de un observator, care, să zicem, sunteţi dumneavoastră.

Acum, reţineţi un moment această idee. Pentru a putea trece mai departe, trebuie să înţelegem alte două fenomene cuantice fundamentale: *suprapoziţia* şi *problema măsurătorii*.

---

164. Erwin Schrödinger a inventat termenul „entanglement" în timp ce îşi construia experimentul. Einstein, mai târziu, a numit entanglementul „acţiune bizară la distanţă".

Imaginați-vă că, în loc de entanglementul atom-pisică, în cutie măsurați un singur electron. Înainte să deschideți cutia pentru a-l observa, electronul exista ca o funcție de undă, adică o serie cuprinzând toate pozițiile în care s-ar putea afla în interiorul cutiei. Acest fenomen cuantic se numește suprapoziție: o particulă poate să fie în toate stările posibile în același timp. (Gândiți-vă la imaginea suprapusă a unui tigru învârtindu-se în cușca sa, luată cu diafragma expunând filmul din două în două secunde. În imaginea suprapusă, tigrul ar arăta ca o dâră sau o urmă. Într-un univers cuantic microscopic guvernat de principiul suprapoziției, tigrul *este* acea dâră.)

Problema măsurătorii apare în momentul în care deschideți cutia pentru a observa particula. Când faceți asta, funcția de undă pare să colapseze într-o singură stare, fixă în timp și spațiu. (Pentru a folosi analogia tigrului, tigrul ca o dâră devine din nou un animal unic.)

În regulă, acum să ne întoarcem la entanglementul pisică-atom radioactiv. Starea pe care o măsurăm noi aici nu este poziția tigrului, ci aceea a entanglementului atom-pisică. În locul pozițiilor posibile ale tigrului din cușcă, măsurăm grade diferite ale vieții pisicii, condiția sa existențială, cum ar veni.

Știm, datorită problemei măsurătorii, că în momentul în care ridicați capacul cutiei pentru a observa stadiul în care se află pisica, o veți găsi fie moartă, fie vie. În cincizeci la sută din cazuri pisica va fi vie. În celelalte cincizeci la sută, pisica va fi moartă. Oricum ar fi, starea pisicii este unică și fixă în timp și spațiu.

Și totuși, *înainte* să deschideți cutia pentru a o observa, starea pisicii trebuie să fie multiplă, o dâră, precum tigrul prelungit. Datorită principiilor cuantice ale entanglementului și suprapoziției, până nu o observați, pisica trebuie să fie și vie, și moartă, *în același timp*.

Desigur, concluzia este absurdă, ceea ce și urmărea Schrödinger. Dar întrebările pe care experimentul său mintal le ridică sunt interesante: în ce punct din timp un sistem cuantic încetează a mai fi o suprapoziție a tuturor stărilor posibile și devine o stare unică, de tipul ori una, ori alta?

Și, prin extensie, necesită existența unei pisici unice, moartă sau vie, un observator extern, de exemplu dumneavoastră? Și dacă nu dumneavoastră, atunci cine? Poate pisica să fie propriul său observator? Oare fără un observator extern toți existăm doar ca o serie de stări posibile concomitente?

Au fost multe încercări de a dezlega acest paradox. Interpretarea de la Copenhaga, formulată de Niels Bohr și Werner Heisenberg în 1927, sprijinea teoria colapsării funcției de undă, postulând că în momentul în care se petrece observarea, sistemul cuantic suprapus trece printr-o colapsare din multiplu în unic și că acest colaps *trebuie* să se întâmple deoarece

o cere realitatea lumii macroscopice[165]. Problema este că nimeni nu a reuşit să pună la punct partea matematică pentru a face demonstraţia.

Interpretarea lumilor multiple, propusă de fizicianul american Hugh Everett în 1957, contrazice teoria colapsării funcţiei de undă, postulând în locul ei că sistemul cuantic suprapus persistă şi se ramifică.

La fiecare conjunctură – în fiecare moment Zen când posibilitatea se iveşte –,se petrece o despărţire, lumile se ramifică şi astfel se creează multiplicitatea.

Fiecare moment de tipul „fie-ori" este înlocuit cu unul „şi". Şi încă un „şi", şi încă un „şi", şi încă unul, şi din nou un „şi"... însumând o reţea de lumi multiple, atotcuprinzătoare şi totodată, care nu poate fi cunoscută.

Astrofizicianul Adam Frank mi-a spus că nu trebuie uitat un lucru esenţial în ce priveşte mecanica cuantică, şi anume: chiar dacă există multe interpretări precum ipoteza de la Copenhaga sau aceea a lumilor multiple, mecanica cuantică în sine este o metodă de calcul. Este o maşinărie pentru prezicerea rezultatelor experimentale. Este un deget arătând luna.

Profesorul Frank se referea la un vechi koan Zen despre cel de-al Şaselea Patriarh Zen, care era analfabet. Când a fost întrebat cum putea înţelege adevărul textelor budiste fără a putea să le citească, al Şaselea Patriarh şi-a ridicat braţul şi a arătat spre lună. Adevărul este precum luna de pe cer. Cuvintele sunt precum degetul. Un deget poate indica unde se află luna, dar nu este luna în sine. Pentru a vedea luna, trebuie să priveşti dincolo de deget. Să cauţi adevărul în cărţi, spunea al Şaselea Patriarh, este ca şi când ai confunda degetul cu luna. Luna şi degetul nu sunt acelaşi lucru.

„Nu acelaşi", ar fi zis bătrâna Jiko. „Dar nici diferite".

---

165. Schrödinger a propus enigmatica sa pisică în ideea unei provocări aduse conceptului de colaps provocat de observator. Era de părere că fizicienii se agaţă de noţiunea colapsului deoarece fără aceasta, toate posibilităţile, fizice şi de altă natură ar începe să se propage, astfel încât „mediul nostru s-ar transforma rapid într-o mocirlă, un soi de gel nediferenţiat sau plasmă, toate contururile contopindu-se, încât chiar noi ne-am preschimba probabil într-un soi de meduze".

Anexa F: Hugh Everett

Hugh Everett şi-a publicat interpretarea asupra mecanicii cuantice, ce avea să devină cunoscută sub numele de „lumile multiple", în 1957, în *Reviews of Modern Physics*, la 27 de ani. A fost lucrarea sa de diplomă la Princeton. Nu a fost bine primită. Fizicienii importanţi de atunci l-au numit nebun. L-au făcut prost. Everett, demoralizat, a renunţat la fizica cuantică şi a intrat în câmpul fabricării armelor. A lucrat în cadrul Grupului pentru Evaluarea Sistemelor Armate de la Pentagon. A scris o lucrare despre teoria jocului militar, intitulată *Jocuri recursive*, considerată o lucrare de căpătâi în domeniu. A creat programe care puteau simula un război nuclear şi a fost implicat în Criza Rachetelor Cubaneze. A lucrat la Casa Albă în rol de consilier în domeniul dezvoltării strategice a războiului nuclear în timpul Războiului Rece, şi a scris software-ul original pentru identificarea ţintelor din oraşe şi alte centre civile, în caz că Războiul Rece s-ar fi încălzit. Scrisese deja demonstraţia matematică a interpretării sale a „lumilor multiple" şi credea că orice şi-ar fi putut imagina urma să se petreacă în realitate sau se întâmplase deja. Nu este surprinzător că consuma mult alcool.

Viaţa sa de familie era foarte încurcată. Avea o relaţie distantă şi dificilă cu copiii săi. Fiica sa, Liz, care suferea de tulburare bipolară şi dependenţă, a încercat să se sinucidă luând somnifere. Fratele ei, Mark, a găsit-o în stare de leşin în baie şi a dus-o la spital, unde doctorii au reuşit să îi pornească din nou inima. Când Mark s-a întors acasă de la spital, Everett şi-a ridicat privirea din Newsweek şi a remarcat „nu ştiam că e aşa de tristă".

Două luni mai târziu, Everett a murit de infarct la vârsta de 51 de ani. În această lume era decedat, dar el credea că în numeroase alte lumi era nemuritor. Soţia sa i-a păstrat cenuşa într-un dulap de acte din sufrageria lor, înainte să îi îndeplinească dorinţa în cele din urmă şi să le arunce la gunoi. Mark s-a bucurat de o carieră de succes ca interpret de muzică rock, dar viaţa lui Liz şi-a continuat traiectoria descendentă.

Când, în cele din urmă, a reuşit să-şi ia viaţa cu o supradoză de somnifere în 1996, a lăsat o scrisoare de adio în care scria:

Te rog, incinerează-mă şi NU MĂ BĂGA LA ACTE ☺. Te rog să mă presari într-o apă frumoasă... sau la gunoi, poate aşa o să ajung în universul paralel corect şi o să mă văd cu tati.

Bibliografie

Arai, Paula Kane Robinson. *Women Living Zen: Japanese Soto Buddhist Nuns.* Oxford: Oxford University Press, 1999.

Bardsley, Jan. *The Bluestockings of Japan: New Woman Essays and Fiction from Seitō, 1911-1916.* Ann Arbor: „Michigan Monograph Series in Japanese Studies", Nr. 60. Centrul pentru studii japoneze, University of Michigan, 2007.

Byrne, Peter. *The Many Worlds of Hugh Everett III: Multiple Universes, Mutual Assured Destruction, and the Meltdown of a Nuclear Family.* Oxford: Oxford University Press, 2010.

Daumal, René. *Mount Analogue: A Novel of Symbolically Authentic Non-Euclidean Adventures in Mountain Climbing.* Boston: Shambhala Publications, 1992.

Dōgen, Eihei. *Shōbōgenzō.* Traducere de Gudo Wafu Nishijima și Chodo Cross. Berkeley: Centrul Numata pentru traduceri și cercetări în domeniul budismului, dBET versiune PDF, 2008.

Dōgen, Eihei. *Treasury of the True Dharma Eye: Zen Master Dogen's Shobo Genzo.* Editat de Kazuaki Tanahashi. Traducere de Kazuaki Tanahashi, Peter Levett et alii. Boston: Shambhala Publications, 2011.

Ebbesmeyer, Curtis și Eric Scigliano. *Flotsametrics and the Floating Word: How One Man's Obsession with Runaway Sneakers and Rubber Ducks Revolutionized Ocean Science.* New York: Smithsonian Books/ HarperCollins, 2009.

Fowler, Edward. *The Rhetoric of Confession:* Shishōsetsu *in Early Twentieth-Century Japanese Fiction.* Berkeley și Los Angeles: University of California Press, 1988.

Galchen, Rivka. „Dream Machine: The mind-expanding world of quantum computing", *The New Yorker*, May 2, 2011, pp. 34-43.

Hane, Mikiso, ed. *Reflections on the Way to the Gallows.* Traducere de Mikiso Hane. Berkeley și Los Angeles: University of California Press, 1988.

Hirastuka Raichō. *In the Beginning, Woman Was the Sun.* Traducere de Teruko Craig. New York: Columbia University Press, 2006.

Hohn, Donovan. *Moby-Duck: The True Story of 28,800 Bath Toys Lost at Sea and of the Beachcombers, Oceanographers, Environmentalist, and Fools, Including the Author, Who Went in Search of Them.* New York: Viking, 2011.

Kundera, Milan. *The Book of Laughter and Forgetting.* Traducere de Michael Henry Heim. New York: Alfred A. Knopf, 1980

Leighton, Dan. *Visions of Awakening Time and Space: Dōgen and the Lotus Sutra.* Oxford: Oxford University Press, 2007.

Levy, David M. *Scrolling Forward: Making Sense of Documents in the Digital Age.* New York: Arcade Publishing, 2001.

Noma, Hiroshi. *Zone of Emptiness.* Cleveland și New York: World Publishing Company, 1956.

Ohnuki-Tierney, Emiko. *Kamikaze Diaries: Reflections of Japanese Student Soldiers.* Chicago: University of Chicago Press, 2006.

Ohnuki-Tierney, Emiko. *Kamikaze, Cherry Blossoms, and Nationalisms: The Militarization of Aesthetics in Japanese History.* Chicago: University of Chicago Press, 2002.

Proust, Marcel. *In Search of Lost Time.* Traducere de C. K. Scott-Moncrieff, Terence Kilmartin și Andreas Mayor. Londra și New York: Penguin Books, 1989. Copyright: Editions Gallimard, 1954. Copyright pentru traducere: Chatto & Windus și Random House, 1981. Bazat pe textul franțuzesc „La Pléiade" (1954).

Proust, Marcel. *Swann's Way.* Traducere de Lydia Davis. New York: Viking, 2003.

Suzuki, Tomi. *Narrating the Self: Fictions of Japanese Modernity.* Stanford: Stanford University Press, 1996.

Yamanouchi, Midori și Joseph L. Quinn, trad. *Listen to the Voices from the Sea: Writings of the Fallen Japanese Soldiers.* Selecție alcătuită de Societatea japoneză comemorativă a studenților uciși în război – Wadatsumi Society. Scranton: University of Scranton Press, 2000. Publicată original sub titlul *Shinpan Kike Wadatsumi no Koe* (Tokyo: Iwanami Shoten, 1995).

Mulțumiri

În primul rând, doresc să mulțumesc profesorilor mei: lui Norman Fischer, învățătorul meu Zen, ale cărui cuvinte înțelepte mi-au intrat pe urechi, mi-au încântat mintea, apoi s-au revărsat din nou în afară, alandala, în aceste pagini; lui Teah Strozer și Paula Arai, care m-au îndrumat în materie de tehnici și tradiții Zen; amabililor cercetători Adam Frank, Bill Moninger și Tom White, care mi-au răspuns la întrebările despre fizică cuantică, fără să râdă de mine nici măcar o dată; lui Tim King, pentru minunata sa traducere în franceză și lui Taku Nishimae, pentru japoneza sa nuanțată; lui Karen Joy Fowler, care mi-a dat curaj într-un moment foarte important; lui John Dower, care acum mulți ani m-a încurajat să scriu despre jurnalele luptătorilor kamikaze; și lui Missy Cummings, pentru că mi-a împărtășit gândurile sale despre conceperea unor zone tampon de ordin moral în designul interfeței om/computer, în timpul ceaiului de la Empress Hotel... Mulțumesc pentru toată generozitatea, experiența împărtășită și îndrumările și mă grăbesc să adaug că orice greșeli și omisiuni există în această carte îmi aparțin întru totul.

În al doilea rând, mulțumesc comunității mele budiste de cititori și prieteni: lui Tim Burnett, Paul Cirone, Harry Hantel, Shannon Jonasson, Kate McCandless, Olwyn Morinski, Monica Nawrocki, Michael Newton, Rahna Reiko Rizzuto, Greg Snyder, Linda Solomon, Susan Squier și Marina Zurkow, pentru că și-au consumat timp din viețile lor și așa foarte ocupate ca să citească primele variante ale cărții și să-mi ofere părerile lor prețioase; lui Larry Lane, pentru înțeleptele sfaturi în materie de *dharma* și intrigă; lui David Palumbo-Liu, John Stauber și Laura Berger și prietenilor Pleistocenului, care mi-au permis cu generozitate să-i menționez în această lume fictivă; și lui Kwee Downey, care mi-a zis la un moment dat că i-ar plăcea să citească o carte cu chestii zen în ea, apoi mi-a sugerat s-o scriu.

În al treilea rând, mulțumesc instituțiilor și templelor de învățământ care m-au susținut: Canada Council for the Arts, pentru bursele pentru scriitori profesioniști care mi-au fost acordate în 2009 și 2011 și care

mi-au permis să trăiesc și să scriu; Massachusetts Institute of Technology și Stanford University, pentru bursele de cercetare și conversațiile care au constituit o sursă de inspirație pentru elemente cheie ale acestei povești; și, cu toată dragostea, lui Hedgebrook, pentru prețiosul dar al solitudinii, al înfrățirii și al *timpului*.

În al patrulea rând, mulțumesc din inimă neprețuitei mele comunități budiste de editori: lui Molly Friedrich, Lucy Carson și Molly Schulman, care m-au reprezentat cu atâta har, grație și entuziasm; înțelepților și minunaților binefăcători de la Viking Penguin, Susan Petersen Kennedy, Clare Ferraro și Paul Slovak, pentru îndrumările lor și susținerea neclintită de-a lungul anilor și, de asemenea, lui Beena Kamlani, Paul Buckley, Francesca Belanger și tuturor celorlalți care au lucrat cu atâta dedicație ca să transforme această carte în ceva atât de frumos; lui Jamie Byng, Ailah Ahmed și tuturor prietenilor mei noi de la Canongate, Marea Britanie, și din jurul lumii; și, mai presus de toate, eterna mea gratitudine lui Carole DeSanti, draga mea prietenă, editoare, colegă de clasă și de muncă și cititoarea care îmi cere să-mi pun tot sufletul în fiecare pagină.

În al cincilea rând, mulțumesc insulei și locuitorilor ei, pentru că ați dat viață insulei mele fictive și fantastice cu frumusețea voastră reală, tenacitatea, umorul, experiența și disponibilitatea voastră de a fi mereu de ajutor.

Și, în final, îi mulțumesc nespus lui Oliver, pentru dragostea și compania lui – îți mulțumesc pentru generoasa colaborare la această carte și pentru că ești tovarășul meu și muza mea în lumea asta și în toate celelalte lumi ale noastre.

Mă înclin în fața voastră, a tuturor.

Nota redacției

Pentru citatele din alte opere redate în acest volum s-au folosit următoarele surse:

* Marcel Proust, *Timpul regăsit*, vol. II (*În căutarea timpului pierdut*, XIII), traducere de Eugenia Cioculescu, Editura Minerva , „Biblioteca pentru toți", 1977, București, pp. 50-51 (vezi supra, p. 125).

* Milan Kundera, *Cartea râsului și a uitării*, traducere de Mariana Vorona, revăzută de Jean Grosu, Editura Univers, București, 1998, p. 103 (vezi supra, p. 34).

* Benedict Spinoza, *Etica*, traducere de Al. Posescu, partea a IV-a, prop. LXVII, Editura Științifică, București, 1957, p. 271 (vezi supra, p. 283).

* William Shakespeare, *Romeo și Julieta*, în *Opere*, vol. I, traducere de St. O. Iosif, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1955, p. 314 (vezi supra, p. 328).

* Charles Baudelaire, „Imn frumuseții", traducere de Al. Philippide, în vol. *Les Fleurs du mal / Florile răului*, ediție alcătuită de Geo Dumitrescu, Editura pentru Literatură Universală, București, 1967, p. 65 (vezi supra, p. 352).

* Marcel Proust, *Timpul regăsit*, ed. cit., vol. II, p. 40 (vezi supra, p. 393).

Cuprins

Partea I

Nao 9
Ruth 14
Nao 22
Ruth 38
Nao 51
Ruth 65
Nao 80
Ruth 96
Nao 111

Partea a II-a

Ruth 127
Nao 141
Ruth 160
Nao 174
Ruth 192
Nao 196
Ruth 206
Nao 211
Ruth 218
Nao 226
Ruth 242
Nao 261
Scrisorile lui Haruki nr. 1 277

Partea a III-a

Nao 287
Ruth 297

Nao 302
Ruth 323
Nao 330
Ruth 337
Jurnalul franțuzesc secret al lui Haruki nr. 1 350
Ruth 363
Nao 366
Ruth 377

Partea a IV-a

Nao 395
Ruth 407
Nao 422
Ruth 429
Epilog 441

Anexe

Anexa A: Momente Zen 445
Anexa B: Mecanica cuantică 447
Anexa C: Gânduri rătăcitoare 448
Anexa D: Numele templelor 449
Anexa E: Pisica lui Schrödinger 450
Anexa F: Hugh Everett 453

Bibliografie 455
Mulțumiri 457
Nota redacției 459

În seria ACTUAL

au apărut:

Irvine Welsh – *Davaiștii*
Carlos Ruiz Zafón – *Marina*
Fabio Stassi – *Ultimul dans al lui Charlot*
Siri Hustvedt – *O vară fără bărbați*
Sofi Oksanen – *Purificare*
Madeline Miller – *Cântul lui Ahile*
Uzma Aslam Khan – *Libertatea de a iubi*
Ruth Ozeki – *Poveste pentru timpul prezent*

în pregătire:

Tracy Chevalier – *Ultima fugară*

www.polirom.ro

Redactor: Ada Tanasă
Coperta: Laurenţiu Midvichi
Tehnoredactor: Radu Căpraru

Bun de tipar: martie 2013. Apărut: 2013
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. Box 266
700506, Iaşi, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53 • C.P. 15-728
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

Str. Bucium nr. 34 Iaşi
tel.: 0232/211225
fax: 0232/211252
office@printmulticolor.ro
www.printmulticolor.ro

SERVICII TIPOGRAFICE COMPLETE

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România
Nr. RO44RNCB5101000001710001 BCR UNIREA

RUTH OZEKI s-a născut în 1956, în New Haven, Connecticut, într-o familie mixtă, tatăl ei fiind american şi mama japoneză. Şi-a făcut studiile la Smith College, secţia de studii britanice şi asiatice, şi a călătorit mult prin Asia. A primit o bursă din partea Ministerului Educaţiei din Japonia pentru a studia literatura japoneză clasică la Universitatea din Nara. În anii petrecuţi în Japonia a lucrat ca animatoare de bar în Kyoto, a studiat *ikebana*, teatrul Nō şi sculptura măştilor dramatice şi a predat engleza la Universitatea Sangyo din Kyoto. În 1985, odată cu întoarcerea în America, şi-a început cariera cinematografică, lucrând ca scenograf şi *art director* pentru filme horror cu buget redus. Câţiva ani mai târziu, a ajuns să-şi producă propriile filme. În 1989, a debutat ca scriitoare cu romanul *My Year of Meats*, distins cu Kiriyama Prize şi publicat în patruzeci de ţări. În 2003, i-a urmat un alt roman de succes, *All Over Creation*, distins cu American Book Award.

Coperta seriei: Radu Răileanu
Pe copertă: colaj de Laurenţiu Midvichi

Poveste pentru timpul prezent spune cum scrisul şi cititul pot lega doi oameni ce nu s-au văzut niciodată, totul prin intermediul unui jurnal găsit într-o cutie de mâncare Hello Kitty.

„Sunt biculturală, birasială – mama mea este japoneză şi tatăl meu e american. Am crescut în Connecticut, unde domina o cultură aproape în întregime *albă*, şi am trăit cu gândul că sunt japoneză. Apoi, când am ajuns în Japonia, mi-am dat seama că sunt americancă. A fost o descoperire pe cât de şocantă, pe atât de minunată – să-mi dau seama că nu eram nici aici, nici acolo, ci ocupam un spaţiu liminal, care nu se află nici într-o cultură, nici în cealaltă. E un punct de observaţie grozav."

Ruth Ozeki

ISBN 978-973-46-3381-4

www.polirom.ro